

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

01 වන ග්‍රන්ථය

දීඨිනිකාය

ප්‍රථමභාගය

ශීලසකන්ධවග්ගිය

ලඞ්කා බෞද්ධ මණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

**ශ්‍රී ලඞ්කා විද්‍යාදය විභ්ව විද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධ ධර්මාංශයෙහි
ප්‍රමුඛාවායථි**

අග්ගමහාපණ්ඩිත

**බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය නායක ස්ථවිරයන්
වහන්සේ**

විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්තයි.

බු.ව. 2550

ක්‍රි.ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 7

The First Book in the
Suttanta-Pitaka

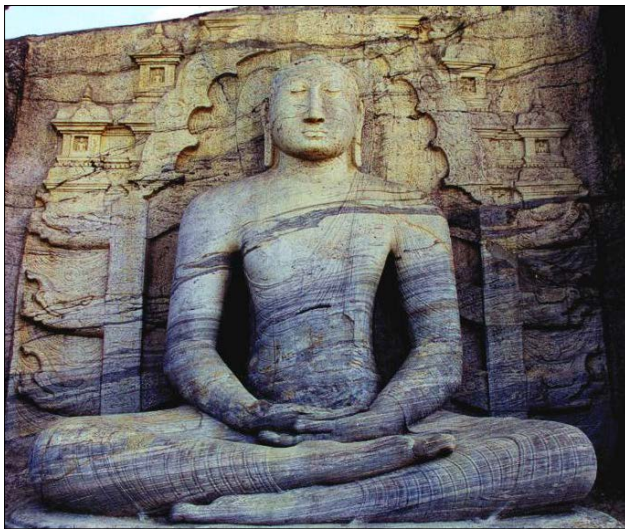
1

DĪGHA-NIKĀYA (I)

With the Sinhala translation by

**The Venerable Aggamahāpandita
Balangoda Ānanda Maitreya Nāyaka Thera**

Professor of the Mahāyāna Buddha-Dharma at
the Vidyodaya University of Ceylon

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් දායකත්වය දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලාබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට දායකත්වය දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිචුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (15) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභානන්දපීටකේ
දීඝනිකායො
සිලකඛ්ඛවග්ගො

සුත්‍රානන්දපීටකයෙහි
දීඝනිකාය
සීලසකඛ්ඛවග්ගීය

පටුන

CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	...	...	...	...	...	...	xix
සංශෝධනය	...	...	...	...	...	...	xxi
සමකතන කිරුපණය-Abbreviations	...	...	...	...	...	...	xxv
පාලි බෝධි- Pali Alphabet	...	...	...	...	...	...	xxvi
විසයසූචි	...	...	...	...	...	...	xxvii
පෙළ හා පරිච්ඡේද	...	...	...	...	...	...	2 - 643
පදනු කකමණිකා	...	...	...	...	...	...	645 - 672
සඤ්ඤානාමානුකකමණිකා	...	...	...	...	...	...	673 - 674

සංස්කාරකනිවේදනය

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි වතුරුගම් විසින් දත්තා ලද සිවුමහ සහි අතුරෙහි පළමු සහිය වූ දීඝනිකායෙහි ශීලසකකච්ඡියෙන් යුත් ප්‍රථමභාගය බුද්ධිජයන්හී ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා සංඛ්‍යායෙන් හත්වන - සූත්‍රාන්තපිටක ග්‍රන්ථසංඛ්‍යායෙන් පළමු වන ග්‍රන්ථය වේ.

ලඛ්‍යාබෞද්ධමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූ - දැනට ශ්‍රී ලඛ්‍යා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධධර්ම පිළිබඳ ප්‍රමුඛාචාර්‍ය වූ බණන්ගොඩ ආනන්දප්‍රේමසේන නායක සංවිරයන් වහන්සේ විසින් මෙහි පාලි සංහල භාෂායෙන් පරිවර්තනය කරණ ලදී.

භාෂානතර - සමයානතර අභ්‍යාසයෙන් දීප්ත වූ බුද්ධිප්‍රභූ ඇති බැවින් කථානන්‍යප්‍රවිද්ධ ධර්මවිනයෙහි දුරව්‍යවිධ වූ තැන් සුබෝධ කරලීමෙහි සම්පිත, ඇති අග්‍රහණිකාපණ්ඩිත ආනන්දප්‍රේමසේන නායක සංවිරයන් වහන්සේ විසින් දීඝනිකායාගත දිට්ඨිවිනිවේදන කථාදිග විෂය කොට ඇති ශීලසකකච්ඡියෙහි ගම්භීරවභාසයෙන් යුත් පාලිපදයන්ට ලියූ අභිව්‍යාඛ්‍යාතය පුරුකතාචාර්‍යයන්ගේ ව්‍යාඛ්‍යාසවරූප ගෙන ඇති බව එය කියන ප්‍රමිතීන්ට වැටහෙනු නියතයි.

අපගේ අවසාන සංස්කරණයෙන් මුද්‍රණයට පැමිණි මේ ග්‍රන්ථය මෙසේ ප්‍රකට කරලීම පිළිබඳ සිය සුදුසුකම් ඉටු කළ සියලු පින්වත්හු ධර්මදනමය කුසලමහිමයෙන් සුබභාගී වෙත්වා.

පරමාහාර වර්ජිතයන් සමිතිර.
ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

බුද්ධවර්ෂ 2505,
ත්‍රිපිටකකාශීලය,
ධර්මදානාලය විද්‍යාලය,
17෦, දෙමටගොඩ, කොළඹ.

සංඥාපනය

දිසනිකාය:

මහාසංගීති ධූතට තැතුණු බුද්ධචරිතය සුතත අභිබලම විනය පිසින් පිටක තුනෙකින් පරිපුරණීය. එහි සුත්‍රපිටකය දීඝාගම (දික්සති), මජ්ඣිමාගම (මැදුම්සති), සංඝුත්තාගම (සංගුත්සති), අඛණ්ඩකරාගම (අභුතුරු සති), බුද්දකාගම (බුදුගත්සති) යි පංචාගමයෙකින් (සති පයෙකින්) සුතත ය. එයින් පාඨශාඛන පුළුක වෑ සිංහලවාසයා සතිය ව මෙහි පළවනුයේ දීඝාගමය ය. ඉතර සිවුසතියෙහි එන සුත්‍රයකට වඩා දීඝී වූ සුත්‍ර ඇතියෙන් මේ දීඝාගම - දිසනිකාය නම් විය. එහි වර්ගයේ සීලකඩකඩ-වග්ග, මහාවග්ග, පාටිකවග්ග ය යි තුනෙකි. සුත්‍ර ගණන සූතිපෙයක. මේ හැම බණවර විසින් සුඛාවෙක. සසුන් පිළිවෙතෙහි මූල ම වූ සිල් පිළිබඳ කථා බහුල වන බැවින් මූල් ම වර්ග සීලකඩකඩවග්ග නම් විය. ඉතිරි තො කොට හැම දිවු ම ඇතුළත් කොට දිට්ඨිපිනිවේදනය කල බැවින් බ්‍රහ්මජාල සුත්‍රය එහි මූලට තැබිණ. එහෙයින් කිසු පැරැණි විකාශයෙහි:

“සීලකථාබාහුලුතො පන සීලකඩකඩවග්ගො පඨමං නිකායිකො... දිට්ඨිපිනිවේදනකථාභාවතො පන සුත්තනතපිටකස්ස නිරවසෙසදිට්ඨි-විහජනං බ්‍රහ්මජාලං පඨමං නිකායිකානති දට්ඨබ්බං” යි.

බුදුසම්මත් විසින් දෙසු සුත්‍ර ද මෙහි ඇත. බුදුරජුන්ගේ ඉදිරියෙහි ම ශෑරිසුන්තෙරුන් සියලු බුද්ධචරිතය කැටි කොට එකක-දේකාදි නමින් ගලපා දෙසු දසුතකරසුතත, සංගීතිසුතත දෙක මෙහි විශෙෂ ස්ථානයක් ගනී. මෙයට අනුව බුද්ධපරිනිවෘණයෙන් පසු පැවැති සංගීති විසි සකස් වූ බව සිතිය හෙයි.

ත්‍රිපිටකය ම ප්‍රථම සංගීතියෙන් සංගීත වූයේ, බුදු රජුන් බරමාණ කාලයෙහි ම සම්මත් විසින් අසා සිතූ දරා ගෙන ආ පරිදි ම ය. එය විකාශයෙහි මෙසේ දැක්වෙයි: “යෙභුග්ගොන හි තිණි පිටකානි භගවතො බරමානකාලෙ සිතානුකකමෙනෙව සංගීතානි, විසෙසතො විනයානිබ්බම-පිටකානිති දට්ඨබ්බං” යි.

දිසනිකායෙහි හැම සුත්‍රයෙක ම සීලසමාධිප්‍රඥකථාව බෙහෙවින් එයි. එහෙත් අතුරු කථාවන්හි බුද්ධකාලයෙහි මිනිසුන් අතර පැවැති සමාජමාරිත්‍ර, ඉතිහාසප්‍රවානති, තානා දූෂ්ටවාද, කුලවාද, විද්‍යා, ශිල්ප, රාජකීය ආදිය ද සඳහන් වෙයි.

අනාගමිප්‍රදයයෝ:

පෙරවාදීන්ගෙන් ම බෙදී ගිය සබ්බස්වාදීන්ගේ සුත්‍රපිටකයෙහි ද දීඝාගම මධ්‍යමාගම සංඝුත්තාගම එකොත්තරාගම කුෂ්ඨකාගම යැ යි පස් ආගමයෙක් ඇත. එහි දීඝාගමය මහාපිකාරීය පෙරවාදීන්ගේ දිසනිකායට ඇතැම් තැන්හි සමාන වුව ද වෙනස් තැන් බොහෝ වේ. බුද්ධාගමන් නම්

තෙරුන් විසින් ක්‍රි.ව. 412 - 413 පමණේ දී සකුවෙන් විතභාෂාවට නගන ලද දීඝාගමයෙහි සූත්‍ර 30 කි. අපගේ දික්කසියේ එන මහාලී ජාලිය සුභ මහාසුදස්සන මහාසතිපට්ඨාන පාටික අග්ගඤ්ඤ පාසාදික ලක්ඛණ ආවාතාටිය යන සූත්‍ර එහි දක්නට තැන. ඒ වෙනුවට පාලි දික්කසියේ නැති අන්‍ය වූ නමෙකින් හැඳින්වෙන සූත්‍ර කෙනෙක් ඇත.

“එහි පලමු වැන්න වතුළුණි පිළිබඳ එකෙකි. දෙවැන්න එකොත්තර වම් පිළිබඳ ය. තෙවැන්න ත්‍රිරාශිවම් පිළිබඳ ය. සිවුවැන්න නගර වණිතාවෙකි. පස් වැන්න ප්‍රතිපත්තිශුද්ධිය පිළිබඳ ය. සවැන්න ලොකප්‍රඥාපති පිළිබඳ ව යැ”¹ හි විත සමාසවිවාදී දීඝාගමය පිරික්සා බැලූ අනුකූල්වණු ඔන්රිජ් මහතා¹ කියයි.

පාලි දික්කසියේ 34 වැන්න වූ දසුත්තර සූත්‍රය සමාසවිවාදීන්ගේ පොතේ 10 වැන්න වී ඇත. පාලි පොතේ 16 වැන්න වූ මහාපරිනිවෘණ සූත්‍රය සමාසවිවාදීන්ගේ පොතේ දෙවෙනි සූත්‍රය වෙයි. පාලි පොතේ 15 වැන්න වූ මහානිදන සූත්‍රය සමාසවිවාදී පොතේ පලමුවැන්න ව සිටි. සංගීති සූත්‍රය පාලි පොතේ 33 වැන්න වුව ද සමාසවිවාදී පොතේ 9 වැන්නයි. සත්විසිවන අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රය ඒ පොතේ ම පස් වැන්න ව ද, සුවිසිවන පාටික සූත්‍රය පසළොස් වැන්න ව ද, එකුන්තිස්වන පාසාදික සූත්‍රය එහි සතළොස් වැන්න ව ද එයි.

පාලි දික්කසියේ 22 වැන්න වූ මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රය සමාසවි-
වාදීන්ගේ මධ්‍යමාගමයෙහි 98 සූත්‍රය ව ද, තිස්වන ලක්ඛණ සූත්‍රය එහිත්
තිස් වැන්න ව ද, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය එහි එක්විසි වැන්න ව ද සිටි.

විත පොතෙහි එන පිළිවෙලට වඩා පාලි දීඝනිකායේ එන සූත්‍ර පිළිවෙල පිළිගත යුතු යැ යි ආචාර්‍ය් Franke (ප්‍රාංක) කියයි.²

සම්මතිය ආදී අන් නිකායවලට අයත් සූත්‍ර ග්‍රන්ථයන්හි මුල් පිටපත් මෙතෙක් සොයා ගෙන නැත. විත - විබෙව් භාෂාවකට නගන ලද ඔවුන්ගේ ඇතැම් සූත්‍ර දක්නා ලැබෙතත් ඔවුන්ගේ අංගමයක් සම්පූර්ණයෙන් ඇති නියාවෙක් නො පෙනේ.

සූත්‍රසංකෂේප:

1. බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයෙහි - තෙරුවනට මෙරමා කරන නිත්‍යයෙහි නොකිපියැ යුතු බව ද, තෙරුවන් ගුණ කියනු අසා උදම් නොවියැ යුතු බව ද, පුහුදුකන් කරන බුද්ධගුණවැනුම් සිල් පමණක් අරැබෑ කරන සුළු දෑයක් බව ද දක්වෙයි. එයට පසු ශීලකථා ද, දෙකැට මිසදිවු ද, දූෂි-
ශීෂියෙන් ප්‍රතිතාසමුත්පාදය ද, තථාගතයන් වහන්සේ දූෂිජාලයෙන් මිදුණු බව ද දක්වේ.

1. Sarvastivadi Literature p. 23.

2. Origins of Buddhism by G. C. Pande. p 79, Zeitschrift für Vergleichende Sprachforschung. 1913 (409f).

2. සාමකැප්පල සුත්‍රයෙහි - නිගණ්ඨනාහසුතනාදි ශාස්ත්‍රාත් සදෙනාගේ බව ද, සිල් පුරුෂ පවත් රහත් බව තෙක් ලබන මහණ ද ම පල ද දැක්වෙයි.

3. අමබ්බා සුත්‍රයෙහි - බුදු රජුන් අමබ්බාගේ කුල මත් බිදුම, බමුණු කුලයට වඩා කැත්කුලය උසස් නිසාව, වෛදිකයන්ගේ විද්‍යාවරණ, ශාසනික විද්‍යාවරණ, තවුස් පැවිද්ද ශාසනයේ විනාශමුඛය බව යන මෙතෙක් ද දැක්වේ.

4. සොණදණ්ඩ සුත්‍රයෙහි - සොණදණ්ඩබමුණාගේ බුදුගුණ වැනිම ද, බමුණන්ගේ ජාතිවාදයේ නිසරු බව ද, සැබෑ බමුණකු වන සැටි ද, ශීල ප්‍රඥ දෙකේ අගය ද පැවැත්.

5. කුටදන්ත සුත්‍රයෙහි - දහම යාගයේ පිහාර දැක්වේ.

6. මහාලි සුත්‍රයෙහි - දෙව් රු දකුම් ආදියට වඩන සමාධියේ තතු ද, මහණ දහමේ පරමාර්ථය ආර්‍ය ඵල ලාභය බව ද, රූප ජීව දෙක පිළිබඳ ව ඇති වාදකථා ද එයි.

7. ජාලිය සුත්‍රයෙහි - ජීවයන් රූපයන් එකෙක් ම ද? නැත හොත් දෙකෙක් දැයි ප්‍රශ්නය ද, බුදුදහම ඒ අතර දෙක ම නො ගන්නා බව ද දැක්වෙයි.

8. සිහනාද සුත්‍රයෙහි - බැහැරියන්ගේ තපොධම්ම ද, ශාසනික විමුක්ති ක්‍රමය ද, බුදු රජුන්ගේ සිංහනාදය ද දැක්වේ.

9. පොඬුපාද සුත්‍රයෙහි - සංඥානිරෝධය ද, ශීලාදි ස්කන්ධ තුන ද, ආත්මවාද විභාගය ද, බුදුරජුන් වදල නොවදල ද ද, සංස්කාරාසංස්කර, අත්තාතනනික, අමාරාපිකෙබ්බික යන වාද ද, වතුස්සන්තය ද, ආත්මභාව ප්‍රතිලාභ තුන ද දැක්වේ.

10. සුභ සුත්‍රයෙහි - ආර්‍ය ශීල, ආර්‍ය සමාධි, ආර්‍ය ප්‍රඥ තුන දැක්වේ.

11. කෙට්ඨි* සුත්‍රයෙහි - කුන් පෙලහර ද, අනුශාසන ප්‍රාතිහායියේ උතුම් බව ද, තාම රූප අනුත්පාද නිරෝධයට පැමිණෙන කැත ද දැක්වේ.

12. ලොගිච්ච සුත්‍රයෙහි - 'පරතට දහම් නො දෙසිය යුතු ය' යන මිසදිවුවේ ආදීතව ද, වොදනාඨී ශාස්ත්‍රාත් තිදෙනාගේ සැටි ද, අවොද්‍ය ශාස්ත්‍රානුගේ ගුණ ද දැක්වේ.

13. තෙවිජ්ජ සුත්‍රයෙහි - යාග කොම බබ්ලොව මග නොවන බව ද, සතර බබ්ලොහෙර තතු ද, බබ්‍රා හා එක් වන මග ද දැක්වේ.

* කොතෝ පොත්හි 'කෙට්ඨි' යැයි පෙනේ, මේ පිළිබඳ විවේචනයක් මතු උපසුන්දෙහි එයි.

මේ සුත්‍ර තෙලෙසින් ශීලසකකි වර්ග නිමාවට ගෙයි. ඉතර සුත්‍ර පිළිබඳ කර්ම මිලන කාණ්ඩ දෙකේ එයි.

මේ සුත්‍රයන්හි එන අවිශද නැත් පිළිබඳ විවරණ ද, දික්සතිගේ තතු හඟවන ප්‍රකාරවතාව ද දීක්ෂිකාගේ තුන් වන කාණ්ඩයෙහි ඇතුළත් වෙයි.

මේ ශීලසකකි වර්ගේ පෙළ හා ව්‍යාධ්‍යානය සකස් කිරීමෙහි දැනවිගැරඳ පරමානුර වජිරඤ්ඤා, කොළඹ නව කෝරළයේ ප්‍රධාන සභිකායක සාමිසුයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත ලබ්‍රහ්ම ලබ්‍රකානද මහාසංවිරයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත කෝදගොඩ ඤාණලොක, දක්ෂිණ ලබ්‍රකාමේ ප්‍රධාන සභිකායක සාමිසුයන් වහන්සේගේ ද උපදෙස් බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් වූ බව කාතශ්වා සුචික ව සඳහන් කරමිනි.

බලන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය සංවිත,

බුඩ වර්ෂ 2505 වන්නෙහි
ඉල් පුරපසොලොස්වක් ලත් කුප් දින,
ශ්‍රී ලබ්‍රකා විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයේ දී යැ.

සමූහකතනීරූපණය

ABBREVIATIONS

සි	——	තාරපණණපොත්තං.
සිමු	——	සිහලකර - මුද්දිතපොත්තං.
සසා	——	සසාමකර - මුද්දිතපොත්තං.
මජ්ඣ.	——	මජ්ඣිමනිකායාපිටකපොත්තං.
PTS.	——	Pali Text Society - Dighanikaya.

විසයසූචි

දීඝනිකායෙ සිලකඛකචග්ගො

විසයා	පිටකඛකා
1. චුභමජාලසුත්තං	2 - 80
2. සාමඤ්ඤඵලසුත්තං	82 - 148
3. අමබ්බස්සුත්තං	150 - 220
4. සොණදණ්ඩසුත්තං	222 - 246
5. කුට්ඨකසුත්තං	248 - 322
6. මහාලිසුත්තං	324 - 346
7. ජාලියසුත්තං	348 - 354
8. සිහතාදසුත්තං	356 - 386
9. පොට්ඨපාදසුත්තං	388 - 436
10. සුභසුත්තං	438 - 482
11. කෙවසිස්සුත්තං	484 - 538
12. ලොභිච්චසුත්තං	540 - 592
13. තෙවිජ්ජසුත්තං	594 - 642

සිලකඛකචග්ගො නිවසිතො.

සුභනන්දපීඨකේ

දීඨිනිකායො

පඨමො භාගො

සිලකඛ්ඛවග්ගො

සුභගතපිටකේ

දීඨිනිකායො

සීලකඛ්ඛවග්ගො

— 8 —

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සමමාසමබුද්ධස්ස.

1.

බ්‍රහ්මජාලසුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා අනතරා ව රාජගහං අනතරා ව නාලන්දං අභ්‍යන්තරාමයනපටිපන්නො තොති මහතා භික්ඛුසංඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තෙති භික්ඛුසංඝෙති. සුප්පියො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අනතරා ව රාජගහං අනතරා ව නාලන්දං අභ්‍යන්තරාමයනපටිපන්නො තොති සද්ධිං අනෙතවාසිනා බ්‍රහ්මදුෂෙතනන මාණවෙන.

තත්‍ර සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ඛමමස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදුෂෙතනා මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ඛමමස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ තෙ උතො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්චිපච්චනිකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා¹ තොනති භික්ඛුසංඝං ව.

2. අථ ඛො භගවා අමබ්ලට්ඨිකායං රාජාගාරකෙ එකරත්තිවාසං උපගංථී සද්ධිං භික්ඛුසංඝේන. සුප්පියො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අමබ්ලට්ඨිකායං රාජාගාරකෙ එකරත්තිවාසං උපගංථී සද්ධිං අනෙතවාසිනා බ්‍රහ්මදුෂෙතනන මාණවෙන. තත්‍ර 'පි සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ඛමමස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදුෂෙතනා මාණවො බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ඛමමස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ තෙ උතො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්චිපච්චනිකවාදා විහරන්ති.

1. අනුබද්ධා, මජ්ඣම. *

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි
දීක්ෂිතිය

සිලසකතාවගීය

—:—

ඒ භාග්‍යවතුන් අග්ගිත් සමාසක්සමබ්බදායනන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

—

1.

බ්‍රහ්මජාලසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පන්සියක් පමණ වූ මහත් ඛික්ඝගත සමග රජගහනුවරටත් නාලන්දා නුවරටත් අතරෙහි දීඝිමාගීයට පිළිපත්සේක් වෙති. සුප්පිය නම් පිරිවැට්ඨාත් ඛිඛදන් නම් තරුණ අතුවැස්සා සමග රජගහ නුවරටත් නාලන්දා නුවරටත් අතර වූ දික් මහට පිළිපත්තේ වේ. එහි දී සුප්පිය පිරිවැට් නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එතෙත් ඔහුගේ අතුවැසි තරුණ ඛිඛදන් තෙමේ නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේ පසසයි, ධර්මය පසසයි, සංඝයා පසසයි. මෙසේ ඒ ඇදුරු අතුවැසි දෙදෙන එකෙක් අනෙකාට ඉදුරා ම විරුද්ධවාද ඇත්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ඛික්ඝගපිරිසත් අනු ව ගියෝ වෙත්.

2. ඉක්කිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බලට්ඨකා උයනෙහි රාජා-ගාරකයෙහි (රජගෙහි) ඛික්ඝගත සමග එක් රැයක් නවාතැනට එළැඹිසේක. ඛිඛදන් නම් තරුණ අතුවැස්සා හා සුප්පිය පිරිවැට්ඨාත් එක් රැයක් විසීමට එහි ම එළැඹිසේ ය. එහි දී ද සුප්පියපිරිවැට්ඨා නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට නිදා කෙරෙයි, ධර්මයට නිදා කෙරෙයි, සංඝයාට නිදා කෙරෙයි. ඔහුගේ අතුවැසි තරුණ ඛිඛදතා නොයෙක් කරුණින් බුදුගුණ කියයි, දහම්ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ ඒ ඇදුරු අතුවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉදුරා ම විරුද්ධවාද ඇත්තෝ වූ වෙසෙත්.

3. අප බො සමනලානං භික්ෂුනං රත්තියා පච්චසසමයං පච්චට්ඨිතානං මණ්ඩලමාලො සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අයං සංඛ්ඛියාධමමො උදපාදි: “අවජ්ජියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා සමාසමුද්ධොත සත්තානං නානාඛමුත්තිකතා සුප්පට්ඨිතා. අයං හි සුප්පියො පරිබොජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබොජකස්ස අනෙකවාසී බ්‍රහ්මදන්තො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ’මෙ උගො ආචරියනෙකවාසී අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස උජ්ජිප්පව්වතීකවාදො භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා භොනති භික්ෂුසංඝං වා”ති.

4. අප බො භගවා තෙසං භික්ෂුනං ඉමං සංඛ්ඛියාධමං විදිත්වා යෙන මණ්ඩලමාලො තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා පඤ්ඤානෙත ආසතෙ තිසිදි. තිසස්ස බො භගවා භික්ෂු ආමනෙතභි: “කාය නු’ ඤා භික්ෂුවෙ එතරහි කපාය සන්තිසිත්තා සන්තිපතිතා? කා ව පන වො අනාරා කපා විපසකතා?” ති.

එව. වුතෙන තෙ භික්ෂු භගවන්තං එතදවොචු: “ඉධ භනෙත අමාකං රත්තියා පච්චසසමයං පච්චට්ඨිතානං මණ්ඩලමාලො සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අයං සංඛ්ඛියාධමමො උදපාදි “අවජ්ජියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා අරහතා සමාසමුද්ධොත සත්තානං නානාඛමුත්තිකතා සුප්පට්ඨිතා. අයං හි සුප්පියො පරිබොජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබොජකස්ස අනෙකවාසී බ්‍රහ්මදන්තො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ ‘මෙ උගො ආචරියනෙකවාසී අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස උජ්ජිප්පව්වතීකවාදො භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා භොනති භික්ෂුසංඝං වා’ති. අයං බො නො භනෙත අනාරාකපා විපසකතා. අප භගවා අනුප්පනෙතා” ති.

5. “මමං වා භික්ෂුවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර භූමෙහි න ආසාදො න අප්පච්චයො න වෙතසො අතරිතා කරණියා. මමං වා භික්ෂුවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ භූමෙහි අස්සථ කුපිතා වා අනත්තමතා වා, භූමං යෙවස්ස තෙන අනාරායො. මමං වා භික්ෂුවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර භූමෙහි අස්සථ කුපිතා වා අනත්තමතා වා, අපි නු පරෙසං සුභාසිතං දුඛභාසිතං භූමෙහි ආජානෙය්‍යාමා? ”ති

“නො භෙතං භනෙත.”

“මමං වා භික්ෂුවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර භූමෙහි අගුතං අගුතො තිබ්බෙදෙතබ්බො: ‘ඉති’පෙතං අගුතං. ඉති’පෙතං අතච්ඡං. නච්ඡි වෙතං අමෙහසු. න ව පනෙතං අමෙහසු සංවජ්ජති” ති.”

3. ඉක්කිති රු අලයමිති නැගී සිටි, නිමිදන ශාලායෙහි රුක් වැ හුන් බොහෝ භික්ෂූන් අතර මේ කථාව පහළ විය: “ඇවැත්නි, සත්ත්වයන්ගේ ආශයානුශයයන් දක්නා, අර්හත් වූ සමාස්සමුබ්බ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන්ගේ එකකු අනෙකකුට වෙනස් අදහස් ඇති නිසාව කොතරම් මැනවින් සියල්ල දන්නා ලද්දේ ද යන මෙය ආශ්චර්යය, අද්භූත ය. මේ සුප්පියපිරිවැරියා වනාහි නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එහෙත් මොහු තරුණ අතැවැසි බඹදන් තෙමේ නොයෙක් කරුණින් බුදු ගුණ කියයි, දහම් ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ මේ ඇදුරු අතැවැසි දෙදෙන එකෙක් අනෙකාට ඉදුරු විරුද්ධකථා ඇත්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන් භික්ෂුසංඝයාන් පටුපස්සෙහි ගියෝ වෙති” යනු යි.

4. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ භික්ෂූන්ගේ මේ කථාව දන, නිමිදනශාලාව කරා එළැඹිසේක. එළැඹ, පණවන ලද අස්තෙහි හිඳගත් සේක. හිඳ ගෙන ම, භික්ෂූන් අමතා: “මහණෙනි, තෙපි දුන් කවර කථාවෙකින් හුන්නෝ වහු ද? කවර නම් අතුරු කථාවෙක් තොර විසින් අඹාල කරන ලද දැ?” යි විචාරා වදාළ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි, ඒ භික්ෂූහු “වහන්ස, මෙහි රු අලයමිති නැගී සිටි, නිමිදනශාලායෙහි රුක් ව හුන් අප අතර මේ කථාව පහළ විය: ‘ඇවැත්නි, සත්ත්වයන්ගේ ආශයානුශය දන්නා, සියල්ල දන්නා, ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමාස්සමුබ්බයන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන් එකකු අනෙකකුට වෙනස් අදහස් ඇති නිසා කොතරම් මැනවින් දන්නා ලද ද’ යන මෙය ආශ්චර්යය ය, අද්භූත ය. මේ සුප්පිය පිරිවැරියා නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එහෙත් ඔහු තරුණ අතැවැසි බඹදනා නොයෙක් කරුණින් බුදුගුණ කියයි, දහම්ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ මේ ඇදුරු අතැවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉදුරු විරුද්ධ කථා ඇති වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන් භික්ෂු සංඝයාන් පටු පස්සෙහි ගියෝ වෙති” යි වහන්ස, අප අතර මේ කථාව අඹාල විය. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි එළැඹි සේකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළහ.

5. (ඒ භික්ෂූන්ගේ කථාව අසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේත්) “මහණෙනි, අනුත්මට හෝ දෙස් කියතොත්, ධර්මයට හෝ දෙස් කියතොත්, සංඝයාට හෝ දෙස් කියතොත්, එ තන්හි දී තොර විසින් කොර නො ඉපැදුවිය යුතු ය. නොසතුට නො ම ඉපැදුවිය යුතු ය. සිතැ අමනාප බව නො කට යුතු ය. මහණෙනි, අනුත්මට දෙස් කියතොත්, ධර්මයට හෝ දෙස් කියතොත් සම්ඝයාට හෝ දෙස් කියතොත් ඒ දෙස් කීමෙහි තෙපි කිපෙන්නු නම්, නොසතුටු හෝ වන්නු නම්, එයින් තොරට ම (තොරගේ ම බ්‍යානලාභාදියට) අන්තරාය (බාද) වන්නේ ය.

“මහණෙනි, අනුත්මට හෝ ධර්මයට හෝ සංඝයාට හෝ දෙස් නගතොත්, එහි තෙපි කුපිත වන්නු නම්, එසේ කල්හි තෙපි ඒ අනුත්ම කී දූ සුභාෂිත ද (සත්‍ය කථාවෙක් ද) නැත හොත් දුභාෂිත ද (අසත්‍ය කථාවෙක් ද) යි දැනැ ගත හැකි වන්නු දැ” යි ප්‍රශ්න කළ සේක.

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම යැ (කිපුණොත් කියන කථාවේ ඇත්ත නැත්ත දැන ගත හැකි නො වන්නමෝ මැ යැ)” යි ඒ භික්ෂූහු උත්තර දුන්හ.

(එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළසේක.) “මහණෙනි, අනුත්මට හෝ ධර්මයට හෝ සංඝයාට හෝ දෙස් කියතොත්, එහි තොර විසින් ‘මේ කාරණයෙකුත් මෙය අභූතයෙකි. මේ කාරණයෙකුත් මෙය අසත්‍යයෙකි. මේ කියන දෙමය අප කෙරෙහි නැත, මෙය අප කෙරෙහි අපිද්‍රැවන යැ’ යි නැති දෙස් නැති සැටියට ම ලිභා ඉවත් කළ යුතු ය.”

6. “මම වා හික්කවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඤ්ඤා වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර ධුමනෙති න ආනන්දෙ න සොමනස්ස. න වේදනස්ස උඛිඤ්ඤාචිතතං¹ කරණීයං. මම වා හික්කවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඤ්ඤා වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ ධුමනෙ අස්සථ ආනන්දිනො ඥාතො උඛිඤ්ඤාචිතො², ධුමනං යෙවස්ස තෙන අනන්තරායො. මම වා හික්කවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඤ්ඤා වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර ධුමනෙති භුතං භුතතො පටිජානිතඛං: “ඉති”පෙතං භුතං, ඉති”පෙතං නව්ථං. අතී වේදනං අමොජ්ඣ. සංවජ්ඣති ව පනෙතං අමොජ්ඣති.”

7. “අපමන්තකං බො උනෙතං තිකඛිථෙ ඔරමන්තකං සීලමන්තකං, යෙන පුත්ථිඤ්ඤානො නිපාගගස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. කතමඤ්ඤානො තිකඛිථෙ අපමන්තකං ඔරමන්තකං සීලමන්තකං, යෙන පුත්ථිඤ්ඤානො නිපාගගස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. ?

8. “පාණාතිපාතං පහස පාණාතිපාතා පටිච්ඡිදතො සම්මතො ගොතමො නිතිතදුක්ඛො නිතිතසත්තො ලජ්ඣ දයාපනො සබ්බපාණසුත-
තිතානුකම්පි විහරති”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨස්ස තථාගතස්ස
වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

9. “අදින්නාදුනිං පභාය අදින්නාදුනා පටිවරතො සමණො ගොතමො දින්නාදුහි දින්නාපාටිකඛිහි අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති”ති. ඉති වා හි භික්කුවෙ පුරුර්ණො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

10. “අමුත්තවරියාං පසාය මුත්තවාරි සමණො ගොතමො ආරාමාරි
 ඩිරතො මෙජ්ඣා ගාමධම්මා”කි. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුජ්ජිත්තො තථාගතස්ස
 වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

11. “මුසාවාදං පභාස මුසාවාද පටිච්චතො සමඤ්ඤා ගොතමො සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤා ථෙතො පච්චසිකො අච්චසංවාදකො ලොකස්සා”ති. ඉති චා භි භික්ඛවෙ පුද්දජ්ජතො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. උබවිලාචිතයා, ම ජ ස.

2. උබ්බිලාවිජ්ජා, ම ජ සං.

6. “මහණෙනි, අනුත් මාගේ හෝ ධර්මයේ හෝ සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තොප විසින් ප්‍රීතිය නො ඉටුදැවිය යුතු ය. සොම්නස නො කළ යුතු ය. සිතෙහි ප්‍රීතියෙන් ඉල්පුණුව නො කළ යුතු ය. මහණෙනි, අනුත් මාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, ධර්මයේ හෝ ගුණ කියතොත්, සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තෙපි ප්‍රීත වන්නු නම්, සතුටු වන්නු නම්, තොපට ම එයින් අහතරාය වේ. (=නොපගේ ම ධ්‍යානාදිගුණලාභයට එය බාධක වේ.) මහණෙනි, අනුත් මාගේ හෝ ධර්මයේ හෝ සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තොප විසින් ‘මේ කරුණිනුත් මෙය ඇත්ත ය. මේ කරුණිනුත් මෙය එසේ ම ඇති එකෙක. මෙය අප කෙරෙහි ඇත්තේ වේ. මෙය අප තුළ පිදුමාන ම යැ’යි ඇතිගුණ ඇතිගුණ වශයෙන් පිළින කට යුතු යි.

7. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ නිෂ්පාදන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් (=ඔවුන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ යම් ගුණයක් කරුණ කොට ගෙන) කියන්නේ නම්, ඔහු කියන ඒ ගුණය අලංකාර එකෙක. ස්වල්ප-මාත්‍ර එකෙක. ආචාරශීලගුණ පමණක් ම වූ මද දූශ්‍යක. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් කියන්නේ නම්, ඔහු කියන ඒ අල්පමාත්‍ර වූ ස්වල්පමාත්‍ර වූ ශීලමාත්‍ර වූ ගුණය කවරේ ද? යත්:-

~*

8. “භ්‍රමණගෞතම තෙමේ පණ්ඩිතා හැර දමා, පණ්ඩිතයන් වැළැක්කේ ය. බහා තැබූ දඹුල්ලුරු ඇත්තේ ය (දඹු මුගුරු නො දරන්නේ ය). බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ ය (ආයුධ නො දරන්නේ ය). පව්ව පිළිකුල් කරන්නේ ය. මෙමත්‍රියට පැමිණියේ ය. (මෙමත්‍රියෙන් සුක්ක ය). සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති ව වෙසේ යැ”යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

9. “භ්‍රමණගෞතම තෙමේ අසිනාදන් හැර දමා අසිනාදනින් වැළැක්කේ ය. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු ය. දුන් දෑ ම සිතියුන් කැමැති වූ ඉවසන සුලු ය. නොසොර වූ පිරිසිදුසිතින් යුතු වූ වෙසේ යැ”යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

10. “භ්‍රමණගෞතම තෙමේ අඛරමසර දුරු කොට බඹසර හැසිරෙන්නේ ය. ගැමි දහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වූ හැසිරෙන්නේ එයින් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

11. “භ්‍රමණගෞතම තෙමේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ ය. ඇත්ත කියන්නේ ය. ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලවා කියන්නේ ය. තහවුරු වූ පිහිටි කථා ඇත්තේ ය. ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ ය. ලොව නො රවටන්නෙකැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

12. “පිටුණං වාවං පතාය පිටුණං වාවාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඉතො සුඛා න අමුත්‍ර අකඩානා ඉමෙසමොදය. අමුත්‍ර වා සුඛා න ඉමෙසං අකඩානා අමුසමොදය. ඉති භික්ෂානං වා සකිනා සංභිතානං වා අනුප්පදානා. සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනඤ්ඤි සමග්ගකරණං වාවං භාසිතා”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

13. “ඵරුසං වාවං පතාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො. යා සා වාවා නෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඛිමා පොරී ඛුජ්ජනකන්තා ඛුජ්ජනමන්තා, තථාරූපිං වාවං භාසිතා”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

14. “සමථප්පලාපං පතාය සමථප්පලාපා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛමමවාදී විනයවාදී, තිබ්බන්තවතීං වාවං භාසිතා කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසංභිතන්ති” ඉති. වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

15. “ඛිජ්ජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. එක-හත්තිකො සමණො ගොතමො රතතුපරතො විරතො විකාලගොජතා. නචචිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. මාලාගකි-විලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවසානා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ජාතරූපරජන-පටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ආමකඛඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඉත්තිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. දුසිද්දසපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. අජේ-ලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. කුකකුට්ඨකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. හත්ථිගවාස්සවලවපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඛෙත්තවජ්ඣපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. දුතෙය්‍ය පභිණ්ගමනානුගොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. කයවිකකයා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. කුලාකුට-කංසකුට-මානකුටා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. උකෙකාටන-වඤ්චන-තිකති-සාවියොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඡේදන-වධබකිත-විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

පිලෙසිලං නිවසිතං.

12. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ පිටුණු බස් දුරු ලා, පිටුණු බිණීමෙන් වැළැක්කේ ය. මේ තැනින් අසා ගෙන මොවුන් බිඳවනු පිණිස එ තන්හි නොකියන පුළු ය. එ තැනින් අසා ගෙන බවුන් බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නොකියන පුළු ය. මේ සේ බිඳුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද වෙසි. එකට ගැලපුණුවන්ගට (=සමගියට පැමිණ සිටිනුවන් ගට) රුකුල් දෙන්නේ ද වෙසි. සමගියෙන් සිටිනුවන් හා වාසය කැමැත්තේ ය. සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ ය. සමග ව සිටින්නවුනට සතුටු ය. සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

13. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ රළුබිණුම් දුරු ලා, රළුබිණුම්වලින් වැළැක්කේ ය. තිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුයෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි (මොළොක්) වූ, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාට මනාප යම් බසක් වේ නම්, එ බඳු වූ බස් කියන්නේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

14. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ හිස් දෙඩුම් හැරු දමා, හිස් දෙඩුමෙන් වැළැක්කේ ය. පුදුසු කාලයෙහි කථා කරන්නේ ය. ඇත්තක් ම කියන්නේ ය. වැඩ සලසන බසක් ම කියන්නේ ය. නවලොවුතුරාදහම් ඇසුරු කොට ම කියන්නේ ය. හික්මුම ඇසුරු කළ (=හික්මුම ඇති කරන) බසක් ම කියන්නේ ය. සිතා තබා ගන්නට පුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, සීමාවක් ඇති (=ප්‍රමාණවත් වූ), දෙ ලෝ වැඩ පසස්තා වූ ම බසක් පුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ යැ” යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

15. “ඉමණගෞතම තෙමේ බිජ්සමුහ (=පැළ වන දෑ) ද, භූත සමුහ (=පැළ වුණු දෑ) ද සිදුමෙන් බිදුමෙන් වැළැක්කේ ය. එක් වේලේ (පෙරවරු) වලඳන බත් ඇත්තේ ය. රැබොජුනෙන් වැළැක්කේ ය. නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ ය. නටනු - ගනු - වයනු - විසුළුදස්නෙන් වැළැක්කේ ය. ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරසීමට කරුණු වන මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැළැක්කේ ය. පමණ ඉක්මැවූ උසසුන් ද නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ ය. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. අඹු (නොපිසු) ඛාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. සත්‍රින් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. දූසිඳුසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. එළුවෙට්ටෙන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. ඇතුන් ගෙරින් අසුන් වෙලෙඹුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. හිඟියනට දුනමෙහෙවර කැරුමෙහි ද, ගෙන් ගෙට පණිවුඩ පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ ය. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ ය. භොරතරාදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් ආදිය පෑමෙන්, භොරමිනුම්-වලින් භික්ෂුමෙන් වැළැක්කේ ය. අල්ලස් ගෙන හිමියන් නොහිමි කැරුමෙන්, තානාඋපායයෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා දෑට හුරු නො-අගනා දෑක් පෙන්වා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරෙහික කම්වලින් ම වැළැක්කේ ය. අත්පා ආදිය සිදුමෙන්, මැරුමෙන්, රැහැන් ආදියෙන් බැඳුමෙන්, මං පැහැරුමෙන්, ගම් පැහැරුමෙන්, සැහැසිකම් කැරුමෙන් වැළැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

මුලසිලය නිමි.

16. “යථා වා පනෙතෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඛ්‍යානි තෙ ඵවරුපං ඛිජ්ජාමහුතගාමසමාරමානං අනුයුතො විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: මුලබ්භං ඛනිබ්භං ඵලබ්භං අග්ගබ්භං ඛිජ්ජාමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඵවරුපා ඛිජ්ජාමහුතගාමසමාරමානා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුජ්ජත්තො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

17. “යථා වා පනෙතෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඛ්‍යානි තෙ ඵවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුයුතො විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං යාන-සන්තිධිං සග්ගසන්තිධිං ගඤ්ඤසන්තිධිං ආමසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුජ්ජත්තො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

18. “යථා වා පනෙතෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඛ්‍යානි තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුතො විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: නච්චං හිතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං¹ කුම්භජ්ජනං සොහනකං² වණ්ණිකාලං වංසං බොවනං³ ගජපිප්පුඛං අස්ස-පුඛං මහිසපුඛං උසහපුඛං අජපුඛං මෙණ්ඩපුඛං⁴ කුක්කුචපුඛං වච්චක-පුඛං දණ්ඩපුඛං මුට්ඨිපුඛං තිබ්බුඛං උය්‍යාධිකං බලග්ගං සෙතා-බ්‍රහ්මං අතීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුජ්ජත්තො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

වෙතාලං, P T S.

3. බොවනං, P T S.

2. සොහන ගරකං, P T S.

4. මෙණ්ඩපුඛං, කඤ්ඤ.

16. “තව ද, යම් සේ සමහර භවත් මහණබමුණු කෙනෙක් (හිතියන්) සාද්දකායෙන් දුන් බොජුන් වලද, මූලබීජ ද (හිතුරු ඇ පාල වන මූල් ද) සක්ත්තිබීජ ද (නුග ඇ පාල වන කද ද) පරාබීජ ද (උක් උණ බව ඇ පාල වන පුරාක් ද) අග්‍රබීජ ද (ඉරිවේරිය ඇ පාල වන දඵ ද) පස් වන බීජබීජ ද (වී ඇ පාල වන ඇට ද) යන මේ කී බීජසමූහ ද (=පාල වන ද ද), භූතසමූහ ද (=පාල වූණු ද ද), පෙළීමෙහි (=සිදුම් බිඳුම් තැළුම් තැටුම් යැ සි කියන ලද සමාරම්භයෙහි) යෙදුණෝ වෑ වෙසෙත් ද, මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ බීජශ්‍රාම භූතශ්‍රාම සමාරම්භයෙන් ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වැළැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන ලෝකික ජන තෙමේ කියන්නේ ය.

17. “යම් සේ වතාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණු කෙනෙක් (හිතියන්) සාද්දකායෙන් දුන් බොජුන් වලද අත්තසන්තිති (=කෑම රැස් කොට තබා ගැනීම), පාතසන්තිති (=බොන ද රැස් කොට තබා ගැනීම), චක්‍රසන්තිති (=වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම), යානසන්තිති (=රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද රැස් කොට තබා ගැනීම), ශයනසන්තිති (=යහන් රැස් කොට තබා ගැනීම), ගතිසන්තිති (=සුවද ද රැස් කොට තබා ගැනීම), ආමිසසන්තිති (=ඉහත කී ද භාර තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා පසය රැස් කොට තබා ගැනීම) යන මේ සේ වූ සන්තිතිකාර-පරිභොගයෙහි (=පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ සන්තිතිකාර පරිභොගයෙන් (=පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙන්) වැළැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මේසේ හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

18. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ හිතියන් සාද්දකායෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැටුම් ගැහුම් වැහුම්, තටසමජ්ජා (=තළුවත් සමූහයක් එක් වෑ ජනසමූහයා ඉදිරියෙහි දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (=මහානාරත රාමායණාදී කථා කීම හෝ ඇසීම), පාණිකාර (=අතින් ලොභොබෝග ගැසීම හෝ අත්තල ගැසීම), වේතාල (=ලීමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දරා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භචූත (සිවුරස් බෝර වැසීම), ශෝභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගමඩලෙහි දී දේවතාවතට ජෝත්‍රවශයෙන් නාන්දීහිත ගායනය නොහොත් ප්‍රති-ගානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයොගුව ක්‍රීඩාව), උණ-ගස් ඔසොවා ගෙන කාරෙන ක්‍රීඩාව, අසිඛාවනය (=මළුවක්ගේ ඇට සුවද කවා තබා නකත්තෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කැරීම), ඇත් හුද (=ඇතුන් පිට නැග හුද කැරීම), අස් හුද (=අසුන් තැග හුද කැරීම) ඇත්පොර, අස්පොර, මිහුපොර, ගොත්පොර, එළුපොර, බැවෙළු-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුකරඹ, මිහුහුද, මල්ලපොර, හුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිත තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් බෙදන තැනට යෑම, ඇත්ඇති අස්ඇතිඇ බලඇති දක්නට යෑම යන විසුළුදස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝහුම් තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ විසුළුදස්තෙන් වැළැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මේසේ හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

19. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණ්‍යාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං ඤ්ඤාපමාදධාරානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති - සෙය්‍යපීදං: අධිපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං සපිකං සලාකහන්ථං අක්ඛං පඬ්ඨවීරං වඬ්ඬකං මොක්ඛවිකං විඬ්ඬලකං පත්තාලුකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං, ඉති වා ඉතිඵවරුපා ඤ්ඤාපමාදධාරානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

20. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණ්‍යාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඬ්ඬකං ගොනකං¹ විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හන්ථන්ථරං අස්සන්ථරං රථන්ථරං අජිතපාවෙණිං කාදලිමිගපට්ටපට්ටන්ථරණං සඋත්තරවජ්දං උභතොලොභිතකුපධානං, ඉති වා ඉතිඵවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගො-තමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

21. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණ්‍යාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධාරානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති - සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නසාපනං සමිඛානනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාපිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හන්ථකං සිඛාකං දණ්ඩකං නාමිකං අසිං ජත්තං විත්තාපාහනං උණ්ඨිසං මණිං වාලවීජනිං ඔද්දානි වන්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධාරානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. ගොණකා, කප්ඵි.

19. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අටපාකෙය්‍රිය, දසපාකෙය්‍රිය, අහස්දුකෙය්‍රිය, මඩුළුපානුම, සන්නිකාත්‍රිඛාව, දුදුකෙය්‍රිය, කල්ලිගායුම, ලහඅත් කෙය්‍රිය, ගුලකෙය්‍රිය, කොළනලා පිඹීම, කෙය්‍රි නගුලින් සෑම, කරණමපානුම, කත්තංගුරුවා කෙය්‍රිය, කොළ තැයියෙන් වැලි ආදිය මැනුම, කුඹා රිය පැදැවීම, කුඹා දුනුයෙන් පිදුම, ඇකිරි කෙය්‍රිය, සිතු දෑ කීම, විකලාංගානුකරණය යන ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ, පමාවට කරුණු වූ දුකෙය්‍රියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ එ සේ පමාවට කරුණු වූ දුකෙය්‍රිවලා යෙදීමෙන් වැලැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මේ පරිද්දෙන් හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

20. “යම් සේ වනාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, දික්සහලා පුටු ය, පලහය, මහකොදුපලහ ය, විසමනින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදුඇතිරිය, ගත මල් යෙදූ එළලොම්ඇතිරිය, තිලිය (පුහුන් මෙත්තය), සිංහාදී රූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙ පැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කොට තැනූ පසතුරුණ, කෝසෙය්‍ය නුලින් විසූ පසතුරුණ, සොළොසක් නිළියතට සිටා නටන්නට තරම් දිග පුළුල ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, ඇතුන් පිටා එළන ඇතිරිය, අසුන් පිටා එළන ඇතිරිය, රියවලා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරි ලන සේ අසුන්දිවසමින් මසා කළ පසතුරුණ, ඉස්දෙරු පාමුලා රතුකොට්ට තබා ඇති රතුරළුවියන් සහිත මහගු යහන යන ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ උස්යහනින් මහයහනින් වැලැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

21. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ සුවදසුණයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත් පා ආදියේ මනා සටහන් ගත්වනු පිණිස තෙල් ගා මැඩීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස් ආදියේ මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැබපතින් මුහුණ බැලීම, ඇඟ ඔප ගත්වනුවට අසුන් ගෑම, මල් පැලැඳීම හා පිලෙවුන් දැරීම, මුවසුණ මුවවිලෙවුන් දැරීම, හස්තාහරණ දැරීම, හිස කුඩුමිහිය බැඳීම, පිසිතුරු සැරයට දැරීම, පිසිතුරු බෙහෙත් තළ දැරීම, කඩු දැරීම, පිසිතුරු කුඹ දැරීම, පිසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිළුමණි පැලැඳීම, පිසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ උනු තැන් පිරැවීමටත් ඇඟ සැරැවීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ එබඳු දෑ පරිභෝග කැරැමෙන් වැලැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

22. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකථං අනුසූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රාජකථං වොරකථං මහාමනනකථං සෙනාකථං භයකථං සුඤ්ඤකථං අනනකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගක්ඛකථං ඤාතිකථං ධානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රියකථං¹ සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භවිඤ්ඤානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛාසිකං සමුද්දක්ඛාසිකං ඉතිහවාගවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරව්ජානකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

23. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං විශ්වාසිකකථං අනුසූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: න කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං කිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? භිව්ජාපට්ඨනො කම්බු, අහමස්මි සමා පට්ඨනො. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණණං² තෙ විපරාවතතං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිශ්ශයිකො කම්බු. වර වාදප්පමොක්ඛාය. නිවෙඛ-
දෙති වා සචෙ පභොසි”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විශ්වාසිකකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

24. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපටිණගමනානුයොගං අනු-
සූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රාජමහාමනනානං ඛතතිස්සානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිස්සානං කුමාරානං ‘ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා’ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපටිණගමනානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථා-
ගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

25. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව තෙමිත්තිකා ව නිප්පෙසිකා ව ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣිංසිතාරො. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

1. ඉන්ද්‍රිය කථා පුරිස කථා, මජ්ඣ.

2. අභිවිණණං, මජ්ඣ.

22. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදුහෙත් දුන් බොජුන් වලඳ, රාජකථා, වෝරකථා, මහාමාත්‍යකථා, සේනාකථා, ගහකථා, යුද්ධකථා, ආකාරකථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, ශයනකථා, මාලාකථා, ගන්ධකථා, ඥාතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමිකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, සත්‍රිකථා, ගුරකථා, චිපිකථා, කුමහස්ථානකථා, පූජී ප්‍රේතකථා, නාතාකිකථා, ලෝකාබ්‍යාසිකා කථා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා කථා, ඉතිහාසවකථා යන මේ කී හෝ අත් මේ බදු වූ තීරණිතකථාවල යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ ආදී හෝ මේබදු කථාවලින් වැළැක්කේ යැ යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

23. “යම් සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, ‘තෝ මේ දහම්පිතය නොදන්නෙහි. මම ම මේ දහම් පිතය දනිමි. ‘මේ දහම්පිතය කීමැ’ යි තෝ දනියි ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි ය. මම මැතැපින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුවෙන් කියෑ යුක්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියෑ යුක්ත පළමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මගේ එක වචනයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙස් නැගිණි. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙයින් මිදෙන්නව හැසිරෙව (=ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැක්කෙහි නම් එය විසඳව’ යන ආදීන් මේ බදු වූ උනුත් බැණ දෙවා හැනුමිහි යෙදෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ බදු වූ බැණුමෙන් දෙවුමෙන් වැළැක්කේ යැ” යි කියා හෝ, මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

24. “යම් සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුහෙත් දුන් බොජුන් වලඳ, ‘මෙහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ යි (කළ නියෝග පිළිගෙන) රජුන් ගේ, රජමහමැතිගේ, සෞත්‍රියයන් ගේ, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ, ගෘහපතිගේ, රජකුමරුවන්ගේ මේ බදු වූ දූතමේතෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙනැ යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ බදු දූතයන් වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

25. “යම් සේ වතාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුහෙත් දුන් බොජුන් වලඳ, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර තකා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබින්නෝ වෙත් ද, සිවුපසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපේක්ෂායෙන් අනුතව ගර්භත්තෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ කී හෝ මේ බදු වූ හෝ කුහනලපනවලින් වැළැක්කේ යැ” යි මහණෙනි, මේ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

මජ්ඣිමනිකාය නිමි.

26. “යථා වා පනෙතෙ භොනො සමණ්ණාහමණා සඤ්ඤායොග්ගානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්නාථවෙන ජිමිකං කප්පෙතති - සෙය්‍යපිදං: අඛං තිමිතං උප්පාතං සුපිනං ලක්ඛණං මුසිකවිජ්ජනං අග්ගිභොමං දඬුභොමං පුසභොමං කණභොමං තණ්හුලභොමං සප්පිභොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොහිතභොමං අඛං- විජ්ජා වජ්ජිවිජ්ජා ඛතවිජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අතිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විවජ්ජිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කරුක්ඛානං¹ සරපරිත්තාණං මිගපක්ඛං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්නාථවා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හික්ඛවෙ පුටුඤ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

27. “යථා වා පනෙතෙ භොනො සමණ්ණාහමණා සඤ්ඤායොග්ගානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්නාථවෙන ජිමිකං කප්පෙතති - සෙය්‍යපිදං: මණ්ණිලක්ඛණං දණ්ණිලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ඛනුලක්ඛණං ආවුඛලක්ඛණං ඉත්තිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දසීලක්ඛණං හත්තිලක්ඛණං අසුලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උයහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මේණ්ණිලක්ඛණං කුක්කුටිලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොඛා- ලක්ඛණං කණණිකාලක්ඛණං කව්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති- ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්නාථවා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හික්ඛවෙ පුටුඤ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

28. “යථා වා පනෙතෙ භොනො සමණ්ණාහමණා සඤ්ඤායොග්ගානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්නාථවෙන ජිමිකං කප්පෙතති - සෙය්‍යපිදං: ‘රඤ්ඤං තිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අතියානං හවිස්සති. අඛන්තාරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. ඛාගිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. ඛාගිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අඛන්තාරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අඛන්තාරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. ඛාගිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති. ඛාගිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අඛන්තාරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති’. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්නාන- විජ්ජාය මව්නාථවා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හික්ඛවෙ පුටුඤ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

26. “යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ (අනුත්) සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්තශාස්ත්‍රය, උත්පාත-
ලක්ෂණය, ස්වප්නශාස්ත්‍රය, පුරුෂලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මූෂකවර්තන විද්‍යාව,
අග්නිකෝෂය, දර්විකෝෂය, කෘෂ්ණකෝෂය, කණ්ණිකෝෂය, තණ්ඩුලකෝෂය,
සර්පිෂ්ණකෝෂය, තෙලකෝෂය, මුඛකෝෂය, ලෝහිතකෝෂය, අංගවිද්‍යාව,
වාස්තු විද්‍යාව, ඝෞර්විද්‍යාව, ශිව්විද්‍යාව, භූමිවිද්‍යාව, භූරිවිද්‍යාව, අභිවිද්‍යාව, විෂවිද්‍යාව,
වාස්විකවිද්‍යාව, මූෂකවිද්‍යාව, ශාකවිද්‍යාව, වායුසවිද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය,
ශරපරිත්‍රාණය, මාංශපිණ්ඩය යන මේ කී හෝ මෙබඳු තීරණීන්විද්‍යයෙන්
මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ වතාහි මෙබඳු
තීරණීන් විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙනි,
මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

27. “යම්සේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදැහැයෙන්
දුන් බොජුන් වලද, මණිලකුණු ය, දඹුලකුණු ය, වත්ලකුණු ය, කඩු-
ලකුණු ය, ඊලකුණු ය, දුතලකුණු ය, අවිලකුණු ය, ඉතිරිලකුණු ය,
පුරිස්ලකුණු ය, කුමරලකුණු ය, කුමරිලකුණු ය, දස්ලකුණු ය, දුසිලකුණු ය,
ඇත්ලකුණු ය, අස්ලකුණු ය, මිශුලකුණු ය, වහස්ලකුණු ය, ගොත්ලකුණු ය,
ඵළලකුණු ය, බැටෙළලකුණු ය, කුකුළලකුණු ය, වටුලකුණු ය, ගොසි-
ලකුණු ය, කැණිලකුණු ය, කපුලකුණු ය, මුවලකුණු ය යන ආදී වූ
මේ බඳු තීරණීන් විද්‍යයෙන් මේ බඳු වූ මිථ්‍යා ආච්ඡේදයෙන් දිවි පවත්වන් ද,
මහණගෝසුම් තෙමේ වතාහි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණීන් විද්‍යයෙන්
මෙබඳු වූ මිථ්‍යාආච්ඡේදයෙන් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ
තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

28. “යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදැ-
හැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘අසෝ දිනැ (අසෝ නැකැතින්) අසෝ
රජුන්ගේ සිය නුවරින් (සුදු සඳහා) නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින්
පෙරළා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට ඇතුළත
වූ රජුන්ගේ පිටත සිටින සතුරුරජුන් හමුවට යැම වන්නේ ය.
(අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරුරජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම
වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරුරජුන්ගේ රට
ඇතුළත සිටින රජුන් කරා පැමිණීම වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්)
ඇතුළත සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. රට ඇතුළත
සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටත සිටින සතුරුරජුන්ට පරාජය
වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරුරජුන්ට ජය
වන්නේ ය. රට ඇතුළත සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ යි මෙසේ
‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ
බඳු වූ තීරණීන් විද්‍යයෙන් මෙබඳු වූ මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් දිවි පවත්වන් ද,
ගුණගෝසුම් තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරණීන්විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා
ච්ඡේදයෙන් වැළැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ
ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

29. “යථා වා පනෙකෙ ගොනොනා සමණමුහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපිදං: වජ්ජග්ගාගො හවිස්සති, පුරියග්ගාගො හවිස්සති, නකඛතතග්ගාගො හවිස්සති, වජ්ජිමපුරියානං පථගමනං හවිස්සති, වජ්ජිමපුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති, නකඛතතානං පථගමනං හවිස්සති, නකඛතතානං උප්පථගමනං හවිස්සති, උක්කාපාතො හවිස්සති, දිසාඛාගො හවිස්සති, භුමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, වජ්ජිමපුරියානං පථගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවං- විපාකො වජ්ජග්ගාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො පුරියග්ගාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො නකඛතතග්ගාගො හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ජිමපුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ජිමපුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛතතානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛතතානං උප්පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති, එවං- විපාකො දිසාඛාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො භුමිවාලො හවිස්සති, එවං- විපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ජිමපුරියානං පථගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

30. “යථා වා පනෙකෙ ගොනොනා සමණමුහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපිදං: පුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, පුත්තිකං හවිස්සති, දුබ්බිකං හවිස්සති, බෙමං හවිස්සති, හයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති, ප්‍රියං ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යා- ජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

31. “යථා වා පනෙකෙ ගොනොනා සමණමුහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං පුහගකරණං දුඛගකරණං විරුඬගකරණං ජිව්‍යානිධම්මනං¹ හනුසංගතනං හත්ථානිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණජප්පනං ආදාසපඤ්ඤං කුමාරිකපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිච්චිපට්ඨානං මහකුපට්ඨානං අඛකුල්ලනං සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. නිසිද්ධිතං. බහුසු.

29. “යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනා ව්‍යුහගණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සූර්‍යගණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා නක්ෂත්‍රගණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සඳු හිරු දෙදෙනාගේ නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා තකත් තරුන් නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිශ්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි තැනි වැ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සඳු හිරු දෙදෙනාගේ ද තකත් තරුවල ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. සූර්‍යගණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වන්දුගණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නක්ෂත්‍රගණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සඳු හිරු දෙදෙනාගේ පථගමනය (නිසි මග යැම) මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සඳු හිරු දෙදෙනාගේ උත්පථ (අභියම් මග) ගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. තකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු විපාක ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙබඳු විපාක ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කා-පතනය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. දිශ්දහය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. වැසි තැනි වැ අහස් ගෙරැවුම මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සඳු හිරු දෙදෙනාගේ ද තකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මොඳු පල දෙන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙබඳු තිරස්චිතවිද්‍යායෙන් භිප්‍රාජීවයෝ-යෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තිරස්-චිතවිද්‍යායෙන් භිප්‍රාජීවයෝ වැළැක්කේ යැ” යි තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ මෙසේ හෝ කියන්නේ ය.

30. “යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්සේ ය. මෙසමයෙහි නිශං වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රට සුරික්ක වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රට දුර්වික්ක වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රටට උවදුරු තැනි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග දුරු වන්නේ යැ’ යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරැක්හි සංඥ තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් දිගට ම කියා ගෙන යමින් ගිණිම) ද, සංඛ්‍යාතය (පිණික ගණනාව) ද, කාව්‍ය ශාස්ත්‍රය, ලෝකා-යත ශාස්ත්‍රය යන මෙබඳු වූ තිරස්චිත විද්‍යායෙන්, භිප්‍රා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තිරස්චිත විද්‍යායෙන් භිප්‍රාජීවයෙන් වැළැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙහි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

31. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සඳහා තකත් කීම, විවාහ සඳහා තකත් කීම, වෙන් වූ අග්‍රි සැමියන් සමග වන්නට තකත් කීම, අග්‍රි සැමියන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති කරනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැරැ දීම, බිම් පාලු කිරීම ආදී නිශ්ශ්‍රික වූ ආති කරන යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැරැ දීම, නැසෙන්නට යන දරු ගස රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, මන්ත්‍රාදි බලයෙන් දිවගුළු බැදීම, මන්ත්‍රාදියෙන් හනු තද කිරීම, අන් පෙරැලෙන්නට මතුරු දැපීම, කන් අගුළු වැටෙනුවට මතුරු දැපීම, කැබලිතෙහි දෙවතාවේශය කරවා ප්‍රශ්න ඇසීම (අංජනම් බැලීම), කුමරියකට දේවතාවේශය කරවා ප්‍රශ්න ඇසීම (කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම), ජීවකා පිණිස හිරු වැදීම හා පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුරින් ගිනි ජල් පිහිදුවීම, මතුරු දපා සිටි කත කැඳවීම යන මෙබඳු වූ තිරස්-චිත විද්‍යායෙන් භිප්‍රාජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණ ගෝසුම් තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු අන්‍ය ව තිරස්චිත විද්‍යායෙන් භිප්‍රාජීවයෙන් වැළැක්කේ යැ” යි, මෙසේ හෝ මහණෙහි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

32. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙත ජිවිකං කප්පනති—සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ණිකමමං භුරිකමමං¹ වස්සකමමං වොස්සකමමං චන්ද්‍රකමමං චන්ද්‍රපරිකමමං චන්ද්‍රපරිකිරණං ආවමනං තතාපනං ජ්ඣනං වමනං විරෙවනං උද්ධවිරෙවනං අධොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණණකෙලං තෙතතතප්පනං නන්දකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකීයං සලලකතය්‍යං දුරකතිකිව්ණං මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසඨිනං පටි-
මොකෙඛා, ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමොති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

33. ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඔරමත්තකං සීලමත්තකං යෙන පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මහාසිලං නිවසිතං.

34. අනුචි භික්ඛවෙ අඤ්ඤාච ධම්මා ගම්හිරා දුග්ගසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං. කතමෙ ව තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්හිරා දුග්ගසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං?

35. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අධිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති අට්ඨාරසති චන්ද්‍රිති. තෙ ව භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අධිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති අට්ඨාරසති චන්ද්‍රිති?

1. භූතකමමං. කෙසුචි.

32. “යම්ගේ ඇතැම් පින්වත් මහණවූණේ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම් (දෙවියනට බාර වීම), ප්‍රණීතිකම් (බාර ඔප්පු කිරීම), භූරිකම් (කිම් ගෙහි ඉඳ පිරුවැහු මන්ත්‍රයට උපාර කිරීම), පණ්ඩිතයා (බෙහෙත් බලයෙන්) පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තු කම්ය (අළුත් සිමිහි ගෙවල් නැංවීම), වාස්තු පරිකරණය (ගෙසිමිහි උවදුරු දුරු ලත්තට බිලියම් කිරීම), මතුරු දපා මුව හේදීම, මතුරු දපා අනුත් නැවීම, අනුතට සෙන් පතා හිනි පිදීම, වමන කැරවීම, පිරේක කැරවීම, උභාව විරේචනය, අබෝවිරේචනය (වස්ති කිරීම), ශිචි විරේචනය, හිහියන්ගේ කන් ලෙඩට තෙල් පිසීම, ඇස සිසිල් කරන බේත් තෙල් පිසීම, නසා කිරීම, ඇස පටල කැපෙන්නට කාරම් අදුන් සාද දීම, ඇස සිසිල ගත්වන අදුන් සාද දීම, අනුත් ඇස උල්-ඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාය විකිත්සාව), කාරම් බේත් බැඳ වණ පුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැයි මෙසේ වූ තීරණ්චිත විද්‍යායෙන්, ජීවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, මේ හේ මෙබඳු අත් සියලු තීරණ්චිත විද්‍යායෙන් ජීවයෙන් මහණනායුම් තෙමේ වැලැක්කේ යැ”යි මෙසේ හෝ තපාගතයන්ගේ ශුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

33. මහණෙහි, තපාගතයන් ගේ ශුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් එය කියන්නේ නම්, මේ (මහු කියන) ඒ ශුණය වනාහි මඳ වූ පුව වූ හුදෙක් සිල් පමණක් ම වූ එකෙක.

මහාසිලය නිමි.

34. මහණෙහි, තපාගත තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් අනුත්ගේ උපදෙස් නැති වූ පිහිටි නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වා ද, තපාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ශුණ කියනු කැමැත්තෝ යම් දහම් කෙනෙකුත්ගෙන් එය මොනොවට කිය තැකි වන්නෝ ද, එසේ වූ, ගැඹුරු වූ, එ ගෙසින් ම දුක හේ දක්ක යුතු, දුක හේ දැන ගත යුතු, ශාන්ත වූ, උතුම් වූ, තකියෙන් බැස ගත නොහැකි වූ, (ගෙවත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඥානයෙන් ම බැස ගත යුතු වූ), සියුම් වූ, නුවණැත්තන් පිහිත් ම දැන යුතු වූ, අත්‍ය වූ ම බම් කෙනෙක් ඇත්තාහ. මහණෙහි, තපාගත බුදු රජ තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් අනුත්ගේ උපදෙස් නැති වූ පිහිටි නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වා ද, ... සියුම් වූ, නුවණැත්තන් පිහිත් ම දැන යුතු වූ ඒ බම්ගේ තම කවුරු ද? යත්:

35. මහණෙහි, පුළුන්තකල්පික වූ (අතීත අත්මභාවය-බ්‍යාධ ගත වූ සකකිපරමිපරා කොටස තෘණදූෂි වශයෙන් වරදවා කල්පනා කොට ගත්), ඒ අතීත සකකිපරමිපරා කොටස අනුවැ පහළ කොට ගත් දූෂි ඇති සමහර මහණවූණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු අතීතසකකිපරමිපරා කොටස ඇරැඹූ කරුණු අවොලොභෙකින් අනේකප්‍රකාර දූෂිප්‍රකාශක වචන කියත්. ඒ හවත් මහණවූණේ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹූ අතීත සකකිපරමිපරා කොටස වරදවා කල්පනා කොට ගත්තෝ, අතීත සකකිපරමිපරා කොටස අනුවැ පහළ කොට ගත් දූෂි ඇත්තෝ, අතීත සකකිපරමිපරා කොටස ඇරැඹූ අවලොභ කරුණෙකින් නොගෙක් වැදූරැම් දූෂිප්‍රකාශකවචන කියත් ද? යත්:

36. සත්ථි භික්ඛවෙ ඵතෙ සමණ්‍යාගමණං සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති වද්දුති. තෙ ව භොජෙනා සමණ්‍යාගමණං කිමාගම කිමාරබ්බ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති වද්දුති ?

37. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ආතප්පමනාය පබ්බාතමනාය අනුයොගමනාය අපමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදං: “ඵකමපි ජාතිං ඤෝපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤෝපි ජාතියො දසෝපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරියමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකානිපි ජාතිසතානි අනෙකානිපි ජාතිසහස්සානි අනෙකානිපි ජාතිසතසහස්සානි අමුත්‍රාසිං ඵවන්තාමො ඵවබ්බහාතෙතා ඵවංචණෙණං ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී ඵවමාසුපරියතෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං¹ තත්‍රාපාසිං ඵවන්තාමො ඵවබ්බහාතෙතා ඵවංචණෙණං ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී ඵවමාසුපරියතෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපටතොති.”

ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සො ඵවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙස්සා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති, අත්තිකෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස හෙතු ? අහං හි ආතප්පමනාය අනුයොගමනාය අපමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරාමි. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං ඤෝපි ජාතියො —පෙ— අනෙකානිපි ජාතිසතසහස්සානි ‘අමුත්‍රාසිං ඵවන්තාමො ඵවංගොතෙතා —පෙ— ඉබ්බපටතොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරාමි. ඉතිනාමහං එතං ජාතාමි: යථා සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙස්සා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්තිකෙව සස්සතිසම”න්ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්බ ඵතෙ සමණ්‍යාගමණං සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති.

1. උදපාදිං සි මු.

36. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය යැයි (සද්දහාරී යැයි) කරුණු සතරෙකින් පණවන් (උගන්වන්) ද, එසේ වූ ශාස්ත‍්‍ර දෘෂ්ටි ගත් ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඒ හවන් මහණවලුණෝ කුමක් ඇසුරු කොට, කිමෙකැ ඵල්බෑ, ශාස්ත‍්‍රදෘෂ්ටි ගත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය යැයි කරුණු සතරෙකින් ලොවට කියා පාත් ද? යත්:

37. මහණෙනි, මෙහි කිසි මහණෙක් හෝ ඛමුණෙක් හෝ විධිය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (වැර වඩා), උත්සාහය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (උත්සාහ වඩා), යළි යළි විශ්වයෙහි යෙදීමට පැමිණ (පුත පුතා වැර වඩා), නොපමා බවට පැමිණ (ඵල්බෑ සිටිය සිතිය නිසා), නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මතා වැ පිහිටි කල්හි අනේකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. ඒ මෙසේ යි: “අසෝ තැනැ වීම්, එහි මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙ තෙක් වයස් සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම් එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම් එයින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දශයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සහස්‍රිකයක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් සිය ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් දහස් ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද, මෙසේ පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නාමගෝත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මෙසේ ධ්‍යානානුභාවයෙන් පුත්ත හෙ තෙමේ දෘෂ්ටිගතක වූයේ මෙලෙස කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය ය (සද්දහාරී ය), වද ය (අඵල ය හෙවත් කිසිවක් නො උපදවන්නේ ය), ශිරි කුලක් සේ නිශ්චල වැ සිටියේ වෙයි ගැඹුරු වල කැන සිටුවන ලද ඉන්ද්‍රකීලයක් සේ ස්ථිර වැ සිටියේ වෙයි. ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනව යෙහි. හවයෙන් හවයට හැසිරෙහි, මැරෙහි, මැරී උපදිති. (මහාපාරිච්ඡ ආදී) සද්දහාරී වස්තූන් මෙන් ඒ ආත්මය ද ලෝකය ද සද්දහාරී වැ විද්‍යමාන ම ය. එසේ (මා) කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම් වතාහි විශ්වී වඩා, උත්සාහ වඩා, පුත පුතා වැර වඩා, නොපමා බව නිසා, නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මතා වැ පිහිටි කල්හි නොයෙක්වැදූරුම් පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලැබීමි. ඒ මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම්, එහි මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්. ...ඒ මම් එයින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ... නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද මෙ සේ පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නාම ගෝත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට, නොයෙක්වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කාරණයෙනුත් මම, යමෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය ද, වද ද, ශිරිකුලක් සේ තහවුරු වැ සිටියේ ද, ඉන්ද්‍ර-කීලයක් සේ නිශ්චල වැ සිටියේ ද, ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනව යෙහැ යි, ඒ සත්ත්වයෝ ම හවයෙන් හවයට යෙහැ යි, ඒ සත්ත්වයෝ ම මැරෙහැ යි, මැරී යළි උපදිහැ යි මෙ සේ ආත්මයන් ලෝකයන් පොළොව ආදී නො නැසී පවත්නා වස්තූන්ට සම වැ හැම කල්හි ම විද්‍යමාන යහ යි මෙය දනිමි.”

මහණෙනි, යමක් අරමුණු කොට ඇතැම් මහණවලුණෝ ශාස්ත‍්‍රය දෘෂ්ටි ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය කොට පණවන් ද, මේ ඒ පලමු කාරණය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

38. දුතියෙ ව භොනෙතා සමණ්‍යායමිණා කිමාගමම කිමාරබ්‍භ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනාය පඨානමනාය අනුසයාගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනස්සාරමනාය තථා-
රූපං වෙතොසමාසිං චූසාමි යථා සමාහිතෙ විජ්‍යෙත අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ-
තිවාසං අනුස්සරති—සෙය්‍යපීදං: එකමපි සංවට්ඨව්වටං ඤෝපි සංවට්ඨ-
ව්වටාති තිණ්ණිපි සංවට්ඨව්වටාති වත්තාරිපි සංවට්ඨව්වටාති පඤ්ඤාපි
සංවට්ඨව්වටාති දසපි සංවට්ඨව්වටාති ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො
එවඤ්ඤාතො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසු-
පරියනෙතො. සො තතො චූතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො
එවඤ්ඤාතො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එව-
මාසුපරියනෙතො. සො තතො චූතො ඉධුපපනෙතාති.’ ඉති සාකාරං
සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤාකා කුට්ටෙය්‍යා
එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකාචනති සංසරන්ති වචනති උපපජ්ජන්ති
අත්ථිකෙව සස්සතිසමං. තා කිස්ස හෙතු ? අහං හි ආතප්පමනාය —පෙ—
තථාරූපං වෙතොසමාසිං චූසාමි යථා සමාහිතෙ විජ්‍යෙත අනෙකවිහිතං
පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි—සෙය්‍යපීදං: එකමපි —පෙ— දසපි සංවට්ඨ-
ව්වටාති ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො —පෙ— ඉධුපපනෙතාති. ඉති සාකාරං
සඋද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිත්තාපාහං එතං
ජානාමි යථා සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤාකා කුට්ටෙය්‍යා එසිකට්ඨා-
සිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකාචනති සංසරන්ති වචනති උපපජ්ජන්ති.
අත්ථිකෙව සස්සතිසමං’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එතෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

39. තතියෙ ව භොනෙතා සමණ්‍යායමිණා කිමාගමම කිමාරබ්‍භ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ?

38. දෙවෙනි කාරණයෙහිත් හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරමුණු කොට ශාස්තදූෂිත වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත කොට පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහ කොට, වීර්ය කොට, පුත පුතා වැර වඩා, සමාතිසම්ප්‍රසක්ත බව නිසා, සමාතිමත්ස්කාරය* නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි අන්තර්විධ වූ පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්ත සමාධියක් ලබයි. ඒ මෙසේ ය: “අයෝ තැන වීම්, එහි මේ නම් ඇතියෙම් වීම්, මේ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මේ තෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අයෝ තැන උපනිමි, එහි ද මේ නම් ඇතියෙම් වීම්, මේ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මේ තෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් සංවතීව්‍යයක් ද සංවතීව්‍යය දෙකක් ද සංවතීව්‍යය තුනක් ද සංවතීව්‍යය සතරක් ද සංවතීව්‍යය පහක් ද සංවතීව්‍යය දශයක් ද, පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නම් ගොස් විසින් උදෙසුම් සහිත කොට, නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මෙබඳු බ්‍යානානුභාව ඇති හේ දූෂිතයක වූයේ මෙසේ කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් සදකාලික ය, වඳ ය, ශිරි කුලක් සේ නිසල ය, ඉන්ද්‍රියයක් සේ තහවුරු ය, ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනට යෙහි, හවයෙන් හවයට හැවිදිති, මැරෙති, මැරී උපදිති, (මහාපාටිව්‍යාදි) සදකාලික වස්තූන් මෙන් ආත්මය ද ලෝකය ද හැම කල්හි විදුමාන ම ය. “මෙසේ මා කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහ කොට, වීර්ය කොට, පුත පුතා වැර වඩා, සමාතිසම්ප්‍රසක්ත බව නිසා, සමාතිමත්ස්කාරය නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ඒ මෙසේ ය: ‘අයෝ තැන වීම්. ...,මෙසේ එක් සංවතීව්‍යයක් ද, සංවතීව්‍යය දෙකක් ද... සංවතීව්‍යය දශයක් ද ආකාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට පෙර වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කාරණයෙහිත් යම්සේ ආත්මයන් ලෝකයන් සදකාලික ද, වඳ ද, ශිරිකුලක් සේ නිසල ද, ඉන්ද්‍රියයක් සේ තහවුරු ද, ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනට යෙහි ද, හවයෙන් හවයට හැවිදිත් ද, මැරෙත් ද, මැරී උපදිත් ද (මහාපාටිව්‍යාදිය මෙන්) හැම ද ම ඇත්තාහු ද, එසේ මේ කාරණය ද නිමි.”

මහණෙනි, සමහර මහණ බමුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ ගෙන ශාස්තදූෂිතයක වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත කොට පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

39. තෙවෙනි කාරණයෙහි ද හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා, කිමෙක එල්බෑ ගෙන, ශාස්ත දූෂිත ගත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත කොට පණවත් ද? යත්:

* සමාතිමත්ස්කාරය නි උපාසමාතිමත්ස්කාරය පරමමත්ස්කාරය. අත්තො සුණ්ඨි වුත්තො භොගි. වීර්ය.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්‍යමනියං පටාතමනියං අනුසොගමනියං අප්‍යමාදමනියං සමමනසිකාරමනියං තථාරූපං චෙතොසමාධිං පුසති යථාසමාගිතෙ විතෙත අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති — සෙය්‍යපීදං: දස‘පි සංවට්ඨවට්ඨාති විසතිමපි සංවට්ඨවට්ඨාති තිංසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති චත්තාරිසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛ-දුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියනෙතො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං.¹ තත්‍රාපාසිං එවත්තාමො එවඛෙහාතෙතො එවංචණණො එවමාහාරො එවං-සුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියනෙතො සො තතො වුතො ඉබ්බප්පනොති.” ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: “සංගොතො අත්තා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ඨො ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සංඝාචන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංගතිසමං. නං කිංග්ග හෙතු? අහං හි ආතප්‍යමනියං — ථෙ-තථාරූපං චෙතොසමාධිං පුසාමි යථාසමාගිතෙ විතෙත අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි — සෙය්‍යපීදං: දස‘පි සංවට්ඨවට්ඨාති — ථෙ-චත්තාරිසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති ‘අමුත්‍රාසිං එවත්තාමො — ථෙ- ඉබ්බප්පනොති. ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිනා මහං එනං ජාතාමි: යථා සංගොතො අත්තා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ඨො ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සංඝාචන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංගතිසමං’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ තතිසං ධාතං සං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සංගතවාදා සංගතං අත්තාතං ව ලොකං ව පඤ්ඤාපෙන්නි.

40. වතුනෙව ව තොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ සංගතවාදා සංගතං අත්තාතංඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි.?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තකති හොති විමංසි. සො තකකපරියාහතං විමංසානුවරිතං සයමපටිහාතං එවමාහ: ‘සංගොතො අත්තා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ඨො ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සංඝාචන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංගතිසමන්ති.

1. උදපාදි, සී මු.

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් උත්සාහය නිසා, විශ්‍යය නිසා, පුත පුතා වැර වැඩුම් නිසා, අප්‍රමාදය නිසා, සමාඛිමනස්-කාරය නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි තත් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ වින්‍ය සමාධියක් ලබයි. එය (සිහි කරනුයේ) මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම්, එහි මෙ තම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ තම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙ තෙක් ආශ්‍ර සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපදිමි, එහි ද මෙ තම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ තම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙ තෙක් ආශ්‍ර සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපදිමි”යි සංවච්ඡිවච්ඡි දශයක් ද, සංවච්ඡිවච්ඡි විස්සක් ද, සංවච්ඡිවච්ඡි තිස්සක් ද, සංවච්ඡිවච්ඡි සතළිසක් ද සි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ තොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

හේ මෙසේ කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්ධාලිකය, වද ය, හිරි කුලක් සේ නිසල ය. ඉදුකිලක් සේ තර ය. ඒ සත්ත්‍ව ම මෙයින් අන් තැනට යෙහි, හවයෙන් හවයට යෙහි, මැරෙහි, මැරී උපදිති, මහා-පාවිච්ඡාදී ශාස්තව වස්තුන්ට සම ව හැම කල්හි ම ඇත්තානු ය. මෙසේ මා කියනු යේ කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහය නිසා, විශ්‍යය නිසා, පුත පුතා වැර වැඩුම් නිසා, නොපමා බව නිසා, මනාසේ මෙනෙහි කැරුම් නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි තොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ඒ මෙසේ ය: ‘අසෝ තැන වීම් එයින් සැව මෙහි උපදිමි’යි සංවච්ඡිවච්ඡි දශයක් ද...සංවච්ඡිවච්ඡි සතළිසක් ද සි මෙ සේ ආකාර සහිත, උද්දේශ සහිත තොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කරුණින් මම යම්සේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්තව ද, වද ද, හිරි කුලක් සේ නිසල ද, ඉදුකිලක් සේ තනවුරු ද, ඒ සත්ත්‍ව ම මෙයින් අන් තැනට යෙහි, හවයෙන් හවයට යෙහි, මැරෙහි, මැරී උපදිති, මහාපාවිච්ඡාදී ශාස්තව වස්තුන් හා සම ව හැම ද ම ඇත්තානු ද, එසේ මේ ආරණය දතිමි” යනු යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ ශාස්තවද්‍රව්‍ය ඇත්තෝ, යමක් නිසා, යමෙක එල්බෑ ගෙන, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්තව කොට පණවන් නම්, මේ ඒ තෙවෙනි ආරණය යි.

40. සිවු වන කරුණෙහි ද, හවන් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ ගෙන ශාස්තවවාදී වූවෝ, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්තව කොට පණවන් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තඬි කරන්නේ වෙයි, විමසන්නේ වෙයි. හේ ඒ ඒ කරුණින් තඬි කොට, විමසුම් නුවණ පමණින් ම ආරණය මැන “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්ධාලික ය, වද ය, හිරිකුලක් සේ නිසල ය, ඉදුරුකිලක් සේ තර වෑ සිහිගේ ය, ඒ සත්ත්‍ව ම මෙයින් අන් තැනට යෙහි, හවයෙන් හවයට යෙහි, මැරෙහි, මැරී උපදිති, මහාපාවිච්ඡාදී ශාස්තවතාව (සද්ධාලික වස්තුවන්ට) සම වෑ හැමදා ම ඇත්තානු”යි මෙසේ තමාගේ හුදු වැටැහීම කියයි.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුත්ථං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භා එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති.

41. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං
අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති චතුති චජ්ඣිති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ
සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙත්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව චතුති චජ්ඣිති එතෙසං වා අඤ්ඤා-
තරෙත නජ්ඣ ඉතො ඛහිද්ධා.

42. තස්සිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ‘ඉමෙ බො දිට්ඨිට්ඨානා
එවංගහිතා එවංපරාමට්ඨා එවංගතිකා හවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා’ති.
තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තං ච
පජානතං ත පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තඤ්ඤාච නිබ්බුති
විදිතා. වෙදනාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සර-
ණඤ්ච යථාභුතං විදිතා අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

43. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්මිරා දුග්ගසා දුරත්‍රබොධා
සත්තා පණ්ණිතා¹ අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිත වෙදනියා² යෙ තථා-
ගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පච්චෙදෙත්ථ යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං
වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

පඨමකභාණවාරං.

44. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්ච-
අසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙත්ති චතුති චජ්ඣිති. තෙ ච භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්ආගම්ම
කිම්ආරබ්භා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති චතුති චජ්ඣිති. ?

2. ටනිතා, ම ජ සං.

3. වෙදනියා, ම ජ සං.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා, යමක් ඇරැබෑ, ශාස්ත‍්‍රය දූෂිතයන්ගේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය මොට පණවත් නම් මේ ඒ සිවු වන කාරණයයි,

41. මහණෙනි, ශාස්ත‍්‍රය දූෂිතයන්ගේ ඒ මහණබමුණෝ මේ සතර කරුණින් ආත්මය ද ලෝකය ද ශාස්ත‍්‍රය මොට පණවත්. මහණෙනි, ශාස්ත‍්‍රය දූෂිතයන්ගේ යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය මොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු සතරින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එකෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මේ සතර කරුණින් පිටත් අත් කරුණෙක් ඔවුන්ට තැන.

42. මහණෙනි, මේ දූෂිතයන් (හෝ දූෂිතකාරණයෝ) මෙසේ ගත්තා ලද්දේ, මෙසේ පරාමාසාව වූවෝ, මෙබඳු වූ තීරණයට විපාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ, මෙබඳු පරලොවක් ඇතියෝ වන්නාහ' යි ඒ මේ සතර දූෂිතයන් ම තථාගත තෙමේ තත් අසුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එයන් දනී. එයින් මත්තෙහි වූ (ශීල සමාධි ප්‍රඥ විමුක්ති විමුක්තිඥානදර්ශන සම්මානදායක යන මේ) සියල්ලත් දනී. එය දන්නේ, 'මෙය මම දනිමි'යි තාමත් දූෂිත මාන වශයෙන් පරාමාර්ථය නොකෙරෙයි, එය පරාමාර්ථය නොකරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් තමා ම කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (මෙහි සුව පත් වමු සි අයෝ තැන සුව පත් වමු සි සිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇවිණු අත් නොවූවෝ නාතාවිධ දූෂිතගතයට වදිත් ද), තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආසාදය ද ආදීතවය ද ඒ වේදනාවන්ගේ නික්මීම ද තත් වූ පරිදි දන, ඡන්දරාගය දුරු වූ බැවින් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වෙයි.

43. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ මොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරුණ මොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ මගුණ කියන්නට තැන් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සම්මාන බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනාශයෙන් විසින් නොදක්ක හැකි වූ, එහෙයින් ම යෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නොකට හැකි වූ, ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැස නොගත හැකි වූ, සිසුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දන හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

සලමු බණවර යි.

44. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්ත‍්‍රය මොට ද එක් කොටසක් අශාස්ත‍්‍රය මොට ද කරුණු සතරෙකින් පණවත් නම්, එසේ වූ ඒකත්‍යශාස්ත‍්‍රය වූ ද ඒකත්‍යඅශාස්ත‍්‍රය වූ ද ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ.

ඒ ගවත් මහණ බමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ ඒකත්‍ය-ශාස්ත‍්‍රය ද ඒකත්‍යඅශාස්ත‍්‍රය ද වූවාහු (එක් කොටසක් සදකාලික යැ යි ද එක් කොටසක් සදකාලික නොවේ යැ යි ද යන දූෂිත ඇත්තාහු) ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්ත‍්‍රය යැ යිත් එක් කොටසක් අශාස්ත‍්‍රය යිත් කියා සතර කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

45. හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාපි කරහවි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අව්චයෙන අයං ලොකො සංවට්ඨති. සංවට්ඨමානෙ ලොකෙ යෙභ්බයෙසන සත්තා ආභස්සරසංචත්තනිකා හොන්ති. තෙ තථ් හොන්ති මනොමයො පිතිහකකා සයමපහො අන්තලික්ඛවරො සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමඤ්ඤානං නිට්ඨන්ති.

හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාපි කරහවි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අව්චයෙන අයං ලොකො විවට්ඨති. විවට්ඨමානෙ ලොකෙ සුඤ්ඤං බ්‍රහ්ම-විමානං පාදාහවති. අපඤ්ඤාතරො සත්තො ආයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ඨා සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජති. සො තථ් හොති මනොමයො පිතිහකකො සයමපහො අන්තලික්ඛවරො සුභට්ඨාසි චිරං දීඝමඤ්ඤානං නිට්ඨති. තස්ස තථ් එකකස්ස දීඝරත්තං නිබ්බුසිත්තතා අතභි-රති පරිත්තස්සා උපපජ්ජති: 'අහො වත අඤ්ඤාදි සත්තා ඉත්තතං ආගචේජ්ජන්ති'. අප් අඤ්ඤාතරොදි සත්තා අයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ඨා බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජන්ති තස්ස සත්තස්ස සභව්‍යතං. තෙ'පි තථ් හොන්ති මනොමයො පිතිහකකා සයමපහො අන්ත-ලික්ඛවරො සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමඤ්ඤානං නිට්ඨන්ති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සත්තො පඨමං උපපන්නො තස්ස එවං හොති: 'අහමස්මි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අතභිභූතො අඤ්ඤාදච්ඡිදස්සො වසවන්ති ඉස්සරො කත්තා නිමමානා සෙට්ඨා සජ්ජා¹ වසී පිතා භූත-හව්‍යානං. මයං ඉමෙ සත්තා නිමමිතා. තං කිස්ස හෙතු? මමං හි පුබ්බෙ එතදහොසි: අහො වත අඤ්ඤාදි සත්තා ඉත්තතං ආගචේජ්ජන්ති. ඉති මමඤ්ච² මනොපණ්ඩි. ඉමෙ ව සත්තා ඉත්තතං ආගතා'ති. යෙ'පි තෙ සත්තා පච්ඡා උපපන්නා³ තෙසමපි එවං හොති: අයං ඛො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අතභිභූතො අඤ්ඤාදච්ඡිදස්සො වසවන්ති ඉස්සරො කත්තා නිමමානා සෙට්ඨා සජ්ජා වසී පිතා භූතහව්‍යානං. ඉමිතා මයං හොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා. තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි මයං අඤ්ඤාම ඉධ පඨමං උපපන්නං. මයං පනමහා පච්ඡා උපපන්නා'ති.

1. ස-ජ්ජා. PTS.

2. මම ව. මජ්ඣ.

3. උපපන්නා. සී චූ. 1.

45. මහණෙනි, දික් කලක් ඇවෑමෙන් කිසි සමයෙක මෙ ලොව තස්තේ ද, එබඳු වූ කාලයක් මේ ම ය. එසේ ලොව නැසෙන කල්හි සත්ත්‍ව බෙහෙවින් ආහස්සර බබ්ලොවැ උපදින්නෝ වෙති. ඔහු එහි බ්‍යානවිත්ත බලයෙන් උපන්නෝ වෙති, ප්‍රිතිය ම ආහාර කොට ඇත්තෝ වෙති, කුමු ම බැබළෙන්නෝ වෙති, අහසෙහි හැසිරෙන්නෝ වෙති, සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලඳ සිටින්නෝ වෙති. එහි ඔහු ඉතා බොහෝ කලක් සිටිත්.

මහණෙනි, දික් කලක් ඉක්මමෙන් කිසි සමයෙක මෙලොව නැවැත හට ගන්නේ නම් එසේ වූ කාලයක් වෙයි. එසේ ලොව හට ගන්නා කල්හි තිස් බබ්විමනෙක් පහළ වෙයි. එ කල්හි එක්තරා සත්ත්වයෙක් ආශ්‍ර ගෙවී යෑමෙන් හෝ පින් ගෙවී යෑමෙන් ආහස්සර බබ් ලොවින් සැව ඒ තිස් බබ්විමනෙහි උපදී. හෙතෙමේ එහි බ්‍යාන සිතීන් උපන්නේ ප්‍රිතිය ම ආහාර කොට ඇත්තේ වෙයි. සිය සිරුරු එළියෙන් ම බබළන්නේ වෙයි, ආකාශවාරී වෙයි, සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ ඇති වැ සිටින්නේ වෙයි. හේ එහි ඉතා බොහෝ කලක් සිටියි. එහි ඔහු හුදෙකලා වැ බොහෝ කලක් වුසු හෙයින් ‘අත් සත්ත්‍ව ද මේ අත්බවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ’යි ප්‍රාචීනාවෙක් නාමයෙන් ඔහුට පහළ වෙයි. ඉක්බිති එක්තරා සත්ත්ව කෙනෙක් ද ආශ්‍ර ගෙවීමෙන් හෝ පින් ගෙවීමෙන් හෝ ආහස්සර ලොවින් සැව ඒ බබ්විමනට, ඔහුගේ සහභාවයට පැමිණෙත්. ඔහු ද එහි බ්‍යානමනසින් උපන්නෝ ප්‍රිතිය ම ආහාර කොට ඇත්තෝ වෙත්, ස්වයම්ප්‍රභ වෙත්, ආකාශවාරී වෙත්, සිත්කළු උයන් පිමන් ආදියෙහි සිටින්නෝ (නොහොත් සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලඳ සිටින්නෝ) වෙත්. ඔහු එහි ඉතා දික් කලක් සිටිත්. මහණෙනි, එහි යම් සත්ත්වයෙක් පළමු වැ උපන්නේ ද, ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “මම බ්‍රහ්ම වෙමි, මහා-බ්‍රහ්ම වෙමි, අත් හැම මැඩ පවත්වා සිටින්නෙමි වෙමි, අනුත් විසින් නො මඟිනා ලද්දෙමි වෙමි, ඒකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි, සියල්ලන් වශයෙහි පවත්වන්නෙමි වෙමි, ඊශ්වර වෙමි, කතී වෙමි, මවන්නා වෙමි, ලොවට උත්තම වෙමි, ලොව සකස් කරන්නා වෙමි, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තෙමි, උපන්නවුන්ගේ ද උපදිනවුන්ගේ ද පියා වෙමි. මා විසින් මේ සත්ත්වයෝ මවන ලදහ. ඒ (එසේ සිතනුයේ) කවර හෙයින්? යත්: ‘අත් සත්ත්ව කෙනෙකුත් මෙහි මේ අත්බවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ’යි පූරීයෙහි මට මේ සිත පහළ විය. මෙසේ මාගේ ප්‍රාචීනාව ද විය. මේ සත්ත්වයෝත් මගේ ඒ ප්‍රාචීනාව අනු ව මේ අත්බවට ආහ” යනු යි. යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පසු වැ උපන්නෝ ද ඔවුනට ද මේ සිත වෙයි. ‘මේ හවත් තෙමේ බ්‍රහ්ම ය, මහා-බ්‍රහ්ම ය, අනුත් මැඩ පවත්වා සිටින්නා ය, අනුත් විසින් නො මැඩුණේ ය, ඒකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නේ ය, ලොව තමා වශයෙහි පවත්වන්නේ ය, ඊශ්වර ය, කර්තෘ ය, කිමිතෘ ය, උත්තමයා ය, ලොව සකස් කරන්නා ය, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තා ය, උපන් උපදනා සියල්ලන් ගේ පියා ය. මේ හවත් බබ්හු විසින් අපි මවන ලද්දෙමේ වමු. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මොහු වනාහි අපට පළමු ව මෙහි උපන්නහු අපි දුටුවමු. අපි විනාහි පසු වැ උපන්නමිහ” යනු යි.

46. තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සතො පඨමං උපපන්නො, සො දීඝාසු-
කතරො ව හොති වණ්ණවන්තතරො ව මහෙසක්ඛතරො ව. යෙ පන තෙ
සත්තා පච්ඡා උපපන්නා, තෙ අප්පාසුකතරා ව හොන්ති දුබ්බණ්ණතරා ව
අප්පෙසක්ඛතරා ව. ණානං ඛො පතෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො
සතො තඬ්ඨා කායා චචිත්ථා ඉත්තං ආගච්ඡති.

ඉත්තං ආගමො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජ්තො සමානො ආතප්පමනාය පඨානමනාය අනුයොග-
මනාය අප්පමාදමනාය සම්මාමනසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාධිං
ඵුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත තං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, තතො පරං
නානුසාරති. සො එවමාහ:

‘යො ඛො සො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදසො
වසවන්ති ඉක්ඛරො කතතා තිම්මානා සෙට්ඨො සජ්ජා වසී පිතා භූත-
භව්ශානං, යෙන මයං භොතා බ්‍රහ්මණා තිම්මිතා, සො නිවෙචො ඩුවො
සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො සස්සතිසමං තප්ථෙව ථස්සති. යෙ පන මයං
අහුම්හා තෙත භොතා බ්‍රහ්මණා තිම්මිතා, තෙ මයං අනිවො අඤ්ඤා
අප්පාසුකා චවතධම්මා ඉත්තං ආගතා’ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ණානං යං ආගමම යං ආරක්ඛ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

47. දුතියෙ ව භොතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්ආගමම කිම්ආරක්ඛ
එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං
අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ?

46. මහණෙනි, එහි යම් සත්ත්වයෙක් පළමු වැටපත්තේ ද, හේ සේවකයෙකු වෙයි, ද්විතීයයෙකු වෙයි, තෙවනුව වෙයි, හතරවනුව වෙයි, මහායනයේ ඇත්තේ වෙයි. යම් කෙනෙක් වනාහි පසු වැටපත්තේ ද ඔහු පළමු උපත්තයට වෙයි, මන්දග්‍රහණ ද වෙයි, ඔහුට වඩා වැඩියෙන් හිත ද වෙයි, ඔහුට වඩා අල්පයෙක් ඇත්තේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ඔවුන් අතුරෙන් කිසි සත්ත්වයෙක් ඒ බ්‍රහ්මචාරියෙකුගේ සැව මේ මිනිසත්ඛවට පැමිණේ ය යන කාරණයක් ඇද්ද මෙය විද්‍යමාන ය. (වන එකෙකු). එසේ හේ මේ මිනිසත්ඛවට ආයේ ම හිත ගෙයින් පැවිදි බිමට වදි. හිත ගෙයින් පැවිදි බිමට වන්නේ ම, හේ උත්සාහ වඩා වැර වඩා පුන පුනා වැයම් කොට නොපමා බව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි මෙයින් පෙර වූ ජාතිය සිහි කෙරේ ද, එයින් ඔබ්බෙහි සිති නො කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. හෙ තෙම මෙසේ කියයි: “යම් ඒ හවත් බ්‍රහ්මයෙක් මහාබ්‍රහ්ම ද, අනුත් මැඩ පවත්-වන්නේ ද, ඊශ්වර ද, කාරක ද, නිමිපක ද, උත්තම ද, ලොව සකස් කරන්නේ ද, පුරුදු කළ වසිනා ඇත්තේ ද, උපනුත්තවත් උපදනා-වුත්තවත් පිනා ද, යම් හවත් මහබ්‍රහ්මයෙකු විසින් අපි මවන ලද්දේ ද, ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙමේ නිත්‍ය ය, බ්‍රැව ය (නො මැරෙන්නේ ය), සද්ධාමාන ය, නොවෙනස් වන ස්වභාව ඇත්තේ ය, මහාපාටිපි ආදී ශාස්තෘ වස්තුන් හා සම වැ එසේ ම නොවෙනස් වැ සිටින්නේ ය. යම් බදු අපි ඒ හවත් බ්‍රහ්මයෙකු විසින් මවන ලද්දේ ද, ඒ අපි අනිත්‍යයමය, අභ්‍රැවයමය, අල්පා-ග්‍රහණයමය, මැරෙන ස්වභාවය ඇත්තමය, එ බැවින් බ්‍රහ්මයෙන් සැව මෙහි මේ මිනිසත්ඛවට ආමිත” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණ බ්‍රහ්මයෙක් එකත්‍ය-ශාස්තෘකයක් ඒකත්‍යඅශාස්තෘකයක් වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්තෘ කොටත් එක් කොටසක් අශාස්තෘ කොටත් පණවත් නම්, මේ ඒ පළමු කාරණය යි.

47. දෙවෙනි කාරණයෙහිත් — පිත්චත් මහණ බ්‍රහ්මයෙක් කුමක් නිසා කීමෙක එල්ලූ ඒකත්‍යශාස්තෘක ද ඒකත්‍ය අශාස්තෘක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්තෘකයන් එක් කොටසක් අශාස්තෘකයන් කොට පණවත් ද? යත්:

සන්ති භික්ඛවෙ බිඛ්ඛාපදෙසිකා නාම දෙවා. තෙ අතිවෙලං හස්ස-
බිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමම-
සමාපන්නානං විහරනං සති මුස්සති. සතියා සමෙමාසා තෙ දෙවා තමනා
කායා වචන්ති.

ථානං ඛො පනෙනං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො සතෙනා
තමනා කායා වචන්ති ඉත්තතං ආගච්ඡති. ඉත්තතං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජො සමානො
ආතප්පමන්ධාය පඛානමන්ධාය අනුයොගමන්ධාය අප්පමාදමන්ධාය සමමාමනසි-
කාරමන්ධාය තපාරූපං වෙතොසමාගිං ජුක්ඛති යපාසමාභිතෙ විතෙන තං
පුත්ඛෙතිවාසං අනුස්සරති, තතො පරං නානුස්සරති.

සො එවමාහ: යෙ ඛො තෙ භොතෙනා දෙවා න බිඛ්ඛාපදෙසිකා,
තෙ න අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං න
අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නානං විහරනං සති න මුස්සති.
සතියා අසමෙමාසා තෙ දෙවා තමනා කායා න වචන්ති, නිව්වා ඩුවා සස්සනා
අපිපරිණාමබමා සස්සතිස්මං තප්ථෙව ථස්සන්ති. යෙ පන මයං අනුමිභ
බිඛ්ඛාපදෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරමිභ.
තෙසං නො අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නානං විහරනං සති
මුස්සති. සතියා සමෙමාසා එවං මයං තමනා කායා ඩුවා අනිව්වා අග්ගුවා
අපාසුකා වචනබමා ඉත්තතං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං
අසස්සනං අනන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි.

48. තතියෙ ව භොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං අසස්සනං
අනන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි ?

සන්ති භික්ඛවෙ මනොපදෙසිකා නාම දෙවා. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤා-
මඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤාමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා,
අඤ්ඤාමඤ්ඤාමති විත්තාති පදුසෙන්නි. තෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤාමති පදුට්ඨවිත්තා:
කිලන්තකායා කිලන්තවිත්තා. තෙ දෙවා තමනා කායා වචන්ති.

මහණෙනි, බිඛ්ඛාපදෝසික තම් දෙවි කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ආභාගේ-පඤ්ඤාමාලය ඉක්මවා මෙවුන්දමිති ද කාසික වාචසික ක්‍රියායෙහි ද යෙදුණෝ වූ වෙසෙත්. බොජුන් ගන්නා කාලසීමාව ද ඉක්මවා මෙවුන්-දමිති ද කාසික වාචසික ක්‍රියායෙහි ද ඇලෙන ස්වභාවයට පැමිණ වසන ඔවුන්ගේ බොජුන් ගැන්මෙහි සිහි නැති වේ. එසේ සිහි නැති වීමෙන් ඒ දෙවියෝ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුත වෙත්.

මෙසේ වූ එක්තරා සත්‍යයක් ඒ දේවනිකායයෙන් සැව මේ මිනිස්බවට පැමිණේ ය යන යමක් ඇද්ද, මෙය ඇති එකෙක. එසේ මේ මිනිසත්බවට පැමිණියා වූ ම හේ සිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වේ. පැවිදි වූයේ ම උත්සාහ වඩා, වැර වඩා, පුනපුනා වැර වඩා, එළැඹ සිටි සිහිය වඩා, නුවණ වඩා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වූ පිහිටි කල්හි ඒ පෙරු අත්බව සිහි කෙරේ ද, එයින් යට සිහි නොකෙරේ ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලබයි.

හේ මෙසේ කියයි: “යම් පින්වත් දෙවි කෙනෙක් බිඛ්ඛාපදෝසික නො වෙත් ද, ඔහු බොජුන්වේලාව ඉක්මවා මෙවුන්දමිතින් කාසික වාචසික ක්‍රියායෙහින් ඇලෙන ස්වභාවයට පැමිණියෝ වූ නො වෙසෙත්. එසේ වේලාව ඉක්මවා මෙවුන්දමිතින් සෙසු කාසික වාචසික ක්‍රියායෙහින් ඇලෙන ස්වභාවයට පැමිණ නොවසන ඔවුනට බොජුන් ගැන්මෙහි සිහි නැති නො වේ. එසේ සිහි නැති නොවනුයෙන් ඒ දෙවියෝ ඒ දේව-නිකායයෙන් ව්‍යුත නො වෙත්. ඔහු නිත්‍ය හ. ඒකාන්ත හ. සද්කාලික හ. නො පෙරුලෙන සුලු හ. ශාශ්වතීය (පෘථිවි ආදි සද්කාලික වස්තූනට) සම් වූ එසේ ම සිවුනාහ. යම් බඳු වූ අපි වනාහි බිඛ්ඛාපදෝසික වමෝ ද, ඒ අපි වේලාව ඉක්මවා හමිත්‍රිඛාරතිබ්බයට පැමිණියෝ වූ වුසුමෝ ද, වේලාව ඉක්මවා හමිත්‍රිඛාරතිබ්බයට පමිණියෝ වූ වසන ඒ අපට බොජුන් ගැන්මෙහි සිහි නැති විය. සිහි නැති වීමෙන් මෙසේ අපි ඒ දිව්‍යනිකායයෙන් ව්‍යුත වුවමෝ එ හෙයින් ම අනිත්‍ය වුවමෝ අඤ්ඤා වුවමෝ අල්පාසුභක වුවමෝ මෑරෙන ස්වභාවය ඇත්තමෝ මේ මිනිස්බවට පැමිණියමහ” යනු සි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක එල්බූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාශ්වතීක ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතීක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශ්වත ද එක් කොටසක් අශාශ්වත ද කොට පණවත් තම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය සි.

48. තෙවෙනි කරුණෙහි ද - පින්වත් මහණබමුණෝ කුමක් උදෙසා කුමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාශ්වතීක ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතීක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් කොටසක් ශාශ්වත වශයෙනුත් කොටසක් අශාශ්වත වශයෙනුත් පණවත් ද ? යත්:

මහණෙනි, මනෝපදෝසික තම් දෙවි කෙනෙක් ඇත්තා. ඔහු කිපුණු සිහින් බොහෝ වේලා උනුත් බලත්. ඔහු කිපුණු සිහින් උනුත් බලන්නෝ, උනුත් කෙරෙහි හිත් දූෂිත කෙරෙත්. මෙසේ උනුත් කෙරෙහි දූෂිත කළ සිත් ඇති ඔහු (එ හෙයින් ම) මිහිකුණු කය ඇත්තෝ මිහිකුණු සිත් ඇත්තෝ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුත වෙත්.

ථානං ඛො ජනෙනං භික්ඛවෙ විජ්ඣති යං අඤ්ඤානරො සතෙනා
තමා කායා ච්චිකා ඉන්ද්‍රියානං ආගල්ඡති. ඉන්ද්‍රියානං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ඣති. ආගරස්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ඣතො සමානො
ආතප්පමනාය පඨානමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමා-
මතසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාහිං පුසති යථාසමාහිතෙ විනේත
නං පුඤ්ඤතිවාසං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති.

සො ඵචමාන: සෙ ඛො තෙ භොනේනා දෙවා න මනොපද්දසිකා,
තෙ න අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපතිර්කියායන්ති. තෙ න අතිවෙලං
අඤ්ඤමඤ්ඤං උපතිර්කියායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි අප්පදුට්ඨවිත්තා අකිලනා-
කායා අකිලනත්ථිත්තා, තෙ දෙවා තමා කායා න ච්චන්ති තිච්චා ධූවා
සංස්සතා අවිපරිණාමධම්මා සංස්සතිසමං තපථව ධුස්සන්ති. සෙ පන මයං
අනුමත මනොපද්දසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපතිර්කියාසිමහ.
තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපතිර්කියායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි¹
විත්තාහි පදුසිමහ. තෙ මයං අඤ්ඤමඤ්ඤමහි පදුට්ඨවිත්තා කිලනාකායා
කිලනත්ථිත්තා ඵලං තමා කායා චුතා අතිච්චා අඤ්ඤා අප්පාසුකා
ච්චන්ධම්මා ඉන්ද්‍රියානං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතීයං ථානං යං ආගමම යං ආරක්ඛ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං
අසංස්සතං අත්තාතඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ පඤ්ඤපෙනති.

49. චතුස්ථෙ ච භොනේනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරක්ඛ
ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං අසංස්සතං
අත්තාතඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ පඤ්ඤපෙනති?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තතතී හොති
විමංසි. සො තකකපරියාසතං විමංසානුවරිතං සයමපිහානං ඵචමාන:
යං ඛො ඉදං චුච්චති චකුක්ඛන්ති'පි සොතන්ති'පි ඝාණං'ති'පි කායො'ති'පි,
අයං අත්තා අතිච්චො අඤ්ඤො අසංස්සතො විපරිණාමධම්මො. යං ච ඛො
ඉදං චුච්චති විත්තන්ති වා මනො'ති වා විඤ්ඤාණන්ති වා අයං අත්තා
තිච්චො ධූවො සංස්සතො අවිපරිණාමධම්මා සංස්සතිසමං තපථව ධුස්සන්ති ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්ථං ථානං යං ආගමම යං ආරක්ඛ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං
අසංස්සතං අත්තාතඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ පඤ්ඤපෙනති.

එක්තරා සත්‍යයක් ඒ දේවනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත්වයට පැමිණේ ය යන යමක් ඇද්ද, මහණෙනි, මේ කාරණය ඇති එකෙකි. එසේ හේ මේ මිනිසත්වයට පැමිණියේ ම ගිහිගෙන් තික්මැ පැවිදිබිමට පැමිණේ. පැවිදිබිමට පැමිණි හෙතෙමේ උත්සාහය නිසා විශාරද නිසා නැවත නැවත වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම්සේ සිත මොනවට පිහිටි කල්හි ඒ පෙර අත්වට සිහි කෙරේ ද, එසින් යට සිහි නො කෙරේ ද, එබඳු වූ විභ්වයමාගියක් ලබයි.

හේ මෙසේ කියයි: “යම් පින්වත් දෙව් කෙනෙක් මනෝපදෙසික නො වෙත් ද, ඔහු බොහෝ වේලාවක් උනුත් කිපි සිතින් නො බලත්. ඉතා බොහෝ වේලාවක් කිපිසිතින් උනුත් නො බලන ඔහු උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා නො ගනිත්. උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා නො ගත් ඔහු කලාන්ත නො වූ කය ඇත්තෝ, කලාන්ත නො වූ සිත් ඇත්තෝ, ඒ දිව්‍ය නිකායයෙන් ව්‍යුහ නො වෙත්. යම් බඳු වූ අපි වනාහි මනෝපදෙසික වූවු ද, ඒ අපි ඉතා බොහෝ වේලාවක් උනුත් කිපි සිතින් බැලුමක. ඒ අපි බොහෝ වේලා උනුත් කිපි සිතින් බලන්නමෝ උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා ගනුමක. ඒ අපි උනුත් කෙරෙහි රිදුවා ගත් සිත් ඇත්තමෝ කලාන්ත වූ කය ඇත්තමෝ කලාන්ත වූ සිත් ඇත්තමෝ මෙසේ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුහ වූවමෝ (එහෙයින් ම) අතිත්‍යයමක. අමුළවයමක. අල්පායුෂ්කයමක. මැරෙන ස්වභාවය ඇත්තමෝ මේ මිනිස්වට ආමක” යනු යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් උදෙසා යමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාඛිනික ද ඒකත්‍යඅශාඛිනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයත් එක් කොටසක් ශාඛිත ද එක් කොටසක් අශාඛිත ද කොට පණවත් නම්, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

49. මහණෙනි, සතර වන කරුණෙහි - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් උදෙසා කුමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාඛිනික ද ඒකත්‍යඅශාඛිනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයත් එක් කොටසක් ශාඛිත කොටත් එක් කොටසක් අශාඛිත කොටත් පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තඹ්බි විතඹ්බි කරන්නේ වෙයි, අයෝතිසෝමනස්කාරයෙන් විමසන්නේ වෙයි. හේ තඹ්බි කොට ගන්නා ලද, නොනුවණින් විමසා ගැන්ම අනුවැ පැවැති, තමාගේ හුදු වැටැහීම මෙසේ පවසයි: “ඇත යැ යි ද කණ යැ යි ද දිව යැ යි ද කය යැ යි ද කියා මේ යමක් කියනු ලැබේ නම්, එසේ වූ මේ ආත්මය අතිත්‍ය ය, අමුළ ව ය, අශාඛිත ය, පෙරළෙනුපුලු ය. සිත ය කියා හෝ මිනස ය කියා හෝ විඤ්ඤාන ය කියා හෝ යමක් කියනු ලැබේ නම්, එසේ වූ මේ ආත්මය වනාහි නිත්‍ය ය, මුළු ය, ශාඛිත ය, නොපෙරළෙනුපුලු ය, (මහාපාටිච්ඡාදි) සද්ධාමානික වස්තූන් හා සම වැ එසේ ම නො වෙනස් වැ සිටුනේ ය” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් උදෙසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාඛිනික ද ඒකත්‍ය අශාඛිනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයත් එක් කොටසක් ශාඛිත කොට ද එක් කොටසක් අශාඛිත කොට ද පණවත් නම්, මේ ඒ සතරවන කාරණය යි.

ඉමෙ හි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යායමණො එකච්චසස්සනිකා එකච්චඅසස්සනිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුභි චජ්ඣති.

යෙ හි තෙච්ච භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එකච්චසස්සනිකා එකච්චඅසස්සනිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුභි චජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ච ඉතො ඛගිඤ්ඤා.

50. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිව්භිට්ඨානා එචං ගතිතා එචං පරාමධා එචංගතිකා හවිස්සන්ති එචංඅභිසම්පරායා”ති. තං ච තථාගතො පජනාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තං ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තංයෙථ නිබ්බුති විදිනා. වෙදනාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිනො අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

51. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සත්තා පණීතා අතක්ඛාවචරා නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනියා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූතං චණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යා.

52. සත්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යායමණො අත්තානන්තිකා අත්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුභි චජ්ඣති. තෙ ච ගොතොනා සමණ්‍යායමණො කිම්ගමම කිමාරබ්බ අත්තානන්තිකා අත්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුභි චජ්ඣති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනිය පටිනාමනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සම්මාමනසිකාරමනිය තථාඋපං වේතොසමාධිං චුසති යථාසමාහිතෙ විතො අනාසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: “අනන්තා අයං ලොකො පරිච්චුමො. තං කිස්ස ගෙතු? අහං හි ආතප්පමනිය -පෙ- තථාඋපං වේතොසමාධිං චුසාමි යථා සමාහිතෙ විතො අනාසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමනා මහං එතං ජාතාමි: යථා අනන්තා අයං ලොකො පරිච්චුමො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමා ථාතං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ්‍යායමණො අත්තානන්තිකා අත්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාඛිකයා ද ඒකත්‍යආශාඛිකයා ද වූවෝ මේ සතර කරුණින් ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛික ද එක් කොටසක් ආශාඛික ද කොට පණවන්.

මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ යම් බමුණකෙනෙක් හෝ ඒකත්‍යශාඛිකයා ද ඒකත්‍යආශාඛිකයා ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛික ද එක් කොටසක් ආශාඛික ද කොට පණවන් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ සතර කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක් කරුණෙකින් හෝ එසේ පණවන්. මෙයින් පිටත් අන් කරුණෙක් නැත.

50. මහණෙනි, ‘මේ දෘෂ්ටිකාරණයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරාමිෂීතය කරන ලද්දේ මෙබඳු නිරයාදී විපාකගති ඇත්තෝ වෙත්, මෙබඳු පරලොභී ඇතියෝ වෙත් යැ’ යි මේ සතර දෘෂ්ටිගතය ම තථාගත තෙමේ දන්නේ ය. තථාගත තෙමේ එය ද එයින් මත්තෙහි වූ සියල්ල ද දනී. එය දන්නේ, ‘මෙය මම් දනිමි’ යි ඒ දුන්ම තෘෂණා දෘෂ්ටි මාන වශයෙන් පරාමිෂීතය නො කෙරෙයි. එය පරාමිෂීතය නො කරන්නා වූ ඔහු විසින් ම තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (සුව ඇති තැන් පතපතා අත්‍යතීඨීකයෝ තානාදෘෂ්ටිගතයට පිවිසෙත් නම්) තථාගත තෙමේ ඒ චේදනාවත්තේ උපත ද නැස්ම ද රහය ද දෙය ද නික්මුම ද ඇති සැටි දැන උපාදාන රහිත වූ මිදුණේ වෙයි.

51. මහණෙනි, තථාගත බුදුරජ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට පටසා නම්, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ඉණ කියන්නට තැන් කරන්නෝ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන කියන්නෝ නම්, මේ වනාහි ගැඹුරු වූ දුර්දැසි වූ දුරනුබෝධ වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවර වූ සියුම් වූ පණ්ණිනිවේදනීය වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

52. මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ලොව කෙළවරක් ඇති- නැතිබව පිළිබඳ උපදවා ගත් දෘෂ්ටි ඇත්තෝ, කරුණු සතරෙකින් ලොවෙහි අත්තය හෝ අනන්තය පණවන්. ඒ භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹූ අනන්තානන්තවාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ලොවැ අනන්තානන්තය පණවන් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් උත්සාහය නිසා විශ්වීය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා අප්‍රමාදය නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අනන්ත- සංඥී වූ වෙසේ නම්, එසේ වූ විත්‍යසමාධියක් ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව අනන්තවත් ය, භාත්පසින් ම වට ය.* ඒ කවර හෙයින්? යත්: මම් වනාහි උත්සාහය නිසා ... යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අත්තසංඥී ව වෙසෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබීම. මේ කරුණින් මෙලොව යම්සේ අත්තවත් ද, භාත්පසින් වට ද, එසේ මෙය මම් දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැඹූ ඇතැම් මහණ බමුණෝ අනන්ත- නන්තිකදෘෂ්ටි ඇත්තෝ ලොවෙහි අනන්තානන්තය පණවන් නම්, මේ ඒ පළමු වන කාරණය යි.

*. පරිවර්ත (පරිවර්තමත්)=වටින් ම මාසය ඇත්තේ යනු පද්‍යම යි. එයින් ‘සසීමය, වට ය’ යන අදහස ලැබේ.

53. දුතියෙ ව ගොතොනා සමණ්‍යායමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානානිකා අනානානා ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනිකාය පටිකමනිකාය අනුසංගමනිකාය අප්පමාදමනිකාය සමමාමනසිකාරමනිකාය තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යපාසමාභිනෙ චිත්තෙ අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාන: “අනතො අයං ලොකො අපරිට්ඨමොති, යෙ තෙ සමණ්‍යායමණො එවමානංසු: අනතවා අයං ලොකො පරිට්ඨමොති, තෙසං මුසා. අනතො අයං ලොකො අපරිට්ඨමොති. නං කිස්ස හෙදු? අහං හි ආතප්පමනිකාය -පෙ- තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යපාසමාභිනෙ චිත්තෙ අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි යපා අනතො අයං ලොකො අපරිට්ඨමොති.”

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනානානිකා අනානානා ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

54. තතියෙ ව ගොතොනා සමණ්‍යායමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානානිකා අනානානා ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනිකාය පටිකමනිකාය අනුසංගමනිකාය අප්පමාදමනිකාය සමමාමනසිකාරමනිකාය තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යපාසමාභිනෙ චිත්තෙ උඤ්ඤිමො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති තීරියං අනන්තසඤ්ඤී. සො එවමාන: “අනතවා ව අයං ලොකො අනතො ව. යෙ තෙ සමණ්‍යායමණො එවමානංසු: ‘අනතවා අයං ලොකො පරිට්ඨමොති, තෙසං මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණ්‍යායමණො එවමානංසු: ‘අනතො අයං ලොකො අපරිට්ඨමොති, තෙසමිධි මුසා. අනතවා ව අයං ලොකො අනතො ව. නං කිස්ස හෙදු? අහං හි ආතප්පමනිකාය -පෙ- තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යපාසමාභිනෙ චිත්තෙ උඤ්ඤිමො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි තීරියං අනන්තසඤ්ඤී. ඉමිනාමිහං එතං ජානාමි: යපා අනතවා ව අයං ලොකො අනතො” වානී.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනානානිකා අනානානා ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

55. චතුත්තරිකෙ ව ගොතොනා සමණ්‍යායමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානානිකා අනානානා ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

53. දෙවෙනි කරුණෙහි ද - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක ඵල්බෑ අන්තානන්තිකදූපි ගත්තෝ ලොවෙහි අන්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් (ධ්‍යානයෙකින්) සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අනන්තසංඝී වෑ වෙසේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් උපදවයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව අනන්ත ය, අපරිසර්ණ ය. යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් ‘මේ ලෝකය කෙළවරක් ඇත්තේ ය. භාත්පසින් වට යැ’ යි මෙසේ කිහු ද, ඔවුන්ගේ කීම් බොරු ය. මේ ලෝකය අනන්ත ය, අපරිසර්ණ ය. කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහය නිසා... යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අනන්තසංඝී වෑ වෙසෙමි ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ලෝකය යම් සේ අනන්ත ද අපරිසර්ණ ද, මම මේ කාරුණියෙන් මෙය එසේ දකිමි” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක ඵල්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අන්තානන්තිකදූපි ගත්තෝ ලෝකය පිළිබඳ අන්තානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

54. මහණෙනි, තෙවෙනි කරුණෙහි ද - මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අන්තානන්තිකදූපි ඇත්තෝ ලොවෑ අන්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහය නිසා චිරිය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි, ‘ලොවෙහි උඹින් යටින් කෙළවරක් ඇතැ’ යි සංඥ ඇති වෑ, එහෙත් ‘ලොවෙහි සරසින් කෙළවරක් නැතැ’ යි යන සංඥ ඇති වෑ වෙසේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව කෙළවරක් ඇත්තේ ද කෙළවරක් නැත්තේ ද මේ. යම් මහණබමුණුකෙනෙක් ‘මේ ලොව කෙළවරක් ඇත්තේ ය, වට යැ’ යි කිහු ද, ඔවුන්ගේ වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණුකෙනෙක් වතාහි ‘මේ ලොව කෙළවරක් නැත්තේ ය. සීමාවක් නැත්තේ යැ’ යි කිහු ද, ඔවුන්ගේ වචන ද හිස් ය. මේ ලොව අන්තවත් ද අන්තව ද මේ. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහ වඩා, චිරිය වඩා... යම් සමාධියෙකින් සිත සමාහිත කල්හි ලොවෙහි උඹින් යටින් කෙළවරක් ඇතැ යි ද සරසින් කෙළවරක් නැතැ යි ද යන සංඥ ඇති වෑ වෙසෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ලෝකය යම් සේ කෙළවරක් ඇත්තේත් නැත්තේත් මේ ද, මේ කරුණින් එසේ මෙය මම දකිමි.” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක ඵල්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අන්තානන්තිකදූපි ගත්තෝ ලෝකයේ අන්තානන්තය පණවත් ද, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

55. සිවුවන කාරුණියෙහි ද - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අන්තානන්තිකදූපි ගත්තෝ ලොවෙහි අන්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තක්ඛි හොති විමංසී. සො තක්ඛපරියාතනං විමංසානුවර්තං සගම්පටිගාතං එවමානා: “තෙව්‍යං ලොකො අනතවා න පතානන්තො. යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානාහු: ‘අනතවා අයං ලොකො පරිවට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානාහු: ‘අනන්තො අයං ලොකො අපරිගන්තො’ති, තෙසම්පි මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානාහු: ‘අනතවා ච අයං ලොකො අනන්තො වා’ති තෙසම්පි මුසා. තෙව්‍යං ලොකො අනතවා න පතානන්තො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්ථං ධාතං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනතානන්තිකා අනතානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

56. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අනතානන්තිකා
අනතානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුසි චජ්ඣති. යෙ හි කෙච්චි
භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අනතානන්තිකා අනතානන්තං ලොකස්ස
පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුසි චජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත.
තස්සී ඉතො ඛතිථා.

57. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා
එවං ගතිනා එවං පරාමධා, එවංගතිකා හවස්සන්ති එවං අභිසම්පරායා”ති.
තඤ්ච තථාගතො පජානාති, තතොච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච
පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො වස්ස පච්චතතඤ්ඤාච නිබ්බුති
විදිතා. චෙදිතානං සමුදයඤ්ච අත්ථගම්ඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවිඤ්ච
නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදා විමුක්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

58. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්හිරා දුද්දසා දුරනුබ්බොධා
සන්තා පණ්ණිකා අතක්ඛාවචරා නිපුණො පණ්ණිකවෙදනීයා යෙ තථාගතො
සගං අභිඤ්ඤා සචරිකතා පච්චෙදෙති, යෙ හි තථාගතස්ස යථාභූචං වණණං
සම්මා වදම්මානා වදෙයස්සං.

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තර්ක කරන්නේ වෙයි, විමසන්නේ වෙයි. හේ ඒ ඒ කරුණින් තර්ක කළ, විමැසුම්කූලව පමණින් ම මෑත ගන්නා ලද සිය වැටැහීම මෙසේ පවසයි: “මේ ලොව අන්තයක් (කෙළවරක්) ඇත්තේත් නො වෙයි. අන්තයක් නැත්තේත් නො වෙයි. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අත්තවත් ය, වට යැ’ යි කියත් නම්, ඔවුන්ගේ වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අන්තයක් නැත්තේ යැ යි, කොණක් නැත්තේ යැ’ යි කීහු නම්, ඔවුන්ගේ ද වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අන්තවත් ද වේ, අන්තය ද වේ’ යැ යි කියත් නම්, ඔවුන්ගේ ද වචන හිස් ය. මේ ලොව අන්තයක් ඇත්තේත් නො වේ ම ය. අන්තයක් නැත්තේත් නො වේ ම ය” යනුයි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැඹූ ඇතැම් මහණබමුණෝ අත්තානන්තික වූවෝ ලොවේ අත්තානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ සිවුවන කාරණය යි.

56. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අත්තානන්තික දූෂටී ගත්තෝ මේ සතර කරුණින් ලෝකයේ අත්තානන්තය පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණකෙනෙක් හෝ අත්තානන්තික දූෂටී ගත්තෝ ලෝකයේ අත්තානන්තය පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කී සතර කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත්හි කරුණක් එයට නැත.

57. මහණෙනි, “මේ දූෂටිහු හෝ දූෂටීකාරණයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරාමාසව වූවෝ මෙබඳු නිරයාදිවිපාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ. මෙබඳු වූ පරලොභී ඇතියෝ වන්නාහ” යි තථාගත තෙමේ ඒ මේ සතර දූෂටීගතය ම තත් අසුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එය ද දනී. එයින් මත්තෙහි වූ (සීල සමාධි ප්‍රඥ විමුක්ති විමුක්තිඥානදර්ශන යථිඥානාඥාන යන මේ) සියල්ලත් දනී. එය දන්නේ, ‘මෙය මම් දනිමි’ යි තාමණා දූෂටී මාන වශයෙන් ඒ දනීම පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එය පරමර්ශනය නොකරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් ම තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (මෙහි සුව පත් විමු සි, අසෝ තැන සුව පත් විමු සි සිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අත්තොටුවෝ නානා විබදූෂටී-ගතනයට වදිත් ද,) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද තික්මීම ද තත් වූ පරිදි දූත උපාදාන රහිත වූ මිදුණේ වෙයි.

58. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් පරෝපදේශ රහිත වූ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ශුණ කියන්නට තැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ, ගැඹුරු වූ සමීඥ බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දක්ක හැකි වූ සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ තර්කයෙන් බැස ගත නො හැකි වූ සිසුම් වූ ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ යි.

59. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගමණා අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං වතුති වතුති. තෙ ව ගොනෙතා සමණ්‍යාගමණා කිමාගමම කිමාරඛ්ඤා අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං වතුති වතුති ?

60. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස එවං හොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අභ්‍යෙකච ඛො පන ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙතො, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙතො, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙව්‍යො වා පටිඝො වා. යත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙව්‍යො වා පටිඝො වා, තං මමස්ස මුසා. යං මමස්ස මුසා, සො මමස්ස විසානො, යො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරායො” ති.

ඉති සො මුසාවාදහයා මුසාවාදපරිජෙද්දා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානො වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං: “එවිමපි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤාපා’ති’පි මෙ නො. නො’ති’පි මෙ නො. නො නො’ති’පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ධාතං යං ආගමම යං ආරඛ්ඤ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං.

61. දුතියෙ ව ගොනෙතා සමණ්‍යාගමණා කිමාගමම කිමාරඛ්ඤා අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථා-භුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස එවං හොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අභ්‍යෙකච ඛො පන ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්ප-ජානෙතො, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙතො, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙව්‍යො වා පටිඝො වා. යත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙව්‍යො වා පටිඝො වා, තං මමස්ස උපාදානං. යං මමස්ස උපාදානං, සො මමස්ස විසානො. යො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරායො” ති.

59. මහණෙනි, අමරපික්ෂේපක වූ සමහර මහණබමුණුකෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වස්සු සතරෙකින් වෘත්තික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹූ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ තත්ති ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වස්සු සතරෙකින් වෘත්තික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

60. මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටි නො දනී. 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටි නො දනී. ඔහුට "මේ කුසලා" යි මම ඇතිසැටි නො දනිමි, 'මේ අකුසලා' යි ඇතිසැටි නො දනිමි. මම වනාහි 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි, 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි, 'මේ කුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, 'මේ අකුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, ඒ පැවැසුමෙහි මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ පටහැණිබවෙක් හෝ වන්නේ ය. යම් කරුණෙකි මට ඡන්දය හෝ රුගය හෝ දෝෂය හෝ පටහැණිබව හෝ වන්නේ නම්, ඒ මගේ ප්‍රකාශය බොරුවෙක් වන්නේ ය. මගේ යම් ප්‍රකාශයෙක් බොරු වන්නේ නම්, එය මට දුකෙක් වන්නේ ය. මට යම් දුකෙක් වන්නේ නම්, එය මට සවිභීෂ්මය දෙකට බාධක වන්නේ ය" යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි.

මෙසේ හෙතෙම මුසාවාදයට බියෙන්, මුසාවාදයට පිළිකුලෙන්, 'මෙය කුසලා' යි නො ම පවසයි. 'මෙය අකුසලා' යි නො ද පවසයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම "මෙසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. එසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත, ඒ දෙකින් ම අන් පරිද්දෙකින් පිළිගැන්මක් මට නැත. 'නො පිළිගනිමි' යි කියා එකෙකුත් මට නැත. 'නො ම නො පිළිගනිමි' යි කියා එකෙකුත් මට නැත" යි වෘත්තික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණේ.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැඹූ ඇතැම් මහණබමුණෝ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙන්නාහු නම්, මේ ඒ පලමු කරුණ යි.

61. මහණෙනි, දෙවෙනි කරුණෙහි ද - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹූ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසල්' යැ' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. 'මේ අකුසල්' යැ' යි ඇති සැටි නො දනී. ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: "මම වනාහි 'මේ කුසල්' යැ' යි ඇති සැටියෙන් නො දනිමි. 'මේ අකුසල්' යැ' යි ඇති සැටියෙන් නො දනිමි. 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි 'මේ කුසලා' යි පැවැසුයෙමි නම්, 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටි නො දන්නෙමි 'මේ අකුසලා' යි පැවැසුයෙමි නම්, එ කරුණෙහි මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ ප්‍රතිශයෙක් හෝ විශ්‍ය කැක්කේ ය. යමෙක දී මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ ප්‍රතිශයෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය මට උපාදානයෙක් වන්නේ ය. යමෙක් මට උපාදානයෙක් වන්නේ නම්, එය මට දුකෙක් වන්නේ ය. මට යම් දුකෙක් වන්නේ නම්, එය මට සවිභීෂ්මය දෙකට බාධක වන්නේ ය" යනු යි.

ඉති. සො උපාදානහයා උපාදානපරිජේග්‍රවර්තා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පතිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං ආපජ්ජති අමරාවිකේඛිතං: “ඵචචපි මෙ තො. තථා’ති’පි මෙ තො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ තො. තො’ති’පි මෙ තො. තො තො’ති’පි මෙ තො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ උත්තං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛිතං
ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛිතං.

62. තතියෙ ව භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛිතං ආපජ්ජනති
අමරාවිකේඛිතං?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති
යථාභුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස
ඵචං තහාති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං
අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අහඤ්ඤව ඛො උත ඉදං කුසලනති
යථාභුතං තප්පජානෙතො, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙතො,
ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, සතති
හි ඛො උත සමණබ්‍රාහ්මණා පණ්ඩිතා නිපුණා කතපරප්පවාදා වාලවෙඛිරුපා
වොභිජ්ජනතා මඤ්ඤෙ වරනති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති, තෙ මං තත්
සම්බුද්ධඤ්ඤායුං සම්බුද්ධානුයුං සම්බුද්ධානුයුං. යෙ මං තත් සම්බු-
ද්ධඤ්ඤායුං සම්බුද්ධානුයුං සම්බුද්ධානුයුං, තෙසාං න සම්පාදෙය්‍යං.
යෙසාං න සම්පාදෙය්‍යං, යො මමස්ස විසාතො. යො මමස්ස විසාතො,
සො මමස්ස අනතරායො”ති.

ඉති සො අනුසොගතො අනුසොගපරිජේග්‍රවර්තා නෙවිදං කුසලනති
ව්‍යාකරොති. න පතිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤාං
පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං ආපජ්ජති අමරාවිකේඛිතං: “ඵචචපි
මෙ තො. තථා’ති’පි මෙ තො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ තො. තො’ති’පි මෙ තො.
තො තො’ති’පි මෙ තො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛිතං
ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛිතං.

මෙසේ හෙ තෙම උපාදානං කෙරෙන් බියෙන්, උපාදානං කෙරෙන් පිළිකුලින් 'මෙය කුසලා' යි කියා හෝ නො පවසයි. 'මෙය අකුසලා' යි කියා හෝ නො පවසයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විමර්ශන ලද්දේ ම, "මෙසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. එසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. අන් සැටියෙකිනුත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. 'එසේ නැතැ' යි කියාත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. 'එසේ නැත්තේත් නො වේ' යා යි කියාත් මගේ පිළිගැන්මක් නැතැ" යි වාග්වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ අමර්ශික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විමර්ශන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

62. මහණෙනි, තෙවෙනි කාරණයෙහිත් - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ අමර්ශික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විමර්ශන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද ? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: "මම වතාහි මේ කුසලා යි තත් වූ පරිදි නො දනිමි. 'මේ අකුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දනිමි. මම ද 'මේ කුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දන්නෙමි, 'මේ අකුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දන්නෙමි, 'මේ කුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, 'මේ අකුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, නුවණැති සිසුමි බුද්ධි ඇති මෙරමා හා කළ වාද ඇති අස්ලොමක් ඊයෙන් විද පළා ලන දුනුවාවන් බදු වූ, තමන්ගේ තීයුණු නුවණින් අනුන්ගේ ලබ්ධීන් බිඳ ලත්තවුන් බදු වූ යම් කෙනෙක් හැසිරෙත් ද, එසේ වූ මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්හ, ඔහු ඒ කුසලාකුසලයෙහි මගේ ලබ්ධිය මා අතින් විමර්ශනය. 'කවර කරුණෙකින් මේ අභිය ගනී ද ?' යි කරුණු විමර්ශනය. මා කරුණු කී කල්හි එහි දෙස් දක්වා තථ්‍ය කරන්නාහ. මම ඔවුන්ට කරුණු දක්වා මගේ මතය සනුට කොට කියන්නට සමත් නො වෙමි. යම් කෙනෙක්නව කරුණු දක්වා සමමතස්ථාපනය කරන්නට මම සමත් නො වෙමි ද, එය මට පිඩාවෙක. මට යම් පිඩාවෙක් වේ ද, එය මට සමාන මෝක්ෂ දෙකට බාධක වන්නේ ය" යනු යි. මෙසේ හෙතෙම ප්‍රශ්න කරනුට බියෙන්, ප්‍රශ්න කළ හොත් උත්තර දීමට බැර වෙතැ' යි උප්පායෙන්, 'මේ කුසලා' යි සෘජු වෑ (ඉදුරු) නො ම කියයි. 'මේ අකුසලා' යි කියා හෝ සෘජු ව නො කියයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විමර්ශන ලද්දේ ම, "මගේ මෙසේත් ගැන්මක් නැත. මගේ එසේත් ගැන්මක් නැත. අන් පරිද්දෙකිනුත් මගේ ගැන්මක් නැත. 'නැතැ' යි කියා මගේ ගැන්මක් ද නැත. 'එසේ නැත්තේත් නැතැ' යි කියාත් මගේ ගැන්මක් නැතැ" යි වාග්වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙත්.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ අමර්ශික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විමර්ශන ලද්දේ ම වාග්-වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ තුන්වන කාරණය යි.

63. චතුසේ. ච භොනෙතා සමණ්‍යායමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ අමරාවිකේධිකා තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධිකා ආපඤ්ඤා අමරාවිකේධිකා ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මනෙදු භොති මොවුහො. භො මනෙදුතො මොවුහතො තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානො වාචාවිකේධිකා ආපඤ්ඤා අමරාවිකේධිකා: “අනි පරො ලොකො”ති ඉති වෙ මං පුට්ඨසි, අනි පරො ලොකො”ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, අනි පරො ලොකො”ති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. එවමපි මෙ තො. තථා”ති”පි මෙ තො. අඤ්ඤාථා”ති”පි මෙ තො. තො”ති”පි මෙ තො. තො තො”ති”පි මෙ තො. තඤ්ඤා පරො ලොකො”ති ? -පෙ- අනි ච තඤ්ඤා ච පරො ලොකො ? -පෙ- අනි සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අනි ච තඤ්ඤා ච සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- තෙවනි න තඤ්ඤා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අනි සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- තඤ්ඤා සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- අනි ච තඤ්ඤා සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- තෙවනි න තඤ්ඤා සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- තොති තථාගතො පරමමරණො ? -පෙ- න භොති තථාගතො පරමමරණො ? -පෙ- භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණො ? -පෙ- තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො ති ? ඉති වෙ මං පුට්ඨසි “තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො”ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො”ති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. එවමපි මෙ තො. තථා”ති”පි මෙ තො. අඤ්ඤාථා”ති”පි මෙ තො. තො”ති”පි මෙ තො. තො තො”ති”පි මෙ තො.”ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ චතුසං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේධිකා තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධිකා ආපඤ්ඤා අමරාවිකේධිකා.

64. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යායමණා අමරාවිකේධිකා තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධිකා ආපඤ්ඤා අමරාවිකේධිකා චතුසි වජ්ජිති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අමරාවිකේධිකා තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධිකා ආපඤ්ඤා අමරාවිකේධිකා, සත්ථෙ තෙ ඉමෙතෙව චතුසි වජ්ජිති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරත, තඤ්ඤා ඉතො බිහිථා,

63. සතර වැන්නෙහි ද - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමක එල්බූ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තීයව අමරපික්ෂේපකයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මද නුවණැත්තේ වෙයි, බොහෝ සේ මූර්ඛ වෙයි. හේ නුවණ මද බැවින්, බොහෝ සේ මූර්ඛ බැවින්, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, වෘත්තීයව අපරිසන්ධි වික්ෂේපකයට පැමිණෙයි. ඒ මෙසේ ය: 'පරලොවෙක් ඇද්ද?' යි මෙසේ මා අතින් විචාරයි නම්, 'පරලොවෙක් ඇතැ' යි මෙසේ මට හැඟීමක් වී නම්, 'පරලොවෙක් ඇතැ' යි මෙසේ එය තට විසඳන්නෙමි. එහෙත් 'මට මෙසේත් හැඟීමක් නැත. අන් පරිද්දෙකුත් හැඟීමක් නැත. මට හැඟීමක් නැත්තේත් නොවෙයි, මට හැඟීමක් නැති නොවන්නේත් නොවෙයි. 'පර ලොවක් තැද්ද?' යි විචාරයි නම්... 'පර ලොවෙක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්... 'පරලොවෙක් නො ම ඇත්තේත් නො ම නැත්තේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්... උපපාදක (=මැරී උපදනා) සත්ත්වයෝ ඇත්තෝ ද?' යි විචාරයි නම්... 'උපපාදක සත්ත්වයෝ නැත්තෝ ද?' යි... උපපාදක සත්ත්වයෝ ඇත්තෝත් නැත්තෝත් වෙත් ද?' යි... උපපාදක සත්ත්වයෝ නො ම ඇත්තෝත් නො ම නැත්තෝත් වෙද් ද?' යි... සුක්කාතදුක්කාතකමයන්ගේ ඵල විපාක ඇද්ද?' යි... සුක්කාතදුක්කාතකමයන්ගේ ඵල විපාක තැද්ද?' යි... සුක්කාතදුක්කාතකමයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද? යි... සුක්කාතදුක්කාතකමයන්ගේ ඵල විපාක නො ම ඇත්තේත් නො ම නැත්තේත් වේ ද?' යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු වන්නේ ද? යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු නො වන්නේ ද? යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්, 'සත්ත්වයා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ යැ' යි මට හැඟීමක් වේ නම්, 'සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ යැ' යි එය තට විසඳන්නෙමි. එහෙත් මෙසේ මට හැඟීමක් නැත. එසේත් මට හැඟීමක් නැත. අන් ලෙසෙකිනුත් මට හැඟීමක් නැත. එසේ නැතැ යි කියාත් මට හැඟීමක් නැත. නැත්තේ ම නැතැ යි කියාත් මට හැඟීමක් නැත" යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් අර්බුද ඇතැම් මහණබමුණෝ අමරපික්ෂේපක වූහ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තීයව අපරිසන්ධි වික්ෂේපකයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ සතර වන කාරණය යි.

64. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම මේ සතර විඥාපයන් වෘත්තීයව අපරිසන්ධි වික්ෂේපකයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණෙකෙනෙක් හෝ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තීයව අපරිසන්ධි වික්ෂේපකයට පැමිණෙත් නම්, අපරිසන්ධි වික්ෂේපකයට පැමිණෙත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ විඥාපයන් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා විඥාපයකින් හෝ වෘත්තීයව අපරිසන්ධි වික්ෂේපකයට පැමිණෙත්. මෙයින් පිටතට වස්තුවෙක් ඔවුන්ට නැත.

65. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගහිනා එවං පරාමධ්මා එවංගතීකා හවික්ඝනාති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරිමසති. අපරාමසතො චක්ඝ පච්චතනං යෙව නිබ්බුති විදිතා. ථෙදුනානං සමුදයඤ්ච අත්තගම්ඤ්ච අක්ඝාදඤ්ච අදිනවඤ්ච නික්ඝරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදා විමුක්ඛතා භික්ඛවෙ තථාගතො.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්හිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පණීතා අතක්ඛාවචරා නිපුණා පණ්ණිතථෙදුනීයා ගෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරීකත්වා පචෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූච්චං චණ්ණං සම්මා චදමානා චදෙය්‍යං.

66. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාහම්ණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති. දව්හි චද්ද්ධි. තෙ ච නොනොනා සමණ්ණාහම්ණා කිම්භගම්ච කිම්භරඛ්ඤ අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති දව්හි චද්ද්ධි ?

සනති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤාසත්තා නාම දෙවා. සඤ්ඤාපාදා ච පත තෙ දෙවා තම්භා කායා චචන්ති. ථානං ඛො පතෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො සතෙතා තම්භා කායා චචිතී ඉත්තතනං ආගච්ජති. ඉත්තතනං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො ආතප්පමිත්තිය පඨානමිත්තිය අනුයොගමිත්තිය අප්පමාදමිත්තිය සම්මාමිනසිකාරමිත්තිය තථාරූපං ථෙවනාසමායං චුසති, යථාසමාහිතෙ විතෙත සඤ්ඤාපාදං අනුක්ඝරති තතො පරං නානුක්ඝරති. සො එවමාන: “අභිච්චසමුප්පනනා අත්තා ච ලොකො ච. තං කිස්ස ගෙතු ? අහං හි පුළබ්බ නානොසිං. සො‘මහි එතරහි අනුත්වා සන්තතතාය¹ පරිණතො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පටිමං ථානං යං ආගම්ම යං ආරඛ්ඤ එකෙ සමණ්ණාහම්ණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

1. සත්තතතාය, කප්ඵි.

65. මහණෙනි, ‘මේ දූෂිතයානගේ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණු වූවේ, මෙබඳු විරාකයාහි ඇත්තේ වන්නාහ, මේ බඳු පරලොභී ඇතිගේ වන්නාහ’ යි තථාගත තෙමේ ඒ කාරණය දනී. තථාගත තෙමේ එය ද එයින් මත්තෙහි දූ ද දනී. එහෙත් ඒ දූත්ම ‘මම මෙය දනිමි’ යි තාමණාමිතදූෂිත වශයෙන් පරමාර්ථයනය නො කෙරෙයි. එසේ පරමාර්ථයනය නොකරන ඔහු විසින් පරෝපදේශ නැති වූ (තමා විසින් ම) තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ වෙයි. (‘මෙහි සුව පත් වම්ඛ’ යි ‘අසෝ තැනැ සුව පත් වම්ඛ’ යි හිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අත්තොටුවෝ තානාවිධ දූෂිතභවයට වදිත් ද.) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආඤාදය ද ආදීතවය ද නික්මීම ද තතු වූ පරිදි දැන ඡන්දරාගය දුරු වූ බැවින් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වෙයි.

මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙතෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙතෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ශුණ කියන්නට තැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සජ්ඣ බුදු කෙතෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සත් විසින් නො දක්කැ හැකි වූ, එ හෙයින් ම සෙස්සත් විසින් අවිච්ඡේද කට නො හැකි වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තර්කයෙන් බැස ගත නොහැකි වූ, සියුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

66. මහණෙනි, අභිවිච්ඡක්‍රියානා දූෂිත ඇති ඇතැම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ආත්මය ද ලෝකය ද අකාරණෝත්පත්ත කොට (හේතු ප්‍රත්‍යය නැති ව උපන්නවුන් කොට) කරුණු දෙකෙකින් පණවත්. ඒ ගවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරඹූ අභිවිච්ඡක්‍රියානාවාද ඇත්තෝ දෙ කරුණෙකින් ආත්මයත් ලෝකයත් අකාරණෝත්පත්ත කොට (ඉන්ම පහල වුවත් කොට) පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, අසංඥසත්ත නම් දෙව් කෙතෙක් ඇත්ත. ඒ දෙව්ගේ අන් සංඥා භවයෙක ප්‍රතිසංකීර්ණයෙන් පහල වීමෙන් ම ඒ බ්‍රහ්ම - නිකායයෙන් ව්‍යුහ වෙත්. ‘එක්තරා සත්තියෙක් ඒ බ්‍රහ්මනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත් බවට පැමිණේ. හේ මේ මිනිසත්බවට ආශේ ම හිතියෙයින් තික්මැ පැවිදි බිම් වදි. හිනි හෙයින් පැවිදිබිමට වන්නේ ම උත්සාහය නිසා විර්තය නිසා පුතපුතා වැර වැඩුම් නිසා සිහිය නිසා සමාසම්පන්නකාරය නිසා යම් සමාසියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ඒ ප්‍රතිසංකීර්ණයෙන් උත්පත්තිය සිහි කෙරේ ද, එයින් යට සිහි නො කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාසියක් ‘ලබ්ධි’ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය. (මෙය සිදු වන දූශෙක්සි.) හෙ තෙමේ “ලෝකය ද ආත්මය ද කාරණ රහිත ව (ඉන්ම) පහල වී ය. ඒ එසේ මා කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම චිත්තාහි පෙරු නො වීම. ඒ මම පෙරු නො ඇති වී දූත් ඇති බවට පිරිනැමුණෙමි” යි මෙසේ කියයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමක් ඇරඹූ අභිවිච්ඡක්‍රියානාවාද ඇත්තෝ ආත්මයත් ලෝකයත් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් නම්, මේ ඒ පලමුවන කාරණය යි.

67. දුතියෙ ව භොනෙනා සමණ්‍යාගමිණා කිමාගමම කිමාරබ්‍භ අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තක්ඛති භොති විමංසි. සො තක්ඛපට්ඨාගතං විමංසානුවර්තං සයමපටිහානං එවමාහ: “අභිච්චසමුප්පනෙනා අත්තා ව ලොකො වා”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණො අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි.

68. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යාගමිණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි ද්විතී වජ්ජති.

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ද්විතී වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තත්ථ ඉතො බහිඤ්ඤා.

69. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ-* යෙ හි තථාගතස්ස යථාභූචං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

70. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති අවචාරසති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව අවචාරසති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තත්ථ ඉතො බහිඤ්ඤා.

71. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගතිතා එවං පරමට්ඨා එවංගතිකා ගපිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ව උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරමසති. අපරමසතො වස්ස පච්චත්තඤ්ඤච නිබ්බුති පිදිතා. වෙද-නානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං පිදිතා අනුපාදවිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

* 65 ඡේද්‍ය ඔලොකෙනසබ්බා.

67. දෙවෙනි කරුණෙහි - ගවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අභිව්‍යාසමුප්පන්න දූෂට් ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තර්ක විතර්ක කරන්නේ වෙයි. අයෝනිසෝමනස්කාරයෙන් විමසන්නේ වෙයි. හේ තර්ක කොට ගත්තා ලද, නොනුවණින් විමසා ගැන්ම අනුවා පැවැති, 'ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත ය' යන තමා හි හුදු වැටැහීම මෙසේ කියයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමක් ඇරැබෑ අභිව්‍යාසමුප්පන්නවාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කරුණෙහි යි.

68. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අභිව්‍යාසමුප්පන්නවාද ඇත්තෝ මේ දෙකරුණින් ම ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අභිව්‍යාසමුප්පන්න වාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙකරුණින් ම හෝ මොවුන්ගෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මේ දෙකින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

69. මහණෙනි, 'මේ දූෂට්‍ර (හෝ මේ දූෂට්කාරණයෝ) මෙසේ ගත්තා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණව වූවෝ මෙබඳු නිරයාදි විපාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ. මෙබඳු වූ පරලොභ ඇතියෝ වන්නාහ' යි තථාගත තෙමේ මේ දෙවැදූරැම් දූෂට්ගතය ම නත් අසුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එය ද දනී... තථාගත බුදුහුගේ භූණ ඇති සැටියෙන් කියන්නට තැත්කරන්නෝ යමෙකින් කියන්නෝ නම්... ඒ ඛමියෝ වනාහි මොහු වෙති.

70. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ පුළුන්තකල්පික වූවෝ, පුළුන්තය අනු වෑ පනල කැර ගත් දූෂට් ඇත්තෝ මේ කරුණු අටළොසින් පුළුන්තය ඇරැබෑ අන්තකප්‍රකාර දූෂට්ප්‍රකාශක වචන (දර්ශනවාද ගතවන වචන) කියත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ යම් බමුණු කෙනෙක් හෝ පුළුන්තකල්පික වූවෝ, පුළුන්තය අනු වෑ පනල කොට ගත් දූෂට් ඇත්තෝ පුළුන්තය ඇරැබෑ අන්තකප්‍රකාර දූෂට්ප්‍රකාශක වචන කියත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු අටළොසින් ම හෝ මොවුන් අතුරින් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ කියන්නාහ. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

71. මහණෙනි, "මේ දූෂට්‍ර (හෝ දූෂට්කාරණයෝ) මෙසේ ගත්තා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණව වූවෝ, මෙබඳු නිරයාදි විපාකගති ඇතියෝ වන්නාහ, මෙබඳු පරලොභ ඇතියෝ වන්නාහ" යි මේ අටොළොස් දූෂට්ගතය ම තථාගත තෙමේ දන්නේ ය. තථාගත තෙමේ එයත් දනී. එයින් මත්තෙහි වූ සියල්ලත් දනී. ඒ දැන්ම නෘෂණා දූෂට් වශයෙන් පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එය පරමර්ශනය නො කරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් පරෝපදේශ රහිත වෑ (තමා විසින් ම) කෙලෙසුන්ගේ නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අත්තොවූවෝ තත් වැදූරැම් දූෂට්ගතයට වදිත් නම්) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනා-වන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආඤාදය ද ආදීනවය ද නික්මීම ද තත් වූ පරිදි දැන උපාදාන රහිත වෑ මිදුණේ වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්හිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පණීතා අතස්සාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරීකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභාවිට්ඨං විණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

72. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගම්ණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතාති අභිච්චිතතිපදාති අභිවදන්ති චතුචත්තාරීසංය වජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණ්‍යාගම්ණා කිම්මාගම්ම කිම්මාරබ්භ අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතාති අභිච්චිතතිපදාති අභිවදන්ති චතුචත්තාරීසංය වජ්ඣති?

73. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගම්ණා උඤ්චිමාසාතනිකා සඤ්ඤීවාද උඤ්චිමාසාතනා සඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති සොලසති වජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණ්‍යාගම්ණා කිම්මාගම්ම කිම්මාරබ්භ උඤ්චිමාසාතනිකා සඤ්ඤීවාද උඤ්චිමාසාතනා සඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති සොලසති වජ්ඣති?

රූපි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති. අරූපි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති. රූපි ච අරූපි ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙව රූපි නාරූපි අත්තා හොති -පෙ-. අත්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අනන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අනන්තවා ච අනන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙවන්තවා¹ නානන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. නානන්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. පරිත්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. අප්පමාණසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තසුඛි අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තදුක්ඛි අත්තා හොති -පෙ-. සුඛදුක්ඛි අත්තා හොති -පෙ-. අදුක්ඛමසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති.

1. තෙවන්තවා ව. කසථි.

මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුන් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත පසක් කොට පවසා නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුන් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ඉගුණ කියන්නට තත්තන්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සම්මුත බුදු කෙනෙකුන් විසින් ම වනා සෙස්සවුන් විසින් නො දැක්කා ගැනි වූ, සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැසා ගත නො හැකි වූ, සියුම් වූ, ප්‍රායෝගික විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

72. මහණෙනි, අපරාත්තකල්පික වූ, අනාගත සකකිපරම්පරාව තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි වශයෙන් වරදවා කල්පනා කොට ගත්, ඒ අනාගත සකත්ඛපරම්පරා කොටස අනුවා පහළ කොට ගත් දෘෂ්ටි ඇති, ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු අනාගත සකකිපරම්පරා කොටස ඇරැඹා කරුණු සුසාලියෙකින් නොයෙක් වැදෑරුම් දෘෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියත්. ඒ හවත් මහණවලුණෝත් කුමක් නිසා කිමෙකැ ඵල්ලැ අපරාත්තකල්පික වූවෝ, අපරාත්තය අනුවා හිම දෘෂ්ටි ඇත්තෝ සුසාලීන් කරුණෙකින් අපරාත්තය ඇරැඹා නොයෙක් වැදෑරුම් දෘෂ්ටි-ප්‍රකාශක වචන කියත් ද? යත්:

73. මහණෙනි, උභයාසාදනනික වූ ('මරණින් මතු ආත්මය ඇතැ'යි කියන) 'ඒ ආත්මය සංඥ ඇත්තෙකැ'යි දෘෂ්ටි ගත් ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු මරණින් මත්තෙහි වූ ආත්මය සංඥ ඇත්තක් වූ කොට කරුණු සොලොසෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණවලුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹා 'මරණින් මත්තෙහි ආත්මය සංඥ යැ' යි දෘෂ්ටි ඇත්තෝ වස්තු සොලොසෙකින් මරණින් මත්තෙහි ආත්මය සංඥවත් කොට පණවත් ද? යත්:

කෙනෙක් 'ආත්මය රූපවත් ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ඇත්තේ යැ' යි පණවත්. ඇතැම් කෙනෙක් 'ආත්මය රූපවත් නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ඇත්තෙකැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය රූපිත් වේ, අරූපිත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය රූපයක් ඇත්තෙක් ද නො වේ, රූපයක් තැත්තෙක් ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. තවත් කෙනෙක් 'ආත්මය (ඵය පැතිරු ඇති ප්‍රදේශ වශයෙන්) කෙළවරක් ඇත්තෙක, එහෙත් මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. තවත් කෙනෙක් 'ආත්මය (පැතිරු පැවැති ප්‍රදේශ වශයෙන්) කෙළවරක් තැත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය (උඩු යැටි දෙදිගින්) සීමාසහිත ය, සරසින් සීමාරහිත ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය (ප්‍රදේශවශයෙන්) සීමාවක් ඇත්තෙක් ද නො වේ, තැත්තෙක් ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය ඒකාකාර සංඥ ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය තෘතාවිධ සංඥ ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය ප්‍රමාණ වශයෙන් නොමගත් සංඥ ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය අප්‍රමාණසංඥ ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. ඇතැම්හු 'ආත්මය ඒකාන්ත සැප ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. ඇතැම්හු 'ආත්මය ඒකාන්ත දුක් ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහර කෙනෙක් 'ආත්මය සුව ද දුක් ද ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය සුව ද දුක් ද යන දෙක ම තැත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්.

74. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණමුග්ගානං උදාමාසාතනිකා සඤ්ඤාදිවාද උදාමාසාතනා සඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොළසති වජ්ඣති.

යෙ හි කෙව් භික්ඛවෙ සමණා වා මුග්ගානං වා උදාමාසාතනිකා සඤ්ඤාදිවාද උදාමාසාතනා සඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සමෙව තෙ ඉමෙතෙව සොළසති වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරොත. නත්ති ඉතො ඛිතිංඛා.

75. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිංඝානා එවං ගහිතා එවං පරමවතා එවංගතිකා නපිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. -තඤ්ච පජානනං ත පරමසති. අපරමසතො වස්ස පච්චත්තඤ්ඤාච නිබ්බුති ඉදිතා. චේදනාතං සමුදයඤ්ච අත්තමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්ස-රණඤ්ච සථාභූතං විදිත්වා අනුපාද විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

76. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ඛම්මා ගම්හිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පඤ්ඤා අතකක්ඛාවචරා නිපුණා පඤ්ඤාතවේදනියා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකත්වා පච්චේදෙති, යෙහි තථාගතස්ස සථාභූතං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

දුතියසාණවාරං.

77. සත්ති භික්ඛවෙ එතෙ සමණමුග්ගානං උදාමාසාතනිකා අසඤ්ඤාදිවාද උදාමාසාතනා අසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අවධිති වජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණමුග්ගානං කිමාගම්ම කිමාරබ්බ උදාමාසාතනිකා අසඤ්ඤාදිවාද උදාමාසාතනා අසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අවධිති වජ්ඣති ?

78. ‘රූපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා අසඤ්ඤා’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අරූපි අත්තා භොති -පෙ-. රූපි ච අරූපි ච අත්තා භොති -පෙ-. තෙව රූපි තාරූපි අත්තා භොති -පෙ-. අත්තවා අත්තා භොති -පෙ-. අත්තනවා අත්තා භොති -පෙ-. අත්තවා ච අත්තනවා ච අත්තා භොති -පෙ-. තෙවනනවා තානනනවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා අසඤ්ඤා ති නං පඤ්ඤාපෙනති.

74. මහණෙනි, 'මරණින් මතු ආත්මය ඇතැයි එය සංකල්පය' යි දූෂිතයන් ඒ මහණවලුන්ගේ මේ සොලොස් කරුණින් මරණින් මතු සංකල්පය සහිත වූ ආත්මයක් පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ 'මරණින් මතු සංකල්පය සහිත ආත්මයක් ඇතැයි' දූෂිතයන්ගේ සංකල්පය ඇති ආත්මයක් පණවත්ද, ඒ සියල්ලෝ මේ වස්තු සොලොස්කින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා වස්තුවෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණක් ඔවුන්ට නැත.

75. මහණෙනි, 'මේ දූෂිතයාගේ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මේ සේ පරාමාණු වූවෝ, මෙබඳු විපාක ගති ඇත්තෝ, මෙබඳු පර ලොචි ඇත්තෝ වන්නාහ' යි ඒ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී. තථාගත තෙමේ එයත් දනී, එයින් වැඩි තරම් දැන් දනී. හේ ඒ තමාගේ දුක්ඛ ද කාමණ්ඩුවක් දැකි කොට නොගනී. එසේ දැකි කොට නොගන්නා ඔහු විසින් තමා ම කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (අන්තරායවෝ යම් සැප වේදනා පතා දූෂිතයන්ගේ තම ඔවුන්ගේ ඒ) වේදනාවන්ගේ හට ගැන්ම ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද නිශ්ශරණය ද තත් වූ පරිදි දැනීමෙන් ඒ තථාගත තෙමේ උපාදාන රහිත වැ මිදුණේ වෙයි.

76. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් බව කෙනෙකුත් තෙමේ ම දැන පසක් කොට පවසා තම, යම් බව කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම. ශුණය මොනොවට කියන්නට තැන් කරනුවෝ කියන්නෝ තම, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුර්දර්ශ වූ දුර්දර්ශය වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවර වූ නිපුණ වූ පණිතවෙදු වූ බවයෝ ය.

දෙවෙනි බණවර නිකුත් ය.

77. මහණෙනි, උභයාසාදනික අසංකල්පයද ඇති (මරණින් මතු ආත්මය අසංකල්පය යි පණවන) ඇතැම් මහණවලුන් කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු මරණින් පසු සංඥා රහිත ආත්මයක් කරුණු අවෙසින් පණවත්. ඒ හවත්නු කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹූ උභයාසාදනික අසංකල්පයද ඇත්තෝ මරණින් පසු සංඥා රහිත ආත්මයක් කරුණු අවෙසින් පණවත්දැ යත්:

78. මහණෙනි, ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ය, මරණින් පසු නොබිඳෙන්නේ ය හෙවත් නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය" යි පණවත්. ඇතැම් කෙනෙක් "ආත්මය අරූපි ය, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය" යි පණවත්. ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ද රූපරහිත ද වෙයි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය" යි පණවත්. ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ද නොවේ, අරූපි ද නොවේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අත්තයක් ඇත්තේ වෙයි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අත්තරහිත යැ යි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අත්තවත් ද අත්තන ද වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අත්තවත් ද නොවේ, අත්තන ද නොවේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය" යි පණවත්.

79. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණව්‍රාගමණො උඤ්චාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදා උඤ්චාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාග්මණො වා උඤ්චාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදා උඤ්චාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ච ඉතො ඛතිඤ්ඤා.

80. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාග්‍රථං වණණං සම්මා වදමානා විදෙය්‍යං.

81. සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණව්‍රාගමණො උඤ්චාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උඤ්චාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. තෙ ව භොජෙනා සමණව්‍රාගමණො කිම්බගම්ම කිම්බඛො උඤ්චාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උඤ්චාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති?

82. “රුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි” ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අරුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘රුපි ව අරුපි ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘තෙවරුපි තාරුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනතවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනතවා ව අනතතවා ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘තෙවනතවා තානතතවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති.

83. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණව්‍රාගමණො උඤ්චාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උඤ්චාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාග්මණො වා උඤ්චාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උඤ්චාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ච ඉතො ඛතිඤ්ඤා.

84. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාග්‍රථං වණණං සම්මා වදමානා විදෙය්‍යං.

79. මහණෙනි, උඤ්චාසාතනික අසඤ්ඤිවාද ඇති ඒ මහණවලුණෝ මේ අට කරුණින් මරණින් මතු සංඥ රහිත ආත්මයක් පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් උඤ්චාසාතනික අසංඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ මරණින් මතු අසංඥ ආත්මයක් පණවන්නෝ නම්, ඒ සියල්ලෝ ම මේ අට කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

80. මහණෙනි, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි ම වූ ගුණය මොනොවට කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, ... මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුදීර්ශ වූ ... කරුණු සි.

81. මහණෙනි, උඤ්චාසාතනික නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤි වාද ඇති ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් මරණින් මතු සංඥ නොමැති වූත් අසංඥ නොවූත් ආත්මයක් අට කරුණෙකින් පණවත්.

ඒ හවත් මහණවලුණෝ කුමක් නිසා, කුමක් අරමුණු කොට, උඤ්චාසාතනික නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු අසංඥත් නො වූ සංඥත් නො වූ ආත්මයක් අට කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

82. “ආත්මය රූපවත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, අසංඥත් නො ම වේ, සංඥත් නො වේ යැ” යි සමහරු පණවත්. සමහරු “ආත්මය අරූප වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය රූපිත් අරූපිත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥත් අසංඥත් නො ම වේ” යැ යි පණවත්. සමහරු ආත්මය රූපි ම ද අරූපි ම ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ම ද අසංඥ ම ද නො වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සසීම (සීමාසහිත) වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො ම වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සසීම ද අසීම ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො ම වේ” යැ යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සීමාසහිත මත් නො වේ, සීමා රහිත මත් නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥත් අසංඥත් නො ම වේ” යැ යි පණවත්.

83. මහණෙනි, උඤ්චාසාතනික නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද ඇති, ඒ මහණවලුණෝ මේ අට කරුණින් මරණින් මතු සංඥ ද අසංඥ ද නො වූ ආත්මයක් පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණවලුණු කෙනෙක් උඤ්චාසාතනික නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ සහිත ම නො වූත් සංඥ රහිත ද නො වූත් ආත්මයක් පණවන්නෝ නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ අට කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

84. මහණෙනි, ඒ කාරණය... තථාගත තෙමේ ද නි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ඇති සැටියෙන් ම වූ ගුණය කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම් ... මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුදීර්ශී වූ ... කරුණු සි.

85. සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණො උචේදවාදො සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ජති. තෙ ව භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො කිමාගමම කිමාරබ්බ උචේදවාදො සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ජති ?

86. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී භොති එවංදිට්ඨි: ‘යතො ඛො භො අයං අත්තො රුපි වාදාමමහාභුතිකො මානාපෙතතිකසමනවො කායස්ස ගෙදො උච්ඡිජ්ජති විතස්සති. න භොති පරමමරණො. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තො සමමා සමුච්ඡිනෙතො භොති’ ති. ඉතේකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

87. තමඤ්ඤො එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තො යං තිං වදෙසි තෙසො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තො එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙතො භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤො අත්තො දිබ්බො රුපි කාමාවචරො කඛලිකාරා¹භාරහකෙධා, තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තො යතො කායස්ස ගෙදො උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණො. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තො සමමා සමුච්ඡිනෙතො භොති’ ති. ඉතේකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

88. තමඤ්ඤො එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තො යං තිං වදෙසි. න සො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තො එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙතො භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤො අත්තො දිබ්බො රුපි මනොමයො සබ්බඛිතපච්චඛිති අභිතිජ්ජියො. තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තො යතො කායස්ස ගෙදො උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණො. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තො සමමා සමුච්ඡිනෙතො භොති’ ති. ඉතේකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

89. තමඤ්ඤො එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තො යං තිං වදෙසි. නෙසො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තො එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙතො භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤො අත්තො සබ්බසො රුපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා² නානාත්තසඤ්ඤානං අමතසිකාරා අනනෙතො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායධනුපගො. තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තො යතො කායස්ස ගෙදො උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණො. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තො සමමා සමුච්ඡිනෙතො භොති’ ති. ඉතේකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

1. කඛලිකාරාභාර හකෙධා, මජ්ඣ.

2. අත්ථගමා, මජ්ඣ.

85. මහණෙනි, උචේදදුෂ්ටික වූ ඇතැම් මහණවලුන් කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ මුල්පුත් වීම, විනාශය, හව් විහමය කරුණු සතෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණවලුනෝ කුමක් නිසා කුමක් අරමුණු කොට උචේදදුෂ්ටික වූවෝ ඇති සත්ත්වයන් සිදීම, වැනැස්ම, නො පැවැත්මට පැමිණීම සත්කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

86. මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දුෂ්ටි ඇත්තේ වේ. (කෙසේ ද? යත්:) “පින්වත, යම් හෙයකින් මේ ආත්මභාවය රූපවත් ද, සතර මහා භූතයන්ගෙන් තිපන්නේ වේ ද, මාපියන්ගේ ඉක්මනින් තිබෙන්නේ හටගත්තේ වේ ද, කරුණ කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සිද්ධේ ද, වැනැස්සේ ද, මරණින් මත්තෙහි නො වේ ද, පින්වත, මේ පමණෙකින් ම මේ ආත්මභාවය මුළු මනින් ම සිදි ගියේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව්විහමය පණවත්.

87. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් පුත් නො වේ. හවත, රූප වූ, කාමාවචර දෙව්ලෝ සයට ඇතුළත්, කබලිකාර ආහාර වලදන, දිව්‍ය වූ අත් ආත්මයෙක් ඇත. තෝ එය නො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, එකී දිව්‍යාත්මය යම් හෙයකින් කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සිදි යන්නේ ද, වැනැස්සෙන්- නේ ද, මරණින් මතු නො වන්නේ ද, මේ පමණින් ම මේ ආත්මය මුළු මනින් පුත් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව්විහමය පණවත්.

88. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් පුත් නො වෙයි. හවත, රූප වූ, (ධ්‍යාන) සිතීන් උපත්, සියලු අභ්‍යන්තර ඇති, නො පිරිහුණු ඉදුරන් ඇති, දිව්‍ය වූ අත් ආත්මයෙක් ඇත්තේ ම ය. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, ඒ ආත්මය යම් හෙයකින් ඒ කය බිඳීමෙන් සිදි යේ ද, වැනැස්සේ ද, මරණින් මතු නො වේ ද, හවත, එතෙකින් ම මේ ආත්මය මුළු මනින් පුත් වූයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව්විහමය පණවත්.

89. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුළු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් පුත් නො වේ හවත, හැම ලෙසින් ම රූපසංඥ ඉක්මමෙන්, ප්‍රතිසංඥ නිරුඳ්‍රව වීමෙන්, නානාකියංඥ නො මෙනෙහි කිරීමෙන්, ‘අභය අනන්ත’ යැ යි ධ්‍යාන වඩා ආකාශානන්තායතන භූමියට පැමිණි අත්‍ය ආත්මයෙක් ඇත. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, එකී ආත්මය වනාහි ඒ (නාම) කය බිඳීමෙන් සිදි යේ, වැනැස්සේ, මරණින් මතු නො වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව්විහමය පණවත්.

90. තමඤ්ඤ ඵවමාහ: ‘අපි බොහෝ ඵසො අත්තා යං නිං වදෙයි. තෙසො නපිති වදාමි. නො ව බොහෝ අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අත්තා සබ්බසො ආකාසාභ්‍යායතනං සමතික්කමම අත්තනං විඤ්ඤාණානති විඤ්ඤාණායා-යතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිත්ති විතස්සති න හොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා බොහෝ අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙථෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

91. තමඤ්ඤ ඵවමාහ: ‘අපි බොහෝ ඵසො අත්තා යං නිං වදෙයි. න සො නපිති වදාමි. නො ව බොහෝ අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අත්තා සබ්බසො විඤ්ඤාණායතනං සමතික්කමම නපිති කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිත්ති විතස්සති න හොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා බොහෝ අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙථෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

92. තමඤ්ඤ ඵවමාහ: ‘අපි බොහෝ ඵසො අත්තා යං නිං වදෙයි. තෙසො නපිති වදාමි. නො ව බොහෝ අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අත්තා සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සත්තමතං පණ්ණිනමෙනති තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිත්ති විතස්සති න හොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා බොහෝ අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙථෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

93. ඉතෙති බොහෝ තෙ භික්ඛවෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා උච්ඡේදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තාති වදාමි. යෙ භික්ඛවෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උච්ඡේදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉතෙතෙව සත්තාති වදාමි, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙන. නපි ඉතො ඛගිඤ්ඤා.

94. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙති තථාගතස්ස යථාභාවං වණණං සමමා වදාමාහා වදෙය්‍යං.

95. සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා දිට්ඨධම්මතිබ්බාතවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මතිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාති වදාමි. තෙ ව හොතොතො සමණ්ඩ්‍රාගමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ දිට්ඨධම්මතිබ්බා-තවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මතිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාති වදාමි ?

90. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය තැත්තේ යැ යි නො කියමි. භවත, එතෙකුදු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුල්සුන් නො වෙයි. භවත, හැම ලෙසින් ම අනන්‍ය ආකාශ අරමුණ ඉක්මැ ‘විඤ්ඤාන අනන්‍යායා’ යි සමාධි වඩා විඤ්ඤානත්තායතනභූමියට පැමිණ සිටින අත් ආත්මයෙක් ඇත. තෝ එය තො දනී, තො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, එකී ආත්මය යම් භයයකින් ඒ (තාම) කය බිඳී යෑමෙන් මුල් සිඳී ගේ ද, වැතැසේ ද, මරණින් මත්තෙහි නො වේ ද, භවත, මෙතෙකින් මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවවිගමය පණවත්.

91. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය තැත්තේ යැ” යි නො කියමි. “භවත එතෙකුදු වුවත් ඒ ආත්මය මෙතෙකින් මුළුමනින් සුන් නො වේ. භවත, හැම ලෙසින් විඤ්ඤානත්තායතනභූමිය ඉක්මැ, ‘කිසිත් තැතැ’ යි සමාධි වඩා ආකිඤ්ඤානා-යතනභූමියට පැමිණ සිටින අන්‍ය ආත්මයෙක් ඇත. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, ඒ ආත්මය ඒ තාම කය බිඳීමෙන් සිඳෙන බැවින්, වැතැසෙන බැවින්, මරණින් මත්තෙහි නො වන බැවින් භවත, මෙතෙකින් මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවවිගමය පණවත්.

92. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය තැතැ යි නො කියමි. වැලි දු භවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළුමනින් සුන් නො වේ. භවත, හැම පරිද්දෙන් ආකිංචනා-යතනය ඉක්මැ, ‘මේය ශාන්තය, මේය උතුම්’ යි සමාධි වඩා තෙවසංඥා-නාසංඥභූමියට පැමිණ සිටින අන්‍ය වූ ආත්මයෙක් ඇත්තේ ම ය. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, ඒ ආත්මය ඒ තාම කය බිඳීමෙන් සිඳී යන බැවින්, වැතැසෙන බැවින්, මරණින් මත්තෙහි නො වන බැවින් මෙතෙකින් ම, භවත, මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවවිගමය පණවත්.

93. මහණෙනි, ඒ මහණවමුණෝ උචේදදූෂටි ඇත්තෝ මේ කරුණු සතෙකින් විද්‍යමාන සත්‍යයා ගේ උචේදය, විනාශය, භවවිගමය පණවත්. මහණෙනි, යම් උචේදදූෂටික මහණවමුණු කෙනෙක් විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, විනවය පණවත් නම් ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු සතින් ම තෝ මොවුනතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් තෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

94. මහණෙනි, ඒ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී . . . තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුඝ්ථය වූ . . . කරුණු යි.

95. මහණෙනි, දූෂටිමිනිච්ඡාණදූෂටි ගත් සමහර මහණවමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටිමිනිච්ඡාණය ඥාණ පසෙකින් පණවත්. ඒ භවත් මහණ වමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ දූෂටිමිනිච්ඡාණදූෂටි ගත්තෝ විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටිමිනිච්ඡාණය කරුණු පසෙකින් පණවත් ද? යත්:

96. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී ගොති එවංදිට්ඨි 'යතො ඛො හො අයං අත්තා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමබ්බිභූතො පරිවාරෙති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

97 තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො තප්පිති වදාමි. නො ව ඛො නො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? කාමා හි හො අතිව්වා දුක්ඛා විපරිණාමබලො තෙසං විපරිණාමඤ්ඤාථාගාවා උපපජ්ජන්ති සොකපරිදවදුක්ඛකදුක්ඛසංසාරායා යතො ඛො හො අයං අත්තා විච්චෙව ඛාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි බලෙහි සචිතක්කං සම්මාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පටිමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

98. තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො තප්පිති වදාමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තප්පි විතක්කිතං විවාරිතං එතෙතෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො හො අයං අත්තා විතක්කවිවාරිතං වූපසමා අජ්ඣිත්තං සමපසාදනං වෙතසසා එසකාදිභාවං අවිතක්කං අවිවාරං සමාගිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

99. තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො තප්පිති වදාමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තප්පි පිතිගතං වෙතසො උබ්බිලාභිතත්තං එතෙතෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො හො අයං අත්තා පිතියං ව විරායා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො ව සමපජානො සුඛං ව කායෙත පටිසංවෙදෙති, යත්තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

96. මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. (කෙසේ ද ? යත්:) “හවන, යම් තෙසකින් මේ ආත්මය පරමදෘෂ්ටිමයින් සමර්පිත වැ (මොනොවට පිහිටා, ඇලී), සමන්විත වැ ඉදුරන් පිණවා ද, හවන, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරමදෘෂ්ටිමයින් මාලුණේ වෙයි” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයා පිළිබඳ පරමදෘෂ්ටිමයින් පණවත්.

97. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවන, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත්, හවන, එය මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමයින් පැමිණියේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් ? යත්: හවන, පස්කම්හු වූ කලී අතිත්‍ය හ, දුක් හ, පෙරළෙන සුළු හ. ඔවුන්ගේ පෙරළීමෙන්, අත් පරිද්දෙකින් විමෙන් හෝ කැඩුම් වැලැපුම්, දුක් දෙමින්, සිත කුලු දැඩි පෙළුම් උපදී. හවන, යම් විටෙක මේ ආත්මය කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම, විභීකසන විචාරසහිත, විචිකසයන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති ප්‍රථමාන්තය ලැබ වෙසේ ද, හවන, මේ පමණකින් ම මේ ආත්මය පරමදෘෂ්ටිමයින් මාලුණේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ පරමදෘෂ්ටිමයින් පණවත්.

98. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවන, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත්, හවන, මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමයින් මාලුණේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් ? යත්: යම් බඳු වූ ම විභීකසයක් විචාරයක් වේ ද, එයින් මෙය ඔෆදරික වැ වැටැහෙයි. එහෙත් යම් විටෙක මේ ආත්මය විභීකවිචාරයන්ගේ සංසිදීමෙන් සිය සිත්සතත් වෙසෙසින් පහදවන, සිතා එකග බව ඇති, විභීක රහිත, විචාර රහිත, සමාසයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, හවන, මේ පමණකින් මේ ආත්මය පරමදෘෂ්ටිමයින් මාලුණේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ පරමදෘෂ්ටිමයින් පණවත්.

99. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවන, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැත්තේ නො වේ. හවන, එතෙකුදු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමයින් මාලුණේ නො වේ. ඒ කවර හෙයින් ? යත්: එහි යම් ප්‍රීතියක් සිතේ ඉල්පුණු බවෙන් වේ ද, මෙයින් මේ දෙවෙනි ධ්‍යානය ඔෆදරික වැ (දළ වැ) වැටැහෙයි. හවන, යම් විටෙක වනාහි මේ ආත්මය ප්‍රීතියෙන් වෙන් විමෙන් උපේක්‍ෂාව ඇත්තෙක් ද වී, සිහි ද ඇත්තේ, නුවණින් දක්නේ වෙසේ ද, සුවයත් තම කයින් විඳි ද, ආර්යයෝ යමක් හේතු කොට ගෙන ඔහුට ‘මේ තෙමේ උපේක්‍ෂා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සුවපිපුම් ඇත්තේ යැ’ යි කියත් තම, ඒ තුන්වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, හවන, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරම දෘෂ්ටිමයින් මාලුණේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ පරමදෘෂ්ටිමයින් පණවත්.

100. තමඤ්ඤා ඵවමාන: ‘අපි බො හො ඵසො අත්තා, යං නිං වදෙසී, නෙසො නපිති වදාමි. නො ව බො හො අයං අත්තා ඵත්තාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනෙතා හොති. තං කිංසා හෙතු? යදෙව තත්ථ සුබ්බිති වෙතසො ආහොගො ඵතෙනෙතං ඔලාරිකං අකඩායති. යතො බො හො අයං අත්තා සුබ්බස්ස ව පනානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා¹ අදුක්ඛමසුබ්බං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති, ඵත්තාවතා බො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනෙතා හොති’ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තාස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතති.

101. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්ණාහම්ණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තාස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතති පඤ්චගි වජ්ඣති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තාස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව පඤ්චගි වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

102. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභූවං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

103. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්ණාහම්ණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති වතුචන්තාරිසාය වජ්ඣති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව වතුචන්තාරිසාය වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

104. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභූවං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

105. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්ණාහම්ණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති ආසට්ඨියා වජ්ඣති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ආසට්ඨියා වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

1. අත්ථගමා. කෙසුචි පොඤ්ඤාසු.

106. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ආගතා එවං පරාමධා එවංගතිකා හවිසානති එවංඅභිසම්පරාසා'ති. නඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ව උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස උච්චතතඤ්ඤඤච නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිමා අනුපාදවිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

107. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්ථීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිකා අතකකාචවරා නිපුණා පණ්ණිකවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සම්මතභි: පච්චෙදෙති, යෙති තථාගතස්ස යථාභූතං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

108. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා සංඝතවාදා සස්සතං අන්තරානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්නි චතුති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාගමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව

109. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අන්තරානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්නි චතුති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාගමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

110. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා අන්තරානනිකා අන්තරානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්නි චතුති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාගමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

111. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා අමරාවිකෙඛපිකා තත්ථ¹ තත්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකෙඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකෙඛපං චතුති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාගමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

106. මහණෙනි, 'මේ දෘටිස්ථානයේ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ මෙසේ පරාමාසව වූවේ මෙ බදු (පරලොච්ච) ගති ඇතියෝ වන්නාහ. මෙ බදු පරලොච්ච ඇතියෝ වන්නාහැයි මේ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී. එය ද තථාගත තෙමේ දනී. එයින් වැඩි දෑ ද දනී. ඒ දෑත්ම ද තෘෂණාදූෂිට්වයයෙන් පරාමසීතය නො කෙරෙයි. එසේ පරාමසීතය නොකරන ඔහු විසින් පරෝපදේශ රහිත වැ තමා කෙරෙහි ම තිජාණය දන්නා ලද්දේ ය. චේදනාවත්තේ ඉපැදීම ද වැනැස්ම ද රසය ද දෙස ද තික්මුම ද තතු වූ පරිදි දෑත තථාගත තෙමේ උපාදාන රහිත වැ ඉදුණේ වේ.

107. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් තෙමේ ම වෙසෙසා දෑත පසක් කොට ලොවට පවසා ද, යම් දහම් කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුන් ඇති පරිදි ම වූ ගුණ මොනොවට කියනු කැමතියෝ කියන්නාහු ද, මොහු වනාහි ගැඹුරු වූ, දුක සේ දක්ක යුතු වූ, දුක සේ අනුබොධ කට යුතු වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තකියෙන් බැසැ ගත නො හෙන, සියුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් දත යුතු වූ ඒ ඛමියෝ ය.

108. මහණෙනි, එහි (ඒ දූෂ්ටිවාදීන් අතුරෙහි) යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ශාඛිතවාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ආත්මය ද ලෝකය ද ශාඛිත කොට පණවත් නම්, එය ද තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාවට පැමිණි (තෘෂණායෙන් සමත්විත) ඒ දූෂ්ටිගතිකයන්ගේ (දූෂ්ටිතෘෂණා හුලිත් විදුතා ලද බැවින් වූ) පරිත්‍රාසයෙක්, වංචල බවෙක් ම ය.

109. මහණෙනි, එහි ඒකතාශාඛිතික ද ඒකතාඅශාඛිතික ද වූ යම් මහණබමුණු කෙනෙක් කරුණු සතරෙකින් ආත්මය ද ලෝකය ද එක් කොටසක් ශාඛිතත් එක් කොටසක් අශාඛිතත් කොට පණවත් නම්, එය ද (එහි තතු) නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාවට පැමිණි ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, සැලීමෙක් ම ය.

110. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් තුමු අන්තාන-න්තික වාද ඇත්තෝ ලොව අන්තවත් බව හෝ අන්තත්වබව සතර කරුණෙකින් පණවත් ද, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙක්, තෘෂණාවට පැමිණි ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, සැලෙනබවෙක් ම ය.

111. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාවින්ෂේපත වාද ඇත්තෝ ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විවාරන ලදුවෝ සතර කරුණෙ-කින් වෘත්තික්ෂේපයට අමරාවින්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, වංචලතාවෙක් ම ය.

112. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා අභිච්චසමුප්පන්නාං අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ද්විති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

113. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං අරබ්භ අනෙකවිතිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චතති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

114. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා උද්ධමාසාතනිකා සඤ්ඤිවාද උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති සොළසති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

115. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාද උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

116. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා උද්ධමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාද උද්ධමාසාතනා තෙවසඤ්ඤිං තාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

117. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා උච්චේදවාද සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙතති සත්තති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

118. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා දිට්ඨංගමනිබ්බාතවාද සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨංගමනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙතති පඤ්ඤති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

119. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිතිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චතති වතුච්චතාරිසාය වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

112. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් අභිච්චසම්මුය්‍යනා වාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අභිච්චසම්මුය්‍යනා යැ (හේතු රහිත ව උපනා) යි කරුණු දෙකෙකින් පණවන් ද, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ මහණබමුණන්ගේ දූෂ්ටවේදනාවෙන්, තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, වංචිලතාවෙන් ම ය.

113. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් පූජානතකල්පික වූවෝ, පූජානතානුදූෂ්ටික වූවෝ අවලෝක කරුණෙකින් අතිතසකකි පරම්පරා කොටස අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, සසලබ්‍රවේන් ම ය.

114. මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභ්‍යාසානික සඤ්ඤාදිවාද ඇත්තෝ මරණින් මතු සංඥී වූ ආත්මයන් සොළොස් කරුණෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, විෂ්පඤ්ඤාවෙන් ම ය.

115. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභ්‍යාසානික අසඤ්ඤාදිවාද ඇත්තෝ කරුණු අටකින් මරණින් මත්තෙහි සංඤරහිත ආත්මයන් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, සැසැලුමෙන් ම ය.

116. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභ්‍යාසානික තෙවසඤ්ඤාදිවාද ඇත්තෝ කරුණු අටකින් සංඥී නො ම වූත් අසංඥී නො ම වූත් ආත්මයන් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, විෂ්පඤ්ඤාවෙන් ම ය.

117. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උච්චේදවාදී වූවෝ විද්‍යාන වූ සත්‍යයාගේ උච්චේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය කරුණු සතෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, විෂ්පඤ්ඤාවෙන් ම ය.

118. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් දූෂ්ටවේදනාවාද ඇත්තෝ විද්‍යානසත්‍යයාගේ පරමදූෂ්ටවේදනාවාදය කරුණු පසෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණ බමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, වංචිලතාවෙන් ම ය.

119. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරාන්තකල්පික වූවෝ, අපරාන්තානුදූෂ්ටික වූවෝ කරුණු ප්‍රසාදිපෙකින් අනාගත සකකි පරම්පරා කොටස ඇරඹූ අනේකවිධ දූෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, වංචිල බවෙන් ම ය.

120. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරම්භ අනෙකවිහිතානි අභිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණව්‍යාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

121. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

122. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

123. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

124. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අමරාවිකේඛපිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාවාවිකේඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේඛපං චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

125. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති ද්විති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

126. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරම්භ අනෙකවිහිතානි අභිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

127. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා උද්ධමාසාතතිකා සඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොළසති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

128. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා උද්ධමාසාතතිකා අසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

120. මහණෙනි, එහි පුමානතකල්පික වූ ද, අපරානතකල්පික වූ ද, පුමානතාපරානතකල්පික වූ ද, පුමානතාපරානතානුදූෂිත වූ ද, යම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් දෙපාවක් කරැණින් පුමානත අපරානත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් නම්, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාගයෙන්, විෂපඤ්ඤාවෙන් ම ය.

121. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ශාශ්වතදූෂිත ඇත්තෝ සතර කරැණෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත කොට පණවත් ද, (එසේ පැණැවීමට කරැණු වූ) ඒ (දූෂිතාසාධාද) වේදනාව ද (මධ්‍යගතයන් නිසා සිතා උපදනා) ස්පර්ශයෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

122. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඒකත්‍යශාශ්ව-තික ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශ්වත ද එක් කොටසක් අශාශ්වත ද කොට කරැණු සතරෙකින් පණවත් නම්, එයට කරැණු වූ ඒ වේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

123. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අනත්‍යාතනතික-වාද ඇත්තෝ ලෝකය පිළිබඳ සසීම අසීම බව කරැණු සතරෙකින් පණවත් ද, එයට කරැණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

124. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාපික්ෂේපක වූවෝ ඒ ඒ කරැණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ ම සතර කරැණෙකින් වෘත්තික්ෂේපයට අමරාපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, එයට කරැණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් ම වේ.

125. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අභිච්ඡෙදප්‍රසන්නික වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ඉහළ ම පහළ වූවන් කොට කරැණු දෙකෙකින් පණවත් ද, එසේ පැණැවීමට කරැණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

126. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් පුමානතකල්පික වූවෝ පුමාන්තානුදූෂිත වූවෝ පුමාන්තය අරමුණු කොට අටළොස් කරැණෙකින් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයට කරැණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

127. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උඛමාසාතතික සංඤ්චිතාද ඇත්තෝ, මරණින් මත්තෙහි සංඤ්චිත කරැණෙකින් සංඤ්චිත වූ ආත්මය පණවත් ද, එයට කරැණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

128. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උඛමාසාතතික අසංඤ්චිතාද ඇත්තෝ මරණින් මත්තෙහි සංඤ්චිත ආත්මයක් කරැණු අටෙකින් පණවත් ද, එයට කරැණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

129. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා උඬමාසාතනිකා නෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උඬමාසාතනා නෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

130. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා උචේදවාදා සතො සත්තස්ස උචේදං විනාසං විභවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

131. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාති චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

132. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති චතුරත්තාරිසාය චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

133. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා ච අපරන්තකපටිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිතො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති ආසට්ඨයා චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

134. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

135. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

136. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අත්තානන්තාතිකා අත්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

137. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අමරාවිකේඛපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේඛපං චතුති චජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

129. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් උභයාසාදනක නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ මරණින් මත්තෙහි සංඥිත් නො ම වූ අසංඥිත් නො ම වූ ආත්මයක් කරුණු අපේක්ෂිත පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

130. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් උච්ඡේදවාද ඇත්තෝ විද්‍යාමාන සත්ත්වයාගේ උච්ඡේදය, විනාශය, භවපිගමය කරුණු සහෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශ-ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

131. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් දූෂ්ටබ්‍රහ්මාණ්ඩවාද ඇත්තෝ විද්‍යාමාන සත්ත්වයාගේ පරමදූෂ්ටබ්‍රහ්මාණ්ඩය පස් කරුණෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

132. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් අපරාත්තකල්පික වූවෝ, අපරාත්තානුදූෂිත වූවෝ අපරාත්තය (අනාගත සකක පරමිපරා කොටස) ඇරැබූ කරුණු සුසාම්ප්‍රසාදයෙන් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

133. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් සුචිත්තකල්පික ද අපරාත්තකල්පික ද සුචිත්තාපරාත්තකල්පික ද වූවෝ, සුචිත්ත අපරාත්ත අනුච්ඡාද පහළ කළ දූෂිත ඇත්තෝ අතීත සකක පරමිපරා කොටසත් අනාගත සකක පරමිපරා කොටසත් අරමුණු කොට දෙසැටක් කරුණුවලින් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

134. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් ශාශ්වතදූෂිත වූවෝ කරුණු සතරෙකින් ආත්මයත් ලොකයත් ශාශ්වත කොට පණවත් ද, ඔහු වූ කළී ඒ දූෂ්ටාසාදය ස්පර්ශයෙන් තොර වූ විදිත්තාහ යන මේ කරුණු විද්‍යාමාන නො වේ.

135. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් එකත්‍යශාශ්වත එකත්‍යඅශාශ්වත වූවෝ සතර කරුණෙකින් ආත්මයත් ලෝකයත් කොටසක් ශාශ්වතත් කොටසක් අශාශ්වතත් කොට පණවත් නම්, ඔහු කළී ස්පර්ශයෙන් තොර වූ ඒ දූෂ්ටාසාදය විදිත්තාහ යන මේ කරුණු විද්‍යාමාන නො වේ.

136. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් අත්තානන්තික වාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ලෝකය පිළිබඳ සසීම අසීම බව පණවත් ද, ඔහු කළී ස්පර්ශයෙන් තොර වූ ඒ දූෂිතවේදනාව විදිත්තාහ යන මේ කරුණු විද්‍යාමාන නො වේ.

137. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් අමරාපික්ෂේපක වූවෝ ඒ ඒ විෂයයෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ ම සතර කරුණෙකින් වෘත්තික්ෂේපයට අමරාපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, ඔහු කළී ස්පර්ශයෙන් තොර වූ ඒ දූෂිතවේදනාව විදිත්තාහ යන මේ කරුණු නැත්තේ ය.

138. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති දථිති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

139. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිච්චත්තිපදාති අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසං-වෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

140. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා උඤ්චමාසාතතිකා සඤ්ඤාදිවාද උඤ්චමාසාතතා සඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොලසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

141. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා උඤ්චමාසාතතිකා අසඤ්ඤාදිවාද උඤ්චමාසාතතා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

142. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා උඤ්චමාසාතතිකා තෙවසඤ්ඤාදිවාද සඤ්ඤාදිවාද උඤ්චමාසාතතා තෙවසඤ්ඤාදිං නාසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

143. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා උච්චේදවාද සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

144. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා දිට්ඨධම්මනිබ්බාතවාද සතො සත්තස්ස පරච්චේදධම්මනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්චති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

145. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිච්චත්තිපදාති අභිවදන්ති චතුර්වර්තාරියාස වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

146. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිතො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිච්චත්තිපදාති අභිවදන්ති ආසට්ඨිසා වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

138. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් අභිවිච්ඡාමුච්ඡාදන වාද ඇත්තෝ, කරුණු දෙකකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ඉඹේ උපතා සි පණවත් ද, ඔහු කළී ඒ දූෂිතවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන කාරණය නැත්තේ ය.

139. මහණෙනි, යම් මහණවූණු කෙනෙක් පුළුන්තකල්පිත වූවෝ, පුළුන්තය අනුවා පහල කැරැගත් දූෂිත ඇත්තෝ, කරුණු අවොලොසෙකින් පුළු භාග්‍යවර්තපරා කොටස ඇරැබූ අනේකවිධ දූෂිතකාශක වචන කියා පාත් ද, ඔහු ස්පර්ශයන් තොර වැ ඒ දූෂිතසංඛ්‍යාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණ නො මැත්තේ ය.

140. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් උද්ධමාසාතනික සංකල්පවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ ඇති ආත්මයන් සොලොස් කරුණකින් පණවත් ද, ඔහු කළී ස්පර්ශයන් තොර වැ ඒ දූෂිතසංඛ්‍යාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණ නො මැත්තේ ය.

141. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් උද්ධමාසාතනික අසංකල්පවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ නැති ආත්මයන් කරුණු අවෙකින් පණවත් ද, ඔහු කළී එයට කරුණ වූ දූෂිතවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

142. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් උද්ධමාසාතනික නොසංකල්පවාද ඇත්තෝ, මරණින් මත්තෙහි සංඥ නො ම වූත් අසංඥ නො ම වූත් ආත්මයන් පණවත් ද, එයට කාරණ වූ දූෂිතවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

143. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් උච්චේදවාදී වූවෝ විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උච්චේදය, විනාශය, හවිච්ඡාය කරුණු සතෙකින් පණවත් ද, ඔහු කළී එයට කාරණ වූ දූෂිතවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය.

144. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් දූෂිතමානිමිත වාද ඇත්තෝ, විද්‍යමාන සත්ත්වයා පිළිබඳ පරමදූෂිතමානිමිත කරුණු පසසකින් පණවත් ද, ඔහු කළී එයට කරුණ වූ දූෂිතසංඛ්‍යාදය ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

145. මහණෙනි, එහි යම් මහණවූණු කෙනෙක් අපරාත්තකල්පිත වූවෝ අපරාත්තය අනුවා පහල කැරැගත් දූෂිත ඇත්තෝ කරුණු ප්‍රසාදිසෙකින් අපරාත්තය ඇරැබූ අනේකවිධ දූෂිතකාශක වචන කියා පාත් ද, ඔහු කළී එයට කාරණ වූ දූෂිතවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

146. මහණෙනි, යම් මහණවූණු කෙනෙක් පුළුන්තකල්පිත වූවෝ, අපරාත්තකල්පිත වූවෝ, පුළුන්තාපරාත්තකල්පිත වූවෝ, පුළුන්ත-අපරාත්තයන් ඇරැබූ පහල කැරැගත් දූෂිත ඇත්තෝ, කරුණු දෙසැටකින් පුළුන්ත අපරාත්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිතකාශක වචන කියත් ද, ඔහු කළී එයේ දූෂිත ගැත්මට කාරණ වූ දූෂිතසංඛ්‍යාදය ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

147. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණා සස්සතවාද සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපනති චතුරි වඤ්ඤි, යෙ'පි තෙ සමණ-
 බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා
 අත්තාතනතිකා, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා අමරුචිකෙඛපිකා, යෙ'පි තෙ
 සමණ්‍යාගමණා අභිච්චසමුප්පනතිකා, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා උඤ්චමාසාතතිකා සඤ්ඤිවාද, යෙ'පි
 තෙ සමණ්‍යාගමණා උඤ්චමාසාතතිකා අසඤ්ඤිවාද, යෙ'පි තෙ සමණ-
 බ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතතිකා තෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද, යෙ'පි තෙ
 සමණ්‍යාගමණා උචේදවාද, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා දිට්ඨබ්බම-
 තිබ්බානවාද, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා අපරන්තකප්පිකා, යෙ'පි තෙ
 සමණ්‍යාගමණා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තා-
 පරන්තකප්පිකා ච, පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ
 අනෙකච්ඡිතිකාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වඤ්ඤි, සබ්බෙ
 තෙ ඡති එස්සායතනෙති පුස්ස පුස්ස පටිසංවෙදෙත්ති. තෙසං වෙදනාපච්චයා
 තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති,
 ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා සම්භවන්ති.
 යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයං ච අත්ථගම්.
 ච අස්සාදං ච ආදීනවං ච නිස්සරණං ච සපාහුතං පජානාති, අයං ඉමෙහි
 සත්ඛෙතෙව උත්තරිතරං පජානාති.

148. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා වා අපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තා-
 පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතිකාති
 අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ආසට්ඨියා වඤ්ඤි
 අනෙතාජාලිකා එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා
 නිමුජ්ජන්ති.] එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතාජාලිකා'ව උමමුජ්ජමානා
 උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]* සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුක්ඛො
 කෙවච්චො වා කෙවථවනෙතවාසී වා සුබ්බමච්ඡිකෙත ජාලෙන පරිත්තං
 උදකදභං ඔත්ථරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: “යෙ බො කෙචි ඉමසම් උදකදභෙ
 ඔලාරිකා පාණා, සබ්බෙ තෙ අනෙතාජාලිකා එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා
 උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති]. එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතා-
 ජාලිකා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.” ති.] *
 එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා වා අපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තා-
 පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතිකාති අභිවුත්ති-
 පදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ආසට්ඨියා වඤ්ඤි අනෙතාජාලිකා
 එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]*
 එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතාජාලිකා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති,
 [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]*

* [] විණ්ඤානාර්ථ පදාති පොත්පෙසු න දිස්සන්ති

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

147. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් ශාඛිතදූෂටී ගත්තේ සහර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලොකයන් ශාඛිත කොට පණවත් ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඒකත්‍යශාඛිතිකත් ඒකත්‍යඅශාඛිතිකත් වුවෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අත්තානන්තික වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අමරාපිණ්ණපක වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අභිවිච්ඡාපනතික වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් පුජානතකල්පික ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභිමාසානතික සඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභිමාසානතික අසඤ්ඤි වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් උභිමාසානතික නෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උච්ඡේදවාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් දූෂටීමිතිච්ඡාණවාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරානතකල්පික ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් පුජාත්තකල්පිකත් අපරානතකල්පිකත් පුජාත්ත-අපරානතකල්පිකත් වුවෝ පුජාත්තාපරානතානුදූෂික වා දෙසැටක් කරුණුවලින් අනේකවිධ දූෂිප්‍රකාශක වචන කියත් ද, ඒ සියල්ලෝ ඝට්ඨාසනන සසින් උපන් ස්පශ්ඨයෙන් රූපාදි අරමුණු ස්පශ්ඨ කොට දූෂ්‍යාසවාදය විඳිත්. ඔවුන්ගේ දූෂිච්ඡේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමණොව චේ. තාමණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනත චේ. උපදනප්‍රත්‍යයයෙන් භවය චේ. භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය චේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශෝක පරිදේව ද්‍රාව දේශමිනසා උපසාසයෝ යන මොහු පහළ වෙත්. මහණෙනි, යම් කලෙක චතාහි මහණ තෙම ස්පශ්ඨාසනන සද්දෙනාගේ හේතුව ද නිරෝධය ද ආත්මවාදය ද ආදිනවය ද ප්‍රසාණිය ද තතු වූ පරිදි දූත ගතී ද, මේ තෙමේ මේ කී හැම දූෂිගතයනට වැඩියක් ම (ශීලසමාධිප්‍රඥ ප්‍රඥවිමුක්ති යන මේ සියල්ල ම) දැන ගනී.

148. මහණෙනි, පුජාත්තකල්පික වූ හෝ අපරාත්තකල්පික වූ හෝ පුජානතාපරානතකල්පික වූ හෝ යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පුජාත්ත අපරාත්ත අරමුණු කොට පහළ කැර ගත් දූෂි ඇත්තෝ, අතීතානාගත සකකි පරම්පරා කොටස් අරමුණු කොට, අනේකවිධ දූෂිප්‍රකාශක වචන කියා පාත්තෝ ද, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම (මගේ මේ) දේසනාදූල තුළට හසු කරන ලදුවෝ, මේ දේසනාදූලෙහි බැඳුණෝ ම, මෙහි තුළ ම ඉපිලෙන්නාහු ඉපිලෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මෙයට ඇතුළත් වූහු ම ඉපිලෙන්නාහු, ඉපිලෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මහණෙනි, යම් සේ දක්ෂ වූ කෙටුළෙක් හෝ කෙටුළකුගේ අතැවැසියෙක් හෝ සිහුම් ඇස් ඇති දූලින් මද දිය ඇති දියවලක් කිහිපිති කොටැ අතුරන්නේ ද, “මේ දියවලෙහි යම් කිසි මහත් ප්‍රාණි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඒ සියල්ලෝ ම මේ දූලට හසු කැර ගන්නා ලද්දෝ ම මතු වන්නෝ මතු වෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මෙහි ඇතුළත් වූවෝ දූල තුළට හසු වූවෝ ම මතු වන්නෝ මතු වෙත්. ගැලෙන්නෝ ගැලෙත් යැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මහණෙනි, එ පරිදෙන් ම පුජාත්ත කල්පික වූ හෝ අපරානතකල්පික වූ හෝ පුජාත්තාපරාත්තකල්පික වූ හෝ පුජාත්ත අපරාත්ත දෙක අනුවැ පහළ කැරගත් දූෂි ඇති යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ දෙසැටක් කරුණින් පුජානත අපරාත්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම (මගේ) දේසනාදූලට හසු වූවෝ ම, මේ දේසනාදූලෙහි බැඳුණෝ, මෙහි ම මතු වන්නෝ මතු වෙති. ගැලෙන්නෝ ගැලෙති. මෙහි ම ඇතුළත් වූවෝ මේ දේසනා දූල තුළට හසු වූවෝ ම, මතු වන්නෝ මතු වෙති. ගැලෙන්නෝ ගැලෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

149. උච්ඡින්නාහවනෙතතිකො භික්ඛවෙ තපාගතස්ස කාශො තිට්ඨති. යාවස්ස කාශො ඨස්සති, තාව නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා. කාශස්ස හෙද උඬං ජීවිතපරියාදතා න නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අමබ්‍යඤ්ඤායා වණ්චව්ඡින්නාය යාති කානිචි අමබාති වණ්චපට්ඨඬාති, සබ්බාති තාති තදනියාති හවිනති, එවමෙව බො භික්ඛවෙ උච්ඡින්නාහවනෙතතිකො තපාගතස්ස කාශො තිට්ඨති. යාවස්ස කාශො ඨස්සති, තාව නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා. කාශස්ස හෙද උඬං ජීවිතපරියාදතා න නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා'ති.

150. එවං චුතො අයස්මා ආනිකො හගට්ඨනං එතදවොච: 'අච්ඡරියං හතො, අබ්බුතං හතො, කො නාමායං භතො ධම්මපරියායො?'ති

“තස්මාතින තං ආනිකො ඉමං ධම්මපරියායං අත්ථාලනති'පි නං ධාරෙති. ධම්මචර්‍යාලනති'පි නං ධාරෙති. බ්‍රහ්මචර්‍යාලනති'පි නං ධාරෙති. දිට්ඨිචර්‍යාලනති'පි නං ධාරෙති. අනුත්තරො සබ්බාමපිජයො'ති'පි නං ධාරෙති”ති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනික්ඛති.

ඉමස්මිං ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤාමාණෙ දසසහස්සි ලොකධාතු අකමපිත්ථාති.

බ්‍රහ්මචර්‍යාලක්‍ෂ්‍යනං නිට්ඨිතං පඨමං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

149. මහණෙනි, තථාගත බුදුහුගේ ශරීරය මූලින් සිඳිනා ලද හව තෘණො ඇත්තේ සිටී. යම් තාක් කල් ඔහුගේ කය සිටින්නේ ද ඒ තාක් දෙවිමිනිස්සු ඔහු දක්නාහ. කය බිඳීමෙන් ජීවිතයාගේ පරික්ෂිණ වීමෙන් මත්තෙහි දෙවිමිනිස්සු ඒ බුදුහු නො දක්නාහ. මහණෙනි, යම් සේ අඹකැන නටුවෙන් ගිලිහුණු කල්හි, නටුව හා බැඳුණු යම් අඹ පල කෙතෙක් වූහ නම්, ඔහු හැම එය අනුව යන්නේ වෙත් ද, එ පරිද්දෙන් ම තථාගත බුදුහුගේ කය මුල් සුත් වූ ගවතෘණො ඇත්තේ සිටී. යම් තාක් කල් ඒ බුදුහුගේ කය සිටුවේ ද, ඒ තාක් දෙවිමිනිස්සු ඔහු දක්නාහ. කය බිඳීමෙන් ජීවිතය පරික්ෂිණ වීමෙන් මත්තෙහි දෙවිමිනිස්සු ඔහු නො දක්නාහ.

150. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ “වහන්ස, ආශ්වාසී ය! වහන්ස, අද්දත ය! වහන්ස, මේ ධර්මක්‍රමය කිනම් වේ ද?” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්, “ආනන්ද, එසේ නම්, මෙහි ලා මේ ධර්මපට්ඨායය අච්ඡාල නමැයි ද සලකා ගනුව. ධර්මචාර නමැ යි ද සලකා ගනුව. බ්‍රහ්මචාර නමැ යි ද සලකා ගනුව. දෘවිචාර නමැයි ද සලකා ගනුව. නිරුත්තරසංක්‍රාමචරය යැ යි ද සලකා ගනුව” යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක ආරාධිත සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන සතුටින් පිළිගත්හ.

මේ නිර්ගාථක සූත්‍රය වදාරනු ලබන කල්හි දසදහසක් ලෝ ද කම්පිත වී ය.

පළමුවන බ්‍රහ්මචාර සූත්‍රය නිමිසේ ය.

සාමකැරැල්ල ප්‍රකාශනය.

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ජීවකස්ස කොමාරගම්බස්ස අමබවතෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙකත සද්ධං අභිසංකෙලසෙති භික්ඛුසතෙති. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා මාගධො අජාතසතභු වෙදෙහිපුතො; තදහුපොසථෙ පණණරසෙ කොමුදියා වාදුමාසිනියා පුණණාය පුණණමාය රතතියා රාජාමච්චපරිවුතො උපරිපාසාදවරගතො නිසින්නො හොති. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසතභු වෙදෙහිපුතො; තදහුපොසථෙ උදානං උදානෙසි:

“රමණියා වත හො දෙසිතා රතති, අභිරුපා වත හො දෙසිතා රතති, දස්සනියා වත හො දෙසිතා රතති, පාසාදිකා වත හො දෙසිතා රතති, ලක්ඛකො වත හො දෙසිතා රතති. කතභු බවජ් සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පසිරුපාසකයාම යන්නො පසිරුපාසකො විතතං පසිදෙය්‍යා!”ති

2. එවං වුතෙත අකුකුතරො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතභුං වෙදෙහිපුතතං එතදවොච: ‘අයං දෙව පුරණො කස්සපො සඛසි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො¹ සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො පුරණං කස්සපං පසිරුපාසකභු. අපොචනාම දෙවස්ස පුරණං කස්සපං පසිරුපාසකො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසතභු වෙදෙහිපුතො; තුණති අහොසි.

3. අකුකුතරො² පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතභුං වෙදෙහිපුතතං එතදවොච: ‘අයං දෙව මක්ඛලී ගොසාලො සඛසි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො මක්ඛලී ගොසාලං පසිරුපාසකභු. අපොචනාම දෙවස්ස මක්ඛලී ගොසාලං පසිරුපාසකො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසතභු තුණති අහොසි.

1. නිත්තරො, බහුසු.

ශ්‍රාමණ්ඩලසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සම්මෙක සංග්‍රහයක් වහන්සේ එක්දහස් දෙසියපනසක් පමණ වූ මහත් භික්ෂුසංඝයා සමග රජගහ නුවර සම්පතේ කෝමාරහව්ව ජීවකයාගේ අභිවේනෙහි වසන සේක. එ සම්මෙහි වනාහි මගධ රටට අධිපති වූ, වෛද්දේහිපුත්‍ර වූ අජාසත් රජ තෙමේ එ දවසට පැමිණි පුණ්‍ය පොහෝ දිනයෙහි සිටු මසක්හුගේ අවසන්ති වූ සුපිපි කුමුදු ඇති සුරා සඳ කැල්මෙන් බබළන රැයෙහි (ඉල්මස පසොලොස්වත් දා රැයෙහි) රජපහයෙහි මතු මහල්තලයට නැගුණේ, රජ ඇමැතියන් විසින් පිහිටැරුණේ (එසැවුණු සේසත් ඇති මහගු කපුන් අස්තෙහි) හුන්තේ වෙයි. ඉක්බිති වෛද්දේහිපුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජ ඒ පුණ්‍යපොහෝ දිනැ මෙසේ උදන් ඇති ය:

“හවන්ති, ආඥාපී සි! රාත්‍රිය සඳ රැසින් සිත්කළ වෙයි (අභ්‍රමිතිකාදි ජේෂයන්ගෙන් පන වූ රාත්‍රිය රමණීය ය)! හවන්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් විශේෂයෙන් ශෝභන ය! හවන්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් දෑකුම් කළ ය! හවන්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් ප්‍රසාදජනක ය! හවන්ති, රාත්‍රිය සඳ රැස කරණ කොට ගෙන ලක්ෂණීය ය! යමක්හු ඇසුරු කරන අපගේ සිත පහදනේ නම් එසේ වූ කවර නම් මහණකු බමුණකු අද ඇපි එළැඹ ඇසුරු කරන්න මෝ ද!” යනු යි.

2. රජහු මෙසේ කී කල්හි, එක්තරා රජ ඇමතිගෙක් වෛද්දේහි-පුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජහට “දේවයන් වහන්ස, මේ කාශ්‍යප-ගෝත්‍රික පුරණයෝ පැවිදි මුළුවක් ඇත්තෝ ද, පැවිදි ගණයා ඇත්තෝ ද වෙති. ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකටයහ. කීර්තිමත්හ. බොහෝ දෙනා විසින් සත්පුරුෂයෙකැ යි සම්මත වූ තීර්ථංකර කෙනෙක. චිරරාත්‍රඥ හ. පැවිදි වූ බෝහෝ කල් ඇත්තෝ ය. දෙතුන් රජ පරපුරක් තරම් කල් ඉක්මවා සිටියෝ ය. මහළු වියට පැමිණියෝ ය. දේවයන් වහන්සේ ඒ කාශ්‍යපගෝත්‍රික පුරණයන් වෙත එළැඹ ඇසුරු කරන සේක් වා. කාශ්‍යපිය පුරණයන් වෙත එළැඹ ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ වචන කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛද්දේහිපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ තුෂ්ණීමිභූත විය.

3. අන් කිසි රජ ඇමැත්තෙක් ද වෛද්දේහිපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජහට “දේවයන් වහන්ස, මේ ගෝසාල මක්ඛලීහු පැවිදි පිරිසක් ඇත්තෝ ද, පැවිදි ගණයා ඇත්තෝ ද, ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකට යහ. කීර්ති-මත් හ. තීර්ථංකර කෙනෙක. බෝහෝ දෙනා විසින් සාධු යැ යි සම්මත හ. රාත්‍රඥ හ. පැවිදිවූ බොහෝ කල් ඇත්තෝ ය. රජපරපුර දෙක තුනක් ඉක්මා යන තරම් දික් කලක් ගෙවූවෝ ය. පැසිම් වසට පැමිණියෝ ය. දේවයන් වහන්සේ ඒ ගෝසාල මක්ඛලීන් ඇසුරු කරන සේක් වා. ගෝසාල මක්ඛලීන් වෙත එළැඹ ඇසුරුකරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම්, ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛද්දේහිපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ තුෂ්ණීමිභූත විය.

4. අඤ්ඤාතරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදථොච්චි: 'අයං දෙව අජීතො කෙසකම්බලො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

5. අඤ්ඤාතරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදථොච්චි: 'අයං දෙව සඤ්ඤා කම්බායනො¹ සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො පකුඩං කම්බායනං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස පකුඩං කම්බායනං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

6. අඤ්ඤාතරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදථොච්චි: 'අයං දෙව සඤ්ඤා ඛෙලුච්චුත්තො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො සඤ්ඤා ඛෙලුච්චුත්තං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස සඤ්ඤා ඛෙලුච්චුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

7. අඤ්ඤාතරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදථොච්චි: 'අයං දෙව තිගණේයා නානපුත්තො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො තිගණේයා නානපුත්තං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස තිගණේයා නානපුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

8. තෙන ඛො පන සම්මෙත ජීවිකො කොමාරහච්චො රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අවිදුරෙ තුණ්හිභුතො නිසින්නො හොති. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො ජීවිකං කොමාරහච්චො එතදථොච්චි: 'නිං පන සම්ම ජීවක කිං තුණ්හි?'ති

4. අන් එක්තරා රජඇමැත්තෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ කේශකම්බල අජිතයෝ සංඝි ද ගණි ද ගණාචාර්ය ද වෙති. ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් වූ, බොහෝ දෙනා විසින් සාඩුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, දික්වයස් හිය, මහඵ විය පැමිණි තීර්ථකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ කේශකම්බල අජිතයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. කේශකම්බල අජිතයන් වෙත ඵලාභ ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදින්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කලා වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ මුවෙන් කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

5. අන් එක් රජඇමැත්තෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන්වහන්ස, කාත්‍යායනගෝත්‍රික මේ පකුබයෝ සංඝි ද ගණි ද ගණාචාර්ය ද වෙති. ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් වූ, බොහෝ දෙනා විසින් සාඩුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික්වයස් හිය, මහඵ වියට පැමිණි තීර්ථකර කෙනෙක. දේවයන්වහන්සේ ඒ කාත්‍යායන පකුබයන් වෙත ඵලාභ ඇසුරු කරන සේක් වා. කාත්‍යායන පකුබයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදුනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

6. අන් රජඇමැත්තෙක් ද වෛදේහි පුත්‍ර මගධාගිපති අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ වෛරාච්ඡත්‍ර සංජයයෝ සංඝි ද ගණි ද ගණාචාර්ය ද වෙති. බොහෝ දෙනා විසින් සාඩු සම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් වයස් හිය, පැසිම් වයසට පැමිණි, ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් තීර්ථකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ වෛරාච්ඡත්‍ර සංජයයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. වෛරාච්ඡත්‍ර සංජයයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පැහැදෙන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

7. අන් රජඇමැත්තෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර වූ මගධාගිපති අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයෝ සංඝි ද ගණි ද ගණාචාර්ය ද වෙති. බොහෝ දෙනා විසින් සාඩුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් කලක් ගත කළ, මහඵ වියටත්, ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් තීර්ථකර කෙනෙකි. දේවයන් වහන්සේ ඒ ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදින්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

8. ඵ වේලෙහි වතාහි කෝමාරගච්ච ජීවක තෙමේ වෛදේහි පුත්‍ර මගධාගිපති අජාතශත්‍රු රජුට තොදුරෙහි තිහඬ වැ හුන්නේ වෙයි. ඉක්බිත්තෙන් වෛදේහිපුත්‍ර මගධාගිපති අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කෝමාරගච්ච ජීවකයා අමතා, “යහඵ ජීවකය, යුමෙතා වූ කලී කවර හෙයින් කිසිත් නො බැණ ඉන්නෙහි ද?” යි කී ය.

“අයං දෙව භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අමනාකං අමඛවනෙ විහරති මහතා භික්ෂුසමෙකන සද්ධිං අසික්කෙලසෙති භික්ෂුසතෙති. තං ඛො පන භගවන්තා ගොතමං එවං කල්යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ‘ඉති පි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. තං දෙවො භගවන්තං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස භගවන්තං පසිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා”ති.

“තෙන හි සමම ජීවක හත්ථියානාති කප්පාපෙති”ති.

9. ‘එවං දෙවා’ති ඛො ජීවකො කොමාරභවෙව්‍යා රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස පටිසුඤ්ඤා¹ පඤ්චමන්තාති හත්ථිනිකා-සතාති² කප්පාපෙඤ්ඤා රඤ්ඤා ව අරොහණීයං නාගං, රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස පටිවෙදෙහි: ‘කප්පිතාති ඛො තෙ දෙව හත්ථියානාති යස්ස ‘ද්‍රුති කාලං මඤ්ඤසි’ති.

අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්චපු හත්ථිනිකාසතෙසු පච්චකා ඉත්ථෙයො අරොහෙව්‍යා අරොහණීයං නාගං අභිරුහිත්වා උක්කාසු ධාරිතාමානාසු රුජගහමා නිශ්‍යාසි මහච්ච රාජානුභාවෙන. යෙන ජීවකස්ස කොමාරභවෙව්‍යා අමඛවතං තෙන පායාසි.

10. අථ ඛො රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අවිදුරෙ අමඛවතස්ස අනුදෙව හයං අනු ජමිතිත්තතං අනු ලොමහංසො. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො භිතො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො ජීවකං කොමාරභවං එතදවොච: ‘කච්චි මං සමම ජීවක න වඤ්ඤෙහි? කච්චි මං සමම ජීවක න පලමොහි? කච්චි මං සමම ජීවක න පච්චජිකානං දෙසි? කථං හි නාම තාවමහතො භික්ෂුසමෙකස්ස අසික්කෙලසානං භික්ෂුසතානං තෙව බිපිතසද්දො භවිස්සති න උක්කාසිතසද්දො න කිත්තොසො?’ති.

“මා හාසි මහාරාජ³ න තං දෙව වඤ්ඤෙමි. න තං දෙව පලමොහමි. න තං දෙව පච්චජිකානං දෙමි. අභික්කම මහාරාජ, අභික්කම මහාරාජ. එතෙ මණ්ඩලමාලො⁴ දීපා ක්‍රියානති”ති.

1. පටිසුඤ්ඤා, මජ්ඣ. 2. හත්ථිකා, සි හත්ථිකා, කප්පි. 3. මා හාසි මහාරාජ මා හාසි මහාරාජ, සිඤ්ඤ. 4. මණ්ඩලමාලො, මජ්ඣ.

එ විට කෝමාරහව්ව ජවක කියනුයේ, “දෙවයන් වහන්ස, මේ භාග්‍යවන් අර්හත් සමාස්සමවුද්‍රව්‍යයන් වහන්සේ එක්දහස් දෙසිය පණසක් පමණ භික්ෂූන් ඇති මහත් භික්ෂුසමුහයක් හා අපේ අඹවෙතෙහි වැඩ වසන සේක. ‘ඒ’ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණින් අර්හත් ය, සමාස්සමවුද්‍රව්‍ය ය, විද්‍යාවරණසම්පන්න ය, සුගත ය, ලෝකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදමසසාරපී ය, දෙව්මිනිත්තට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, භාග්‍යවන් යැ’ යි ඒ භාග්‍යවන් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ වැ මෙසේ කලාංශ වූ කිර්තියබිදගෙක් උස් වැ තැංගේ ය. මහරජ තෙමේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹ ඇසුරු කෙරේ වා. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන මහරජහුගේ සිත පැහැදෙන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකි”යි කියේ ය.

“යහළු, ජවකය, එසේ නම් හස්තිශානයන් සරසව”යි රජ කී ය.

9. ‘දේවසිති, එසේ යැ’යි කියා, කෝමාරහව්ව ජවක තෙමේ වෛදේහී-පුත්‍ර වූ මගබෙඤ්ච අජාතශත්‍රු රජුට පිළිවදන් දී (පිරිවර ස්ත්‍රීන් සඳහා) පත්සියක් පමණ ඇතිත්තන් සරසවා, රජුට ද නැගීමට සුදුසු ඇතුකු සඳවා, වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගබෙඤ්ච අජාතශත්‍රු රජුට “දේවසිති, ඔබට හස්තියාන සරසවන ලදී. යම් ගමනකට දෑත් කලා සි ඔබ සිහත් නම් එය කරන්නැ”යි දැන්වී ය.

එ විට වෛදේහීපුත්‍ර මගබෙඤ්ච අජාතශත්‍රු රජ පත්සියක් ඇතිත්තන් මතැ එක් එක් ස්ත්‍රීය බැසින් නංවා, තෙමේ තමාට නැගීමට සුදුසු ඇතු පිට නැග, දඹුවැට පහන් දරනු ලබන කල්හි, මහත් රාජර්භියෙන් රජගහ නුවරින් නික්මුණේ ය. නික්මෑ කෝමාරහව්ව ජවකයාගේ අඹවනය කරා ගියේ ය.

10. ඉක්බිත්තෙන් අඹවනයට නොදුරෙහිදී වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගබාහි-පති අජාතශත්‍රු රජුට බියෙක් වූයේ ම ය, ඇඟ වෙවුලුමෙක් වූයේ ම ය, ලොමුදහ ගැන්මෙක් වූයේ ම ය. එ විට ...අජාතශත්‍රු රජතෙමේ බිය ගත්තේ, නැගිහත්තේ, හටගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, කෝමාරහව්ව ජවකයා අමතා “කීමෙක් ද? යහළු ජවකය, මට වංචා නො කෙරෙයි ද, කීමෙක් ද යහළු ජවකය, මා නො රවටයි ද? කීමෙක් ද, යහළු ජවකය, මා සතුරනට පාවා නො දෙයි ද? භික්ෂූන් එක්දහස් දෙසිය පණසක් පමණ වූ ඒ සා මහත් භික්ෂුසමුහයකගේ කිව්‍යුම් හමෙක් කෙසේ නම් නො වන්නේ ද? උකැසි හමෙක් හෝ කෙසේ නම් නො වන්නේ ද? කටහමෙක් හෝ කෙසේ නම් නො වන්නේ ද?”යි ඇසී ය.

එ විට “මහ රජාණනි, බිය නො ගන්නැ. දේවසිති, ඔබට වංචා නො කරමි. දේවසිති, ඔබ නො රවටමි. දේවසිති, ඔබ සතුරනට පාවා නො දෙමි. මහරජාණනි, ඉදිරියට වසින්නැ. මහරජාණනි, ඉදිරියට වසින්නැ. තෙල, මණ්ඩලමාලයෙහි (වට හලෙහි හෙවත් හිඳුනා හලෙහි) පහන් දැල්වේ” යැ යි කෝමාරහව්ව ජවක කී ය.

11. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො යාවතිකා නාගස්ස භූමි නාගෙන හත්ථා නාගා පච්චොරොගිත්ථා පතතිකො 'ව යෙන මණ්ඩලමාලස්ස ආරං තෙත්ථපසඛකම්. උපසඛකම්ථා ජීවකං කොමාරභවිං එතදවොච: කහං පත සමම ජීවක හගවා'ති.

“එසො මහාරාජ හගවා. එසො මහාරාජ හගවා මජ්ඣිමං ඵමං තිස්සාය පුරතොභිමුඛො නිසින්නො පුරකතො භික්ඛුසඛසස්සා”ති.

12. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො යෙන හගවා තෙත්ථපසඛකම්. උපසඛකම්ථා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිත්තං ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො තුණ්හිගුතං තුණ්හිගුතං භික්ඛුසඛසං අනුච්ඡොකෙත්ථා රහදම්ච විපසන්නං, උදුනං උදුනෙසි: ‘ඉමිනා මෙ උපසමෙන උදුසිහපඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො භොතු යෙනෙතරහි උපසමෙන භික්ඛුසඛසං සමන්තාගතො’ති.

“අගමා ඛො තිං මහාරාජ යථාපෙමං”ති ?

“පිත්තං මෙ හන්ත උදුසිහපඤ්ඤා¹ කුමාරො. ඉමිනා මෙ හන්ත උපසමෙන උදුසිහපඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො භොතු යෙනෙතරහි උපසමෙන භික්ඛුසඛසං සමන්තාගතො”ති.

13. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො හගවන්තං අභිවාදෙත්ථා භික්ඛුසඛසස්ස අඤ්ඤාලිපණ්ණාමෙත්ථා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො හගවන්තං එතදවොච: “පුච්ඡෙය්‍යාමිහං හන්ත හගවන්තං කිඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ මෙ හගවා ඕකාසං කරොති පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණංයා”ති.

“පුච්ඡ මහාරාජ යදුකඛිසි”ති.

14. “යථා හු ඛො ඉමාති හන්ත පුට්ඨිප්පායත්තාති සෙය්‍යපීදං²: හත්ථොරොහා අස්සාරොහා රපිකා ඛත්ථාහා³ වෙලකා වලඤා පිණ්ඩදයකා⁴ උග්ගා රාජපුත්තා පකඛිඤ්ඤො මහානාගා සුරා වම්මයොධිනො දසක-පුත්තා⁵ ආලාපිකා⁶ කප්පකා නයාපකා⁷ සුදු⁸ මාලාකාරා⁹ රජකා පෙසකාරා තලකාරා¹⁰ කුම්භකාරා ගණකා මුග්ගිකා, යාති වා පනඤ්ඤාති¹¹ පි එවංගතිකාති¹¹ පුට්ඨිප්පායත්තාති, තෙ දිට්ඨොච ඛමෙම සඤ්චිකං සිප්පඵලං උපච්චින්නති. තෙ තෙත අත්තානං සුඛෙත්ති පිනෙත්ති.¹² මාතාපිතො, සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. පුත්තදරං සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. මිත්තාමච්චෙ සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු¹³ උග්ගිහිකං දකඛිණං පට්ඨොපෙත්ති¹⁴ සොවග්ගිකං සුඛට්ඨාකං සග්ගසංවත්තතිකං, සකකා හු ඛො හන්ත එවමෙව¹⁵ දිට්ඨොච ඛමෙම සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙදුත්ති”¹⁶

1. උදුසිහපඤ්ඤා, කෙසුඵ.	2. සෙය්‍යපීදං, මජ්ඣ.	3. ඛත්ථාහා, සිත්ථ.
4. දසකා, සිත්ථ.	දසක PTS.	5. දසක, මජ්ඣ.
6. ආලාපිකා, සිත්ථ.	7. නයාපකා, මජ්ඣ.	8. නයාපිකා, සස.
8. සුරා, මජ්ඣ.	9. මාල, මජ්ඣ.	10. නාල, සස.
11. ගතාති, සි. I.	12. පිනෙත්ති, මජ්ඣ.	පිනෙත්ති, සස. (ඛඛිඤ්)
13. සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු, සි. I. සිත්ථ.	14. පට්ඨො, සි. I.	15. එවමෙව, (කප්පඵ).
	16. පඤ්ඤාපෙදුත්ති, සි. I.	

11. එක්ඛිති වෛද්දේහිපුත්‍ර මහබෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ ඇතුපිටින් යැ හැකි තෙක් දුර ඇතු පිටින් ගොස්, ඇතුගෙන් බැස, පාගමන් ඇතියේ ම (පසින් ම) මණ්ඩලමාලථාරය (වට හල් දෙර) කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි කෝමාරහච්ච ජීවකයාගෙන් ‘යහළු ජීවකය, භාග්‍යවත් තෙමේ කොහි ද?’ යි ඇසී ය.

“මහ රජාණනි, තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ය. මැදුම් වැඩ නිසා (මැද කණුවට පිටු දී) පෙර දිගට මුහුන ලා, හික්කුසමුඛයා විසින් පෙරවු කරන ලද වැ තෙල වැඩ ඉන්නෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යැ” යි කොමාර-හච්ච ජීවක කී ය.

12. එ විට වෛද්දේහිපුත්‍ර වූ මහබෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි පසෙක සිටියේ ය. එසේ සිටි රජ තෙමේ වෙසෙසින් පහන් වූ, කැලැබුම් නැති විලක්සේ බැලූ බැලූ පැත්තෙහි තුණ්ණිමිභූත වැ හුන් හික්කුසමුඛයා දෙස නැවත නැවත බලා, “දැන් මේ හික්කුසමුඛයා යම් සංහුන්බවෙකින් සුක්ක ද මගේ උදුසිහසු කුමාර තෙමේ ද මේ බඳු වූ ම සංහුන්බැවින් සමන්විත වේ වා” යි උදන් ඇතී ය.

එ විට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහරජ, තොප සිත ප්‍රේමය ඇති දෙසට ගියේ වේ ද” යි වදාළ සේක.

“වහන්ස, උදුසිහසු කුමාර තෙමේ මට ප්‍රිය ය. වහන්ස, හික්කුසංඝයා දුන් යම් බඳු සංගිදීමෙකින් සමන්විත ද, මගේ උදුසිහසු කුමාර තෙමේ මේ බඳු වූ සංගිදීමෙන් සමන්විත වේ වා” යි රජ කී ය.

13. එක්ඛිති වෛද්දේහිපුත්‍ර මහබාහිපති අජාතශත්‍රු රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද, හික්කුසංඝයා ද ඇදිලි බැඳ වැද, පසෙක ඉඳ ගත්තේ ය. පසෙක හිඳගත් රජ තෙමේ “වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැණයක් විසඳන්නට කිසි ලේශමාත්‍ර අවකාශයක් ගන්නා සේක් නම්, මම විවාරන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“මහරජ, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් විවාරන්නැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

14. “වහන්ස, යම්සේ ඇතැරුවෝ ය, අසැරුවෝ ය, පියැරුවෝ ය, දුනුවාවෝ ය, දියදද දරනුවෝ ය, සෙන් විදහනුවෝ ය, සැහැසි මහ සෙබලෝ ය, සුද වදිනා උසස් රජපුත්තු ය, සුද මැදට පැනවදිනා යෝධයෝ ය, ඇතුන් බඳු මහ සෙබලෝ ය, හුදෙකලා වැ සුද වදිනා සෙබලෝ ය, සම්පෑව්වයෙන් වැසි හෝ පලිහත් දරා සුද කරන්නෝ ය, ගෙහි ම වූ ගාහකයා යෝධයෝ ය, මේ වඩන්නෝ ය, ඇම්බැව්වයෝ ය, නාවන්නෝ ය, සුපකාරයෝ ය, මාලාකාරයෝ ය, රජකයෝ ය, පෙතෙරු ය, කුලපොත්තෝ ය, කුඹල්ලු ය, අවිජිගණකයෝ ය, හඤ්ඤායාගණකයෝ ය යන මොවුන් පුරුදු පුහුණු කරන ශිල්ප කෞතක් වෙන් ද, මෙබඳු වූ යම් අන්‍ය බොහෝ ශිල්පයෝ හෝ වෙන් ද, ඔහු හැම මේ අත්බවිහි ම තමන් විසින් ම අත් දක්කැ හැකි ඵල ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත්. ඔහු එසින් තමන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මාපියන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. අබ්බුදරුවන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මිත්‍රාමාත්‍යයන් (සහ යහළුවන්) සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මත්තෙහි පල දෙන සහ සැපතට සුදුසු සුබවිපාක ඇති ඝට්ඨය පිණිස පවත්නා දන් මහණ-බමුණන් කෙරෙහි පිහිටුවත්. වහන්ස, මෙසේ ම මහණ දමෙහි සාන්ද්‍රවීක (මෙහි ම අත්දක්කැ හැකි) ඵලවිපාකයක් පණවන්නට (දක්වන්නට) හැකි ද?” යි රජ විවෘත වූ ය.

15. “අභිජානාසි නො නිං මහාරාජ ඉමං උඤ්ඤං අඤ්ඤා සමණ-
 බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡිතා”ති.

“අභිජානාමහං හනෙන ඉමං උඤ්ඤං අඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණ
 පුච්ඡිතා”ති.

“යථාකථං පන තෙ මහාරාජ බ්‍යාකරිංසු, සචෙ තෙ අගරු භාසස්සු”ති

“න ඛො මෙ හනෙන ගරු යථස්ස භගවා වා නිසින්නො භගවන්ත-
 රුපො වා” ති. “තෙන ගි මහාරාජ භාසස්සු”ති.

16. “එකමිදුහං හනෙන සමයං යෙන පුරණො කස්සපො
 තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිනිං පුරණෙන කස්සපෙන සද්ධිං සමමාදිං.
 සමමාදතීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං
 නිසින්නො ඛො අහං හනෙන පුරණං කස්සපං එතදවොචං: යථා හු
 ඛො ඉමාති නො කස්සප පුප්‍රසිද්ධායතනාති සෙය්‍යපිදං හන්ථාරොහා
 -පෙ- යාති වා පනඤ්ඤාති¹ පි එවිංගතිකාති පුප්‍රසිද්ධායතනාති. තෙ
 දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්ධිට්ඨිකං සිසුපථං උපජ්චනති. තෙ තෙන අත්තානං
 පුබ්බෙනති පිනෙනති මාතාපිතරො පුබ්බෙනති පිනෙනති පුත්තදරං
 පුබ්බෙනති පිනෙනති මිත්තාමචෙව පුබ්බෙනති පිනෙනති සමණෙසු
 බ්‍රාහ්මණෙසු උග්ගහතිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙනති සොවැසිකං පුබ්ච්චාකං
 සග්ගසංවත්තතිකං. සකකා හු ඛො හො කස්සප එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ
 සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උඤ්ඤාපෙතුන්ති.

17. එවං වුත්තෙ නනෙන පුරණො කස්සපො මිං එතදවොච: කරොතො
 ඛො මහාරාජ කාරයතො ජිඤ්ඤො ඡේද්‍යපයතො පචතො පාවයතො
 සොවයතො සොවාපයතො කිලමයතො¹ කිලමාපයතො එඤ්ඤො
 එඤ්ඤපයතො පාණමතිපාවයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධිං ජිඤ්ඤො
 නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපජ්ඣ නිට්ඨෙතො පරදරං
 ගච්ඡතො මුසා හණතො කරොතො න කරීයති පාපං. මුරපරියනෙන
 චෝපි වකෙකන යො ඉමස්සා පඨවියා² පාණෙ එකමංසබලං
 එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නත්ති තතොතිදුහං පාපං, නන්දිපාපස්ස ආගමො.
 දක්ඛිණඤ්ඤා³ පි ගඛිතාය³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනන්නො ඝාතෙන්නො
 ජිඤ්ඤො ඡේද්‍යපෙන්නො පචන්නො පාවෙන්නො, නත්ති තතො තිදුහං
 පාපං, නත්ති පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්ඤා³ පි ගඛිතාය³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය
 දදන්නො දුපෙන්නො යජන්නො යජාපෙන්නො, නත්ති තතො තිදුහං
 පුඤ්ඤං, නත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙත සංයමෙන සචච්චජ්‍යෙත
 නත්ති පුඤ්ඤං නත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමො’ති.

1. කිලමයො, කෙසුචි.

2. කරතො එඤ්ඤො, PTS.

3. ගංගාරි, PTS.

15. “මහරජ, ඔබ මේ පැණය අත් මහණබමුණන් අතින් විවාලා දන්නෝ ද (මනෙක ඇද්ද) ?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, මේ පැණය අත් මහණබමුණන් අතින් විවාලා දනිමි (මනෙක ඇතැ)”යි රජ කී ය.

“මහරජ, කෙසේ නම් ඔබට ඔහු මෙය විසාදුවෝ ද ? ඉදින් ඔබට බරෙක් නො වේ නම් එය කියන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්නකු හෝ ඉන්නා තැනෙක එය කීම මට බරෙක් නො වේ” යැ යි රජ කී ය.

“මහරජ, එසේ නම් කියන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

16. (එ විට රජ මෙසේ කී ය:) “වහන්ස, මම එක් වරෙක කාශ්‍යප පුරණයන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ඔහු භාසකුටු වීම්. සතුට උපදවන, සිතැ රැදවියැ යුතු කතාබස් අවසන් කොට පසෙක ඉඳ ගනිමි. වහන්ස, එසේ පසෙක ඉඳගත් මම කාශ්‍යප පුරණයන් අමතා, ‘භවත් කාශ්‍යපයිනි, යම් සේ ඇතැරුවෝ ය, අසරුවෝ ය,... යන මොහු හැම මේ අත්බවිනි ම තමන් විසින් අත් දැක්කැ හැකි පල ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත් ද, ඔහු එයින් තමන්... මා පියන්... අමුදරුවන් .. මිත්‍රාමාත්‍යයන් සුචරත් කෙරෙත් ද පිතවත් ද, මහණබමුණන් කෙරෙති... දත් පිහිටුවත් ද, භවත් කාශ්‍යපයිනි, එසේ ම මහණදමෙති මෙහි ම අත් දැක්කැ හැකි එල විපාකයක් දක්වන්නට හැකි ද ?’”යි මෙය විවාලෙමි.

17. ‘වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි කාශ්‍යප පුරණයෝ මට මෙය කීහ:

“මහරජ, තමා ම කරන්නහුට ද අනුත් ලවා කරවන්නහුට ද, අනුත්ගේ අත් ආදිය සිඳින්නහුට ද සිඳුවන්නහුට ද, අනුත් දමූ ආදියෙන් පෙළන්නහුට ද පෙළවන්නහුට ද, පරාසතු දෑ පැහැරැ ගැනුම් ආදියෙන් මෙරමා තවන්නහුට ද අනුත් ලවා තවවන්නහුට ද, අහර වැලැක්වීම් ආදියෙන් අනුත් වෙහෙසන්නහුට ද මෙරමා ලවා වෙහෙසවන්නහුට ද, මෙරමා කම්පිත කරන්නහුට ද අනුත් ලවා කම්පිත කරවන්නහුට ද, පණ තසන්නහුට ද තස්වන්නහුට ද, නොදත් දෑ ගන්නහුට ද ගත්වන්නහුට ද, ගෙවල් බිඳින්නහුට ද බිඳුවන්නහුට ද, කිසිත් නො ඉතිරි කොට සියල්ල පැහැරැ ගන්නහුට ද පැහැරැ ගත්වන්නහුට ද, එක් ගෙයක් වටා සිට එහි ඇති බඩුමුටු පැහැරැ ගන්නහුට ද ගත්වන්නහුට ද, මහැ රැක සිට එහි යනෙහුවන්නේ බඩු පැහැරැ ගන්නහුට ද, පරමුවන් කරා ගන්නහුට ද, මුසවා තෙපලන්නහුට ද, පවක් කරමි යි සිතා කරන්නහුට ද පවෙක් නො කැරෙයි. යමෙක් කරකැත්තක් සේ තියුණු නිම් වලල්ලක් ඇති වක්‍රයකින් මේ පොළොවෙහි සතුන් මරා එක් මස්ගොඩක් එක් මස්රැයක් කරන්නේ නම්, ඒ හේතුවෙන් වන පවෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. සතුන් මරමින් මරවමින්, සිඳිමින් සිඳුවමින්, පෙළමින් පෙළවමින්, ගංගා නදියේ දකුණු තෙරට නමුදු යන්නේ නම්, ඒ හේතුවෙන් පවෙක් නැත, පවේ පැමිණීමෙක් නැත. දෙමින් දෙවමින්, යාග කරමින් කරවමින්, ගංගා නදියේ උතුරු තෙරට නුමුදු යන්නේ නම් ඒ හේතුවෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැත. දීමෙන්, ඉදුරන් දූමීමෙන් (හෝ පෙහෙවස් විසීමෙන්) ශීලසංයමයෙන්, සබ්බස් රැකීමෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැත” යනු යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉත්ථං ඛො මෙ භනෙන පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

සෙය්‍යථාපි භනෙන අම්බං වා පුට්ඨො ලබ්බජං බ්‍යාකරෙය්‍ය³ ලබ්බජං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය⁴, එවමෙව ඛො මෙ භනෙන පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.⁵

තස්ස මග්ගං භනෙන එතද්දහොසි: ‘කථං හි තාම මාදිසො සමණං වා මුහම්මං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤය්‍යා’ති. සො ඛො අහං භනෙන පුරණස්ස කස්සපස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං තප්පටිකෙකාසිං.⁶ අතභිතන්දිචා අප්පටිකෙකාසිචා අතත්තමනො අතත්තමත්තවාචං අතිච්ඡාරෙඤා තමෙව වාචං අනුග්ගණන්තො⁷ අතිකුල්පන්තො⁸ උට්ඨායාසනා පකකාමිං.⁹

18. එකමිදුහං භනෙන සමයං යෙන මකඛලී ගොසාලො තෙතූප-සංකමිං. උපසංකමිචා මකඛලීනා ගොසාලෙන⁷ සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං⁸ විතීසාරෙඤා එකමන්තං තිසිදිං. එකමන්තං තිසින්නො ඛො අහං භනෙන මකඛලී ගොසාලං⁹ එතද්වොචං.¹⁰ ‘යථා භු ඛො ඉමානි හො ගොසාල පුප්ඵිප්පායත්තානි සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සකකාභු ඛො හො ගොසාල එවමෙව දිට්ඨොව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුනති.

19. එවං වුත්තෙ භනෙන මකඛලී ගොසාලො මං එතද්වොච: ‘තස්සි මහාරාජ හෙතු තත්ථි පච්චයො සත්තානං සංකිලෙසාය. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා සංකිලිස්සන්ති. තත්ථි හෙතු තත්ථි පච්චයො සත්තානං විපුද්ධියා. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා විපුජ්ඣන්ති. තත්ථි අත්තකාරෙ තත්ථි පරකාරෙ තත්ථි පුරිසකාරෙ තත්ථි බලං තත්ථි විරියං තත්ථි පුරිසථාමො තත්ථි පුරිසපරකකමො. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබලා අවිරියා තිසතිසඛගතිභාවපරිණතා ඡස්සෙවාහිජාතිසු පුබ්බකං පටිසංචෙදෙනති.

වුද්දස ඛො පතිමානි යොනිපාමුඛසතසහස්සානි සට්ඨි ව සතානි ඡ ව සතානි, පඤ්ච ව කමමුතො සතානි, පඤ්ච ව කමමානි, තිණි ව කමමානි, කමෙම ව අබ්බිකමෙම ව.

1 පුරාණො, මජ්ඣ. 2. වා, PTS. 3. තප්පටිකෙකාසිං, PTS.
4. අනුග්ගණන්තො, PTS 5. අතිකුල්පන්තො, මජ්ඣ. භ්‍යා.
6 පකකාමිං, මජ්ඣ. 7. මකඛලීගොසාලෙන, PTS. 8. සාරාණීයං, මජ්ඣ.
9. මකඛලීගොසාලං, PTS. 10. එතද්වොච, PTS.
11. පඤ්ඤපෙත්ති PTS.

වහන්ස, මෙසේ කාශ්‍යප පුරණයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්ණ පරිසුත්තය විවාරන ලදුවෝ ම අක්‍රියාවාදය දැක්වූහ. වහන්ස, අභි කෙබඳු ද? සි විවාරන ලද්දේ දෙල් මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් දෙල් විවාරන ලද වැ අභි මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් යම්සේ ද, එසේ ම වහන්ස, කාශ්‍යප පුරණයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්ණපරිසුත්තය විවාරන ලදුවෝ ම අක්‍රියාවාදය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට ‘මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බ්‍රමණකු පෙළියැ යුතු කොට කෙසේ නම් සිතනු හැක්කේ ද?’ සි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම කාශ්‍යප පුරණයන්ගේ වචනය නො පැසැසිමි. විරුද්ධ බසකුදු නො කිමි. නො පසසා විරුද්ධ බසක් ද නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නොසතුටු බසක් නො තික්මවා, ඔවුන් බස සාර වශයෙන් නො ගත්තෙමි, සාර වශයෙන් සිතා නො තබන්නෙමි, උතස්තෙන් නැගී තික්මිණිමි.

18. වහන්ස, අන් එක් වරෙක මම ගෝසාල මකඛලීන් වෙත එළැඹියෙමි. එළැඹි ඔවුන් හා සතුටු වීම. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතා බස් කොට අවසනා පසෙක ඉඳ ගතිමි. පසෙක ඉඳ ගත්තෙමි, වහන්ස, මම ගෝසාල මකඛලීන් අමතා, ‘භවත් ගෝසාලසිති, යම් සේ ඇතැරුවෝ ය අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිහි ම තමන් විසින් දැක්කැ හැකි එල විපාක ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත් ද, ඔහු එයින් තමන්... මාපියන්... අභුදරුවන්... හා යහළුවන් සුවචන් කෙරෙත් ද, පිතවත් ද, මහණබ්‍රමණන් විෂයයෙහි... දන් පිහිටුවත් ද, භවත් ගෝසාලසිති, මෙසේ ම මහණදමෙහි මෙහි ම අත් දැක්කැ හැකි එල විපාක-යක් දක්වන්නට හැකි ද?’ සි මෙය විචාලෙමි.

19. වහන්ස, මෙසේ විචාල කල්හි ගෝසාල මකඛලීන් මට මෙය කිත: “මහරජ, සත්තියන්ගේ කෙලෙසීමට හේතුවෙක් ප්‍රත්‍යය-යෙක් නැත. හේතුවක් නැති වැ ප්‍රත්‍යයක් නැති වැ (ඉබේ ම) සත්තියෝ කෙලෙසෙත්. සත්තියන්ගේ පිරිසිදු වීමට ද හේතුවෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. හේතු නැති වැ ප්‍රත්‍යය නැති වැ සත්තියෝ පිරිසිදු වෙත්. තමාගේ යහපත සඳහා තමා විසින් කළ යුතු කම්යෙක් නැත. අනුන්ගේ යහපත සඳහා කළයුතු අවවාදානුශාසනාදී කම්යෙක් ද නැත. කරන්නු සැපතට පමුණුවන... පුරුෂ කාමීයෙක් ද නැත. සැපත් ලබනුට ඉවහල් වන බලය කියා එකෙක් නැත. විජීය කියා එකෙක් නැත. පුරුෂශක්තිය කියා එකෙක් නැත. පුරුෂ පරාක්‍රමය කියා එකෙක් නැත. හැම සත්තු හැම ප්‍රාණීන් හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ තමන්ගේ ශක්තියක් බලයක් විජීයක් තැත්තෝ ම නියමය, සංගතිය (තම තමා අයත් වර්ගයට පැමිණීම), සම්භාවය යන මේ තුනින් පරිණාමයට පැමිණියෝ අභිජාති සයෙක්හි ම සැප දුක් විදිත්.

මේ ප්‍රමුඛ යෝනිහු තුළත් ලක්ෂ හඳහන් හසියෙකි. කම් පත්තියෙකි. (අන් සැටියෙකින්) කම් පසෙක් ද කම් තුනෙක් ද වෙත්. (කායවාක්-කම් වූ) පුණී කම් ද, (මනාකම් වූ) අභි කම් ද වේ.

අවධි පටිපද, අවධිනතරකයෝ, ඡලභිජාතිකෝ, අවධි පුරිස-
භූමිකෝ, එකුතපඤ්ඤාස ආජීවකසතෙ, එකුතපඤ්ඤාස පරිබොජකසතෙ,
එකුතපඤ්ඤාස නාගාචාසකතෙ, ඵෙස ඉන්ද්‍රියසතෙ, තිංස නිරසසතෙ,
ජ්වතිංස රජෝඛාදුකෝ, සත්ත සඤ්ඤිතඛෝ, සත්ත අසඤ්ඤිතඛෝ, සත්ත
නිගණ්ඨිතඛෝ, සත්ත දෙවො, සත්ත මාත්‍රසා, සත්ත පෙසාචා, සත්ත සරා,
සත්ත පට්ඨා, සත්ත පට්ඨසතාති, සත්ත පථානා, සත්ත පපානසතාති,
සත්ත සුපිනා, සත්ත සුපිනසතාති, චූළාසීති මිභාකපපතො සතසගස්සාති
යාති බාලෙ ම පණ්ඩිතෙ ම සකුංචිනා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්ති.

තඤ්ඤතානං ඉතිහාසං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා
 බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපක්කං වා කම්මං පරිපාචෙක්ඛාමිති පරිපක්කං වා
 කම්මං චුස්ස චුස්ස බ්‍යන්ති කරුණාමිති හෙවං තඤ්ඤාදේශමිතො පුබුද්ධො
 පරියනතකතො සංසාරෙ තඤ්ඤායනවංචාසන, තඤ්ඤා උක්ඛංසාවකංසො
 සෙය්‍යථාපි තාම පුත්තගුලො බ්‍යන්තතිබ්බසීයමානමෙව උලෙති, එවමෙව
 බාලො ව පඤ්ඤො ව සක්ඛාපිත්ථා සංසරිත්ථා දුක්ඛස්සන්තං කරුණන්ති.

ඉන්ම බො මේ හතෙත මකබලී ගොසාලො සන්දිවිකං සාමඤ්ඤප්ඵලං
 පුටෙඨා සමානො සංසාරසුද්ධිං ඛයාකාසි. සෙය්‍යථාපි හතෙත අවමං වා
 පුටෙඨා ලබුජං ඛයාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුටෙඨා අවමං ඛයාකරෙය්‍ය,
 එවමෙව බො මේ හතෙත මකබලී ගොසාලො සන්දිවිකං සාමඤ්ඤප්ඵලං
 පුටෙඨා සමානො සංසාරසුද්ධිං ඛයාකාසි. තස්ස මග්ගං හතෙත එතදගොසි:
 කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසා-
 දෙනඛමං මඤ්ඤෙය්‍යාති. සො බො අහං හතෙත මකබලීස්ස ගොසාලස්ස
 භාසිතං තෙව අභිනන්දිං නප්පටිකෙකාසිං. අනභිනන්දිනා අප්පටිකෙකාසිනා
 අතත්තමනො අතත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙනා තමෙව වාචං අනුක්කණ්ඨ-
 නො අනික්ඛාල්කො උට්ඨාසාසනා පකාමාමි.

20. එකමිඳුනා හතෙක සමයං යෙන අජිතො කෙසකම්බලො¹ තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිච්චා අජිතෙන කෙසකම්බලෙන² සද්ධං සමමොදිං. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං³ චිතිසාරෙඤ්ච එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසිතො ඛො අහං හතො අජිතං කෙසකම්බලං⁴ එතදවොචං⁵ 'යථා භු ඛො ඉමානි හො අජිත පුට්ඨිසායනනානි සෙය්‍යපීදං⁶ නන්තරොතා -රෙ- සක්කා භු ඛො නො අජිත⁷ එවමෙව දිට්ඨව ධම්ම සන්ධිවසීකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙකුනති?'⁸.

1. ජනපතිවරයා, කළුඹි.

2. **ආයතනිකවලින්, සාමාජිකයින්**

3. සාරාංශය, මතභේදය.

4. **සංස්කෘතිය, සාහිත්ය**

5. එතදෙව්ව, කාමර්

6. අභ්‍යන්තර, මිනිසා.

7. **බො: අර්තො, කථම්**

8. පසුබිම පරිසරය, මිනිසා.

ප්‍රතිපත්ති දෙසැටෙකි. අන්‍යාකල්ප දෙසැටෙකි. අභිජාති සයෙකි. පුරුෂභූමි අටෙකි. ජීවිකාවාතනි සාරදහස් නවසියෙකි. පරිව්‍රාජකයන් පිළිබඳ ප්‍රවිජ්‍යා සාරදහස් නවසියෙකි. නාගමණිල සාරදහස් නවසියෙකි. ඉන්ද්‍රියයෝ දෙදහසෙකි. තීරයෝ තුන්දහසෙකි. අත්පිටු පාපිටු ආදී බුලි තැවැරෙන තැන් සතිසෙකි. සංඥිගථී සතෙකි. අසංඥිගථී සතෙකි. තීර්ග්‍රන්ථගථී සතෙකි. (පුරුකින් පැල වෙත උක් හුණ ආදී ගථී සතෙකි.) දෙව වගී සතෙකි. මනුෂ්‍යවගී සතෙකි පිශාව ජාති සතෙකි. මහවිල් සතෙකි. මහාපරිවතී සතෙකි. කුඩා පරිවතී සත්සියෙකි. මහාප්‍රජාන සතෙකි. කුඩා ප්‍රජාන සත්සියෙකි. මහාසාප්ත සතෙකි. කුඩා සාප්ත සත්සියෙකි. අනුවණයනුත් නුවණැත්තනුත් සසරු දිවැ හැවිද දුක් කෙළවර කිරීමට ගෙවිය යුතු කල්ප අසුසාර ලක්‍ෂයෙකි.

එහි මම ශීලයෙන් හෝ චිත්තයෙන් හෝ තපසින් හෝ බ්‍රහ්මචරින් හෝ නොමුහු කල කමය මුහුකුරුවන්නෙමි යි කියා කල යුත්තෙක් නැත. මුහුකල කමය විඳ විඳ සමීණ කරන්නෙමි යි කියා හෝමෙසේ කල යුතු දූෂයක් නැත. ද්‍රෝණියෙන් මැන ප්‍රමාණවත් කරන ලද්දක් සේ සුව දුක් දෙක (කියනලද කාල සීමාව ගෙවුණු කල්හි) කෙළවර කැරුණේ වෙයි. සසර ගමනෙහි අඩු වීමෙන් වැඩි වීමෙන් නැත. නැතිමෙන් බැසීමෙන් නැත. යම්සේ දමාලු හුවටෙන් ලිහෙමින් දිග ඇති තෙක් ම සේ ද, එයින් මතු නො සේ ද, එ පරිදි ම අනුවණයෝත් නුවණැත්තෝත් (සසරු) දිව හැවිද දුක් කෙළවර කරන්නාහ' යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ ගෝසාල මකඛලිහු මා විසින් සාන්දුෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විවාරන ලදුවෝ ම සංසාරගුණිවාදය පැවැසූහ. වහන්ස, අඹ කෙබඳු දෑ යි විවාරන ලද්දේ දෙල් මෙබඳු යැ යි කියන්නේත් දෙල් කෙබඳු දෑ යි විවාරන ලද්දේ අඹ මෙබඳු යැ යි කියන්නේත් යම්සේ ද, එ සේ ම ගෝසාල මකඛලිහු මා විසින් සාන්දුෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විවාරන ලදුවෝ ම සංසාර ගුණික පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට 'මා වැන්නෙක් සිය රටැ වසන මහණකු හෝ බමුණකු පෙළියැ යුතු කොට කෙසේ නම් සිතියැ හැකි ද' යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම ගෝසාල මකඛලිත්තේ වචනය නො පැසැසිමි, එයට විරුද්ධ බසකුත් නො කිමි. මෙසේ නො පසසා, නො ද විරුද්ධ බසක් කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි නුමුදු, නො සතුටු බසක් නො නික්මවා, එ ම බස සාර වශයෙන් නො ගන්නෙමි, සාර වශයෙන් සිතා ද නො තබන්නෙමි, හුතස්තෙන් තැගී නික්මණමි.

20. වහන්ස, මම එක් විටෙක කේශකම්බල අජීතයන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි ඔහු හා සතුටු වීම. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රුදැවියැ යුතු වූ කතා බස් නිමවා එක් පසෙක ගිදැ ගනිමි. එසේ ගිදැ ගත්තෙමි, ඔහු අමතා 'හවන් අජීතයෙනි, යම්සේ ඇතැරුවෝ ය අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවහිම තමන් විසින් දැක්කැ හැකි එල ඇති ශීල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, ඔහු එයින් තමන්... තම මාපියන්... අඹුදරුවන්... මිත්‍රාමාත්‍යයන් සුව පත් කෙරෙත් ද, පිතවත් ද, මහණබමුණන් විෂයයෙහි... දත් පිහිටුවත් ද, හවන් අජීතයෙනි, මෙසේ ම මහණදමෙහින් මේ අත්බවහි මැ දැක්කැ හැකි එල විපාකයක් දක්වන්නට හැකි ද?' යි මෙය විවාළෙමි.

එවං වුත්තෙහ භනන්ත අජිතො කෙසකම්බලො¹ මං එතදවොච: “නත්ථි මහාරාජ දින්නං, නත්ථි සිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො, තත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො² ලොකො, නත්ථි මාතා, තත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, තත්ථි ලොකෙ සමණ්ණාභමණා සම්මඤ්ඤා³ සම්මාපට්ඨනතා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පථෙදෙනති. වාතුමමහාභුතිකො අයං පුරිසො යද්ද කාලං කරොති, පඨවී පඨවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආතරා ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. තෙජෝ තෙජොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. වායො වායොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආකාසං ඉන්ද්‍රියානි සංකමන්ති. ආසන්දිපඤ්ඤා පුරිසා මහං ආදාය ගච්ඡන්ති. යාව ආලහනා පදානි පඤ්ඤායන්ති. කාරොතකානි අට්ඨති භවන්ති. භසමන්තා ආහුතිසො. දන්තපඤ්ඤාතං යද්දිදං දුතං, තෙසං තුව්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙචි අත්ථිකවාදං වදන්ති. බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච කායස්ස හෙදා උච්ඡ්ඡන්ති විතස්සන්ති න භොන්ති පරමමරණා”ති.

ඉතං ඛො මෙ භනන්ත අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උචෙත්ථං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනන්ත අමං වා පුට්ඨො ලබුජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අමං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භනන්ත අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උචෙත්ථං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මය්‍යං භනන්ත එතදහෙසි: ‘කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙව වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤාය්‍යා’ ති සො ඛො අහං භනන්ත අජිතස්ස කෙසකම්බලස්ස භාසිතං තෙව අතිතන්දිං නප්පට්ඨි-කෙකාසිං. අතභිනන්දිත්වා අප්පට්ඨකකාසිත්වා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අතිව්ජාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුඤ්ඤාභනන්තො අතිකුල්ඡන්තො උට්ඨායාසතා පකකාමිං.

1. කෙසකම්බලි, PTS.

2. පරලොකො, කැප්ටි.

3. සමඤ්ඤා, . සමඤ්ඤා, මජ්ඣ.

වහන්ස, මෙසේ මා විවෘත කල්හි, කේශකම්බල අජිතයෝ මට මෙය කීහ: “මහරජ, දුන් දෑයෙහි පල නැත. කළ මහායාගයෙහි පල නැත. කුශලාකුශල කම්මන්තේ ඵලයෙක් විපාකයෙක් නැත. පරලොච්ඡිසිටියා හට මේ ලොව නැත, මෙලොව සිටියා හට පරලොවෙක් නැත. මවට උපකාර අපකාර කිරීමෙහි ඵල විපාක නැත. පියාට උපකාර අපකාර කිරීමෙහි ඵල විපාක නැත. උපරාදක (මෙයින් සැව නැවත උපදනා) සත්තයෝ නැත. සමායගත (නිවැරදි මගින් ගිය) සමාක්ප්‍රතිපත්ත (නිසි මග පිළිපත්), මේ ලොවත් පරලොවත් කුමු ම වෙනෙයින් දැන පසක් කොට (ලොවට) හෙළි කරන මහණබමුණු කෙනෙක් නැත. සතර මහාභූතයන්ගෙන් නිපත් මේ පුරුෂ තෙමේ යම් විටෙක කථරිය කෙරේ නම්, එ විටැ (මොහුගේ කයෙහි වූ) පාපිවිඩාදාව බාහිර පාපිවිඩාදා රූ කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. ආපෝධාදාව බාහිර ආපෝධාදා රූ කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. තේජෝධාදාව බාහිර තේජෝධාදා රූ කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. වායුධාදාව බාහිර වායුධාදාව කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. ඇස් ආදී ඉන්ද්‍රියයෝ අභ්‍යව පැන යෙත්. වැද හොත් ඇඳ පස්වනු කොටැති පුරුෂයෝ මල සිරුර ගෙන යෙත්. සොහොන තෙක් පමණක් පදයෝ (ගුණාගුණ වචනයෝ) පැණෙත්. ඇට පරෙව්-වත් වේ. ආගන්තුකසත්කාරාදී වශයෙන් දුන් දන් මල සිරිතෙහි අළු කිය නිමගනි තෙක් ම වේ. (එයින් පසු එහි කිසිත් ඉතිරි නො වේ.) දැන යනු අශ්‍රයන් විසින් පණවන ලද්දෙකි. යම් කෙනෙක් ආස්තික වාදය (පරලොවත් ඇතැයි කම් විපාක ඇතැයි යන ‘ආදි වූ වාදය) කියත් නම්, එය ඔවුන්ගේ හිස් බොරුවෙකි, ප්‍රලාපයෙකි. අනුවණයෝ ද නුවණැත්තෝ ද යන හැම කය බිදීමෙන් මුල් යුත් වෙත්, වැනැසෙත්, මරණින් මතු ඇති නො වෙත්” යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ කේශකම්බල අජිතයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්ණප්‍රසාදය විවාරන ලදුවෝ ම උචේද්‍යවාදය පැවැසූහ. වහන්ස, යම්සේ අඹ විවාරන ලද්දේ දෙල් කියන්නේ ද, දෙල් හෝ විවාරන ලද්දේ අඹ හෝ කියන්නේ ද, එසේ ම, වහන්ස, කේශකම්බල අජිතයෝ සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්ණප්‍රසාදය විවාරන ලදුවෝ ම උචේද්‍යවාදය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට ‘මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙනෙයිය යුතු කොට කෙසේ නම් සිතියැ හෙන්නේ ද ?’ යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම කේශකම්බල අජිතයන්ගේ බස නො ම පැහැසිමි, එයට විරුද්ධ බසක් ද නො කිමි. එය නො ම පසසා, විරුද්ධ බසකුත් නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නො සතුට හඟවන බසකුත් නො තික්මවා, ඔවුන්ගේ ඒ වචන සාර වශයෙන් නො හන්නෙමි, සාර වශයෙන් සිතා නො පිහිටුවන්නෙමි, හුතස්තෙන් නැගි තික්මිණිමි.

21. එකමිදුනං භනන්ත සමයං යෙන පකුට්ඨො කම්මායනො තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා පකුට්ඨෙන කම්මායනෙන සද්ධිං සමමොදිං. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙතො එකමන්තං නිසිදිං. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභං භනන්ත පකුට්ඨං කම්මායනං එතදවොචං: යථා නු ඛො ඉමානි භො කම්මායන පුට්ඨසායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හත්ථාඤ්ඤා-පෙ- සක්කා නු ඛො භො කම්මායන එවමෙව දිට්ඨෙව ධර්මෙව සන්දිට්ඨිකං සාමිඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ? නති.

එවං වුත්තෙ භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො මං එතදවොච: “සත්තිමෙ මහාරුජ කාසා අකථා අකථවිමා අනිමිත්තා අනිමිත්තා වඤ්ඤා කුට්ටියා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාමෙතති, තාලං අඤ්ඤමඤ්ඤං සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. කතමෙ සත්ත? පඨවිකායො ආරොකායො තෙජ්‍ජාකායො වායොකායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජීවෙ සත්තමෙ. ඉමෙ සත්ත කායා අකථා අකථවිමා අනිමිත්තා අනිමිත්තා වඤ්ඤා කුට්ටියා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාමෙතති, තාලං අඤ්ඤමඤ්ඤං සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. තත්ථ නත්ති භනන්තා වා ඝාතෙතා වා සොතා වා සාවේතා වා විඤ්ඤා වා විඤ්ඤපෙතා වා. යො’පි තිණේහන සප්පත්ත සිසං ජීඤ්ඤි, ත කොචි කඤ්ඤි ජීවිතා චොරොපෙති. සත්තන්තං යෙව කායානමන්තරෙත සත්ථං විවරමනුපතති”ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො සන්දිට්ඨිකං සාමිඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙත අඤ්ඤං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනන්ත අමිං වා පුට්ඨො ලමුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලමුජං වා පුට්ඨො අමිං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො සන්දිට්ඨිකං සාමිඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙත අඤ්ඤං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනන්ත එතදහොසි: කථං හි තාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා චිත්තෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? “ති. යො ඛො අභං භනන්ත පකුට්ඨං කම්මායනං භාසිතං තෙව අභිනන්දිං. තප්පට්ඨිකොසිං. අනභිනන්දිත්වා අප්පට්ඨිකොසිත්වා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙතො තමෙව වාචං අනුග්‍රහණෙනො අතිකඤ්ජනො උට්ඨා-යාසනා පසක්කමිං.

22. එකමිදුනං භනන්ත සමයං යෙන නිගණේයො නාතපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා නිගණේයෙන නාතපුත්තෙන සද්ධිං සමමොදිං. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙතො එකමන්තං නිසිදිං. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභං භනන්ත නිගණේයො නාතපුත්තං එතදවොචං:

21. වහන්ස, අත් එක්වරෙක මම කාන්‍යායනගෝත්‍රික පක්‍යායන වෙත ගියෙමි. ගොස් ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතාබස් නිමවා පසෙක ඉදහනිමි. එසේ ඉදහන් මම කාන්‍යායන පක්‍යායන අමතා “හවන් කාන්‍යායනයිති, යම් සේ ඇතැරුවෝ ය, අසරැ වෝ ය... යන මොනු හැම මේ අත්බවිහි ම තමන් විසින් දැක්ක හැකි එළ ඇති ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත්ද, ඔහු එයින් තමන්... තම මා පියන්... අඹුදරැවන්... මිතුරන් කම්කරැවන් සුවචන් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබ්‍රහ්මණනට ... දන් දෙත් ද, හවන් කාන්‍යායනයෙති, මෙසේ ම මහණ-දමෙතින් මෙ අත්බවිහි ම දැක්කැ හැකි එළයක් දක්වන්නට හැකි ද?”යි මෙය විචාලෙමි.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාල කල්හි කාන්‍යායන පක්‍යායනෝ මට මෙය කීහ:

“මහරජ, කිසිවකු විසින් නො කරන ලද, නො කළ විධාන ඇති, ඉළ බෙලෙහුදු නො මවන ලද, අත් කිසිදු ලෙසෙකින් නො ම මවනලද, වද වූ (කිසිවක් නො උපදවන), පවුකුලක් සේ ස්වර (හෙවත් පරිණාම රහිත), ඉන්ද්‍රියයක් සේ තර වැ සිටිනුයෙන් තහවුරැ වූ, කාය (සමූහ) සතෙක් වෙත්. කවර සතෙක් ද? යන්: පඨවිකාය, ආපොකාය, තෙජොකාය, වායොකාය, සුඛ, දුකඛ, සත්වන ජීවය ද වෙත්. ඔහු නො සැලෙත්. නො පෙරැලෙත්. උනුනට බාධක නො වෙත්. උනුනට සුවය හෝ දුක හෝ සුව දුක් දෙක ම හෝ දීමට සමත් නො වෙත් ඒ කාය සතෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ, අසන්නෙක් හෝ අස්වන්නෙක් හෝ, දුත ගන්නෙක් හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැත. යමෙක් තියුණු සැතෙකින් හිස සිඳින්නේ නම්, එහි කිසිවෙක් කිසිවකු දිව්‍යෙන් තොර නො කරයි. වැලි, සප්තකායයන් අතරින් ආයුධය විවරයට වැද ගනී” යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ මා විසින් සාන්දූෂික ශ්‍රාමණ්ණපළ විචාරන ලද කාන්‍යායන පක්‍යායනෝ අනෙකකින් අනෙකක් (ඉදුරා ම එයට විරැඳි දෑයක්) පැවැසූහ. වහන්ස, අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් ගැන කරුණු කියන්නේත් දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹ ගැන කරුණු කියන්නේත් යම්සේද, එසේ ම, වහන්ස, කාන්‍යායන පක්‍යායනෝ මා විසින් සාන්දූෂික ශ්‍රාමණ්ණපළ විචාරන ලදුවෝ ම අනෙකෙක් අනෙකක් (ඉදුරා ම වෙනස් දෑයක්) පැවැසී ය.

වහන්ස, ඒ මට “සිය රජටහි වසන මහණකු හෝ බ්‍රහ්මණකු වෙතෙහිය යුතු කොට මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සිතන්නේ ද?”යි මේ සිත පිය. වහන්ස, ඒ මම කාන්‍යායන පක්‍යායනයන්ගේ වචනය නො පැස-සීමි. නො ද විරැඳි බසක් කීමි. නො පසසා, විරැඳි බතක් ද නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නො සතුට හඟවන බසක් නො කියා, ඒ ඔවුන්ගේ බස සාරවශයෙන් නො ගන්නෙමි, සාරවශයෙන් සිතැ නො තබා ගත්තෙමි, හුනස්නෙන් නැගී නික්මිණිමි.

22. වහන්ස, තවත් එක් විෂයක මම ඥානප්‍රතිර්භූතථයන් කර එළැඹුණෙමි. එළැඹැ ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතාබස් නිමවා එක් පසෙක හුන්නෙමි. වහන්ස, පසෙක හුන් මම ඔවුන් අමතා-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“යථා නු ඛො ඉමානි හො අග්ගිවෙස්සන පුට්ඨිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හජාරොතා -පෙ- සකකා නු ඛො හො අග්ගිවෙස්සන ඵලමෙවං දිවෙඨව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු” ? නති

ඵලං වුත්තෙ හත්තෙ නිගණ්ඨො නාතපුත්තො මං ඵතදවොච: “ඉධ මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. කථඤ්ච මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුත්තො හොති? ඉධ මහාරාජ නිගණ්ඨො සබ්බවාරිවාරිත්තො ව හොති, සබ්බවාරිසුත්තො ව, සබ්බවාරිබුත්තො ව, සබ්බ-වාරිපුට්ඨො ව. ඵලං ඛො මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. යත්තෙ ඛො මහාරාජ නිගණ්ඨො ඵලං වාදුයාමසංවරසංවුත්තො හොති, අයං වුච්චති මහාරාජ නිගණ්ඨො ගතත්තො ව යතත්තො ව සිතත්තො වා” ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ හත්තෙ නිගණ්ඨො නාතපුත්තො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වාදුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි හත්තෙ අම්බං වා පුට්ඨො ලබුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අම්බං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ඵලමෙව ඛො හත්තෙ නිගණ්ඨො නාතපුත්තො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වාදුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං හත්තෙ ඵතදහොසි: කථං ති නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? ‘ති. සො ඛො අහං හත්තෙ නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දිං. තප්පට්ඨෙකාසිං. අනභිනන්දිනා අප්පට්ඨෙකාසිනා අනත්තමනො අනත්ත-මතවාචං අතිවජ්ජරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්ගණ්හත්තො අතිකකුජ්ජන්තො උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

23. ඵකමදුහං හත්තෙ සමයං යෙන සඤ්ඤෙයො ඛෙලට්ඨිපුත්තො^{*} තෙනුපසඬකමිං. උපසඬකමිනා සඤ්ඤෙයෙන ඛෙලට්ඨිපුත්තෙන සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදනියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසිදිං. ඵකමන්තං නිසිත්තො ඛො අහං හත්තෙ සඤ්ඤං ඛෙලට්ඨිපුත්තං ඵතදවොචං: “යථා නු ඛො ඉමානි හො සඤ්ඤ පුට්ඨිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං - හජාරොතා -පෙ- සකකා නු ඛො හො සඤ්ඤ ඵලමෙව දිවෙඨව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු” ? නති

1. පුට්ඨො, PTS. පුඛො (පෙජනමාගඞ්).

2. ඛෙලට්ඨිපුත්තො, කසථි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“හවත් අශ්විනිවේශායනයෙනි, යම් සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්ඛේති ම තමන් විසින් අත් දැක්කා හැකි ශීලප නිසා ජීවත් වෙත් ද, ඔහු එයින් තමන් ... මාපියන් ... අභුදරුවන් ... මිතුරන් කම්කරුවන් ... සුචරත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණතට ... දන් දෙත් ද, හවත් අශ්විනිවේශායනයෙනි, මේ සේ ම මහණදමෙහින් මේ අත්ඛේති ම දැක්කා හැකි ඵලවිපාකයක් පෙන්වියා හැකි ද?” යි මෙය විචාලෙමි.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාල කල්හි ඥානපුත්‍ර නිර්ගුණ්ථයෝ මට මෙය කී ය:

“මහරජ, මේ නිර්ගුණ්ථයායනයෙනි නිර්ගුණ්ථ තෙමේ යාම (හාග) සතරක් ඇති ශීලසංවරයෙන් වැසුණේ වේ. මහරජ, කෙසේ නම් නිර්ගුණ්ථ තෙමේ යාම සතරක් ඇති සංවරයෙන් සංවාත වේ ද? යත්: මහරජ, මෙහි නිර්ගුණ්ථ තෙමේ වැළැකුණු සියලු සිහිල් දිය ඇත්තේ වේ. සඵප්පකාර සංවරලක්ෂණයෙන් සමන්විත වේ. පිඞ්ගල සියලු වාසීයන් (හෙවත් පච්චි) ඇත්තේ වේ. (කම්මසංග්ගානුසාරී) සියලු පාපවාරණයෙන් (මෝක්ෂය) සපයී කොට සිටියේ වේ. මහරජ, මෙසේ නිර්ගුණ්ථ තෙමේ වාසුඝාමසංවරයෙන් සංවාත වූයේ වේ. මහරජ, යම් හෙයකින් නිර්ගුණ්ථ තෙමේ මෙසේ වාසුඝාමසංවරයෙන් සංවාත වේ ද, එහෙයින් (මෝක්ෂාධිගමයෙන් ම කෙලවරට) පත් සිතැත්තේ ද, (කායාදී ඉන්ද්‍රියයන්හි තව දුරටත් සංයම කල යුත්තක් නැති බැවින්) සංයත ආත්ම ඇත්තේ ද, (මොනොවට) පිහිටි සිතැත්තේ ද වේ යැ යි කියනු ලැබේ.”

වහන්ස, මෙසේ ඥානපුත්‍ර නිර්ගුණ්ථ තෙමේ මා විසින් සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්ණඵලය විචාරන ලද්දේ ම වාසුඝාමසංවරය පැවැසී ය. යම්සේ අභි විචාරන ලද්දේ දෙල් දැක්වන්නේ ද, දෙල් විචාරන ලද්දේ අභි දක්වන්නේ ද, එසේ ම, වහන්ස, ඥානපුත්‍ර නිර්ගුණ්ථයෝ සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්ණඵල විචාරන ලද්දේ ම වාසුඝාමසංවරය පැවැසුක.

වහන්ස, ඒ මට “කෙසේ නම් මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙහෙසියා යුතු කොට සිතන්නේ ද?” යි මේ සිත වී ය. වහන්ස, ඒ මම වතාහි ඥානපුත්‍ර නිර්ගුණ්ථයන්ගේ වචනය මැනුවැසි නො පැවැසිමි, විරුද්ධ බසකුළු නො කිමි. නො ම පසයා, නො ද විරුද්ධ බසක් කියා, නො සතුටු සිතැතියෙමි, නොසතුට හඟවන වචනයක් ද නො කියා, ඔවුන් කී ඒ බස් සාරවශයෙන් ද නො පිළිගත්තෙමි, සිතැ ද නො ම තබා ගත්තෙමි, හුනිස්සෙත් නැති තිත්මැ හියෙමි.

23. නැවත ද වහන්ස, එක් වරෙක මම ථෙවරාජිපුත්‍ර සංජයයන් කරා ගියෙමි. ගොස් ඔවුන් හා සතුටු වීම. සතුටට කරුණ වූ සිතැ රැදැවියා යුතු වූ කථාව නිමවා පසෙක ඉඳැ ගනිමි. වහන්ස, එසේ ඉඳැ ගත්තෙමි, ඔවුන් අමතා, “හවත් සංජයයෙනි, යම්සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොවුන් හැම මේ අත්ඛේති ම තමන් විසින් අත් දැක්කා හැකි ශීලප නිසා ජීවත් වෙත් ද, එයින් තමන් ... මාපියන් ... තම අභුදරුවන් ... තම මිතුරන් කම්කරුවන් සුචරත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණතට ... දන් දෙත් ද, හවත් සංජයයෙනි, මේ පරිද්දෙන් ම මහණදමෙහින් මේ අත්ඛේති ම දැක්කා හැකි ඵලයක් දැක්වියා හැකි ද?” යි මෙය කිමි.

එවං වුත්තෙ භනෙත සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො මං එතදවොච: ‘අභි පරො ලොකො’ති ඉති වෙ මං පුච්ඡ්ඤ්ඤි, ‘අභි පරො ලොකො’ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, ‘අභි පරො ලොකො’ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. එවන්ති’පි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ නො. නො ‘ති’පි මෙ නො. නො නො ‘ති’පි මෙ නො. ‘නභි පරො ලොකො’ති -පෙ- ‘අභි ච නභි ච පරොලොකො?’ -පෙ- ‘නෙවඤ්ඤි න නභි පරො ලොකො’ -පෙ- ‘අභි සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘නභි සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘අභි ච නභි ච සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘නෙවඤ්ඤි න නභි සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘අභි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘නභි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘අභි ච නභි ච සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘නෙවඤ්ඤි න නභි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘හොති තථාගතො පරමමරණා?’ -පෙ- ‘ත හොති තථාගතො පරමමරණා?’ -පෙ- ‘හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා?’ -පෙ- ‘නෙව හොති න ත හොති තථාගතො පරමමරණා?’ ති ඉති වෙ මං පුච්ඡ්ඤ්ඤි, ‘නෙව හොති න ත හොති තථාගතො පරමමරණා’ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, ‘නෙව හොති න ත හොති තථාගතො පරමමරණා’ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. එවන්ති’පි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ නො. නො ‘ති’පි මෙ නො. නො නො ‘ති’පි මෙ නො ‘ති’.

ඉදං බො මෙ භනෙත සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො සඤ්ඤිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකේඛටං බ්‍යාකාසී. සෙය්‍යථාපි භනෙත අම්බං වා පුට්ඨො ලබ්බ්‍යං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබ්බ්‍යං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව බො භනෙත සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො සඤ්ඤිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකේඛටං බ්‍යාකාසී.

තස්ස මග්ගං භනෙත එතදහොසි: අයඤ්ච ඉමෙසං සම්මන්ත්‍රාගමිණානං සබ්බබාලො සබ්බමුලො. කථං හි නාම සඤ්ඤිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකේඛටං බ්‍යාකරිස්සති? ති. තස්ස මග්ගං භනෙත එතදහොසි: කථං හි නාම මාදියො සම්මන්ත්‍රො වා මුග්ගමිණො වා විජ්ඣෙ වසන්තං අප-සාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? ති. සො බො අහං භනෙත සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තස්ස භාසිතං නෙව අභිනිජ්ඣං. නප්පට්ඨෙකාසීං. අනභිනිජ්ඣං අප්පට්ඨෙකාසීතිං අනත්තමිත්තො අනත්තමිත්තවාචං අනිච්ඡාරෙතිං තමෙව වාචං අනුග්‍රහණෙනො අනිකකුල්ලෙනො උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.

වහන්ස, මෙසේ මා කී කල්හි චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ මට මෙය කීහ:

‘පරලොවෙක් ඇත් ද?’ යි ඉදින් මා විචාරයි නම්, (පරලොවෙක් ඇතැ) යි මට අදහස් වී නම්, ‘පරලොවෙක් ඇතැ’ යි සුඝමත්තට එය විසඳන්නෙමි. එසේත් මෙසේත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොවෙක් ඇතැ’ යි එ පරිදි වූ අදහසකුත් මට නැත. අන් පරිද්දකිනුත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොවෙක් ඇත්තේ නො වේ’ යි කියාත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොවෙක් නො මැත්තේ නො වේ’ කියාත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොවෙක් නැත් ද?’ යි ඉදින් මා විචාරයි නම්, ... ‘පරලොවෙක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?’ යි මා විචාරයි නම් ... ‘පරලොවෙක් නො ම ඇත්තේත් නැත්තේත් නො ම වේ ද?’ යිත් මා විචාරයි නම් ... ‘මෙයින් සැව පරලොවැ උපදනා සත්තු ඇත් ද?’ යි... ‘මෙයින් සැව පරලොවැ උපදනා සත්තු නැත් ද?’ යි... ‘මෙයින් සැව පරලොවැ උපදනා සත්තු ඇත්තේත් නැත්තේත් වෙත් ද?’ යි... ‘මෙයින් සැව පරලොවැ උපදනා සත්තු ඇත්තේත් නො ම වෙත් ද, නැත්තේත් නො ම වෙත් ද?’ යි... ‘කුශලා-කුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇද්ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක නැද්ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් නො වේ ද?’ යි ... ‘සත්ත්වයා මරණින් මත්තෙහි වන්නේ ද?’ යි ... ‘සත්ත්වයා මරණින් මත්තෙහි නො වන්නේ ද?’ යි... ‘සත්ත්වයා මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නො වන්නේත් වේ ද?’ යි... ‘සත්ත්වයා මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නො වන්නේත් නො වේ ද?’ යි මෙසේ මා විචාරයි නම්, ‘සත්ත්වයා මරණින් මත්තෙහි නො ම වන්නේ යැ’ යි, ‘නො වන්නේ නො වෙයි, කියා මට අදහස් වී නම්, ‘සත්ත්ව නෙමෙ මරණින් මත්තෙහි නො ම වන්නේ ය, නො වන්නේ නො වේ’ යි කියා සුඝමත්තට එය විසඳන්නෙමි. මේ කාරණය මෙසේ ම යැ යිත් මට අදහසෙක් නො වේ. එසේම මේ කාරණය වෙනැයින් මට අදහසෙක් නො වේ. ‘අන් සැටියකින් මේ කාරණය වෙනැ’ යිත් මට අදහසෙක් නො වේ. ‘මේ කාරණය මෙසේ නො වෙනැ’ යිත් මට අදහස් නො වේ. ‘මෙය මෙසේ නො වන්නේ නැතැ’ යිද මට අදහස් නො වේ’ යනු යි.

වහන්ස, මා විසින් චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලය විචාරන ලද්දෝ ම අපඨිනනවික්‍ෂෙපය (ඉමක් කොණක් නැති සේ වචනයන්ගෙන් ප්‍රශ්නය ඉවත් කිරීම) පැවැසූහ. වහන්ස, අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් ගැන කියනුයේත්, දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹ ගැන කියනුයේත් යම්සේ ද, එසේම, වහන්ස, චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලද්දෝ ම වික්‍ෂෙපය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට “මෙ නෙමෙ මහණබමුණන් අතුරෙන් සැම ගෙන් ම බාලතම ය, මූඝතම ය. සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලද්දේ ම කෙසේ නම් වික්‍ෂෙපය කියා පාන්නේ ද?” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මට “කෙසේ නම් මා වැන්නෙක් මා රටවැසි මහණකු හෝ බමුණකු හෝ වෙහෙසිය යුතු කොට සිතන්නේ ද?” යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයන්ගේ වචනය නො ම පැසැසිමි. එයට විරුද්ධ බසකුත් නො කිමි. නො පසසා, විරුද්ධ බසකුත් නො කියා, නො සතුටු වූයෙමි තමුදු නො සතුට හඟවන බසක් නො තිත්මවා, ඒ ඔහුගේ වචන සාර විසිනුදු නො පිළිගනුයෙමි, සිතා ද නො තබනුයෙමි, හුනස්නෙන් නැගී තිත්මැ ගියෙමි.

24. සො 'හං හතෙන හභවන්තම්පි පුච්ඡාමි: යථා භු ඛො ඉමානි හතෙන පුට්ඨිපායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කා භු ඛො මෙ හතෙන ඵවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු ?න්ති".

"සක්කා මහාරාජ". තෙන හි මහාරාජ තඤ්ඤාවෙන් පටිපුච්ඡියාමි. යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ඛ්‍යාතරෙය්‍යාසි".

25. "හං කිඛුඤ්ඤාසි, මහාරාජ, ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො දසො කම්මකරො පුඛුට්ඨාසි පච්ඡාතිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො. තස්ස ඵවමස්ස: 'අච්ඡරියං වත හො, අඛුතං වත හො, පුඤ්ඤානං ගති පුඤ්ඤානං විපාකො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො මනුස්සො. අහම්පි මනුස්සො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්ඤාති කාමගුණෙහි සම්පට්ඨො සම්බුද්ධො පරිවාරෙති දෙවො මඤ්ඤා. අහම්පනම්හි'ස්ස දසො කම්මකරො පුඛුට්ඨාසි පච්ඡාතිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යං. යනනුනාහං කෙසංසං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පඛඤ්ජෙය්‍ය'න්ති.

සො අපරෙන සමයෙන කෙසංසං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පඛඤ්ජෙය්‍ය. සො ඵවං පඛඤ්ජො සමානො කායෙන සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනතුත්ඨො අභිරුක්ඛො පටිවෙකො.

තඤ්ඤා තෙ පුරිසා ඵවමාරොචෙය්‍යං: 'ගණෙස දෙව ජාතෙය්‍යාසි, සො තෙ පුරිසො දසො කම්මකරො පුඛුට්ඨාසි පච්ඡාතිපාතී කිඛිකාර-පටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො, සො දෙව කෙසංසං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පඛඤ්ජෙය්‍ය. සො ඵවං පඛඤ්ජො සමානො කායෙන සංවුත්තො විහරති, වාචාය සංවුත්තො විහරති, මනසා සංවුත්තො විහරති, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනතුත්ඨො අභිරුක්ඛො පටිවෙකො'ති. අපි භු ත්වං ඵවං වදෙය්‍යාසි: ඵතු මෙ හො සො පුරිසො. පුත්තදෙව හොතු දසො කම්මකරො පුඛුට්ඨාසි පච්ඡාතිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො" ති.

24. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද විචාරමි. වහන්ස, යම්ගේ ඇතැරුවෝ ය, අසැරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිනිම තමන් විසින් අත් දැක්කා හැකි සිප් සතර නිසා ඒවන් වෙත් ද, එයින් තමන් ... මාපිගත් ... අමුදරුවන් ... මිත්‍රාමාත්‍යයන් සුවපත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබ්‍රහ්මණව ... දන් දෙත් ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන්ම මේ අත්බවිනිම සාන්ද්‍රවෙක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයක් පණවන්නට හැකි ද?'' සිරජ විවෘණේ ය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: "මහරජාණෙනි, හැක්කේ ය. එසේ තම තොට පිළිවිසමි. තොට රිසි ලෙසකින් උත්තර දෙන්නා."

25. මහරජාණෙනි, මතු දක්වෙන කරුණු තෙපි කිමැයි (කෙසේ) සිතන්නහු ද? මෙහි තොටගේ වැඩ පල කරන, පලමුවෙන් නැගී සිටින, සාමාන්‍යයට කළ යුතු වතාවත් හැම කොට නිමවා පසු වැ හෝනා සුළු, කිකරු වැ හැසිරෙන, තොට මනාප ද ම කරන, පිය කපා ඇති, තොටගේ තුටුපහටු මුහුණ ම බලමින් හැසිරෙන (=මුහුණ සතුටු කරන්නට ම උත්සාහ කරන) දාසයෙක් ඇත්තේ නම්, ඔහුට "පිනෙහි ගතිය, පිනෙහි එළ විපාක අහෝ ආඛ්‍යායි! අහෝ සුදුම සි! මේ වෛදේනිපුත්‍ර මහබෙණ්ඩර අජාතකුමාර රජ වනාහි මිනිසෙකි. මම ද මිනිසෙක්මි. මේ රජ වූ කලී පශ්චාත්භූතයෙක් සුක්ඛ වූයේ සමන්විත වූයේ දෙවියකු මෙන් ඉදුරන් පිණවයි. මම වූ කලී ඔහුගේ වැඩ පල කරන, පලමුවෙන් නැගී සිටින, සියලු කටයුතු නිමවා හැමට ම පසු වැදූ හෝනා, කිකරු වැ පවත්නා, ඔහුට මනාප සේ හැසිරෙන, පිය වචන කියන, ඔහු සතුටු මුහුණ දක්නට බලා සිටින දාසයෙක්මි. පින් කෙළෙමි විමි නම්, ඒ මමත් මොහු සේ වන්නෙමි. එබැවින් කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදින්නෙමි නම්, ඉතා යෙහෙකැ'' යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි.

හේ පසු කලෙක කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදි බිමට වදනේ නම්, මෙසේ පැවිදි වූයේ දැනුමින් ලබන කත බොන ද හා හඳුනා පොරෝනා සිවුරු ම පරම කොටැති බැවින් (එයින් මත්තෙහි අත් කිසි ආශිසයක් නො සොයන බැවින්) පරමසංලේඛයෙන් (කෙලෙස් තුනී කරන අග්‍ර පැවැත්මෙන්) තෘප්ත වූයේ, කායචිත්තවිවේක දෙකෙහි ඇලුණේ, කායආරයෙන් සංවාත වැ (අකුසල් නො කැරෙන සේ කය රැක ගෙන) වසන්නේ නම්, වාග්ආරයෙන් සංවාත වැ (වාග්ආරයෙන් අකුසල් නො කැරෙන සේ වචනය රැක ගෙන) වසන්නේ නම්, මනෝආරයෙන් සංවාත වැ (සිතෙන් අකුසල් නො කැරෙන සේ සිත රැක ගෙන) වසන්නේ නම්-

ඉදින් තොපගේ රජපුරුෂයෝ තොටට 'අවසර! දේවයන් වහන්ස, දූතගන්ත: ඔබ වහන්සේගේ වැඩ කටයුතු කරන, කලින් නැගී සිටින, හැමට ම පසු වැ සැතැපෙන, කිකරු වැ හැසිරෙන, ඔබ වහන්සේට මනාප ද ම කරන, පිය බස් ඇති, ඔබ වහන්සේගේ තුටු පහටු මුහුණ ම බලමින් හැසිරෙන, ඔබ වහන්සේගේ යම් දාසපුරුෂයෙක් වී නම්, දේවයන් වහන්ස, හෙ තෙමේ කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වන්නේ ය. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ, දැනුමින් ලැබෙන ආහාර පාන වස්තු ම පරම කොටැති බැවින් තෘප්ත වැ, ප්‍රවිච්ඡායෙහි ඇලුණේ, කයින් සංවාත වැ වෙසෙයි. වචනයෙන් සංවාත වැ වෙසෙයි. සිතින් සංවාත වැ වෙසේ යැ' යි දන්වන්නෝ නම්- 'හවත්ති, ඒ මගේ පුරුෂ තෙමේ ඒ වා. නැවත ද මගේ වැඩපල කරන, පලමුවෙන් නැගී සිටින, හැමට ම පසු වැ සැතැපෙන, කිකරු වැ හැසිරෙන, මනාපවාදී පියවාදී, මා මුහුණ සතුටු කරන්නට බලා සිටින, මගේ දාසයෙක් වේවා' යි තෙපි මෙසේ කියන්නහු ද?'' යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරේක.)

“නො හෙතං භනන්ත. අථ බො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි, පච්චු-
ට්ඨෙය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමනෙතය්‍යාම. අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. ධම්මකම්පිඤ්ඤා
රක්ඛාවරණභූතානි. සංවිද්‍යෙය්‍යාමා”ති.

“තං කිමමඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි ඵලං සනෙත හොති වා සඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අඤ්ඤා බො භනන්ත ඵලං සනෙත හොති සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං”ති.

“ඉදං බො තෙ මහාරාජ මයා පඨමං දිට්ඨෙව ධම්මෙව සඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානත”නති.

26. “සක්කා පන භනන්ත අඤ්ඤාමපි ඵලමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙව
සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු ?”නති

“සක්කා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ, තඤ්ඤාචෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි.
යථා තෙ ධම්මෙය්‍ය තථා නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි. නං කිමමඤ්ඤාසි මහාරාජ
ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාසිවංසිකො,
තස්ස ඵලමස්ස: “අච්ඡරියං වත භො අබ්භූතං වත භො පුඤ්ඤානං ගති
පුඤ්ඤානං විරාකො. අයං හි රුජා මාගධො අජාතසත්තභූ චෙදෙහිපුත්තො
මනුස්සො. අහම්පි මනුස්සො. අයං හි රුජා මාගධො අජාතසත්තභූ චෙදෙහි-
පුත්තො පඤ්චගි කාමභූතෙහි සමපට්ඨො සමච්ඡිභූතො පරිවාරෙති
දෙවො මඤ්ඤා. අහම්පනම්හිස්ස කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො
රාසිවංසිකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤාති කඤ්ඤාසං. යනනුනාහං
කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”නති.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකකිං පහාය මහනතං වා
භොගකකිං පහාය අපං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පහාය මහනතං වා
ඤ්ඤිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන
සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුත්තො විහරෙය්‍ය,
ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනතුට්ඨා අභිරතො පව්වෙකෙ.

තං වෙ තෙ පුරිසා ඵලමාරොචෙය්‍යු: ‘යයෙස දෙව ජාතෙය්‍යාසි. සො
තෙ පුරිසො කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාසිවංසිකො, සො
දෙව කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජිතො. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තො
විහරති වාචාය සංවුත්තො විහරති, මනසා සංවුත්තො විහරති, ඝාසච්ඡාදන-
පරමතාය සනතුට්ඨා අභිරතො පව්වෙකෙ’ති. අපි නු තං ඵලං විදෙය්‍යාසි:
‘ඵතු මෙ හො සො පුරිසො. පුතදෙව භොතු කස්සකො ගහපතිකො
කාරකාරකො රාසිවංසිකො’ති ?

“වහන්ස, එය එසේ නොවෙයි. වැලි, අපි ම ඔහු ආදරයෙන් වදින්නමෝ ද වමු. දකුණුතස්සෙන් නැගී සිටින්නමෝ ද වමු. අස්සෙන් නිමිත්තනමෝ ද වමු. සිවුරු බොජුන් සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත්-පිරිකරින් ආදරයෙන් නිමිත්තනමෝ ද වමු. ඔහුට බාර්මික රක්ෂාවරණ-භූෂණය (දහැම රකවල) ද සලසන්නමු” යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, එය කීමැ යි සිතන්නවු ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කළහි මහණදම් පිරිමේ සාන්ද්‍රජීවකඵලයෙන් ඇත්තේ මේ ද? නොවේ ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රථවුත් සේක).

“වහන්ස, මෙසේ ඇති කළැ ඒකාන්තයෙන් සාන්ද්‍රජීවකශ්‍රාමණ්ණ-ප්‍රවෘත්තිය මේ” යි (රජ කී ය.)

“මහරජ, මේ වනාහි තොපට මා විසින් පණවන ලද මේ අත්බවහි ම ලැබෙන පලමු වන සාන්ද්‍රජීවක ශ්‍රාමණ්ණප්‍රවෘත්තිය මේ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

26. “වහන්ස, මෙසේ ම අනෙකුදු මේ අත්බවහි වූ සාන්ද්‍රජීවක ශ්‍රාමණ්ණප්‍රවෘත්තියක් පණවන්නට හැක්කේ ද?” යි (රජ ප්‍රථවුත්.)

“හැක්කේ ය, මහරජාණෙනි. එසේ වී නම්, මහරජාණෙනි, තොප ම මෙහි ලා පිළිවිසිමි. තොපට පිසියෙන පරිදි එය කියන්නැ. මහරජාණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟනාහු ද? මෙහි ගොවිතැන් කරන, එක් ගෙයකට අධිපති වූ, තොප අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, තොපගේ පුරුෂයෙක් ඇත්තේ නම්, ඔහුට ‘පින්වත්ති, පිනෙහි ගතිය, පිනෙහි ඵලය ආශ්වාසී ය! අද්දුත ය! මේ වෛදේහීපුත්‍ර මහසංඛාර අජාතකුණුරජ ද මිනිසෙකි. මම ද මිනිසෙකිමි. මේ... රජ වනාහි පස්කම් ගුණයෙන් යුක්ත වැ, සමන්විත වැ, දෙවියකු සේ ඉදුරන් හසුරුවයි. මම වූ කළී එක් ගෙයකට ම අධිපති, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, ඔහුගේ ගොවියෙක් වෙමි. ඒ මම ඉදින් පින් කරන්නෙමි වීමි නම්, ඒකාන්තයෙන් මොහු බදු වන්නෙමි. ඒ මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැදැ, ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදනෙමි නම්, ඉතා සෙසෙකැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්-

හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ සම්පත්රය හැර දමා, මහත් වූ හෝ සම්පත්රය හැර දමා, මද වූ හෝ ඥාතිවර්ගයා හැර දමා, මහත් වූ හෝ ඥාතිවර්ගයා හැර දමා, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැද, ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදින්නේ නම්, මෙසේ පැවිදි වූ ම හේ දහැමින් ලත් ආභාර පාන විවර පමණෙකින් ම සතුටු වැ, කායචිත්ත විචිකයෙහි ඇලුණෙක් වැ, කසින් සංචාත වැ වචනයෙන් සංචාත වැ මතසින් සංචාත වැ වෙසෙන්නේ නම්-

තොපගේ පුරුෂයෝ තොපට “අවසර! දේවයන් වහන්ස, කාරණයක් දැන ගන්න. ගෘහපතීක වූ, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, ඔබ වහන්සේගේ ගොවියෙක් වූ යම් පුරුෂයෙක් වී ද, හේ කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැද ගිහිගෙන් පැවිද්දට වන්නේ ය. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම දහැමින් ලත් ආභාරපානවිවර පමණෙකින් තෘප්ත වැ ප්‍රච්චේකයෙහි ඇලුණේ, කසින්... වචසින්... මතසින් සංචාත වැ වෙසේ යැ” යි මෙසේ දන්වන්නෝ නම්- ‘හවන්ති, ඒ මගේ පුරුෂ තෙමේ ඒ වා. නැවැත් ගෘහපතීක වූ, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන මගේ ගොවියෙක් මේ වා’ යි තෙපි කියන්නහු ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රථවුත් සේක.)

“නො හෙතෙං හතෙත. අථ ඛො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි පච්චු-
චෝය්‍යාමපි, අසනෙතපි නිමනෙතය්‍යාම, අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසතභිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාතෙති. ධම්මකම්පි‘සා
රක්ඛාවරණගුත්තිං සංචිද්දෙතය්‍යාමා”ති.

“තං කිම්මඤ්ඤෙයි මහාරාජ, යදි එවං සනෙත භොති වා සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අඬා ඛො හතෙත එවං සනෙත භොති සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵල”නති.

“ඉදං ඛො තෙ මහාරාජ මයා දුතියං දිට්ඨොව ධම්මෙ සංන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානතනති”.

27. “සක්කා පන හතෙත අඤ්ඤම්පි දිට්ඨොව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙත්තුං ඉමෙහි සන්දිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙහි
අභික්කන්තතරඤ්ඤා පණිතතරඤ්ඤා ?”ති

“සක්කා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ සුඤ්ඤාති සාධුකං මනසි
කරොති භාසිසාමි”ති.

“එවං හතෙත”ති ඛො රුජා මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුතො
හග්ගතො පච්චසෙසාහි.

28. හගවා එතදවොච: “ඉධ මහාරාජ තථාගතො ලොකො උපජ්ජති
අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරෙ
පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධා හගවා. සො ඉමං
ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං සසාමණ්ඩාහමණිං. පජං
සදෙවමනුසානං සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති
අද්දිකලාණං මිඤ්ඤාකලාණං පරියොසානකලාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤං
කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඬං. බුහම්චරියං පකාසෙති.

29. තං ධම්මං සුඤ්ඤාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරසම් වා
කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සඬං පටිලහති.
සො තෙන සඬාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: ‘සම්බොධො
ඤ්ඤාතො රජාපථො¹. අසේනාකාසො පබ්බජා. තසිදං සුකරං අගාරං
අජ්ඣාචිකො එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඬං සංඛලිඛිතං බුහම්චරියං
චරිත්තුං. යත්තනාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරොතිා කාසායාති වත්ථාති
අච්ඡාදෙතිා අගාරඤ්ඤා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යා’නති.

1. රජාපථො, කන්චි.

“වහන්ස, එය එසේ නො වන්නේ ය. වැලි අපි ම ඔහු ආදරයෙන් වදින්නමෝ ද වමු. දෑක හුනස්නෙන් නැගී සිටින්නමෝ ද වමු. අස්නෙන් නිමිතත්තමෝ ද වමු. සිවුරු බොජුන් ඥෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙත්පිරිකර යන මෙයින් ඔහු වෙසෙයින් නිමිතත්තමෝ ද වමු. ඔහුට දෑහැම වූ රකවල් ද සලසන්නමු” යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, ඉදින් මෙසේ ඇති කලා සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙක් වේ ද? නො වේ ද? ඒ කීමා යි සිතවු ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රථවුත් සේක).

“වහන්ස, මෙ සේ ඇති කලා ඒකාන්තයෙන් සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලයෙක් වේ” යැ යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, මේ - තොපට මා විසින් පෙන්වන ලද මේ අත්බවිහි ම වූ දෙවෙනි සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය යැ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

27. “වහන්ස, මේ සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනාප වූ, වඩා උතුම් වූ, මේ අත්බවිහි ම ලැබෙන අතෙකුදු සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයක් පැණවිය හැක්කේ ද?” යි (රජ ප්‍රථවුත්).

“හැකි යි මහරජාණෙනි. එසේ නම් අසන්නැ. මොනොවට සිත යොමු කරන්නැ. කියන්නෙමි” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

“එසේ ය, වහන්සැ” යි කියා වෛදෙහිපුත්‍ර මහධෙය්වර අජාතශත්‍රු රජ පිළිවදන් දුන්නේ ය.

28. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

“මහරජාණෙනි, මෙහි අර්භත් වූ සමාස් සමුදාහි වූ විදූවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකවත් වූ නිරුත්තරපුරුෂදම්‍යසාරවි වූ දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. සේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්මන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණබමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට ක්‍රවණින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. සේ දැනම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක (නිවරද) කොට, අවසනා හදුක (නිවරද) කොට, අභි සහිත කොට, ව්‍යංජනයෙන් සහිත කොට, සඵප්‍රකාරයෙන් පූණි කොට, පිරිසිදු කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්‍ෂා-ත්‍රයයෙන් සංගාහිත වූ සියලු) ශාසනබ්‍රහ්මවර්ෂීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ ධර්මය අසයි. සේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදූහැ ඇති කෙරෙයි. සේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, ‘හිහිගෙයි විසිම සම්බාධගෙයකි (අවහිරගෙයකි). (රුහාදි රජස් නැගෙන) රජස් පථගෙයකි. පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (ඵලි මහත) වැන්න. හිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට, ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශංඛලිඛිතයක් සේ මේ බබ්බර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙතෙරවුපු බහවා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ හිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ ක්‍රවණින් සලකයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා ගොගකකිකිං පහාය මහන්නං වා ගොගකකිකිං පහාය අපං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පහාය මහන්නං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සා ඔහාරෙතො කාසායාති වජ්ඣානි අවුජ්ඣෙතො අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙතසු විජේපු හගදස්සාවී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු කායකම්මවේකමෙතෙත සමත්තාගතො කුසළෙන. පරිසුද්ධාජ්ඣො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහන-ආරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤාන සමත්තාගතො සන්තුට්ඨා.

29. කථඤ්ඤ මහාරාජ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු පාණොතිපාතං පහාය පාණොතිපාතා පටිවිරතො භොති නිභිතදුෂෙකො නිභිතසඤ්ඤො ලජ්ජි දයාපන්නො. සබ්බපාණගුහනිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මි.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො භොති දින්නාදාසී දින්නපාටිකඛිකි. අපේතෙන සුචගුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මි.

අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී¹ වරතො මෙටුතා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මි.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො භොති සම්මචාරී සම්මසන්තො ථෙවො² පච්චසිකො අවසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මි.

පිසුණං වාවං³ පහාය පිසුණං වාවාය පටිවිරතො භොති. ඉතො සුත්තාන අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුත්තාන ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුත්තං හෙදාය. ඉති භික්ඛානං වා සක්ඛාතා, සංඛිතානං වා අනුපාදා⁴ සම්භාරාමො⁵ සම්භාරතො සම්භාරනන්දිං සම්භාරකරණිං වාවං ගාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මි.

ඵරුසං වාවං⁶ පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො භොති. යා සා වාවා නෙළා කණ්ණසුඛා ථෙමනීයා⁷ කදාඛිකමා පොරි ඛසුජ්ඣකන්තා ඛසුජ්ඣමනාපා, තථාරුපිං⁸ වාවං ගාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මි.

සම්මසල්ලාපං පහාය සම්මසල්ලාපා පටිවිරතො භොති කාලවාදී ගුහවාදී අත්ථවාදී ඛම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතිං වාවං ගාසිතා භොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මි.

1. ආරාචාරී, මජ්ඣ. 2. ථෙවො, සා. 3. පිසුණං වාවා, PTS. 4. අනුපාදා, PTS. 5. සම්භාරාමො, මජ්ඣ. 6. ඵරුසං වාවා, PTS සිඝ් 7. ථෙමනියා, මජ්ඣ. 8. ඵරුසං, PTS. සිඝ්.

හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැරුණු, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරුණු, මද වූ හෝ නැපිරිස හැරුණු, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරුණු, කෙතෙක් වූවා, බහුතරයක් හැරුණු පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබිමට වැදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතීන්මාකකිවරයෙක් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා හෝවරයෙන් යුක්ත වූයේ, සම්පත්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආර්ථ ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දෙර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, (සත් තත්ති) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිව්පසයෙහි තුන්වැදූරුම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂා-පදයන්හි සමාදන් වැ සිත්මෙයි.

29. මහරජ, මහණ තෙමේ කෙසේ තම සිල්වත් වේද? යත්: මහරජ, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැරුණු දමා, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙසෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුල්ලුරු ඇත්තේ (දඹුල්ලුරු නොදරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නොදරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමුත්‍රයට පැමිණියේ (මෙමුත්‍රයෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි භික්ෂුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ඵක් ශීලයෙක් වේ.

හේ අද්වතාදානය හැරුණු දමා, නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් මුළු මනින් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම සිහිනුත් කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදුසිහින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ අබරම්සර දුරු ලා බබසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලවා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ, ලොව නොරවටින්තේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ කේලාමි කීම දුරු ලා, කේලාමි කීමෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන් ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැනකි නොකියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නොකියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳවනු ගලපන්නේ (සම්ග කරන්නේ) ද, එකට ගැළැපුනවුන් (සමගියට පැමිණියවුන්) ගට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ රථ බිණුම් දුරු ලා, රථ බස් දෙඩුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරුණු දමා, බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාල වේලාවෙහි කථා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මිම ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

30. ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹ පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො² හොති රතතුපරතො³ පටිවිරතො⁴ විකාලනොජනා. නච්චග්ගවාදිත-
විසුකදස්සනා⁵ පටිවිරතො හොති. මාලාගකිව්ලෙපතධාරණමණ්ඩන-
විභූසනධිසානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො
හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. ආමකඛඤ්ඤ-
පටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො
හොති. ඉන්ද්‍රියමාරිකපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. දුග්ධසපටිග්ගහණා⁶
පටිවිරතො හොති. අජේලකපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. කුකකුට-
සුකරපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. තජ්ඣගවස්සවලවා⁷ පටිග්ගහණා
පටිවිරතො හොති. බෙත්තවච්ඡුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍ය-
පහණ⁸ගමනානුසයානා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො
හොති. කුලාකුටකංසකුටමානකුටා⁹ පටිවිරතො හොති. උකේකාටනවඤ්චන-
තිකතිසාචි¹⁰යොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබ්බකිඛවිජාරාමොස-
ආලොපසහසාකාරා¹¹ පටිවිරතො හොති. ඉද්ධමි¹²ස්ස හොති සීලසමිං.

විලලසීලං¹³ නිවසිතං.

31. යථා වා පනෙතෙ නොනෙතා සමණව්‍යාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති
හොජ්ඣාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹³ අනුග්‍රහතා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලඛිජං බකිඛිජං එඵඛිජං¹⁴ අග්ගඛිජං
ඛිජඛිජමෙව¹⁵ පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා¹⁶ ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹⁷
පටිවිරතො හොති. ඉද්ධමි¹²ස්ස හොති සීලසමිං.

32. යථා වා පනෙතෙ නොනෙතා සමණව්‍යාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති
හොජ්ඣාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුග්‍රහතා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං
යානසන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගකිසන්තිධිං ආමසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති
එවරූපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධමි¹²ස්ස හොති
සීලසමිං.

1. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

3. රතතුපරතො, මජ්ඣ.

5. විසුකා, මජ්ඣ.

7. ගවස්සා, සෙ. වලවා, මජ්ඣ.

9. කුටා, මජ්ඣ.

12. වුල සීලං, මජ්ඣ.

14. එලං, සෙ. එලුං, සි. ටො.

16. ඉති එවරූපා, ජෙකුසි.

2. එකං භතතිකො, මජ්ඣ.

4. විරතො, ටො. සෙ.

6. පටිග්ගහණා, (සඛිඤ්ඤ)

8. පඤ්ඤා, සීලං. මජ්ඣ. සස.

11. සහසා, මජ්ඣ.

13. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

15. ඛිජ්ඣිජං එව. ටො.

17. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

30. හේ තීරසමුත (=පාල වන දෑ)ද, භූතසමුත (පාල වුණු දෑ) ද සිදු-
මෙන් බිදුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රැබොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක්
වේණි වලදන බත් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි.
තවනු ගනු වයනු පිටුවදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇහැ
අඩු තැන් පිරැවීමට, ඇහැ සැරැවීමට කරුණු වන මල්ගෙඩිලෙවුන්
දැරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්මැවූ උසසුන් ද, නොකැප වූ
මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු බාහ්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන්
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දූසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුළන්
හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින්
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. ගිහියනට දුත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙත්ගෙට පණිවුඩ පණත්
ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන්
වැළැක්කේ වෙයි. භොරතරුදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්,
භොර මුහුම්වලින් මුහුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිහියන්
නොහිමි කිරීමෙන්, තානා උපායෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා
දූසට හුරු නො අගනා දූසක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී
හැම කෙරුරිකකම්වලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදීමෙන් ද,
මැරීමෙන් ද, රැනැත් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම්වලින් ද
වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වෙයි.

පුලලසිලය නිමිසේ ය.

31. යම්කෙසේ වනාහි සම්හර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන්
දුන් බොජුන් වලද, මූලච්ඡ ද (ගිහුරු ආදී පාල වන මූල් ද), සකක ච්ඡ ද
(නුග ආදී පාල වන කඳ ද), පරුච්ඡ ද (උක් උණ බට ආදී පාල වන
පුරුක් ද), අග්‍රච්ඡ ද (ඉරිවේරිය ආදී පාල වන දළ ද), පස් වනු ච්ඡ-
ච්ඡ ද (වී ආදී පාල වන ඇට ද) යන මේ කී ච්ඡසමුත ද (පාල වන දෑ ද)
භූතසමුත ද (පාල වුණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් බිදුම් තැළුම් තැවුම් යැයි)
කිහින ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වේසසත් ද, තෙ තෙමේ මේ
බදු වූ ච්ඡග්‍රාම භූතග්‍රාම සමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ
ශිලායෙක් වේ.

32. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක්
සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කෑම රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොත
දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම, රිය ගැල්
ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන යාන රැස් කොට තබා ගැන්ම, ඉහතා කී දෑ
හැර තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම
යන මෙසේ වූ සන්තිධිකාරපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා
ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසසත් ද, තෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබදු වූ හෝ
සන්තිධිකාර පරිභෝගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වේ.

33. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: තච්චං ගිතං වාදිතං පෙකඛං අක්ඛානං පාණ්ණස්සරං වෙනාලං කුම්භථුතං සොභනකං¹ වණ්ඤාලං වංසං ඛොපනකං² තජ්ඣුසුඛං අස්සුසුඛං මහිසසුඛං³ උසහසුඛං අජ්ජුඛං මෙණ්ඩුසුඛං⁴ කුක්කුච-සුඛං වට්ඨකසුඛං දණ්ඩුසුඛං මුට්ඨිසුඛං⁵ නිබ්බුඛං උයොසාඛිකං බලග්ගං සෙනාබ්බුතං අණ්ණිකදස්සනං⁶. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

34. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරුපං ජ්ඣත්තමාදව්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිකාරපථං සන්තතිකං ඛලිකං ඝට්ඨකං සලාකහජං අකඛං පඛගචිරං වඩ්ඛකං මොක්ඛවිකං විභිතුලකං පත්තාලුකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්ථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජ්ඣත්තමාදව්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරුපං උච්චාසගතමහාසගතං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසනිදං පලුඛිකං ගොතකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හජ්ඣරං අස්සජරං රථජරං අජිත්තපචෙණ්ණං කාදලිමිගපවරපට්ඨජරණං සඋත්තරච්ජදං උගනොලොභිතකුපධානං ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසගතමහාසගතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

1. සොභනකරකං, කජ්ඣි. සොභනකරකං, PTS. සොභනකරකං, මජ්ඣං.

2. ඛොපනං, කජ්ඣි ඛොපනං, සිහි.

3. මහිං, මජ්ඣං.

4. මෙණ්ඩුකං, මජ්ඣං.

5. සීගල පොත්තකෙසු න දිස්සති.

6. අනික- කෙසුචි.

33. යම්සේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්, නට්‍යමයා (නළුවන් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආඛ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ඩවර (අතින් ලොහොවෙර ගැයුම් හෝ අත්තල ගැයුම්), වේතාල (දඬුමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුම්), කුම්භජුන (සිවුරස් වෙර වැයුම්), ශෝභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගමඩුල්ලෙහි දී දේවතාවතට යොනානු වශයෙන් තෘජීගීත ගායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝග්‍යක්‍රීඩාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසම්බොවනය (මලවුන්ගේ ඇට සුවඳ කවා තබා තකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොන්-පොර, එළපොර, බැවෙළපොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්තා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසූළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසූළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

34. යම්සේ වනාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අට්ටාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දුකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සත්තිකාක්‍රීඩාව, දුදකෙළිය, කල්ලි ගැයුම, සලාඅත්-කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ තලා පිඹුම, කෙළිනගුලින් හැම, කරණම් ගැයුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොලතැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාර්ථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් පිදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අකුරු ඇඳ ඒ කියවීම), සිතු දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරාත් ආදීන්ගේ ඉරියව් පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

35. යම්සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්සතලා පුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලය, පියමතෙන් විසිතුරු කල එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් යෙදූ එළලොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුලුන් මෝත්තය), සිංහාදිරාපවලින් විසිතුරු කල එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කල පසතුරුණ, කෝසෙස්ස හුසින් විසූ ඇතිරිය, අසු පිටු එලන ඇතිරිය, රියා එලන ඇතිරිය, ඇඳව සරිලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මසා කල ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කල මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රතුකොට්ට තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මෙබඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

36. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහම්ණො සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සමොහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාපිලෙපනං මුඛචූණ්ණකං¹ මුඛලෙපනං² හත්ථබ්බකං සිඛාබ්බකං දණ්ඩකං නාමිකං ඛණ්ණං ජ්‍යාතං විත්‍රුපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණං වාලපිජ්ජති. ඔද්දනානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති-ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

37. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහම්ණො සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං තිරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමිත්තකථං සෙනාකථං හයකථං සුඛකථං අන්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤජිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉජ්ජිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං]³ සූරකථං විසිඛාකථං කුමහට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛාසිකං සමුද්දා-ක්ඛාසිකං ඉතීහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

38. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහම්ණො සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං විඤ්ඤානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: “න නිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං නිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මුච්ඡාපට්ටනොනා නිමසී. අහමස්මි සම්මාපට්ටනොනා, සභිතං මෙ, අසභිතං තෙ. පුරෙ වච්ඡිතං පච්ඡා අවච්ඡ. පච්ඡා වච්ඡිතං පුරෙ අවච්ඡ. ආවිණ්ණං⁴ තෙ විපරාවතං, ආජරාපිතො තෙ වාදෙ, නිග්ගහිතො නිමසී. වර වාදප්පමොක්ඛාය, තිබ්බෙ-ශෙඨි වා සථෙ පගොසී”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විඤ්ඤානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

39. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහම්ණො සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපට්ඨිණගමනානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිත්තානං ඛතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපට්ඨිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

1. මුඛචූණ්ණං, මජ්ඣ.
3. මරමිපොත්ථකෙසුයෙව දිස්සතෙ

2. මුඛලෙපනං, සිමු.
4. අවිච්ඡිණ්ණං, කෙසුචි.

36. යම්සේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැඩීම, සුවද දියෙන් කැපීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුඟුරින් කැපීම, කැබපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැදීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හස්තාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයට දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, තලල්පට බැඳීම, සිටමිණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරැණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසයක් වේ.

37. යම්සේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රුජකපා, වෝරකපා, මහාමාත්‍ය කපා, සේනා කපා, හස කපා, සුඛ කපා, ආහාර කපා, පානකපා, වස්ත්‍රකපා, ශයන කපා මාලා කපා, ගකි කපා, ඥාති කපා, යාන කපා, ග්‍රාම කපා, නිගම කපා, තගර කපා, ජනපද කපා, ස්ත්‍රී කපා, පුරුෂ කපා, කුමාර කපා, කුමාරි කපා, ගුර කපා, වීරි කපා, කුමාසපාන කපා, තාතාතිකපා, ලොකාබ්‍යාසිකා කපා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා කපා, ඉතිහව්‍යාහව කපා යන මේ බදු වූ තීරණික කපාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බදු කපාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසයක් වේ.

38. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නොදනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘මේ දහම් විනය කීමැ’යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි. මම මාතෘපින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරැණු සහිත ය. තා බස කරැණු රහිත ය. තෝ පලමුයෙන් කියැ පුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ පුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළී ගියේ ය. මා විසින් තව දෙස් තැගිණි. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා තැගු දෙසින් ඒදෙන්නට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි තම් එය විසඳව” යන ආදීන් මේ බදු වූ උනුත් බැණ දෙබා ගැනුම්හි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ බදු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසයක් වේ.

36. යම්සේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ “මෙහි යන්නැ, අසෝ තැනට එන්නැ, මෙය ගෙනැ යන්න, අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කල නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආමැතියන්ගේ කෘත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැවියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ, මේ බදු දෑ මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දෑ මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසයක් වේ.

40. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ කුතකා ව භොනති ලපකා ව තෙමිත්තිකා ව තිප්පෙසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතායො. ඉති වා ඉතිඵවරූපා කුතනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

මජ්ඣිමනිකායෙ.

41. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං¹ කප්පනති, සෙය්‍යපිදං: අඛං නිමිත්තං උප්පාතං² පුපිණං³ ලක්ඛණං මුසිකච්ඡන්තං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං තණ්හුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං මුඛපහොමං ලොභිතහොමං අඛගිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා⁴ සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විව්ජ්ජානවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වාගසවිජ්ජා පක්කකඤ්ඤානං⁵ සරපරිත්තානං මිගපක්ඛං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

42. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පනති, සෙය්‍යපිදං: මණ්ඩලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං⁶ අසීලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආට්ඨිමලක්ඛණං⁷ ඉඤ්ජලක්ඛණං පුරිස්සලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දුසීලක්ඛණං හඤ්ජලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං⁸ උසහලක්ඛණං ගො-ලක්ඛණං⁹ අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං¹⁰ කුක්කුලලක්ඛණං වට්ඨක-ලක්ඛණං ගොඛාලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

43. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පනති සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං තිස්සානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අතිස්සානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉති-ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

1. ජිවිකා, මජ්ඣං.

2. උප්පාදං, සිමු.

3. පුපිණං, මජ්ඣං. පුපිණකා, සි.

4. ඛෙත්තා, කෙසුචි.

5. පක්ඛං, කෙසුචි.

6. දණ්ඩලක්ඛණං සත්ථලක්ඛණං, මජ්ඣං.

7. ආට්ඨිම, කෙසුචි.

8. මහිස, මජ්ඣං.

9. ගොණ, මජ්ඣං.

10. මෙණ්ඩක, කෙසුචි.

40. යම්කිසි සමහර පින්වත් මහණවහන්සේ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසන්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කසිත් හෝ බසිත් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙණ්ණායෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ කුහනලපනවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

මධ්‍යමශීලය නිමිසේ ය.

41. යම්කිසි ඇතැම් පින්වත් මහණවහන්සේ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසනය, නිමිත්තශාසනය, උත්පාතලක්ෂණය, ස්වප්නශාසනය, ලක්ෂණශාසනය, මූෂකවර්තනපිඤ්ච, අශ්නිභෝමය, දර්ශිභෝමය, කුෂභෝමය, කණ්භෝමය, තණ්ඩුලභෝමය, සර්පිභෝමය, තෙතලභෝමය, මුඛභෝමය, ලෝහිතභෝමය, අංගපිඤ්ච, වාස්තුපිඤ්ච, ඝාතපිඤ්ච, ගිව්හපිඤ්ච, භූතපිඤ්ච, භූරිපිඤ්ච, අභිපිඤ්ච, විෂපිඤ්ච, වාස්විකපිඤ්ච, මූෂකපිඤ්ච, ශාකුතපිඤ්ච, වායසපිඤ්ච, පක්වධානය, ගර-පරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරණිතපිඤ්ඤයන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ එසින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

42. යම්කිසි වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවහන්සේ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණය, වත්ලකුණය, දමුලකුණය, කළුලකුණය, රළකුණය, දුඛුලකුණය, අවිලකුණය, ඉතිරිලකුණය, පුරිස්ලකුණය, කුමරලකුණය, කුමරිලකුණය, දස්ලකුණය, දුසිලකුණය, ඇත්ලකුණය, අස්ලකුණය, මිශ්‍රලකුණය, වහල්ලකුණය, ගොන්ලකුණය, එළලකුණය, බැටෙළලකුණය, කුකුළලකුණය, වටුලකුණය, ගොස්ලකුණය, කැණලකුණය, කපුලුලකුණය, මුවලකුණය යන ඇදී මෙබඳු තීරණිත පිඤ්ඤයන්, මෙබඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ එසින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

43. යම්කිසි වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවහන්සේ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අහෝ දිනැ අහෝ තැකැතින් (ගුද සඳහා) සිය නුවරින් අහෝ රජුන්ගේ කික්මීම වන්නේ ය, අහෝ තැකැතින් පෙරලා සිය නුවර වර්ත වන්නේ ය, අහෝ තැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ උන් රජුන්ගේ යැම වන්නේ ය, අහෝ තැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය, අහෝ තැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය, අහෝ තැකැතින් අතුලතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙ බඳු වූ තීරණිතපිඤ්ඤයන්, මෙ බඳු වූ මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණිතපිඤ්ඤයන් මිථ්‍යාච්චිකා-යෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

44. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: ව්‍යද්ධාහො හවිස්සති. සුරියඤ්ඤාහො හවිස්සති. නක්ඛතතඤ්ඤාහො හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති. නක්ඛතතානං පථගමනං හවිස්සති. නක්ඛතතානං උප්පථගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දීසාඛාහො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුදුඤ්ඤා හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියනක්ඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං¹ සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකො ව්‍යද්ධාහො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො නක්ඛතතඤ්ඤාහො හවිස්සති. ඵවං-විපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං නක්ඛතතානං පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං නක්ඛතතානං උප්පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො දීසාඛාහො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො දෙවදුදුඤ්ඤා හවිස්සති. ඵවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියනක්ඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

45. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සුඛුච්ඡිකා හවිස්සති. දුඛුච්ඡිකා හවිස්සති. සුඛික්ඛං හවිස්සති. දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. භයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවේය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

46. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්‍යාතිත්ථමනං² හනුසංභතනං හත්ථාභිජ්ජානං හනුජ්ජානං කණ්ණ-ජ්ජානං ආදාසපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං ආදිච්චුපට්ඨානං මහකුපට්ඨානං අබ්බුජ්ජලනං සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

1. ඕග්ගමනං, කෙසුචි.

2. ජිව්‍යාතිත්ථමනං. බහුසු.

44. යමිසේ වතාහි ඇතැම් පිත්ථත් මහණ බමුණෝ සාදනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනා වසුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සද්ගිරා දෙදෙනා නිසි මිනිත් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමිනිත් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා තකත් තරුන් නිසිමිනිත් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමිනිත් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දික්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සද්ගිරාත්තේ ද, තකත් තරුත්තේ ද උදව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. සුසීග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වසුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. තසාත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ගිරාත් නිසි මිනිත් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ගිරා දෙදෙනාගේ නොමිනිත් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නිකත්තරුවල පඨගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පඨගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. දික්දහය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද්ගිරාත්තේ ද තකත් තරුවල ද උදවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ”යි කියනුමුත් මෙබඳු තීරණවත් වද්‍යයෙන්, මෙබඳු තීරණවත් වද්‍යයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තීරණවත් වද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡිකායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

45. යමිසේ වතාහි ඇතැම් පිත්ථත් මහණ බමුණෝ සාදනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට හිංස වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය, මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ”යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඥා තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලෝකායන ශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තීරණවත් වද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡිකායෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ තීරණවත් වද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡිකායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

46. යමිසේ වතාහි ඇතැම් පිත්ථත් මහණබමුණෝ සාදනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අභිනාමයන් එක් වන්නට තකත් කීම, අභිනාමයන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුක් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, ඛිම් පාල වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැගෙන්නට යන දරු ගස රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවතුල බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැවීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැවීම, කන් අතුල වැටෙන්නට මතුරු දැවීම, කැබපතෙහි දේවතාවේශය කොට ප්‍රණිත ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවිදුස්සක ලවා ජෙන කියවීම, ජිවකා පිණිය ගිරා පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුඛින් ගිනිජල් පිසීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණවත් වද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡිකායෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද, අන් මෙබඳු වූ ද තීරණවත් වද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡිකායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

47. යථා වා පනෙනෙ භොනෙනා සමණ්ඩාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානානි ඵලාපාය නිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිතමමං භුතකමමං භුරිකමමං වංශකමමං වොංශකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකීර්ණං අවමනං නභාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උග්ගිවිරෙවනං අබොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණ්ණකෙලං නෙත්තනසුත්තං නජුකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකීයං සලලකතතීයං දුරකතීකීච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුසාදනං ඔසගීනං පටිමොක්ඛා. ඉති වා ඉතිඵලාපාය නිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි'ස්ස භොති සීලයමිං.

48. ස ඛො¹ සො මහාරජ භික්ඛු ඵලං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මහාරජ බ්‍රහ්මචරිණො² නිත්තපච්චාමිත්තො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චජ්ජිකතො, ඵලමෙව ඛො මහාරජ භික්ඛු ඵලං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඩකේන සමන්තාගතො අර්ඛිතො අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵලං ඛො මහාරජ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

49. කථංඤ්ඤා මහාරජ භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුත්තථොරො භොති? ඉධ මහාරජ භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වාන නිමිත්තඤ්ඤා භොති නානුබ්‍රාහ්මණානාහි. යනිධිකරණමේතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනිසංවේදයං³ තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං. වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුචා-පෙ-සාණෙන ගතිං සාධිතා-පෙ-ජිව්‍යාය රසං සාධිතා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං සුභිතා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාන නිමිත්තඤ්ඤා භොති නානුබ්‍රාහ්මණානාහි. යනිධිකරණමේතං මනිජ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනිසංවේදයං තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනිජ්ජියං. මනිජ්ජියෙ සංවරං අපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉද්ධියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතො අබ්‍රාහ්මණසුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵලං ඛො මහාරජ භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුත්තථොරො භොති.

1. අථ ඛො, කෙසුචි.

2. බ්‍රහ්මචරිණො, කෙසුචි.

3. අනිසංවේදයං, අනිසංවේදයං, කෙසුචි.

47. යම්සේ චතාසි ඇතැම් පින්වත් මහණවූණෝ සෑදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණීතිකම්, භූමිකම්, පණ්ඩිතයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකිරණ, මතුරු දරා මුව දෙවුම, මතුරු දරා අනුන් තැවීම, සෙන් පතා ගිහි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේකයට බේක දීම, වස්ති කිරීම, ශිෂිවිරේක බේක දීම, කන් ලොබට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සඳහා ඇඟ පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත් තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇඟ උල්ඇත ලොබට බේක කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලොබට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාය-චිකිත්සාව), කාරම් බේක බාද වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැයි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යයෙන්, මිත්‍යාආජිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි, මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

48. මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ ශීල-සංවරහේතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහළ විශා හැකි බියක් නොදකී. මහරජාණනි, සත්ත්‍වයාගිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වානාසු සතුරන් ඇති සත්ත්‍වයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විශා හැකි කිසිදු බියකුත් යම්සේ නො දක්නේ ද, මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරහේතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවර-යෙකින් ඉපැදියා හැකි බියක් නොදකී. හේ මේ ආදී ශීලසම්පන්නයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සතන්හි තිදෙස් වූ කායික වෛතසික සුවය විදී. මහරජ, මෙසේ චතාසි මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ.

49. මහරජාණනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද ? යත්: මහරජාණනි, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ශූභාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්කුරිනිය වසා නො ගෙන වසන්තහුගේ විත්තසන්තා නයට විෂම ලෝභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නාහු ද (නො හොත් විත්තසන්තානග ලුහුබඳනාහු ද) එහි (ඒ වක්කුරිනියයාගේ) සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. ඒ වක්කුරිනියය රකි. ඒ වක්කුරිනියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... තාසායෙන් ගඳ ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවෙත් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රභවය (ඇඟට හැපෙන දු) ස්පෘශ් කොට ... සිතින් ධර්මාලම්භන දුන, ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ශූභාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රෝත්‍රෙහියය ... භ්‍රාණෙහියය ... ජිහ්වෙහියය ... කාශේ-හියය ... මනභූහියය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහුගේ විත්ත-සන්තානගට විෂමලෝභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නාහු ද (නොහොත් විත්තසන්තානග අනුබඳනාහු ද,) ඒ ශ්‍රෝත්‍රෙහියයාගේ ... භ්‍රාණෙහියයාගේ ... ජිහ්වෙ-හියයාගේ ... කාශේහියයාගේ ... මනභූහියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර ... භ්‍රාණ ... ජිහ්ව ... කාශ ... මන භූහියය රකි. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ භූහියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යාසේක සුඛය (කෙලෙසුන් ගෙන් තෙත් නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිත්ත සුඛය) විදී. මහරජාණනි, මෙසේ චතාසි මහණ තෙමේ භූහියයන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

50. කථංඤ්ව මහාරුජ භික්ඛු සත්තමපජ්ඤාඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතො විලොකිතො සමපජානකාරී හොති. සමිඤ්ඤ්ඤො¹ පසාරිතො සමපජානකාරී හොති. සංඝාපිටත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතො පිතො බාධිතො සාහිතො සමපජානකාරී හොති. උච්චාර-පසාරාධකමම සමපජානකාරී හොති. ගතො සිතො තිසින්නො සුත්තො ජාගරිතො භාසිතො තුණ්හිනාවෙ සමපජානකාරී හොති. එවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සත්තමපජ්ඤාඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

51. කථංඤ්ව මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චිවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන² පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ³ව ඛෙති, එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චිවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

52. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලක්ඛකේන³ සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉඤ්චියංචරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සත්තමපජ්ඤාඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඬ්ඨනං කන්දරං හිරිගුහං සුසානං චන්දනං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාගත්තං පිණ්ඩපානපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඬ්ඨං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිථුඬං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

53. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපන්තාවිතො විහරති සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පී. ඛ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. පිනම්ඬං පහාය විගතපිනම්ඬො විහරති ආලොකඤ්ඤාදී ඤානො සමපජානො. පිනම්ඬා විතතං පරිසොඛෙති. උඤ්චිවකුක්ඛුච්චං පහාය අනුඤ්ඤා විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තාවිතො. උඤ්චිවකුක්ඛුච්චා විතතං පරිසොඛෙති. විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපී කුසලෙසු ඛමෙමසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඛෙති.

1. සමිඤ්ඤ්ඤාන, කෙසුචි.

2. පරිහාරිකෙත, සිඬු.

3. ඉමිනා සීලක්ඛකේන, සක්ඛිත්.

50. මහරජාණනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාතිසම්ප්‍රජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේද? යත්:

මහරජාණනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යාමෙහි පෙරළා ඊමෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දින කිරීමෙහි නුවණින් දන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිටුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිටුරු ද දරීමෙහි නුවණින් දන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කෑවිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස විඳීමෙහි, නුවණින් දන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පත කිරීමෙහි නුවණින් දන ම කරනුයේ වෙයි ගමනෙහි සිටීමෙහි සිඳීමෙහි නිඳීමෙහි කපා කිරීමෙහි, නො බිණීමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

15 මහරජාණනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේද? යත්:

මහරජාණනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට තික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම තික්මෙයි. මහරජාණනි, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුල්ල තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හඹා යේ නම්, පියාපත්වර සහිත ව ම යම් සේ පියාහඹා ද, එසේ ම, මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද පා සිටුරු (ආදී අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පසයෙහි සතුටු වේ.

52. මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආර්ය ශිලසකකියෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය ඉද්දියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය සමාතිසම්ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසාමූල පථිත කුරුල්ල ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් (වනප්‍රස්ථ) අත්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනාශ්‍රය කිසි සෙනස්තක් හරනය කෙරෙයි. හේ පිඩු සෙවීමෙන් පෙරළා ආයේ, පසුවත් සෙමෙහි, පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා, කමටහනට අභිමුඛ කොට සිහිය එළවා හිඳී.

53. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදනසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විෂකම්මාණප්‍රමාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් සුන් සිහින් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාණ (ක්‍රෝධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රෝධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්ත්‍රියානම්භිය හැර, පහ වූ ස්ත්‍රියානම්භිය ඇත්තේ, දව රු දෙක්හි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ, සිහියෙනුත් නුවණින් සුකත වූයේ වෙසෙයි. ස්ත්‍රියානම්භිය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහුන් බවත්) කුකුසත් (කළ නොකළ දෑයෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිහින් දුරු ලා, අනුභූත වැ (නොසංහුන් බැවින් තොර වැ), සංසිදුණු සාකිය විතතසත්‍යානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

54. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයො-
ජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනාං සම්පේකියස්ස, සො යාති ච පොරාණාති
ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං
දුරතරණං, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනෙත
පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනාං සම්පේකියස්ස. සො හං යාති ච
පොරාණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තී අකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං
අවසිට්ඨං දුරතරණං”ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

55. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිනො
බාලානිලානො, හත්තං වස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලම්භනා,
සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හත්තඤ්ඤා ඡාදෙය්‍ය,
සියා වස්ස කායෙ බලම්භනා, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අහොසිං දුක්ඛිනො බාලානිලානො. හත්තං ච මෙ තච්ඡාදෙසි. තවස්ස
මෙ ආසි කායෙ බලම්භනා. සො‘මහි ඵතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො
හත්තඤ්ඤා මෙ ඡාදෙති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලම්භනා”ති. සො තතොතිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

56. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො බ්‍යකිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තම්හා බ්‍යකිනාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්බයෙන¹,
න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ
බ්‍යකිනාගාරෙ බද්ධො අනොසිං. සො‘මහි ඵතරහි තම්හා බ්‍යකිනාගාරා මුත්තො
සොත්ථිනා අබ්බයෙන. තත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො
තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

57. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තායාසිනො
පරාසිනො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසබ්‍යා
මුළුවෙය්‍ය අත්තායාසිනො අපරාසිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො, තස්ස
ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අනොසිං අත්තායාසිනො පරාසිනො
න යෙනකාමඛගමො, සො‘මහි ඵතරහි තම්හා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තායාසිනො
අපරාසිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

1. අව්‍යයන, PTS.

54. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් (පොලියට) ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාදාන වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම් එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පළමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙළෙමි, ඒ මගේ කමානන සමාදාන විය. ඒ මම යම් පරණ ණය මුදල් වී නම් එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි, අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණයතැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

55. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බහුත් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟ පත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බහුත් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟ පත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙරු දුකට පත්, දැඩි ගිලන් බවී ඇති ලෙඩෙක් වීමි. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද ඇතැ”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

56. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බතය විසදුම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි භෝග විනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙරු හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීමි. ඒ මම දැන් බත විසදුම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ භෝගයතට කිසි විනාශයක් ද නැතැ”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

57. මහරජාණනි, යම් සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, තිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ ඒ දසතාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීමි. ඒ මම දැන් ඒ දසතාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, තිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

59. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො සබ්බො සත්ථාගො කන්තාරභාන-
මග්ගං උපිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකං සප්පට්ඨං. සො අපරෙතං සමයෙන තං
කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමිං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ සබ්බො සත්ථාගො
කන්තාරභානමග්ගං උපිපජ්ජි. දුබ්භිකං සප්පට්ඨං. සො’ම්හි ඵතරුහි
තං කන්තාරං තිණ්ණො සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුණො ඛෙමිං අප්පට්ඨ-
හං”නති. සො තත්ථා නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගමෙත්ථෙය්‍ය සොමනස්සං. -

60. ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුගං යථා
ඛකිනාගාරං යථා දුසක්ඛං යථා කන්තාරභානමග්ගං ඵවං ඉමෙ පඤ්ඤා
නිවරණෙ අප්පට්ඨෙය්‍ය අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ ආනන්ද්‍යං
යථා ආරුහං යථා ඛකිනා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමනාභුමිං
ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ පටිඤ්ඤා අත්තති
සමනුපස්සති.

61. තස්සිමෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ පටිඤ්ඤා අත්තති සමනුපස්සන්තො
පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සං-
මාති. පස්සංභාසො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතතං සමාධියති.

62. සො විච්ඡේදාදි කාමෙහි විච්ඡේදාදි අකුසලෙහි ඛමෙමහි සමිතකකං
සම්මාරං විචේකජං. පිතිසුඛං පඨමං කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තෙති¹ පරිසන්තෙති²
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

63. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ දුකෙකං න්‍යාපකං වා න්‍යාපකන්තොවාසී වා
කංසථාලෙ න්‍යාතීයවුණ්ණාති ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙඨාසකං
පරිපෙඨාසකං සන්තෙය්‍ය³ සායං න්‍යාතීයපිණ්ඩි සෙනහානුගතො සෙනහපරෙතො
සන්තරමාතිරු චුටා සෙනහෙන න ව පඤ්ඤාමි -

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන
අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සම්බාවතො
කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති. ඉදම්පි ඛො මහාරුජ
සන්ධිවසීකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්ධිවසීකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි
අභිකකන්තතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා.

1. අභිසන්තෙති සිමු, මජ්ඣ.

2. පරිසන්තෙති. සිමු, මජ්ඣ.

3. සන්තෙය්‍ය. සිමු, මජ්ඣ.

58. මහරජාණනි, යම් සේ ධනවත් වූ තෝගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උච්ඡුරු ඇති, දිය නැති දික් කතරමහකව බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධක පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උච්ඡුරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, හෝග සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාර දුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බටුසෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. නිරුද්ධක භය රහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නයට පැමිණෙන්නේ ද-

59. මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ ඡායක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරිහැරයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික් මහක් මෙන් (පිළිවෙළින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. මහරජාණනි, බව යම් සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම් සේ ද, හිරිහැර මිදුණු බව යම් සේ ද, නිවහල් බව යම් සේ ද, උච්ඡුරු නැති බව යම් සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙළින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

60. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවකුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතැ ප්‍රීතිය ඇත්තකුගේ නාම කය සංහිතදී. සංහිත නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියනු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

61. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතක්ඛිනි, විමාරසිනි, විචේකයෙන් (නිවරණ පහ විමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජ කය ම විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහුගේ මුළු කයෙහි ඒ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද තැනෙක් නොවෙයි.

62. මහරජාණනි, යම් සේ කප්පවක් (කිලිගෙක්) හෝ කප්පවකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභොතලියෙකු තාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ තාන සුණු පිඬු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුක්ක වූයේ, ඇතුළත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ දිය නො වහරුවන්නේත් වේ ද -

63. මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙමයි. පුරු ලයි. මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කයෙහි විචේකජ ප්‍රීති සුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නොවෙයි. මහරජ, මේ ද පලමු දැක්වුණු සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයකට වඩා මනෝඥ වූ ද වඩා උතුම් වූ ද සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයෙකි.

64. පුත ව පරං මහාරුජ භික්ඛු විතකකපිචාරුතං. වූපසමා අජ්ඣානං සමපසාදනං. වේතසො ඵකොදිභාවං. අභිකකකං අභිචාරං සමාධිජරං. පිතිසුඛං. දුතියං කුමාරං. උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ උදකරහද්‍ය උබ්භිද්දදකො, තස්ස තෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකුණිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ව න කාලෙන කාලං සමමා ධාරං. අනුපවේච්ඡියා, අථ ඛො තමසා ව උදකරහද්‍ය සිතා වාරිධාර උබ්භිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරෙති, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස වාරිතා සිතෙන අපච්ඡිටං අස්ස-

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්ධිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකකනතතරඤ්ච පණිතතරඤ්ච.

66. පුත ව පරං මහාරුජ භික්ඛු පිතියා ව විරුගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සමපජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවේදෙති. යනතං අරියා ආවිකඛනති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තතියං කුමාරං. උපසම්පජ්ජා විහරති.

සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති, පරිපථරති නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

67. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ උපාලිනියං වා පද්ධතියං වා පුණ්ඩරිකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උපාලානි වා පද්ධානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවිධානි උදකානුශ්ඨානානි අනෙතානිමුග්ගපොසිති¹ තානි යාව වග්ගා යාව ව මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා² පරිසංඤ්ඤා³ පරිපුරති, පරිපච්ඡිටානි නායං⁴ කිඤ්චි සබ්බාවතං උපාලානං වා පද්ධානං වා පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්ඡිටං අස්ස.

1. අනෙතානිමුග්ග පොසිති, බෙ. ස. ස.

3. පරිසංඤ්ඤා, ලො. ස. ස.

2. අභිසංඤ්ඤා, බෙ. ස. ස.

4. නායං, බහුසු.

63. මහරජාණනි, තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) මහණ තෙමේ විනයී විමාරයන්ගේ සංසිද්ධිමත්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන, (ඉඬුව හා එක් වැ යෙදුණු) සිතැ එකඟ බව ඇති, විනයීය නැති, විමාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රියියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි බ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙසි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රියිසුවයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ මුළුකරය විවේකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

65. මහරජ, යම්ගේ යටැ උල්පතින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරැ විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරැ දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලැ සුදුසු පරිදි නො වසින්තේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ පිල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරැ සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිසිල් දිය පැතිරැ වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද-

මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරැ වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කරය සමාධියෙන් උපන් පිති සුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්ඩලය ද පලමු දූක්ඛණ සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්ඩලයට වඩා මනෝඥ ද වඩා උතුම් ද වේ.

66. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) මහරජ, මහණ තෙමේ ප්‍රියිය ගේ ද විරාගයෙන් (පහවීමෙන්, සංසිද්ධිමත්), උපේක්‍ෂායෙන් ද හුක්ක වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා හුක්ක වැ වෙහෙසි. සුවය ද කසින් පිදී. ආර්යයෝ යම් බ්‍යානයක් හේතු කොට ගෙන බ්‍යානලාභියා ඇරැබැ 'උපේක්‍ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුවවිහරණ ඇත්තේ යැ'යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි බ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙස.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයත් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

67. මහරජ, යම්ගේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබේර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබේර හෝ දියෙහි උපන්නේ දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොතැගුණේ, දිය තුළැ ම හිලි වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අග දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි හිසේ, හැම තැන් ම පැතිර වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලැ හෝ පිසුම්වලැ හෝ පබේරවලැ හෝ සිසිල් දිය පැතිරැ නො ගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද-

එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සංඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සංඤ්චරිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

68. පුන ච පරං මහාරුජ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුප්ඛෙව සොමනස්සදොමනස්සානං. අත්ඛගමා අදුක්ඛමිසුඛං උපෙක්ඛා-සත්පාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන අපච්චං හොති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො ඔදනෙන වජේන සසීසං. පාරුපිඤා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන වජේන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන අපච්චං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සංඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සංඤ්චරිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

69. පුන ච පරං මහාරුජ සො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිපුරෙති පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතො ඤ්ඤාදස්සනාය විතං. අභිනිහරති අභිනින්නා-මෙති. සො එවං පජානාති: “අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතුමමහාභුතිසො මාතාපෙත්තිකසමභවො. ඔදනකුම්මාසුපවයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමඤ්ජන-හෙදනවිඤ්ඤාසනබ්බෙවො. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්ඛා”නති.

70. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මණ්ණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවේජා විපසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා, පණ්ඩුසුත්තං වා. තමෙනං වක්ඛමා සුරිසො හත්ථෙ කර්ඤා පච්චවෙකෙඛය්‍ය “අයං ඛො මණ්ණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො, අවේජා විපසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා”ති.

මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික ප්‍රබයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හැමපරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික ප්‍රබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද කැතෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය ද පළමු කී සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූත් වඩා ප්‍රණීත වූත් එකෙකි.

68. මහරජ, නැවත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ ප්‍රබ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පළමු කොට ම සොම්නස් දෙමිතස් දෙදනාගේ පහ විමෙන් දුක් ද නොවූ, ප්‍රච ද නොවූ, උපේක්‍ෂා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යානක ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැතිර වැද නොගෙන සිටි කිසි ද කැතෙක් නො වෙයි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදු වනින් සිසින් වටා පෙරෙව හුන්නේ ඵෙ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වනින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද කැතෙක් නො වන්නේ ද, මහරජ, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද කැතෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය ද පළමු දක්වුණු සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා ප්‍රණීත වූ එකෙකි.

69. තව ද (අනෙකක් කියමි:) මහරජ, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකක වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ විත්තෝපක්ෂේප ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදහිනා භාවනාවට යෝග්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදහිනාභ්‍යාස පිණිස, (පරිකම්) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරිසි. හේ “මගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභ්‍යාසයන් ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ආදී අතරින් වැඩුණේ ය, අතීත බව ද දුගඳ හරනුවට ප්‍රචද විපලවූත් ඉලියා යුත් බව ද, ලෙබ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද, එසේ කල ද විදෙන බව ද, විසිරෙන බව ද ගත මේ දෑ සභ්‍යාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැන්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දත ගනී.

70. මහරජ, යම්සේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙක පහල වූ අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම් කල, සිසුම් වූ වෙසෙසින් පහත් වූ, පිච්ඡුරු වූ, බෝවනාදී සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමිණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ හුයෙක් අමුතන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අනෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම් කැරැණු, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිච්ඡුරු වූ, සියලු බෝවනාදී ආකාරයෙන් යම්පුණී වූ වෙරළ මිණෙක. මෙහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ යම් හුයෙක් අමුතන ලද්දේ වේ යැ”යි සලකා බලන්නේ ද-

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දුග්ගෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත ඤාණදසානාය විතතං අභිනීහරති අභිනීත්තාමෙති. සො ඵවං පජානාති අයං ඛො මෙ කායො රූපි වායුමම්භාගුතිකො මානාපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුම්මාසුපවයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනනෙදන විභංසනබ්බෙමො. ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබඬානති.

ඉදම්පි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සන්දිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

71. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දුග්ගෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමිත්තනාය¹ විතතං අභිනීහරති අභිනීත්තාමෙති. සො ඉමම්භා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනෝමයං සබ්බබ්ගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථිදං,

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො මුඤ්ඤාමා ඉතිකං² පවාහෙය්‍ය³. තස්ස ඵවමස්ස: අයං මුඤ්ඤා අයං ඉතිකා අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉතිකා මුඤ්ඤානේව ඉතිකා පවාලාති⁴.

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරුජ පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: “අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියානේව අසි පවාලො”ති.

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරුජ පුරිසො අසිං කරණ්ණා උඬරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: “අයං අසි අයං කරණ්ණා, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කරණ්ණා, කරණ්ණානේව අසි උඬන්තො”ති⁵.

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දුග්ගෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනීහරති අභිනීත්තාමෙති. සො ඉමම්භා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනෝමයං සබ්බබ්ගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථිදං. ඉදම්පි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සන්දිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

1. අභිනිමිත්තාය. ඡෙය්‍යස.

3. පඬාහෙය්‍ය. ඡෙය්‍යස.

2. ඊසිකං. ඡෙය්‍යස.

4. පඬාලා. ඡෙය්‍යස.

5. උඬරිතො. ස්‍ය.

මහරජ, ඵපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාගිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදුර්ගාඥනය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, එය අතට තමා හරිසි. හෙතෙම “මගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍ර ශෝණිතයෙන් නිපන්නේ ය, බත් කොමු අඳි අතරින් වැටුණේ ය, අතිය බව ද දුගඳ හරතට පුවද පිලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද ලෙඛ දුරුලභුවට පිරිමැදුම් ආකල යුතු බව ද ඒ කලත් කිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සවනාව ශක්‍යාවාත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලාග ගත්තේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ”යි මෙසේ දන ගනී.

මහරජ, මේ ද පලමු දක්වුණු සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් ද වූ සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

71. හේ මෙසේ සමාගිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ (සාද්ධි ඉපැදවීමට යෝග්‍ය වූ) කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසතින් යුත්, විකල නොවූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රිතයා ගසෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ මුද්‍රිතයාගස ය, මේ එහි තණ බඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි. මුද්‍රිතයා ගස කෙරෙත් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ හෝ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ කඩුවය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ වතාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ තයා ය, මේ සැවය ය. තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක. සැවය කෙරෙත් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, ඵපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාගිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසතින් යුක්ත වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. මහරජ, මෙය ද පලමු දක්වුණු සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා කාන්ත වූ ද . . . සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතොන ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනීතරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛාතී: එකො'පි හුළා ඛුළා හොති ඛුළාපි හුළා එකො හොති, ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසල්-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඤ්චයා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඤ්චයං, ආකාසෙ'පි පලලභෙකත කම්මති සෙය්‍යථා'පි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවංමගිද්ධිකෙ එවංමහානුතාපෙ පාණිතා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතොතති.

73. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ දකෙඛා කුමාකාතො වා කුමාකාරනොවොසී වා සුපරිකම්මකතාය මහතිකාය යං යදෙව භාරතවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරාජ දකෙඛා දනතකාතො වා දනතකාරනො-වොසී වා සුපරිකම්මකතසම්මිං දනතසම්මිං යං යදෙව දනතවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථා වා පත මහාරාජ දකෙඛා සුචණ්ණකාතො වා සුචණ්ණකා-රොනොවොසී වා සුපරිකම්මකතසම්මිං සුචණ්ණසම්මිං යං යදෙව සුචණ්ණවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතොන ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනීතරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛාතී: එකො'පි හුළා ඛුළා හොති. ඛුළාපි හුළා එකො හොති. ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසල්මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඤ්චයා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඤ්චයං, ආකාසෙ'පි පලලභෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවංමගිද්ධිකෙ එවංමහානුතාපෙ පාණිතා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කායෙත වසං වතොතති.

72. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ සිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ (=සාද්ධියට යොග්‍ය වූ) කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිබඤ්ඤා පිණිස (අභිඤ්ඤාදක) පරිකමි සිත මෙතෙසෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනේකවිධ වූ සාද්ධි කොටසාසය නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සාධී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි). පියෙපියෙන් එකෙක් වූ සිටි ද (සාද්ධි බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළිද එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (=පෙනීසිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (=නොපෙනී සිටියි). ඩිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පමිතයෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැටෙනුයේ මැදින් විනිවිද භූත යෙයි. දිශෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (=හිඳී) උඩට නැගීම (=මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (=යට නො බස්නා) දිශෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලහින් (=උරුබඳ්‍රාසනයෙන්) යෙයි. මේ සා මහර්ඞ්‍ය ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද හිරු දෙදෙනා ද, අතින් පරාමිතීන කෙරෙයි (=අල්ලයි), (බබළමාබ අත යවා) පිරිමදි යි. බබුලොව තෙක් ද (සියල්ල) කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

73. මහරජ, යම්හේ දක්ෂ කුම්බලක් හෝ කුම්බලක්හුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ (=සකස් කළ) මැටිවෙන් යම් යම් භාරජන විශෙෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

මහරජ, යම්හේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත්දත් ආදියෙන් විසිතුරු-කම් කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ (=දෙස් ඉවත් කොට මොනොවට සකස් කළ) දතෙක්හි යම් යම් දන්තවිකාතියක් (=දතෙහි කළ විසිතුරු රූපාදියක්) කැමැති වන්නේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, වෙසෙසින් නිපදවන්නේ ද,

මහරජ, යම්හේ හෝ දක්ෂ රත්තරුවෙක් හෝ රත්තරුවකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ රතෙහි යම් යම් සවණ්ණ-විකාතියක් (ආහරණ ආදියක්) කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද-නිපදවන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ සිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිබඤ්ඤා පිණිස සිත මෙතෙසෙයි නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනේකවිධ වූ සාද්ධි කොටසාසය නැවත නැවත විදී. පියෙපියෙන් එකෙක් වූ සිටි බොහෝ දෙනෙක් වෙයි, බොහෝ දෙනෙක් වූ එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නො පෙනී ද සිටී. ඩිත්තියෙන් පිටතට, පව්වෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට විනිවිද අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ලැගී යෙයි. දිශෙහි මෙන් පොළොවෙහි හිඳීම ද මතු වීම ද කෙරෙයි. පොළොව මතු පිටියේ නො බිඳෙන දිශෙහි යෙයි. පක්ෂයකු සේ පලහින් අභසෙහි යෙයි. මේ සා මහර්ඞ්‍යමත් මහත් අනුභාව ඇති සද හිරු දෙදෙනා පවා අල්ලයි, පිරිමදි යි. බබුලොව තෙක් ද කසින් තමා වශයෙහි පවත්වයි.

ඉදං මිඛං මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

74. සො ඵලං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත දිඛාය සොනඛාතුයා වින්තං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො දිඛාය සොනඛාතුයා විසුඤ්ඤාය අභික්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිඛෙච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

75. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො අභ්‍යන්තමග්ගපටිපන්නො සො සුඤ්ඤාය හෙරිසද්දමපි මුද්දිඛසද්දමපි සඛිපණ්ණවදෙණ්ඩිමසද්දමපි, තස්ස ඵලමස්සා: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිඛසද්දෙ ඉති'පි සඛිපණ්ණවදෙණ්ඩිමසද්දෙ ඉති'පි. ඵලමෙව ඛො මහාරාජ හික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත දිඛාය සොනඛාතුයා වින්තං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො දිඛාය සොනඛාතුයා විසුඤ්ඤාය අභික්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිඛෙච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

ඉදං මිඛං මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

76. සො ඵලං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත වෙතොපරියඤ්ඤාණාය වින්තං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙතසා වෙතො පරිච්චි පජානාති: “සරුගං වා වින්තං සරුගං වින්තනති පජානාති. චිත්තරුගං වා වින්තං චිත්තරුගං වින්තනති පජානාති. සද්දෙසං වා වින්තං සද්දෙසං වින්තනති පජානාති. විතද්දෙසං වා වින්තං විතද්දෙසං වින්තනති පජානාති. සමොගං වා වින්තං සමොගං වින්තනති පජානාති. විතමොගං වා වින්තං විතමොගං වින්තනති පජානාති. සඛිතින්තං වා වින්තං සඛිතින්තං වින්තනති පජානාති. වික්ඛිතින්තං වා වින්තං වික්ඛිතින්තං වින්තනති පජානාති. මහග්ගතං වා වින්තං මහග්ගතං වින්තනති පජානාති. අමහග්ගතං වා වින්තං අමහග්ගතං වින්තනති පජානාති. සඋත්තරං වා වින්තං සඋත්තරං වින්තනති පජානාති. අනුත්තරං වා වින්තං අනුත්තරං වින්තනති පජානාති. සමාහිතං වා වින්තං සමාහිතං වින්තනති පජානාති. අසමාහිතං වා වින්තං අසමාහිතං වින්තනති පජානාති. විමුත්තං වා වින්තං විමුත්තං වින්තනති පජානාති. අවිමුත්තං වා වින්තං අවිමුත්තං වින්තනති පජානාති.

77. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩනකජාතිකො ආදියෙ වා පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අචේජ වා උදකපතෙත සකං මුඛනිෂිතං පච්චිවෙතකමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජානෙය්‍ය, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජානෙය්‍ය-

මහරජ, මෙය ද පලමු දැන්වුණු සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

74. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කළේ, දිප්තිමත් වූ කළේ, කෙළෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ සිය කළේ, මාදු වූ කළේ, කමණ්‍ය වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රධාතුව පිණිස (=දිවකන් ක්‍රවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණෝපාරය ඉක්මවා සිටි දිව කතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්දම අසයි.

75. මහරජ, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙරහඬත් මිනිගුබෙර හඬත් පණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම්සේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬැයි කියාත් මේ මිනිගුබෙර හඬැයි කියාත් මේ සත් පණාබෙර ගැටබෙර හඬැයි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මහරජ එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දිප්තිමත් වූ කළේ, කෙළෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ සිය කළේ, මාදු වූ කළේ, කමණ්‍ය (කමික්‍ෂම) වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණෝපාරය ඉක්මවා වූ දිව කන් ක්‍රවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත් දුරු වූත් ලං වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

මහරජ, මේ ද පලමු සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

76. හේ තෙමේ මෙසේ එකක වූ සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දිප්තිමත් වූ කළේ, කෙළෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ සිය කළේ, මාදු වූ කළේ, කමික්‍ෂම වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, වේතස්පඨියායඥනය පිණිස (=අනුන්ගේ සිත් පිරිසිදු දන්නා ක්‍රවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්ත්වයන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දකියි. රාග සහිත සිත රාග සහිත සිතැයි ද දකියි. රාග රහිත සිත රාග රහිත සිතැයි ද දකියි. දෝෂ සහිත සිත දෝෂ සහිත සිතැයි ද දකියි. දෝෂ රහිත සිත දෝෂ රහිත සිතැයි ද දකි. මෝහ සහිත සිත මෝහ සහිත සිතැයි ද දකි. මෝහ රහිත සිත මෝහ රහිත සිතැයි ද දකි. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැයි ද දකි. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැයි ද දකි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැයි ද දකි. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැයි ද දකි. සෝත්තර සිත සෝත්තර සිතැයි ද දකි. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැයි ද දකි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැයි ද දකි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැයි ද දකි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැයි ද දකි. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැයි ද දකි.

77. මහරජ, යම්සේ සැරැසෙන සුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබ පතෙක හෝ පහන් දිගු බදුනෙක හෝ සිය මුව සවහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සඳහා තැනැයි දන්නේ ද, එකී දෙස් නැති තැන දෙස් නැතැයි දන්නේ ද-

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛග්ගණ ව්ගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජයතෙන වෙතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙනසා වෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දසං වා විතතං සද්දසං විතතනති පජානාති. විතද්දසං වා විතතං විතද්දසං විතතනති පජානාති සමොගං වා විතතං සමොගං විතතනති පජානාති විතමොගං වා විතතං විතමොගං විතතනති පජානාති. සඛිඤ්ඤා වා විතතං -පෙ- විඤ්ඤා වා විතතං -පෙ- මග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋත්තරං වා විතතං -පෙ- අනුත්තරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

ඉදම්පි ඛො මහාරාජ සඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිෂමභි සඤ්චරිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

78. සො ඵවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛග්ගණ ව්ගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජයතෙන පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙසාපීදං: ඵකම්පි ජාතියොදො'පි ජාතියො නිස්සො'පි ජාතියො වත්තෙසො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො වත්තාරිසම්පි ජාතියො' රාතියොත්තම්පි ජාතියොත්තම්පි ජාතියොත්තම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපො අමුත්තාසිං ඵවංතාමො ඵවංගොත්තො ඵවංචණණො ඵවමාහාරො ඵවං පුබ්බෙකං- පටිසංචෙදී ඵවමාසුපරියතො. සො තත්තො වුත්තො අමුත්ත උපපාදිං තත්තාපාසිං ඵවංතාමො ඵවංගොත්තො ඵවංචණණො ඵවමාහාරො ඵවං- පුබ්බෙකංපටිසංචෙදී ඵවමාසුපරියතො. සො තත්තො වුත්තො ඉඬුපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

79. සෙසාපීදං මහාරාජ පුරිසො සකමො ගාමො අඤ්ඤං ගාමං ගච්චෙත්ඨා තමො'පි ගාමො අඤ්ඤං ගාමං ගච්චෙත්ඨා. සො තමො ගාමො සකඤ්ඤච ගාමං පට්ටාගච්චෙත්ඨා. තස්ස ඵවමස්ස: 'අහං ඛො සකමො ගාමො අමු. ගාමං අගච්චං තත්ත ඵවං අට්ඨාසිං ඵවං තිසිදිං ඵවං අභාසිං ඵවං තුණ්හි අසභාසිං. තමොපි ගාමො අමු. ගාමං අගච්චං තත්තාපි ඵවං අට්ඨාසිං ඵවං තිසිදිං ඵවං අභාසිං ඵවං තුණ්හි අසභාසිං. සො'මති තමො ගාමො සකඤ්ඤච ගාමං පට්ටාගත්තො'ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහරජ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනී කල්හි, උපකෙලාය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරසිත් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි.

හේ අන් සතුන්ගේ, අන් පුඤ්ඤන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දැනී. සරාග සිත සරාග සිතැ යි ද දැනී. විතරාග සිත විතරාග සිතැ යි ද දැනී. සතෙකු සිත සතෙකු සිතැ යි ද දැනී, විතෙකු සිත විතෙකු සිතැ යි ද දැනී. සමෝග සිත සමෝග සිතැ යි ද දැනී, විතමෝග සිත විතමෝග සිතැ යි ද දැනී. සංක්ඛිප්ත සිත සංක්ඛිප්ත සිතැ යි ද දැනී. වික්ඛිප්ත සිත වික්ඛිප්ත සිතැ යි ද දැනී. මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ යි ද... අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ යි ද... සෝත්තර සිත සෝත්තර සිතැ යි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි ද... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ද... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ද... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ද... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි ද දැනී.

මහරජ, මේ ද පළමු දැක්වුණු සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ, වඩා උතුම්, සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

78. හෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනී වූ කල්හි, උපකෙලාය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, සුප්පිතිවාසානු-සමානී ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාතී දෙකක් ද ජාතී තුනක් ද ජාතී සතරක් ද ජාතී පහක් ද ජාතී දසයක් ද ජාතී විස්සක් ද ජාතී තිසක් ද ජාතී සතළිසක් ද ජාතී පනසක් ද ජාතී සියයක් ද ජාතී දහසක් ද ජාතී සුවසසක් ද, බොහෝ සංවරී කල්ප ද, බොහෝ විටරී කල්ප ද, බොහෝ සැවරී විටරී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙමි වීම. මේ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම. මේ බඳු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙමි වීම. මේ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු පැහැ සටනන් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනන්තවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ඳි වෘයෙන් ආකාර සහිත වූ නම් ගොත් විසින් උද්දේශ සහිත වූ බහුවිධ වූ සුප්පිතිවාසය සිහි කෙරෙයි.

79. මහරජ, යම්හේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අන් ගමකට යන්නේ ද, ඒ ගමනුත් අන් ගමකට යන්නේ ද, (නැවත) හේ ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. ඒ ගමනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මේ බඳු සිතෙක් වන්නේ ද-

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානො අනඛණ්ණො විගතූපකකිළයො මුදුගුතො ාමමනියො සීතො ආනෙඤ්ඤාපාතොන පුබ්බෙතිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාණංග චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපිදො: ඵකමපි ජාතීං දො'පි ජාතියො තිණ්ණා'පි ජාතියො වතණ්ණා'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතකාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතීසමමපි ජාතීසහස්සමපි ජාතීසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ට-කපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකපො අමුත්‍රාසිං ඵවංනාමො ඵවං-ගොතොනා ඵවංවණේණා ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී ඵවමාසු-පරියනොතො. සො තතො චුතො අඤ්ඤා උපපාදිං තාත්‍රපාසිං ඵවංනාමො ඵවගොතොනා ඵවංවණේණා ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී ඵවමාසු-පරියනොතො. සො තතො චුතො ඉබ්බපපෙනා'ති ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

ඉදං මපි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

80. සො ඵවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානො අනඛණ්ණො විගතූපකකිළයො මුදුගුතො කම්මනියො සීතො ආනෙඤ්ඤාපාතොන සත්තානං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාණංග චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්ඛන්තමානුසකෙත සතොන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සතොන පජානාති: 'ඉමෙ වත භොතොනා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චෙනාදුච්ච-රිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපපාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡා-දිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොතොනා සත්තා කාය-සුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චෙනාසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපපාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකමම-සමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්ඛන්තමානුසකෙත සතොන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සතොන පජානාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහරජ, ඵ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි, හේ “අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙමි වීම, මේ බඳු ගොත් ඇතියෙමි වීම, මේ බඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මේ බඳු ආකාර ඇතියෙමි වීම, මේ බඳු සුවදුක් විදුන්නම් වීම, මේ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙමි, මේ නම් ගොත් ඇතියෙමි, මේ බඳු පැහැසටහන් ඇතියෙමි, මේ බඳු ආකාර ඇතියෙමි, මේ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සූචකයක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද සි මෙසේ අනේකත්ව වූ පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දේය සහිත වූ පෙර වුසු නොයෙක් වැදූරුම් කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මහරජ, මේ ද පලමු දෑක්වුණු සාන්ද්‍යජීය ශ්‍රාමණ්‍යඵලයකට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍යජීය ශ්‍රාමණ්‍යඵලයෙකි.

80. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ කෙලෙස් නැතිවූ උපකෙලය පහ වූ මාදු වූ කම්මෙම වූ සිටින වූ නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දඬුන්පවාරය ඉක්ම වූ දෑක්කැ හැකි දිවැසින්, “අසෝ! මේ භවත් සත්ත්වයෝ කාය-දුඛාර්තයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඛාර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුඛාර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආර්ථිපවාද කළහ, මිසදිවු ගතුවහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාවුන ඇතියහ. ඒ මොහු කරජ කය බිඳීමෙන් මරණින් මදු, සැරයෙන් පහ වූ, දුටුකම් හේතුයෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්යට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්තහ. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, වාග්සුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආර්ථිකතට උපවාද නො කළහ, සම්මදිවු ගත්තහ, සම්මදිවු වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තහ. ඒ මොහු කාලුත් මරණින් මතු යෝග්‍ය වූ ගති ඇති සහ ලොවට වන්නාහ”යි මරණාසන්න වූ ද, එකකෙහි පිළිසද, ගත්තා වූ ද හිත වූ ද, උයස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට හිත වූ සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ මානුෂ්‍ය විෂය ඉක්ම වූ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණීත, සුවණ් දුර්ණ, සුගත දුර්ගත, සත්ත්වයන් දකී. කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළැඹී සිටි සත්ත්වයන් දකී.

81. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ පාසාදෙ, තස්ම චක්ඛුමා පුරිමෙයා ඕෂ්ඨා පඤ්ඤායා මනුෂ්ඨා ගෙයං පටිසන්තො'පි රටියා විතීහඤ්ච-රන්තො'පි මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නො'පි, තස්ස ඵචමස්සා: ඵතෙ මනුස්සා ගෙයං පටිසන්ති, ඵතෙ නික්ඛමන්ති, ඵතෙ රටියා විතීහඤ්චරන්ති, ඵතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නො'ති.

ඵචමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිශොදනෙ අතඞ්ගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිසෙ ඕෂ්ඨෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති, සො දිඤ්ඤාන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානු-සකෙත සතෙත පස්සති ඵචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණේ දුඛණ්ණේ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ වත භොජනා: සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා ඕච්ඡාදිට්ඨිකා ඕච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පත භොජනා: සත්තා කායසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සංයං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤාන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්ත-මානුසකෙත සතෙත පස්සති ඵචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණේ දුඛණ්ණේ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සන්ධිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සන්ධිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අතික්කන්තතරඤ්ච පණිතතරඤ්ච.

82. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිශොදනෙ අතඞ්ගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිසෙ ඕෂ්ඨෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත අසථානං ඛයඤ්ඤායා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති සො ඉදං දුක්ඛානි යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛතිරේණ්ඩො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛතිරේණ්ඩයාමිතිපට්ටපදා'ති යථාභූතං පජානාති, ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසව-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවතිරේණ්ඩො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවතිරේණ්ඩයාමිතිපට්ටපදා'ති යථාභූතං පජානාති, තස්ස ඵචං ජාතතො ඵචං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති භවාසවාපි විතතං විමුච්චති අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤානං භොති, භිණා ජාති වුසිතා බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාමරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

81. මහරජ, යම්කෙසේ සතර මං හන්දියක මහල් සහිත ගෙයක් වන්නේද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති සුරූෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිම්බෙනවුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් පිටියෙහි ඇත මැන යන එන-වුනුත්, සිවුමං හන්දිය මැද හුන්නවුනුත් දක්නේද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිටියෙන්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙන්, මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැන යෙන්, මොහු සිවුමංහන්දිය මැද උන්නෝ වෙන් යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද-

මහරජ, එපරිදි ම මහණ තෙතම් මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ කෙලෙස් තැනි වැ උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කමික්‍ෂම වැ සහිත වැ නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මැ වූ පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ මේ හවන් සත්ත්‍ව කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝ-දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද කළහ, මිසදිවු වහයෙන් ගත් වුත ඇතියහ. ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ට කමියෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ, තිරයට වත්හ. එහෙත් මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනා-සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද නොකළහ, සම්ප්‍රදිවු ගත්තහ, සම්ප්‍රදිවු පිසින් ගත් ශීලාදිය ඇත්තහ. මොහු කා බුන් මරණින් මතු, ශෝභන ගතී ඇති සහ ලොවට වන්නාහ”යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තත් වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියත් වූ ද, කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින්, හිත ප්‍රණීත, සුවණී, දුෂ්ණී සුගත දුගිත සත්ත්වයන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹැ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

මහරජ, මේ ද පලවූ දැක්වුණු සාන්ද්‍යභික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයකට වඩා මනෝඥ වූ, වඩා උතුම් වූ, සාන්ද්‍යභික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

82. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කමික්‍ෂම වැ සහිත වැ නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, ආසුචයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තැබුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙමේ ‘මේ දුකැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දනී. ‘මේ දුක් ඉපැත්මට කාරණයැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි (=දුක් නැස්මට අරමුණු වන නිවනැ) යි ඇති සැටි ලෙස දනී, ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිපවනැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දනී. ‘මොහු ආසුචයෝ යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුචයන් ඉපැද්මට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුචිනිරෝධ යැ’ යි (=ආසුචයන් වැනැස්මට ප්‍රත්‍යය වන නිවනැ) යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුචිනිරෝධයාමිනී ප්‍රතිපත්තිය යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දන්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුචය කෙරෙත් ද මිදේ. ඔහු සිත හවාසුචය කෙරෙත් ද මිදේ. (ඔහු) සිත අවිඤ්ඤාසුචය කෙරෙත් ද මිදේ. (එසේ සිත මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුච කෙරෙත්’) මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂණ) ඥානය වේ. හතරින් පත්තිය ක්‍ෂිණ විය (හෙවත් නැවැත හවයෙහි නොඋපදනා සවහාවයට පැමිණියෙමි), ‘මහ බහිසර වැස නිමැවිණි. (සිවු සස්සි සතර මගින් කල සුතු සොලොස් වැදූරුම්) කිස කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලයක්‍ෂයෙහි පිණිස) යලි දු කටසුතු දූයෙන් නැතැ’ යි හේ දනී.

83. තෙසාපාපි මහාරාජ පබ්බතසංඛිතෙ උදකරහදෙ අචේන්ද්‍රියසංනො අනාච්චො. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිරෙ සිනො පසෙසයා සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකඨලම්පි මච්ඡුමුඛම්පි වරනනම්පි තිට්ඨනනම්පි. තස්ස ඵම්මස්සා අයං ඛො උදකරහදෙ අචේන්ද්‍රියසංනො අනාච්චො. තත්ත්වමෙ සිප්පිසම්බුකාපි සක්ඛරකඨලාපි මච්ඡුමුඛාපි වරනනම්පි තිට්ඨනනම්පිති.

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරිසෙදානො අනඛිතණේ විගතූපක්ඛිතලසෙ මුද්දුගො කම්මතිසෙ සිනෙ ආනෙඤ්ජානො ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධාමනිප්පිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධාමනිප්පිපදාති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස ඵවං ජානො ඵවං පස්සො කාමාසවාපි විතං විමුවති, භවාසවාපි විතං විමුවති, අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුවති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤං භොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං චුගම්මරියං, කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

ඉදං ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛානාතරඤ්ච පණිතතරඤ්ච. ඉමස්මා ච පත මහාරාජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලා අඤ්ඤං සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උත්තරිතරං චා පණිතතරං චා නජීති.

84. ඵවං වුත්තො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගචිතං. ඵතදච්චො: 'අභික්ඛානං හනො, අභික්ඛානං හනො. සෙසාපාපි හනො නිකුජ්ජිතං චා උක්ඛුජ්ජොයා, පටිච්ඡන්තං චා විචරොයා, මුලාසං චා මයා ආවිකෙධො, අනිකාරෙ චා තෙලපජ්ජොතං ඛාරොයා චක්ඛුමිත්තො රූපාති දක්ඛිනම්පි, ඵවමෙව හනො හගචිතා අනෙකපරිසොතො ඛමෙමා පකාසිතො. ඵසාහං හනො හගචිතං සරණං ගච්ඡාමි, ඛමඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං හගවා ඛාරෙතු අජ්ජතංගො පාණ්දෙතං සරණං ගතං. අව්ච්චො මං හනො අව්ච්චො යථාමාලං යථාමුලං යථාඅකුසලං යොහං පිතරං ඛමිමිකං ඛමිමරුජානං ඉස්සරියස්සා කාරණං ජිව්තා වොරොපෙසිං. තස්ස මෙ හනො හගවා අව්ච්චො අව්ච්චො පටිග්ගණ්ඨාතු ආයතිං සංවරුසා'ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

83. මහරජ, යම්කෙසේ කළ මුදුනෙකැ වූ පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලැබුණු (=බොර නො වූ) දිය පිලෙක් වන්නේ ද, එහි ඉටුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි තුළ හැසිරෙන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැටකැබිලිතිත් මත්ස්‍යසමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට “මේ දියපිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නොකැලැබුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිහුත් සක්බෙල්ලෝත් කැට කැබිලිතිත් මත්ස්‍ය සමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිටිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ, නිකෙලෙස් වැ, උපකෙලය පහ වැ, මෘදු වැ, කම්මණ වැ, භට්ඨ වැ නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි ආසුවන්සංඝයාගේ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී, ‘මේ දුකට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැතැස්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැතැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මොහු ආසුවයහැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුව-සමුදය යැ (ඉපැදීමට කරුණැ)’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුව-නිරෝධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී.

මෙසේ දත්තා, මෙසේ දක්තා, ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, අපිඤ්ඤාවය කෙරෙන් ද මිදේ, මිදුණු කල්හි ‘මිදුණේ යැ’යි දැනීම වේ. භවෝත්පත්තිය ක්ෂිණ විය, මාහිමුගම-වසී වැස තිමිවන ලද්දේ ය, (සිටු සස්සි සිටු මගින්) කළයුතු (සොළොස් වැදෑරුම්) කාන්‍යය කොටැ නිමැවිණ. මෙබව පිණිස (=මේ කෙලයාසය පිණිස) කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැ’යි හේ දනී.

මහරජ, මේ වූ කලී ‘පලමුවෙන් දක්වුණු සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ, වඩා උතුම් වූ සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි “මහරජ, මේ සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙන් අත්‍ය වූ, මෙයට වඩා මනෝඥ වූ හෝ මෙයට වඩා උතුම් වූ හෝ සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙක් නැතැ” (යි වදාළ සේක).

84. මෙසේ වදාළ කල්හි මහබෝධි වෛදේසීයුතු අජාතකුල රජ තෙම, “වහන්ස, ධර්ම දේශනාව අනිකාන්ත ය. (අනිමිනෝඥ ය.) වහන්ස, ධර්ම දේශනාව අනිකාන්ත ය. වහන්ස, යම්කෙසේ සැටිකුරු කොට තැබූ (මුහුණින් නැමූ) බඳුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතිකෙසේ රූප දකිනැ’යි අඳුරෙහි තෙල් පහතක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිසින් මට නොයෙක් අයුරින් ධර්ම පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ ද ධර්ම ද භික්ෂු සංඝයා ද ඥාණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි ගිහි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දත්තා සේක් වා. වහන්ස, යම් බඳු මම් සිය පිය වූ දෑහැම් දුම්බු රජහු ඉසුරු කරුණින් දිවියෙන් තොර කෙළෙමි වෙමි ද වහන්ස, ඒ අපරාධය බාලබවට ගැලපෙන සේ මුසාවට අනුරූපයේ අදක්‍ෂ බවට නිසිසේ මා මැඟිගෙන ගියේ ය. වහන්ස, මත්තෙහි මා මෙබඳු වරද නොකරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගේ වරද වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබස් පැවැසී ය.

85. නය්‍ය නිං මහාරුජ අව්වනො අව්වගමා යථාබාලං යථාමුලුකං යථාඅකුසලං යො නිං පිතරං ඛමමිකං ඛමමරුජානා ජිවිතා වොරොපෙසි. යතො ව ඛො නිං මහාරුජ අව්වයං අව්වයතො දිස්වා යථාඛමමං පටිකණ්ඨි. තණ්හා මයං පටිගණ්හාම. චුද්ධි හෙසා මහාරුජ අරියස්ස ටිතසෙ යො අව්වයං අව්වයතො දිස්වා යථාඛමමං පටිකණ්ඨි ආයනිං සංවරං ආපජ්ජති.

86. එවං චුත්තො රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: හන්ද ව දුති මයං හත්තෙ ගච්ඡාමි ඛත්තිච්චා මයං ඛත්තිකරණීයා'ති.

“යස්ස ‘දුති නිං මහාරුජ කාලං මඤ්ඤාසී’ති.

අථ ඛො රුජා මාගධා අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨායාසතා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා පදකම්මං කත්වා පකකාමි.

87. අථ ඛො හගවා අවිරපකකන්තස්ස රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාත-සත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස භික්ඛු ආමනෙතසි: ඛතායං භික්ඛවෙ රුජා, උපහතායං භික්ඛවෙ රුජා, සවායං භික්ඛවෙ රුජා පිතරං ඛමමිකං ඛමමරුජානං ජිවිතානි වොරොපෙසුථ ඉමස්මිං යෙව ආසනෙ විරජං විතමලං ඛමමච්චත්තු උපාජ්ජස්සථාති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දුනති.

සාමඤ්ඤාචරපුත්තං නිවසිතං දුතියං.

85. (එපිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේත්:)

“මහරජ, යම්බඳු තෝ පිය වූ දහැම දැමිවු රජහු දිවියෙන් තොර කෙළෙහි වෙයි ද, එකානකයෙන් ඒ වරද බාලබවට අනුරිපින් මුසබවට අනුරිපින් අකුලට අනුරිපින් තා ඉක්මැ ගියේ යැ. (මැඩැ ගෙන පැවැත්තේ ය.) මහරජ, යම් හෙයකින් සුමත් තෙමේ වරද වරද වශයෙන් දක බමිය වූ පරිදි පිළියම් කෙරෙහි නම්, සුමත්හුගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමහ (=ඉවසමු). මහරජ, යමෙක් වරද වරද පිසින් දක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කරන්නේ නම්, මත්තෙහි එ වැන්නක් නොකරනුවට සංවරයට පැමිණෙන්නේ නම් (=ආයතිසංවරයෙහි පිහිටන්නේ නම්) තමාම ආසීටිතයාගෙහි (බුදු සස්තෙහි) වාද්‍යය (=වැඩීම) නම් වේ” යැ යි වදාළ සේක.

86. මෙසේ වදාළ කල්හි ථෙවදේවීපුත්‍ර මහබෝධි අජාතකුත්‍රා රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, දන් අපි යමුන. අපි බොහෝ කාත්‍ය ඇත්තමෝ බොහෝ කටයුතු ඇත්තමෝ වමුහ”යි යි.

“මහරජ, සුමත් තෙමේ යම් ගමනකට කල් දැනි ද එයට සුමත් ම කල් දැන ගන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉක්කිත්තෙන් ථෙවදේවීපුත්‍ර මහබෝධි අජාතකුත්‍රා රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෝදන් වැ උතස්තෙන් තැගිට පැදකුණු කොට නික්මැ ගියේ ය.

87. ඉන් පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ථෙවදේවීපුත්‍ර මහබෝධි අජාතකුත්‍රා රජ නික්මැ ගිය නොබෝ වේලායෙහි හිසුන් අමතා, “මහණෙනි, මේ රජ සිය පියා තැසීමෙන් කළ කම්පරාධයෙන් උදුරුලූ උපතියාය සම්පත් තැමැති මුල් ඇත්තේ ඉදුරුණේ වෙයි. එහෙයින් ම (නවුවා වූ ප්‍රතිඝා ඇත්තෙන්) නවුගේ වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මේ රජ දහැම වූ, දහැමෙන් රජ බවට පැමිණි පියා ජිවිතයෙන් තොර නො කෙළේ වී නම්, මේ අස්තෙහි ම (මෙතන්හි දී ම) රුහාදි කෙළෙස් රජස් රහිත, පහ වූ කෙළෙස් මල ඇති දහම් ඇස (ගෝවාත්මනනැණ) මොහුව පතළ වූයේ වනැ”යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. එ මහණහු සතුටු සිතැත්තෝ උත්තරවහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

දෙවෙනි වූ ශ්‍රාමණාචර සූත්‍රය නිමිසේ ය.

අමබන්ධයන්

1. එවිං මේ¹ සුඛං එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසඛෙක සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති යෙන ඉච්ඡානඛලං² නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා ඉච්ඡානඛලෙ³ විහරති ඉච්ඡානඛලවනසණ්ඛි.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති⁴ උක්කඨ්ඨං අජ්ඣාචසති සතතුස්සදං සතිණ්කඨෙඨාදකං සබඤ්ඤං රාජගොග්ගං රඤ්ඤ පසෙනදිනා⁵ කොසලෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙයං. අස්සොසි ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති:

“සමණො බලු නො ගොතමො සක්‍යසුතෙනා සක්‍යකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසඛෙක සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති ඉච්ඡානඛලං අනුප්පන්නො ඉච්ඡානඛලෙ විහරති ඉච්ඡානඛලවනසණ්ඛි. තං ඛො පන භවන්නං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගන්තො: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසවුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි⁶ සත්‍යා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා.”⁷ සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණ්‍යායම්ඤ්ඤං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ජකතො පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිගොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සමාඤ්ඤානං⁸ කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පසාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තං නොති”ති.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස අබ්බඨෙඨා නාම මාණවො⁹ අනන්තවාසී හොති අජ්ඣායකො මනනධරො තිණ්ණං වෙදානං පාරගු සතිසණ්ඤ්ඤෙවුහානං සාකඛරපාහෙදානං ඉතිහාස-පඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අතචයො අනුඤ්ඤානපටිඤ්ඤායො සතෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පාචචිතෙ යමහං ජානාමි තං නිං ජානාසි, යං නිං ජානාසි තමහං ජානාමිති.

1. එවමම්, PTS. 2. තඬකල, PTS. ඉච්ඡානඛලකතිපි පාඨො, අ.

3. ඉච්ඡානඛල, PTS. අබ්බජ. 4. සාදි, අබ්බජ. පොකඛරසාතිඉතිපි වුවමන, අ.

5. පසෙනදි, PTS. පසෙන්නදිනා, සිමු. 6. සාරථි, සිමු. භ්‍යා.

7. භගවාති, මජ්ඣ. ස්‍යා. 8. සමාඤ්ඤානං, PTS.

9. අබ්බඨෙඨා මාණවො, PTS. මානසවා, PTS-n.

අමබන්ධය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් බිත්තියක හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, කොසොල් රැටියන්ගේ ඉවුරුකඩකල නම් බඩුණු ගමට වැඩි සේක. එහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවුරුකඩකල ගමට නොදුරෙහි වූ ඉවුරුකඩකල වනලැහැබෙහි වසන සේක.

2. එ සමයෙහි වතාහි පොකුණකින් නම් බඩුණු තෙමේ බහුජනාකීණී වූ, තණ දඩු දිය යන මෙයින් යුක්ත වූ, ආයුර්‍ය ධාන්‍ය ඇති, රජහු කෙරෙහි ලත් තමාගේ පරිභෝග වාස්තුව වූ, රජහුගේ දායාදය (දානය) වූ බ්‍රහ්මදේශය වූ, (රාජකාරිපයෙන් පරිභෝග කටයුතු වූ), පසේනදී කොසොල් රජහු දුන් ප්‍රභූත ත්‍යාගය වූ උකකට්ඨා නුවරැ වෙසෙයි. හෙ තෙමේ (රටෙහි පැතිරැ ගිය) මතු දැක්වෙන කථාව ඇති ය:

“තවත්තී, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ ඉමණ ගෞතමයන් වහන්සේ වතාහි භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබිත්තියක හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, කොසොල් රැටියන්ගේ ඉවුරු-කඩකල නම් ගමට වැඩි සේක්, එයට නොදුරෙහි වූ ඉවුරුකඩකල වන-ලැහැබෙහි වසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණින් අතීත්ත, සමාස්තමුද්ධගත, විදුර්භවණසම්පන්නයත, සුගත නම්ත, ලොකවත් (ලොව දත්තා) හ, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපිත, දෙවිමිනිස්සව ශාස්තෘත, බුද්ධගත, ගතවත්ත. උත්තමත්තේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බහුත් සහිත මේ ලෝකය, මහණ බඩුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත මේ සත්ත්වයෝ, තමන් ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට, දත්තන සේක. ‘උන් වහන්සේ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්වතයාන-කල්‍යාණ වූ, (සතිපට්ඨානාදී) මනා අඵ ඇති, මනා (සම්පුණ්ණ) ව්‍යාප්ත ඇති, සමාකාර පරිපුණ්ණ, පිරිසිදු බමිය දෙසන සේක. එසේ දෙසන්නෝ ද (අධිශීල අභිචිත්ත අභිප්‍රඥ යන ත්‍රිශික්ෂායෙන් සංගාතීත වූ) සකල ශාසන බ්‍රහ්මවද්දි පවසන සේක. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලී ගිත වැඩ ගෙනැ දෙන්නෙකැ’යි ඒ ගතවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ වූ ගද වූ කීර්තනියෙකිදයෙක් උස් වැ නැංගේ මේ” යනු යි.

3. එ සමයෙහි වූ කලී පොකුණකින් බඩුණුව වෙද හදරන, වෙදයන් බ්‍රිඛ්ථායයෙන් දරන, නිසැන්වූ කෙටුහඟාහු සහිත අකාර-ප්‍රහෙද (ශික්ෂා හා නිරුක්ති) සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති ත්‍රිවෙදයන්ගේ පරතෙර පත්, පදපාඨ දත්තා, තදන්‍ය සියලු ව්‍යාකරණ ද දත්තා, ලොකායතශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණශාස්ත්‍රයෙහිත් නිපුණ වූ, ඇදුරන් විසින් උගත්වන ලද ත්‍රිපිදු සංඛ්‍යාත ප්‍රභූතවචනයෙහි, ‘මා දත්තා සියල්ල තෝ දනිති’ යැ යි ශුරැහු විසින් අනුදත්තා ලද, ‘බම දත්තා සියල්ල මම දනිමැ’යි තමා විසින් කරන ලද ප්‍රතිඥ ඇති අමබන්ධ නම් මාණවකයෙක් අතැවැසි වෙයි.

4. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති අමබ්බං මාණවං ආමනෙතසි: “අයං තාත අමබ්බං සමණො ගොතමො සකාසුතො සකාසුල පබ්බජනො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසු සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති ඉවජ්නඛහලං අනුප්පනො ඉවජ්නඛහලෙ විහරති ඉවජ්නඛහලවතසණ්ඨි.

තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අභිඥානො: “ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති”ති.

එහි නිං තාත අමබ්බං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම. උපසඛකමිතො සමණං ගොතමං ජානාති යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දො අභිඥානො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො හවං ගොතමො නාදිසො, යදිවා න නාදිසො, තථා මයං තං භවන්තං ගොතමං චෙදිස්සාමාති.

5. “යථා කථං පනාහං නො තං භවන්තං ගොතමං ජාතිස්සාමි යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දො අභිඥානො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො හවං ගොතමො නාදිසො යදි වා න නාදිසො”ති.

6. “ආගතාති ඛො තාත අමබ්බං අමිත්තං මනෙතසු අවතීංස- මහාපුරිසලක්ඛණාති යෙති සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොව ගතිගො භවන්ති අනඤ්ඤා: සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති චක්කවත්ති ඛම්මිකො ඛම්මරාජා වාතුරනො විජ්ඣාචි ජනපදභෞ- වරියප්පනො සත්තරතකසමන්තාගතො, තසසිමාති සත්තරතකාති භවන්ති. ඤෙය්‍යපීදං: චක්කරතනං හත්ථිරතනං අස්සරතනං මණ්ඩරතනං ඉත්ථිරතනං ගහපතිරතනං පටිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තො භවන්ති සුරා වීරඛහරූපා පරසෙතපමද්දනා, ඤො ඉමං පඨවිං සාගරපරිසන්තං අදණ්ඨෙන අසඤ්ඤා ඛම්මෙන අභිවිජ්ඣ අජ්ඣාචසති.

සචෙ ඛො පන අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති අරහං හොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවත්තච්ඡදො¹. අහං ඛො පන තාත අමබ්බං මන්තානං දතා නිං මන්තානං පටිග්ගහොති”ති.

1. විවත්තච්ඡදො. බො.ස.හ. විවච්ඡදො. සා. විවච්ඡදො. මජ්ඣ.

4. ඉක්බිති පොකඛරසාති බමුණු තෙම අම්බවට්ඨ මාණවකයා බණවා මෙ සේ කී ය: “දරුව අම්බවට්ඨය, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍ය කුලයෙන් නික්මී පැවිදි වූ මේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ හිසුනුත් පත්භියක් පමණ වූ මහ බික්සහන හා කොපසාල් රටැ සැරි සරන ඡෙක්, ඉව්ඡානංගලයට පැමිණියෝ එයට නොදුරු වූ ඉව්ඡානංගල වන ලැහැබෙහි වසන සේක.

“මෙසේ මෙසේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්හත්ත,...යමන්-සම්බුද්ධයන්,...බ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කරන සේක. මෙබඳු රහතුන් දැක්ම හිත වැඩ ගෙනැ දෙන්නෙකැ”යි ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ මෙසේ වූ කීර්තියබිඳයෙක් උස් වැ නැංගේ වේ.

දරුව අම්බවට්ඨය, එත්තැ. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කරු එළැබෙන්නැ. එළැබැ, “ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ එසේ විද්‍යමාන වූ ම ගුණ පිළිබඳ කීර්තියබිඳයෙක් නැංගේ වේ ද? නැත හොත් එසේ විද්‍යමාන නොවූ ගුණ පිළිබඳ හඬක් නැංගේ වේ ද? ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු ම ද? නැත හොත් එබඳු නො වෙත් ද?”යි ඒ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ දැන ගත්තැ. එසේ අපි ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දැන ගත්තමු” යනු යි.

5. “හවත, ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ එසේ විද්‍යමාන වූ ගුණ පිළිබඳ කීර්තියබිඳයෙක් නැංගේ වේ ද? නැත හොත් එසේ විද්‍යමාන නොවූ ගුණ පිළිබඳ හඬක් නැංගේ වේ ද? ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු ම ද? නැත හොත් එබඳු නො වෙත් ද?”යි මම කෙසේ තම දැන ගත හෙන්නෙමි ද?”යි (අම්බවට්ඨ මාණවකයා කී ය.)

6. “දරුව අම්බවට්ඨය, යමෙකින් සමත්විත මහාපුරුෂයෙක්හට තිණා උදකක් ම විනා එයින් අනෙකෙක් නැත් ද,- ඉදින් හිඟ ගෙහි වසන්නේ නම් දහැම වූ, දහැමෙන් ම රජය ලත්, සිවු මුහුද හිමි කොට ඇති සතර මහාද්විපයෙන් සැදුණු මුළු පොළොවට අධිපති, පසම්බුරුන් දිනූ, දතවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත්ථුවනින් සමත්විත සක්විති රජෙක් එන්නේ ද, සත්ථුවන ය, ඇත්ථුවන ය, අස්ථුවන ය, මිණිථුවන ය, ඉතිරිථුවන ය, ගැහැවිථුවන ය, සත්වන පිරිනාරුවන ය, යන මේ සත්ථුවන් කෙනෙක් යම් ඒ රජෙක් හට ඇත් ද, දහසකටත් වැඩි ගුර වූ (නොබෑන පුළු), දෙව් කුමරුන් වැනි සිරුරු ඇති, සතුරු සෙන් මඩනට සමත් වූ පුත්තු ඇත් ද, යම් ඒ මහපුරිස්ලකුණින් යුත් සේ සසුර හිමි කොටැති මේ පොළොව දංඛෙන් සැතින් වෙන් වැ (පත්භිල්) දහසමන් වෙසෙයින් දිනා එයට අධිපති වැ වෙසේ ද;-

ඉදින් යම් මහපුරිස්ලකුණු මෙතකුත්ගෙන් සමත්විත සේ හිඟ ගෙන් නික්මී පැවිද්දට වදනේ නම් නැසු පච්ඡෙදෙණි ඇති (නොහොත් ත්‍රිවර්ණයෙන් හා තුන් සෙවෙණියෙන් මිදුණු) අර්හත් සමාන්තමුද්ධො-ත්තමයෙක් එන්නේ ද, දරුව අම්බවට්ඨය, එසේ වූ දෙයින් මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෝ අපගේ වේදෙයහි ආවානු ම ය. දරුව අම්බවට්ඨය, මම වතාහි මත්තු (වේද) දෙන (=උගන්වන) තැනැත්තෙමි වෙමි. තෝ මත්තු පිළිගන්නා තැනැත්තෙහි” (යයි පොකඛරසාති තෙම කී ය.)

“එවං හොති ඛො අමබධො මාණවො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසානිය්ස පටිසුත්තා උට්ඨායාසනා බ්‍රාහ්මණං පොක්ඛරසානිං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා වළුවාරථමාරුය්න සමිහුලෙහි මාණවෙහි¹ සද්ධිං යෙන ඉවජ්ඣානඛලවතසණ්ඛා තෙන පායාසි. යාවනිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්ත්වා යානා පළොරෙහිත්වා පතතිකොච අරුමං පාවිසි.

7. තෙන ඛො පන සමයෙන සමිහුලා භික්ඛු අබ්‍යාකාසෙ වඛකමන්ති. අථ ඛො අමබධො මාණවො යෙන තෙ භික්ඛු තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා තෙ භික්ඛු එතදවොච: “කහනහු ඛො හො එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති? තං හි මයං භවන්තං ගොතමං දස්සන්තාය ඉබ්බපසඛකන්තා”ති.

8. අථ ඛො තෙසං භික්ඛූනං එතදභොසි: “අයං ඛො අමබධො- මාණවො අභිඤ්ඤාතකොලඤ්ඤා වෙච අභිඤ්ඤාතස්ස ච බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසානිය්ස අනෙතවාසි. අගරු ඛො පන භගවතො එවරුපෙහි කුලපුතෙනහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති”ති. තෙ අමබධො මාණවං එතදවොචු: “එසො අමබධා විහාරො සංවුතථාරො, තෙන අප්පසද්දො උපසඛකම්ත්වා අතරමානො ආලිඤ්. පවිසිත්වා උක්කාසිත්වා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරිස්සති තෙ භගවා ආරන්ති.”

9. අථ ඛො අමබධො මාණවො යෙන සො විහාරො සංවුතථාරො තෙන අප්පසද්දො උපසඛකම්ත්වා අතරමානො ආලිඤ්. පවිසිත්වා උක්කාසිත්වා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරි භගවා ආරං. පාවිසි අමබධො මාණවො. මාණවකාපි පවිසිත්වා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදිංසු. සමෙවාදනීයං කථං සාරාණීයං චිත්තිසාරෙත්වා එකමන්තං තිසිදිංසු. අමබධො පන මාණවො වඛකමන්තොපි තිසිත්තෙන භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිත්තිසාරෙති. සීතොපි තිසිත්තෙන භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිත්තිසාරෙති.

10. අථ ඛො භගවා අමබධො මාණවං එතදවොච: එවනහු ඛො තෙ² අමබධා බ්‍රාහ්මණෙහි චුදොති මහලුකෙහි ආචරියපාවරියෙහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති යථසිදං වරං තිට්ඨං තිසිත්තෙන මයා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිත්තිසාරෙසි?”ති

“නොහිදං හො ගොතම. ගච්ඡන්තො වා හි හො ගොතම ගච්ඡන්තන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිකුමරහති. සීතො වා හි හො ගොතම සීතෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිකුමරහති. තිසිත්තො වා හි හො ගොතම තිසිත්තෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිකුමරහති. සයානො වා හි හො ගොතම සයානෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිකුමරහති. යෙ ච ඛො තෙ හො ගොතම මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්භා කණ්ඨා³ බන්ධුපාදුපච්චා, තෙහිපි මෙ සද්ධිං එවං කථාසල්ලාපො හොති යථරිච හොතා ගොතමෙනා”ති.

1. මානවකෙහි, කන්චි.

2. කිණ්භා, මජ්ඣ.

“පින්වත්නි, (යම්සේ තෙපි කියවූ නම්) එසේ කරන්නෙමි”යි අම්බවැසි මාණවකයා පොකර්සානි බමුණාට පිළිවදන් දී, හුනක්කෙන් නැගී සිටි, ඔහු සකසා වැද පැදකුණු කොට වෙළෙඹුන් යෙදූ රියක් නැග බොහෝ මාණවකයන් හා ඉවුරුනංගල වනලාභාබ බලා තික්මුණේ ය යානයට බිම යම් පමණක් ද එතෙක් (යානයෙන් යැ හැකි තාක්) යානයෙන් ගොස් එයින් බැස පාගමන් ඇතිසේ ම (පසින් ම) ආරාමයට පිවිසියේ ය.

7. එයමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු එළිමහතෙහි සක්මන් කෙරෙත්. ඉක්බිති අම්බවැසි මාණවක තෙමේ ඒ භික්ෂුන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹී ඒ භික්ෂුන් ගෙන් ‘හවත්නි, ඒ හවත් ගෞතමයෝ දැන් කොහි වසන්නෝ ද? අපි වූ කලී ඒ හවද් ගෞතමයන් දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියමිනි’යි මෙය කී ය.

8. එකල්හි ඒ භික්ෂුන්හට “මේ අම්බවැසි මාණවකයා වූ කලී ප්‍රකට කුලයෙක උපන්නෙක් ද ප්‍රසිද්ධ පොකර්සානි බමුණාගේ අතැවැස්සෙක් ද වේ. මේබදු කුලපුතුන් හා කතාබස් කිරීම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බරෙක් නම් නො වේ ම යැ යි මේ සිතා පිය. ඔහු අම්බවැසි මාණවකයාට “අම්බවැසිය, මේ වැසු දොර ඇතිසේ විහාරය යි. නිශ්ශබ්ද වැ එතැනට ගොස්, සෙමෙන් පිලට පිවිස කාරා අගුල ලඟට නිය-පිටින් ගසව. (එවිට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දොර හරතා සේකැ”යි කීහ.

9. එවිට අම්බවැසි මාණවක තෙමේ වැසු දොර ඇති ඒ වෙහෙරට නිහඬ වැ එළැඹී සෙමෙන් ගදකිළි පිලට වැද කාරා අගුල සම්පයට නිය පිටින් ගැසී ය. (එවිට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දොර හළ සේක. අම්බවැසි මාණවක තෙමේ (විහාරයට) පිවිසියේ ය. මාණවකයෝ ද පිවිසෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ සිහි කරනුවට (සිතැරදවනුවට) නිසි වූ කතාබස් අවසන් කොට, එක් පසෙක ගිදැ ගත්හ. අම්බවැසි මාණවකයා වූ කලී තෙමේ සක්මන් කෙරෙමින් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් යම් කිසි සාරාණිය කථා කෙරෙහි, සිටැ ගෙනත් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් යම් සාරාණිය කථා කෙරෙහි.

10 එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා බණවා, “අම්බවැසිය, යම්සේ යමිනුත් සිටිමිනුත් තෝ හුන් මා හා කිසි යම් සාරාණිය කථා කෙරෙහි නම් තමේ ආචාරී ප්‍රාචාරී වූ, වයසින් වැඩි සිටි, මහලු බමුණන් හාත් එපරිද්දෙන් ම තමේ කතා බස් කිරීම වේ ද? ”යි ඇසු සේක.

(එවිට අම්බවැසි මාණවක තෙමේ) “හවද් ගෞතමය, එසේ නොවේ ම ය. යන බමුණහු යන බමුණක්හු හා ම කතා කරනු වටී. සිටි බමුණහු සිටිනා බමුණක්හු හා ම හෝ කතා කරනු වටී. හුන් බමුණා හුන් බමුණකු හා ම කතා කරනු හෝ වටී. හෝනා බමුණහු හෝනා බමුණකු හා ම කතා කරනු හෝ වටී. එහෙත් හවද් ගෞතමය, ගැහැවි වූ, කථ වන් වූ, බඩහු පතුලෙන් උපන් යම් මුඩු මහණ කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් හාත් මගේ කථාසංලාපය හවත් ගෞතමයා හා කතා කරන පරිද්දෙන් ම වේ” (යැ යි කී ය.)

11. “අප්පිකච්ඡො ඛො උත තෙ අමබව්සි ඉධාගමනං අහොසි. යායෙව ඛො උතත්ථාය ආගචේජ්ඣාපථා තණ්මව අත්ථං ඥායුකං මනසි කරෙය්‍යාථො¹. අවුසිතවා යෙව ඛො උත ගො අයං අමබවේයා මාණ්ණවා, වුසිතමානී² කිමඤ්ඤාග්‍ර අවුසිතත්තා”ති.

12. අථ ඛො අමබවේයා මාණ්ණවා හගච්ඡා අවුසිතවාදෙන වුච්චමානො කුපිතො අතත්තමනො හගච්ඡතංයෙව බුංසෙනො හගච්ඡතංයෙව චෛතනො හගච්ඡතංයෙව උපවදමානො සමණො ච මෙ හො ගොතමො උපිතො හවිසානීති හගච්ඡතං එතදවොච: “චණ්ඩා හො ගොතම සක්‍යජාති, ඵරුසා ගො ගොතම සක්‍යජාති, ලුහුසා හො ගොතම සක්‍යජාති, රහසා හො ගොතම සක්‍යජාති. ඉබ්බා සත්ථා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සකකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙතති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං තසිදං නප්පට්ඨං යදීමෙ සක්‍යා ඉබ්බා සත්ථා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සකකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙතති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති”ති.

ඉතිහ අමබවේයා මාණ්ණවා ඉදං උඨමං සකෙකසු ඉබ්බවාදං නිපාතෙයි.

13. “කිමපන තෙ අමබව්සි සක්‍යා අපරස්සුනති ?”

“එක භිදුහං හො ගොතම සමයං ආචරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ථොකඛර-සාතිස්ස කෙනවිදෙව කරණීයෙන කපිලවත්ථුං අගමාසිං. යෙන සක්‍යානං සන්ථාගාරං තෙනුපසඛිකමිං. තෙන ඛො උත සමයෙන සමබ්‍රහ්මා සක්‍යා වෙව සක්‍යකුමාරා ච සන්ථාගාරෙ උච්චසු ආසනෙසු තිසිත්තා ගොතති අඤ්ඤ-මඤ්ඤං අභිභුලිපතොදකෙති සඤ්ජ්ඣන්තා සංකිලන්තා අඤ්ඤදත්ථු මමඤ්ඤෙව මඤ්ඤෙ අනුජ්ඣන්තා. න මි. කොචි ආසනෙන³ පි නිමනොති. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං, තසිදං නප්පට්ඨං, යදීමෙ සක්‍යා ඉබ්බා සත්ථා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සකකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙතති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති”ති.

1. කරෙය්‍යාථ, සිඳු. II

2. වාසිතමානී, සිඳු. II.

11. (එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ,) “අම්බවංසය, පැමිණ කළ යුතු වැඩක් සඳහා ම තමන් මෙහි පැමිණීම විය. යම් කරුණක් සඳහා ආයෙහි තම ඒ කරුණ ම මැනවින් මෙතෙහි කරව. හවන්ති, මේ අම්බවංස මාණවක තෙමේ ඇදුරු කුලෙහි නො තික්මුණේ අලංකාර වූයේ, ‘තික්මුණෙම’යි බහුමානගමය’යි යන මාන ඇත්තේ වෙයි. මොහු මේ පරොස් බස් දෙවනුයේ ඇදුරු කුලයෙහි තොතික්මුණු අල්පමානවැඩින් ම විනා අන් කරුණෙකින් නො වේ” (යැයි වදාළ සේක.)

12. එකල්හි අම්බවංස මාණවක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිසින් අවුසිතවාදයෙන් (තොතික්මුණෙක, තොඋගතෙක යන කථායෙන්) කියනු ලබනුයේ, කීපුණේ, නොසතුටු සිතාත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම ආත්‍රෝශ කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම ගර්භා කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම දෙස් නගනුයේ, මුණ ගෞතම තෙමේත් වණ්ඨිභාවාදි දේශයට මා පිසින් පමුණුවන ලද්දේ වන්නේ යැයි සිතා, “හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය වණ්ඨි ය, හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය පරාම ය. හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය හැල්ලු ය (වහා පෙරළෙන සුළු ය). ශාක්‍ය ජාතිය දෙවමලු ය. තුමු (බමුණනට මෙහෙකරු විය යුතු) ගාහපතියෝ ම වන්නෝ නුමුදු බමුණනට සත්කාර නො කෙරෙත්. බමුණනට ගෞරව නො කෙරෙත්. බමුණනට බහුමන් නො කෙරෙත්. බමුණන් නො පුදත්. බමුණනට යටත් පැවැතුම් නො දක්වත්. හවද් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ බමුණනට (මෙහෙකරු විය යුතු) ගාහපතියෝ වන්නෝ ම බමුණනට සත්කාර නො කෙරෙත් ය, බමුණනට ගෞරව නො කෙරෙත් ය, බමුණනට බුහුමන් නො කෙරෙත් ය, බමුණන් නො පුදත් ය, බමුණනට යටත් පැවැතුම් නො දක්වත් ය යන යමක් ඇද්ද, ඒ මේ කරුණ නො සුදුසු ය, ඒ මේ කරුණ නො නිසි යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබස් කී ය.

මෙසේ අම්බවංස මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ පලමු වන ඉබ්භවාදය (බමුණන් හේ දාසයෝ ය යන නිග්‍රහ කථාව) හෙළි ය.

13. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, ‘කීමෙක් ද අම්බවංසය, ශාක්‍යයෝ තව කිසි වරදක් කළෝ ද?’ යි වදාළ සේක.

“එ සේ ය, හවද් ගෞතම. ය, මම එක් කලෙක මා ඇදුරු පොකරසාති බමුණාණන්ගේ කිසි කටයුත්තෙකින් කිසිල්වත් නුවරට ගියෙමි. එහි ශාක්‍යයන්ගේ සංඝායාරය කරා එළැඹුණෙමි. එසමයෙහි වූ කලී බොහෝ ශාක්‍යයෝත් ශාක්‍යකුමාරයෝත් උනුතට ඇතිලිවලින් කෙටිටි කරමින් මහත් කොට සිතන සෙමින්, ඇතිලි එකට ගැටිම ආදීන් කෙළි කවට කම් පාමින්, ඒකාන්තයෙන් මට ම සිතා සෙත්තාක් මෙන් කෙරෙමින් සංඝායාරයෙහි උස් අසුන්හි හුන්නෝ වෙත්. කිසිවෙක් මට අස්තෙකින් නිමැවුම් පමණකුත් නො කෙළේ ය. හවද් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ තුමු ඉබ්භ (බමුණනට දාස වූ ගාහපතියෝ) වන්නෝ ම, බමුණනට සත්කාර ගරුකාර බහුමාන පූජා අපවාසන (යටත් පැවැතුම්) නො කරන්නාහ යන මෙය නො සුදුසු ය, නො නිසි යැ”යි අම්බවංස තෙමේ පැවැසී ය.

ඉතිහ අමබද්ධො මාණවො ඉදං දුතියං සකෙකපු ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

14. “ලවුකිකාපි ඛො අමබද්ධි සකුණිකා සකෙ කුලාවතෙ කාමිලාපිති භොති. සකං ඛො පනෙනං අමබද්ධි සකානං යදිදං කපිලවජ්ඣ. න අරහතායසමා අමබද්ධො ඉමාය අපමත්තාය අභිසජ්ඣනති.”

15. “වත්තාරො‘මේ හො ගොතම වණණා; ඛතතියා බ්‍රාහ්මණා වෙසා; පුද්ද, ඉමෙසං හි ගො ගොතම වතුනතං වණණානං තයො වණණා ඛතතියා ව වෙසා ව පුද්ද ව අඤ්ඤදජ්ඣ බ්‍රාහ්මණස්සව පරිවාරිකං සමපජ්ඣති. තසිදං හො ගොතම නවජ්ජනං තසිදං නපාටිරූපං යදි මේ සකා ඉබ්බා සත්තා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණ සකකරොති න බ්‍රාහ්මණ ගරුකරොති න බ්‍රාහ්මණ මානෙනති න බ්‍රාහ්මණ පුජෙති න බ්‍රාහ්මණ අපවාසනති” ති.

ඉතිහ අමබද්ධො මාණවො ඉදං තතියං සකෙකපු ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

16. අථ ඛො භගවතො එතදභොසි: අතිබාලානං ඛො අයං අමබද්ධො මාණවො සකෙකපු ඉබ්බවාදෙන නිමමානෙති¹. යනතුනාහං ගොතනං පුච්ඡෙය්‍යනති.

අථ ඛො භගවා අමබද්ධො මාණවො එතදවොච: ‘කථං ගොතෙතාසි අමබද්ධා?ති’ ‘කණ්ණායනො‘භමසමි හො ගොතමා’ති.

17. “පොරාණං ඛො පත තෙ අමබද්ධි මාතෘපෙතතිකං නාමගොතනං අනුසාරතො අයාපුත්තා සකා භවනති, දුසිපුත්තා ත්‍රිමසි සකානං. සකා ඛො පත අමබද්ධි රුජානං ඕකකාකං පිතෘමතං දතනති.

‘භූතපුබ්බං අමබද්ධි රුජා ඕකකාකො යා සා මහෙසි පියා මනාපා තසා පුත්තසා රජං පරිණාමෙතුකාමො ජෙට්ඨකුමාරෙ රට්ඨසමා පබ්බාජෙසි උකකාමුඛං² කරකණ්ඨං³ හජ්ඣිතිකං නිපුරං⁴. තෙ රට්ඨසමා පබ්බාජිතා හිමවත්තපස්සා පොකධරණියා තිථෙ මහාසාකසණ්ඨො තස්ම වාසං කප්පෙසුං. තෙ ජාතිසමොදහයා සකාහි භගතීහි සද්ධිං සංවාසං කප්පෙසුං

1 .තිමොදෙහි, කජ්ච. 2. එකාමුඛ, කජ්ච. 3. කරකණ්ඨ, කජ්ච.

4. සිහිපුර, බො.ස.ස. සිහිපුර, PTS.

මෙසේ අම්බට් මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ දෙවෙනි උපවාදය හෙළි ය.

14. එ පිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්, “අම්බට්, කැටකිරිල්ල පවා තමා ගේ කැදුල්ලෙහි දී කැමැති සේ හඬනු ලැබේ. අම්බට්, කිබුල්වත් පුරය යන යමක් ඇද්ද, මෙය ශාක්‍යයන් සතු ස්වභාවය යි. එබැවින් ආයුෂෙත් අම්බට් තෙමේ මේ ස්වල්ප මාත්‍රා-යෙහි වෙර බිඳින්නට නො වටී” යැ යි වදාළ සේක.

15. එකලා අම්බට් තෙමේ යළි ද ශාක්‍යයන්ට දෙස් නගනුයේ, “හවද් ගෞතමය, ඝෘත්‍රිය බ්‍රාහ්මණ වෛශ්‍ය ශුද්‍ර යැ යි මේ වර්ණ (කුල) සතරෙකි. හවද් ගෞතමය, මේ සතර වර්ණයන් අතුරෙන් ඝෘත්‍රිය ද වෛශ්‍ය ද ශුද්‍ර ද යන තුන් කුලයෝ ඒකාන්තයෙන් බ්‍රාහ්මණයාගේ ම මෙහෙකරු වෙත්. (එබැවින්) හවත් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ බමුණන්ට මෙහෙකරු වූ ගැහැටියෝ වන්නෝ ම, බමුණන්ට සත්කාර හැකාර බහුමාන පුජන අපවායන (=යටත් පැවැත්ම) නො කෙරෙත් යන මෙය නොසුදුසු ම ය, නොහිසි ම යැ” යි කී ය.

මෙසේ අම්බට් මාණවක තෙම ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ තෙවෙනි ඉක්බිවාදය (=බමුණන්ගේ මෙහෙකරු ගැහැටියෝ ය යන ගැඟැහීම) හෙළි ය.

16. එ පිට “මේ අම්බට් මාණවක තෙමේ ඉතා දැඩි ලෙස ශාක්‍යයන් කෙරෙහි ඉක්බිවාදයෙන් පිරිහෙලා කපා කෙරෙයි. මා ඔහු අතින් ගෝත්‍රය විවාලොත් ගෙනෙකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බට් මාණවකයා අමතා, “අම්බට්, තෝ කවර ගොත් ඇත්තෙහි ද?” යි විමාළ සේක.

“හවද්ගෞතමය, මම කාෂ්ණ්‍යයනයෙක් (-කාෂ්ණ නම් සාමිප්‍රභේ පෙළපතට අයත්තෙක්) වෙමි” යි අම්බට් තෙමේ (තෙ වරක් උස් හඬින්) කී ය.

17. (එ පිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක): “අම්බට්, ඉකුත් කාලයට අයත් සිය මා පියන් අයත් නම්ගොත් සිහි කරන තාගේ ස්වාමිපුත්‍රයෝ ශාක්‍යයෝ වෙති. තෝ ශාක්‍යයන්ගේ දෘශ්‍යයක ගේ පුත්‍ර (පරම්පරාවට අයත්) වෙති ය. (එබැවින් දස වූ තා ස්වකීය ස්වාමි වූ ශාක්‍යයන් කරා නො එළැඹෙන්නහු දැක ශාක්‍යයෝ එද සිතාසුනන.) අම්බට්, ශාක්‍යයෝ වතාහි ඔක්කාක (=ඉක්ෂමාකු) රජු තමන් මිමුත්තණුවන් (=පුජිපුරුෂයාණන්) කොට තමන් (=පුජිපුරුෂයා යි කියත්).

“අම්බට්, තව පෙර වූවක් කියමි, (අතීතයෙහි) ඔක්කාක රජ තෙමේ තමහට ප්‍රිය වූ මනාප වූ යම් මෙහෙසියක් වූ නම්, ඇයගේ පුතුට රජය පිරිනමනු කැමැත්තේ උකකාමුඛ කරකැණි හත්තක නිපුර යන දෙවූ කුමරුන් රටින් පිටත් කෙළේ ය. රටින් පිටත් කරණු ලැබූ ඔහු - හිමවත් පෙදෙස පොකුණක් අද්දර මහ ශාක ගස් ඇති වනයෙක් විය. - එහි වාසය කළහ. ඔහු ජාතිසම්පේදයට (අත්‍යාකුල හා මිශ්‍ර වැ කිලිටි වීමට) බියෙන් සිය බිහිකියත් හා එක් වැ වූහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො අමබව්ව රුජා ඕක්කානෙකා අමුවෙව පාරිසපේ ආමනෙතයි:
“කතනනු ඛො හො එතරහි කුමාරා සමමනීති”?

“අභි දෙව හිමවනනපනෙක පොකබරණියා තීරෙ මහාසාකසනෙකො
තපෙථතරහි කුමාරා සමමනීති, තෙ ජාතිසමොදගයා සකාති හගනීති
සද්ධිං සංවාසං කපෙසනී”ති.

අථ ඛො අමබව්ව රුජා ඕක්කානෙකා උදුතං උදුතෙයි: “නකාං වත
නො කුමාරා පරමසකාං වත හො කුමාරා”ති. තදග්ගෙ ඛො පත
අමබව්ව සකාං පඤ්ඤායනති. සො‘ව¹ තෙසං පුබ්බපුරිසො.

රඤ්ඤා ව ඛො පත අමබව්ව ඕක්කානෙකා දිසා නාම දාසි අග්ගෙයි.
සා කණ්ණා^{*} නාම ජතෙයි. ජාතො කණ්ණො පඛාසාහයි: “ඛොව්ථ මං
අමම, නභාපෙථ මං අමම, ඉමසමා මං අමම අපුට්ඨමා පරිමොචෙථ,
අතාය වො හව්සාම”ති.

සථා ඛො පත අමබව්ව එතරහි මනුස්සා පිසාවෙ දිසාවා ‘පිසාවා’ති
සඤ්ජානනීති. එවමෙව ඛො අමබව්ව තෙත සමගෙත මනුස්සා පිසාවෙ
‘කණ්ණා’ති සඤ්ජානනීති. තෙ එවමානාපු: අයං ජාතො පඛාසාහයි:
‘කණ්ණො ජාතො පිසාවො ජාතො’ති.

තදග්ගෙ ඛො පත අමබව්ව කණ්ණායනා පඤ්ඤායනති. සො ව
කණ්ණායනානං පුබ්බපුරිසො. ඉති ඛො තෙ අමබව්ව පොරුණං මාතා-
පෙතතිකං නාමගොතනං අනුස්සරතො අයාපුතනා සකාං ගව්හති.
දසිපුතෙතා තිමිසි සකානනීති.

18. එවං වුත්තෙ තෙ මාණවකා හගව්හනං එතදවෙච්ඡා: “මා හවං
ගොතමො අමබව්වං මාණවං අතීඛාලං දාසිපුතනවාදෙන තිමොනෙයි.
පුජාතො ව හො ගොතම අමබවෙච්ඡා මාණවො කුලපුතෙතො ව අමබවෙච්ඡා
මාණවො බුදුසුතෙතො ව අමබවෙච්ඡා මාණවො කල්යාණවාකකරණො ව
අමබවෙච්ඡා මාණවො පණ්ඩිතො ව අමබවෙච්ඡා මාණවො. පග්ගෙති ව
අමබවෙච්ඡා මාණවො ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං අයමිං වචනෙ පටිමනෙත-
තු”නති.

1. සොච. සිඳු. I.

2. කණ්. සිඳු. II.

“අමබව්සු, ඉක්කිති ඔක්කාක රජ තෙම මැතිමඩුල්ලට අයත් ඇමැතිගේ අමතා “හවත්ති, කුමරුවෝ දුන් කොභි වෙසෙත් ද?” යි විචාලේ ය.

“දේවසිති, හිමවත පැත්තෙහි පොකුණු තෙරෙක මහා ශාක වනයෙක් ඇත. එහි කුමරුවෝ වෙසෙති. ඔහු ජාතිසම්මිශ්‍රණයෙන් වූ බිසොන් සිය බිහිනියන් හා එක් වැ වෙසෙත් යැ” යි ඇමැතියෝ කිහ.

“අමබව්සු, එවිට ඔක්කාක රජ ‘හවත්ති, පුදුම යි. කුමරුවෝ ශක්‍යයෝ ය (සමත්තු ය)! කුමරුවෝ පරම ශක්‍යයෝ යැ (මහත් ම සමත්තු යැ)!” යි උදන් ඇති ය. අමබව්සු, එතැන් පටන් ඔහු ‘ශක්‍යයෝ’ යි (‘ශාක්‍යයෝ’ යි) පැතෙත්. ඒ ඔක්කාක රජ ම ඔවුන්ගේ පුළු පුරුෂ විය.

“අමබව්සු, තව ද ඔක්කාක රජහුගේ දිශා නම් දක්ෂිණ වූ ය. ඔ කෘෂ්ණ නමැත්තෙකු වැදූ ය. (එසේ උපන් කෘෂ්ණ තෙමේ යකෙක් උපතැ යි බිසොන් දිවැගොස් දොර වසා ගෙන සිටි මවට) ‘මැණියනි, මා නාවන්න; මැණියනි, මේ අපවිත්‍ර දෑයින් මා මුදන්න; ඔබට මම යහපත පිණිස වන්නෙමි’ යි කැ ගැසී ය.

“අමබව්සු, මේ කලා මිනිස්සු පියාවගන් දක ‘පියාවගෝ’ යි යමිසේ හඳුනත් ද, අමබව්සු, එසේ ම එසමයෙහි මිනිස්සු පියාවගන් කළු-පැහැත්තෝ යැ යි හඳුනත්. ඔහු ‘මේ තෙම උපන්නේ (=උපන් කෙණෙහි) කළු කෙලේ ය. කෘෂ්ණයෙක් (=කළුවෙක්) උපත, පියාවගෙක් උපතැ’ යි මෙසේ කිහ.

“අමබව්සු, එතැන් පටන් කෘෂ්ණයනයෝ (=කෘෂ්ණ පරම්පරාවට අයත් වූවෝ යැ යි ඔහු පරපුරෙහි වූවෝ) පැතෙත්. හේ ද කෘෂ්ණ-යනයන්ගේ පුළු පුරුෂයා ය. අමබව්සු, මෙසේ ම ශාක්‍යයෝ මාපිය පරපුරට අයත් අතීත නම් හොත් සිහි කරන තාගේ ඥාප්තියුගෝ ය, තෝ ශාක්‍යයන්ගේ දෘෂිපුත්‍රයෙකැ” යි යනු යි.

18. මෙසේ වදාළ කල්හි ඒ මාණවකයෝ කියන්නෝ “හවත්-ගොතම තෙමේ ඉතා දැඩි ලෙස දෘෂිපුත්‍රවිදයෙන් අමබව්සු මාණවකයා නො පිරිහෙලා වා. හවද් ගොතමසිති, අමබව්සු මාණවක තෙමේ හුජාත ද වේ. අමබව්සු මාණවක තෙමේ කුලපුත්‍ර (මනා කුලයෙහි උපන්නෙක්) ද වේ. අමබව්සු මාණවක තෙමේ බහුපුත්‍ර ද වේ. අමබව්සු මාණවක තෙමේ මිහිරි වචන ඇත්තේ ද වේ. අමබව්සු මාණවක තෙමේ පණ්ණිත ද වේ. අමබව්සු මාණවක තෙමේ මේ වචනයෙහි (=මේ වේදානුය පිළිබඳ කථානෙය් හෝ මේ දෘෂිපුත්‍ර කථානෙය්) හවද් ගොතමයන් හා ප්‍රතිමිත්‍රණය කරන්නට (=මෙහි ලා උත්තර දෙන්නට) පොහොසත් ද වේ” යැ යි භාෂාවකුන් වහන්සේට කිහ.

19. අථ ඛො භගවා තෙ මාණවකෙ එතදවොච: “සථෙ ඛො කුමානං මාණවකා ඵලං හොති ‘දුජ්ජානො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, අකුලපුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, අප්පසුතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, අකල්යාණවාක්කරණො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, දුප්පඤ්ඤා ච අබ්බට්ඨො මාණවො, න ච පහොති අබ්බට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුනති, තිට්ඨතු අබ්බට්ඨො මාණවො, කුමෙත මයා සද්ධිං මනනසඛො¹ අසම්මිං වචනෙ, සථෙ පන කුමානං මාණවකා ඵලං හොති: පුජ්ජානො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, කුලපුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, ඛුත්තසුතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, කල්යාණවාක්කරණො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, පහොති ච අබ්බට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුනති, තිට්ඨා කුමෙත, අබ්බට්ඨො මාණවො මයා සද්ධිං පටිමනෙතතු”ති.

20. “පුජ්ජානො ච හො ගොතම් අබ්බට්ඨො මාණවො, කුලපුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, ඛුත්තසුතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, කල්යාණවාක්කරණො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, පහොති ච අබ්බට්ඨො මාණවො භොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුං, කුණ්ඨි මයං හපිංසාමි. අබ්බට්ඨො මාණවො හොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතු”ති.

21. අථ ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: අයං ඛො පන තෙ අබ්බට්ඨ සභධම්මිකො පඤ්ඤා ආගච්ඡති. අකාමාපි ව්‍යාකානඤ්ඤා, සථෙ ඤා න ව්‍යාකරිණ්ණසි අඤ්ඤාත වා අඤ්ඤං පටිවරිණ්ණසි, කුණ්ඨි වා භවිණ්ණසි, පකාමිණ්ණසි වා, එතෙථ තෙ සත්තධා මුද්ධා ඵලිණ්ණති. තං කිං මඤ්ඤසි අබ්බට්ඨා? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලුකානං ආචරියපාචරියානං කුමනාපභුතිකා කණ්ණායනා? කො ච කණ්ණායනානං පුබ්බපුරිසො? ති

ඵලං වුත්තන අබ්බට්ඨො මාණවො කුණ්ඨි අහොසි. දුතියමපි ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: තං කිමමඤ්ඤසි අබ්බට්ඨා? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලුකානං-පෙ-කො ච ‘කණ්ණායනානං පුබ්බපුරිසො? ති දුතියමපි ඛො අබ්බට්ඨො මාණවො කුණ්ඨි අහොසි.

අථ ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: ව්‍යාකරෙති ‘දුති අබ්බට්ඨා, න ‘දුති තෙ කුණ්ඨිභාවණ්ණ කාලො. යො ඛො අබ්බට්ඨා තපාගතෙත යාවතතිසකං සභධම්මිකං පඤ්ඤා පුට්ඨො න ව්‍යාකරෙති එතෙථසක සත්තධා මුද්ධා ඵලිණ්ණති.

1. මහතථෙහ. මජ්ඣං.

19. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාණවකයන් අමතා, “මාණවකයෙනි, අම්බවැසි මාණවකයා දුප්පත ද වේ. අම්බවැසි මාණවකයා අකුලපුත්‍ර ද වේ. අම්බවැසි මාණවකයා අල්පශ්‍රැත ද වේ. අම්බවැසි මාණවකයා තොමිහිරි වචන ඇත්තේ ද වේ. අම්බවැසි මාණවකයා අපණ්ණික ද වේ. ශ්‍රමණ ගෞතමයා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද නො වේ යැ යි ඉදින් තොපට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, අම්බවැසි මාණවකයා සිටි වා. තෙපි මා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරවු. ඉදින් මාණවකයෙනි, අම්බවැසි මාණවකයා පුජ්‍යත ද...කුලපුත්‍ර ද...බහුශ්‍රැත ද...මිහිරි වචන ඇත්තේ ද...පණ්ණික ද වේ. ශ්‍රමණ ගෞතමයා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද වේ යැ යි තොපට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, තෙපි සිටිවු. අම්බවැසි මාණවක තෙමේ මා හා සාකච්ඡා කෙරේ වා”යි වදාළ සේක.

20. “හවද්දී ගෞතමය, අම්බවැසි මාණවක තෙමේ පුජ්‍යත ද...බහුශ්‍රැත ද...මිහිරි වචන ඇත්තේ ද...පණ්ණික ද...හවද්දී ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද වේ. අපි නිහඬ වන්නමු. අම්බවැසි මාණවක තෙමේ හවද්දී ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කෙරේ වා (උත්තර ප්‍රඥාන්තර කථා කෙරේ වා)” යි මාණවකයෝ කීහ.

21. ඉක්කිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා අමතා, “අම්බවැසිය, තොකැමැත්තෙන් වුව ද විසැදිය යුතු මේ කරුණු සහිත පැණයෙක් තා කරා පැමිණෙයි. ඉදින් හෝ තො විසඳන්නෙහි නම්, එක් වචනයකින් අන් වචනයක් වසා ලන්නෙහි නම්, කුෂණිමා-ගුත හෝ වන්නෙහි නම්, උත්තර හෝ නොදී නැති පලායන්නෙහි නම්, මෙහි ම තණේ හිස සත් කඩක් වැ පැළෙන්නේ ය. අම්බවැසි ය, එය කිමැ යි සිතති ද? වසසින් වැසි සිටි, මහලු වූ, (මෙහි ලා) කරුණු කියන ආවාසී ප්‍රාවාසී වූ බමුණන්ගේ කථාව තා විසින් කෙතෙක් අසන ලද ද? (කියව,) කෘෂ්ණයාගේ කවරක්හු මූලස්ථාන කොට ඇත්තෝ ද? (කවුරුත්ගෙන් ඇති වූවෝ ද?) කෘෂ්ණයාගෙන් පූර්වපුරුෂයා කවරෙක් වී ද? ”යි පුළුවන් සේක.

මෙසේ ඇසූ කල්හි අම්බවැසි මාණවක තෙමේ කුෂණිමාගුත විය. ඥෙවෙති වර ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා අමතා “අම්බවැසිය, කිමැ යි සිතති ද...කෘෂ්ණයාගෙන් ගේ පූර්වපුරුෂයා කවරෙක් වී ද?”යි වදාළ සේක. ඥෙවැති වර ද අම්බවැසි මාණවක තෙමේ කුෂණිමාගුත විය.

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයාට වදාරන සේක, “අම්බවැසිය, දැන් විසඳව. දැන් තව නිහඬ වීමට කල් නො වේ. අම්බවැසිය, යමක් වනාහි තථාගතයන් විසින් තෙවැනි වර තෙක් කරුණු සහිත පැණයක් පිළිවිස්සා ලද්දේ උත්තර නො දේ නම්, මෙහි ම ඔහුගේ හිස සත් කඩක් වැ පැළෙන්නේ යැ”යි වදාළ සේක.

22. තෙන ඛො පන සමයෙන චජ්රපාණි යකෙඛා මහත්තං අගොකුටං ආදාය ආදිත්තං සමපජ්ජිතං සජජාතිගුතං අමබ්බස්ස මාණවස්ස උපරිවෙත්තාසං ඩීප්තා හොති: සවායං අමබ්බස්ස මාණවො ගගවතා යාවතතියකං සහබම්මිකං පඤ්ඤං පුරෙස්සා න ව්‍යාකරිස්සති එතෙවස්ස සත්තඛා මුඛං එංලෙස්සාමිති. තං ඛො පන චජ්රපාණි යකඛං හගවා වෙව පස්සති අමබ්බස්සා ව මාණවො.

23. අථ ඛො අමබ්බස්සා මාණවො භිනො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො ගගවත්තංයෙව තාණගවෙසී හගවත්තංයෙව ලෙණගවෙසී හගවත්තංයෙව සරණගවෙසී උපතිසීදිතා හගවත්තං එතදවොච: “ඛිං මෙ තං හවං ගොතමො ආත? පුත හවං ගොතමො බ්‍රහ්ම”ති.

“තං කිමමඤ්ඤාසී අමබ්බ? කිත්ති තෙ පුතං බ්‍රාහ්මණානං වුඤ්ඤානං මහලලාකානං ආචරිතපාවරිතානං භාසමානානං, කුතොපභුතිකා කණ්ඨාසනා? කො ච කණ්ඨාසනානං පුබ්බපුරිසො? ති.”

“එවමෙව මෙ ගො ගොතම පුතං, යපෙච හවං ගොතමො ආත. තතොපභුතිකා කණ්ඨාසනා. කො ච කණ්ඨාසනානං පුබ්බපුරිසො”ති.

24. එචං වුත්තෙ තෙ මාණවකා උත්තාදිතො උච්චාසද්දමනාසද්ද අගෙත්ත: “දුජාතො කිර හො අමබ්බස්සා මාණවො, අකුලපුත්තො කිර හො අමබ්බස්සා මාණවො, දුසිපුත්තො කිර හො අමබ්බස්සා මාණවො සකාසානං, අයාපුත්තො කිර හො අමබ්බස්ස මාණවස්ස සකාසා හවන්ති. ඛම්මවාදිං යෙව කිර මයං සම්මං ගොතමං අපසාදදතබ්බං අමඤ්ඤිමහා”ති.

25. අථ ඛො හගවතො එතදහොසි: “අතිබාලානං ඛො ඉමෙ මාණවකා අමබ්බස්ස මාණවං දුසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙත්ති. යනත්තාහං පරිමො-වෙය්‍යන්ති.” අථ ඛො හගවා තෙ මාණවතෙ එතදවොච: “මා ඛො කුමෙම මාණවකා අමබ්බස්ස මාණවං අතිබාලානං දුසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙථ. උලාගෙ සො කණ්ඨො ඉසී අගොසී. ඥා දුක්ඛිණං ජතපදං ගන්තා බ්‍රහ්ම මනෙත අසීසිතා රුජානං ඔක්කාකං උපසම්බුත්තා. මට්ඨරුපිං¹ සිතරං යාචි. තස්ස රුජා ඔක්කාතො ‘කො තෙව රෙ අයං මයං දුසිපුත්තො සමානො මට්ඨරුපිං සිතරං යාචති’ති කුපිතො අතත්තමනො චුරපං සත්තයති. ඥො තං චුරපං තෙව අසකම් බ්‍රහ්මිකුං, තො පටිසංහරිකුං.

1. මඤ්ඤාපි, මජ්ඣං.

22. එ වේලෙහි වතාහි වජ්ජරාණි යක්ඛ තෙමේ යිති ගත් දිළියෙන හිති දුල් සහිත මහ යකුලක් අතින් ගෙන, ‘ඉදින් මේ අමබව්ඨ මාණවකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙවෙනි වර තෙක් කරුණු සහිත පැතස පුළුස්සා ලද්දේ උත්තර නො දෙන්නේ නම්, මෙහි ම මොහු හේ හිස සත් කඩකට පළන්නෙමි’යි කියා අමබව්ඨ මාණවකයාට උභිත් අභයෙහි සිටියේ වෙයි. ඒ වජ්ජරාණි යක්ඛයා වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් දක්නා හේක. අමබව්ඨ මාණවකයාත් දක්නේ ය.

23. ඉක්බිති අමබව්ඨ මාණවක තෙමේ තැනි ගත්තේ, සිය පත් චූෂ්, හටගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ආරක්ෂාසානය කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම තමාට සැහෙවෙන තැන කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පිහිට කොට සොයනුයේ, සම්පයෙහි හිඳ ගෙන, ‘හවද් ගෞතම තෙමේ මට ඒ කුමක් කියේ ද? යළිත් හවද් ගෞතම තෙමේ කියාමා’යි කී ය.

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “අමබව්ඨය, එය කීමැ යි සිතයි ද? (මෙහි ලා) කරුණු කියන වයසින් වැඩි සිටි, මහලු, ආවාසී ප්‍රාචීනීයන් හේ කථාව තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද? කෘෂ්ණායතයෝ කවරක්කු මූලස්ථාන කොට ඇත්තෝ ද? කෘෂ්ණායතයන් හේ පුළුපුරුෂයා කවරෙක් වී ද?”යි වදාළ හේක.

“හවද් ගෞතම තෙමේ යම්සේ ම කියේ ද, එසේ ම මා විසින් අසන ලදී. කෘෂ්ණායතයෝ ඒ කෘෂ්ණයා මූලස්ථාන කොට ඇත්තෝ ය. හේ ම කෘෂ්ණායතයන් හේ පුළුපුරුෂයා වී යැ” යි අමබව්ඨයා කී ය.

24. මෙසේ කී කලැ ඒ මාණවකයෝ “හවත්ති, අමබව්ඨ මාණවකයා පහත් ජාතියෙක උපන්නෙක් ල! හවත්ති, අමබව්ඨ මාණවකයා කුල පුත්‍රයෙක් නොවේ ල! හවත්ති, අමබව්ඨ මාණවකයා ශාක්‍යයන් හේ දසිපුත්‍රයෙක් ල! හවත්ති, ශාක්‍යයෝ අමබව්ඨ මාණවකයා හේ ස්වාමිපුත්‍රයෝ වෙත් ල! අපි බම්මාදි වූ ම ඉමණ ගෞතමයන් වහන්සේ ගැරැහියැ යුත්තන් කොට සිතුවමු!”යි හඬ ගා කියන්නෝ උස්හඬ ඇත්තෝ මහ හඬ ඇත්තෝ වූහ.

25. එ විටැ “මේ මාණවකයෝ අමබව්ඨමාණවකයාට ඉතා දඩි ලෙස දසිපුත්‍ර වාදයෙන් පිරිහෙලා කියත්. මම ඔහු එයින් මුදා ලත්තෙමි නම් යෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාණවකයාට මෙසේ වදාළ හේක:

“මාණවකයෙනි, තෙපි ඉතා දඩි කොට අමබව්ඨ මාණවකයාට දසිපුත්‍රවාදයෙන් නො ගරහවු. ඒ (ඔහු හේ ආදිපුරුෂ වූ) කෘෂ්ණර්ෂි තෙමේ මහානුභාව ඇත්තෙක් වී ය. හේ දක්ෂිණාපථයට ගොස් බ්‍රහ්ම-මනත්‍රයන් ඉගෙන ඔක්කාක රජු කරා එළැඹැ, මධිරුපි නම් දිගණියන් ඉල්ලී ය. ඔක්කාක රජු තෙමේ “එම්බල, මගේ දසිපුත්‍ර වැ හිඳත් මු කවරෙක් නම් (=මු තමා තරම් නො දැන) මධිරුපි දුව ඉල්ලනුයේ දැ!”යි කීපුණේ නොතකුවු සිතැත්තේ (ඔහු පිද මරනු පිණිස) ඊය දුන්නෙහි හිඳුවී ය. හේ ඒ ඊය දුන්නෙන් මුදන්තට ද (=පිදින්නට) ඇඳ ගන්නට ද නොහැකි විය.

අථ ඛො මාණවකා අමබවා පාටිසඤ්ඤා කණ්ණං ඉසිං උපසඛකමිත්වා එතදච්ඡෙදාහු: “සොඤ්ඤි හදනොන හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්ඤි හදනොන හොතු රඤ්ඤා”ති.

“සොඤ්ඤි හවිසානි රඤ්ඤා, අපි ව රාජා යදි අභො චුරපාං මුඤ්ඤිසානි යාවතා රඤ්ඤා ටිජ්ඣං එතතාවතා පඨථි උද්ධිසානි”ති.

“සොඤ්ඤි හදනොන හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්ඤි ජනපදස්සා”ති.

“සොඤ්ඤි හවිසානි රඤ්ඤා, සොඤ්ඤි ජනපදස්සා. අපි ව රාජා යදි උභං චුරපාං මුඤ්ඤිසානි යාවතා රඤ්ඤා ටිජ්ඣං එතතාවතා සත්තවස්සානි දෙච්ඡො න වසිසානි”ති.

“සොඤ්ඤි හදනොන හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්ඤි ජනපදස්සා, දෙච්ඡො ව වසාතු”ති.

“සොඤ්ඤි හවිසානි රඤ්ඤා, සොඤ්ඤි ජනපදස්සා, දෙච්ඡො ව වසිසානි. අපි ව රාජා ජෙට්ඨකුමාරො චුරපාං පතිට්ඨාපෙතු, සොඤ්ඤි කුමාරො, පලොමො හවිසානි”ති.

අථ ඛො මාණවකා, අමබවා ඕක්කාකස්ස ආරොවෙත්තු: “දෙච්ඡො ජෙට්ඨකුමාරො චුරපාං පතිට්ඨාපෙතු, සොඤ්ඤි කුමාරො, පලොමො හවිසානි”ති. අථ ඛො රාජා ඕක්කාකො ජෙට්ඨකුමාරො චුරපාං පතිට්ඨාපෙසි. සොඤ්ඤි කුමාරො පලොමො හවි.

අථ ඛො තස්ස රාජා ඕක්කාකො භිතො සංවිසෙස්සා ලොමහට්ඨජාතො බ්‍රහ්මදණ්ණින තජ්ජතො මට්ඨරූපිං ධිතරං අදසි. මා ඛො ධුමෙන මාණවකා අමබවා මාණවං අතිබාලානං දුසිපුත්තවාදෙන නිමිමානෙථ. උලාඤො සො කණ්ණො ඉසි අභොසි.

26. අථ ඛො හගවා අමබවා මාණවං ආමනොසි: “තං කිමමඤ්ඤාසි අමබවා? ඉධ ඛතතිකුමාරො බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය සද්ධං සංවාසං කප්පෙය්‍ය, තෙසං සංවාසමිත්තං පුතොනා ජායෙථ, සො සො ඛතතිකුමාරොන බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය පුතොනා උපකොනා, අපි භු සො ලහෙථ බ්‍රාහ්මණෙත්‍ර ආසනං වා උදකං වා?”ති,

“ලහෙථ හො හොනම්”.

“අපි භු නං බ්‍රාහ්මණා හොජෙය්‍යං සඤ්ඤො වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤො වා පාත්‍රෙන වා?”ති

මාණවකයෙකි, එ විට මැතිමඩුල්ලට අයත් ඇමැතියෝ කාණ්ඩර්මිත්‍ර වෙත එළඹා 'පිත්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා, පිත්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා'යි කීහ.

(එ විට කාණ්ඩ තෙමේ) "රජුට සෙත් වන්නේ ය, එතෙකුදු වුවත්, ඉදින් රජ රිය යට දෙසට මුදන්නේ නම්, රජුගේ රට යම් තාක් ද ඒ තාක් පොළොව බිඳි විසිරෙන්නේ යැ"යි කී ය.

'පිත්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා, රටට සෙත් වේවා'යි ඇමැතියෝ කීහ.

'රජුට සෙත් වන්නේ ය, රටට සෙත් වන්නේ ය, එතෙකුදු වුවත් ඉදින් රජ රිය උඩ දෙසට මුදා හළොත් රජුගේ රට යම් තාක් ද එතෙක් පෙදෙසට සත් හවුරුද්දක් වැසි නො වස්තේ යැ'යි කාණ්ඩයා කී ය.

(එ විට ඇමැතියෝ) 'පිත්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා රටට ද සෙත් වේවා, වැසි ද වසි වා'යි කීහ.

(කාණ්ඩ තෙමේ) 'රජුට සෙත් වන්නේ ය, රටට ද සෙත් වන්නේ ය, වැසි ද වස්තේ ය, එතෙකුදු වුවත් රජ තෙමේ දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවා වා (=දෙවු කුමරුට රියෙන් වීදි වා), කුමර තෙමේ නිරුපද්‍රැව වන්නේ ය, ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු නොමැතියේ වන්නේ යැ'යි කී ය.

මාණවකයෙකි, ඉක්බිති ඇමැතියෝ "රජ තෙමේ දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවා වා, කුමර තෙමේ නිරුපද්‍රැව වන්නේ ය, ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු නැත්තෙක් වන්නේ යැ"යි ඔක්කාක රජුට කීහ. එවිට ඔක්කාක රජ දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවීය, (දෙවු කුමරු දෙසට රිය මුදා හැරියේ ය). කුමර තෙමේ නිරුපද්‍රැව විය. ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු ඇත්තේ නො වී ය.

ඉක්බිති ඔක්කාක රජ තැනි ගත්තේ, සිය ගත්තේ, හට ගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, බ්‍රහ්මදණ්ඩයෙන් තරවවු කරනු ලැබුයේ, ඔහුට මධ්‍යරූපි නම් දියැණියන් දුන්නේ ය. මාණවකයෙකි, තෙපි අම්බවැසි මාණවකයාට ඉතා දැඩි කොට දැඩිපුත්‍රවාදයෙන් නො ගරහවු. ඒ කාණ්ඩර්මි තෙමේ මහානුසාව ඇත්තෙක් වී ය" යනු යි.

26. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා අමතා "අම්බවැස, මෙය කිමැ යි සිතති ද? මෙහි කැත්කුමරෙක් ඔමුණුදුරියක හා එක් වැ වසන්නේ නම්, ඔවුන්ගේ එක් වැ විසීමෙන් ප්‍රතෙක් උපදනේ නම්, ඒ කැත් කුමරා නිසා ඔමුණු දුරියට උපත් ප්‍රතා ඔමුණත් අතුරෙහි අභ්‍රාසනය හෝ අභ්‍රෝදකය ලබන්නේ ද?"යි ඇසු සේක.

[අම්බවැස:] "ගෞතමසීහි, ලබන්නේ ය"

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] "ඔමුණෝ මිලවුන් උදෙසා දෙන බතෙහි හෝ මිලුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ ආගන්තුක දානයෙහි හෝ ඔහු වලදවන්නේ ද?"

“හොඳය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපිනු‘ය්‍යා ඉතීදු ආචට්ටං වා අය්‍යා අනාචට්ටං වා?”ති

“අනාචට්ටං හි‘ය්‍යා හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බතතියා බතතියාහිතෙතෙත අභිසිඤ්චෙය්‍යතති?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“තං කිස්ස හෙතු?”

“මාතියො හි හො ගොතමි අනුපපන්නො”ති.

27. “තං කිමඤ්ඤාසි අමතව්‍යං? ඉධ බ්‍රාහ්මණදායොරො බතතියා-කඤ්ඤාසි සද්ධිං සංවාසං කප්පාය්‍යං, තෙසං සංවාසමිත්තාසං පුතෙතො ජායෙථ, යො සො බ්‍රාහ්මණදායොරො බතතියාකඤ්ඤාසි පුතෙතො උපන්නො, අපි නු සො ලගෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති

“ලගෙථ හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොඳය්‍යං සද්ධිං වා ථාලිපාකෙ වා සඤ්ඤා වා පාත්‍රතෙ වා?”ති

“හොඳය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපිනු‘ය්‍යා ඉතීදු ආචට්ටං වා අය්‍යා අනාචට්ටං වා?”ති

“අනාචට්ටං හි‘ය්‍යා හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බතතියා බතතියාහිතෙතෙත අභිසිඤ්චෙය්‍යතති?”

“නො හිදං නො ගොතමි.”

“තං කිස්ස හෙතු?”

“පිතියො හි හො ගොතමි අනුපපන්නො”ති.

28. “ඉති ඛො අමතව්‍යං ඉතියං වා ඉතියං කරතියං පුරිසෙත වා පුරිසං කරතියං බතතියා ‘ව සෙට්ඨා, හිතා බ්‍රාහ්මණා. තං කිමඤ්ඤාසි අමතව්‍යං? ඉධ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණා කිසමිච්ඡෙථ පකාරෙණ බුරුමුඤ්ඤා කරතියං අය්‍යාපුරෙත වසිතියා රට්ඨා වා තගරා වා පඤ්ඤාය්‍යං, අපි නු සො ලගෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති

[අම්බවැසි] “හවදී ගෞතමයෙනි, ඔහු වළඳවන්නෝ ය.”

[හා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේදයන් කියවන්නෝ ද, නොකියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “හවදී ගෞතමයෙනි, කියවන්නෝය.”

[හා:] “ඒ කැත්තු කුමරුට ඛමුණු දැරියන් කෙරෙහි ආචරණයෙන් වන්නේ ද, නො වන්නේ ද? (ඛමුණු දැරියන් ලබන හැකි වන්නේ ද නො වන්නේ ද?)”

[අම්:] “හවදී ගෞතමයෙනි, ඔහුට ඛමුණු දැරියන් කෙරෙහි ආචරණයක් නැත.”

[හා:] “ක්ෂත්‍රියයෝ ඔහු ක්ෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂේක කරන්නෝ ද?”

[අම්:] “අභිෂේක නො කරන්නෝය, හවදී ගෞතමයෙනි.”

[හා:] “ඒ කවර හෙයින් ද?”

[අම්:] “හවදී ගෞතමයෙනි, හේ මවු පසින් අසම්පූර්ණ ය (අපිරිසිදු ය). එහෙයින්.”

27 [හා:] “අම්බවැසිය, එය කිමැයි සිතති ද? මෙහි ඛමුණු කුමරෙක් කැත්තු දැරියක හා එක් වැඩසන්තේ නම්, ඔවුන් හේ එක් වැඩසන්තේ පුතෙක් උපදනේ නම්, ඒ ඛමුණු කුමරු නිසා කැත්තු දැරියට උපන් යම් පුතෙක් වේ නම්, හේ ඛමුණන් අතුරෙහි අප්‍රායන හෝ අප්‍රෝදක ලබන්නේ ද?”

[අම්:] “ලබන්නේ ය හවදී ගෞතමයෙනි.”

[හා:] “ඛමුණෝ මලවුන් උදෙසා දෙන ඛතෙහි හෝ මහල් ඛතෙහි හෝ යාග ඛතෙහි හෝ අඹුතු ඛතෙහි හෝ ඔහු වළඳවන්නෝ ද?”

[අම්:] “වළඳවන්නෝ ය, හවදී ගෞතමයෙනි.”

[හා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේද කියවන්නෝ ද නොකියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “කියවන්නෝ ය, හවදී ගෞතමයෙනි.”

[හා:] “ඔහුට ඛමුණු දැරියන් කෙරෙහි ආචරණයක් වන්නේ ද, නො වන්නේ ද?”

[අම්:] “හවදී ගෞතමයෙනි, ආචරණයක් නො වන්නේ ය.”

[හා:] “ක්ෂත්‍රියයෝ ක්ෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් ඔහු අභිෂේක කරන්නෝ ද?”

[අම්:] “හවදී ගෞතමයෙනි, මෙය ඔහු නො කරන්නෝය.”

[හා:] “ඒ කවර හෙයින් ද?”

[අම්:] “හවදී ගෞතමයෙනි, හේ පිය පසින් අසම්පූර්ණ ය (අභුභු ය).”

28. [හා:] “අම්බවැසිය, මෙසේ වනාහි (කැත්තු ඛමුණු දෙතුලෙන් එක් තුලෙක) ස්ත්‍රියක හා (අත්තු තුලෙහි) ස්ත්‍රියක හා සැසඳූ කල්හි ද, (එක් තුලෙක) පිරිමියකු හා (අත්තු තුලෙහි) පිරිමියකු සැසඳූ කල්හි ද, කැත්තු ම උසස් වෙත්, ඛමුණෝ පහත් වෙත්. අම්බවැසිය, එය කිමැයි සිතති ද? මෙහි ඛමුණෝ ඛමුණකු කිසි නොකටයුත්තෙක්හි කරයෙන් හිස මුහු කොට, අස්මප්‍රථයෙන් වෙහෙසවා (=හෙවත් හිස අළු වගුරුවා) රචිත් හෝ නුවරින් තොරවන්නෝ නම්, හේ ඛමුණන් අතුරෙහි අප්‍රායනය හෝ අප්‍රෝදකය ලබන්නේ ද?”

“තො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සද්ධං වා ථාලිපංකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රතෙ වා?”ති

“තො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති.

“තො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු’ස්ස ඉජ්ඣි අාවටං වා අස්ස අනාවටං වා?”ති”

“අාවටං හි’ස්ස හො ගොතමි.”

29. “නං කිම්මඤ්ඤෙහි අඛෙට්ඨ? ඉධ ඛතතියං ඛතතියං කිස්සිව්දෙව පකරණෙ බුරමුණ්ඨං කරිණා අස්සපුටෙන වසිණා රට්ඨා වා නගරා වා පඛොජෙය්‍යා, අපි නු සො ලතෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු අසතං වා උදකං වා?”ති”

“ලතෙථ හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සද්ධං වා ථාලිපංකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රතෙ වා?”ති”

“භොජෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු’ස්ස ඉජ්ඣි අාවටං වා අස්ස අනාවටං වා?”ති

“අනාවටං හි’ස්ස හො ගොතමි.”

“ථත්තාවතා ඛො අඛෙට්ඨ ඛතතියො පරමනිභිත්තං පනෙතා හොති, යදෙව නං ඛතතියා බුරමුණ්ඨං කරිණා අස්සපුටෙන වසිණා රට්ඨා වා නගරා වා පඛොජෙත්ති. ඉති ඛො අඛෙට්ඨ යදා ඛතතියො පරමනිභිත්තං පනෙතා හොති, තදාපි ඛතතියා’ව සෙට්ඨා හිතා බ්‍රාහ්මණා.

30. බ්‍රහ්මනා’පි අඛෙට්ඨ සන්ඛඤ්ඤාමාරොඪා ගාඨිතා:

‘ඛතතියො සෙට්ඨා ජනෙතස්මිං

සෙ ගොතතපටිසාරිනො,

විජ්ජාචරණසම්පනෙතා

සො සෙට්ඨා දෙවමාත්‍රසෙ’ති

සා ඛො පනෙසා අඛෙට්ඨ බ්‍රහ්මනා සන්ඛඤ්ඤාමාරොඪා ගාඨිතා සුභිතා නො දුභිතා, සුභාසිතා නො දුඛාසිතා, අත්ථසංභිතා නො අනත්ථසංභිතා, අනුමිතා මයා. අගමපි¹ අඛෙට්ඨ ඵලං වදාමි:

‘ඛතතියො සෙට්ඨා ජනෙතස්මිං

සෙ ගොතතපටිසාරිනො,

විජ්ජාචරණසම්පනෙතා

සො සෙට්ඨා දෙවමාත්‍රසෙ’ති.

ගාණවාරො පඨමො.

1. අගමපිති, මජ්ඣ.

[අම්:] “හවද් ගෞතමසිති, මෙය, නො වන්නේ යැ”

[හා:] “ඛමුණෝ ශ්‍රාභිගෙහි (මතක බතෙහි) හෝ මගුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ අමුතු බතෙහි ඔහු වළඳවන්නෝ ද?”

[අම්:] “නො වළඳවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති”

[හා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේදයක් කියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “නො කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති”

[හා:] “ඔහුට ස්ත්‍රීන් අතුරෙහි ආචරණයක් හෝ අනාචරණයක් වන්නේ ද?”

[අම්:] “හවද් ගෞතමසිති, ආචරණයක් ම වන්නේ ය.

29. [හා:] “අම්බවැසිය, ඒ කිමැ සි සිතයි ද? මෙහි ඤාත්‍රියයෝ ඤාත්‍රියයකු කිසි කරුණෙක්හි කරයෙන් හිස මුඛ කොට හිසැ අළු වගුරුවා රටින් හෝ නුවරින් තොරවන්නෝ නම්, හේ ඛමුණන් මැද අශ්‍රාසිතය හෝ අශ්‍රාද්ධය හෝ ලබන්නේ ද?”

[අ:] “ලබන්නේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[හා:] “ඛමුණෝ ශ්‍රාභිගෙහි හෝ මගුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ අමුතු බතෙහි හෝ ඔහු වළඳවන්නෝ ද?”

[අම්:] “වළඳවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[හා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේදයක් කියවන්නෝ ද? නැත හොත් නො කියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[හා:] “ඔහුට ඛමුණු දූරියන් විෂයෙහි ආචරණයක් වන්නේ ද? නැත හොත් නො වන්නේ ද?”

[අම්:] “ආචරණයක් නො වන්නේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[හා:] “අම්බවැසිය, යම් කලෙක ඤාත්‍රියයෝ ඤාත්‍රියයකු කරමුඛ කොට (හිසකේ බා දමා) අළු පොදියෙන් ගසා (=හිසැ අළු වගුරුවා) රටින් හෝ නුවරින් හෝ තොරවන්නෝ නම්, මෙතෙකින් ම ඤාත්‍රිය තෙමේ (ඤාත්‍රියයන් අතුරෙහි) පහත් ම බවට පැමිණියේ වෙයි. (එහෙත් එසේ වූ ඤාත්‍රියයා ඛමුණෝ උසස් කොට පිළිගනිත්.) අම්බවැසිය, මෙසේ යම් විවේක ඤාත්‍රියයා පහත් ම බවට පැමිණියේ නම්, එ කල්හිත් ඛමුණන් අතුරෙහි කැත්තූ උසස් හ. ඛමුණෝ හිතිය හ.

30. අම්බවැසිය, සනත්තුමාර බහුල විසිනුත් මෙහි ලා මේ ගය ගැයිණ. (ගයේ අදහස:)

“සිය පරපුර අනු ව පෙරළා අතීතයට ගොස් විමසන ජනයා අතුරෙහි ඤාත්‍රියයා ශ්‍රෙෂ්ඨ ය. විද්‍යා චරණ දෙකින් යුත් යමෙක් වේ නම් හේ දෙවිමිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රෙෂ්ඨ ය.”

“අම්බවැසිය, සනත්තුමාර බහුල විසින් ඒ ගය මැනැවින් ගයන ලද්දේ වේ. නොමනා වැ ගයන ලද්දේ නො වේ. මැනැවින් කියන ලද්දේ වේ. නොමනා වැ කියන ලද්දේ නො වේ. ඒ අළු නිඃශ්‍රිත ය, අතභිනිඃශ්‍රිත නො වේ. මා විසින් අනුදන්තා ලද්දේ ය. අම්බවැසිය, මම ද මෙසේ කියමි:

“ගෝත්‍රය ඔස්සේ පෙරළා ගොස් විමසන ජනයා අතුරෙහි ඤාත්‍රියයා ශ්‍රෙෂ්ඨ ය. විද්‍යා චරණ දෙකින් යුත් යමෙක් වේ නම්, හේ දෙවි මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රෙෂ්ඨ ය” යනු සි.

පලමු බණවර සි.

31. “කතමං පන තං භො ගෞතමී වරණං, කතමා ච පන සා විජ්ජා?”ති. “න ඛො අමබ්බ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය ජාතිවාදෙ වා වුච්චති ගෞත්තවාදෙ වා වුච්චති මානවාදෙ වා වුච්චති: ‘අරහසි වා මං තිං න වා මං තිං අරහසි’ති. යත් ඛො අමබ්බ ආවාහො වා හොති, විවාහො වා හොති, ආවාහවිවාහො වා හොති, එතෙතං වුච්චති ජාතිවාදෙ වා ඉතිපි, ගෞත්තවාදෙ වා ඉතිපි, මානවාදෙ වා ඉතිපි: ‘අරහසි වා මං තිං න වා මං තිං අරහසි’ති. යෙ හි කෙවි අමබ්බ ජාතිවාදවිනිබ්බාදා වා ගෞත්තවාදවිනිබ්බාදා වා මානවාදවිනිබ්බාදා වා ආවාහවිවාහවිනිබ්බාදා වා, ආරකා තෙ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය. පහාය ඛො අමබ්බ ජාතිවාදවිනිබ්බාදාදා ගෞත්තවාදවිනිබ්බාදාදා මානවාදවිනිබ්බාදාදා ආවාහවිවාහවිනිබ්බාදාදා අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය සම්මතීරියා හොති”ති.

32. “කතමං පන තං භො ගෞතමී වරණං? කතමා ච සා විජ්ජා?”ති “ඉධ අමබ්බ තපාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො ගගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සංසාරමණ්ඩපායොතිං පජං සදෙවමනුස්සං සංගං අභිඤ්ඤා සම්මතීකම්භා පච්චෙදති. සො ධම්මං දෙසෙති අද්දිසල්ලාණං මජ්ඣිමනිකායාණං පරිසොදානකල්ලාණං සාත්ථං සමාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිපුර්ණං බුග්ගමිවරියං පකාසෙති.

33. තං ධම්මං සුණාති ගහපතී වා ගහපතීසුතො වා අඤ්ඤාතරහම්භා වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුණ්වා තපාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සම්මතාගතො ඉති පටිසම්මතීති: “සම්මාසම්මාසර්ථාදො රජපාපපො අබ්බාසාසො පබ්බජ්ජා. නිසිදං සුකරං අගාරං අරක්ඛාවසනා එකත්තපරිපුර්ණණං එකත්තපරිපුර්ණං සංඛලිඛිතං බුග්ගමිවරියං වරිත්ථං, යනුත්තානං කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙත්ථා”නති.

සො අපරෙත සම්මතෙ අපං වා භොගක්කම්භා පහාය මහත්තං වා භොගක්කම්භා පහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහත්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ණො එවං පබ්බජ්ජො සමාසනා පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විතරති ආචාරගෝචරසම්පන්නො අඤ්ඤාතො වජ්ජෙත්ථ ගගදස්සාථී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙත්ථ කායකම්මවිවිකම්මන සම්මතාගතො කුසලෙන, පරිපුර්ණාච්චො සිලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙත්ථ ගුත්තථොරො හොජ්ජෙත්ථ මත්තඤ්ඤා සතිසම්ප-ජ්ඤාදෙන සම්මතාගතො සන්තුට්ඨා.

31. [අම.] “හවද් ගෞතමයීනි, ඒ වරණය කවර ද? ඒ විද්‍යාව කවර ද?”

[හා.] “අමබ්බය, නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පත්ති ‘තෝ මට පුදුසු වෙයි යැ’යි කියා හෝ ‘තෝ මට නුපුදුසු වෙයි යැ’යි කියා හෝ ජාතිවාදයෙන් කියනු නො ලැබේ. මොත්‍රවාදයෙන් හෝ කියනු නො ලැබේ. මානවාදයෙන් හෝ කියනු නො ලැබේ. අමබ්බය, යම් තැනෙක වූ කලි ආවාහනයක් හෝ වේ ද, විවාහනයක් හෝ වේ ද, ආවාහවිවාහනයක් හෝ වේ ද, මෙහි ‘තෝ මට තරම් යැ’ යි (පුදුස්සෙහි යැ යි) කියා හෝ ‘තෝ මට නොතරම් යැ’ යි (නොපුදුස්සෙහි යැ යි) කියා හෝ යම් වචනයෙන් ලබ්ධියෙන් වේ ද, මෙය ජාතිවාද යැ යි ද, ගෝත්‍රවාද යැ යි ද, මානවාද යැ යි ද කියනු ලැබේ. අමබ්බය, යම් කෙනෙක් තුමු ජාතිවාදයෙහි බැඳුණේ හෝ ගෝත්‍රවාදයෙහි බැඳුණේ හෝ මානවාදයෙහි බැඳුණේ හෝ ආවාහවිවාහ-යෙහි බැඳුණේ හෝ වෙත් ද, ඔහු නිරුත්තර විද්‍යාවරණ සම්පත්තියෙන් ඇති වූවේ ය. අමබ්බය, ජාතිවාදයෙන් බැඳීම ද ගෝත්‍රවාදයෙන් බැඳීම ද මානවාදයෙන් බැඳීම ද ආවාහවිවාහයෙන් බැඳීම ද හැර දමන්නේ ම නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පත්තියෙන් පැක් කිරීම වේ.”

32. [අම.] “හවද් ගෞතමයීනි, ඒ වරණය කවර ද? ඒ විද්‍යාව කවර ද?”

[හා.] “අමබ්බය, අතීත වූ සමාස්සමුද්ධා වූ විද්‍යාවරණ දෙකින් සම්පූර්ණ වූ, මනා ගමන් හා මනා වචන ඇති, ලෝකය දන්නා, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථී වූ, දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘ වූ, සිවු සක් දත්, හගවත් වූ තථාගත තෙමේ මෙ ලොව පනල වෙයි. හේ ආදිකාලයේ වූ මධ්‍යකාලයේ වූ, පර්වතසාන කාලයේ වූ, මනා අරුත් ඇති, ව්‍යංජනයෙන් මනා ව සම්පූර්ණ, හැම ලෙසින් ම පිරිසුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු වූ මානිමුග්ගවේදීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

33. කිසි යම් කුලයෙක උපන් ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ ඒ දහම් අසා, තථාගතයන් කෙරෙහි සෑදූහැ ලබ්ධි (පනල කෙරෙයි). හේ ඒ සෑදූහැ ලැබීමෙන් සුක්ඛ වූයේ, “ශිභිගෙහි විසීම අවසිර ඇති එකෙක. රජත් පථයෙක. පැවිද්ද එළිමහනක. ශිභිගෙහි වසන්නහු විසින් එකැතින් පිරිසුන් කොට, එකැතින් පිරිසිදු කොට, ශංඛලිඛිතයක් සේ කොට මෙ බබ්බර කරන්නට පහසු නො වේ. මා කෙතෙරවුලු බා දමා කසාවත් හැඳ ශිභිගෙන් පැවිද්දට වදිතොත් ඒ යෙහෙකැ”යි මෙසේ සලකයි.

හේ පසු කාලක මද වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ වස්තුසම්පත් රුහිය හැර දමා, මද වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ තැ පිරිස හැර දමා, කෙතෙරවුලු බා දමා, කසාවත් හැඳ ශිභිගෙන් පැවිද්දට වදි. මෙසේ පැවිදි වූ ම හේ පාතිමාකධසංවරයෙන් හැවුරුණේ, ආචාරයෙන් ගෝවරයෙන් සම්පූර්ණ වැ, සල්ප වූ ද වරදෙහි බිය දන්නා පුදු වැ වෙසෙයි. සිකපද සමාදන් වැ ගෙන, කුසල් වූ කා විසි කමින් සුත් වැ, පිරිසිදු දිවෙල ඇති වැ, සිල්වත් වැ, ඉදුරන්හි වැසු දෙරැහි වැ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, සිහිවුණින් සුත් වැ (සිවු පසයෙහි) ලද පමණින් සතුටු වැ වෙසේ.

34. කථංඤ්ව අමබට්ඨ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති ?

ඉධ අමබට්ඨ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති තිභිතදඤ්ඤා තිභිතසප්ථා ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණ-
භූතතිතානුකම්පි විහරති. ඉදංචි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අදින්නාදුතා පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති. දින්නාදුසි
දින්නපාටිකංඛි අපේතෙත සුචිතුලෙතන අත්තතා විහරති, ඉදංචි'ස්ස හොති
සීලස්මිං.

අබ්‍රහ්මචරිතං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරුචාරී වරතො මෙට්ඨනා
ගාමබම්මා. ඉදංචි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදු පටිවිරතො හොති සච්චවාදී ඤ්චසඤ්ඤා
පේතො පච්චික්ඛිතො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදංචි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

පිටුණං වාචං පහාය පිටුණංය වාචාය පටිවිරතො හොති, ඉතො සුචා
න අමුත්ත අකඩාතා ඉතමසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුචා න ඉමෙසං අකඩාතා
අමුතං හෙදාය. ඉති භික්ඛානං වා සකිංයා සංභිතානං වා අනුසාදානා
ඤ්ඤාසංග්ගා සමග්ගරතො සමග්ගනද්දී සමග්ගකරණීං වාචං භාසිතා
හොති. ඉදංචි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා
වාචා තෙලා කණ්ණසුධා පෙමතීයා හදයබ්බමා පොරී බහුජනකතො
බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදංචි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

ඤ්චප්පාලාපං පහාය ඤ්චප්පාලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී
අත්ථවාදී බම්මවාදී විතයවාදී තිබ්බානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙත
සාපදෙසං පරිසන්නවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං ඉදංචි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

35. ඛිජ්ගාමභූතනාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභතතින්තො
හොති රත්තූපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නච්චිතිතවාදිතවිසුක-
දස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිවිලෙපනබාරණමණ්ඩනවිභූසනවිසානා
පටිවිරතො හොති. උච්චාසයතමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජන-
පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකබඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො
හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්තිකුමාරිකපටිග්ගහණා
පටිවිරතො හොති. දුසිද්ධසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජේලක-
පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුක්කුචපුකුකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො
හොති. හත්ථිගවාස්සවලවිපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බෙත්තවදු-
පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපටිග්ගහණානුග්ගහණා පටිවිරතො
හොති. කයවික්කයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටා
පටිවිරතො හොති. උකෙකාචනවඤ්චනතිකතිසාවිකොගා පටිවිරතො
හොති. ඡේදනවිබ්බකිනවිපරුණමාසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති.
ඉදංචි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

34. අම්බට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් සිල්වත් වේ ද ?

අම්බට්ඨය, මෙහි මහණ තෙමේ පණ්ණාසා හැර පණ්ණාසොත් තොර වෑ බහා තැබූ දඹු ඇත්තේ, බහා තැබූ අපි ඇත්තේ, පවෙහි ලජ්ජා ඇතිගේ, කුළුණෙන් යුත් වූගේ, හැම දිවි ඇති සත් වග කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වෑ වෙසේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

ගේ අසිතාදත් හැර අසිතාදතින් තොර වූගේ වේ. දුන් දය ම ගන්නා සුපු වූගේ, දුන් දය ම අවෙක්සනුගේ, තොසොර වූ පිරිසිදු වූ සිතින් වෙසේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

අබරමසර හැර හැම දහම් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වෑ හැසිරෙනුගේ, එයින් වැළැක්කේ, බබසර රක්කේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

මුසවා හැර සබ්බස් ඇත්තේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියනුගේ, තහවුරු බස් ඇත්තේ, හැදෑරිය යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව තොරවටිනුගේ, මුසවාගෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

පිටුණු බස් හැර පිටුණු බසින් වැළැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා ගෙන, මොවුන් ගේ බිඳීම පිණිස එ තත්හි නො කියන්නේ වේ. එ තැනින් ගෝ අසා ගෙන ඔවුන් ගේ බිඳීම පිණිස මොවුනට කියන්නේ නො වේ. මෙසේ බිදුණුවුන් එකට ගලපන, එකට හැලැපුණුවුන් ගේ සමඟිට අනුබල දෙන, සමඟියෙන් වසනවුන් හා වසනු රිසි, සමඟිය ඇතිකට ඇලුණු, සමඟිය ඇතිකවුනට සතුටු, සමඟිය ඇත්තවුන් කරන බස් තෙපලන්නේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

පරොස් බස් හැර පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. යම් බසෙක් නිවැරදි ද, කත්කලු ද, පෙම් කටයුතු ද, සිතෑ කාවදනේ ද, නියැරියන් ගේ බස සේ සිලුටු ද, බොහෝ දෙනාට පිය ද, බොහෝ දෙනා මත වඩනේ ද, එ බදු බූ බස් තෙපලනුගේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

බොල් බස් හැර දමා සුදුසු කල් වෙලා බලා ම කතා කරනුගේ, ඇත්ත ම කියනුගේ, වැඩක් ම කියනුගේ, දහමක් ම කියනුගේ, හික්මෙනුවට සුදුසු බසක් ම කියනුගේ, බොල් දෙබැටිල්ලෙන් වැළැක්කේ වේ. සුදුසු කාලයෙහි කරුණු සහිත, ඉමක් කෙලවරක් ඇති, අරුත් සහිත, සිතෑ තරා ගත යුතු බස් තෙපලනුගේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

35. ගේ පැල වත දු පැල වුණු දු කැඩමෙන් බිඳිමෙන් වැළැක්කේ වේ. රූ බොජුනෙන් වැළැක්කේ, නොකල්හි අහර ගැන්මෙන් වැළැක්කේ, එක් බත් ඇත්තේ වේ. තවනු ගනු වසනු පිටු එ දස්තෙන් වැළැක්කේ වේ. අඩු තැන් පිරිමටත් සැරැසුමටත් කරුණු වූ මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැළැක්කේ වේ. උසසුන් මහස්තෙන් වැළැක්කේ වේ. රන් රිදී මුහු කතවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වේ. අමු බාතෘ පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වේ. අමුමස් පිළිගැන්මෙන්...ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන්... දසිදසුන් පිළිගැන්මෙන්...එළුවන් තිරුවෙන් පිළිගැන්මෙන්...කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන්...ඇතුන් ගෙරින් අසුන් වෙළෙඹුන් පිළිගැන්මෙන්... කෙත්වත් පිළිගැන්මෙන්...හිඟියකට ලොකු කුඩා දුත මෙහෙවර කැරැමෙන්...ගනු දෙනු කැරැමෙන්...තුලාකුට කංසකුට ඕනකුටයෙන්... උපෙකාරික වංචන නිකති සාවයෝග යන මෙයින්...ඡෙදන වඩ බකින විපරිමෝග ආලෝප සහසාකාර යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

36. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං ඛිජගාමභුතගාමසමාරම්භං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං ඛනිඛිජං එඵඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමෙව ටඤ්චමිං. ඉති එවරුපා ඛිජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිථිරතො හොති ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

37. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං යාතසන්තිධිං සත්තසන්තිධිං ගතිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිථිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

38. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: තච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වේදාලං කුමාදුතං සොහනගරකං වණ්ඤාලං වංසං ඛොවනං හත්ථිසුඤ්ඤං අස්සාසුඤ්ඤං මහිසසුඤ්ඤං උසහසුඤ්ඤං අජසුඤ්ඤං මේණ්ඩිසුඤ්ඤං කුක්කුචසුඤ්ඤං වට්ඨකසුඤ්ඤං දණ්ඩසුඤ්ඤං මුට්ඨිසුඤ්ඤං නිබ්බුඤ්ඤං උය්‍යාසාධකං බලස්සං සෙතාබ්බතං අණිකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිථිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

39. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං ජ්ඣප්පමාදට්ඨානානුසොගං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගවීරං ටඞ්ඤකං මොක්ඛවිකං විඞ්ඤාලකං පත්තාලාකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති එවරුපා ජ්ඣප්පමාදට්ඨානානුසොගා පටිථිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

40. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං උච්චාසගතමහාසගනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසජ්ඣං පලලඞ්ඤං ගොතකං විත්තකං පටිකං පට්ඨිකං කුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිත්පාවේණිං කාදලිමිග-පවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරත්ථදං උග්ගොලොකිතකුප්ඛානං-ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසගතමහාසගනා පටිථිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

36. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, මුලින් පැල වන දෑ, කදින් පැල වන දෑ, පුරැකින් පැල වන දෑ, කොළියෙන් පැල වන දෑ, පස් වනු ඇටින් පැල වන දෑ යන පැල වන දෑ ද පැල වුණු දෑ ද සිදුම් බිදුමහි ගෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හේ මේඛු පැලවන දෑ ද පැලවුණු දෑ ද කැඩුමෙන් බිදුමෙන් වැලැක්කේ වෙ. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

යම්සේ ම ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ ආහාර රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වසු රැස් කොට තබා ගැන්ම, යාන රැස්කොට තබා ගැන්ම, යහන් රැස් කොට තබා ගැන්ම, සුවද රැස් කොට තබා ගැන්ම, ආමේ රැස් කොට තබා ගැන්ම යන මේ හෝ මේඛු වූ පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලඳීමේ යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මේ ඛු වූ සන්නිසිකාර පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

38. යම්සේ ම ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම්, තටසම්ප්‍රා, ආබ්‍යාන, පාණ්ඨර, චේතාල, කුම්භචුත, ගෝභතක, සණ්ඨවුන් කෙළිය, උණගස් ඔසොවා කරන ක්‍රීඩාව, අසිඛාවතය, ඇත් පොර, අස් පොර, මිසුපොර, ගොත් පොර, එළු පොර, බැටෙළු පොර, කුකුළු පොර, වවු පොර, පොලු හරඹ, මිටුසුද, මල්ල පොර, සුද පවත්නා තැන් දත්තට යැම, බල සෙන් ගණිනා තැන් දත්තට යැම, බලසෙන් බෙදනා තැනට යැම, බලඇණි දත්තට යැම යන විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ ඛු වූ විසුළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

39. යම්සේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස් දූකෙළිය, මඩුලු පැනුම්, සන්තිකා ක්‍රීඩාව, දූද කෙළිය, කල්ලි ගැයුම්, සලා අත් කෙළිය, ගුල කෙළිය, කොළනලා පිහීම, කෙළි නතුලින් හැම, කරණම් ගැයුම්, කත්තංගුරුවා කෙළිය, කොළ තැළියෙන් වැලි මැනීම, ක්‍රීඩා රථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරි කෙළිය, සිතූ දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය යන මේ ආදී වූ හෝ මේඛු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ ඛු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

40. යම්සේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්සතිප්‍රවෘත්ති, පලහය, මහ කොදුපලහය, විසමිතෙන් විසිතුරු කළ එළුලොම්බුවා ඇතිරිය, එළුලොම්බුවා සුදු ඇතිරිය, ගත මල් ගෙදු සුදු ලොම් ඇතිරිය, තිලිය, සිංහාදිරූපවලින් විසිතුරු කළ එළුලොම්බුවා ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළුලොම්බුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළුලොම්බුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කෝසෙස්ස හුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිට එළුන ඇතිරිය, රියා එළුන ඇතිරිය, ඇඳට හරි ලන සේ අසුන්-දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්ලුවකමින් කළ මහතු පසතුරුණ, ඉස්සෙරු පාමුලා රතු කොට්ට තැබූ රතු උඩුවියත් සහිත මහතු යහන යන මේ ආදී හෝ මේ ඛු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ ඛු වූ උස්යහන් මහ යහන් පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

41. යථා වා පනෙනෙක භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතියා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිතවිභූසනවස්තානුසොගං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං තභාපතං සමබාහනං ආදයං අඤ්ජනං මාලාවිපලපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛාලෙපනං හත්ථබ්බකං සිඛාබ්බකං දණ්ඩකං තාමිකං බග්ගං ජතතං විත්තුපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණං වාලුපීජනිං ඔද්දානානි වත්ථානි දිඝදසානි. ඉති වා ඉතිඵවරුපා මණ්ඩිතවිභූසනවස්තානුසොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සිලසමිං.

42. යථා වා පනෙනෙක භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතියා තෙ ඵවරුපං තීරච්ඡාතකථං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමිත්තකථං සෙතාකථං හයකථං සුභ්බකථං අත්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤ්ඤිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නිගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං කුමාරකථං කුමාරිකථං සූරකථං විසිඛාසකථං කුමිහට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං තාතත්තකථං ලොකකබ්බසිකං සමුද්දකබ්බසිකං ඉතිහවා-තවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡාතකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සිලසමිං.

43. යථා වා පනෙනෙක භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතියා තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: ත නිං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානාමි. කිං නිං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානිංසාසි? ඔච්ඡාපටිපනෙනා නිමසි, අහමස්මි සම්මාපටිනෙතා. සහිතමෙම¹ අනුහිතනෙන. පුරෙ වචනිකං පච්ඡා අවච්ඡි, පච්ඡාචචනිකං පුරෙ අවච්ඡි. ආවිණ්ණං තෙ විපරිවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදො නිග්ගාහිතො'සි. වර වාදපාමොක්ඛාය. නිබ්බේදොති වා සචෙ පසගාසිති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සිලසමිං.

44. යථා වා පනෙනෙක භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතියා තෙ ඵවරුපං දුක්ඛෙය්‍යපභිණ්ණගමිනානුසොගමිනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිත්තානං බත්තධානං ඩ්‍රාගමණානං ගහපතීකානං කුමාරානං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්තාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්ත ඉදං ආගරුති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුක්ඛෙය්‍යපභිණ්ණගමිනානුසොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සිලසමිං.

1. සංහිතමෙම අසංහිතං තෙ. කෙසුචි.

41. යම්කෙ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවද පුණ්‍යයෙන් ඇග ඉළිම, අත් පා ඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් හා මැඩිම, සුවද දියෙන් නැවිම, උරහිස් ඇති මස් වැඩෙනුවට නූතරින් තැළිම, කැබපතින් මුහුන බැලිම, අලංකාර පිණිස අඳුන් ගැම, මල් පැළැදිම හා විලෙවුන් දැරිම, මුවපුණු මුවවිලෙවුන් දැරිම, හසාහරණ දැරිම, හිසැ කුඩුම්බය බැදිම, විසිතුරු සැරසට දැරිම, විසිතුරු බෙහෙත් තල දැරිම, කඩු දැරිම, විසිතුරු කුඩ දැරිම, විසිතුරු පාවනන් දැරිම, තලල්පට බැදිම, මිණි දැරිම, විසිතුරු සෙමෙර වල්පිදුනා දැරිම, දික් දවලු ඇති පුදුරෙදි හැදිම යන ආදීන් ඇගැ අඩු තැන් පිරැවීමටත් ඇග සැරැසීමටත් කරැණු වන දෑ පරිභෝග කිරිමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෝ මහණ තෙමේ එබඳු දෑ පරිභෝග කිරිමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

42. යම්කෙ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, රූපකපා, වේරකපා, මොමානුකපා, සේනා-කපා, හසකපා, සුභිකපා, ආහාරකපා, පානකපා, වසානකපා, යයනකපා, මාලාකපා, ගනිකපා, ඥාතිකපා, යානකපා, ග්‍රාමිකපා, නිගමකපා, තහරකපා, ජනපදකපා, ස්ත්‍රීකපා, පුරුෂකපා, කුමාර-කපා, කුමාරිකපා, ගුරකපා, විපිකපා, කුමාසානකපා, පුරිප්පුත-කපා, තාතානිකපා, ලෝකාබ්‍යාසිකාකපා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකපා, ඉතිහව්‍යාහව කපා යන මේබඳු වූ තිරස්මිතකපාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙකින් අන්‍ය වූ හෝ මෙබඳු කපාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

43. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දැනිනි, මම ම මේ දහම් විනය දැනිමි, මේ දහම් විනය කීමැ යි තෝ දැනි ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි, මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බය කරැණු සහිත ය. තා බය කරැණු රහිත ය. තෝ පලමුවෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පලමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දෑ මගේ එක් උච්චයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙය් තැනිණ. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා නැගු දෙයින් මිදෙත්තට හැසිරෙව. හැකි තම් එය විසදව” යි යන ආදීන් මේ බඳු වූ ඊතූන් බැණ දෙබානැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අන් මේ බඳු වූ හෝ බැණුමිදෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

44. යම්කෙ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යත්තැ, අසෝ තැනට එත්තැ, මෙය ගෙන යත්තැ, අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙත්තැ” යි කල නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහමැතිගෙන් සෘත්‍රියයන්ගේ භමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජකුමාරවන් ගේ මෙබඳු දෑ මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙනැ ගැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අන් මෙබඳු හෝ දෑ මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන ගැමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

45. යථා වා පනෙතෙ භොතතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ කුතකා ව ගොතති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව නිෂ්පාසිකා ව ලාහෙන ලාංගං නිජ්ඣංසිතානරං ව. ඉති වා ඉතිඵවරූපා කුතනලපනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස නොති සිලසමිං.

46. යථා වා පනෙතෙ භොතතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: අඛං නිජ්ජිතං උප්පාදං සුපිනං ලකඛණං මුසිකව්ජිතතං අග්ගිනාමං දබ්බිනොමං පුසතොමං කණ්ණොමං තණ්ඩුලභොමං සප්පිභොමං තෙලසහාමං මුඛතොමං ලොහිතනොමං අඛග්ගිජ්ජා වජ්ජුච්ජා බහනවිජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුජිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා මිසවිජ්ජා විව්ජිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණ්ඩ්‍රාජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකජ්ජානං සරපරිතතානං මගවිකකං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස නොති සිලසමිං.

47. යථා වා පනෙතෙ භොතතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: චණ්ඩලකඛණං වත්ථලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං ඛත්තලකඛණං ආවුඛලකඛණං ඉන්ද්‍රිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දසලකඛණං දසිලකඛණං හත්ථිලකඛණං අස්සලකඛණං මහිසලකඛණං උසනලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුට්ඨලකඛණං වට්ඨකලකඛණං ගොධා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කව්චලකඛණං මගලකඛණං. ඉති වා ඉති ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස නොති සිලසමිං.

48. යථා වා පනෙතෙ භොතතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: රඤ්ඤං නිග්ගානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිග්ගානං හවිස්සති. අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං උප්පානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අප්පානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උප්පානං හවිස්සති, අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං අප්පානං හවිස්සති. අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස නොති සිලසමිං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුලත් කර ඇත.

45. යම්කිසි වතාවට ඇතැම් මහණවහන්සේ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, කුහක කම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙවන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සදහා කසිත් නෝ බසිත් සෝ ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-ප්‍රේමයෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ කුහකලපනවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

46. යම්කිසි වතාවට ඇතැම් හවත් මහණවහන්සේ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, අංග, කිසිත්ත, උත්පාත, ස්ප්‍රේෂ, පුරුෂලක්ෂණ යන ශාත්‍ර ද, මුහුණවත්තවිදු, අත්තිකෝම, දර්ශිකෝම, කුණකෝම, කණකෝම, තණ්හලකෝම, සර්පිකෝම, තෙතලකෝම, මුඛකෝම, ලෝකිකතෝම, අංගවිදු, වාස්තු විදු, ක්ෂාත්‍ර විදු, ශිව විදු, භූත විදු, භූරි-විදු, අති විදු, විෂ විදු, වාස්වික විදු, මුහුණ විදු, ශක්ත විදු, වායව විදු, පක්විධාන, ශරපරිත්‍රාණ, මායපක්ෂ යන මෙකී නෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරණික විදු සොත් මිත්‍යාචාරයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ තීරණික විදු සොත්, මෙබඳු මිත්‍යාචාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

47. යම්කිසි වතාවට ඇතැම් හවත් මහණවහන්සේ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කළුලකුණු, ඊලකුණු, දුභුලකුණු, අවිලකුණු, අතිරිලකුණු, පිරිමිලකුණු, කුමරිලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිහුලකුණු, වැහැල්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, ඵලකුණු, වැවිලකුණු, වවුලකුණු, ගොල්ලකුණු, කැණි-ලකුණු, කපුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මෙබඳු තීරණික විදු සොත් මිත්‍යාචාරයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

48. යම්කිසි වතාවට ඇතැම් හවත් මහණවහන්සේ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දික, අසෝ නැකැතිත් අසෝ රජුන් (හුද සඳහා) සිය නුවරින් ඒකමීථ වන්නේ ය, අසෝ නැකැතිත් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතිත් රට තුළ උන් රජුන් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට යාම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතිත් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් ඉට්ත් වීම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතිත් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පැමිණීම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතිත් ඇතුළත සිටින රජුන්ගේ ඉට්ත් වැ යාම වන්නේ ය, රට ඇතුළත සිටින රජුට ජය වන්නේ ය, පිටතැ සිටින සතුරු රජුට පරාජය වන්නේ ය, පිටතැ සිටින සතුරු රජුට ජය වන්නේ ය, රට තුළ සිටින රජුට පරාජය වන්නේ ය” යි මෙසේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය, මොහුව පරාජය වන්නේ ය’ යි කියමින් මෙබඳු වූ තීරණික විදු සොත්, මෙබඳු වූ මිත්‍යාචාරයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණික විදු සොත් මිත්‍යාචාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

49. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේති තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපොනති සෙය්‍යපිදං: වජ්ජකාහො හවිසාති සුරියගාහො හවිසාති නකඛතගාහො හවිසාති, වජ්ජමුරියානං පථගමනං හවිසාති වජ්ජමුරියානං උපපගමනං හවිසාති නකඛතානං පථගමනං හවිසාති නකඛතානං උපපගමනං හවිසාති, උකකාපානො හවිසාති, දිසාඛාහො හවිසාති, භූමිවාලො හවිසාති, එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිසාති, එවංවිපාකං වජ්ජමුරියානකඛතානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිසාති, එවංවිපාකො වජ්ජකාහො හවිසාති, එවංවිපාකො සුරියගාහො හවිසාති, එවංවිපාකො නකඛතගාහො හවිසාති, එවංවිපාකං වජ්ජමුරියානං පථගමනං හවිසාති, එවංවිපාකං වජ්ජමුරියානං උපපගමනං හවිසාති, එවංවිපාකං නකඛතානං පථගමනං හවිසාති, එවංවිපාකො උකකාපානො හවිසාති, එවංවිපාකො දිසාඛාහො හවිසාති, එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිසාති, එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිසාති, එවංවිපාකං වජ්ජමුරියානකඛතානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිසාති, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති, ඉදම්පි'සා හොති සිලසම්.

50. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේති තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපොනති සෙය්‍යපිදං: සුඛවුට්ඨිකං හවිසාති දුඛවුට්ඨිකං හවිසාති, සුභිකං හවිසාති දුඛිකං හවිසාති, ඛෙමං හවිසාති ගයං හවිසාති, රොගො හවිසාති ආරොග්‍යං හවිසාති, මුද්දං ගණනං සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති, ඉදම්පි'සා හොති සිලසම්.

51. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේති තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපොනති සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගකරණං ජිව්‍යාතිස්ථානං හනුසංහතනං හස්තිස්ථානං හනුස්ථානං කණ්ණස්ථානං ආදායස්ථානං කුමාරිස්ථානං දෙවස්ථානං ආදිවුට්ඨානං මහභුට්ඨානං අභිභුජ්ජනං සිරිව්‍යායනං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති, ඉදම්පි'සා හොති සිලසම්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

49. යම්කිසි අයෙකුට හවන් මහණවීමෙන් සැදුණායෙන් දුන් බොහෝ වලද, අපේ දින වසුනුහණය වන්නේ ය, අපේ දින සුභාග්‍රහණය වන්නේ ය, අපේ දින නක්ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය, අපේ දින සිද්ධි හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය, අපේ දින ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය, අපේ දින තකන් තරුන් නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය, අපේ දින ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය, අපේ දින උල්කාපතනය වන්නේ ය, දිග්ග්‍රහය වන්නේ ය, භූමිකම්පනය වන්නේ ය, වැසි නැති වූ අතර ගෙදැවුම් වන්නේ ය, සද්ධර්මය ද නකත් තරුන් ද උදාව, බැසීම, කෙළෙසීම, පිරිසිදුව වන්නේ ය, වසුනුහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, සුභාග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, නක්ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ධර්ම දෙදෙනාගේ මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ධර්ම දෙදෙනාගේ නොමගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, තකන් තරු වල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, ඔවුන්ගේ උත්ප්‍රසාදනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, දිග්ග්‍රහය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, වැසි නැති වූ අතර ගෙදැවුම් මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, සද්ධර්මය ද නකත් තරු වල ද උදාවත් බැසීමත් කෙළෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ”සි කියනුයේ, මෙබඳු තිරස්ථිත වියුණෙන්, මෙබඳු මිහිපර්වතයෙන් දිව පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්ථිතවියුණෙන් මිහිපර්වතයෙන් වැළැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සිලය වේ.

50 යම්කිසි දැනුම හවත් මහණ බමුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බෞද්ධත්ව වලද, 'මේ සම්මෙය්‍ය වැසි වන්නේ ය, මේ සම්මෙය්‍ය නියම වන්නේ ය, මේ සම්මෙය්‍ය රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සම්මෙය්‍ය රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සම්මෙය්‍ය රටට උවදුරු නැති වන්නේ ය, මේ සම්මෙය්‍ය රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය, මේ කලා රෝග වන්නේ ය, මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ' යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රා, ගණනා, සංඛ්‍යාන, කාව්‍යශාස්ත්‍ර, ලෝකායතනාශ්‍ර යන මේ හෝ මෙබඳු තීරණවේදන පිදුයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ කෙසේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ තීරණවේදනපිදුයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්වෙත් වෙයි. මේ ද ඔහු හේ සිලය වේ.

51. යම්තස් ඇතැම් තවත් මහණ බමුණෝ සද්දහයෙන් දුන් බෞද්ධත්ව ලද්ද, ආවාහ සද්දහා තකත් කීම, විවාහ සද්දහා තකත් කීම, වෙන් වූ අශ්ව සැමයන් එක් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති කිරීමට යන්ත්‍රමත්ත්‍වාදිය කැරැදීම, ඕම් පාලු කරන සේ හුනියම් කිරීම, තැසෙන්නට යන දරුගම් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවුගුළු බැදීම, මත්ත්‍රාදී බලපයන් ගනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දූපිම, කන් අගුළු වැටෙන්නට මතුරු දූපිම, කැබටතෙහි දේවතාවෙයෙකු කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා සේන කියැවීම, දෙවද්දස්සක ලවා සේන කියැවීම, ජපිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුවෙන් ගිනි ජල් පිහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේබඳු වූ තීරණික විද්‍යාවන්, මිත්‍යාජවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද අත් මේබඳු වූ ද තීරණිකවිද්‍යාවන්, මිත්‍යාජවයෙන් වැළැක්වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

52. යථා වා පනෙතො හොනොයා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතො තො ඵවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය ඡව්ණජ්වෙන ජිවිකං කපොතති - සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකිරණං ආවමනං නගාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උභවිජ්ජරවනං අබ්බවිජ්ජරවනං සිසවිජ්ජරවනං කණ්ණතෙලං තෙතතපතපානං නජ්ජකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකතියං ධුරකතියිව්ණං මූලතෙසජ්ජනං අනුපාදානං ඔසසිනං පටිමොකෙකා. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය ඡව්ණජ්වො පටිවිර-තො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස හොති සිලකමං.

53. අථ ඛො සො අමබවස්ස භික්ඛු ඵවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භගං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි අමබවස්ස ඛතතිසො මුඤ්ඤාචරිතොයා නිහතපච්චාමිතොයා න කුතොපි භගං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චිජ්ජිකපනා, ඵවසමව ඛො අමබවස්ස භික්ඛු ඵවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භගං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකින සම්නනාගතො අර්ඝ්ඤාතං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵවං ඛො අමබවස්ස භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති.

54. කථංඤා අමබවස්ස භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුහතඤ්ඤා හොති? ඉධ අමබවස්ස භික්ඛු වක්ඛුතං රූපං දිඤ්ඤා න නිමිත්තභාගාති හොති නානුබ්බසඤ්ජනභාගාති. යඤ්ඤාධිකරණමෙතං වක්ඛුද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා - දෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනියස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති රක්ඛති වක්ඛුද්ධියං, වක්ඛුද්ධියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොෂතත සද්දං සුඤ්ඤා - පෙ-භාෂණත ගඤ්ඤා සාධිතා - පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතා - පෙ- කායෙත පථාධිකං චුසිතා - පෙ- භෙසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාගාති හොති නානුබ්බසඤ්ජනභාගාති. යඤ්ඤාධිකරණමෙතං මනිද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනියස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති රක්ඛති මනිද්ධියං. මනිද්ධියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉද්ධියසංවරෙන සම්නනාගතො අර්ඝ්ඤාතං අබ්බසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵවං ඛො අමබවස්ස භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුහතඤ්ඤා හොති.

52. යම්කිසි ඇතැම් හවන් මහණවුණෝ සැදහැසෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩිතයා පිරිසෙකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තුපරිකරණ, මතුරු දපා බුව දෙවීම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, අනුතව සෙත් පතා ගිහි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලග විරේක කරවීම, වස්ති කිරීම, ශීඝ්‍ර විරේවන බේන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පියා දීම, ඇතැ ගිසිල ගත්වන බේන් තෙල් පිසීම, ගිහියනට තෘෂා කිරීම, ඇස පටලයට කාරම් අදුන් සාදා දීම, ඇතැ ගිසිල ගත්වන අදුන් සාදා දීම, ඇතැ උල්ඇණ ලෙඩට බේන් දීම, ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළිකම් කිරීම, මුල්බෙහෙත් දීම, කාරම්බේන් බැඳ වණ පුව වූ පසු ඒ වා ගලවා දීම” යැයි මේ ආදී වූ තීරණවිතවිද්‍යයෙන්, මහාචාර්යයෝ දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

53. අමබන්ධය, ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිල්වත් වූයේ, සිලසංවර හේතුයෙන්, කිසි ම එක ද අසංවරයකින් පහල පියා හැකි බියක් නොදකී. අමබන්ධය, කෘත්‍රියාභිෂේකයෙන් මුදුනැ අභිෂේක ලත්, වැනැසුණු සතුරන් ඇති, කෘත්‍රියයෙන් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් පියා හැකි මොන ම බියකුත් යම්කිසි නොදක්කේ ද, අමබන්ධය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සිල්වත් වූයේ, (තමාගේ ඒ) සිලසංවර හේතුයෙන් කිසි එක ද අසංවරයකින් ඉපැදියා හැකි බියක් නොදකී. හේ මේ ආදී සිලසකකයෙන් සමිච්ච වූයේ, සිය සතත්ති නිශ්ශ්‍රේෂ්ඨ වූ කාසික මානසික ප්‍රචය පිදී. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ මෙසේ සිල්වත් වෙයි.

54. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද ? යත්: අමබන්ධය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇති රූපයක් දක, ශුභාදී වශයෙන් එහි ලකුණු නොගත්තේ වේ. ශුභාදී වශයෙන් අත්පා ඇ අවයවවල අසුරු සිතට නොගත්තේ වේ. යම් කරුණකින් වක්‍රජිහියය වසා නොගෙන වසත්තනු හේ විතතසත්තානසට විෂම් ලෝභ දොමනස් ආදී ලාභීක අකුශල ස්වභාවයෝ නැවැත නැවැත වැස්සෙත්තානු ද, එහි සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. ඒ වක්‍රජිහියය හේ රකි. ඒ වක්‍රජිහියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ අසා...නැතැසෙන් ගඳ ආභ්‍රාණය කොට...දිවෙත් රස ආභ්‍රාණය කොට...කසින් ස්ප්‍රථෙව්‍ය සායම් කොට...සිතින් දහම් අරමුණු දක, ශුභාදී වශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නොවේ. යම් කරුණකින් ශ්‍රෝත්‍රජිහියය...ශ්‍රාණ්‍යජිහියය...ජිහ්වජිහියය...කාශ්‍යජිහියය...මහජිහියය සංවර කොට නොගෙන වසත්තනු හේ විතතසත්තානසට විෂම් ලෝභය දොමනස් ආදී ලාභීක අකුශල ධර්මයෝ නැවත නැවත වැස්සෙත්තෝ ද, ඒ ශ්‍රෝත්‍රජිහියයාගේ...ශ්‍රාණ්‍යජිහියයාගේ...ජිහ්වජිහියයාගේ...මහජිහියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර...ශ්‍රාණ...ජිහ්ව...කාශ...මහජිහියය රකි. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමිච්ච වූයේ. සිය සතත්ති අව්‍යාසේක ප්‍රචය පිදී. අමබන්ධය, මෙසේ මහණ තෙමේ ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

55. කථංඤ්ච අමබව්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නනාගතො හොති ? ඉධ අමබව්ඨ භික්ඛු අභික්කන්තොන පටික්කන්තොන සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතො පිලොකිතො සම්පජානකාරී හොති, සම්ඤ්ජිතො පසාරිතො සම්පජානකාරී හොති, සංඛ්‍යාපිපත්තච්චිරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතො පිතො බාසිතො සාසිතො සම්පජානකාරී හොති, උච්චාර-පසංචාලකමම සම්පජානකාරී හොති, ගතො සිතො නිසින්නො සුත්තො ජාගරිතො භාසිතො කුණ්ඨිතාච්ච සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නනාගතො හොති.

56. කථංඤ්ච අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති ?

ඉධ අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපටිභාරිකොන ච්චරොන කුච්ඡිපටිභාරිකොන පිණ්ඩපාතොන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඨ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාණ්ඩං ඛෙති, එවිමෙව ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපටිභාරිකොන ච්චරොන කුච්ඡිපටිභාරිකොන පිණ්ඩපාතොන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

57. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛකොන සම්නනාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරොන සම්නනාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සති-සම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නනාගතො ඉමිය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සම්නනාගතො විවිත්තං සෙත්තං සත්ථි අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඛඛං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං චනපථං අභේඛාකායං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ජාගත්තං පිණ්ඩපාත-පටික්කන්තොනා නිසිදති පලලඛිකා ආභුජිතා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

58. සො අභිජ්ඣං ලොකො පහාය විගතාභිජජ්ඣිත චේතසා විහරති අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොඛෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති සංඛ්‍යාපණ්ණාසිදානුසංඛිපි, ඛ්‍යාපාදපදෙසං විත්තං පරිසොඛෙති. චිතමිද්ධං පහාය විගතචිතමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො, චිතමිද්ධා විත්තං පරිසොඛෙති. උද්ධච්චකුක්කඤ්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣිත්තං චූපසත්තවිත්තො, උද්ධච්චකුක්කඤ්චං විත්තං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ජං පහාය තිණ්ණපිචිකිච්ජා විහරති අකථංසං කුසලෙසු ඛමෙසු, විචිකිච්ජාය විත්තං පරිසොඛෙති.

55. අමබව්සු, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? යත්: අමබව්සු, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි, පෙරළා නැවැත්මෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (ඵය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි මනා නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිවීමෙහි දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. සහල සිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. අහර ගැන්මෙහි පාත් පීමෙහි පිටිකැට්ටි ආදිය කෑමෙහි, මිටැණි ආදිය රස විඳීමෙහි, නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගම්නෙහි සිවුමෙහි හිඳුමෙහි නිඳුමෙහි පිබිඳුමෙහි බිණුණෙහි නොබිණුණෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. අමබව්සු, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් යුත් වෙයි.

56. අමබව්සු, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ලද පමණින් සතුටු වේ ද? යත්: අමබව්සු, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරෙන් ද, කුක්කුසලපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද තෘප්ත වෙයි. හේ යම් යම් තෘප්තකට නික්මා ගියේ ද, අවපිරිකර පමණක් ම ගෙන නික්ම යෙයි. අමබව්සු, අත්තවු ඇති කුරුළු තෙමේ තමා පියා හමා යන හැම තැනට ම පියාපත් බර සහිත ව ම යම්ගේ පියාමා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් කුක්කුසලපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ අහරින් තෘප්ත වෙයි. හේ තමා යන යන තැනට පා සිවුරු ආදී අව පිරිකර පමණක් ම රැගෙන යෙයි. අමබව්සු, මහණ තෙමේ මෙසේ තමා ලත් පසයෙහි (ලද පමණින්) සතුටු වෙයි.

57. අමබව්සු, ඒ මහණ මේ ආසී සිලසකකියෙන් සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් ද...මේ ආසී සමාතිසම්ප්‍රජනනයෙන් ද...මේ ආසී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසානුල පථිත කුසුරුලි කිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් එළිමහන් පිදුරුලෙන් යන මේ කි කිසි ජනශුන්‍ය සෙතස්තක් හස්තය කෙරෙයි. හේ පිඬු සෙවීමට ගොස් පෙරළා ආණය, පසුබත්ති පලක් බැඳ, උඩුකය කෙළින් තබා ගෙන, කම්මහනට යොමු කොට සිහිය එළඹවා තිඳි.

58. හේ ලොව කෙරෙහි අභිජ්ඣාව (ඇල්ම) හැර, ඇලුම් හල සිහිත් වෙසෙයි. ඇල්ම කෙරෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ද්වේශය (තරඟ) බැහැර කොට ව්‍යාපාදය රහිත සිතැත්තේ හැම පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පි වෑ වෙසේ. ව්‍යාපාද ද්වේශය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානුකම්පිය (තැනමිඳුව) බැහැර කොට, පහ වූ ඥානානුකම්පිය ඇත්තේ, දව රු දෙක්හි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංශුද්ධ ඇත්තේ, සිහිසෙයුත් නුවණින් යුක්ත වෑ වෙසෙයි. උදහසත් කුකුළත් සිහිත් බැහැර ලා අනුකූල වෑ සංහුන් සිත් සතන් ඇතිගේ, උදහස් කුකුළේ දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය බැහැර කොට, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

59. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳු පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍ය තස්ස තෙ කම්මනතා සමිජෙඤ්ඤාං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස ඵවමිස්ස: ‘අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍යං තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සමිජෙඤ්ඤාං සො’හං යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකායං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

60. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳු පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලුග්ගිලානො, හත්තං චස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලම්භතා. සො අපරෙත සම්මෙත තම්‍හා ආබාධා මුළෙවය්‍ය හත්තඤ්ඤා ජාදෙය්‍ය සියා චස්ස කායෙ බලම්භතා. තස්ස ඵවමිස්ස: ‘අහං ඛො පුබ්බ ආබාධිකො අභායං දුක්ඛිතො බාලුග්ගිලානො හත්තං මෙ තච්ඡාදෙයි න චස්ස මෙ ආයි කායෙ බලම්භතා. සො’මහි ඵතරහි තම්‍හා ආබාධා මුත්තො හත්තඤ්ඤා මෙ ජාදෙති අත්ථි ච මෙ කායෙ බලම්භතා’ති, සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

61. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳු පුරිසො ඛකිනාගාරෙ බ්‍යඳ්ඛා අස්ස, සො අපරෙත සම්මෙත තම්‍හා ඛකිනාගාරා මුළෙවය්‍ය සොත්ථිතො අබ්බයෙත, න චස්ස කිඤ්ඤි භොගාතං වයො. තස්ස ඵවමිස්ස: ‘අහං ඛො පුබ්බ ඛකිනාගාරෙ බ්‍යඳ්ඛා අයොයං. සො’මහි ඵතරහි තම්‍හා ඛකිනාගාරා මුත්තො සොත්ථිතො අබ්බයෙත. තත්ථි ච මෙ කිඤ්ඤි භොගාතං වයො’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

62. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳු පුරිසො දුසො අස්ස අතත්තායිනො පරාසිතො න යෙනකාමිඛාමො. සො අපරෙත සම්මෙත තම්‍හා දුසංඝා මුළෙවය්‍ය අතත්තායිනො අපරාසිනො භුජිස්සො යෙනකාමිඛාමො. තස්ස ඵවමිස්ස: ‘අහං ඛො පුබ්බ දුසො අයොයං අතත්තායිනො පරාසිනො න යෙනකාමිඛාමො. සො’මහි ඵතරහි තම්‍හා දුසංඝා මුත්තො අතත්තායිනො අපරාසිනො භුජිස්සො යෙනකාමිඛාමො’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

59. අමබර්ධය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණය ගෙන කම්මන්ත කරන්නේ ද, ඔහු හේ කම්මන්ත සමාධි වන්නේ නම්, යම් පරණ ණයක් ඇතොත් ඒ හැම ගෙවා තිබේ කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි යමක් ඇතොත් එය අභිදරුවන් රකිනු පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම මූල දී ණයට මුදල් ගෙන කම්මන්ත කෙළෙමි. ඒ මගේ කම්මන්ත සමාධි විය. ඒ මම, පරණ ණයක් වී නම්, ඒ හැම ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. මත්තෙහි අභිදරුවන් රක්තට ඉතිරි වූ මුදලෙන් මට ඇතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඒ ණයෙන් මිදීම කරණ කොට ගෙන හෝ සතුට ලබන්නේ ය, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය.

60. අමබර්ධය, යම්සේ මිනිසෙක් රෝගී වූයේ දුකට පැමිණියේ, දැඩිලෙස ශිලත් වූයේ ද, ඔහුට ආහාරත් නොරිසියේ ද, ඔහු හේ ඇඟ පතෙහි වාරු පමණකුත් නො වූයේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ලෙඩින් මිදේ නම්, ඔහුට අහරත් රිසියේ නම්, ඔහු ඇඟපත වාරුත් ඇති වේ නම්, “මම වූ කලී පෙරු දුකට පත්, දැඩි ශිලත් ලෙඩෙක් වීමි. මට අහරත් නොරිසි විය. ඇඟපත වාරුත් නැති විය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහරත් රිසියෙයි. ඇඟපතත් වාරු ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය.

61. අමබර්ධය, යම්සේ මිනිසෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බත නොවිසද පහසුවත් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, ඒ හෙයින් ඔහු හේ කිසි හෝගවිතාශයෙක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙරු හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීමි, ඒ මම දැන් ඛිතත නොවිසද ලෙහෙසියෙන් ම එයින් මිදුණෙමි, මගේ හෝගයතව ද කිසි හානියෙක් නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය.

62. අමබර්ධය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තට අවසර නැති දහ පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, තිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දයනාවසයන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දයයෙක් වීමි. ඒ මම දැන් ඒ දයනාවසයන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇත්තෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තෙමි තිදහස් වූයෙමි, කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය.

63. සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිසො සබ්බො සන්තොසො කන්තාරද්ධාන-
මයං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොච්ඡා ගාමිනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පට්ඨං.
තස්ස එවමෙය්‍ය: 'අහං ඛො පුබ්බෙ සබ්බො සන්තොසො කන්තාරද්ධානමයං
පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො'මි එතරගි තං කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය
සොච්ඡා ගාමිනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පට්ඨං'නති. සො තතො තිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං අභිග්ගෙය්‍ය සොමනස්සං.

එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුගං යථා ඛකිතාගාරං
යථා දුසසිං යථා කන්තාරද්ධානමයං එවං ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ
අප්පට්ඨෙ අත්තති සමුත්ථස්සති. සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ ආනන්දං යථා
ආනන්දං යථා ඛකිතා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමන්තභූමිං එවමෙව
ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පභිනෙ අත්තති සමුත්ථස්සති.

64. තස්සිමෙව පඤ්ඤානිවරණෙ පභිනෙ අත්තති සමුත්ථස්සන්තො
පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමාහති,
පස්සධිකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිතො විතං සමාහිංසති.

65. සො විච්ඡෙදව ඛාමෙති විච්ඡව අකුසලෙහි ඛමෙමි සවිතක්ඛං
සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො
ඉමෙමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති
පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

66. සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ දුක්ඛා ත්ඛාපසො වා ත්ඛාපසන්තවාසී
වා කංසථාලෙ ත්ඛානිසුඛණ්ණති ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙඨාසකං
පරිපෙඨාසකං සන්තෙය්‍ය, සායං ත්ඛානිසුඛණ්ණි සෙත්තානුගතො සෙත්තපරෙතො
සංනතරාමෙති ඵලං ඤාතෙහති, ත ච පහසරිණි,

එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමෙමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන
අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො
කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස නොති
වරණසම්මං.

67. පුනච පරං අමබන්ධ භික්ඛු විතක්ඛවිචාරං වූපසමා අභිකන්තං
සම්පසාදනං මේතස්ස එකොදිභාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමෙමෙව කායං සමාධිජෙන
පිතිසුඛෙන අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති පරිපුරෙති පරිපථරති තාස්ස කිංඤ්ඤි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

63. අනිබ්බිය, යම්ඥේ ධනවත් හෝගයම්පත් ඇති මිනිසෙක් කැම භිග, උච්චුරු ඇති, දියනැති, දික් මහකට බස්නේ ද, හේ මද කලකට පසු යම්ඥේ ඒ දිය නැති පෙදෙස ඉක්මැ යත්තේ ද, උච්චුරු නැති විටත් නැති ගමකට බස්නේ ද, එසේ වූ බහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, නෝග යම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති කැම භිග උච්චුරු ඇති දික් මහකට බටුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කතර ඉක්මැවිමි. උච්චුරු නැති බිස නැති ගමකට බටුසයම් වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වත්තේ තමි, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, තොම්තයට පැමිණෙන්නේ ය. අනිබ්බිය, එසේ ම මහණ තෙතමි ණයක් මෙන්, ලෙබක් මෙන්, හිරුගයක් මෙන්, කතරමහක් මෙන් (පිළිවෙළින්) මෙ පන තොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකි. ණයෙන් මිදුණු බව සේ, ලෙබින් මිදුණු බව සේ, හිරුගෙන් මිදුණු බව සේ, නිවහල් බව සේ, උච්චුරු නැති බිම සේ පිළිවෙළින් මෙ නිවරණ පස දුරු වීම තමා කෙරෙහි දකි.

64. මේ නිවැරදි පස පහ වූවත් තමා කෙරෙහි දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවානට ප්‍රියය උපදී. සිත, ප්‍රීතිය ඇත්තකුගේ නාම කය සන්තිදේ. සන්ත්‍රත් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත එකක වේ.

65. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ම, සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් වෙන් වූ ම, විකෘතිකෘති විවරූපයෙන් විභේදයෙන් උපත්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු වන බ්‍යානස ලැබූ වෙසේ.

හේ මේ කා ම විවේකයෙන් උපන් පිති පුවයෙන් තෙමයි, ගාත්
 ටසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හාත්පසින් සායී කෙරෙයි. සියලු අඟ පඟ
 ඇති ඔහුගේ ඒ මුළු කයෙහි ඒ විවේකයෙන් පිති පුවයෙන් පැතිර
 නොගත් (සායී නො කැරැණු) කිසි දු තැනෙන් නො වෙයි.

66. අම්බට්ඨය, යම්ගේ දක්ෂ කීලියගත් හෝ කීලියකු ගේ අතැවැත්ගෙන් හෝ ලොකොත්තලියක නානසුණු බ්‍යාදිය ඉස ඉස පිඹු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුවිඞ්‍යාදිය දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුත් වූයේ, ඇතුළත පිටත සහිත වෑ මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිරී ගියේ, දියත් නො වතුරැවන්නේ වේ ද, අම්බට්ඨය, එසේම මහණ තෙතම මේ කස ම විෂමකයෙන් උපත් පිතිසුවයෙන් තෙමයි, සාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හාත්පසින් සැකි කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අඟ පසඟ ඇති මුළු කසඟ විෂමකජ ප්‍රිතිසුවසෙන් පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනක් නො වෙයි. අම්බට්ඨය, මේ ද ඔහු ගේ වරණ බමියෙන් වෙයි.

67. අම්බට්ඨය, තව ද මහණ තෙමේ විඤ්ඤා විමාර සන්තිදිලේන් සිය සතන්ති උපන්, සිය සතන් පතදවන, සිතා එකඟ බව ඇති, විඤ්ඤා නැති, විමාරය නැති, සම්මයෙන් උපන්, පිතිසන් සුවයන් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙසි. හේ මේ කය ම සම්මයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමිසි, සාත්පසින් තෙත් කෙරෙහි, පුරුලුහි, හැම තැන ම ස්පර්ශ කෙරෙහි. විවේකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරු නොගන් කිසි දු තැනෙන් ඔහුගේ කෘතයේ නො වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

68. සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ උදකරහදෙ ගමනිතේ උච්චිතදදනො, තස්ස නෙවස්ස පුරුච්චිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකඤ්ඤාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්චිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ව න ඤාපලන ඤාලං සමමා ඛාරං අනු-සාපවච්චෙය්‍ය, අථ ඛො තඤ්ඤා ව උදකරහද සිතා වාරිධාර උච්චිතදා තපමි උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසන්තතාය¹ පරිසන්තතාය² පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස,

එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිපත්ත පිතිසුඛෙන අභිසන්තතා පරිසන්තතා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිපත්ත පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති වරණස්මිං.

69. පුත්ථ පරං අමබන්ධ භික්ඛු පිතිසා ව විරුහා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සමපජානො, සුඛඤ්ඤා ඤායෙන පටිසංචෙදෙති, යනතං අරියං අභිකම්මනා: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තං තතියං ඤාතං උපසම්පජ්ඣ විහරති.

සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකත සුඛෙන අභිසන්තතා පරිසන්තතා පරිපුරෙති පරිපථරති, තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතකත සුඛෙන අපච්චං හොති.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ උපාලිතියං වා පදුමිතියං වා පුඤ්ඤිකිතියං වා අපොකම්මාති උපාලාති වා පදුමාති වා පුඤ්ඤිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවද්ධාති උදකානුක්කතාති අනෙතාතිමුක්කපට්ඨිති තාති යාව වග්ගා යාව ව මූලා සිතතන වාරිතා අභිසන්තතා පරිසන්තතා: පරිපුරෙති පරිපච්චාති තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතං උපාලාතං වා පදුමාතං වා පුඤ්ඤිකාතං වා සිතතන වාරිතා අපච්චං අස්ස,

එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකත සුඛෙන අභිසන්තතා පරිසන්තතා පරිපුරෙති පරිපථරති තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතකත සුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති වරණස්මිං.

70. පුත්ථ පරං අමබන්ධ භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පනානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදෙමනස්සාතං අත්ථකමා අදුක්ඛමුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ඣ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙතසා පරිසොදානෙන ඵරිතා නිසින්නො හොති තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස පරිපුරෙති වෙතසා පරිසොදානෙන අපච්චං හොති.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිසො ඔදානෙන වජේන සසීයං පාරුපිතො නිසින්නො අස්ස, තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදානෙන වජේන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙතසා පරිසොදානෙන ඵරිතා නිසින්නො හොති තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස පරිපුරෙති වෙතසා පරිසොදානෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති වරණස්මිං.

ඉදං ඛො තං අමබන්ධ වරණං.

1. අභිසන්තතා, මජ්ඣ.	2. පරිසන්තතා, මජ්ඣ.
3. අභිසන්තති පරිසන්තති, මජ්ඣ.	අභිසන්තතාති පරිසන්තතාති?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

68. අම්බවැසිය, යම්කෙසේ යවැ උල්පතින් මතු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙර දෙසින් දිග වදනා මගෙන් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින්...පැසිණ දෙසින්...උතුරු දෙසින් දිග වදනා මගෙන් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කල නිසි පරිදි නො වස්තේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ දිගවිලෙන් සිහිල් දිග දහර මතු වී ඒ දිග විල ම සිහිල් දිගෙන් තනමින්තේ ද, හාත්පසින් තෙමින්තේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු දිග-විලෙහි සිහිල් දිගෙන් නො පැතුරුණු කිසි ද තැනෙක් නො මැත්තේ ද, අම්බවැසිය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති-සුවසෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. පිති සුවසෙන් හැම තැන ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් පිතිසුවසෙන් නො පැතිර ගිය කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් වේ.

69. අම්බවැසිය, තව ද මහණ තෙමේ ප්‍රිතිය ද සංකිදීමෙන් උපේක්ෂා-යෙන් ද සුක්ඛ වැ සිහිසෙන් හා නුවණින් හා සුඛ වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදි. ආසීයෝ යම් ඒ ධ්‍යානයක් කරණ කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැඹූ 'උපේක්ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව වුසුම් ඇත්තේ ය'යි කියත් ද, එසේ වූ තෙවැනි ධ්‍යානය ලැබ ගේ වෙසේ.

ගේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් පැතිර නොගිය කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

අම්බවැසිය, යම්කෙසේ උපුල්විලෙක හෝ පිසුම්විලෙක හෝ පඬෙර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පඬෙර හෝ දිගෙහි උපන්නේ, දිගෙහි වැඩුණේ, දිගෙන් නො නැඟුණේ, දිග තුල ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අත දක්වාත් මුළු දක්වාත් සිහිල් දිගෙන් තෙමුණේ හාත්-පසින් තෙත් වූයේ, පිරි ගිණේ, හැම තැන් ම වැදගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පඬෙරවලා හෝ සිහිල් දිගෙන් වැද නොගත් තැනෙක් නොමැත්තේ ද, අම්බවැසිය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරාලයි, ඔහු සියලු කයෙහි එයින් හාත්පසින් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් වෙයි.

70. තව ද අම්බවැසිය, මහණ තෙමේ සුඛවේදනාවත් දුරු ලීමෙන් දුඛ වේදනාවත් දුරු ලීමෙන් පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමහස් දෙක පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපේක්ෂා සමාති යන මොවුන් ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවු වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ගේ මේ කය ම පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි.

ඔහු මුළු කයෙහි පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද නොගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් කිසි සතිත වැ වසා ගෙන හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ සියලු කයෙහි සුදු වතින් නො වැසුණු කිසිදු තැනෙක් නො වන්නේ ද, අම්බවැසිය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

71. [පුන ච පරං අමබන්ධ] සො එවං සමාහිතෙ විනත පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනඛිනණේ විගතූපක්ඛිණලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසමභවො ඔදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිද්ධංසනධම්මො. ඉදං ච පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

සෙත්ථාපාපි අමබන්ධ මණි චෙඵරියො සුභො ජාතිමා අධිංගො සුපරිකම්මකත්තා අචේත්ථ විසසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්ව සුතතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුතතං වා. තමෙතං වක්ඛමි පුරිසො හත්ථ කැනි පච්චෙවෙකෙධයා: අයං ඛො මණි චෙඵරියො සුභො ජාතිමා අධිංගො සුපරිකම්මකත්තා අචේත්ථ විසසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්ථදං සුතතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුතතං වා'ති.

එවමෙව ඛො අමබන්ධ හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනත පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනඛිනණේ විගතූපක්ඛිණලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසමභවො ඔදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිද්ධංසනධම්මො. ඉදං ච පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති. ඉදමපි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

72. සො එවං සමාහිතෙ විනත පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනඛිනණේ විගතූපක්ඛිණලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මෛත්‍රියං කායං අභිනිමිත්තාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මෛත්‍රියං සබ්බඛිතපට්ඨඛිති අභිනිද්දියං.

71. තව ද අම්බවස්ස, මහණ තෙමේ මෙසේ එකක සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, පැහැසර වූ කල්හි, අඛණ රහිත කල්හි, වින්තෝපකෙලය දුරුවූ කිසි කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, විවසුන් බවනට පුදුසු වූ කල්හි, භවිත කල්හි, නිසල වූ කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත ඒ අතට යොමු කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරි. හේ “මගේ කය වූ කළු රූපි ය, මහාභූත සතරින් නිපන්නේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් පහල වූයේ ය, බත් කොමු අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබ්බ ද දුගඳ හරනුවට සුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් කළු යුතු බව ද, එසේ කළ ද කිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ ද භවිතය කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මේහි ලැග්ගේ ය, මේහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී.

අම්බවස්ස, යම්ගේ සොදුරු වූ පිරිසිදු ආකරයෙක පහල වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම කරණලද, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිරිසිදු වූ බෝවතාදි හැම අයුරින් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ, රත් පැහැ වූ, රත් පැහැ වූ, සුදු පැහැ වූ හෝ පඬු පැහැ වූ ක්‍රයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි තබා ගෙන “මේ වූ කළු සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපන්, අවැස්, මොනොවට පිරිසම කැරැණු, සිසුම්, වෙසෙසින් පහන්, පිරිසිදු, බෝවතාදි හැම අයුරින් සම්පූර්ණ වූ වෙරළ මණෙක. මෙහි නිල්වත් රත්වත්, සුදුවත්, රත්වත් වූ මේ ක්‍රයෙක් අවුනන ලද්දේ වේ” යැ යි සලකා බලන්නේ ද, අම්බවස්ස, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, පැහැසර වූ කල්හි, කෙලෙස් යටි පත් කල්හි, උපක්ලේශ පන වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්මෝග්‍ය කල්හි, භවිත කල්හි, නිසල වූ කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, එය අතට නමා හරි. එසේ වූ හෙ තෙමේ “මගේ මේ කය වූ කළු රූපි ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍ර ශෝණිකයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ඇ අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබ්බ ද දුගඳ හරනට සුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළු යුතු බව ද, එය කළත් කිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ ද භවිතය කොට ඇත්තේ ය, මගේ මේ සිත ද මේහි ලැග ගත්තේ ය, මේහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවක් වෙයි.

72. හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, අංගණ (කෙලෙස්) රහිත කල්හි, උපකෙලය විහත කල්හි, මාදු වූ කල්හි, සංඤ්ඤා ඉපැදවීමට යෝග්‍ය කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරිතෙන් රූපි වූ, හැම අභවයෙන් යුත්, අවිකල් ඉඳුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිකො මුඤ්ඤා ඊසිකං පබ්බාසෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: අයං මුඤ්ඤා, අයං ඊසිකා, අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඊසිකා, මුඤ්ඤානෙව ඊසිකා පබ්බාසා'ති. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ පුරිකො අසිං කොසිතා පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසිනෙව අසි පබ්බාසා'ති. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ පුරිකො අසිං කරණං උභරෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: අයං අසි, අයං කරණං, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කරණං, ඤරණෙනෙව අසි උබ්බතො'ති. ඵවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඵවංසමාභිනෙ විනතන පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙ මනොමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිතනාමෙති. යො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිතනා රුපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනිද්දිං. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

73. යො ඵවං සමාභිනෙ විනතන පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙ ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති, අභිනිතනාමෙති. යො අනෙකමිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චත්තං හොති: එකකා'පි හුත්වා ඛුත්වා ලොති, ඛුත්වාපි හුත්වා එකකා හොති, ආවිහාමං තිශේහාමං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං. තිරොපබ්බතං අපජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පච්චිතා පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකකා'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පච්චිතං. ආකාසෙ'පි පලලබ්ධතන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමො'පි වජ්ජිමසුරියෙ ඵවංමභිද්ධිකෙ ඵවංමහාත්තං පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුගමිජ්ජාකා'පි කාසයන ව්‍යං විනතනි.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ දුකෙකා කුම්බකාසරං වා කුම්බකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මිත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකම්බිකාය තං තදෙව කසරය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ දුකෙකා දනතකාරෙ වා දනතකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය දනතකම්මං යං යදෙව දනතවිකතිං ආකම්බිකාය තං තදෙව කසරය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ දුකෙකා සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය සුචණ්ණකම්මං යං යදෙව සුචණ්ණවිකතිං ආකම්බිකාය තං තදෙව කසරය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඵවං සමාභිනෙ විනතන පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙ ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිතනාමෙති.

අම්බවැසි, යම්ගේ පුරුෂයෙක් මුදු තණ ගසෙකින් තණ කුර (=තණ ගොඩ) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුදු තණ ගස ය, මේ එහි තණ ගොඩ ය, තණ ගස එකකි, එහි ගොඩය අනෙකකි, මුදු තණ ගසෙන් ම එහි ගොඩය මැත් කරන ලද්දේ' මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අම්බවැසි, යම්ගේ වූ කළි පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට "මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකක, කොපුව අනෙකක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ" මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අම්බවැසි, යම්ගේ වනාහි පුරුෂයෙක් තඟු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තඟු ය, මේ සැවය ය, තඟු එකක, සැවය අනෙකක, සැවයෙන් ම තඟු ඇද වෙන් කරන ලද්දේ' මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අම්බවැසි, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් සමාගිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීපතිමත් කල්හි, කෙළෙස් පහ වූ කල්හි, උපකල්පය දුරු වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෝග්ග කල්හි, සිටි කල්හි, නිතලබවට පත් කල්හි, මනෝමය කයක් මවනු පිණිස සිත නොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ මේ සිරිමත් රූපි වූ, මනෝමය වූ, සියලු අභවයන් සුත්, අවකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවක් වෙයි.

73. හේ මෙසේ සමාගිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීපතිමත් කල්හි, කෙළෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකල්පය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෝග්ග කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, සංඛිට්ඨඥාන පිණිස (අභිඥාපාදක) පරිකම් සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ නොයෙක් වැදූරුම් සංඛිට්ඨ යළි යළිත් පසක් කෙරෙයි (ලබයි). පිණෙමගෙන් එකක් ව ම සිට බහුප්‍රකාර ද වී යළි එකක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටි, නොපෙනී සිටි. සිත්තියෙන්, පවුරෙන්, පව්වෙන් පිටතට අභවය මෙන් කිසිවෙකු නො ගැටී විහිටී යෙයි. දිගෙහි මෙන් පොළොවෙහි මතු වීමත් ගිලීමත් කෙරෙයි. නොබිඳෙන දිගෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පියාපත් ඇති සතුණයකු සේ අභවය ද පලක් බැඳ යෙයි. ඒ සා මහර්සි ඇති මහානුභාව ඇති සද්ධර්ම ද අල්ලයි, අතින් පිරිමදී, බබලොව දක්වත් කසිත් සිය වශයෙහි පවත්වයි.

අම්බවැසි, යම්ගේ දක්ෂ කුමරෙක් හෝ කුමරෙක් අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ මැව්වෙන් තමා රිසි පරිදි වූ ඒ ඒ බඳුන් කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද, යම්ගේ දක්ෂ දත්ත-කාරයෙක් හෝ දත්තකාරයකුගේ අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ දතෙක්හි තමා රිසි රූපාදියක් කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද, යම්ගේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවෙකුගේ අතැවැසියෙක් මොනොවට සකස් කළ රතීන් තමා රිසි රිසි ආකරණ-දියක් කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද, අම්බවැසි, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාගිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීපතිමත් වූ කල්හි, කෙළෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකල්පය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෝග්ග කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, සංඛිට්ඨඥාන පිණිස සිත මෙහෙයයි, සිත නැඹුරු කෙරෙයි.

සො අනෙකවිතිතං ඉඳ්විධං පච්චන්දනොති එකො'පි හුතා ඛන්ධා හොති ඛන්ධාපි හුතා එකො හොති. ආචිතාචං තිරොනාචං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවියාපි උමුච්ඡන්තිමුරු. කුරෙති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකො'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං. ආකාසො'පි පලලභෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමො'පි චන්ද්‍රිමසුරිතෙ එවං. මිතිභිකො එවං- මහානුතාවෙ පාණිනා පරිමන්ති. පරිමන්ති. යාව ඩුග්ගමලොකා'පි කාසෙත වසං වන්තෙති. ඉදම්පි'යං හොති විජ්ජාය.

74. සො එවං සමාගිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතාපක්ඛිප්පෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙන¹ දිබ්බාය සොකධාතුයා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොකධාතුයා විප්‍රඥාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිසො අභිනිමග්ගපටිපන්නො සො සුඤ්ඤාය ගෙහිසද්දම්පි මුද්දානසද්දම්පි සබ්බපණ්ණවදෙණිමසද්දම්පි. තස්ස එවමස්සා ගෙහිසද්දෙ ඉතිපි මුද්දානසද්දෙ ඉතිපි සබ්බපණ්ණවදෙණිමසද්දෙ ඉතිපි. එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු එවං සමාගිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතාපක්ඛිප්පෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙන දිබ්බාය සොකධාතුයා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො දිබ්බාය සොකධාතුයා විප්‍රඥාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. ඉදම්පි'යං හොති විජ්ජාය.

75. සො එවං සමාගිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙන චෙතොපරිග්ගසුණෙය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පුරුෂාලානං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාති:

- සරුතං වා විතතං සරුතං විතතනති පජානාති,
- චිත්තරුතං වා විතතං චිත්තරුතං විතතනති පජානාති,
- සද්දසං වා විතතං සද්දසං විතතනති පජානාති,
- චිත්තද්දසං වා විතතං චිත්තද්දසං විතතනති පජානාති,
- සමොගං වා විතතං සමොගං විතතනති පජානාති,
- චිත්තමොගං වා විතතං චිත්තමොගං විතතනති පජානාති,
- සබ්බිතතං වා විතතං සබ්බිතතං විතතනති පජානාති,
- වික්ඛිතතං වා විතතං වික්ඛිතතං විතතනති පජානාති,
- මග්ගතතං වා විතතං මග්ගතතං විතතනති පජානාති,
- අමග්ගතතං වා විතතං අමග්ගතතං විතතනති පජානාති,
- සඋත්තරං වා විතතං සඋත්තරං විතතනති පජානාති,
- අනුත්තරං වා විතතං අනුත්තරං විතතනති පජානාති,
- සමාගිතං වා විතතං සමාගිතං විතතනති පජානාති,
- අසමාගිතං වා විතතං අසමාගිතං විතතනති පජානාති,
- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති,
- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

1. ආනෙජ්ජපනෙන (කෙසුචි පොඨකෙසු)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හේ තොයෙක් වැදූරුම් ඉදු කොටස් යළි යළි ලබයි: පියෙපියෙන් එකෙක් වැ සිට, (ඉදු බෙලෙන්) බොහෝ දෙනෙක් වෙසි, එසේ බොහෝ දෙනෙක් වැ යළි එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නොපෙනී ද සිටී. ඕත්තිය සරසින් පවුර සරසින් පව්ව සරසින් විනිවිද අභයෙහි මෙන් කිසිවෙකක් නො ගැටී යෙයි. දියෙහි සේ පොළොවෙහි ද මතු වෙයි, හිලෙයි. පොළොවැ මතු පිට සේ නොබිඳී සිටී දියෙහි (දියෙහි එරා නොබැස) යෙයි. පක්ෂියකු සේ අභයෙහි පලකින් යෙයි. මේ සා මහර්ඳුමත් මහානුභාව ඇති සද්ගිරිහුදු අල්ලයි, අතින් පිරිමදී. බම්බොළු දක්වා ද කසින් තමා වයනයෙහි පවත්වයි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවක් වෙයි.

74. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වැ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙත්ත වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, දිව කන් නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ඇසෙන තෙක් මාන ඉක්මැ සිටී දිවකන් නුවණින් දෙවියන් අයත් වූ ද මිනිසුන් අයත් වූ ද දුරු වූ ද ලොවූ ද සි යන දෙහම ම අසයි.

අම්බවසු, යම්හේ පුරුෂයෙක් දික් මහකට පිටිපත්තේ, හේ බෙර හඬත් මිහිඟුබෙරහඬත් සක්හඬත් පණාබෙරහඬත් ගැටබෙරහඬත් අසන්නේ ද, ඒවා අසන ඔහුට 'මේ බෙරහඬැ' සිත් 'මේ මිහිඟුබෙර හඬැ' සිත්, 'මේ සක් හඬැ' සිත් 'මේ ගැටබෙර හඬැ' සිත් 'මේ පණාබෙර හඬැ' සිත් කියා මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අම්බවසු, එසේ ම මහණ තෙමේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිජතිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙත්ත වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසලබවට පත් කල්හි, දිව කන් නුවණ ලබනු පිණිස තම සිත යොමු කෙරෙයි, තම සිත නැඹුරු කෙරෙයි.

හේ පිරිසිදු වූ, මිනිස්තට ඇසෙන තෙක් මාන ඉක්මැ පැවැති දිවකන්නුවණින් දුරු වූ ද ලොවූ ද දෙවිහඬත් මිනිස්හඬත් යන දෙහම ම අසයි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවකි.

75. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙත්ත වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, පරසින් දත්තා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත තමා සිතීන් පිරිසිදු දැනැ ගනී: හේ සරාග සිත සරාග සිතැ සි කියා දැන ගනී. විතරුග සිත විතරුග සිතැ සි කියා ද දැනැ ගනී. සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැ සි කියා ද...විතඤ්ඤා සිත විතඤ්ඤා සිතැ සි කියා ද... සමෝඤ්ඤා සිත සමෝඤ්ඤා සිතැ සි කියා ද...විතසමෝඤ්ඤා සිත විතසමෝඤ්ඤා සිතැ සි කියා ද...සංකප්පිත සිත සංකප්පිත සිතැ සි කියා ද...විකප්පිත සිත විකප්පිත සිතැ සි කියා ද...මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ සි...අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ සි...සලත්තර සිත සලත්තර සිතැ සි...අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනැ ගනී.

සෙය්‍යථාපි අමබව්හුත්තං ඉති වා පුරිසො වා දහරෙ වා යුවා මණ්ඩන-
ජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අවේච්ච වා උදකපතො සක-
මුඛතිත්තං පච්චිකෙවකම්මානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකානති ජානෙය්‍ය,
අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකානති ජානෙය්‍ය, එවමෙව ඛො අමබව්හුති කුචු ඵලං
සමාසිතෙ විත්තං පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිතණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ
මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපතො වෙතොපරියඤ්ඤාය විත්තං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං වේතසා වෙතො පරිච්චි පජානාති:

“සරුතං වා විත්තං සරුතං විත්තනති පජානාති,
විතරුතං වා විත්තං විතරුතං විත්තනති පජානාති,
සදෙසං වා විත්තං සදෙසං විත්තනති පජානාති,
විතදෙසං වා විත්තං විතදෙසං විත්තනති පජානාති,
සමොගං වා විත්තං සමොගං විත්තනති පජානාති,
විතමොගං වා විත්තං විතමොගං විත්තනති පජානාති,
සඛිතිත්තං වා විත්තං සඛිතිත්තං විත්තනති පජානාති,
විකම්මිත්තං වා විත්තං විකම්මිත්තං විත්තනති පජානාති,
මහණතං වා විත්තං මහණතං විත්තනති පජානාති,
අමහණතං වා විත්තං අමහණතං විත්තනති පජානාති,
සඋත්තරං වා විත්තං සඋත්තරං විත්තනති පජානාති,
අනුත්තරං වා විත්තං අනුත්තරං විත්තනති පජානාති,
සමාසිතං වා විත්තං සමාසිතං විත්තනති පජානාති,
අසමාසිතං වා විත්තං අසමාසිතං විත්තනති පජානාති,
විමුත්තං වා විත්තං විමුත්තං විත්තනති පජානාති,
අවිමුත්තං වා විත්තං අවිමුත්තං විත්තනති පජානාති.”
ඉදම්පි සො වෙති විජජාය.

76. සො ඵලං සමාසිතෙ විත්තං පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිතණ්ණෙ
විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපතො පුඤ්ඤ-
නිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාය විත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙක-
විතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති. ඤායපීදං: එකමපි ජාතීං ඤාපි ජාතියො
තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො
විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතාරිකමපි ජාතියො පඤ්ඤාපමපි
ජාතියො ජාතිසමමපි ජාතිසගස්සමපි ජාතිසතසගස්සමපි අනෙකෙපි
සංචට්ටකපෙස අනෙකෙපි විචට්ටකපෙස අනෙකෙපි සංචට්ටවට්ටකපෙස
“අමුත්තාසිං එවත්තාමො එවංගොත්තො එවංචණ්ණො එවමායාරො
එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියත්තො. සො තතො වුතො අමුත්ත
උපපාදිං. තත්තාපාසිං එවංතාමො එවංගොත්තො එවංචණ්ණො එවමායාරො
එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියත්තො. සො තතො වුතො
ඉබ්බපත්තො” ති. ඉති සාකාරං සඋද්දානං අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං
අනුස්සරති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අමබන්සුත්‍රය, යම්කිසි සැලකෙන සුළු සත්‍රයක් හෝ පුරාණයක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දීප්තිමත් කැබලිකෙකු හෝ පහත් දියබදුනෙකු හෝ සිය මුඛසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල කැලැල් ඇසෙය් තැන සෙය් තැනැ සි දන්නේ ද, දෙය් තැනි තැන දෙය් තැනි තැනැ සි දන්නේ ද, එසේ ම අමබන්සුත්‍රය, මහණ තෙමේ තම සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිස කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි, පර සිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි.

එසේ වූ හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසිදු දැන ගනී:

“සරාග සිත සරාග සිතැ සි ද...චිතරාග සිත චිතරාග සිතැ සි ද... සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැ සි ද...චිතඤ්ඤා සිත චිතඤ්ඤා සිතැ සි ද සමෝහ සිත සමෝහ සිතැ සි ද...චිතමෝහ සිත ...චිතමෝහ සිතැ සි ද...සංකප්පා සිත සංකප්පා සිතැ සි ද විකප්පා සිත විකප්පා සිතැ සි ද...මහද්දගා සිත මහද්දගා සිතැ සි ද... අමහද්දගා සිත අමහද්දගා සිතැ සි ද...සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැ සි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි ද...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ද...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි ද...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැන ගනී. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙකි.

76. හෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ති වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, සිටි කල්හි. නිසල බවට පත් කල්හි, පෙරු වූ සු කදපිළිවෙල දන්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති නියක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සූචකයක් ද, බොහෝ සංවච්ඡි කල්ප ද, බොහෝ විවච්ඡි කල්ප ද, බොහෝ සංවච්ඡි විවච්ඡි කල්ප ද, ‘අසෝ තන්ති “මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම, මෙ බදු අතර ඇතියෙමි වීම, මෙ බදු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු කෙලෙවරක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැට ඇසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙබදු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම, මෙබදු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙබදු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ තෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැට මෙහි උපනිමි” සි මෙසේ අනේකවිධ වූ පෙරු වූ සු කදපිළිවෙල සිති කෙරෙයි. මෙසේ (විඤ්ඤා වශයෙන්) ආහාර සහිත වූ, (නාම ගෝත්‍ර වශයෙන්) උද්දේශ සහිත වූ, බහුවිධ වූ සුචේතිවාසය සිති කෙරෙයි.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිතො සකම්භා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡිය්‍ය, නම්භාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡිය්‍ය, සො නම්භා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චාගච්ඡිය්‍ය, නස්ස ඵලමස්ස: අහං ඛො සකම්භා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. නත්‍ර ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසීදිං ඵලං අහංසිං ඵලං කුණ්ඨි අහංසිං. නම්භාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. නත්‍රාපි ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසීදිං ඵලං අහංසිං ඵලං කුණ්ඨි අහංසිං. සො මග්ගි නම්භා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චාගච්ඡිය්‍ය, නි,

ඵලමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඵලං සමාගිතො විතතා පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධො අනඛිග්ගණ ව්‍යාපාරකකිලෙසො මුද්දග්ගො කම්මනියො සිතො ආනෙඤ්ජප්පතො පුබ්බෙතිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යපීදං ඵකම්පි ජාතිං ඤේපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චතසාරිසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසත්ථම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසහස්සස්සම්පි අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පො අනෙකෙපි විචට්ටකප්පො අනෙකෙපි සංවට්ටිවිට්ටකප්පො: අමුත්‍රාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතොතා ඵලංචණණං ඵලමාහාරො ඵලංසුඤ්ඤාපට්ඨංචෙදී ඵලමාසුපරියතොතා, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. නත්‍රාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතොතා ඵලංචණණං ඵලමාහාරො ඵලංසුඤ්ඤාපට්ඨංචෙදී ඵලමාසුපරියතොතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපරෙතොති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. ඉදම්පි සො භොති විජ්ජාය,

77. සො ඵලං සමාගිතො විතතා පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධො අනඛිග්ගණ ව්‍යාපාරකකිලෙසො මුද්දග්ගො කම්මනියො සිතො ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තාතං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකොත සතොත පස්සති විචම්භොත උපපජ්ජමානො සිතො පණිතො සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණ සුගතො දුග්ගතො යථාකම්මුපගො සතොත පජානාති: ඉමෙ චත භොතොතා සත්තා කාය-දුච්චරිතොත සමන්තාගතා විචිද්ධචරිතොත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතොත සමන්තාගතා අරියාතං උපවාදකා මච්ඡාදිවසීකා මච්ඡාදිවසීකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං පිනිපාතං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පන භොතොතා සත්තා කායසුචරිතොත සමන්තාගතා විචිද්ධචරිතොත සමන්තාගතා මනොසුචරිතොත සමන්තාගතා අරියාතං අනුපවාදකා සමමාදිවසීකා සමමාදිවසීකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණං සුගතං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකොත සතොත පස්සති විචම්භොත උපපජ්ජමානො සිතො පණිතො සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණ සුගතො දුග්ගතො යථාකම්මුපගො සතොත පජානාති,

අඛණ්ඩය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමෙන් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (තැවැත) ඒ ගමෙන් සිය ගමට ම පෙරළා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමෙන් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උනිමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි, ඒ ගමනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උනිමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. ඒ මම ඒ ගමෙන් සිය ගමට පෙරළා ආයෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වන්නේ ද,

අඛණ්ඩය, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාද වූ කල්හි කම්කාම වූ කල්හි, භට්ඨ කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වුසු, කදපිට්‍රිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ “අසෝ තත්හි මෙ තම් ඇතිසෙමි වීමි, මෙසේ වූ හොත් ඇතියෙමි...මේබදු පැහැ ඇතිසෙමි...මේබදු අහර ඇතියෙමි... මේබදු සුවදක් විදින්නෙමි...මේබදු ආග්‍ර සීමා ඇතියෙමි වීමි. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැනැ උපනිමි. එහි ද මේබදු තමි...හොත්...පැහැසවහත් ආහාර...ආග්‍රසීමා ඇතියෙමි වීමි. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ ජාති එකක් ද,...දෙකක් ද,...තුනක් ද,...සතරක් ද, ...පස් ද,...දසයක් ද...විස්සක් ද...තිස්සක් ද...සතළිසක් ද,...පනසක් ද...සියයක් ද... දහසක් ද...සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද බොහෝ විවතී කල්ප ද බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද සි මෙසේ නොයෙක්වැදුරුම් පෙරු වුසු කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත උද්දේය සහිත නොයෙක්වැදුරුම් පෙරු වුසු කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි. අඛණ්ඩය, මේ ද ඒ මහණහුගේ පිදුවෙකි.

77. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ නිකෙලෙස් වූ විගතෝපකෙලය වූ මාද වූ කම්කෝභ්‍ය වූ භට්ඨ වූ නිශ්චලනියට පැමිණි කල්හි, සත්කියත්තේ ව්‍යුති උපපත්ති දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දෘෂිතෝපමාරය ඉක්ම දක්ක හැකි වූ දිවැසින් “අහෝ! මේ හවත් සත්කියෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, වාක්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, මිනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, අසේඨ්ථව්‍යාද කලෝ ය, මිසදිටු ගතුමෝ ය, මිසදිටු පිසින් ගත් මිත්‍යාමිත ඇතියෝ ය. ඔහු කරප් කය බිදී යෑමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුභවකම් හේතුයෙන් ප්‍රාසුර්ග්‍ය ගතිය වූ, (කම්සට තමන් වශග බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ තමන් වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නා හ. (එහෙත්) මේ හවත් සත්කියෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් සමන්විත හ, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විත හ, මනසුවරිතයෙන් සමන්විත හ. ආඨිකතට උපමාද නො කලෝ ය, සමිදිටු ගතුමෝ ය, සමිදිටු පිසින් ගත් සිලාදිස ඇතියෝ ය, ඔහු කා වූත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලෝ වන්නාහ”යි මරණසත්ත වූ ද, එ කෙණෙහි පිටිසද ගත්තත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියත් වූ ද, දුගතියට පැමිණියත් වූ ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්කියන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දෘෂ්‍යාමි ඉම් ඉක්ම පැවැති දිවැසින් උස් පහත්, මනා පැහැති, නොමනා පැහැති, සුගතියට වත්, දුගතියට වත් සත්කියන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවයක් කරා එළඹා සිටි සතුන් දකී.

සෙය්‍යථාපි අමබව්ඨ මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ පසාදෙ, තත්ථ චක්ඛුමි, පුරිසො සිතො පසෙය්‍යස් මනුසො ගෙහං පටිසන්තො'පි නික්ඛමන්තො'පි රපියා විතිසඤ්චරන්තො'පි මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ නිසින්නො'පි, තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්ති, එතෙ නික්ඛමන්ති, එතෙ රපියා විතිසඤ්චරන්ති, එතෙ මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ නිසින්නො'ති.

එවමෙව ඛො අමබව්ඨ හික්ඛු එවං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරිසොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙස චූළගුණෙ කම්මනියෙ සිතෙ අනෙඤ්ජපත්තෙ සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විත්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛමානානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මෙය්‍යෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ චත භොන්තො සත්තො කායදුච්චිරිතෙන සම්මානාගතා වජ්ජිච්චිරිතෙන සම්මානාගතා මනෝදුච්චිරිතෙන සම්මානාගතා අරිකානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නා, ඉමෙ ච: පත භොන්තො සත්තො කායසුචිරිතෙන සම්මානාගතා වජ්ජිච්චිරිතෙන සම්මානාගතා මනෝ-සුචිරිතෙන සම්මානාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මා-දිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නො'ති. ඉති දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛමානා-නුසකෙන සත්තෙ පස්සති චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මෙය්‍යෙ සත්තෙ පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස භොති විජාය.

78. සො එවං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරිසොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙස චූළගුණෙ කම්මනියෙ සිතෙ අනෙඤ්ජපත්තෙ අභවිතං ඛගඤ්ඤාය විත්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛනිරෝධාමනිපට්ඨපදා'ති යථාභූතං පජානාති.
ඉමෙ අඤ්චා'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අඤ්චසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අඤ්චවිනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අඤ්චනිරෝධාමනි පට්ඨපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජාතො ඵලං පස්සන්තො කාමාසවා'පි විත්තං විමුච්චති, භවාසවා'පි විත්තං විමුච්චති, අවජ්ජාසවා'පි විත්තං විමුච්චති, විමුච්චන්තො විමුච්චන්ති ඤ්ඤාං භොති.

'තිණ්ණං ජාති, වුට්ඨිතං චුග්ගමිති, කතං කරණිකං, තාපරං ඉත්තන්තො'ති පජානාති.

අම්බවංසය, යම්ගේ සිවුමංගන්දියෙක මහල් ඇති ගෙයක් වනොත්, යම්ගේ එහි උඩුමහලෙහි සිටි ඇස් ඇති මිනිසෙක් ඒ ගෙට පිවිසෙනවුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විවිධයෙහි ඇත මැන යන එනවුනුත් සිවුමංගන්දිය මැද හුන්වවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විවිධයෙහි ඇත මැන යෙත්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ”යි මෙසේ සිතක් වන්නේ ද,

එසේ ම අම්බවංසය, මහණ තෙමේ උක්ත පරිදි සමාහිත සිත පිරිසිදු, කල්හි, දිප්තිමත්...නිකෙලෙස්....උපක්ලෙශ පහ වූ...මාදු වූ...නිසලබවට පත් කල්හි, සත්ත්වයන් ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. ගේ මිනිසුන් ගේ දකුණු ඉම් ඉක්මැ දක්නට සමත්, පිරිසිදු දිවැසින්, “අහෝමේ සත්ත්‍ව කායදුඛවිරතයෙන්...වාග්දුඛවිරතයෙන්...මනෝදුඛවිරතයෙන් සමත්විත හ. ආර්ථපවාද කළෝ ය. මිසදිවු හ, මිසදිවු විසින් ගත් මිථ්‍යා වුත ඇතික, ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයන් පහ වූ, දුඛකම්මයෙන් උපත් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැවෙන තැන වූ නිරයට වන්නෝ ය. එහෙත් මේ අත් පින්වත් සත්ත්‍ව වූ කල් කාය...වාක්...මනාදුඛවිරතයෙන් සමත්විත හ, අර්ථපවාද නොකොළෝ ය, සමදිවු විසින් ගත් ශීලාදිය ඇත්තෝ ය, ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහලෝ වන්නෝ යැ”යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එ කෙණෙහි පිළිසදගත්තන් වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැසටහන් ඇති වූ ද, සුගති පත් වූ ද, දුගති පත් වූ ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ ගේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන් ගේ දකුණු ඉම් ඉක්මැ දක්කා හැකි දිවැසින් උස් පහත්, මනා නොමනා පැහැති, සුගති පත් දුගති පත් සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කර එළඹැ සිටි සතුන් දකී. අම්බවංසය, මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙකි.

78. ගේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ...දිප්තිමත් වූ... කෙලෙස් රහිත වූ...උපක්ලෙශ පහ වැ සිටි...මාදු වූ...කම්මය වූ... ස්විත වූ නිසල බවට පත් වූ කල්හි ආශ්‍රවක්‍ෂයය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ ගේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් ඉපැත්මට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් වැතැත්මැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් වැතැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මොහු ආශ්‍රවයෝ’යි ඇති සැටියෙන් දැනගනී. මේ ආශ්‍රව ඉපැත්මට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී, ‘මේ ආශ්‍රවනිරෝධ-යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ ආශ්‍රවනිරෝධයාමිති ප්‍රතිපත්ති යැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දැනගනී. මෙසේ දත්තා, මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාශ්‍රවය කෙරෙත් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාශ්‍රවය කෙරෙත් ද මිදේ. ඔහු සිත අවිද්‍යාශ්‍රවය කෙරෙත් ද මිදේ. සිත මිදුණු කල්හි, “මා සිත ආශ්‍රව කෙරෙත් මිදුණේ යැ” යි ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥතය මේ. හවෝත්පත්තිය කම්ම විතැ සි, මහබ්බසර වැස නිමැවිණැ සි, සිවුමගින් කල සුඛ සොලොස් වැදෑරුම් කිස කොටැ නිමැවිණැ සි, මේ කෙලෙස් වැතැත්ම පිණිස තවත් කල සුඛ දූගේත් තැතැයි ගේ දනී.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධි පබ්බතඝට්ඨොප උදකරහඳො අවේජා විසාසනේතා අනාවිජ්ජා, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිජ්ජෙ සිතො පසොයා සිප්පිසම්බුකම්පි සකකරකප්පම්පි මච්ඡගුමොපි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තස්ස ඵචමස්සා අයං ඛො උදකරහඳො අවේජා විසාසනේතා අනාවිජ්ජා. තත්ත්මෙ සිප්පිසම්බුකාපි සකකරකප්පාපි මච්ඡගුමොපි චරන්තිපි තිට්ඨන්තිපිති. ඵචමෙව ඛො අමබන්ධි භික්ඛු සමාහිතෙ වින්තා පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභික්ඛාණ් විගතුපක්කිජ්ජෙය්‍යෙ මුද්දානෙ කම්මතිස්සෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජායෙනෙ ආසවානං ඛයඤ්ඤායෙ වින්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො 'ඉදං දුක්ඛන්ති' යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති.

'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධාමිති පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

'ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසාවසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති.

'අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධාමිති-පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස ඵචං ජාතනො ඵචං පස්සනො කාමසවාපි වින්තං විමුච්චති, භවාසවාපි වින්තං විමුච්චති, අපිජාසවාපි වින්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤං හොති.

'භිණ්ණං ජාති, වුසිතං මුග්ගචරිතං, කතං කරණිතං, නාපරං ඉත්ථායායා'ති පජානාති. අයං ඛො සා අමබන්ධි විජ්ජා.

79. අයං වුච්චති අමබන්ධි භික්ඛු විජ්ජාසම්පන්නො ඉතිපි, චරණ සම්පන්නො ඉතිපි, විජ්ජාවරණසම්පන්නො ඉතිපි. ඉමාය ච අමබන්ධි විජ්ජාසම්පදාය චරණසම්පදාය ච අඤ්ඤා විජ්ජාසම්පදා ච චරණසම්පදා ච උත්තරිතරා වා පණිතතරා වා නත්ති.

80. ඉමාය ඛො අමබන්ධි අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය වින්තාරි අපායමුඛොති ගචන්ති. කතමාති වින්තාරි? ඉධ අමබන්ධි ඵකත්ථවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙඤ්ඤච අනුත්තරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණ්ණානො ඛාරිට්ඨවිමාදාය අරඤ්ඤායන්තං අපේක්ඛාගාහති පචත්තථලභොජනො භවිස්සාමිති. සො අඤ්ඤාදත්ථු විජ්ජාවරණසම්පන්නස්සෙව පරිවාරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය ඛො අමබන්ධි අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය ඉදං පඨමං අපායමුඛං ගච්ඡති.

81. පුත්ත ච පරං අමබන්ධි ඉධෙකත්ථවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙඤ්ඤච අනුත්තරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණ්ණානො පචත්තථල-භොජනකඤ්ඤා අනභිසම්භුණ්ණානො කුද්දුලපිටකං ආදාය අරඤ්ඤායන්තං මිපේක්ඛාගාහති කන්දමුලථලභොජනො භවිස්සාමිති. සො අඤ්ඤාදත්ථු විජ්ජාවරණසම්පන්නස්සෙව පරිවාරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය ච ඛො අමබන්ධි අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය ඉදං දුතියං අපායමුඛං ගච්ඡති.

අම්බව්‍යුත්තය, යම්කිසි කළමුදුකෙකු වූ, පහන්, වෙසෙසින් පහන්, බොර නොවූ දිය වලක් වනොත්, එහි ඉවුරෙහි සිටි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ වල තුළ තැසිරෙන ද සිවුනා ද සිප්පි බෙල්ලකුත් සත් බෙල්ලකුත් කැටකැබැලිතින් මත්ස්‍යසමූහයකුත් දක්නේ ද, එසේ දක්නා ඔහුට “මේ දියවල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නොබොර ය. මෙහි මේ සිප්පිකුත් කැටකැබැලිතින් මත්ස්‍යසමූහයෝත් තැසිරෙන්නෝ ද සිටින්නෝ ද වෙති”යි මෙසේ සිතක් වන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ යමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ... දිප්තිමත් වූ... කෙලෙස් රහිත වූ... උපකෙලය පහ වූ... මාදු වූ .. කම්මෝග්‍ය වූ... ස්විත වූ... නිසල බවට පැමිණියා වූ කල්හි ආශ්‍රවස්සයෙකුත් පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැගුරු කෙරෙයි.

හේ ‘මේ දුකැ’ යි... ‘මේ දුකට කරුණැ’ යි... ‘මේ දුක් වැනැස්මට අරමුණු වන නිවනැ’ යි... මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ ආශ්‍රවයෝ යැ’ යි... ‘මේ ආශ්‍රවසමුදය යැ’ යි .. ‘මේ ආශ්‍රවනිවර්තය යැ’ යි... මේ ආශ්‍රවනිවර්තයාමනී ප්‍රතිපත්තිය යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. මෙසේ දන්නා, මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාශ්‍රවයෙකුත් මිදේ. ඔහු සිත භවාශ්‍රවයෙකුත් මිදේ. ඔහු සිත අපිඤ්ඤාවයෙකුත් මිදේ. මිදුණු කල්හි, ‘මිදුණැ’ යැ යි දැන්ම වේ. හේ “භවෝත්පත්තිය තිණිස වය, මාග්බ්‍රහ්මවද්ධිය වැය නිමවන ලද්දේ ය, සිවු සස්සි සිවු මහින් කල යුතු සොලොස් වැදුරුම් කිසි කොට නිමැවිණ, මේ සත්‍යාවබෝධය පිණිස කල යුතු තව කිසිත් නැතැ” යි දැන ගනී. අම්බව්‍යුත්තය, මේ වූ කලී ඒ පිඤ්ඤා ය.

79. අම්බව්‍යුත්තය, මේ මහණ තෙමේ පිඤ්ඤෙන් යුක්ත යැ යි ද, වරණයෙන් යුක්ත යැ යි ද, පිඤ්චරණසයෙන් යුක්ත යැ යි ද කියනු ලැබේ. අම්බව්‍යුත්තය, තව ද මේ පිඤ්ඤාසම්පන්නත් අත්‍ය වූ මෙයට වඩා උසස් වූ හෝ මනෝඥ වූ හෝ අත් පිඤ්ඤාසම්පන්නත් ද වරණසම්පන්නත් ද නැත.

80. අම්බව්‍යුත්තය, මේ නිරුත්තර පිඤ්චරණසම්පතට විනාශමුඛ සත්‍යරෝක් වෙති. කවර සත්‍යරෝක් ද? යත්: අම්බව්‍යුත්තය මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ ‘නිරුත්තර පිඤ්චරණසම්පතට නොපැමිණෙනුයේ, (හෝ වැර වඩා එය ලබන්නට නොසමත් වනුයේ), තවුත් පිරිකර කද ගෙන ‘පටිත්තපච්ඡෝදි වන්නෙමි’ (=වැඩුන ගෙඩි වලද දිවි රකින්නෙක් වන්නෙමි) යි සිතා වන පෙදෙසකට බැස ගනී. හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් පිඤ්චරණ දෙකින් යුක්තයක්වුයේ සේවකයෙක් වේ. අම්බව්‍යුත්තය, මේ කී නිරුත්තර පිඤ්චරණසම්පතට මේ පලමු වන විනාශමුඛය වේ.

81. අම්බව්‍යුත්තය, තව ද මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර පිඤ්චරණසම්පතටත් නොපැමිණෙනුයේ, පටිත්තපච්ඡෝදි බවටත් නොපැමිණෙනුයේ, උදුල්ලකුත් පැයකුත් ගෙන ‘අල මුල් ගෙඩි වලදත්තෙක් වන්නෙමි’ යි සිතා වනපෙදෙසකට බැස ගනී.

හේ ඒකාන්තයෙන් පිඤ්චරණ දෙකින් යුක්තයාගේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බව්‍යුත්තය, මේ කී නිරුත්තර පිඤ්චරණසම්පත්තයේ මේ දෙවෙනි විනාශමුඛය වේ.

82. පුත ව පරං අමබන්ධ ඉබෙකව්වා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්තථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ කඤ්ඤිලථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ ගාමිසාමිත්තා වා නිගමිසාමිත්තා වා අග්‍යාගාරං කරිනිං අග්‍නිං පරිවරණො අවජ්ඣි. සො අඤ්ඤදදන්ති විජ්ජාචරණසමාදානකොච පරිවාරකා සමපජ්ඣති. ඉමාය ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය ඉදං තතියං අපායමුඛං භවති.

83. පුත ව පරං අමබන්ධ ඉබෙකව්වා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්තථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ කඤ්ඤිලථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ අග්‍නිපරිවරියඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ වාතුමමකාපපෙච චතුථාරං අගාරං කරිනිං අවජ්ඣති. සො ඉමාහි චතුහි දිසාහි ආගමිත්තාහි සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා තමිහං යථායතනි යථාබලං පටිපුජෙත්තාමිති. සො අඤ්ඤදදන්ති විජ්ජාචරණසමාදානකොච පරිවාරකෝ සමපජ්ඣති. ඉමාය ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය ඉදං චතුසං අපායමුඛං භවති.

ඉමාය ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය ඉමාහි චතුසං අපායමුඛාහි භවති.

84. තං කිමිඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමාය අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය කඤ්ඤායාසං සාවරියකො?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි. කො වාහං හො ගොතමි සාවරියකො? කා ච අනුත්තරා විජ්ජාචරණසමාදා? අරකා’හං හො ගොතමි අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය සාවරියකො”ති.

“තං කිමිඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ ඛාරිවිවධමාදාය අරඤ්ඤවනමිජ්ජාගාහි සාවරියකො පවත්තථලංගොජනො හපිත්තාමිති?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“තං කිමිඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්තථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ කුද්දලපිටකං ආදාය අරඤ්ඤවනමිජ්ජාගාහි සාවරියකො කඤ්ඤිලථලංගොජනො හපිත්තාමිති?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“තං කිමිඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්තථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ කඤ්ඤිලථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ ගාමිසාමිත්තා වා නිගමිසාමිත්තා වා අග්‍යාගාරං කරිනිං අග්‍නිං පරිවරණො අවජ්ඣති සාවරියකො?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි.”

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

82. තව ද අම්බවැසිය, මෙහි කිසි යම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විද්වරණසම්පත්තියටද නො පැමිණෙන්නාය, පවත්නාපලහොත්තයට ද නො පැමිණෙන්නාය, අල මුල් පල බොජුන් කොට ඇති බවට ද නො පැමිණෙන්නාය, ගමක් සම්පතක් හෝ නියම-ගමක් සම්පතක් හෝ ගිනි පුදනා ගෙයක් කොට, ගිනි පුදමින් හිඳී. හේ ඒකාන්තයෙන් විද්වරණ දෙකින් යුක්තයක්වුණේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවැසිය, මේ නිරුත්තර විද්වරණසම්පත්තියෙන් තොවති විනාශමුඛය වේ.

83. තව ද අම්බවැසිය, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විද්වරණසම්පත්තියට නො පැමිණෙන්නාය, පවත්නාපලහොත් බවට නො පැමිණෙන්නාය, අල මුල් පල බොජුන් කොට ඇති බවට නොපැමිණෙන්නාය, ගිනි පිදීමට ද නොබස්නේ, 'යම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ සිටු දිසායෙන් එන්නේ ද, ඔහු මම හැකි සේ පිළිවන් සේ පුදන්නෙමි'යි සිටුමංගන්දියෙකු දෙර සතරක් ඇති (සිටුදිගට දෙර ඇති) දත්තලක් කොට හිඳී. හේ ඒකාන්තයෙන් විද්වරණ දෙකින් යුක්තයක්වුණේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවැසිය, මේ විද්වරණසම්පත්තියෙන් සතරවන විනාශමුඛය වේ.

අම්බවැසිය, නමුත් මේ විද්වරණසම්පත්තියෙන් සතර විනාශමුඛයෝ වෙත්.

84. ඒ කීමැ යි සිතයි ද අම්බවැසිය, මේ නිරුත්තර විද්වරණසම්පතෙහි තෝ සිය ඇදුරා සහිත වැ දක්නා ලැබෙයි (පෙනෙයි) ද ?

"හවද්දගොතමයිනි, මෙය නො වේ ම ය. හවද්ද ගොතමයිනි, ඇදුරා සහිත මව් කවරෙකිම වෙමි ද ? නිරුත්තර විද්වරණසම්පත් කවරේ ද ? හවද්ද ගොතමයාණනි, ඇදුරා සහිත මම විද්වරණ සම්පත කෙරෙත් දුරින් ම සිටියෙමි වෙමි"යි (අම්බවැසියා කී ය.)

[භාග්‍යවත්තු:] "අම්බවැසිය, එය කීමැයි සිතයි ද ? තෝ මේ විද්වරණ සම්පතට නො පැමිණියෙක් වනුයෙහි, තවුස්පිරිකර - කඳු ගෙන, පවත්නාපලහොත් වන්නෙමි'යි සිය ඇදුරා සහිත වැ වන පෙදෙසකට බව කැනැත්තෙහි වත් වෙයි ද ?"

[අම්බවැසිය:] "මෙය නො වේ ම ය, හවද්දගොතමයාණනි."

[භාග්‍යවත්තු:] "අම්බවැසිය, එය කීමැ යි සිතයි ද ? ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුත්තර විද්වරණසම්පතට නො පැමිණෙන්නාය, පවත්නාපලහොත් බවට ද නො පැමිණෙන්නෙහි, 'අල මුල් පල බොජුන් කොටැත්තෙමි වන්නෙමි' යි උදුල්ලකුත් පැසකුත් ගෙන වන පෙදෙසකට බඩුගෙහි හෝ වෙයි ද ?"

[අම්බවැසිය:] "හවද්ද ගොතමයිනි, මෙත් නො වේ ම ය."

[භාග්‍යවත්තු:] "අම්බවැසිය, ඒ කීමැ යි සිතයි ද ? ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුත්තර විද්වරණ සම්පතට නො පැමිණෙන්නාය, පවත්නාපලහොත් බවට ද නො පැමිණෙන්නාය, අල මුල් පල බොජුන් කොටැති බවට ද නො පැමිණෙන්නාය, ගමක් අතල තෝ නියමගමක් අතල හෝ ගිනි පුදනා ගෙයක් කොට ගිනි පුදමින් හෝ ඉඳිනෙහි ද ?"

[අම්බවැසිය:] "හවද්දගොතමයිනි, මෙත් නො වේ ම ය."

“තං කිම්මෙකෙකෙසි අමබව්ග්ගං අපි නු තිං ඉමිකෙකෙසි අනුතතරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණම්මානො පටිත්තඵලභොජනකඤ්ච අනභිසම්භුණම්මානො කඤ්චිලඵලභොජනකඤ්ච අනභිසම්භුණම්මානො අභි-පරිවරියඤ්ච අනභිසම්භුණම්මානො වාසුමමසාපථෙ වසුඤ්චාරං අගාරං කරිසිං අච්ඡිදි සාචරියකො, සො ඉමිංභි වතුහි දිසාහි ආගමිණ්ණති සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තං මගං යථාසත්ති යථාබලං පටිපුජෙණ්ණාමාති?”

“නො හිදං හො හොතමි.”

85. ඉති ඛො අමබව්ග්ගං ඉමාය චෙ ව තිං අනුතතරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය පරිභින්නො සාචරියකො. සෙ විෂමි අනුතතරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය චත්තාරි අපායමුඛාති භවිනති, තත්තා ව තිං පරිභින්නො සාචරියකො. භාසිතා ඛො පන තෙ එසා අමබව්ග්ගං ආචරියෙත බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාදිතා වාචා “තෙ ව බ්‍රහ්මකා සමිණකා ඉමිං කණ්ණා ඛඤ්චපාදපච්චා, කා ව තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං සාකච්ඡා” ති, අත්තනා ආපාසිකො’පි අපරිපුරයම්මානො. පණ්ණ අමබව්ග්ගං යාච අපරඤ්ඤා තෙ ඉදං ආචරියණ්ණ බ්‍රාහ්මණණ්ණ පොකඛරසාදිණ්ණ.

86. බ්‍රාහ්මණො ඛො පන අමබව්ග්ගං පොකඛරසාදි රකෙකෙසි පසෙතදිණ්ණ කොසලණ්ණ දතතිකං සුඤ්ඤති. තණ්ණ රුජා පසෙතදි කොසලො සමමුඛි-භාවමිති න දදති. යද්දපි තෙන මිනෙතති තිණ්ණාදිකොන මිනෙතති. යණ්ණ ඛො පන අමබව්ග්ගං ඛමිමිකං පයනං හිකඛං පතිගණ්ණකයා, තථං තණ්ණ රුජා පසෙතදි කොසලො සමමුඛිභාවමිති න දදෙය්‍ය? පණ්ණ අමබව්ග්ගං යාච-අපරඤ්ඤා තෙ ඉදං ආචරියණ්ණ බ්‍රාහ්මණණ්ණ පොකඛරසාදිණ්ණ.

තං කිම්මෙකෙකෙසි අමබව්ග්ගං? රුජා පසෙතෙදි කොසලො හත්තිචාය වා තිසිනෙතා අණ්ණපිටෙඛි වා තිසිනෙතා රුජපඤ්ඤා වා සීතො උගෙහි වා රුජකෙකෙසි වා කිඤ්චිදෙව මිනෙතණ්ණං මිනෙතය්‍ය, සො තමිං පසෙතො අපකකම්ම එකමතනං තිටෙඛිය්‍ය. අථ ආගචෙත්තය්‍ය පුද්දො වා පුද්දදසො වා, සො තමිං පසෙතො සීතො තදෙව මිනෙතණ්ණං මිනෙතය්‍ය: එවමිති රුජා පසෙතදි කොසලො ආග එවමිති රුජා පසෙතදි කොසලො ආහාති. අපි නු සො රුජකෙකෙසි වා හණ්ණති රුජමිනං වා මිනෙතති, එත්තාවතා සො අණ්ණ රුජා වා රුජමිනාමිනෙතා වාති?”

“නො හිදං හො හොතමි.”

87. එවමිති ඛො තිං අමබව්ග්ගං, සෙ තෙ අනෙකං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසසො මිනෙතානං කත්තාරො මිනෙතානං පටිත්තාරො, සෙසමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණො පොරාණං මිනෙතපදං හිතං පට්ඨතං සමුඛිතං තදනුගායනති තදනුගායනති භාසිතමිනුගායනති වාචිතමිනුගායනති, සෙය්‍යපිදං: අට්ටකො වාමකො වාමකෙවො වෙණ්ණාමිනෙතා යමිතහි අභිහිරසො භාරඤ්ඤා වාසෙවෙඛා කණ්ණපො හගු, ත්‍යාගං මිනෙත අධිගාමි සාචරියකො’ති තාවතා තිං භවිණ්ණති ඉති වා ඉතිත්තාය වා පටිපනෙතා’ති තෙනං ධානං විජ්ජති.

[සාග්‍යවත්තු:] “අම්බවැසිය, එය කීමැයි සිතති ද? මේ නිරුක්තර විද්‍යාවරණසම්පතටත් නො පැමිණෙන්නෙහි, පවත්නාවලහොඳින් නො වන්නෙහි, අල මුල් පල බොජුන් කොටැවී බවට ද නොපැමිණෙන්නෙහි, හිනි පිදීම ද නොකරන්නෙහි, සිවුමංගන්දියෙක දොර සතරක් ඇති දත්තලක් කොට මේ සිවු දෙසින් එන තාක් මහණබමුණක් හැකි පරිදි පිළිවත් පරිදි පුදන්නෙමි යි සිතා තෝ ඇදුරා සහිත වැ ඉදිනෙහි ද?”

[අම්බවැසිය:] “හව්ද ගෞතමසිති, මෙය තැත්තේ ම ය”

85. [සාග්‍යවත්තු:] “අම්බවැසිය, ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුක්තර විද්‍යාවරණසම්පතින් පරිත්‍යක්‍යෙහි ය, මේ නිරුක්තර විද්‍යාවරණසම්පතට විනාශමුඛ වූ යම් තපස්වතී කෙනෙක් වෙත් තම් එසිනුත් පිරිත්‍යක්‍යෙහි ය. එහෙත් අම්බවැසිය, තමන් ඇදුරු වූ පොකරසාදි බමුණා විසින් තමා විද්‍යාවරණසම්පතට විනාශමුඛ වූ දහම් පමණකුත් නොපුරන්නකු වැ හිඳ, “බමුණතට මෙහෙකරු වූ, කළු වූ, බමුණගේ පසින් උපත්, ගර්භිත මුඛ මහණු කවුරු ද? එවැන්නන් හා ත්‍රෛවිද්‍යක බමුණන්ගේ කවර සාකච්ඡා ද?” යි මේ වචනය කියන ලද්දේ ම ය. බලව, අම්බවැසිය, තමන් ආවාසී වූ පොකරසාදි බමුණු විසින් කොතරම් මහත් වරදක් කරන ලද්දේ ද?”

86. අම්බවැසිය, පොකරසාදි බමුණු තෙමේ වූ කලි පසේනදී කොසොල් රජුහු විසින් දුන් දෑ බුත්ති විදි. කොසොල් රජ ඔහුට මුහුණ පෑම ද නො කෙරෙයි. යම් පිටෙක ඔහු හා සාකච්ඡා කෙරේ නම් කඩකුරුවෙකින් මුඛ වී හිඳ කපා කෙරෙයි. අම්බවැසිය, යම්කු විසින් තමාට ඵල වූ දෑම බොජුන් (පොකරසාදි තෙමේ) පිළිගන්නේ නම්, ඒ පසේනදී කොසොල් රජ ඔහුට තමා මුහුණ පෑම පවා කෙසේ නම් නො කරන්නේ ද? අම්බවැසිය, බලව, මේ තමන් ඇදුරු වූ පොකරසාදි බමුණා විසින් කොතරම් මහත් වරදක් කරන ලද ද?”

අම්බවැසිය, එය කීමැයි සිතන්නෙහි ද? මෙහි පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ ඇතු ගෙල මතුගෙහි හෝ හුන්නේ, අසු පිටැ හෝ හුන්නේ, පිය කුල ඇතිරිය මතැ හෝ සිටියේ, උසස් ඇඟිලියක් හෝ අභිෂෙක තොලත් රජදරුවන් හෝ සමග කිසියම් මන්ත්‍රණයක් කරන්නේ නම්, හේ ඒ රජු සිටි තැනින් ඉවත් වැ එක් පසෙක සිටින්නේ ය. එකල්හි ගුදයෙක් හෝ ගුදයකුගේ දෑසෙක් හෝ එන්නේ නම්, හේ ඒ පෙදෙසෙහි සිටියේ, ‘පසේනදී කොසොල් රජ මෙසේත් කියේ ය, පසේනදී කොසොල් රජ මෙසේත් කියේ යැ’ යි ඒ මන්ත්‍රණය ම කියන්නේ නම්, හේ රාජවචනය කියන්නේ ද? රාජමන්ත්‍රණය කරන්නේ ද? මෙතෙකින් හේ රජ හෝ රජමහඥාණියෙක් හෝ වන්නේ ද?”

[අම්බවැසිය:] “හව්ද ගෞතමසිති, මෙය නො වේ ම ය.”

87. [සාග්‍යවත්තු] “අම්බවැසිය, එපරිද්දෙන් ම වෙදකමා වූ වෙද පැවැත්වූ, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ පුළුපුරුෂ වූ අවටක (ආත්‍රෙය), වාමක, වාමදෙව, වෙණාමතා (වෙණාමිත්‍ර), යමතස්සි (ජම්බුගස්සි), අංගිරස, භාරඥාප, වාසෙව්ඛ (වාසිච්ච), කණ්ණප (කාශ්‍යප), හඟු (හාගු) යන යම් සාම් කෙනෙක් වූහු ද, යම් කෙනෙකුත් විසින් ගයන ලද (=සජ්ඣායනා කරන ලද), කියවන ලද, රැස් කොට තබන ලද මේ මන්ත්‍රපද (වේදයයි) මේ කල බමුණෝ ඔවුන් අනුවැ ගයන් ද, කියැවූ ද ය අනුවැ කියවන් ද ‘ඇදුරාණන් සහිත මම් ඒ වෙද හදරම්’ යි යන මෙපමණකින් තෝ සාම්බරයෙක් හෝ සාම් බවට පිළිපන්නෙක් හෝ වන්නෙහි ය යන මේ කාරණය පිදුමාන නො වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

88. තං කිද්දෙදුසි අමබව්භුතං කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං ථෙගුලකානං ආචරියපාචරියානං භාෂමානානං: “ථෙ තෙ අභෙසුං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසගො මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පච්ඡත්තාරො, ගෙසග්ගිදං එතර්ගි බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගිතං පවුත්තං සමුගිතං තද්දුත්තාගන්ති තද්දුත්තාගන්ති භාසිතමුත්තාගන්ති වාචිතමුත්තවාචෙත්ති ගෙග්ගපිදං: අච්චකො, වාමපකා, වාමදෙවො, වෙග්ගාමිත්තො, ගමිතග්ගි, අඛිතිරගො, ගාරථොපො, වාසෙවෙඨා, කඤ්ඤො, හගු- එවං සු තෙ සුත්තානා පුට්ඨිත්තා කප්පිතකෙසුදෙසු ආමුත්තමණිකුණ්ඩලාගරණා ඕද්ධවත්තවත්තා පඤ්චගි කාමගුණෙහි සමපට්ඨා සමෙහිගුත්තා පරිවාරෙත්ති, ගෙග්ගපාපි තිං එතර්ගි සාවරියකො?”ති.

“තො ගිදං හො ගොතමි.”

89. “එවං සු තෙ සාලිතං ඕද්ධං පුට්ඨමංසුපගෙවනං විචිතකාලකං අභෙසුසුපං අභෙසුසුපං පරිභුඤ්ඤති, ගෙග්ගපාපි තිං එතර්ගි සාවරියකො?”ති.

“තො ගිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ වෙඨත්තකපඤ්ඤාති නාරිති පරිවාරෙත්ති ගෙග්ගපාපි තිං එතර්ගි සාවරියකො?”ති.

“තො ගිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ කුත්තවාලෙහි වලවාරපෙඨි දිසාහි පතොදලවිසි වාහනෙ විකුදෙත්තා විපරියාගන්ති ගෙග්ගපාපි තිං එතර්ගි සාවරියකො?”ති

“තො ගිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ උකකිණ්ණපරිබාසු ඔක්කත්තපලිකාසු නගරුපකාරිකාසු දිසාහිඤ්ඤාති පුරිසෙහි රක්ඛාපෙති ගෙග්ගපාපි තිං එතර්ගි සාවරියකො?”ති

“තො ගිදං හො ගොතමි.”

ඉති ඛො අමබව්භුතං තෙව තිං ඉසි, න ඉසිත්තාග පටිපන්නො සාවරියකො. ගංගා ඛො පන අමබව්භුතං මසි කඛ්ඛා වා විමිති වා, ගො මං පඤ්ඤන, අහං වෙග්ගකරණෙන ගොගිග්ගාමි”ති.

90. අප ඛො ගගවා විහාරා තිකඛමම වඩකමං අඛ්ඤ්ඤාති. අමබවෙඨා’පි මාණවො විහාරා තිකඛමම වඩකමං අඛ්ඤ්ඤාති. අප ඛො අමබවෙඨා මාණවො ගගවත්තං වඩකමත්තං අනුවඩකමමානො කාගෙ ආත්තංග- මහාපුරිසලකඛණාති සමිත්තෙහි. අද්දුත ඛො අමබවෙඨා මාණවො ගගවත්තො කාගෙ ආත්තංගමහාපුරිසලකඛණාති ගෙග්ගග්ගත්තං ධපපතො දො. ද්විසු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඛ්ඛති විචිකිච්චති තාගිමුච්චති න සමපසිද්ධති කොලසාගිතෙ ව වත්තගුග්ගො¹ පසුතර්ච්චතාග. ව.

1. ගොගාගිකාදිතං ගප්පසු

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

88. අම්බවිසුත්තය, ඒ කිමි සි සිතති ද? ඒ සාමිනි ගැන කියන වාඤ්චා වූ මහපු වූ තමන් ආවාසී ප්‍රාචීන වූ ඛණ්ඩන්ගේ වචනකා වා පිසින් කෙසේ අසන ලද ද? වෙද කරනා වූ, වෙද පාලිකවූ, ඛණ්ඩන්ගේ සුළුපුරුෂ වූ, අවිච්ඡා වාමක වාමදෙව වෙසාගෙන ගම්පහේ ආරාමයේ භාරදාන වාමකයා කතා කළ යන ගම්පහ කෙසෙකුත් පිසින් ගෙන ලද, රැස් කොට තබන ලද, මේ තෙත්පද දත් සිටිනා ඛණ්ඩන් ඔවුන් අනුවා ගත්තේ නම්, ඔවුන් අනුවා කියන්නේ නම්, ඔවුන් කී වචන අනුවා කියන්නේ නම්, කියවූ වචන අනුවා කියවන්නේ නම්, මේ කල්හි වූ ඇදුරු සහිත වාසය ඒ සාමිනිවරුන් මොනොවටි නා ගත්තේ වා, මොනොවටි සුවද විලෙවුන් ගල්වා ගත්තේ වා, අත්දම් තබා කැප කෙසෙ රවුපු ඇත්තේ වා, පැලෑදු ගත් මිණිකොණ්ඩාල් අභරණ ඇත්තේ වා, සුදු වස්ත්‍ර හඳින්නේ වා පස් කම් සුවෙන් ඇලී යෙදී එහි ඉදුරන් මෙහෙයවන්නේ වූහ ද?”

[අම්බවිසුත්තය:] “ගවද්ගොතමසිති, මෙය නොවූයෙකි.”

89. [සාග්‍රහණ:] “දුන් ඇදුරු සහිත වා කරන්නා සේ, ඒ සාමිනි අවුලා ඉවත් කළ කළු සහල් ඇති, බොහෝ සුපු ඇති, බොහෝ ව්‍යාප්ත ඇති, මහවුරු ඇති, පිරිසිදු හැල් බත් වලදන්නේ වූහ ද?”

[අම්බවිසුත්තය:] “ගවද්ගොතමසිති, මෙය නො වී ය.”

[සාග්‍රහණ:] “දුන් ඇදුරු සහිත වා කරන පරිදි ඔහු වෙළඳ වරින් බැඳ සිටින කළු ඉහ ඇති ස්ත්‍රීන් ලවා මෙහෙ කරවා ගත්තේ වූහ ද?”

[අම්බවිසුත්තය:] “මෙ නො වී ය ගවද්ගොතමසිති.”

[සාග්‍රහණ:] “දුන් ඇදුරු සහිත වා කරන්නා සේ ඔහු සැරසු වලග ඇති වෙළෙඳුන් යෙදු රියවලින්, දික් කැවිලි ලිවලින් එය අදනා සත්තව අතින් නාහු, ඔබ මොබ හිසේ ද?”

[අම්බවිසුත්තය:] “ගවද්ගොතමසිති, මෙය නො වී ය.”

[සාග්‍රහණ:] “දුන් ඇදුරු සහිත වා කරන සේ, ඒ සාමිනි කැණු අගල් ඇති, තැබූ කණ්ඩා ඇති, උපකාරකාවන්ගෙන් සුන් තුවරවල දික් කළු ගත් පුරුෂයන් ලවා රකවල් කැරවූහ ද?”

[අම්බවිසුත්තය:] “මෙය නො වී ය, ගවද්ගොතමසිති.”

[සාග්‍රහණ:] “අම්බවිසුත්තය, මෙසේ ඇදුරු සහිත තෝ සාමිනියෙකුත් නො ම වෙයි ය. සාමි බව සඳහා පිළිපත්කෙකුත් නො ම වෙයි ය. අම්බවිසුත්තය, යමකුට මා කෙරෙහි සැකයක් විමසියෙන් වේ නම්, හේ ප්‍රශ්නයෙන් මා විවරා වා මම ඔහුගේ ප්‍රශ්න විසඳීමෙන් ඔහු සැක දුරු ලන්නෙමි.”

90. ඉක්බිතිවත්තන් සාග්‍රහණයන් වහන්සේ වෙතෙරින් නික්මා, සක්මන් මුලුවට නැංග සේක. අම්බවිසුත්තය මාණවක ද වෙතෙරින් නික්මා සක්මන් මුලුවට නැංගේ ය. ඉන් පසු අම්බවිසුත්තය මාණවක තෙමේ සක්මන් කරන සාග්‍රහණයන් වහන්සේ අනුවා සක්මන් කරනුයේ, සාග්‍රහණයන් වහන්සේ සේ කෙසෙහි දෙකේ මහපුරිස්ලකුණු සෙවී ය. අම්බවිසුත්තය මාණවක තෙමේ සාග්‍රහණයන් වහන්සේගේ කෙසෙහි බෙහෙවින් දෙකක් හැර දෙකේ මහපුරිස්ලකුණු දිවී ය. හේ කොයාවහිත අංගාරාගයෙහි ද පුළුල් දිව ඇතිබවයි ද යන මහා පුරුෂලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි. එයින් සනිටුහන්කර නො බසි. ‘මේ තෙමේ පිරිපුන් මහපුරිස්ලකුණු ඇත්තෙකැ’යි පැහැදීමට නො පැමිණේ.

91 අථ ඛො භගවතො එතද්දසොසි පසාදි ඛො මෙ අයං අමබර්ථතං මාණ්දො ආනන්දසමභාපුරිසලකඩණ්ඩානි යෙභුසොසන ධර්මානං ජෙට්ඨ මහාපුරිසලකඩණ්ඩො කඩ්ඞිති විවික්ච්ඡති නාසිද්ධිවති න සමපසිද්ධි කොසොගිතෙ ච වන්දගුණො පසුතජ්ඣතාය වානි.

අථ ඛො භගවා තථාරූපං ඉඤ්ඤාසිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාසි යථා අද්දස අමබර්ථතං මාණ්දො භගවතො කොසොගිතං වන්දගුණං. අථ ඛො භගවා ජ්ඣං නිත්තාමෙත්වා උගො'පි කණ්ණසොදානානි අනුමිති පරිමිති. උගො'පි නාසිකාසොදානානි අනුමිති පරිමිති. කෙවලමිති නලාටමණ්ඩලං ජ්ඣාය ඡාදෙයි.

අථ ඛො අමබර්ථතං මාණ්දො එතද්දසොසි සමන්තාගතො ඛො සමමණ්ණො ගොතමො ආනන්දසමභාපුරිසලකඩණ්ඩානි පරිපුණ්ණානි නො අපරිපුණ්ණානි භගවන්තං එතද්දොවො: “භද්ද ව'දානි මයං හො ගොතම ගච්ඡාමි. ඛුක්ඛිවො මයං ඛුක්ඛරණ්ණා”ති.

“ගණ්ණ'දානි තිං අමබර්ථ කාලං මඤ්ඤාසිති”.

අථ ඛො අමබර්ථතං මාණ්දො විලවාරථමාරුග්ග පක්කාමි.

92. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි උක්කච්ඡාය නික්ඛමිත්වා මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං සකො ආරුමෙ නිසින්නො හොති අමබර්ථං යෙව මාණ්දං පතිමානෙන්නො. අථ ඛො අමබර්ථතං මාණ්දො යෙන සකො ආරුමො තෙන පායාසි. යාවතිකා යානං භූමි යානෙන ගන්ත්වා යානං පච්චාරොගිත්වා පතතිකො'ව යෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි තෙත්තපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදිං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි.

93. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අමබර්ථං මාණ්දං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි එතද්දොවො: කච්චි තාත අමබර්ථ අද්දස තං භවන්තං ගොතමන්ති ?.

“අද්දසාම ඛො මයං හො තං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“කච්චි තාත අමබර්ථ තං භවන්තං ගොතමං තථා සන්නො යෙව සද්දං අභිභූගන්තො නො අඤ්ඤාදො ? කච්චි පන හො සො භවං ගොතමො තාදිසො නො අඤ්ඤාදිසො ?”ති.

“තථා සන්නො යෙව හො තං භවන්තං ගොතමං සද්දං අභිභූගන්තො නො අඤ්ඤාදො. තාදිසො'ව හො සො භවං ගොතමො නො අඤ්ඤාදිසො. සමන්තාගතො ච හො සො භවං ගොතමො ආනන්දසමභාපුරිසලකඩණ්ඩානි පරිපුණ්ණානි නො අපරිපුණ්ණානි”ති.

91. එ කල්හි “මේ අම්බවිසු මාණවක තෙමේ මා සිරුරෙහි බෙහෙවින් දෙකක් හැර දෙවිස් මහපුරිස් ලකුණු දකි ම ය. කොයාවතීන අංගජාතයන් පුළුල් දිවත් යන මහපුරිස් ලකුණු දෙකෙහි සැක කෙරෙයි, සනිටුහනට නොබයී. නො පැහැදෙයි. (එ බැවින් මොහුට ඒ මහපුරිස් ලකුණු දෙක පොත්විම නම යෙහෙකැ)”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත වී ය.

ඉක්බිතිතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන්ගේ කොයාවතීන අංගජාතය යමගේ අම්බවිසු මාණවකයා දක්නේ ද, එසේ වූ සංඛ්‍යාති-සංකාරයක් කළ හේක. එයින් පසු දිව නිකුත් කොට දෙ කන් සිදුරු සාදී කළ හේක. දෙනාස්පුඩු පිරිමැද්ද හේක. සියලු නලල් මඬල දිවෙත් වැසූ හේක.

එවිට ‘ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ නොඅඩු පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණින් සමන්විත යැ’යි අම්බවිසු මාණවකයාට මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “හවද්ද ගෞතමයීති, දන් අපි යමක. අපි බොහෝ කාන්‍ය ඇත්තමෝ, බොහෝ කටයුතු ඇත්තමෝ වමක”යි කී ය.

“අම්බවිසු, යම ගමනකට නෝ කාලය සිතති නම්, ඒ ගමන කරන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ හේක.

ඉක්බිති අම්බවිසු මාණවක තෙමේ වෙලෙඹුන් ගෙදු රියෙක නැග තික්ඛුණේ ය.

92. එ සමයෙහි වූ කල් පොකකරසාදී බමුණු තෙමේ උක්කවිසා හුවරින් තික්මැ, අම්බවිසු මාණවකයා (හේ ඊම) බලා පොරොත්තු වනුයේ, මහත් බමුණුමුවක් හා සිය අරමෙහි හුන්නේ වෙයි. එ කල්හි අම්බවිසු මාණවක තෙමේ සිය අරම කරා එළැඹිණේ ය. රියෙන් යැ හැකි කාක් රියෙන් ගොස් එයින් බැස, පා ගමන් ඇත්තේ ම පොකකරසාදී බමුණා වෙත එළැඹිණේ ය. එළැඹී බහු වැද පසෙක හිඳ ගත්තේ ය.

93. පසෙක හුන් අම්බවිසු මාණවකයාගෙන් පොකකරසාදී බමුණු තෙමේ “කිමේන් ද? දරුව අම්බවිසු, ඒ හවද්දගෞතමයන් දුටු ද?” යි විමාලේ ය.

“හවතාණනි, ඒ හවද්දගෞතමයන් අපි දුටුමක”යි අම්බවිසු කී ය.

[පොකකරසාදී:] “කිමේන් ද? දරුව අම්බවිසු, ඒ හවත් ගෞතම-යන්ගේ එසේ ඇත්තාවූ ම ගුණ පිළිබඳ වූ කීර්තනියබ්දයෙක් නැඟුණේ ද? අන් පරිද්දෙකින් නො වේ ද? (නැති ගුණ පිළිබඳ ගෞතම නො නැඟුණේ ද?) හවත, ඒ හවද්දගෞතම තෙමේ එබඳුම ද? අන් සැටි නො වේ ද?”

[අම්බවිසු:] “හවතාණනි, ඒ හවද්දගෞතමයන්ගේ එසේ ඇත්තාවූ ම ගුණ පිළිබඳ වූ කීර්තනියබ්දයෙක් නැඟිණ. අන් පරිදි වූ (නැති ගුණ පිළිබඳ වූ ගෞතම)ගේ නො වේ. හවතාණනි, ඒ හවද්දගෞතම තෙමේ එබඳු ම ය. අන් සැටි නො වේ. හවතාණනි, ඒ හවද්දගෞතම තෙමේ අඩු නොවූ පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් යුතු වේ.”

“අහු පත තෙ තාන අමබට්ඨ සමිණේන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාසල්ලාපො?”ති.

“අහු ඛො යෙව් නො සමිණේන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාසල්ලාපො?”ති.

“සපාසපං පත තෙ තාන අමබට්ඨ අහු සමිණේන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාසල්ලාපො?”ති.

අථ ඛො අමබට්ඨා මාණවො යාවතකො අහොසි හගවතා සද්ධිං කරාසල්ලාපො තං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස ආරොවෙසි.

94. එවං වුත්තා බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී අමබට්ඨං මාණවං එතදවොච: “අහො වත රෙ, අමිහාකං පණ්ඩිතකා! අහො වත රෙ අමිහාකං ඛහුස්සුතකා! අහො වත රෙ, අමිහාකං තෙවිජ්ජකා! එවරුපෙන කීර හො පුරිසො අත්ථවරතෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං කීරයං උපපජ්ජයා. යදෙව ඛො තිං අමබට්ඨ තං හවන්තං ගොතමං එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ අවමාසි. අථ ඛො හවං ගොතමො අමෙත’පි එවං උපතෙය්‍ය උපතෙය්‍ය අවමි. අහො වත රෙ, අමිහාකං පණ්ඩිතකා! අහො වත රෙ, අමිහාකං ඛහුස්සුතකා! අහො වත රෙ, අමිහාකං තෙවිජ්ජකා! එවරුපෙන කීර හො පුරිසො අත්ථවරතෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං කීරයං උපපජ්ජයා”ති කුපිතො අනතත්ථිතො අමබට්ඨං මාණවං පදසා යෙව් පවිත්තෙයි. ඉච්ඡති ච තාවදෙව් හගවන්තං දස්සනාය උපසඛකමිතුං.

95. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදීං එතදවොචු: අතිවිකාශො ඛො හො අජ්ජ සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිතුං. සෙවදති හවං පොකඛරසාදී සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති”ති.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො සකෙ නිවේසනෙ පණ්ඩිතං බාදනීයං භොජනීයං පටිශාදපෙතී යානෙසු ආරොපෙතී උක්කාසු බාරියමානාසු උක්කට්ඨාය තිග්ගාසි. තෙන ඉච්ඡාතඛිතලවතසණ්ඩො තෙන පායාසි. යාවතීකා යානස්ස භූමි යානෙන ගතො යානා පච්චාරොගිතී පතතිකො’ව යෙන හගවා තෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිතී හගවතා සද්ධිං යමෙමාදනීයං කරා සාරුණීයං විතීසාරොති එකමිත්තං තිසිදී. එකමිත්තං තිසිත්තො ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී හගවන්තං එතදවොච: “ආගමීහුබ්බිහ හො ගොතම අමිහාකං අනන්තවාසී අමබට්ඨා මාණවො?”ති.

[පොකරසාදි:] “දරුව, අම්බවැසිය, ඉමිණ ගොතමයන් හා තමේ කිසියම් කතාබහෙක් වී ද?”

[අම්බවැසි] “හවතාණති, ඉමිණ ගොතමයන් හා මගේ කිසි යම් කතාබහෙක් වී ය.”

[පොකරසාදි:] “අම්බවැසිය, ඉමිණ ගොතමයන් හා තමේ ඒ කල්ප කථාසංලාපය කෙසේ වූ එකෙක් ද?”

ඉක්බිති අම්බවැසි මාණවකයා භාෂාවකුත් වහන්සේ හා යම් පමණ නමානේ කථාසංලාපයෙක් වී ද ඒ සියල්ල පොකරසාදි බමුණාට සැල කෙසෙල් ය.

94. එසේ සැල කළ කල්හි, පොකරසාදි තෙමේ අම්බවැසි මාණවකයා අමතා, “යහනා, කොල, අප ඊතියා පණ්ඩිතය! යහනා, කොල, අප ඊතියා මහ උගත! යහනා, කොල, අප ඊතියා ත්‍රිවිද්‍ය දතුට! එම්බල, මේබදු තා වැනි ඊතියා වැඩ සලසන්නකු කරණ කොට ගෙන (තා වැන්නකු ඇති කල්හි ඇසුරු කරන) මිනිසා කෘත්‍රිත් මරණින් මතු සැප තැනි දුකිනි වූ තමාට අවසන වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට පැමිණෙන්නේ ම ය. යම් කෙසෙකින් ම, අම්බවැසිය, තෝ මේසේ ඒ හවදී ගොතමයනට හට ගතා කියෙහි ද, එ හෙයින් ම හවදී ගොතමයෝ මේසේ අපටත් සැලෙවුණු ද මතු කොට යුදාදි බව නතා නතා මේසේ කින. යහනා, කොල, අප ඊතියා පණ්ඩිතය! යහනා, කොල, අප ඊතියා මහ උගත! යහනා, කොල, අප තෙව්දු දතුට! හවන්ති, මේ වැනි වැඩ සලසන්නකු කරණ කොට ගෙන මිනිසා කෘත්‍රිත් මරණින් මතු සැප තැනි, දුකිනි වූ, විනිපාතයක් වූ තීරයට පැමිණෙන්නේ ම යැ!” යි මේ බස් කී ය. මේසේ කියා, කිපුණේ, නොහසු වූ සිතැත්තේ, පසින් පැහැරැ මුහු බිමැ පෙරැළී ය. එ කෙණෙහි ම භාෂාවකුත් වහන්සේ දක්නට යනු කැමැති ද වී ය.

95. එවිට ඒ බමුණෝ පොකරසාදි බමුණුට “හවත, අද (දන්) ඉමිණ ගොතමයන් දක්නට යන්නට ඉතා නොකල් වෙයි. හවන් පොකරසාදි තෙමේ හෙට දිනැ ඉමිණ ගොතමයන් දක්නට එළැඹියැ ගැනි වන්නේ යැ” යි කීහ.

ඉක්බිති පොකරසාදි බමුණු තෙමේ සිය නිවෙසෙහි මිහිරි වූ කැ යුතු මුදිය යුතු ද පිළියෙල කරවා, යාතයන්හි තංවා දඬුවැට පහන් දරනු ලබන කල්හි උකකවැසි නුවරින් නික්මුණේ ය. ඉව්වාතංගල වන ලැහැබ කිරා එළැඹිණේ ය. යාතයෙන් යැ ගැනි තාක් දුර යාතයෙන් ගොස්, එයින් බැස, පසින් ම භාෂාවකුත් වහන්සේ කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹි භාෂාවකුත් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරැණු වූ සිතැ රැදවියැ යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කථාව තිමිවා පසෙක හිඳ ගත්තේ ය, පසෙක හුන්නේ ම පොකරසාදි බමුණු තෙමේ “හවදීගොතමසිති, අප අතැවැසි අම්බවැසි මාණවකයා මෙහි ආණේ ද?” යි භාෂාවකුත් වහන්සේගෙන් ඇසී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“ආගමා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණ අනෙතවාසී අම්බවෙඨා මාණවො”ති.

“අහු පත තෙ හො ගොතම් අම්බවෙඨන මාණවෙන සද්ධං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

“අහු ඛො මේ බ්‍රාහ්මණ අම්බවෙඨන මාණවෙන සද්ධං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො”ති.

“යථාකථං පත තෙ හො ගොතම් අහු අම්බවෙඨන මාණවෙන සද්ධං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

අථ ඛො භගවා යාවතිකො අහොසි අම්බවෙඨන මාණවෙන සද්ධං කථාසල්ලාපො, තං සඛං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස අරොවෙසි.

“එවං චුත්තෙ බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවත්තං එතදවොච: බාලො හො ගොතම් අම්බවෙඨා මාණවො. ධම්තු භවාං ගොතමො අම්බවත්ඨස්ස මාණවස්සා”ති.

“සුඬි හොතු බ්‍රාහ්මණ අම්බවෙඨා මාණවො”ති.

96. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවතො කායෙ ආත්මනිසං- මහාපුරිසලක්ඛණාති සම්මතෙතසි. අද්දසා ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවතො කායෙ ආත්මනිසං මහාපුරිසලක්ඛණාති යෙසුයෙසන ධර්මො ඥේ. ආත්ම මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛධති විවික්ච්ඡති තාඛමුච්චති න සම්පසිද්ධති කොසොභිතෙ ච වත්ථගුග්ගෙ පසුතජ්චතතාය ච.

97. අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: පස්සාති ඛො මේ අයං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී ආත්මනිසං මහාපුරිසලක්ඛණාති යෙසුයෙසන ධර්මො ඥේ. ආත්ම මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛධති විවික්ච්ඡති තාඛමුච්චති න සම්පසිද්ධති කොසොභිතෙ ච වත්ථගුග්ගෙ පසුතජ්චතතාය චාති.

අථ ඛො භගවා තථාගුරුං ඉඤ්ඤාතිසම්මාරං අභිසම්මාසි යථා අද්දස බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවතො කොසොභිතං වත්ථගුග්ගං. අථ ඛො භගවා ජ්ඣං නිත්තාමෙතො උගො‘පි කණ්ණසොතාති අනුමිසි, පටිමිසි, උගො‘පි තාඛිකාසොතාති අනුමිසි, පටිමිසි. කෙවලමි පලාටමිකම්මං ජ්ඣාය ඡාදෙසි.

98. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස එතදහොසි: “සම්මතාගතො ඛො සම්මණො ගොතමො ආත්මනිසං මහාපුරිසලක්ඛණාති පරිපුණ්ණෙති තො අපරිපුණ්ණෙති”ති භගවත්තං එතදවොච: අඛවාසෙතු මේ භවා ගොතමො අජ්ඣතතාය භත්තං සද්ධං භික්ඛුසම්බන්ධා”ති. අඛවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

99. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවතො, අඛවාසතං විදිත්වා‘ භගවතො කාලං ආරොවෙසි: ,කාලො හො ගොතම්, නිවිසිතං භත්තනති.’

[භාග්‍යවත්තු:] “ඛමුණ, තා අතැවැසි අම්බවිමසුණවකයා මෙහි ආගේ ම ය.”

[පොකකරසාදී:] “භවද්දගොතමසිති, අම්බවිමසුණවකයා හා ඔහෙ කිසි කපාසංලාපගෙක් වූගේ ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “ඛමුණ, අම්බවිමසුණවකයා හා මගේ කිසි (සල්ප) කපාසංලාපගෙක් වූගේ ම ය.”

[පොකකරසාදී:] “භවද්දගොතමසිති, අම්බවිමසුණවකයා හා ඔබගේ කෙබඳු වූ කිසි කපාසංලාපගෙක් වූගේ ද?”

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවිමසුණවකයා හා යම් පමණ කපා සංලාපය වී ද, ඒ සියල්ල පොකකරසාදී ඛමුණාට වදාළ හේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි පොකකරසාදී ඛමුණු තෙම, “භවද්දගොතමසිති, අම්බවිමසුණවකයා ලාමක ය. භවද්දගොතමගේ අම්බවිමසුණවකයාට ඝමා කෙරෙත් වා”යි කී ය.

“ඛමුණ, අම්බවිමසුණවක තෙමේ හුව පත් වේ වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ හේක.

96. ඉක්කිති පොකකරසාදී ඛමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු පිරික්සී ය. පොකකරසාදී ඛමුණු වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු අතුරෙන් දෙකක් හැර සෙස්ස බෙහෙවින් දිටි ය. හේ කොයාවහිත අංගජාත ලක්‍ෂණයෙහිත් ප්‍රභූතජීව්‍යාලක්‍ෂණයෙහිත් දූ සි මේ මහපුරිස්-ලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි, තීරණයට නො බසී. එ හෙයින් ම නො පැහැදෙයි.

97. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මේ පොකකරසාදී ඛමුණු තෙමේ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණුවලින් දෙකක් හැර සෙස්ස බෙහෙවින් දකී ම ය. කොයාවහිත අංගජාතලක්‍ෂණයෙහිත් ප්‍රභූතජීව්‍යාලක්‍ෂණයෙහිත් යන මහපුරිස්ලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි, තීරණයට නො බසී, නො පැහැදෙයි. (ඒ දෙ ලකුණු මොහුට දන්වන්නෙමි නම් යෙහෙකැ)”යි මේ සිත වී ය.

ඉක්කිත්තෙත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ කොයාවහිත අංගජාතය පොකකරසාදී ඛමුණාට පැනෙන සේ වූ සාධුසහිසංසකාරයක් කළ හේක. ඉන් පසු දිව තික්මවා දෙකත් සිදුරු ස්පර්ශී කළ හේක, පිරිමැද්ද හේක, දෙ තාස්පුඩු ස්පර්ශී කළ හේක, පිරිමැද්ද හේක, මුළු තලල් තලය ම දිවෙන් වැසූ හේක.

98. එවිට පොකකරසාදී ඛමුණාට “භ්‍රමණ ගොතමී තෙමේ අඩු නොවූ පිරිපුත් දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්විත යැ”යි මේ සිත විය. හේ “භවද්ද ගොතමී තෙමේ කික් සහත හා අදට මගේ බත ඉවසා වා”යි කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමණ්ඨිභාවයෙන් එය ඉවැසූ හේක.

99. ඉක්කිති පොකකරසාදී ඛමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉවැසීම (සිතින් පිළිගැන්ම) දැන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවද්ද ගොතමසිති, දැන් කල් පැමිණගේ ය, බත පිළිගෙල කොට තිමැවිණැ”යි කල් දැන්වී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අප්ඵ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝේසන යෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස පරිවෙසනා තෙනුප-
සබ්බමි. උපසබ්බමිත්ථො පඤ්ඤානෙත ආත්තෙ නිසීදි. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො
පොකඛරසාති භගවන්තං පඤ්ඤෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජො
සන්තප්පෙයි සමපවාසෙයි. මාණවකා'පි භික්ඛුසබ්බං. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො
පොකඛරසාති භගවන්තං භුත්තාපිං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවා
ආසනං ගගෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

100. එකමන්තං නිසීන්තස්ස ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස
භගවා ආනුපුබ්බිකථං කපෙයි, සෙය්‍යපිදං දානකථං සිලකථං සත්තකථං
කාමානං ආදීනවං ඕකාරං සංකිලෙසං තෙකම්මෙව ච ආනිසංසං පකාසෙයි.
යද්ධ භගවා අඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාතිං කල්ලචිත්තං මුදුචිත්තං
විනිවරණචිත්තං උදග්ගචිත්තං පසන්නචිත්තං, අප්ඵ යා බුද්ධානං සාමුකකංසිකා
බම්මදෙසන්තා තං පකාසෙයි: දුක්ඛං සමුදයං නිරෝධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුද්ධං වත්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං
පටිග්ගණෙය්‍යය, එවමේව බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස තත්ථං යෙව ආසන්ත
විරජං. විතම්ලං බම්මචිත්තං උදපාදි යං කිඤ්චි සමුදයබම්මං සබ්බං තං
නිරෝධබම්මන්ති.

101. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි දිට්ඨබම්මො පත්තබම්මො
විදිතබම්මො පරිසොභාලාබම්මො තිණ්ණවිචිකිචේජ, විගතකථංකපො
මෙසාරජ්ජපනෙතා අපරපච්චිතො සජුඝාසන්ත භගවන්තං එතදවොච:
“අභික්ඛන්තං භො ගොතමී අභික්ඛන්තං භො ගොතමී. සෙය්‍යථාපි භො
ගොතමී නික්ඛාය්‍යං වා උක්ඛාය්‍යං පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලාස්ස
වා මග්ගං ආවිකෙඛස්ස අනිකාසෙ වා තෙලපජේතං බාරෙය්‍ය වක්ඛ-
මනෙතා රූපානි දුක්ඛානිති, එවමේව භොතා ගොතමේත අනෙකපරිසොයෙත
බම්මො පකාසිතො. එසාහං භො ගොතමී සපුතෙතා සහරියො සපරිසො
සාමිමේවා හවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි බව්මඤ්ච භික්ඛුසබ්බඤ්ච.
උපාසකං මං හවං ගොතමො බාරෙඤ්ච අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං ඤරණං
ගතං. යථා ව හවං ගොතමො උක්ඛාය්‍යං අඤ්ඤාති උපාසකඤ්චානි
උපසබ්බමිති එවමේව හවං ගොතමො පොකඛරසාදිඤ්ච උපසබ්බමිඤ්ච.
තත්ථ යෙ තෙ මාණවකා වා මාණවකා වා හවන්තං ගොතමිං අභිවා-
දෙස්සන්ති වා පච්චුට්ඨස්සන්ති වා ආත්තං වා උදකං වා දස්සන්ති චිත්තං
වා පසාදෙස්සන්ති, තෙසං තං හවස්සති දීඝරන්තං හිතාය සුබායා”ති.
“කල්‍යාණං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ”ති.

අම්බව්ඨසුත්තං තතියං.

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ඒ) පෙරවරුගෙහි සිටුරු හැද පෙරෙවැ පාසිටුරු ගෙන බික්සතන සමග පොකකිරසාදී ඛමුණාගේ පිරිවෙස්න (=ඛොජුන් වළඳනා තැන) කරා වැඩි ගේක. වැඩ, පැණැවුණු අස්තෙහි හුන් ගේක. ඉක්බිති පොකකිරසාදී ඛමුණු ගෙම මිහිරි වූ කැපුණු බුදිය යුතු දැඩින් සිටුවන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආචාර්‍ය ව ය, මාතෘමිත් පැවැරැව ය. මාණවකයෝ ද බික්සතන සැකැපවූහ, මාතෘමිත් පැවැරැවූහ..

එසින් පසු පොකකිරසාදී ඛමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, වළඳ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත ඇත්තවුන් දහ, එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන පසෙක හුන්නේ ය.

101. එකත්පස්සි හුන් පොකකිරසාදී ඛමුණුහුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දතකපා, ශීලකපා, සමභිකපා, කාමදිනව, කාමායන්තේ ලංකක ඛව, කාමයන්තේ කෙලෙසිම, තෙකකිමමගෙහි (කාමයන්තෙන් නික්මුණු-ඛවිති) අනුසස් පැවැසූ ගේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් විටෙක පොකකිරසාදී ඛමුණුහු (ඒ බණ ඇසීමෙන්) නිරෝධ සිතැති වූවහු, මොලොක් සිතැති වූවහු, නිවරණ කෙරෙහි පහ වූ සිතැත්තහු, මද වැඩි හිස සිතැත්තහු, පහත් සිතැත්තහු දත් සේක් ද, එ කල්හි දෘඩ සමුදය නිරෝධ මාභි යන බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුත්තමිකී ධර්මදේශනාවෙන් වේ තම් එය පැවැසූ ගේක.

යම්ගේ පහ වූ කළුඛව ඇති, පිරිසිදු වගෙක් මොනොවට රජන් (පබු) උරු ගන්නන් ද, එසේ ම පොකකිරසාදී ඛමුණාට එ අස්තෙහි ම 'යමක් උපදනා සුසු නම් ඒ සිතල්ල නැසෙන සුසු සැ' යි කෙලෙස් රජස් නැති, පහ වූ කෙලෙස්මල ඇති, දහම් ඇත පහළ විය.

ඉක්බිති පොකකිරසාදී ඛමුණු ගෙම දුටු ආසීසභ්‍ය ධම් ඇත්තේ, වැඩු ආසීසභ්‍යාවචෝධය ඇත්තේ, දත ගත් ආසීසභ්‍ය ධම් ඇත්තේ, බැහැ ගත් ආසීසභ්‍ය ධම් ඇත්තේ, ඉක්මවූ සැක ඇත්තේ, පහ වූ සැක ඇත්තේ, බුදු සස්තෑ විසාරද ඛවට පැමිණියේ, තමාම පසක් කළ බැවින් හැදෑරිය යුතු අතෙකක්හු නැත්තේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

"හවද්ගොතමසිනි, අභිකාන්ත ය (විෂෙසින් සිත්තල ය). හවද් ගොතමසිනි, අභිකාන්ත ය. හවද් ගොතමසිනි, මුනින් නමා තැබූ දෑක් උඩුකුරු කරන්නේ යම් සේ ද, වැසුණු දෑක් විවෘත කරනුයේ යම්ගේ ද, මා මුලා වූවකුට මග කියන්නේ යම්ගේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහ යි සිතා ගෙල් පහතක් දල්වන්නේ යම්ගේ ද, එසේ ම, හවද් ගොතමයන් විසින් තොයෙක් කරුණින් ධර්ම පැවැසිණ. හවද්ගොතමසිනි, ඒ මම භාසීව සහිත වැ, පිරිස් සහිත වැ, මෙතහකරුවන් සහිත වැ හවද්ගොතමයන් ද ධර්ම ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ ගෙමි. අද පටන් දිව් හිමි කොට සරණ ගිය උවසකු කොට හවද්ගොතම තෙමේ මා සලකා වා. යම්ගේ හවද්ගොතම තෙමේ උකකව්‍යා නුවරෙහි අත් උපාසකකුලයන් කරා එළැඹේ ද, එසේ ම පොකකිරසාදීකුලයට ද එළැඹේ ව. එහි යම් මාණවක කෙතෙක් ගෝ මාණවිතා කෙතෙක් ගෝ හවද් ගොතමයන් ආදරයෙන් වදින්නෝ ද, දක හුතස්තෙන් තැඟි ගෝ සිටින්නෝ ද, අසුන් ගෝ දිය ගෝ දෙන්නෝ ද, සිතගෝ පහදවන්නෝ ද, එය මවුතට දික් කලක් වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය".

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ "බ්‍රාහ්මණය, මතා දෑගෙක් යොජ කී සේ මැතැවැ" යි වදළ ගේක.

අම්බවඩ සූත්‍රය නිමිගේ ය.

සෞභූතභාවය

1. එවිං මේ සුභං, එකං සමයං භගවා අසේනසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙක සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති යෙන චම්පො තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා චම්පායං විහරති ගගගරාය පොකබරණ්ණියා තිසර.

තෙන බො පන සමයෙන සෞභූතභාවො බ්‍රාහ්මණො චම්පං අජකාචසති සත්තුසාදං සතිණකචේතාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්භොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙතිජයන බිම්බිසාසරන දින්නං රුජදයං බ්‍රහ්මදෙයාං.

2. අසොක්ඛා බො චම්පයාසකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා “සමයො ඛලු භො ගොතමො සකාසප්පෙතා සකාසකුලා පබ්බජ්භො අසේනසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙක සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති චම්පං අනුප්පෙතා, චම්පායං විහරති ගගගරාය පොකබරණ්ණියා තිසර. තං බො පන භවතං ගොතමිං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අභිතුග්ගපතා: “ඉතිපි සො භගවා අරතං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුහ්මානං බුද්ධො භගවාති. සො ඉමිං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සසංමණ්ණිබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවම්බුහ්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො පච්චෙදෙති. සො ඛම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සත්ථා සබ්බඤ්ඤං කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සතං භොති”ති.

3. අථ බො චම්පයාසකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා චම්පාය නිකම්මිතො සබ්බසම්මි ගණිතුතා යෙන ගගගරා පොකබරණ්ණි තෙනුපසම්මතීති.

4. තෙන බො පන සමයෙන සෞභූතභාවො බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදද දිව්‍යාභයාසං උපගතො භොති. අද්දා බො සෞභූතභාවො බ්‍රාහ්මණො චම්පයාසකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකො චම්පාය නිකම්මිතො සබ්බසම්මි ගණිතුතො යෙන ගගගරා පොකබරණ්ණි තෙනුපසම්මතීතො. දිස්වා ඛතං ආමනෙතසි: “කිත්තු බො භො ඛතො චම්පයාසකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා චම්පාය නිකම්මිතො සබ්බසම්මි ගණිතුතා යෙන ගගගරා පොකබරණ්ණි තෙනු-පසම්මතීති? ”ති

සෞභූතදණ්ඩ සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් පැවිදිමුළුවක් හා අංග රවෙහි සැරිසරන සේක්, වම්පා නුවරට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි ඒ වම්පා නුවර සමීපයෙහි ගඟින් පොකුණ තෙර වසන සේක.

එ සමයෙහි සෞභූතදණ්ඩ බමුණු තෙමේ බ්‍රහ්මජනාතීණී වූ, තණ දඬු දිග සුලභ වූ, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති, රජ්‍යයෙන් ලත් නින්දගම් වූ (රජසවරූපයෙන් පරිභෝග කට යුතු වූ), මහබ රටට අභිපති සේනිය බිම්බිසාර රජු විසින් දුන් රජදායාදාය වූ, ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ වම්පා නුවර වෙසෙයි.

2. වම්පා නුවර වැසි බමුණුගැහැවියෝ (රවෙහි පැතිර පැවැති) මතු දක්වන කථාව ඇසූහ: “හවත්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මූ පැවිදි වූ, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වූ කලී භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහපැවිදිමුළුවක් හා අතුරවැසැරි සරණයේ, වම්පාවට පැමිණියේ, එය අසල ගඟින් පොකුණ තෙර වෙසෙයි. ඒ හඟවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්භත් ය, සමන්සමුදාය ය, විදුර්වර්ණසම්පන්න ය, සුභ ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරසි ය, දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, තඟවත් ය. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව, මහණබමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත මේ සත්ත්වලොකය, තමා ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වයි. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්වතානන්තකල්‍යාණ වූ (සතිපට්ඨානාදී) මනා අර්ථ ඇති, මනා (භූමිපුණී) ව්‍යාප්ත ඇති, සමාසාර පරිපුණී, පිරිසිදු දගමක් දෙසෙයි. එසේ දෙසනුයේ ද, සියලු සත්ත්වබිහාර පවසයි. එබඳු රහතුන් දක්ම වූ කලී හිත වැඩ ගෙන දෙන්නෙකැ”යි ඒ හවද ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ උතුම් වූ කීර්තියබඳයෙන් උස් වැ නිංගේ ය” යනු යි.

3. ඉක්බිති වම්පාපුර වැසි බමුණෝත් ගැහැවියෝත් වම්පායෙන් නික්මූ බොහෝ බොහෝ වැ රැස් වූවෝ, එකි එකි පැත්තෙහි මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටත දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වූවෝ, ගඟින් පොකුණ අතට යෙහි.

4. එ සමයෙහි සෞභූතදණ්ඩ බමුණු තෙමේ තමා පභයා උඩු මහලෙහි දවසභතට පැමිණියේ වෙයි. හේ (කවළියෙන් බලනුයේ) වම්පායෙන් නික්මූ බොහෝ බොහෝ වී රැස් වැ, එක් එක් පසා මුළු මුළු වැ, නුවරින් පිටත දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වැ ගඟින් පොකුණ අතට යන වම්පාවාසි බමුණන් ද ගැහැවියන් ද දක්කේ ය. දක ඝාතනාහු බණවා “හවත් ඝාතනාව, කවර හෙයින් වම්පාවාසි බමුණෝත් ගැහැවියෝත් වම්පායෙන් නික්මූ බොහෝ බොහෝ වී රැස් වැ එකි එකි පසා මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටත දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වැ ගඟින් පොකුණ කරා යෙත් ද?”යි විචාලේ ය.

“අපි බොහෝ සමයේ ගොතමේ සකාපුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො අමෙතසු චාරිකං වරම්හො මහතා භික්ෂුසංඝොන සද්ධං පඤ්චමනෙනාභි භික්ෂුසතෙති වමං අනුපාදෙනා වමායං විහරති ගග්ගරාය පොකකිරණියා නිරේ. තං බො පන භවන්තං ගොතමිං එවං කල්යාණේ කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තොහො: ‘ඉතිපි සො සගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්ජාවරණ-සම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරේ පුරිසදම්මසාරපි සන්ථා දෙවම්මුත්තානං බුද්ධො සගවා’ති. තමෙතෙ භවන්තං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්ති”ති.

5. තෙන හි ගො බතෙන යෙන වමෙපයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්ති: වමෙපයාතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිතෙ එවං වදෙති: “සොණදණ්ඩො ගො බ්‍රාහ්මණො එවමිහ: ‘ආගමෙනතු කීර් භවතොහො සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්තාති”ති.

‘එවං ගො’ති බො සො බතො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසසුත්තා යෙන වමෙපයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්ති: වමෙපයාතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිතෙ එතදවොච: “සොණදණ්ඩො ගො බ්‍රාහ්මණො එමිහ: “ආගමෙනතු කීර් භවතොහො සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්තාති”ති.

6. තෙන බො පන සමයෙන තානාවෙරජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමන්තාති බ්‍රාහ්මණසතාති වමායං පටිවසන්ති කෙතම්දෙව කරණීයෙන. අසොහොසු: බො තෙ බ්‍රාහ්මණො: ‘සොණදණ්ඩො කීර් බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්තාති’ති. අප් බො තෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසංඝමිත්තං. උපසංඝමිත්ති: සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො එතදවොචු: ‘සච්චං කීර් භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්තාති’”ති

“එවං බො මෙ ගො ගොති අහමිපි සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්තාති”ති.

7. “මා භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමි. ත අරහති භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්තං. තච භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්තාති, ගොතො සොණදණ්ඩස්ස ගසො හාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස ගසො අභිවර්ධිස්සති. යමිපි ගොතො සොණදණ්ඩස්ස ගසො හාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස ගසො අභිවර්ධිස්සති, ඉමිනා පබ්බතන න අරහති භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඝමිත්තං. සමණො තෙව ගොතමො අරහති භවන්තො සොණදණ්ඩො දස්සනාය උපසංඝමිත්තං.

“හවත, කාරණයෙන් ඇත: ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මු පැවැදි වූ ශ්‍රමණ භෞතම තෙමේ අංග රටු සැරි සරනුයේ, හිඤ්ඤත් පත් සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුඵවක් හා වම්පාවට පැමිණියේ, වම්පා පුර යම්පයේ වූ ගඟීරා නම් පොකුණ අද්දර වෙසෙයි. ‘ඒ හවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්ථයන් ය, සම්මත්සම්බුද්ධ ය, විද්‍යාවරණ සම්පන්න ය, සුතන ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථි ය, දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, හවත් යැ යි මෙසේ ඒ හවද් භෞතමයා පිළිබඳ හදු වූ ශුණ්‍යසාංඝ්‍යයක් උස් වෑ නැංගේ ය. මොහු ඒ හවද් භෞතමයා දක්නා පිණිස එහි ගෙන්” යැ යි කන්තා තෙම කී ය.

5. “හවත් කන්තාව, එසේ වී නම්, ඒ වම්පාවාසි බමණු ගැහැවියන් වෙත එළැඹ ඔවුනට “හවත්නු (මොණ්ඩානක්) බලා පොරොන්තු වෙත්වා. සොණදණ්ඩ බමුණාත් ශ්‍රමණ භෞතමයන් දක්නට එහි යන්නේයැ’ යි සැලකරව” යි කී ය. ‘එසේ ය හවතැ’ යි කිසා කන්තා තෙමේ සොණදණ්ඩ බමුණාට පිළිවදන් දී, වම්පාවාසි ඒ බමුණු ගැහැවියන් කරා එළැඹ “හවත්ති, හවත්නු බලා පොරොන්තු වෙත් වා. සොණදණ්ඩ බමුණු ද ශ්‍රමණ භෞතමයා දක්නට එහි යන්නේ” යැ යි දන්වී ය.

6. එ සමයෙහි වතාහි තොගෙක් විදෙසින් පැමිණි පත්සියක් පමණ බමුණෝ කිසි කටයුත්තක් පිණිස වම්පා නුවර වෙසෙත්. ඒ බමුණෝ ‘සොණදණ්ඩ බමුණා මහණ ගොසුම්පු දක්නට යෙත් පු’ යි ඇසූහ. ඉක්බිති ඔහු සොණදණ්ඩ බමුණා කරා ගියහ. ගොස් “හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්පු දක්නට යන්නේ ල යනු සැබෑ දෑ?” යි විචාලහ.

“හවත්ති, (සැබෑ ය) ‘මමත් මහණ ගොසුම්පු දක්නට යන්නෙමි’ යි මට මෙසේ සිතෙක් වේ” යැ යි සොණදණ්ඩ තෙමේ කී ය.

7. එ බස් අසා ඔහු කියන්නේ, “හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්පු දක්නට නො සේ වා. හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්පු දක්නට නො නිසි වේ. ඉදින් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්පු දක්නට යන්නේ නම්, හවත් සොණදණ්ඩයාගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගොසුම්පුගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය. ‘හවත් සොණදණ්ඩයාගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගොසුම්පුගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය, යන යමෙක් ඇද්ද මේ කරුණින් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්පු දක්නා පිණිස එහි යන්නට නො නිසි ය. මහණ ගොසුම්පාණන් ම හවත් සොණදණ්ඩයන් දකින්නට එනු කිසි ය.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා උභයො සුභාසො මානිසො ච පිතිසො ච, සංසුභගතනිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මතො අනුපකක්ඛනං ජාතිවාදෙන.

යමපි හවං සංස්කෘත දේශනා උභයො සුභාසො මානිසො ච පිතිසො ච, සංසුභගතනිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මතො අනුපකක්ඛනං ජාතිවාදෙන. ඉමිනා පඤ්ඤාන න අරහති හවං සංස්කෘත දේශනා සමිඤ්ඤා ගොතමං දස්සනං උපසම්බුද්ධං. සමිඤ්ඤා නෙව ගොතමො අරහති හවන්තො සංස්කෘත දේශනා දස්සනං උපසම්බුද්ධං.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා අබ්බං මහභික්ඛො මහාසොගො-පෙ-.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා අස්සාදනො මනාධරො තිණ්ණං වෙදනං පාරග්ග සතිසංකප්පකප්පකානං සංකප්පකප්පකං ඉතිහාසපඤ්ඤානං, පදකො, වෙය්‍යාකරණො, ලොකායතමාපුරිසලකිණෙන අනවසො-පෙ-.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා අභිරුපො දස්සනිකං පාසාදිකො පරමාය චණ්ණපොකඛරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මචරිණි බ්‍රහ්මචරිච්ඡි, අනුබ්‍රහ්මකාසො දස්සනං-පෙ-.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා සිලවා වුභිසිලී වුභිසිලෙන සමන්තාගතො-පෙ-.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා කල්‍යාණවාසො කල්‍යාණවාසකරණො, පොරියා වාසාය සමන්තාගතො විස්සංචාරාය අනෙලග්‍රාය අත්ඤා විඤ්ඤාපනියා-පෙ-.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා බ්‍රහ්මනං ආචරියවාචරියො, තිණ්ණි මාණ්-චකසනාති මනෙත වාචරිති. බ්‍රහ්ම බො පන නානාදිසා නානාච්ඡන්දසා මාණ්චකා අගච්ඡන්ති ගොතො සංස්කෘත දේශනා සන්තිකො මනාත්තිකා මනෙත අපිසිඤ්ඤාමා-පෙ-.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා ජිණ්ණො වුද්ධො මහලුකො අභිගතො වසො අනුසුතො, සමිඤ්ඤා ගොතමො තරුණො වෙච තරුණපඤ්ඤානං ව-පෙ-.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙතියස්ස බ්‍රහ්මසාරස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිසො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

හවං හි සංස්කෘත දේශනා බ්‍රහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිසො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

‘හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මෑ අභිජාත ය. සත්වන මිත්‍රතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය. ජාතිවාදයෙන් (කුල පිළිබඳ තෙජලෙන්) නොහෙළන ලද්දේ ය. නො ගරහන ලද්දේ ය.

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මෑ අභිජාත ය. සත්වන මිත්‍රතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතිගේ ය, ‘ජාතිවාදයෙන් ඉවත නො හෙළන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය, යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණෙහිත් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්හු දක්නට යනු නො වටී. මහණ ගොසුමින් ම හවත් සොණදණ්ඩයා දක්නට එනු වටී.

තව ද හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී ආර්ය ය, මහත් ධන ඇත්තේ ය, මහදගෝග ඇත්තේ ය...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී වේද හදාරන්නෙක. වේදයන් සිතා ලා දරන්නෙක. නිශ්ශබ්ද සෙකට්ඨශාස්ත්‍ර සහිත, අක්කරප්‍රභේද (ශික්ෂා හා නිරුක්ති) සහිත, ඉතිහාසය පස්වන කොටැති ත්‍රිවේදයන් ගේ පරතෙර පැමිණියෙක, පදපාඨ දන්නෙක. එසින් අන්‍ය සියලු ව්‍යාකරණ පිළි ද දන්නෙක. ලොකායත ශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණ-ශාස්ත්‍රයෙහිත් නිපුණයෙක....හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී විශිෂ්ට රූපශාසා ඇත්තෙක, දකුම් කටසුතු ය, ප්‍රසාද ඵලවන සුලු ය, උතුම් විශේෂභෞද්දායීයෙන් සමන්විත ය, උතුම් රත්වත් පැහැත්තෙක, උතුම් ශරීරප්‍රභා ඇත්තෙක. (ආරොහපරිණාමසම්පත්තියෙන් ද අවිච්ඡයන්ගේ පරිපූර්ණයෙන් ද) සිරුරෙහි දක්වන නොමද වූ අවිකාශ ඇත්තෙක...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශිලයෙන් සුක්ක ය...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ කලණ තෙපුල් ඇත්තේ, කලණ මිහිරි බස් කියන්නේ, නිදොග වූ කෙලතොලු නොවූ, කි අරුත අහවනු සමත් සිලිටි බසින් සමන්විත ය...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ බොහෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රවාසී ද වූයේ, තුන්සියක් මාණවකානට වේදයන් කියවයි. වේදයන් ප්‍රයෝජන කොටැති, වේද හදාරනු කැමැති බොහෝ මාණවකයෝ තත් දෙසින් නන්රපින් හවත් සොණදණ්ඩයා වෙත එත්...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී ජරාජර්ණ ය, වයෝවාහි ය, මහලු ය, බොහෝ කල් ඉක්මැවූයෙක, පැසිම් වයසට පැමිණියෙක. මහණ ගොසුම් තෙමේ තරුණ ද වේ. තරුණ පැවිද්දෙක් ද වේ...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී මහධාබිපති සෙනිය බිම්බිසාර රජහු විසින් සත්කාර කරන ලද්දෙක, ගුරුකාර කරන ලද්දෙක, බ්‍රහ්මත් කරන ලද්දෙක, පුදන ලද්දෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දෙක...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී පොකුරුසැත් බමුණා විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානික ද පුජිත ද අපචිත ද වේ...

භවං හි සොණදණ්ඩො වම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ්-
කථෙඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රාජගොඤ්ඤං රඤ්ඤං මාගධෙන සෙතිගෙන
බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

යමපි භවං සොණදණ්ඩො වම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ්-
කථෙඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රාජගොඤ්ඤං රඤ්ඤං මාගධෙන සෙතිගෙන බිම්බි-
සාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං, ඉමිනාපඤ්ඤන න අරහති භවං
සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණො තෙව
ගොතමො අරහති භවිත්තං සොණදණ්ඩො දස්සනාය උපසඞ්කමිතුනති.

8. එවං වුත්තෙ සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණ ඵතදවොචා
තෙත හි හො මමපි පුණ්ඨං, යථා මයමෙව අරහාමි තං භවිත්තං ගොතමං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං තතෙව අරහති සො භවං ගොතමො අමාකං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණො ඛලු හො ගොතමො උහතො සුජාතො
මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාසම්මො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා,
අකම්මෙතො අනුපකක්ඛෙඨා ජාතිවාදෙන.

යමපි හො සමණො ගොතමො උහතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච,
සංසුඤ්ඤාසම්මො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙතො අනුපකක්ඛෙඨා
ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඤ්ඤන න අරහති සො භවං ගොතමො අමාකං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාමි තං භවිත්තං ගොතමං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

සමණො ඛලු හො ගොතමො මහත්තං ඤ්ඤතිසඞ්ඝං ඔනාය පබ්බජිතො....
සමණො ඛලු හො ගොතමො පසුතං භීරඤ්ඤසුවණ්ණං ඔනාය පබ්බජිතො
භූමිගතඤ්ච වෙහාසට්ඨඤ්ච...

සමණො ඛලු හො ගොතමො දහරේ'ව සමානො සුචා සුසු කාල-
කෙසො හද්දෙන යොධෙණෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අභාරස්මා
අනිහාරියං පබ්බජිතො...

සමණො ඛලු හො ගොතමො අකාමකානං මාතාපිතූත්තං අස්සමුඛානං
රුද්දන්තානං කෙසමිස්සං ඔනාරෙචා කාසායාති වජාති අවජාදෙචා
අභාරස්මා අනිහාරියං පබ්බජිතො...

සමණො ඛලු හො ගොතමො අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය
වණ්ණපොකාරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවච්චපි අකුඤ්ඤ-
වකාසො දස්සනාය...

සමණො ඛලු හො ගොතමො සීලවා අරියසිලී කුසලසිලී කුසලසීලෙන
සමන්තාගතො...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලි බහුජනාකීණී, තණ දඩු දිය යන මේසින් යුක්ත, බොහෝ ධාන්‍ය ඇති, රජුගෙන් ලත් සාකික පරිභොග වස්තු වූ, රජුගේ අයාදාය වූ, සෙනිය බිම්බසාර මහරජුනු දුන් ශ්‍රේණි ත්‍යාගය වූ වම්පානුවරට අභිපති වූ වෙසෙයි.

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ බහුජනාකීණී...වම්පානුවරට අභිපති වූ වෙසේ ය යන යම් කරුණක් ඇද්ද, මේ කරුණුන් භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්හු දක්තට යනු නොතිසි ය. මහණ ගොසුම් තෙමේ ම භවත් සොණදණ්ඩයා දක්තට එනු සුදුසු යැ”යි කිහ.

8. මෙසේ කී කල්හි සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ ඒ බමුණතට කියනුයේ, “භවත්ති, එසේ වී නම් ඒ භවද්ගොතමයන් අප දක්තට ඊම නොවූ අප ම ඔබ දක්තට යනු සුදුසු බවට මා කියන බස් ද අසවු: ‘භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මෑ අභිජාතයහ, සත් වන මිවුතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුන ඇත්තෝ ය. ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය.

‘මහණ ගොසුම්හු මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් ම අභිජාතයහ...නොගරහන ලද්දේ ය’ යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණුන්හු ඒ භවද්ගොතමයෝ අප දක්තට එත්තට නො නිස්සහ. වැළි අපි ම ඔබ දක්තට යනු නිස්සම්හ.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් නැමුළුව පියා පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොළොව යට ද පොළොව මත්තෙහි ද වූ මහත් ගිරණසවණේ හැරූ පියා පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සොදුරු යොවුතෙන්, (කුන් වසසින්) පලමු වසසින් යුත් වූවෝ ම, තරුණ වූවෝ ම, මතා කළ කෙසෙහ ඇති වූ යොවුන් විශෙහි සිටියෝ ම හිහි ගෙන් නික්මෑ පැවිදි බමට වත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවුපියන් ඔබ පැවිදි වනුවට නොකැමැති වූ කළුළු පිරුණු මුහුණු ඇති වූ හබද්දි එය නොතකා කෙසෙහ රවුළු බා දමා කසා වත් හැඳ හිහි ගෙන් නික්මෑ පැවිද්දට වත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි විහිටේ රූප සම්පත් ඇත්තෝ ය, දැකුම් කවුසුකු හ, ප්‍රසාදජනක හ, උකුම් වණිසසාදකයෙන් සමත්විත හ, බඩු හේ උකුම් රන් පැහැ ඇත්තෝ ය, උත්තම ශරීරප්‍රභා ඇත්තෝ ය, සිය සිරුරෙහි දක්මට නොමඳ වූ අවකාශ ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සිල්වත් හ, පිරිසිදු සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් ශීලයෙන් සමත්විත හ...

සමණො ඛලු හො ගොතමො කල්‍යාණවානවා කල්‍යාණවානකරණො පොරියො වාචාය සමන්තාගතො විසංවික්ඛාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපතිං.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඛුත්තං ආචරියපාචරියො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඩිණකාමරුගො විහතවාපලො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කම්මවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙකකාරො බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො උච්චා කුලා පබ්බජිතො අසමතින්න-
වතතියකුලා.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අභිස්සා කුලා පබ්බජිතො මහඥානා-
මහාභොගා.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො තිණරුවා තිණරුනපදා සම්පුච්ඡිතුං
ආගච්ඡන්ති.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අනෙකාති දෙවතාසහස්සාති පාණණි
සරණං ගතාති.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුක්ඛතො
'ඉතිපි සො හතවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො
සුගතො ලොකට්ඨ අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුක්ඛානං
බුද්ධො හතවා'ති.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ආත්මිංසමසාපුරිසලක්ඛණෙති සමන්තා-
ගතො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො එතිසාගතවාදී සබ්බලා සමමාදුකො
අක්ඛාකුටිකො උත්තාතමුක්ඛො පුබ්බහාසී.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො වතුත්තං පරිසාතං සක්කතො ගරුකතො
මාතිකො පුජිතො අපච්ඡතො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඛුත්තං දෙවා මනුස්සා ව අභිපසන්නා.-පෙ-

මහණ ගොසුම්පු වූ කලී කලණ තෙපුල් ඇත්තෝ ය, කලණ මිහිරි බස් කියන්නෝ ය, තිදෙස් වූ, කෙලතොලු නොවූ, කී අරුත හඟවනු සමත් සිලිටි බසින් සමන්විතයෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී බොහෝ දෙනාට අවාසී ද ප්‍රාචාරී ද වෙති...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී පහ වූ කාමරග ඇත්තෝ ය, පහ වූ චපල බව ඇත්තෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී කම්මාදි ද ක්‍රියාවාදි ද වෙති. ලොවුතුරු දහම් පුරාකර කොට පවතිති. සැරියුත් මුගලන් ඇ බමුණු පිරිසට නායක වූ හැසිරෙති (නොහොත් තමනට විරුද්ධ වූ බමුණු පිරිසට පවා අහිතක් නොසිතා හිත සුව ම පතන්නෝ හැසිරෙති)...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී අමිශ්‍ර (පිරිසිදු) කැත්කුලය වූ උසස් කුලයක් තිත්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී මහත් බිත ඇති මහත් භෝග ඇති සමාධි කුලයෙන් තිත්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු කරා පිට රටින් පිට දනවුයෙන් පැණ පුළුවන්ව එති...

හවත්ති, නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ මහණ ගොසුමින් දිව්යිමයෙන් සරණ හිඟය...

හවත්ති, 'මේ මේ කරුණින් ඒ හඟවත් තෙමේ අර්ථය ය, සමයක්-සමුද්ධි ය, විද්වත්තමයත්වය ය, සුගත ය, ලොකවත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදමසාරථී ය, දෙවමිතිසුත්තට ශාස්තෘ ය, බුද්ධි ය, හඟවත් යැ' යි මහණ ගොසුමාණන් පිළිබඳ වූ මෙසේ වූ යහපත් ගුණසොයයක් ඉතා උස් වූ නැංගේ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණුවලින් සමන්විත ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී තමන් වෙත පැමිණෙන්නවුන් 'එන්න, මෙහි අං සේ මැනවැ' යි කියා පිළිගන්නා සුළු හ, කතට සුව ඵලවන තෙපුල් බණන්නෝ ය, පිළිසඳරෙහි දක්ෂ හ, බැම නො හකුළුවන්නෝ ය, සුලභ කථා ඇත්තෝ ය, පැමිණියවුනට තුඩු පලමුයෙන් කථා කරන සුළු හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී (මහණ මෙතෙණි උච්ඡු උච්චි යන) සිවු පිරිස් විසින් සත්කාර කරන ලද හ, ගුරුකාර කරන ලද හ, බ්‍රහ්මන් කරන ලද හ, පුදන ලද හ, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුමන් කෙරෙහි වනාහි බොහෝ දෙවියෝත් මිනිස්සුත් වෙහෙසින් පහන් හ...

සමණො ඛලු හො ගොතමො යහමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පටිට්ඨති, ත
තහමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සො විගෙයොනති-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො සබ්බි ගණි ගණාවරියො පුට්ඨිතිත්ථකරුනං
අභ්‍යමකඛායති-පෙ-.

යථා ඔබ්‍ර පත හො එකකසං සමණබ්‍රාහ්මණොනං යථා වා තථා වා
යසසා සමුද්ගච්ඡති ත හෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො.
අථ ඔබ්‍ර අනුත්තරස්ස විජ්ජාචරණසම්පදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො
සමුද්ගතො...

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා මාගධො සෙතියො ත්‍රිමිසාරො
සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමළෙව්‍යා පාණ්ඩු සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා පළෙසනදි කොසලො සපුත්තො
සහරියො සපරියො සාමළෙව්‍යා පාණ්ඩු සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති සපුත්තො
සහරියො සපරියො සාමළෙව්‍යා පාණ්ඩු සරණං ගතො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙතියස්ස
ත්‍රිමිසාරස්ස සක්කත්තො ගරුකත්තො මාතිත්තො පුජිත්තො අපචිත්තො -පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤා පළෙසනදිස්ස කොසලස්ස
සක්කත්තො ගරුකත්තො මාතිත්තො පුජිත්තො අපචිත්තො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස
සක්කත්තො ගරුකත්තො මාතිත්තො පුජිත්තො අපචිත්තො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො වම්පං අනුසුත්තො වම්පායං විහරති
ගහගරස්ස පොකඛරණියා තීරෙ. ඔෙ ඔබ්‍ර පත හො කෙච්චි සමණො වා
බ්‍රාහ්මණො වා අමාකං ගාමකෙකත්තං ආගච්ඡති, අතිථි හො තෙ හොති.
අතිථි ඔබ්‍ර පතමෙති සක්කාතඛො ගරුකාතඛො මානෙතඛො පුජේතඛො
අපචේතඛො. යම්පි හො සමණො ගොතමො වම්පං අනුසුත්තො වම්පායං
විහරති ගහගරස්ස පොකඛරණියා තීරෙ. අතිථිමාකං සමණො ශ්‍රගාතමො.
අතිථි ඔබ්‍ර පතමෙති සක්කාතඛො ගරුකාතඛො මානෙතඛො
පුජේතඛො අපචේතඛො. ඉමිනාපමෙතන ත අරහති සො හං ගොතමො
අමාකං දස්සනාය උපසබ්බමිතුං. අථ ඔබ්‍ර පත මයමෙව අරහමි තං
ගමනතං ගොතමං දස්සනාය උපසබ්බමිතුං.

එත්තත්ත ඔබ්‍ර අහං හො තස්ස ගොතො ගොතමස්ස ගුණ
පරියාපුණාමි. හො ව ඔබ්‍ර සො හං ගොතමො එත්තකච්ඡෙණො,
අපරිමාණච්ඡෙණො හි සො හං ගොතමො”ති.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු තුමු යම් ගමක නිසම්ගමක හෝ වෙසක් නම්, එ ගම හෝ නිසම්ගම හෝ වසන මිනිස්සුට යක්කු පීඩා නොකෙරෙත්...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහ සහපිරිස් ඇත්තෝ ය, ගණනාසක හ, ගණාවාසී හ, බොහෝ තිථිකාරයන් අතුරෙහි අග්‍ර හ සි කියනු ලැබෙති...

යම් සේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ යශස අවේලකතා ආදි පිටතට පෙන්වන යම්තම් චුතමාත්‍රයකින් වැඩෙනත් මහණ ගොසුමන්ගේ වූ කලි යහස එසේ වැඩුණෙක් නො වේ. වැලි තමන් තුළ ම වූ තිරුත්තර විදුලිවරණසම්පතින් වැඩුණේ වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි මහබාසිපති සෙනිස බිම්බිසාර රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි ගිහියෙක් සරණ හිසේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි කොශලාසිපති පසේන්දි රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි ගිහියෙක් සරණ හිසේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොකුරුසැත් බමුණු තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවිගිහියෙක් සරණ හිසේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහබාසිපති සෙනිස බිම්බිසාර මහරජුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද සුජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කොශලාසිපති පසේන්දි රජුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොකුරුසැත් බමුණුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද සුජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වතාහි (දන්) වම්පාවට පැමිණියෝ වම්පාවට තොදුරු තන්හි වූ ගඟිරා පොකුණ තෙර වෙසෙති. භවත්ති, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අපේ ගම්කෙටට එත් තම් උතු අපට අමුත්තෝ වෙත්. අමුත්තෝ වතාහි අප විසින් සත්කාර කළ යුත්තෝ ය, ගුරුකාර කළ යුත්තෝ ය, බුහුමන් කළ යුත්තෝ ය, පිදිගැ යුත්තෝ ය, යටත් පැවැතුම් දක්වියැ යුත්තෝ ය. යම් ගෙයෙකින් මහණ ගොසුම්හු වම්පාවට පැමිණියෝ වම්පාව සමීපයේ ගඟිරා පොකුණ තෙර වෙසෙත් ද, එ ගෙයින් ඔබ අපේ අමුත්තෝ ය. ඒ අමුත්තෝ වතාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතු හ, ගරු කටයුතු හ, බුහුමන් කටයුතු හ, පිදිගැ යුතු හ, යටත් පැවැතුම් දක්වියැ යුතු හ. මේ කරුණිනුත් ඒ හවදගොතමයන් අප දක්නට එනු නො වටි. වැලි අපි ම ඔබ දක්නට යැ යුතු වමු

භවත්ති, ඒ හවදගොතමයන් පිළිබඳ වූ මෙ පමණක් ගුණ මම දනිමි. එහෙත් ඒ භවත් ගොතමයෝ තම් මෙ පමණක් ම ගුණ ඇත්තෝ නො වෙති. වැලි ද ඔබ පමණ කට නොහැකි ගුණ ඇත්තෝ ය" යනු සි.

9. එවං වුතෙන තෙ බ්‍රාහ්මණා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: 'භජා ඛො හවං සොණදණ්ඩා සමිණස්ස ගොතමස්ස වෂණණ භාසති ඉතො වෙ'පි සො හවං ගොතමො යොජනසතෙ විහරති, අලමෙව සද්ධෙන කුලපුතෙනා දස්සනාය උපසඞ්කම්හුං අපි පුචොසෙත¹. තෙන හි හො සඤ්ඛව මයං සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කම්සාමා"ති.

අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන ගගගර පෙක්ඛරණී තෙනුපසඞ්කම්.

10. අථ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තිරොවනසණ්ඩගතස්ස එවං චේතසො පරිවිතකෙක්කා උදපාදි: "අහඤ්චව ඛො පන සමිණං ගොතමං පඤ්ඤං පුචේස්ස, තත්‍ර වෙ මං සමිණො ගොතමො එවං වදෙස්ස: 'ත ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා එවං පුච්ඡතඤ්ඤා, එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුච්ඡතඤ්ඤා'ති. තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙස්ස: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍රහ්මණො, නාසකම් සමිණං ගොතමං යොතිසො පඤ්ඤං පුච්ඡිතුනති'. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙස්ස, යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ ගොගා'පි තස්ස භාගෙස්සං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනමාකං ගොගා. මඤ්චව ඛො පන සමිණො ගොතමො පඤ්ඤං පුචේස්ස, තස්ස වාහං පඤ්ඤස්ස වේයාකරණෙන විතතං ත ආරුඤ්ඤා, තත්‍ර වෙ මං සමිණො ගොතමො එවං වදෙස්ස: 'ත ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා එවං ව්‍යාකාතඤ්ඤා. එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාතඤ්ඤා'ති, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙස්ස: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, අබ්‍රහ්මණො නාසකම් සමිණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤස්ස වේයාකරණෙන විතතං ආරුඤ්ඤාති. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙස්ස, යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ ගොගා'පි තස්ස භාගෙස්සං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනමාකං ගොගා. අහං වෙච ඛො පන එවං සම්පගතො සමානො අදිස්වා'ව සමිණං යොතමං නිවතෙතස්ස, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙස්ස: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍රහ්මණො මාතඤ්ඤා හිතො ව. නො විසති සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කම්හුං. කථං හි නාම සම්පගතො සමානො අදිස්වා සමිණං ගොතමං නිවතතිස්සති?' ති. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙස්ස යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ, ගොගා'පි තස්ස භාගෙස්සං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනමාකං ගොගා"ති.

11. අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො යෙන ගගවා තෙනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ඤ්ඤා ගගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙඤ්ඤා එකමතතං නිසිදි. වමෙපයාකාපි ඛො බ්‍රාහ්මණගහපතීකා අපොකවෙච ගගවතතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමතතං නිසිදිංසු. අපොකවෙච ගගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙඤ්ඤා එකමතතං නිසිදිංසු. අපොකවෙච යෙන ගගවා තෙනඤ්ඤා පනාමෙඤ්ඤා එකමතතං නිසිදිංසු. අපොකවෙච නාමගතතං සාවෙඤ්ඤා එකමතතං නිසිදිංසු. අපොකවෙච තුණ්හිභ්‍යා එකමතතං නිසිදිංසු.

1. පුචොසෙතාති'පි පාඨො කෙසුචි පොඨකෙසු.

9. මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණෝ සොණදණ්ඩ බමුණා බණවා, “හවත් සොණදණ්ඩ ය, හවත් සොණදණ්ඩයා මහණ ගොයුමන්ගේ ගුණ කියත සැටියෙන් ඒ හවද් ගෞතමයන් මෙයින් යොදන සියක් දුර වෘත්ත, සැදහැති කුලපුතුනු විසින් පෘථව්‍ය (මහ පියදම්) ගෙන ද මබ දක්නට එළැඹෙනු වටිනා ම ට බැවින් හවත්නි, අපි සියල්ලෝ ම ඒ මහණ ගොයුමන් දක්නට යන්නමු”යි කීහ.

ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ මහත් බමුණු ගණයා හා ගඟීර පොකුණ අතට ගියේ ය

10. එ කල්හි වතාසි වතලාහැබතුලට පිවිසි සොණදණ්ඩ බමුණාට මෙසේ විතතසංකල්පනාවෙන් පහල විය:

“ඉදින් මම මහණ ගොයුමන් අතින් ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි නම්, (එවිට) ‘බමුණ, මේ පැණය මෙසේ නොවිවාල මනා යැ’යි මහණ ගොයුමනු මට කියන්නෝ නම්, එයින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩයා අනුවණ ය, නොවියත් ය, මහණ ගොයුමන් අතින් නුවණින් පැණ විචාරන්නට නො හැකි වියැ’යි මා නිගන්නාහ. මේ පිරිස යමකු නිගන්නාහු නම්, ඔහුගේ යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යමක්හුගේ යශස් පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහුගේ භෞග යමපත් ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ භෞගයෝ වනාහි යශස් හෙතෙමන් ලැබුණෝ ය. තව ද මහණ ගොයුමනු මා අතින් පැණ විචාරන්නෝ නම්, ඒ පැණ විසැදීමෙන් මම ඔවුන්ගේ සිත් නො ගත්තෙමි නම්, එහි දී මහණ ගොයුමනු ‘බමුණ, මේ පැණය මෙසේ විසැදියැ යුතු නො වේ. බමුණ, මෙය විසැදියැ යුත්තේ මෙසේ ම යැ’යි මට කියන්නෝ නම්, එයින් මේ පිරිස මට ‘සොණදණ්ඩ බමුණා අනුවණ ය, නොවියත් ය, පැණ විසැදීමෙන් මහණ ගොයුමන්ගේ සිත ගන්නට නො හැකි විය යි කිසි කාරත්තාහ. මේ පිරිස යමක්හට නිසා කරන්නාහු නම්, ඔහු යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යමකු ගේ යශස පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහු ගේ භෞග ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ භෞගයම්පත් වනාහි යශස් හෙතෙමන් ලැබුණු දු ය. මමත් මෙසේ ලහට පැමිණියෙමි ම මහණ ගොයුමන් නොදක පෙරලා යන්නෙමි නම්, එයින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩ බමුණා අනුවණ ය, නොවියත් ය, දැඩි මත් ඇත්තේ ය, බිය ගත්තේ ද වේ, මහණ ගොයුමන් දකිනු පිණිස එළැඹෙන්නට නො හැකි විය. මෙසේ ලහට පැමිණියේ ම මහණ ගොයුමන් නොදක කෙසේ නම් පෙරලා යැ හැකි වන්නේ ද?’යි මට පරිහට කරන්නාහ. මේ පිරිස යමකුට පරිහට කරන්නාහු නම් ඔහු ගේ යශස ද පිරිහෙන්නේ ය. යමකුගේ යශස පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහුගේ භෞගයෝ ද පිරිහෙන්නාහ. අපේ භෞගයෝ යශස්හෙතෙමන් ලද්දෝ ය (එ බැවිනි)” යනු යි.

11. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා පිළිසඳර කතා කෙළේ ය. සිතැ රැදවිය යුතු වූ පිළිසඳර කතා අවසන් කොට පසෙක ඉදගත්තේ ය. එම්පානගරවාසී බමුණෝත් ඇහැවියෝත් කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පසෙක ඉදගත්ත. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා පිළිසඳර කතා කළහ. සිතැ රැදවියැ යුතු පිළිසඳර කොට නිමවා පසෙක හිදගත්ත. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇදිළි තමා වැද පසෙක ඉදගත්ත. කෙතෙක් නම් ගොත් අස්වා පසෙක ඉදගත්ත. කෙතෙක් නිහඬ වෑ පසෙක ඉදගත්ත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

12. තත්‍රපි පුදං සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො එතදෙව බහුලමනුරිතං-
කෙකතොතො නිසින්නො නොති: “අහං වෙච්ච ඛො පන සමණං ගොතමං
පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යං තත්‍ර වෙ මං සමණො ගොතමො එච්චං වදෙය්‍ය ‘න
ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුච්ඡිතබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතොතො, නාසකඛි
සමණං ගොතමං ගොතිපසා පඤ්ඤං පුච්ඡිතුන්ති’ යං ඛො පනායං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ
ගොතාපි තස්ස භාගෙයස්සං. යසොලඤ්ඤා ඛො පතමාකං තොගා. මඤ්ඤව
ඛො පන සමණො ගොතමො පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය, තස්ස වාහං පඤ්ඤාසා
වෙය්‍යාකරණෙන විතතං න ආරාමෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ මං සමණො ගොතමො
එච්චං වදෙය්‍ය ‘න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා එච්චං ව්‍යාකාතබ්බො, එච්චං
නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාතබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතොතො, නාසකඛි
සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාමෙය්‍යන්ති.’
යං ඛො පනායං පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ යස්ස ඛො
පන යසො භාගෙථ ගොතාපි තස්ස භාගෙයස්සං. යසොලඤ්ඤා ඛො පතමාකං
තොගා. අහො වත මං සමණො ගොතමො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ
පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය. අඤ්ඤාචරියස්සං විතතං ආරාමෙය්‍යං පඤ්ඤාසා
වෙය්‍යාකරණෙනා’ති.

13. අථ ඛො හගවතො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස වෙතසා වෙතො-
පරිවිතකකමඤ්ඤාය එතදගොති: “චිතඤ්ඤාති ඛො අයං සොණදණ්ඩො
බ්‍රාහ්මණො ඥාතො විතතො. යනත්‍රායං සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො සකෙ
ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යන්ති.”

අථ ඛො හගවා සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: “කතීති පන
බ්‍රාහ්මණ අබ්බෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණො පඤ්ඤාපෙනති බ්‍රාහ්ම-
ණො’ඤ්ඤාති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පත මුසාවාදං
ආපඤ්ඤෙය්‍ය ?”ති

14. අථ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදගොති: යං වත
තො අහොසි ඉච්ඡිතං, යං ආකරිතං, යං අභිසෙවනං, යං අභිපජ්ඣනං ‘අහො
වත මං සමණො ගොතමො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං
පුච්ඡෙය්‍ය, අඤ්ඤා වතස්සානං විතතං ආරාමෙය්‍යං පඤ්ඤාසා වෙය්‍යාකර-
ණෙනා’ති, තත්‍ර මං සමණො ගොතමො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ
පඤ්ඤං පුච්ඡති. අඤ්ඤා වතස්සානං විතතං ආරාමෙය්‍යාමි පඤ්ඤාසා
වෙය්‍යාකරණෙනා’ති.

15, අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යුත්තාමෙඤ්ඤා කායං
අනුපිලොකෙය්‍යා පරිසං හගවිතතං එතදවොච: “පඤ්ඤාති හෝ ගොතම
අබ්බෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණො පඤ්ඤාපෙනති ‘බ්‍රාහ්මණො’ඤ්ඤාති
ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පත මුසාවාදං ආපඤ්ඤෙය්‍ය. කතමෙති
පඤ්ඤාති ? ඉධ හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මාතිතො ච
පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානෙකො යච සත්තමා පිතාමහසුරා, අකඛින්නො
අනුපකක්ඛෙය්‍යා ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකො හොති මන්තබ්බෙති තිණ්ණං
වෙදනං පාරගු සතිසංඤ්ඤාසංගතං සාකරප්පහෙදනං ඉතිහාසපඤ්ඤාමානං,
පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමසාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවශ්‍යො:

12. එහි ද සොණදණ්ඩ තෙමේ “මම මහණ ගොසුමත් අතින් ප්‍රශ්න විචාරත් තෙමේ නම්, (එ විටැ) ‘ඛමුණ, මේ පැණය මෙසේ නො විවෘල මනා යැ’යි මහණ ගොසුමනු මට කියන්නෝ නම්, එයින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩයා අනුචණ්‍ය ය, නොවියත් යැ’ යි මට පරිභව කරන්නාහ. මේ පිරිස යමකුට පරිභව කරන්නාහු නම් ඔහුගේ යශස ද පිරිහෙන්නේ ය. යමකුගේ යශස පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහුගේ භොගයෝ ද පිරිහෙන්නාහ. අපේ භොගයෝ යශසභෙද්‍යයෙන් ලද්දේ ය. (එ බැවිනි.) මහණ ගොසුමත් කිකිය ආවාසීවාදය වූ ත්‍රිපිඤ්චිකයෙහි පැණ විවාරයෙන් යෙහෙක. එසේ කලා පැණ විසැදීමෙන් ඒකාත්මයෙන් ම ඔබ සිත් හත හැකි වන්නෙමි”යි මේ සිතිවිල්ල ම බෙහෙවින් සිතමින් හුන්නේ වෙයි.

13. එ කලා වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිය සිතින් සොණදණ්ඩ ඛමුණාගේ සිත දක්මෙන් “මේ සොණදණ්ඩ ඛමුණා සිය සිතිවිල්ලෙන් වෙහෙසෙයි. මම මොහුගෙන් සිය ආවාසීවාද වූ ත්‍රිපිඤ්චිකයෙහි ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සොණදණ්ඩ ඛමුණා අමතා, “ඛමුණ, අංග කියෙකින් සමන්විතයනු ඛමුණකු කොට ඛමුණෝ පණවත් ද? (අංග කියෙකින් සමන්විතයා) ‘මම ඛමුණෙකිමි’යි කියන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?”යි මෙය අත වදල සේක.

14. එ විටැ සොණදණ්ඩ ඛමුණාට “මහණ ගොසුමත් මගෙන් සිය ආවාසීවාදය වූ ත්‍රිපිඤ්චිකයෙහි පැණ විවාරයෙන් යෙහෙක, පැණ විසැදීමෙන් ඒකාත්මයෙන් ඔවුන් සිත හත හෙන්නෙමි”යි යමක් අප විසින් රැස්කා ලද ද, යමක් ඇවෙක්සිණි ද, යමක් අදහස් කරණලද ද, යමක් වෙසෙසින් පැතිණි ද, එහි ලා ඔබ මගෙන් සිය ඇදුරන් ඉහැන්වූ ත්‍රිපිඤ්චිකයෙහි ප්‍රශ්න විචාරති. ඒකාත්මයෙන් මම පැණ විසැදීමෙන් ඔබ සිත සතුටු කරන්නෙමි”යි මේ සිත වී ය.

15. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ කය සෘජු කොට, භාත්පස ඛමුණු ගැහැටි පිරිස දෙක බලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: “හවත් ගෞතමසිති, ඛමුණෝ අංග පසෙකින් යුත්තනු ඛමුණකු කොට පණවත්. හේ ‘මම ඛමුණුමි’යි කියනුයේ (එය) මැනවින් ම කියන්නේ ය. බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ය. කවර අංග පසෙකින් ද? යත්:

“හවද්ද්‍යොතමසිති, මෙහි ඛමුණු තෙමේ මවු පසින් ද පිය පසින් ද යන දෙපසින් මැ අභිජාත ය, සත්වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇතිසේ ය, ජාතිවාදයෙන් නො හෙළන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. වේද හදාරන්නෙක් වෙයි, වේදයන් සිතා ලා දරන්නෙක් වෙයි, නිසංකු ද මකෙට්ඨශාස්ත්‍ර ද සහිත, ගික්ඛා හා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති, ත්‍රිවේදයන්ගේ පර තෙරට පැමිණියෙක් වෙයි. පදපාඨ දත්තෙක් වෙයි සියලු ව්‍යාකරණ විධි ද දත්තෙක් වෙයි ලෝකායන ශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් නිපුණයෙක් වෙයි.

අභිරුපො හොති දඤ්ඤානිකො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකබරතාය සමන්තාගතො, බ්‍රාහ්මණෝ බ්‍රාහ්මවච්චිසි අනුද්‍රුඤ්චකායො දඤ්ඤානාය. සීලවා හොති වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී, පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණ්ඨනතානං. ඉමෙති ඛො හො ගොතම පඤ්චති අඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්නි. බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති.

16. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ පඤ්චන්තං අඛාතං සක්කා එකං අඛං ධපෙත්වා වතුති අඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙත්තුං බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

17. “සක්කා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම පඤ්චන්තං අඛාතං වණ්ණො ධපයාමි. කිං හි වණ්ණො කරිස්සාති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උගතො සුජාතො හොති මාතීතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අක්ඛිතො අනුපකකුථෙඨා ජාතිවාදෙන, අජ්ඣායකො ච හොති මිත්තධරො, තිණ්ණො වෙදනං පාරගු සතිඝඤ්ඤාකවුත්තං සාකබරප්පහදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකො, වෙය්‍යාකරණො, ලොකානන්තමාසුරිසලක්ඛණසු අනවගො. සීලවා ච හොති වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණ්ඨනතානං. ඉමෙති ඛො හො ගොතම වතුහඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්නි බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

18. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ වතුන්තං අඛාතං සක්කා එකං අඛං ධපෙත්වා තීසි අඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙත්තුං බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

19. “සක්කා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම වතුන්තං අඛාතං මනෙත ධපයාමි. කිං හි මන්තා කරිස්සාති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උගතො සුජාතො හොති මාතීතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අක්ඛිතො අනුපකකුථෙඨා ජාතිවාදෙන, සීලවා ච හොති වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී, පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණ්ඨනතානං. ඉමෙති ඛො හො ගොතම වතුහඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්නි බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

විශිෂ්ට රූපශ්‍රෝතා ඇත්තේ, දකුණු කටයුත්තේ, ප්‍රසාද ඵලවන පුත්‍ර වූයේ, උතුම් වණිෂ්ඨානුසාරීයෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. උතුම් රත්වත් පැහැ ඇතියේ ය. උතුම් ශරීරප්‍රභා ඇතියේ ය. ආරෝග පරිණාත සම්පතකියෙන් හා අවයවයන්ගේ පරිපූර්ණත්වයෙන් හා සිරුරෙහි දකුණු තොමද වූ අවකාශ ඇතියේ වෙයි. වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලයෙන් සමන්විත වූයේ, සිල්වත් වෙයි. පණ්ඩිත ද නුවණැත්තේ ද ඵලසිත් ම යාග සැන්ද ඕසසාවන්තවුන් අතුරෙහි පලමු වැන්නා හෝ දෙවැන්නා වෙයි. හවද්-ගෞතමසිති, මේ අංග පසින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත් හේ 'මම බමුණෙකිමි'යි කියන්නේ මොනොවට කියන්නේ ය, බොරු කීමට නො වැටෙන්නේ ය යනු යි.

16. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, මේ අංග පස අතුරෙන් එක් අංගයක් හැර අංග සතරකින් සමන්විතයක්වූ බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? (එසේ පැණවීමෙන්) ‘මම බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ නො වැරදිලෙස කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?”

17. [සොණදණ්ඩ:] “හැකි ය, හවද් ගෞතමසිති. හවද් ගෞතමසිති, මේ අංග පස අතුරෙන් වණිෂ්ඨානුසාරීය හැර ලඞ්ඛි. වණිෂ්ඨා කුමක් කරන්නේ ද? හවද් ගෞතමසිති, යම් ගෞතමසිති බමුණු තෙමේ මවුපියදපසින් අභිජාත වේ නම්, සත්වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියේ නම් ජාතිවාදයෙන් නො හෙළන ලද්දේ නම්, නො ගරහන ලද්දේ නම්, වේද හදාරන්නෙක්, වේද සිතා ලා දරන්නෙක්, නිශ්ශ්‍රේෂ්ඨ කෙටහ-ශාස්ත්‍ර ද සහිත, ශික්ෂා හා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති, තුන් වේදයන්ගේ පරතෝ පැමිණිණියක් වේ නම්, පදපාඨ ද සියලු ව්‍යාකරණ විධි ද දන්නෙක්, ලොකායත ශාස්ත්‍රයෙහි මහාපුරුෂ-ලක්ෂණවිද්‍යායෙහි නිපුණයෙක් වේ නම්; වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලයෙන් යුක්ත වූයේ සිල්වත් වේ නම්; පණ්ඩිතත් නුවණැත්තේත්, ඵ ලසිත් ම යාග සැන්ද ඕසසාවන්තත් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනියක් වේ නම්, හවද් ගෞතමසිති, මේ කී අංග සතරින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත්. හේ ‘බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ ද මොනොවට ම කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ය.”

18. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, මේ අංග සතරින් එකක් හැර අංග තුනකින් යුක්තයක්වූ බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? හේ ‘මම බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ නො වැරදි ලෙස කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ද?”

19. [සොණදණ්ඩ:] “හවද් ගෞතමසිති, හැක්කේ ය. හවද්-ගෞතමසිති, මේ අංග සතරින් වේදයන් හැර දමිඞ්ඞි. වේදයෝ කුමක් කරන්නන් ද? හවද් ගෞතමසිති, යම් ගෞතමසිති බමුණු තෙමේ මාපිය දෙපසින් අභිජාත වේ නම්, සත්වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියේ නම්, ජාතිවාදයෙන් නො හෙළන ලද්දේ නො ගරහන ලද්දේ නම්; වැඩුණු සිල් ඇති වැඩුණු සිලින් යුත් සිල්වතෙක් වේ නම්; පණ්ඩිතත් නුවණැත්තේත් ඵ ලසිත් ම යාග සැන්ද ඕසසාවන්තත් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනියක් වේ නම්, හවද් ගෞතමසිති, මේ අංග තුනින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත්. හේ ‘බමුණෙකිමි’යි කියනුයේ ද කරුණු සහිත වැ ම කියන්නේ ය, බොරු කීමකට ද නො පැමිණෙන්නේ ය”.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

20. “ඉඹේසා පන බ්‍රාහ්මණ තීණණා අඛිතානං සක්කා එසං අඛිං ධරපඤ්ඤා ද්විතසඛනි සමනතානං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙත්තුං, බ්‍රාහ්මණොගමිති ච වදමානො සමමා විදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍යා?”ති.

21. “සකකා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම තිණණං අධිනාතං ජාතිං ධපපාමි. කිං හි ජාති කාරිසාති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො සීලවා ච හොති වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණාසකා ච හොති මෙධාවී පඨමො චා දුතියො චා සුජං පණ්ණාසකානාතං. ඉමෙහි ඛො හො ගොතම ද්විතීයෙහි සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතති. බ්‍රාහ්මණො’යමිති ච වදමානො ඤමො වදෙය්‍යන ච පත මුසාවාදං ආපජෙජ්ඣසා”ති.

22. එවිං ට්‍රිකෝන තෙ බ්‍රැහ්මණා සොණදණෙං බ්‍රැහ්මණං එතදවෙද්විං: “මා හවිං සොණදණෙං එවිං අවච්චි. මා හවිං සොණදණෙං එවිං අවච්චි. අපච්චිතෙව් හවිං සොණදණෙං විශ්ණං, අපච්චිති මහේන්ද්‍රා, අපච්චිති ජාතීං. එකංසෙත හවිං සොණදණෙං සමණසංඝං ගෞතමස්ස වාදං අනුපකඤ්ඤති”ති.

[illegible]

24. එම චූදනා සොණදණ්ඩ, බ්‍රාහ්මණ, හඟවනාං එතදවොච:
 “ත්‍රිඛ්ඛු හවං ගොතමො, ධුණි හවං ගොතමො ගොධු, අපමෙච
 තෙසං සහධමෙත පටිච්චනං කරිසාමි”ති.

අප බොහෝ දෙනෙකුට මුළුමනින්ම හේ මුළුමනින්ම එකඟ වියා: “මා හට නොහැකි එම අවස්ථාව, මා හට නොහැකි එම අවස්ථාව: ‘අප විඳිනු ලබන බොහෝ දෙනෙකු වශයෙන්, අප විඳිනු ලබන, අප විඳිනු ලබන, එකම සේක. හට බොහෝ දෙනෙකු සම්පූර්ණයෙන්ම ගොතමින් වැදී අනුප්‍රාප්ති වැදී’ නිසා බොහෝ අප විඳිනු ලබන, මා මනසින් වා ජාතිය වා.”

20. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “ඛුණ්, මේ අංග ධුනින් එක් අංගයක් හැර දමා අංග දෙකෙකින් සමන්විතයනු ඛුණ්තු කොට පැණැව්ගැ හැක්කේ ද? හේ ‘මම ඛුණ්ණකිම්’ සිත් කියනුයේ, කරුණු සහිත වැ කියැ හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමණෙන්නේ ද?”

21. [සොණදණ්ඩ:] “භවද්දගොතමසිති, හැක්කේ ය. භවද්දගොතමසිති, මේ අංග ධුනෙන් ජාතිය හැර දමමු. ජාතිය භූමිත් කරන්නේ ද? භවද්දගොතමසිති, යම් හෙයකින් ඛුණ්ණ තෙමේ වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලින් යුත් වූයේ සිල්වත් වේ ද, පණිතත් නුවණැත්තේත් එහෙයින් ම යාග සැන්ද ඔසොවන්නත් අතුරෙහි පළමු හෝ දෙවැනිත් වේ ද, භවද්දගොතමසිති, මේ අංග දෙකින් සමන්විතයක්නු ඛුණ්ණතු කොට ඛුණ්ණෝ පණවත්. හේ ද ‘මම ඛුණ්ණම්’ සිත් කියනුයේ කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො පැමණෙන්නේ ය.”

22. මෙසේ කී කල්හි ඒ ඛුණ්ණෝ සොණදණ්ඩ ඛුණ්ණට “භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මෙසේ නො කියා වා. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මෙසේ නො කියා වා. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වර්ණිතසංඤ්ඤා බැහැර කෙරේ ම ය, භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වේදගත් බැහැර කෙරේ ම ය, ජාතිය බැහැර කෙරේ ම ය. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ එකාත්තයෙන් ශ්‍රමණ ගොතමයන්ගේ සම්මයට වැදගති” යැ යි මේ වචන කීහ.

23. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ඛුණ්ණනට වදාරන සේත්: “ඛුණ්ණති, ඉදින් සොණදණ්ඩ ඛුණ්ණ අභ්‍රාමාන යැ යි ද නොමනා බස් දෙවන්නෙකැ යි ද නුවණ තැත්තෙකැ යි ද, මේ වචනසයහි ශ්‍රමණ ගොතමයන් හා සාකච්ඡා කරන්නට සමත් නො වෙතැ” යි ද කියා කොටට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, සොණදණ්ඩ ඛුණ්ණු තෙමේ සිටි වා. තෙපි මා හා සාකච්ඡා කරවු. ඛුණ්ණති, ඉදින් සොණදණ්ඩ ඛුණ්ණු තෙමේ ඔහුමාන යැ යි ද, මනා වචන කියන්නෙකැ යි ද, පණිත යැ යි ද, මේ වචනසයහි ශ්‍රමණගොතමයන් හා සාකච්ඡා කරන්නට සමත් වෙතැ යි ද කියා කෙරෙහි කොටට සිතෙක් වේ නම්, තෙපි සිටිවු. සොණදණ්ඩ ඛුණ්ණු තෙමේ ම මා හා සාකච්ඡා කෙරේ වා” යි මෙය වදාළ සේක.

24. මෙසේ වදාළ කල්හි, සොණදණ්ඩ ඛුණ්ණු තෙමේ “භවද්දගොතම තෙමේ සිටි වා, භවද්දගොතම තෙමේ තිහඬ වේ වා. මම ම ඔවුනට කරණු සහිත වැ උත්තර දෙන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

ඉක්බිති සොණදණ්ඩ ඛුණ්ණ ඒ ඛුණ්ණන් බණවා “භවත්හු ‘භවත් සොණදණ්ඩයා වර්ණිත බැහැර කෙරෙහි, වේදගත් බැහැර කෙරෙහි, ජාතිය බැහැර කෙරෙහි, එකාත්තයෙන් භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ ශ්‍රමණ ගොතමයන්ගේ සම්මයට වැදගති’ යැ යි මෙසේ නො කියත් වා. මම වර්ණිත හෝ වේදගත් හෝ ජාතිය හෝ බැහැර නො කරමි” යි කී ය.

25. තෙන ඛො පන සමගෙන සොණදණ්ඩස්ස චුග්ගමිණස්ස කාභිනෙය්‍යො අඛිනකො නාම මාණවකො තස්සං පරිසායං නිසින්නො හොති. අථ ඛො සොණදණ්ඩා චුග්ගමිණො තෙ චුග්ගමිණෝ එතද්දවොචි: “පසානති නො හොන්නො ඉමං අඛිතං මාණවකං අමායාකං කාභිනෙය්‍යානති?”

“එච්. හො.”

“අඛිතකා ඛො හො මාණවකො අභිරුපො දස්සනිගො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපාකඛරතාය සමිත්තාගතො චුග්ගමිණෝ චුග්ගමිච්චසි අකප්පුද්දවකාසො දස්සනාය. නාස්ස ඉමිස්සං පරිසායං සමිසමො අත්ථි වණ්ණෙන, ඨපෙත්වා සමිණං ගොතමිං.

අඛිතකා ඛො හො මාණවකො අර්කායකො මිත්තධරො, තිණණං වේදනං පාරගු සතිකණ්ඩුපකට්ඨානං සාකඛරප්පතද්දනං ඉතිහාසපඤ්ච-මානං. පදකො වේයාකරණො ලොකායතමිතාපුරිසලකඩණෙත්‍ර අතවගො. අතමස්ස මිත්තෙව වාචෙතා.

අඛිතකො ඛො හො මාණවකො උභතො පුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංග්‍රහිගතණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතකා අනුපකක්‍කුපථා ජාතිව්‍යාදෙන. අතමස්ස මාතාපිතරො ජානාමි.

අඛිතකො ඛො හො මාණවකො පාණමිපි හනෙය්‍ය අදින්නමිපි ආදිගෙය්‍ය පරදරමිපි ගච්ඡන්තා මුසාපි හණෙය්‍ය මජ්ඣමිපි පිචෙය්‍ය, එත්ථදුති හො කිං වණ්ණණං කරිස්සති, කිං මිත්තා, කිං ජාති.? ”

යතො ඛො හො චුග්ගමිණෝ සීලවා ච හොති වුඤ්ඤිඤි වුඤ්ඤිලෙන සමිත්තාගතො, පණ්ඩිතො ච හොති මේධාවි පඨමො වා දුතිකො වා සුජං පහතණ්ණතතානං. ඉමෙහි ඛො හො ද්විගච්ඡෙති සමිත්තාගතං චුග්ගමිණො චුග්ගමිණං පඤ්ඤපෙත්ති. චුග්ගමිණො’ගමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය, න ච පන මුසාවාදං ආපරෙය්‍යා”ති.

26. “ඉමෙසං පන චුග්ගමිණෝ ද්විත්තං අඛිතානං සක්කා එකං අඛිතං ඨපෙත්වා එකෙන අඛිතෙන සමිත්තාගතං චුග්ගමිණො පඤ්ඤපෙත්වා, චුග්ගමිණො’ගමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය. න ච පන මුසාවාදං ආපරෙය්‍යා?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි. සීලපරිබොතා හි හො ගොතමි පඤ්ඤ, පඤ්ඤපරිබොතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤ, යත්ථ පඤ්ඤ තත්ථ සීලං. සීලවතො පඤ්ඤ, පඤ්ඤවතො සීලං. සීලපඤ්ඤණං ච පන ලොකකමිං අභ්‍යං මික්ඛායති. සෙය්‍යපාපි හො ගොතමි කත්ථෙන වා හත්ථං ඛොවේය්‍ය පාදෙන වා පාදං ඛොවේය්‍ය, එවමෙව ඛො හො ගොතමි සීලපරිබොතා පඤ්ඤ, පඤ්ඤපරිබොතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤ, යත්ථ පඤ්ඤ තත්ථ සීලං. සීලවතො පඤ්ඤ, පඤ්ඤවතො සීලං. සීලපඤ්ඤණං ආදි පන ලොකකමිං අභ්‍යං මික්ඛායති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුලත් කර ඇත.

25. එ වේලෙහි සොණදණ්ඩ ඛමුණාණේ බැනණු වූ අඛකක නම් මාණවක තෙමේ ඒ පිරිසෙහි හුන්නේ වෙයි. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ ඛමුණු “හවන්හු අප බැනණු වූ මේ අඛකක මාණවකයා දකිත් ද ?”යි කී ය.

“හවත, එසේ යැ” යි ඛමුණෝ කීහ.

(එ පිට සොණදණ්ඩ ඛමුණු මෙසේ කී ය:)

“හවන්ති, අඛකක මාණවක තෙමේ විශිෂ්ට රූපය ඇත්තේ ය, දකුම් කටයුතු ය, උතුම් වණිසොන්දරියෙන් හුන්න ය, උතුම් රත් පැහැ ඇත්තේ ය, උතුම් සිරුරුපැහැ ඇත්තේ ය, සිය සිරුර දක්මට නොමිද අවකාශ ඇත්තේ ය. ඉමණ් ගොතමියන් හැර මේ පිරිසෙහි හැම අයුරින් ම ඕනෑව යම් එකෙක් නැත.

හවන්ති, අඛකක මාණවක තෙමේ වේද හදාරන්නෙක, වේදමනත්‍රයන් සිත්හි ලා දරන්නෙක, නිසඤ්ඤ ද කෙටහඟාඤ්ඤ ද සහිත අකාරප්‍රභේද සහිත ත්‍රිවේදයෙහි පාරප්‍රාප්තයෙක. පදපාඨ දන්නෙක, සියලු ව්‍යාකරණ විධිත් දන්නෙක, ලොකායතනාඤ්ඤයෙහි ද මහාපුරුෂලක්ෂණවිද්‍යායෙහි ද නිපුණයෙක. මොහුව වේද කියැවූ තැනැත්තේ මම ය.

හවන්ති, අඛකක මාණවක තෙමේ මවු පිය යන දෙපසින් ම අභිජාත ය, සත් වන මිඞ්ඤු ප්‍රචල තෙක් පිරිසිදු මවුකූෂ ඇත්තෙක, ජාතිවාදයෙන් නොහෙලන ලද්දෙක, නොගරහන ලද්දෙක. මම මොහුණේ මවු පියන් දකිමි.

හවන්ති, අඛකක මාණවකයා චතාරි ප්‍රාණකාය ද කරන්නේ නම්, නොදුන් දත් ගන්නේ නම්, පරමුච්ඡන් කරාත් යන්නේ නම්, බොරුත් කියන්නේ නම්, මත්පැනුන් බොන්නේ නම්, හවන්ති, මෙහි වණිසොන්දරිය කුමක් කරන්නේ ද (ඛමුණු බව රක්තව සමත් වන්නේ ද) ? වේදයෝ කුමක් කරන්නෝ ද ? ජාතිය කුමක් කරන්නේ ද ?

හවන්ති, යම් හෙයෙකින් ඛමුණු තෙමේ වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලින් හුන් වූයේ, සිල්වත් වේ ද; පණ්ඩිත වේ ද, නුවණැති වේ ද, යාග සැත් ද ඕසොවන්නන් අතුරෙහි පලමු සෝ දෙවෙනි වේ ද, හවන්ති, මේ අඛක දෙකින් සමන්විතයා වූ කළි ඛමුණකු කොට ඛමුණෝ පණවත්. හේ ‘මම ඛමුණුම’යි කියන්නේ ද කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ය.”

26. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] චෛත්‍යය, මේ අඛක දෙකින් එක් අඛකයක් හැර දමා එක් අඛකයෙකින් සමන්විතයා ඛමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද ? හේ ‘ඛමුණෙකිම’යි කියන්නේ, කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ද ? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද ?”

[සොණදණ්ඩ:] හවද්ගොතමසිති, මෙය නො වේ ඔ ය. හවද්ගොතමසිති, ප්‍රඥව සිලයෙන් පිරිසිදු වෙයි. සිලය ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදු වෙයි. යම් තැනෙක සිලය වේ නම්, එහි ප්‍රඥව වේ. යම් තැනෙක ප්‍රඥව වේ නම් එහි සිලය වේ. සිල්වත්තට නුවණ වේ. නුවණැත්තාට සිල් ඇති වේ. සිල ප්‍රඥ දෙක වූ කළි ලොවැ අග්‍ර යා සි කියනු ලැබේ. හවද්ගොතමසිති, යම් සේ අතින් අත හෝ පසින් පය හෝ සෝදන්නේ ද, එසේ ම ප්‍රඥව සිලයෙන් පරිශෝධිත වේ. සිලය ප්‍රඥයෙන් පරිශෝධිත වේ. යම් තැනෙක සිලය වේ නම්,... සිල ප්‍රඥ දෙක වූ කළි ලොවැ අග්‍ර යා සි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“එවමේනං බ්‍රාහ්මණ. සීලපරිබොධා හි බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිබොධා සීලං. යත් සීලං තත් පඤ්ඤා, යත් පඤ්ඤා තත් සීලං. සීලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සීලං. සීලපඤ්ඤාණංඤා උභ ලොකස්මිං අභ්‍යන්තරායති.

“ඝතමිං උත තං බ්‍රාහ්මණ සීලං? කතමා සා පඤ්ඤා”?ති

“එත්තකපරමා’ව මගං ගො ගොතමි එතස්මිං අනේ. සංඛු වත හවන්තංගෙව ගොතමිං පටිභාදු එතස්ස හාසිතස්ස අනේ”ති.

“තෙන හි බ්‍රාහ්මණ පුණ්ණි, සංඛුකං මතසි කරෙති, හාසිස්සාමි”ති.

‘එවං ගො’ති ඛො තොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො හගවතො උච්චෙස්සාසි. හගවා එතදවොච:

25. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඣති අරහං සමා-සම්මුක්ඛා-පෙ-.

(යථා සාමඤ්ඤාඵලෙ එවං වින්දානරතඛං.) එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නා හොති ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සීලං-පෙ-, පථමං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති...දුතීයං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- තතීයං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- චතුත්තං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- අයං ඛො සො බ්‍රාහ්මණ සමාසි -පෙ- ආසවානං බයඤ්ඤාණංග විත්තං අභිනිහරති, අභිනිත්තාමෙති -පෙ- තාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. ඉදම්පි’ස්ස හොති පඤ්ඤාය. අයං ඛො සා බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා”ති.

26. එවං වුත්තෙ සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: “අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි තික්ඛුජ්ජතං වා උක්ඛුජ්ජතං පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුත්තස්ස වා මග්ගං ආවිජ්ඣාය අකිකාසෙ වා තෙලපජ්ජායං ඛාසෙය්‍ය චක්ඛුමන්තා රූපාති දුක්ඛිත්තීති, එවමෙව හොතා ගොතමෙත අනෙකපරිගා-ගෙත ධම්මො උපාසිතො. එසාහං හවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ජාමි ධම්මංඤා භික්ඛුසම්ඤ්ඤා. උපාසකං මං හවං ගොතමො ඛාසෙතු අජ්ඣන්තො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අභිවාසෙතු ඵ මෙ හවං ගොතමො ඤාතනාග හන්තං සද්ධිං භික්ඛුසම්ඤ්ඤා”ති. අභිවාසෙසි හගවා ඤාතිභාවෙන.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] බ්‍රාහ්මණය, මෙය එසේ ය. බ්‍රාහ්මණය, ප්‍රඥව සිරිසකති පිරිසිදු වේ. සිරිසකති ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදු වේ. සිරි ඇති කෑන ප්‍රඥව වේ. ප්‍රඥව ඇති කෑන සිරි වේ. සිරිඇත්තනුව ප්‍රඥව ඇත. ප්‍රඥව ඇත්තනුව සිරි ඇත. සිරි ප්‍රඥ දෙක වනාහි ලොවැ අග්‍ර යැ යි කියනු ලැබේ. බ්‍රාහ්මණය, ඒ සිරිසකති කවර යැ? ඒ ප්‍රඥව කවර යැ?

[සොණදණ්ඩ:] හවද් ගෞතමයීනි, මේ කරුණෙහි මේ සිරි ප්‍රඥ යන වචන දෙක දැනීම ම පරම කොටැත්තමු. (මේ වචන දෙක විනා එහි අර්ථ වශයෙන් මෙයින් වැඩියක් නො දනිමු.) යාවිඤ්ඤ කරමිහ. හවද් ගෞතමයනව ම මේ වචනයේ අර්ථ වැටහේ වා (හවද්ගෞතමයෝ ම මෙහි අර්ථ වදාරත් වා).

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “ඛමුණ, එසේ තම අයත්තැ. මොනොවට මොනහි කරත්තැ. එය කියන්නෙමි.

සොණදණ්ඩ තෙමේ ‘හට්ඨ, එසේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මතු දක්වෙන ධර්මය වදාළ සේක:

25. “ඛමුණ, අර්හත් වූ සමාසක්කම්මුද්ධි වූභජාගත තෙමේ මෙ ලොවැ පහළ වෙයි...

(සාමඤ්ඤඵලසුත්තයෙහි ආ සේ විස්තර කළ යුතු.) ...ඛමුණ, මෙසේ ඛණ්ණ තෙමේ සිරිසකතිපත්ත වෙයි. ඛමුණ, මේ ඒ සිරිසකති යි. ...පළමු ධ්‍යානය ලැබ වෙතෙයි...දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙතෙයි ... තෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙතෙයි...සිව්වන ධ්‍යානය ලැබ වෙතෙයි... ඛමුණ, මේ ඒ සමාසකයී. ආශ්‍රවක්ඛායකය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. ‘මේ කෙටුණකය පිණිස කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැ’යි දැන ගනී. මේ ඛමුණේ ප්‍රඥව වේ. ඛමුණ, මේ ඒ ප්‍රඥව ය.”

26. මෙසේ වදාළ කල්හි සොණදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ තෙමි, “හවද් ගෞතමයීනි, ධර්මදෙශනාව අභිකාන්ත ය. හවද් ගෞතමයීනි, ධර්මදෙශනාව අභිකාන්ත ය. හවද් ගෞතමයීනි, යමිසේ යැටිකුරු කොට තැබූ ඛද්‍රතක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෙයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මිංමුලා වුවකුට මිහ හෝ කියන්නේ වේ ද, ‘ඇත් ඇතිසත් රූප දකිනැ’යි අදුරෙහි තෙල්පතකක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, හවද්ගෞතමයීනි, එ පරිද්දෙන් ම, හවද්ගෞතමයන් විසින් මට නොයෙක් අයුරින් ධර්මය පැවැසිණ. හවද්ගෞතමයීනි, ඒ මම හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ ගෙමි. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවි කිම කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට සලකන සේක් වා. හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ භික්ෂුසංඝයා හා සෙථ දවසට මගේ බත ඉවසන සේක් වා”යි කීසේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිහඬ බැවින් එය ඉවැසූ සේක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

27. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවතො අභිවාසනං විදිතො උට්ඨංශාසනා හගවත්තං අභිවාදෙතො පදක්ඛිණං කතො පක්කාමි. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතනියා අව්වසෙත සකෙ තිවෙසනෙ පණීතං බාදනියං ගොජනියං පටියාදාපෙතො හගවතො කාරං ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතමි, නිවිසිතං හත්තනති.

28. අථ ඛො හගවා පුබ්බිත්තසම්මං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙන යෙන සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තිවෙසනං තෙත්ථපඛිකමි. උපපඛිකමිතො පඤ්ඤතෙත ආසනෙ නිසිදි. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො පුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසංඝං පණීතෙන බාදනියෙන ගොජනියෙන සහත්වා සත්තපොසසි සම්පවාරෙසි.

29. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවත්තං භුත්තාපිං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගහෙතො එකමත්තං නිසිදි. එකමත්තං නිසිත්තො ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවත්තං එතද-වොච: “අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො ආසනා වුට්ඨාසිතො හවත්තං ගොතමිං අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සං පරිසං පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පත සං පරිසං පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පත යසො භාගෙථ ගොගාපි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලභො ඛො පතමාකං නොගා.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො අඤ්ඤ-පඤ්ඤෙහය්‍යං, ආසනා මේ තං හවං ගොතමො පච්චුට්ඨාතං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො වෙඨනං ඔමුඤ්චෙය්‍යං, සිරසා මේ තං හවං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො යානා පච්චො-රොහිතො හවත්තං ගොතමිං අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සං පරිසං පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පත සං පරිසං පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පත යසො භාගෙථ ගොගාපි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලභො ඛො පතමාකං නොගා.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො පතොදලවිසිං අබ්භුත්තාමෙය්‍යං, යානා මේ තං හවං ගොතමො පච්චොරොහනං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො ජත්තං අපතාමෙය්‍යං, සිරසා මේ තං හවං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු”ති.

අථ ඛො හගවා සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො බම්මියා කථංග සන්දස්සෙතො සමාදාපෙතො සමුත්තරෙතො සම්පතංසෙතො උට්ඨංශාසනා පක්කාමිති.

සොණදණ්ඩුත්තං නිවිසිතං චතුස්ථං.

27. ඉක්බිත්තෙන් සොණදණි බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉවැසීම දැන, හුතස්තෙන් නැගී සිට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පැදකුණු කොට තිත්මැ ගියේ ය. ඉන් පසු සොණදණි බමුණු තෙමේ ඒ රැය ඇවැමෙන් සිය ගෙහි ප්‍රණීත බෑදූ භෝජ්‍ය පිළියෙල කරවා ‘භවද්දගොතමයන් වහන්ස, ඔහු පිළියෙල කොට තිමිණේ ය. දැන් වඩින්නට කාලය වේ යැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දන්වා යැවී ය.

28. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු බැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ඩික්කකත හා සොණදණි බමුණුගේ ගෙට එළැඹි සේක. එළැඹ පණවා තුමුණු අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. එ කල්හි සොණදණි බමුණු තෙමේ බුදුපාමොක් ආගත ප්‍රණීත බෑදූභෝජ්‍යයෙන් සියගිත් සැතැප්වී ය, පැවැරැවී ය.

29. එයට පසු සොණදණි බමුණු තෙමේ වළඳ අවසන් කළ, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අතැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පසෙක එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන ගිඳ ගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් සොණදණි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ ඔස් පැවැසී ය:

“භවද්දගොතමසිති, මම වූ කලි පිරිස් මැදට පැමිණියෙමි ම අස්තෙන් නැගී සිට භවත් ගොතමයන් වැන්දෙමි වීම නම්, එයින් ඒ පිරිස මට බැණ වදිති. යම්කුට ඒ පිරිස බැණ වදිත් නම් ඔහුගේ යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යම්කිසිකුගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ද, ඔහුගේ භාග්‍ය සම්පත් ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ භාග්‍යසම්පත් වූ කලි යශසින් ලබන ලද්දේ ය.

තව ද භවද්දගොතමසිති, මම පිරිසට පැමිණියෙමි ම දොහොත් බුදුන් කැමුයෙමි වීම නම්, එය මා හුතස්තෙන් නැගී සිටීම කොට භවද්දගොතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.

තව ද භවද්ද ගොතමයෙනි, ඔම පිරිස් මැදට ගියෙමි ම ගිස්වෙළුම දුරු හෙළියෙමි වීම නම්, භවද්දගොතමයන් වහන්සේ එය මා ගිය නමා කළ වැදීමක් කොට සලකන සේක් වා.

තව ද භවද්දගොතමසිති, මම යාතයක් නැග උන්නෙමි ම එයින් බැස, භවද්දගොතමයන් වහන්සේ වැන්දෙමි නම්, එයින් ඒ පිරිස මට පරිභව කරති. එසේ පරිභව ලද්දහුගේ යශස් ද පිරිහේ. යශසින් පිරිහුණුහුගේ භාග්‍ය ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ භාග්‍යයෝ යශසින් ලබන ලද්දේ ය. (එ බැවිනි.)

භවද්දගොතමසිති, මම වතාගි යාතයක් නැග උන්නෙමි ම කෙටිට ඉදිරියට නමා ලිමි නම්, එය මා යාතයෙන් බැසීම කොට භවද්දගොතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.

තව ද මම යාතයෙක උන්නෙමි ම ජත්‍රය ඉවතට නමා හෙළිමි නම්, එය මා ගිය නමා කළ වැදීමක් කොට භවද්දගොතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.”

ඉන් පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සොණදණි බමුණාට දහැම කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දක්වා, කුසල් දහම් ගත්වා, කුසල් වැඩුමයි උත්සාහවත් කොට, ඔහු තුලා වූ ගුණ දක්වා සතුටු කොට, හුතස්තෙන් නැගී තිත්මැ වැසී සේක.

සිමුවන සොණදණි සුත්තය නිමිණේ ය.

කුටදන්තසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා මගබ්බසු වාරිකං වරමානො ඔහතා භික්ඛුසංඝොසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති, යෙන බ්‍යංශ්‍රමිතං නාම මග්ගිකං. බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරී. තත්‍ර සුදං හගවා බ්‍යංශ්‍රමිතෙ විතරති අම්බලට්ඨිකායං.

තෙන ඛො පත සමයෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො බ්‍යංශ්‍රමිතං අජ්ඣාචසති සතතුක්කදං සතිණ්‍යකට්ඨාදකං සබ්බද්දං රාජතොග්ගං රඤ්ඤ මාගබ්බෙන සෙතිගෙන බිම්බිසාසරනි දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙශ්‍යං.

තෙන ඛො පත සමයෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො මහායඤ්ඤ උපසක්ඛට්ඨො නොති. සත්ත ව උසගසතාති සත්ත ව වච්ඡතරසතාති සත්ත ව වච්ඡතරිසතාති සත්ත ව අපසතාති සත්ත ව උරබ්බසතාති උත්තපතිතාති හොතති යඤ්ඤත්ථාය.

2. අයෙස්සාපුං ඛො බ්‍යංශ්‍රමිතො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: “සමණො ඛුද්‍ර නො ගොතමො සක්කප්පතො සක්කතුලං පබ්බරිතො මගබ්බසු වාරිකං වරමානො ඔහතා භික්ඛුසංඝොසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති බ්‍යංශ්‍රමිතං අනුප්පතො බ්‍යංශ්‍රමිතෙ විතරති අම්බලට්ඨිකායං.

‘තං ඛො පත හවන්තං නොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුත්තයො’ ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසම්මුද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුක්කානං බ්‍රිෂඨා හගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සංගමණ්‍යබ්‍රාහ්මණං පථං සදෙවම්බුක්කං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ඛම්මො දෙණසති ආදිකල්‍යාණං ඔප්පිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං කොට්ඨපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරිතං පකාසෙති. සාම්බු ඛො පත තථාරූපානං අරහතං දාසනං නොති”ති.

අථ ඛො බ්‍යංශ්‍රමිතො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා බ්‍යංශ්‍රමිතා නිකම්භිත්වා සමාසසිති ගණිගුතා ජයෙන අම්බලට්ඨිකා තෙතුවම්බුමතති.

කුටදන්ත සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සම්මයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පත්සියක් හිසුන් පමණ වූ මහත් පෑවිදිමුළුවක් හා මගධ රටා සැරි සරන සේක්, මගධ රටා බාණ්ණමත නම් බමුණු ගමට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බාණ්ණමත ගමා අඹයාපිටියෙන් වැඩි වසන සේක.

එ සම්මයෙහි වනයෙහි කුළුණක් (කුටදන්ත) බමුණු තෙමේ මගධාධිපති සෙනභය බිම්බිසාර රජුහු විසින් දුන් රාජදායාදාය වූ, ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ, බහුජනාකීණී වූ, තණ දඹු දිය සුලභ වූ, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති, රාජකරුපයෙන් පරිභෝග කටයුතු වූ බාණ්ණමත ගමා වෙතෙයි.

එ සම්මයෙහි කුළුණක් බමුණුන්ගේ මහායාගයෙන් පිළිගෙල කැරුණේ වෙයි. සත්සියක් ගොන් ද, සත්සියක් නාමුවස්සෝ ද, සත්සියක් නාමුවස්සියෝ ද, සත්සියක් එළුවෝ ද, සත්සියක් තරුණ බැවෙළුවෝ ද (පොරගසන එළුවෝ ද තවත් සත්සියය බැහිත් බොහෝ මාගපසම්ප්‍ර ද) යාග පිණිස යාග වැඩි වෙතට පමුණුවන ලදහ.

2. බාණ්ණමත ගමා වැසි බමුණෝ ද ගැහැටියෝ ද රටෙහි පැතිරු පැවැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිබඳ මතු දැක්වෙන යස හි ඇසුහ: “ගව්ත්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ මහණ ගොසුම්පු හිසුන් පත්සියක් පමණ වූ මහත් පෑවිදිමුළුවක් හා මගධ රටා සැරි සරනුයේ බාණ්ණමතයට පැමිණියෝ බාණ්ණමතයට සම්පයෙහි වූ අඹයාපි වෙතෙහි වෙතෙයි.

‘ඒ ගගවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්තත් ය, සමාස්සමුද්ධි ය, විද්ධවරණසම්පත්ත ය, සුභත ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරව ය, දෙවමිනිස්තට ශාස්තෘ ය, ප්‍රිභි ය, ගගවත් ය. හේ දෙව්‍යන් සහිත මරුන් සහිත බහුත් සහිත මේ ලොව, අවශෙෂ මහණ-බමුණන් සහිත දෙවමිනිසුන් සහිත මේ සත්ත්වමයා තෙමේ ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වයි. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්‍යවසානකල්‍යාණ වූ, (සතිපට්ඨානාදී) මනා අරුත් ඇති, සම්පුණ්ණ ව්‍යඤ්ඤා ඇති, හැම අසුරින් පිරිපුන්, පිරිසිදු දහම දෙසයි. එසේ දෙසනුයේ සියලු සත්ත්ව බලසර පවසයි. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලී හිත වැඩි සලසන්නෙකැ’ යි ඒ ගවද්ගොතමයන් පිළිබඳ මෙසේ වූ උතුම් යසහිසයක් උස් වැ තැංගේ ය” යනු යි.

ඉක්බිති බාණ්ණමත ගමා වැසි බමුණෝ ද ගැහැටියෝ ද බාණ්ණමතයෙන් නික්මැ බොහො බොහෝ වැ මුළු මුළු වූවෝ, එකී එකී පැත්තෙහි මුළු දුන්නෝ, ගමන් පිටතැ දී මන මුළුවෙක් වැ එකතු වූවෝ අඹයාපි උගත අතට යෙහි.

3. තෙන ඛො ජන සමයෙන කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදෙ දිවාසෙය්‍යා උපගතො හොති. අද්දසා ඛො කුට්ඨකප්පකො බ්‍රාහ්මණො බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ බාණ්ණමිතා තික්ඛමිතිා සඛ්ඤ්ඤාසඛ්ඤ්ඤා ගණිගුණෙ යෙන අමබ්‍රව්ඪිකා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමිතො. දිස්වා ඛො ආමනෙතයි: “කිනත්‍ර ඛො හො ඛතො බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා බාණ්ණමිතා තික්ඛමිතිා සඛ්ඤ්ඤාසඛ්ඤ්ඤා ගණිගුණා යෙන අමබ්‍රව්ඪිකා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමිතා” ? ති.

“අපි ඛො හො සමණො ගොතමො සකාසප්පකො සකාසකුලා පඛ්ඤ්ඤා මහසෙත්‍ථ වාරිකං වර්මානො මහතා තික්ඛමිතිා සඛ්ඤ්ඤාසඛ්ඤ්ඤා පඤ්ඤාමනෙති තික්ඛමිතිෙති බාණ්ණමිතං අනුප්පකො බාණ්ණමිතෙ විහරති අමබ්‍රව්ඪිකායං. තං ඛො ජන ගව්‍යං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්‍රහ්මණො: ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසමිත්‍ථො: විජ්ජාචරණසමපනො පුග්ගො ලොකමිද්ධං අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමත්‍ථො: පුද්දො හගවා’ති. තමෙතෙ ගව්‍යං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා”ති.

4. අථ ඛො කුට්ඨකප්පකො බ්‍රාහ්මණො එතද්දොසි: “සුතං ඛො ජන මෙ තං: සමණො ගොතමො තිව්ඪං යඤ්ඤාසමපදං සොළසපරිකාරං ජාතාතිති. තං ඛො ජනං ජාතමි තිව්ඪං යඤ්ඤාසමපදං සොළසපරිකාරං. ඉච්ඡාමි වාහං මහායඤ්ඤායං යථං. යත්තනාහං සමණං ගොතමං උපසඛ්ඤ්ඤාමිතිා තිව්ඪං යඤ්ඤාසමපදං සොළසපරිකාරං පුච්ඡෙය්‍යානති”.

අථ ඛො කුට්ඨකප්පකො බ්‍රාහ්මණො ඛතො ආමනෙතයි “තෙන හි හො ඛතො යෙන බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමි. උපසඛ්ඤ්ඤාමිතිා බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං චදෙති “කුට්ඨකප්පකො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාන: ආගමෙත්‍ථා කිර හවනො. කුට්ඨකප්පකො’පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා”ති.

‘එවං හො’ති ඛො සො ඛතො කුට්ඨකප්පකො බ්‍රාහ්මණො පටිසුත්තිා යෙන බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමි. උපසඛ්ඤ්ඤාමිතිා බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතද්දොසි “කුට්ඨකප්පකො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාන: ආගමෙත්‍ථා කිර හවනො. කුට්ඨකප්පකො’පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා”ති.

5. තෙන ඛො ජන සමයෙන අනෙකාති බ්‍රාහ්මණසතාති බාණ්ණමිතෙ පටිච්ඡෙතති ‘කුට්ඨකප්පකො බ්‍රාහ්මණො මහායඤ්ඤා අනුගමිත්‍ථො’ති. අස්සොප්පං ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො ‘කුට්ඨකප්පකො කිර’ බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා’ති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන කුට්ඨකප්පකො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමි. උපසඛ්ඤ්ඤාමිතිා කුට්ඨකප්පකො බ්‍රාහ්මණො එතද්දොසි: “සචං කිර හවං කුට්ඨකප්පකො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා”ති

3. එ සමයෙහි කුළුදත් බමුණු තෙමේ තමා පහයා උඩු මහලෙහි දවසනත් පැමිණියේ මේ. හේ (කවළියෙන් බලනුයේ) බාණ්ඩනයෙන් නික්මා බොහො බොහෝ රැස් වූ එකී එකී පසා මුළු මුළු වූ, ගමන් පිටතැ දී මහමුළුවක් වූ එකතු වූ, අභියාපිය කරා යන බාණ්ඩනය ගමා වැසි බමුණන් ද ගැහැපියන් ද දිවි ය. දස බන්ධන (අසන තැන් බණ්ඩා) බණ්ඩා “හවන් බන්ධුව, කවර හෙයින් බාණ්ඩනය ගමා වැසි බමුණන්ගේ ගැහැපියන්ගේ බාණ්ඩනයෙන් නික්මා බොහො බොහෝ වූ රැස් වී තැනින් තැන මුළු මුළු වූ, ගමන් පිටතැ දී මහමුළුවක් වූ එකතු වූ අභියාපිය දෙසට ගෙන් ද?”යි විචාලේ ය.

“හවන, කරුණෙන් ඇත. සැහැපුන් වූ, සැහැකුණෙන් නික්මා පැවිදි වූ, මහණ ගොසුම්පු භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහ පැවිදි මුළුවක් හා මගද රවු සැරි සරනුවෝ බාණ්ඩනය ගමට පැමිණියෝ එය අසලා අභියාපි උයන්හි වෙසෙති. ඒ පින්වත් ගොසුම් තෙමේ මේ මේ කරුණින් රහත් ය, සම්මාසම්මුද්ධ ය, පිදුසරණ දෙකින් යුතු ය, යුගත ය, ලොව දන්නේ ය, තොදමුණන් දමනුසයහි හැමට ම වැඩි සැරි දෑ ය, දෙවිමිනිස්තව සසු ය, මුද්ධ ය, බන්ධන් යැ”යි මෙසේ ඔබ පිළිබඳ උතුම් යහපියෙක් උස් වූ තැනෙක් ය. මොහු පින්වත් ගොසුමාණන් දක්නට එහි ගෙන්” යැ යි බන්ධු තෙමේ කී ය.

4. එ විටා, කුළුදත් බමුණාට, “මහණ ගොසුම්පු තුන් යාගසම්පත් හා සොළොස් පිරිකර දැනතැ යි මා විසින් ඇසිණ. මම වූ කලී තෙවැදුරුම යාගසම්පත් සොළොස් පිරිකරත් නො දැනිමි. වැලි දු මහායාගයක් යදනට මම විසියෙමි. මහණ ගොසුමාණන් කරා එළැඹ තෙවැදුරුම යාගසම්පත් සොළොස් පිරිකරත් විචාලෙමි තම යෙහෙකැ” යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති කුළුදත් බමුණා බන්ධනු බණ්ඩා, “හවන් බන්ධුව, එසේ වී නම් බාණ්ඩනය ගමා වැසි ඒ බමුණු ගැහැපියන් වෙත එළැඹෙන්න. එළැඹ ‘හවන්ති, හවන්තූ කුඹා තමක් බලා පොරොත්තු වෙත් වා. කුළුදත් බමුණා ද මහණ ගොසුමාණන් දක්නට එන්නේ යැ යි මෙසේ කියේ යැ’ යි මේ පරිදි සැල කරන්නැ”යි කී ය.

‘හවන, එසේ යැ’යි කියා ඒ බන්ධු තෙමේ කුළුදත් බමුණාට පිළිවදන් දී බාණ්ඩනය ගමා වැසි බමුණන් ද ගැහැපියන් ද කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ, ඔවුනට “හවන්ති, හවන්තූ කුඹා තමක් බලා පොරොත්තු වෙත් වා. කුළුදත් බමුණා ද මහණ ගොසුමාණන් දක්නට එන්නේ යැ”යි කුළුදත් බමුණු මෙසේ කීහ”යි මේ පවත් සැල කෙළේ ය.

5. එ සමයෙහි වතාහි බොහෝ සිය ගණන් බමුණෝ ‘කුළුදත් බමුණාගේ මහා යාගය වළදන්නට’යි බාණ්ඩනයෙහි වෙසෙත්. ඒ බමුණෝ ‘කුළුදත් බමුණා මහණ ගොසුමාණන් දක්නට ඔබ කරා ගෙතැ’යි ඇසූහ. ඉක්බිති ඔහු කුළුදත් බමුණු කරා එළැඹිණ. එළැඹ ‘පින්වත් කුළුදත් තෙමේ මහණ ගොසුමාණන් දක්නට යන්නේ ල. ඒ සැඟ දු’යි ඇසූහ.

“ඵලං ඛො මෙ භො භොති: අනම්පි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිත්තං”ති.

6. “මා භවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමි. න අරහති භවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිතුං. සථෙ භවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිත්තං හොතො කුටදන්තස්ස යසො භාසිස්සති. සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඩ්ඪිස්සති. යම්පි හොතො කුටදන්තස්ස යසො භාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඩ්ඪිස්සති, ඉමිනාපථෙහන න අරහති භවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිතුං, සමණො තෙව ගොතමො අරහති භවන්තං කුටදන්තං දස්සනාය උපසඛකමිතුං.

භවං හි කුටදන්තො උභතො සුජාතො මාතිතො ව පිතිතො ව, සංසුඤ්ඤාණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන. යම්පි භවං කුටදන්තො උභතො සුජාතො මාතිතො ව පිතිතො ව සංසුඤ්ඤාණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපථෙහන න අරහති භවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිතුං. සමණො තෙව ගොතමො අරහති භවන්තං කුටදන්තං දස්සනාය උපසඛකමිතුං.

භවං හි කුටදන්තො අභිසං මහඤ්ඤා මනාගොගො. -පෙ-.

භවං හි කුටදන්තො අජ්ඣායකො මනනාධරො තිත්තං වෙදනං පාරගු සතිසංඥාකෙට්ඨානං සාකඛරප්පභද්දනං ඉතිනාසපඤ්චමානං, පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමභාසුරිසලකම්මණසු අනවසො -ප-.

භවං හි කුටදන්තො අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපාකඛරතාය සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවට්ඨසි අකුච්ඡා-වකාසො දස්සනාය -පෙ-.

භවං හි කුටදන්තො සීලවා භොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙක සමන්තා-ගතො -පෙ-.

භවං හි කුටදන්තො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විස්සම්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපතිනා -පෙ-.

භවං හි කුටදන්තො ඛහුන්තං ආවරියපාවරියො. තිණි මාණවකසතාති මනෙත වාචෙති. ඛහු ඛො ජන තානාදිසා තානාජනපද මාණවකා ආනට්ඨන්ති හොතො කුටදන්තස්ස සන්තිකෙ මනනාසිකා මනෙත අභිසිද්ධකාමා.

“හව්නි, මමත් මහණ ගොයුමාණන් දක්නට බබ වෙත් යන්නෙමැයි මම මෙසේ සිතෙත්තේ මේ ම යැ”යි කුරුද්දත් පැවැසි ය.

6. [එ බස් අසා එ බමුණෝ කුරුද්දට මෙසේ කිහු:]

“පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට නො ගේ වා. පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට යන්නට නො නිස්සේ ය. ඉදින් පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට යන්නේ නම්, පිත්වත් කුරුද්දගේ යශස් පිරිසෙන්නේ ය, මහණ ගොයුමාණන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය. ‘පිත්වත් කුරුද්දගේ යශස් පිරිසෙන්නේ ය, මහණ ගොයුමාණන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ’ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කැරැණිකුත් පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට යනුවට නො නිස්සේ ය. මහණ ගොයුමු ම පිත්වත් කුරුද්ද දක්නට එනුවට නිස්සේ ය.

පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ මවු පිය දෙපසින් ම අභිජාන ය. සත්වක මිශ්‍රකු යුටු තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය. කුල පිළිබඳ තෙප්ලෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ මවු පිය දෙපසින් ම අභිජාන ය...නො ගරහන ලද්දේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කැරැණිකුත් පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට යන්නට නො නිස්සේ ය. මහණ ගොයුමු ම පිත්වත් කුරුද්ද දක්නට එන්නට නිස්සේ ය.

පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ ඉසුරුමත් ය, මහත් බත ඇත්තේ ය, මහත් භෝග ඇත්තේ ය...

පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ වේද හඳුරන්නේ ය, වේදමනුසන් සිත්ති ලා දරන්නේ ය, නිසංකු ද කෙටවගයාත්තු ද සහිත, ශක්‍ය හා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයන්ගේ පර තෙර පත්තේ ය, පදපාඨ දත්තේය, සෙත්‍ර සියලු විශරණ විදි ද දත්තේ ය, ලොකායතනාස්ත්‍රයෙහි මහාපුරුෂලක්ෂණවිද්‍යායෙහිත් නිපුණ ය...

පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ අත්තට වැසි තරම් වූ රූ සපුරා ඇත්තේ ය, දකුම් කටහුලු ය, දක්නට ප්‍රසාද එළවන යුතු ය, උතුම් පැහැසුයෙන් යුතු ය, උතුම් රත්වත් පැහැ ඇත්තේ ය, උතුම් සිරුරු පැහැ ඇත්තේ ය, සිය සිරුරු සංස්කෘති විසින් දක්නට නොමිඳ අවකාශ ඇත්තේ ය...

පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශිලයෙන් යුක්ත ය...

පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ කුලණ තෙපුල් ඇත්තේ ය, කුලණ මිහිරි බස් කියන්නේ ය, නිදෙස්, නොකෙලතොලු, කි දු හඟවනු හැකි සිලිපි බසින් සමත්වන ය...

පිත්වත් කුරුද්දත් තෙමේ ඛොතෝ දෙතොට ආවාසී ද ප්‍රාවාසී ද වෙයි. තුන්සියක් බමුණු දරුවනට වේදයන් කියවයි. තන් දෙසින් තන් දතුවෙන් ඛොතෝ බමුණු දරුවෝ වේදය ඉගැන්වී පනනුවෝ, වේදයන් උගනු කැමැත්තෝ පිත්වත් කුරුද්දත් වෙත එකී...

හවං හි කුටදන්තො ජණේණා වුද්ධො මහල්ලන්තො අභිගන්තො වයො අනුප්පන්නො, සමණො ගොතමො තරුණො වෙච තරුණපබ්බජිතො ච -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙනියස්ස බිම්බිසාරස්ස සක්කන්තො ගරුකන්තො මාතින්තො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛිරසාතිස්ස සක්කන්තො ගරුකන්තො මාතින්තො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො බාණ්ණමතං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ්-කපට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං, යමපි හවං කුටදන්තො බාණ්ණමතං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ්කපට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං, ඉමිත්තාපඤ්ඤාන න අරහති හවං කුටදන්තො සමණො ගොතමං දස්සන්තාය උපසම්බුද්ධා, සමණො තෙච ගොතමො අරහති හවන්තං කුටදන්තං දස්සන්තාය උපසම්බුද්ධානති.

7. එවං වුත්තා කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: “තෙන හි භො මමපි සුණාං යථා මයමෙච අරහාම තං හවන්තං ගොතමං දස්සන්තාය උපසම්බුද්ධා, තෙනෙච අරහති ඤා හවං ගොතමො අමාකං දස්සන්තාය උපසම්බුද්ධා.

“සමණො ඛලු භො ගොතමො උභන්තො සුජාන්තො මාතින්තො ච පිතින්තො ච, සංසුභිගහණිත්තො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මන්තො අනුප්පක්ඛුට්ඨා ජාතිවාදෙන, යමපි භො සමණො ගොතමො උභන්තො සුජාන්තො මාතින්තො ච පිතින්තො ච, සංසුභිගහණිත්තො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මන්තො අනුප්පක්ඛුට්ඨා ජාතිවාදෙන, ඉමිත්තාපඤ්ඤාන න අරහති සො හවං ගොතමො අමාකං දස්සන්තාය උපසම්බුද්ධා, අථ ඛො මයමෙච අරහාම තං හවන්තං ගොතමං දස්සන්තාය උපසම්බුද්ධා.

සමණො ඛලු භො ගොතමො මහන්තං ඤාතිසංඛ්‍යං ඕහාය පබ්බ-ජිතො -පෙ-.

සමණො ඛලු භො ගොතමො පසුතං භිරඤ්ඤාසුචණ්ණං ඕහාය පබ්බජිතො භූමිගතඤ්ච වෙතාසට්ඨඤ්ච -පෙ-.

සමණො ඛලු භො ගොතමො දහරේ'ච සමාන්තො සුචා සුසු කාල-කෙසො හද්දෙන යොබ්බතෙන සම්මන්තාගන්තො පඨමෙන වග්ගො අනාගාරිකං පබ්බජිතො -පෙ-.

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ ජරායෙන් දුදුරු ය, වයසින් වැඩුණේ ය, මහත්‍ර ය, බොහෝ කල් ඉක්මැවූයෙක, පැහිම් වියට පැමිණියෙක. මහණ ගොසුම්හු වූ කලි ලදරැන් ලදරැ පැවිද්දෙකුන් වේ...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ මහබාහිරිපති සේනිය බිම්බිසාර රජතුමා විසින් සත්කාර කරන ලද්දෙක, ගරු කරන ලද්දෙක, බුහුමන් කරන ලද්දෙක, ප්‍රඥා ලද්දෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දෙක...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ පොකුරුසැත් බමුණකු විසින් සත්කාර කැරුණෙක, ගරු කැරුණෙක, බුහුමන් කැරුණෙක, පිළිණෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වුණෙක...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ බොහෝ ජනයා ගැවැසුණු, තණ දඩු දිය ඇති, බොහෝ බත බාත්‍ය ඇති, රජුගෙන් ලත් නින්දගම් වූ රජු සේ ත්‍යාගය වූ, සේනිය බිම්බිසාර රජු දුන් උතුම් දතවස්තු වූ බාණ්ණමත ගම්මි ඉසුරු වැ වෙසේ පින්වත් කුඵදත් තෙමේ බොහෝ ජනයා ගැවැසුණු... බාණ්ණමත ගම්මි ඉසුරු වැ වෙසේ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණිකුන් පින්වත් කුඵදත් තෙමේ මහණ ගොසුමින් දක්නට යන්නට නො තිස්සේ ය. මහණ ගොසුම්හු ම පින්වත් කුඵදතු දක්නට තිසි හ" යනු සි.

7. මෙසේ (මවුන්) කි කලා කුඵදත් බමුණා ඒ බමුණකට මේ බස් කී ය :

"හවත්ති, එසේ වී නම්, මහණ ගොසුමාණන් අප දක්නට එනුවට වඩා අප ඔබ දක්නට යෑමෙහි හුදුසු වන සැටි දක්වන මා බස් ද අහවු.

"හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවු පිය දෙ පසින් ම අභිජාත ය, සත් වන මිඹුතු යුවල තෙක් පිටිසිදු මවුකුස ඇත්තෝ ය. ජාතිවාදයෙන් නො ගෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. ...මහණ ගොසුම්හු මවුපිය දෙපසින් ම අභිජාතයන...නො ගෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණිකුන් ඒ පින්වත් ගොසුම්හු අප දක්නට එන්නට නො තිස්සහ. වැලි අපි ම ඔබ දක්නට යන්නට තිස්සමිහ.

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් නැමුළුව පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොළෝ යට ද පොළෝ මතු පිට ද වූ මහත් රන් අමුරන් ගැරු පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සොදුරු යොවුනෙන්, (වයස් තුන අතුරෙන්) පළමු වයසින් යුත් වූවෝ ම, තරුණ වූවෝ ම, මහා කළු කෙහෙ ඇති වැ යොවුන් පියා සිටියෝ ම හිහි ගෙන් නික්මී පැවිදි බිමට වන්නෝ ය...

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො අකාමකානං මාතාපිතූත්තං අසුමුඛානං රුද්ධත්තානං කෙසමස්සං ඕනාරෙඨා කාසායාති වජාති අවජාදෙඨා අභාරසමා අනනාරියං පබ්බජිතො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකඛරතාස සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණේ බ්‍රහ්මවච්චසි අකචුද්ද-වකාසො දස්සනාය-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො සිලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසලසීලෙන සමන්තාගතො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො කල්‍යාණවානවා කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසූවඨාය අනෙලග්‍රාය අනිසං විඤ්ඤාපතියා-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො බ්‍රහ්මනං ආචරියපාචරියො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො බිණ්කාමරුගො ටිගචවාපලො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො කම්මවාදී කිරිගවාදී අපාපපුරෙකඛාසෙර බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො උච්චාකුලා පබ්බජිතො අසමිතින-බන්ධිගකුලා-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො අසිං කුලා පබ්බජිතො මහභිනා මහානායා-පෙ-

සමණං ඛුට්ඨො හොතමං තිණෙරට්ඨා තිණෙජනපද සම්පුච්ඡිකුං ආගච්ඡති-පෙ-

සමණං ඛුට්ඨො හොතමං අනෙකාති දෙවතාසහස්සාති පාණෙති සරණං ගතාති-පෙ-

සමණං ඛුට්ඨො හොතමං එවා කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො 'ඉතිපි හො ගගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමත්‍රස්සානං බ්‍රහ්මා ගගවා'ති-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො ආත්මිකමහාපුරිසලක්ඛණෙති සමන්තා-ගතො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො එභිසාගගවාදී සබ්බෙසං සම්මොදකො අබ්බාකුට්ඨො උත්තානමුඛො පුබ්බගාසි-පෙ-

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි ඔබ පැවිදි වන්තා නො කැමැති මැපියන් කළු පිරි මුහුණ ඇති වෑ හඬද්දී එය නොතකා කෙතෙ රවුළු බෑ පියා කසා වත් හැඳ හිස ගෙන් තික්මැ පැවිද්දට බඩුවෝ ය...

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි හැමට වැඩි තරම් රු සිරි ඇත්තෝ ය, දක්නවුන් සිතැ පැහැදීම පහළ කරවන සුලභ, උතුම් පැහැ සපුයෙන් සුදුහ. උතුම් රන් පැහැ ඇත්තෝ ය, උතුම් සිරුරු පබ ඇත්තෝ ය. සිය සිරුරු දැක්මට නොමඳ ඔව්ස් ඇත්තෝ ය...

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සිල්වත්ත, පිරිසිදු සිල් ඇත්තෝ ය, නිදේස් ශිලයෙන් සුත්ත...

මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කලණ තෙපුල් ඇත්තෝ ය, කලණ මිහිරි ඔස් තෙපලන්නෝ ය, නිදේස් වූ නොකෙලකොලු වූ කි දෑ හඟවනු සමත් සිලිපි බසින් සමන්විතයෝ ය...

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි ඔබගේ දෙනාට ආවැසී ද ප්‍රවැසී ද වෙති...

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පහ වූ කාමරාග ඇත්තෝ ය, පහ වූ වපල බව ඇත්තෝ ය...

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කම්මාදිත් ක්‍රියාවාදිත් වෙති. තව ලොවුතුරා දනම් පුරස්සර කොට වැටෙති. සැරිසුන් මුගලන් ඇ බිඹුණු පිරිසට ද තායක වෑ හැසිරෙති...

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පිරිසිදු කැත් කුල වූ උසස් කුලයෙන් තික්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් බත ඇති මහත් භෞග ඇති ඉසුරුමත් කුලයෙන් තික්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

හවන්ති, මහණ ගොසුමන් කරු පිට රටින් පිට දනවුයෙන් පැණ පුළුවුන්වට එති...

හවන්ති, නොයෙක් දහස් ගණන් දෙව්ගෝ මහණ ගොසුමන් දිවිහිමයෙන් කරුණ හිසග...

හවන්ති, මහණ ගොසුමාණන්ගේ වූ කලි “මේ මේ කරුණින් ඒ බතවත් තෙතම් රහත් ය, සම්මායමිටුද ය, පිදු සරණින් සුදු ය, සුගත ය, ලොව දත්තේ ය, ලොවුතුරා තරදම්සැරි ය, දෙව්මිනිස්තව සසු ය, සිවු සස් දකුණේ ය, බතවත් යැ” යි මේසේ වූ උතුම් යහසි උස් වෑ නැංගේ ය...

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි දෙතිස් මහ පුරිස්ලකුණින් සුභ ය ..

හවන්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි තමන් වෙත එත්තවුන් ‘එත්ත, මේහි ආ සේ මැනැවැයි පිළිගන්නා සුලභ, කණට පුළු එළවන තෙපුල් තෙපලන්නෝ ය, පිළිගදරෙහි දක්ක ය, බැම නොහකුවන්නෝ ය, සුලභ කෑ ඇත්තෝ ය, පැමිණියතට තුනු පළඹුයෙන් කරා කරන සුලභ...

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සමණො ඛලු හො ගොතමො වතුන්නා පරිසානං සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ ඛසු දෙවා ව මනුස්සා ව අභිසසන්නා-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො යසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පච්චිසති, න තසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සො විගෙයෙනති-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො සබ්බි ගණී ගණාවරියො පුට්ඨිත්ථ-කරුනං අග්ගමක්ඛායති. යථා ඛො පන හො එකෙසං සමණව්‍යාභිණානං යථා වා තථා වා යසො සමුද්ගච්ඡති, න තෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො, අථ ඛො අනුතතරුග පිජ්ජාචරණසමපදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා මාගධො සෙතියො බිම්බිසාරො සපුතො සහරියො සපරිසො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා පසෙනදී කොසලො සපුතො සහරියො සපරිසො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං ව්‍යාභිණො පොකඛරසාති සපුතො සහරියො සපරිසො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤ මාගධස්ස සෙතියස්ස බිම්බිසාරස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤ පසෙනදියො කොසලස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො ව්‍යාභිණස්ස පොකඛරසාතියො සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො.

සමණො ඛලු හො ගොතමො බාණ්ණමතං අනුසුතො, බාණ්ණමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං. යෙ ඛො පන කෙච්චි සමණො වා ව්‍යාභිණො වා අමාසං ගාමකෙඛතං අගච්ඡති, අතිථි නො තෙ හොති. අතිථි ඛො පනතෙහි සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මාතෙතබ්බො පුජෙතබ්බො අපචේතබ්බො. සම්පි හො සමණො ගොතමො බාණ්ණමතං අනුසුතො, අතිථි ඛො පනතෙහි සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මාතෙතබ්බො පුජෙතබ්බො අපචේතබ්බො.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සිවු පිරිස් විසින් සත්කාර කරන ලද්දක, ගුරුකාර කරන ලද්දක, බුහුමන් කරන ලද්දක, පුදන ලද්දක, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දක...

භවත්ති, මහණ ගොසුමාණන් කෙරෙහි බොහෝ දෙව්මිනිස්සු වෙසෙසින් පහත්හ...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි යම් ගමෙක හෝ නියම් ගමෙක වෙසෙත් නම්, එ ගමැ හෝ නියම් ගමැ වැසි මිනිස්සුට යක්කු පිඩා නො කෙරෙත්...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහ සහපිරිස් ඇත්තෝ ය, ගණ නායකයක, ගණාචාර්යය හ. බොහෝ තීර්ණකරයන් අතුරෙහි අන්ත සි කියනු ලැබෙයි...

යම්කේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ යශස අවෙලකතාදි පිටතට පෙනෙන යම්කම් චුතමාත්‍රයෙකින් වැඩෙනත් මහණ ගොසුමන් ගේ යශස වූ කලි එසේ වැඩුණේ නො වේ. වැලි තමන් තුලා ම වූ නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතින් වැඩුණේ වේ....

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි මහබාහිපති සේනිය බිම්බිසාර රජ තෙමේ දරුවන් බිරියන් සහිත වැ පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය ..

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි කොශලාහිපති පණෙනදි රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සහිත වැ දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි පොකුරුගැත් බමුණු තෙමේ දරුවන් බිරියන් පිරිස් හා ඇමැත්තන් සහිත වැ දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහබ රටට අහිපති සේනිය බිම්බිසාර රජහු විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කොශලාහිපති පණෙනදි රජහු විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොකුරුගැත් බමුණා විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි දැන් බාණ්ඩකයට පැමිණියෝ බාණ්ඩකය සම්පයෙහි අභියැටි වෙනෙහි (අම්බලට්ඨිකා වනයෙහි) වෙසෙති. භවත්ති, යම් කිසි මහණ කෙතෙක් හෝ බමුණු කෙතෙක් හෝ අප ගම් කෙතට එත් නම්, ඔහු අපට අමුතු වෙයි. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතුක, ගුරුකාර කටයුතුක, මානනීයක, පූජනීයක, අපවයනීයක. භවත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගොසුම්හු බාණ්ඩකයට පැමිණියෝ, බාණ්ඩකය සම්පයෙහි අභියැටියෙහි වෙසෙත් ද, එහෙයින් ඔබ අප අමුත්තෝ ය. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතුක, ගුරුකාර කටයුතුක, බුහුමන් කටයුතුක. පිදියා යුතුක, යටත් පැවැතුම් දක්වනු යුතුක.

ඉමිනාපචේතන නාරහති සො හම් ගොතමො අමානං දක්ඛනාය උපසඬකමිතුං. අප්ඵ ඛො මයමො අරනාම තං භවන්තං ගොතමං දක්ඛනාය උපසඬකමිතුං.

එතනසෙ ඛො අතං හො තස්ස හොතො ගොතමස්ස වණේණ පටිපාසුණම්. තො ව ඛො සො හම් ගොතමො එතනකවණේණ, අපට්ඨොණවණේණ හි සො හම් ගොතමො'ති.

8. එවං වුත්තෙ තෙ වුඤ්ඤාණා කුට්ඨකතං වුඤ්ඤාණං එතදචොවුං: “ගප්ඵ ඛො හම් කුට්ඨකතො සමිණස්ස ගොතමස්ස වණේණ සාසනී ඉතො චෙ'පි සො හම් ගොතමො යොජනසතෙ විතරති, අලමෙව සඤ්ඤාන කුලපුත්තෙත දක්ඛනාය උපසඬකමිතුං අපි පුට්ඨෙතොපි¹. තෙන හි හො සමෙව මයං සමිණා ගොතමං දක්ඛනාය උපසඬකමිස්සම්”ති.

9. අප්ඵ ඛො කුට්ඨකතො වුඤ්ඤාණො මහතා වුඤ්ඤාණගණන සද්ධිං යෙන අමබලවිකා යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිනා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමමාදනීයං කප්ඵ සාරාණීයං විනිසාරනීයං එකමන්තං නිසිදි. බාණ්ණමතිකා'පි ඛො වුඤ්ඤාණගතපතිකා අපොකච්චි හගවන්තං අභිචාදෙනා එකමන්තං නිසිදිංසු, අපොකච්චි හගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමමාදනීයං කප්ඵ සාරාණීයං විනිසාරනීයං එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්චි යෙන හගවා තෙනසුඤ්ඤි පණාමෙනා එකමන්තං නිසිදිංසු අපොකච්චි තාමගොතනං සාවෙතා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්චි භුණ්ඨිගුතා එකමන්තං නිසිදිංසු.

10. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො කුට්ඨකතො වුඤ්ඤාණො හගවන්තං එතදචොවුං: “සුතං මෙන හො ගොතමි සමිණො ගොතමො තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොලසපට්ඨකාරං ජානාතීති. න ඛො පතාහං ජානාමි තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොලසපට්ඨකාරං. ඉච්ඡාමි වාහං මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. සාධු මෙ හම් ගොතමො තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොලසපට්ඨකාරං දෙසෙතු”ති.

“තෙන හි වුඤ්ඤාණ පුණොති සාධුකං මනසිකරොති භාසිස්සාමි”ති.

‘එවං සො’ති ඛො කුට්ඨකතො වුඤ්ඤාණො හගවතො පච්චිත්තොසි. හගවා එතදචොවුං:

11. “භුතපුබ්බං වුඤ්ඤාණ රුජා මහාවිජිත්තො තාම අතොසි, අසෙසා මහභිතො මහාසොගො පසුතජාතරුපරජතො පසුතච්චිතකුපකරණො පසුතච්චිතකඤ්ඤා පට්ඨණ්ණන්තකසකොට්ඨායාරො. අප්ඵ ඛො වුඤ්ඤාණ රඤ්ඤා මහාවිජිතස්ස රතොගතස්ස පටිසලලිතස්ස එවං චේතසො පටිච්චකෙකො උදාදි: “අධිගතා ඛො මෙ චිත්තං මානුසකා හොගා. මහන්තං පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජ්ඣ අරකාචසාමි. යනුතානං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මමිස්ස දිගරන්තං හිතාය සුඛායා”ති.

1. පුට්ඨෙතොපි (කෙසුළු පොත්කෙසු)

මේ කරුණින් ඒ පින්වත් ගෝසුම්‍ය ආද දක්නට එක්තරා තො කිසිසේය. වැලි ඇප ම ඒ හවද්ගෝතමයන් දක්නා පිණිස එළඹෙන්නට තිසි වීමක.

හවන්ති, ඒ හවද් ගෝතමයන් පිළිබඳ වූ මෙතෙක් ගුණ මම දනිමි. එහෙත් පින්වත් ගෝසුම්‍ය මේ පමණක් ම ගුණ ඇත්තන් නො වෙති. “ඔබ වූ කලි නො මිනිසු හැකි ගුණ ඇතිසහ” යනු යි.

8. මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණෝ කුඵදත් බමුණා බණවා, “පින්වත් කුඵදත් මහණ ගෝසුමන්ගේ ගුණ වනන සැටහෙත්, ඒ පින්වත් ගෝසුමන් මෙයින් සිය යොදුනක් දුර වසනත්, සැදහැකි කුටුසුකු විසින් පාපේය රැහෙන ද ඔබ දකිනු පිණිස එක්තරා තිසි ම ය. එ බැවින්, හවන්ති, ඇප සියල්ලමේ මහණ ගෝසුමන් දක්නට ඔබ වෙත එළඹෙන්නමක”යි කීහ.

9. ඉක්බිත්තෙන් කුඵදත් බමුණා මහත් බමුණුගණයා හා අඛයැටියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ, සිතැ රැදැවිය යුතු වූ කපාච කැරැ නිමවා, පසෙක ඉඳ ගත්තේ ය. බාණ්ඩු ගමැ වැසි බමුණෝ ද හැහැටියෝ ද කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පසෙක ඉඳ ගත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිතැ රැදැවිය යුතු වූ කපා නිමවා පසෙක ඉඳ ගත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසාවට ඇදිලි බැඳගෙන පසෙක හුන්ක. කෙනෙක් නම්ගොත් අස්වා පසෙක ඉඳ ගත්ත. කෙනෙක් නිහඬ වැ පසෙක ඉඳ ගත්ත.

10. එක් පසෙකැ හුන්නා වූ ම කුඵදත් බමුණා, “පින්වත් ගෝසුමාණනි, ‘මහණ ගෝසුම්‍ය තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් දනිති’ යි මෙය මා විසින් අසන ලදි. මම වූ කලි තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් නො ම දනිමි. වැලි දු මහායාගයක් යජනට මම කැමැතියෙමි. යාවිඤ්ඤ කරමි. මට පින්වත් ගෝසුම්‍ය තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් දෙසත් වා,” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“බමුණ, එසේ වී නම් අසන්නැ. මොනතාවට මෙනෙහි කරන්නැ. කියන්නෙමි”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

‘එසේ ය, පින්වතැ’යි කුඵදත් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

11. “පෙර වූවක් කියමි. බමුණ, අසා වූ, මහත් ඛන ඇති, මහත් ගෝග ඇති, බොහෝ රත් රිදි ඇති, බොහෝ වස්තුවකරණ ඇති, බොහෝ ඛන ඛානා ඇති, පිරිපුන් ගබ්බා කොටුගුල් ඇති මහාමිජිත නම් රජෙක් විය. බමුණ, එ කලැ හුදෙකලා වැ විත්තවිවෙකයෙක් හුන් මහාමිජිත රජුට “මානුෂෙක වූ මහත් ගෝගයම්පත්ත මා විසින් ලබන ලද්දේ ම ය. ඒ මම මහත් පොළොවමුළුල වෙසෙසින් දිනා කැමට අභිපති වැ වෙසෙමි. මට දික් කලක් හිත යුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් යදින්නෙමි නම් මැනැවැ”යි මෙසේ විත්ත සබ්බල්පනාවෙන් පහළ විය.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ජො පුරොගිතං බ්‍රාහ්මණං ආමනෙතකිං එතදවොච: ‘ඉධ මග්ගං බ්‍රාහ්මණ රහොගතස්ස පටිසල්ලීතස්ස එවං චෙතසො පරිවිතකෙකා උදපාදි: “අභිගතා ඛො මෙ විපුලා මානුසකා හොගා. මහනතං පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජ්ජ අජ්ඣාචසාමි. යනනුතාහං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මම’ස්ස දීඝරතතං කිතාය පුබ්බායා’ති. ඉච්ඡාමකං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුසාසතු මං භවං, යං මම’ස්ස දීඝරතතං කිතාය පුබ්බායා”ති.

12. එවං පුතෙන බ්‍රාහ්මණ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රාජානං මහාවිජ්ජං එතදවොච: ‘භොතො ඛො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ සකණ්ටකො සඋප්පිලො. ගාමසාතා’පි දිස්සන්ති, නිගමසාතා’පි දිස්සන්ති, පඤ්ඤානා’පි දිස්සන්ති. භවං චෙ ඛො පත රාජා එවං සකණ්ටකෙ ජනපදෙ සඋප්පිලෙ බ්ලිමුඤ්ඤං රෙය්‍ය, අකිච්චකාරී අස්ස තෙන භවං රාජා, සීයා ඛො පත භොතො රඤ්ඤෙ එවමස්ස: ‘අහමෙතං දස්සුබ්බිලං වධෙන වා බකෙන වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා සමුහනීය්‍යාමි’ති. න ඛො පනෙතස්ස දස්සුබ්බිලස්ස එවං සමමා සමුග්ගාතො හොති. යෙ තෙ හතාවසෙසකා භවිස්සන්ති, තෙ පච්ඡා රඤ්ඤෙ ජනපදං විහෙයෙස්සන්ති. අපි ච ඛො ඉදං සංවිධානං. ආගම්ම එවමෙතස්ස දස්සුබ්බිලස්ස සමමා සමුග්ගාතො හොති. තෙන හි භවං රාජා යෙ භොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති කසිගොරකෙඛ, තෙසං භවං රාජා බීජහත්තං අනුප්පාදෙතු. යෙ භොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති වණ්ණිජ්ජාය, තෙසං භවං රාජා පාහතං අනුප්පාදෙතු. යෙ භොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති රාජපොරිසෙ, තෙසං භවං රාජා හත්තචෙතතං පකප්පතු. තෙ ච මනුස්සා සකම්මපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙයෙස්සන්ති. මහා ව රඤ්ඤෙ රාසිකො භවිස්සන්ති, ඛෙමට්ඨිතා ජනපදා අකණ්ටකා අනුප්පිලා. මනුස්සා ච මුද්ධ මොදමානා උරෙ පුතෙන නචෙට්ඨන්තා අපාරුතඤ්ඤ මඤ්ඤෙ විහරිස්සන්ති”ති.

13. ‘එවං භො’ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ජො පුරොගිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්තා යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු කසිගොරකෙඛ, තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො බීජහත්තං අනුප්පාදයි.¹ යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු වණ්ණිජ්ජාය, තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො පාහතං අනුප්පාදයි. යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු රාජපොරිසෙ, තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො හත්තචෙතතං පකපෙයි. තෙ ච මනුස්සා සකම්මපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙයෙස්සන්ති. මහා ව රඤ්ඤෙ රාසිකො අහොසි, ඛෙමට්ඨිතා ජනපදා අකණ්ටකා අනුප්පිලා. මනුස්සා මුද්ධ මොදමානා උරෙ පුතෙන නචෙට්ඨන්තා අපාරුතඤ්ඤ මඤ්ඤෙ විහරිස්සන්ති.

1. අනුප්පාදෙයි. (කෙසු වි පොඤ්ඤ)

බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් මහාවීර්ත රජ තෙමේ පෙරෙරියා අමතා, “බමුණ, මෙහි හුදෙකලා වූ විත්තවිවේකයෙන් හුන් මට ‘මානුෂක වූ මහත් ගෝතයෝ මා විසින් ලදහ. ඒ මම මහත් මිනීමඬල දිනා එයට අභිපතී වූ වේසෙමි. මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් කළොත් මැනවැ යි මෙසේ විත්තසංකල්පනාවෙන් උපත. බමුණ, මහා යඥයක් කරන්නට කැමැත්තෙමි. එහි ලා හවත් තෙමේ මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස අනුශාසන කෙරේ වා” යි මේ බස් පැවැසී ය.

12. බමුණ, මෙසේ කී කල්හි පෙරෙරි බමුණා මහාවීර්ත රජුට මෙය කී ය: “හවින් රජුහුගේ රට කවු සහිත (සොරඋවදුරු සහිත) වෙයි, සොර උවදුරින් මිරිකුණේ වෙයි. ගම් පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. නිසම්-ගම් පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. නුවර පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. මං පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. හවත් රජ තෙමේ ඉදින් මෙසේ සොර උවදුරු ඇති සොර උවදුරින් මිරිකුණු රටෙහි බදු කරවුවර ගත්තේ නම්, එයින් තොකටසුත්තක් කරන්නෙක් වන්නේ ය. ‘වඩ කිරීමෙන් හෝ බැඳූ ලීමෙන් හෝ දඩ ගැසීමෙන් හෝ හිස මුඩු කැටවීම ආදී ගැටුමෙන් හෝ රටින් තෙරවීමෙන් හෝ මේ දශසුකීලය (සොර හුල) මුලින් ම උදුරා ලන්නෙමි’ යි පින්වත් රජුට මෙසේ සිතක් විය හැක්ක. මෙසේ මේ සොර හුල මැනවින් ඉදිරිමෙක් නො වේ ම ය. තසන ලද්දවුන් ගෙන් ඉතිරි වූ යම් සොරසතුරු කෙනෙක් වන්නෝ ද, ඔහු පසු වූ රජුගේ රට පෙළන්නාහ. එතෙකුදු වුවත් මේ මතු දැක්වෙන සංවිධානසට පැමිණ (මතු දැක්වෙන සේ පිළිපැදීමෙන්) මෙසේ මේ සොර හුල මොනොවට ඉදිරි යාම වේ. එ බැවින් සිය රටෙහි යම් කෙනෙක් ගොවිතැන්හි ගෙරි රැකුමිනි උත්සාහ කෙරෙත් නම්, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුනට ධාන්‍ය බිජුවට ද බත් ද දේ වා. යම් කෙනෙක් පින්වත් රජුහු ගේ රටෙහි වෙළෙඳුම පිණිස උත්සාහ කෙරෙත් ද, ඔවුනට රජ තෙමේ බඩු මිල දේ වා. පින්වත් රජුහුගේ රටෙහි යම් කෙනෙක් රාජකාරියෙහි උත්සාහ කෙරෙත් ද, ඔවුනට පින්වත් රජ තෙමේ බත් වැටුප් දේ වා. ඒ මිනිස්සුන් තමන්ගේ වැඩපලෙහි යෙදුණේ රජුගේ රට නො පෙළන්නෝ ය. රජුගේ ධනධාන්‍ය රැස ද මහත් වන්නේ ය. ජනපදයෝ සොර උවදුරු තැත්තෝ, නොමිරිකුණෝ, නිරූපදුකතාවයේ සිටියෝ වන්නාහ. මිනිස්සු ද උනුත් කෙරෙහි සතුටු වන්නෝ, ශිරෙහි දරුවන් තටවන්නෝ, දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇත්තවුන් මෙන් (බිය සැක නැති ව) වසන්නෝ ය.”

13. බමුණ, ‘හවත, එසේ යැ’ යි කියා ම ඒ මහාවීර්ත රජ පිළිවදන් දී, රජුගේ රටෙහි ගොවිතැන්හි ගෙරි රැකුමිනි උත්සුක වුවනට බිජු ද බත් ද දෙව් ය. වෙළෙඳුමෙහි උත්සුක වුවනට බඩුමිල දෙව් ය. රාජකාරියෙහි යෙදුණුවනට බත්වැටුප් දෙව් ය. ඒ මිනිස්සු ද මෙසේ රජුගේ රට නො පෙළූහ. රජුගේ ද ධනධාන්‍ය රාශිය මහත් විය. ජනපදයෝ සොරසතුරු උවදුරින් මිදුණෝ නොමිරිකුණෝ නිරූපදුක බවහි සිටියෝ වූහ. මිනිස්සු ඔවුනොවුන් හා සතුටු වන්නෝ දරුවන් ශිරෙහි තටවිනුමෝ දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇතිසත් සේ (බිය සැක නැති වූ) වුහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

14. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාපිරිතො පුරොහිතං බ්‍රාහ්මණං ආමිනෙත්වා එතදවොච: “සමුග්ගො ඛො මෙ හො සො දසසුඛිලො හොතො සංවිධානං ආගමි. මහා ච මෙ රුහිකො, බෙමුච්ඡිතා ජනපදා අකණ්ඩො අනුපපිලො. මනුස්සා මුද්‍ය මොදමානා උරෙ පුනෙත නචෙවනා අපාරුකණ් මඤ්ඤා පිහරන්ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුසාසතු මං හවං, යා මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“තෙන හි හවං රුජා යෙ හොතො රඤ්ඤා ජනපදෙ ඛතති යා අනුප්‍රතතා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමිනෙත්වා, ‘ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හොතො, යං මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා’ති. යෙ හොතො රඤ්ඤා ජනපදෙ අමුච්චා පාරිසජ්ඣා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමිනෙත්වා: ‘ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හවතො, යං මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා’ති.

‘එවං හො’ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාපිරිතො පුරොහිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්වා යෙ රඤ්ඤා ජනපදෙ ඛතති යා අනුප්‍රතතා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාපිරිතො ආමිනෙත්වා: “ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හොතො, යං මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“යජ්ඣං හවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤාලො මහාරාජා”ති.

යෙ රඤ්ඤා ජනපදෙ අමුච්චා පාරිසජ්ඣා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- ගහපතිතෙවසිකා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාපිරිතො ආමිනෙත්වා: “ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හවතො, යං මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“යජ්ඣං හවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤාලො මහාරාජා”ති.

ඉතිමෙ චන්තාරො අනුමතීපක්ඛා තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරො හවන්ති.

15. රාජා මහාපිරිතො අට්ඨති අභිගති සමන්තාගතො:

උතතො පුජාතො මානිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යච සත්තමා පිතාමහසුතො,

14. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් මහාවිජිත රජ තෙමේ පෙරෙවියා අමතා, “හවන, මා පිහිත් හවත්තූගේ සංවිධානය පිළිපැද ඒ සොරසතුරු හුල මුළින් උදුරන ලද්දේ ය. මගේ බහ ධාන්‍ය රැස ද මහත් ම ය. ජනපදයෝ අකණ්ඩක වූවෝ, (සොර සතුරු උමදුරු නැත්තෝ) උමදුරින් නො-මරිකුණෝ, උමදුරු නැති බමිනි සිටියෝ ය. මිනිස්සු ඔවුනොවුන් හා සතුටු වන්නෝ, ඔරෙහි දරුවන් නටවන්නෝ, දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇත්තවුන් සේ වෙසෙත්. බමුණ, මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් යදහට (මහ දනක් දෙන්නට) මම කැමැත්තෙමි. පින්වත් තෙමේ මට අනුශාසන කෙරේ වා” යි මෙ බස් කී ය.

එ විට පෙරෙවි තෙමේ මෙසේ රජුට අනුශාසන කෙළේ ය: “එසේ නම්, පින්වත් රජුගේ රටෙහි තමා අනුව පවත්නා නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් යම් ඝෛර්‍ය කෙනෙක් වෙත් නම්, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුන් අමතා, ‘හවත්ති, මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස මම මහ දනක් දෙනු කැමැත්තෙමි. හවත්තු එයට මට අනුදනිත් වා’ යි කියා වා. පින්වත් වූ රජුගේ රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජ-සභාවට අයත් ඇමැතිගේ වෙත් ද, ... නියමගම් වැසි දනවුවැසි බමුණු මහසල් හු වෙත් ද, ... නියමගම්වැසි දනවුවැසි මහ දනවත් ගැහැරි කෙනෙක් වෙත් ද, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුන් අමතා ‘හවත්ති, මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස මම මහ දනක් දෙනු රිසියෙමි. හවත්තු එයට මට අනුදනිත් වා’ යි කියා වා”.

“බමුණ, ‘එසේ ය පින්වතැ’ යි කියා ම මහාවිජිත රජ තෙමේ පෙරෙවි බමුණාට පිළිවදන් දී, සිය රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් තමා අනුව පවත්නා ඝෛර්‍ය කෙනෙක් වූහ නම්, ඔවුන් අමතා, ‘පින්වත්ති, යමක් මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස පවත්නේ ද, මම එසේ වූ යඥයක් යජන්නට (මහ දනක් දෙන්නට) කැමැත්තෙමි. පින්වත්තු එයට මට අනුදනිත් වා’ යි කී ය.

‘පින්වත් රජ තුමෝ යඥය යජන් වා (මහ දන් දෙත් වා). මහ රජාණනි, මේ යඥයට කාලය වේ යැ” යි ඔහු කීහ. සිය රටෙහි නියම-ගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජසභාසඳ ඇමැති කෙනෙක් වූහ ද, ... නියමගම්වැසි දනවුවැසි බමුණු මහසල් කුල කෙනෙක් වූහ ද, ... නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් දන රැස් කරන ගැහැරි මහසල් කුල කෙනෙක් වූහ ද, මහාවිජිත රජ තෙමේ ඔවුන් හැම අමතා, ‘හවත්ති, යමක් මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස පවත්නේ ද, එසේ වූ මහායඥයක් යජනු රිසියෙමි. පින්වත්තු මට එයට අනුදනිත් වා’ යි දැන්වී ය.

‘මහරජාණනි, මේ යඥයට කාලය ය. පින්වත් රජ තුමෝ යඥය කෙරෙත් වා’ යි ඔහු කීහ.

මෙසේ මේ අනුමති පක්‍ෂ සතර (අවසරය දෙන්නන් සතර වශය) එ ම යඥයට පිරිවර වෙත්.

15. මහාවිජිත රජ තෙමේ අංග අටෙකින් සමන්විත ය. (කවර අටහින් ද? යත්:)

හේ මාපිය දෙපසින් ම අභිජාත ය, සත්වන මිවුතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෙක.

අකඛිනෙනා අනුපක්කතුටෙඨා ජාතීවාදෙන,

අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො, පරමාය වණ්ණන්තපාකඛරතාය
සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මචච්චසී අනබ්බවද්දවකායො දස්සනාය.

අභිධා මහභිකො මහාතොගො පහුතජාතරුපරජතො පහුතචිතතු-
පකරණො පහුතඛතඛඤ්ඤා පරිපුණ්ණකොයකොට්ඨාගාරො.

බලවා වතුරඛනිතියා සෙනාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය,
පතපති මඤ්ඤා පච්චජජිකො යසසා.

සද්ධො දායකො දානපති අනාවච්චාරො, සමණබ්‍රාහ්මණකපණ්දරික-
වණ්ණබකයාවකානං ඔපානතුතො, පුඤ්ඤාති කරොති.

බහුස්සුතො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස. තස්ස තස්සෙව ඛො පන
භාසිතස්ස අත්ථං ජානාති: 'අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො අයං ඉමස්ස
භාසිතස්ස අත්ථො'ති.

පණ්ණිනො විශතො මෙධාවී පටිබලො අතීතානාගතපට්ඨුපතො
අත්ථං විනොකතුං.

රාජා මහාපිජ්ජො ඉමෙහි අට්ඨති අඛෙහි සමන්තාගතො.

ඉති ඉමාති'පි අට්ඨඛිනාති තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරා හවිනති.

16. පුරොහිතො'පි බ්‍රාහ්මණො වතුහඛෙහි සමන්තාගතො:

උහතො සුජාතො මාතීගතො ව පිතීතො ව. සංසුභිගහණීකො යාව
සත්තමා පිතාමහසුහා. අකඛිනෙනා අනුපක්කතුටෙඨා ජාතීවාදෙන,

අජ්ඣායකො මන්තධරො තීණ්ණං චෙදුතං පාරගු සතිසණ්ඛුකෙට්ඨානං
සාකඛරපභෙදුතං ඉතිභාසපඤ්චමානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො
ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො.

සීලවා වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්තාගතො.

පණ්ණිනො විශතො මෙධාවී පඨමො වා දුතියො වා සුජං, පඤ්ණා-
නතානං.

පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො ඉමෙහි වතුහඛෙහි සමන්තාගතො. ඉති
ඉමාති'පි වත්තාරි අඛිනාති තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරා හවිනති.

ජාතීවාදයෙන් නොහෙලන ලද්දෙක, ගැරැහුම් භනාලද්දෙක.

විසිවන රූප ශාඛා ඇත්තෙක, දෘකුම් කටයුත්තෙක, ප්‍රසාද එළවන සුළු ය.

උකුම් වණිශ්‍යාඥාසීයෙන් යුක්ත ය, උකුම් රත් පැහැ ඇත්තෙක, උකුම් සිරුරු පැහැ ඇත්තෙක, සිය සිරුර අනුත් විසින් දක්නට නොමිඳ අවකාශ ඇත්තෙක.

ආභ්‍ය ය, මහද්ධන ඇත්තේ ය, මහද්ධොග ඇත්තේ ය, බොහෝ රත් පිඳි ඇත්තේ ය, වස්තූපකරණ ඇත්තේ ය, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇත්තේ ය, පිරිපුන් ගබඩා කොටාර ඇත්තේ ය.

බලවත් වූයේ, අණට කන් දෙන, ඔවා පිළිපදනා සිවුරග සෙනහින් සමන්විත වූයේ, පසම්තුරන් සිය යස තෙදින් තවැලන්නාක් මෙන් වේ.

සැදහැත්තේ ය, දීමෙහි හුරු ය, දනපති ය, මහණුන්ට බමුණන්ට දුගියන්ට මහියන්ට පුලනුන්ට යදියන්ට නොවැසු දොර ඇත්තේ ය, සිවුමොහන්දියෙක කැණු පොකුණක් මෙන් වැ දන් පින් කෙරෙයි.

ඒ ඒ ඇසු දූ පිළිබඳ වැ බහුමුඛ ය, මේ මෙබඟෙහි අරුත ය, මේ මෙබඟෙහි අරුත යැ යි ඒ ඒ කී බඟෙහි අරුත් දැනී.

නුවණැත්තේ ය, විශත් ය, අසුනා වත්මන් අරුත්හි සමත් ය.

මහාපිථික රජ තෙමේ මෙ අවගින් සමන්විත ය. මෙසේ මේ අංග අට ද එම යඥයට පිරිවර වෙත්.

16. පෙරෙව් බමුණු ද සතර අංගයෙකින් යුත් වෙයි. (කවර සතරෙකින් ද යත්:) මා පිය දෙපසින් ම අභිජාත ය, සතර වන මිමුකු යුවල තෙක් ම පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය, ජාතීවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. වේද හදාරන්නේ ය, නිසංඝ්‍යු ද කෙටහඟාසත්‍ර ද සහිත ශික්‍ෂා හා නිරුක්ති හා සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයේ පර තෙරට පැමිණියේ ය, පදපාඨ දන්නේ ය, සෙසු සියලු විශරණ විදි ද දන්නේ ය, ලොකායත ශාස්ත්‍රයෙහින් මහාපුරුෂ-ලක්‍ෂණ විද්‍යායෙහින් නිපුණ ය. සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශීලයෙන් සමන්විත ය, පණ්ඩිත ය, ව්‍යක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. යාග සැන්ද මනෝවන්තවුන් අතුරෙහි පළමු හෝ දෙවෙනි තැනැත්තේ ය.

පෙරෙව් බමුණු තෙමේ මේ සතර අංගයෙන් සමන්විත වෙයි. මෙසේ මේ සතර අංගයෝ ද එ ම යාගයට පිරිවර වෙත්.

17. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවීර්තස්ස පුඤ්ඤච යඤ්ඤා තිස්සො විධා දෙසෙසි:

“සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං සිට්ඨකාමස්ස කොවිදෙව විප්පට්ඨායෙ ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡිත්ති’ති, සො භොතො රඤ්ඤා විප්පට්ඨායො න කරණීයො. සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව විප්පට්ඨායො ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡිති’ති, සො භොතො රඤ්ඤා විප්පට්ඨායො න කරණීයො. සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං සිට්ඨස්ස කොවිදෙව විප්පට්ඨායො ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡිති’ති, සො භොතො රඤ්ඤා විප්පට්ඨායො න කරණීයො”ති.

ඉමා ඛො පන බ්‍රාහ්මණ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවීර්තස්ස පුඤ්ඤච යඤ්ඤා තිස්සො විධා දෙසෙසි.

18. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවීර්තස්ස පුඤ්ඤච යඤ්ඤා දසකාකාරෙහි පටිග්ගාහකෙසු විප්පට්ඨාරං පටිවිනොදෙසි: “ආගමිස්සන්ති ඛො භොතො යඤ්ඤාං පාණාතිපාතිනෝ’පි පණාතිපාතා පටිවිරතා’පි. යෙ තස්ස පාණාතිපාතිනො තෙසඤ්ඤාච තෙන. යෙ තස්ස පාණාතිපාතා පටිවිරතා තෙ ආරක්ඛ යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු. ආගමිස්සන්ති ඛො භොතො යඤ්ඤාං අදින්නාදුසිනෝ’පි අදින්නාදුතා පටිවිරතා’පි -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනෝ’පි කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතා’පි -පෙ- මුසාවාදිනෝ’පි මුසාවාද පටිවිරතා’පි -පෙ- පිපුණ්වාචිනෝ’පි පිපුණ්වාද වාචාය පටිවිරතා’පි -පෙ- ඵරුසවාචිනෝ’පි ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතා’පි -පෙ- සමඵසලා-පිනෝ’පි සමඵසලාපා පටිවිරතා’පි -පෙ- අභිජ්ඣාපුනෝ’පි අතභිජ්ඣාපුනෝ’පි -පෙ- බ්‍රහ්මපන්නවිත්තා’පි අබ්‍රහ්මපන්නවිත්තා’පි -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා’පි සමමා-දිට්ඨිකා’පි. යෙ තස්ස මිච්ඡාදිට්ඨිකා තෙසඤ්ඤාච තෙන. යෙ තස්ස සමමාදිට්ඨිකා තෙ යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු”ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවීර්තස්ස පුඤ්ඤච යඤ්ඤා දසකාකාරෙහි පටිග්ගාහකෙසු විප්පට්ඨාරං පටිවිනොදෙසි.

19. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවීර්තස්ස මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස සොලසකාකාරෙහි විත්තං සන්දස්සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තතජ්ඣ සමපහංසෙසි: සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව වත්තා: “රාජා ඛො මහාවීර්තො මහායඤ්ඤාං යජති. තො ච ඛො තස්ස ආමන්තිතා ඛතතියා අනුසුත්තා නෙගමා වෙව ජානපදා ච. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති”ති. ඵචමපි භොතො රඤ්ඤා වත්තා ඛමමතො තත්ථි. භොතා ඛො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ඛතතියා අනුසුත්තා නෙගමා වෙව ජානපදා ච.

17. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් පෙරෙව් බමුණු තෙමේ යඥයෙන් පෙරාතු ව ම මහාවිජිත රජුට තුන් විධාවන් දක්ව ය: “මහා යාගයක් යජනු කාමැති පින්වත් රජතට ‘අහෝ! මා සතු හොඟ රැසක් මතු නැසෙනැ’යි කිසි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජුහු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නො කටයුතු ය. මහා යාගයක් යජන පින්වත් රජුට ‘අහෝ මා සතු මහත් හොඟ රැසක් දැන් නැසෙනැ’යි කිසි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නො කටයුත්තේ ය. මහායාගය යැපූ පින්වත් රජුට ‘අහෝ මා සතු මහත් හොඟ රැසක් නැසී ගියේ වනැ’යි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජුහු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නොකටයුත්තේ ය”.

බමුණ, පෙරෙව් බමුණු තෙමේ යඥයෙන් පෙරාතු ව ම මහාවිජිත රජුට මේ තුන් විධාවන් දෙසි ය.

18. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් පෙරෙව් බමුණු තෙම මහාවිජිත රජුට යඥයෙන් පෙරාතු ව ම දන් පිළිගන්නවුන් කෙරෙහි විපිළිසර දස අසුරෙකින් දුරු ලී ය. (ඒ මෙසේ ය:) “පින්වත්හුගේ යඥයට පණිවා කරන්නෝ ද පණිවායෙන් වැළැඹුණෝ ද එන්නාහු ම ය. ඔවුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් පණිවා කරන්නෝ නම් එයින් වරද ඔවුහට ම ය. ඔවුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් පණිවායෙන් වැළැක්කෝ නම් භවත් තෙමේ ඔවුන් ඇරැඹූ යථා වා. භවත් තෙමේ ඔවුන් ඇරැඹූ පරිත්‍යාග කෙරේවා. භවත් තෙමේ සතුටු වේ වා. භවත් තෙමේ ඇතුළත සිත ම පතද වා. පින්වත්හුගේ යඥයට අසිතාදන් කරන්නෝ ද අසිතාදන් වැළැක්කෝ ද, ...කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...මුසවා කියන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...පෙනෙන්නේ තෙපලන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...පෙරාස්-බස් බණින්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...බොල් බස් දෙබන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...දසී ලොභානිසයා ද දඬුලාභානි නොවන්නෝ ද, ...දොළ සහිත සිතාත්තෝ ද එබඳු සිත් නැත්තෝ ද, ...මිසදිටුවෝ ද සමීදිටුවෝ ද එන්නාහු ම ය. ඔවුනතුරෙහි යම් කෙනෙක් මිසදිටු හතුටෝ නම් එයින් අවාසි ඔවුනට ම ය. ඔවුනතුරෙහි යම් කෙනෙක් සමීදිටු නම් ඔවුන් අරමුණු කොට පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ සතුටු වේ වා. ඇතුළත සිත ම පින්වත් තෙමේ පතද වා” යනු යි.

බමුණ, පෙරෙව් බමුණු තෙමේ මහාවිජිත රජුට යාගයෙන් පෙරාතු ව ම මේ දසඅසුරින් යාග පිළිගන්නවුන් කෙරේ (විශූ හැකි) විපිළිසර දුරු ලී ය.

19. බමුණ, ඉක්බිති පෙරෙව් බමුණු තෙම මහායඥය යජන මහාවිජිත රජුගේ සිතට සොළොස් අසුරෙකින් කරුණු දක්ව ය, කරුණු ගැන්වී ය, එහි සිත තිසුණු කෙරේ ය, එහි සිත තුටුපතවූ කෙරේ ය. (ඒ මෙසේ ය:) “මහායඥයක් යජන පින්වත් රජතට ‘මහා විජිත රජ වනාහි මහායඥයක් යජයි. එහෙත් ඔහු විසින් නියමගම්වැසි වූ ද දනවුවැසි වූ ද අනුසුක්ක ක්‍රියායෝ නොම කැඳවන ලද්දහ. එකෙකුදු වුවත් රජ තෙමේ මෙ බඳු මහායඥයක් යජා’ යයි මෙසේ කියන්නකු ඇති විය හැකි ද, පින්වත් රජුට දකම් තසින් එසේ කියන්නෙක් නම් නැත. (කවර හෙයින්? යත්:) පින්වත් රජුහු විසින් නියමගම් වැසි වූ ද දනවුවැසි වූ ද අනුසුක්ක ක්‍රියායෝ කැඳවන ලද්දහ. (එ හෙයින්). ”

ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අනතරං පසාදෙතු.

20. සියා බො පත හොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චතතා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති, නො ච බො තස්ස ආමන්තිතා අමච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජානපදා ච-පෙ-ප්‍රාභවිණ්ණමහාසාලා නෙගමා වෙව ජානපදා ච-පෙ-ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ව. අථ ච පත භවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති'ති. ඵවමපි හොතො රඤ්ඤා චතතා ධම්මතො නත්ති. හොතා බො පත රඤ්ඤා ආමන්තිතා ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ව. ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අනතරං පසාදෙතු.

21. සියා බො පත හොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චතතා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති. නො ච බො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුභගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුතා, අකම්මතො අනුපකක්ඛායා ජාතිවාදෙත. අථ ච පත භවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති'ති. ඵවමපි හොතො රඤ්ඤා චතතා ධම්මතො නත්ති. භවං බො පත රාජා උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුභගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුතා, අකම්මතො අනුපකක්ඛායා ජාතිවාදෙත. ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අනතරං පසාදෙතු.

22. සියා බො පත හොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චතතා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති. නො ච බො අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකබරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මච්චවසි අකුට්ඨකායො දස්සනාය-පෙ-නො ච බො අසිකා මහභිතො මහාහොතො පසුතච්ඡාරුපරජතො පසුතච්ඡාරුකරණො පසුතච්ඡාරුකරණො පරිපුණ්ණකොසකොච්ඡාරු-පෙ-නො ච බො බලවා වතුරවිතිනියා සෙනාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය පතපති මඤ්ඤා පච්චත්තිකො යසකා-පෙ-නො ච බො සඤ්ඤා දායකො දුනපති අනාවට්ඨාරො සමණ්ණාසමණකපණ්ණිකවණ්ණිබ්බ-කයාවකානං ඔවාතභුතො පුඤ්ඤාති කරොති -පෙ-නො ච බො බහුසුතො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස -පෙ-නො ච බො තස්ස තස්සව බො පත ගාසිතස්ස අත්ථං ජානාති.

මේ කරුණින් ද, මෙය පින්වත් රජ තෙමේ දෑත ගනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, පින්වත් තෙමේ දන් දේ වා, පින්වත් තෙමේ යාගයට සතුටු වේ වා, පින්වත් තෙමේ ඇතුළත සිත පහදා වා.

20. “මහාවිර්ත රජ මහායාගයක් කරයි. එහෙත් ඔහු විසින් නියමි-
ගම්වැසි, දනවුවැසි පොහොසත් බමුණෝත් නො දන්වන ලදහ.
නියමිගම්වැසි දනවුවැසි පොහොසත් ගැහැටියෝත් නො දන්වන ලදහ.
එතෙකුළු වුවත් ‘පින්වත් රජු මේ බඳු මහා යාගයක් කරනා යි මහා
යාගයක් කරනු කැමැති පින්වත් රජුට කියන කිසිවෙක් ඇති විය
හැක්කේ ද, පින්වත් රජුට කරුණු සහිත ව එසේ කියන්නෙක්
නැත. පින්වත් රජුහු විසින් වහාහි නියමිගම්වැසි දනවුවැසි සිය
යහළුවෝත් අණ පිළිපදනා සෙස්සෝත් දන්වන ලදහ...පොහොසත් බමුණෝත්
...පොහොසත් ගැහැටියෝත් දන්වන ලදහ. මේ කාරණයෙනුත්, මෙය
හවත් මහරජ තෙමේ දෑත ගනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා,
පින්වත් තෙමේ දානය දේ වා, පින්වත් තෙමේ සතුටු වේ වා, පින්වත්
තෙමේ ඇතුළත සිත ම පහදා වා.

21. ‘මහාවිර්ත රජ තෙමේ මහායාගයක් කරයි. එහෙත් හේ මාපිය
දෙපසින් අභිජාත නො වේ. සත් වන මිත්‍රතු යුවල හෙක් පිරිසිදු මවු
කුස ඇත්තේ නො වේ. ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ නො වේ.
නො ගරහන ලද්දේ නො වේ. එහෙත් හවත් රජු මේ බඳු මහායාගයක්
කරනා යි මහායාගය කරන හවත් රජුට කියන කිසිවෙක් ඇති විය
හැක්කේ. එහෙත් හවත් රජුට කරුණු සහිත ව එසේත් කියන්නෙක්
නැත. පින්වත් රජ තෙමේ වූ කලී මාපිය දෙ පසින් අභිජාත ය,
සත් වන මිත්‍රතු යුවල හෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇත්තේ ය, ජාතිවාදයෙන්
නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. මේ කරුණින් මෙය
හවත් රජ තෙමේ දෑතගනී වා. හවත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, හවත්
තෙමේ දානය දේ වා, හවත් තෙමේ සතුටු වේ වා, හවත් තෙමේ ඇතුළත
සිත ම පහදා වා.

22. මහා යාගයක් යජනා පින්වත් රජුට “මහාවිර්ත රජ වූ කලී
මහා යාගයක් යදී. එහෙත් හේ මහා රු ඇත්තේ නො වේ, දකුම්කලු
නො වේ. උකුම් පැහැ සපුයෙන් යුත් නො වේ. උකුම් පැහැ ඇත්තේ
නො වේ. බඹුහු වැනි කය ඇත්තේ නො වේ. දක්මට මහත් ඔවස්
ඇත්තේ නො වේ...ආශ්‍රය ද නො වේ. මහත් බත ඇත්තේ නො වේ.
මහත් භොග ඇත්තේ නො වේ. බොහෝ රන් රිදී ඇත්තේ නො වේ.
බොහෝ වස්තුවහරණ ඇත්තේ නො වේ. බොහෝ බතබාහ්‍ය ඇත්තේ
නො වේ. පිරිපුත් බඩුතුල් හා කොටුතුල් ඇත්තේ නො වේ. ...බසට
කන් දෙන, ඔවා පිළිපදනා, බලවත් සිවුරහ සෙනහින් සමන්විත නො වේ.
සතුරන් සිය යසසින් තවතා යි නො සිතමි...සැදහැවත් දායකයෙක්
දානපතියෙක් හල දොරැත්තෙක් නො වෙයි. මහණ බමුණුතට දුහිතනට
මහිතනට යදිතට පුලුනුතට සිවුමංගන්දියෙකා පිහිටි ශ්‍රීදක් මෙන් වැ
දන් පින් නො කෙරෙයි...ඒ ඒ ඇසු ද පිළිබඳ ඇසු පිරු තැන් ඇත්තේ
නො වෙයි...මේ මේ කියන ලද්දෙහි අරුත් ය, මේ මේ කියන ලද්දෙහි

‘අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අන්තො අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අන්තො’ති. -පෙ-
නො ච ඛො පණ්ණිනො විශතොනා මේධංචි පට්ඨලො අතිතාතාගතපච්චුසනෙන
අන්තො විනෙතං. -පෙ- අථ ච පන භවං රාජා ඵචරුං මහායඤ්ඤං
යජති’ති.

ඵචමපි භොතො රඤ්ඤා වතො ඛම්මතො නන්ති. භවං ඛො පන රාජා
-පෙ- පණ්ණිනො විශතොනා මේධංචි පට්ඨලො අතිතාතාගතපච්චුසනෙන
අන්තො විනෙතං. ඉමිනාපපතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, යජ්ජතං
භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු.

23. සියං ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොච්ඡෙච වතො: ‘රාජා ඛො මහාචරිතො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච
ඛම්සා පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච.
සංසුඤ්ඤානිකො යච සත්තමා පිතාමහසුගා. අකම්මෙතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන. අථ ච පන භවං රාජා ඵචරුං මහායඤ්ඤං යජති’ති.
ඵචමපි භොතො රඤ්ඤා වතො ඛම්මතො නන්ති. භොතො ඛො පන
රඤ්ඤා පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො
ච සංසුඤ්ඤානිකො යච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපපතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, යජ්ජතං
භවං, මොදනං භවං. විතතමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු.

24. සියං ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොච්ඡෙච වතො: ‘රාජා ඛො මහාචරිතො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච
ඛම්සා පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො අජ්ඣායකො මහතධරො තිණ්ණං චෙද්ධං
පාරගු සතිසංක්‍රොකවුහානං සංකර්මසංකප්පං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො
වේයකාකරණො ලොකාසතමහාපුරිසලකිණිසු අතචයො -පෙ- නො ච
ඛම්සා පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො සිලවා වුද්ධසිලී වුද්ධසිලෙත සමන්තාගතො
-පෙ- නො ච ඛම්සා පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ණිනො විශතොනා
මේධංචි පඨමො වා දුතියො වා සුජං පග්ගණ්ණන්තානං. අථ ච පන භවං
රාජා ඵචරුං මහායඤ්ඤං යජති’ති. ඵචමපි භොතො රඤ්ඤා වතො
ඛම්මතො නන්ති.

අරුත් යැයි ඒ ඒ භාෂිතයේ අරුත් නොදනී...පණ්ඩිත ද වෘක්ක ද නුවණැති ද අසුනාවත්මන් ද සිතනු සමත් ද නොවේ...එහෙත් හවත් රජු මේ බදු මහා යඥයක් යපතැ”යි මෙසේ දෙය් කියන්නකු වියැ හැක්කේ ද, පින්වත් රජුට එසේ කරුණු සහිත වැ කියන්නෙක් නම් නැත.

පින්වත් රජු තෙමේ වනාහි...පණ්ඩිත ය, වෘක්ක ය, නුවණැත්තේ ය. අසුනාවත්මන්හි අරුත් සිතන්නට සමත් ය. මේ කරුණින් ද පින්වත් රජු තෙමේ (යඥයට කලා සි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යඥය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ දානය දේ වා. පින්වත් තෙමේ (සවකිය යඥයෙහි) සතුටු වේ වා, පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා.

23. මහා යඥයක් යපතා පින්වත් රජුට “මහාවිජිත රජු වනාහි මහා යඥයක් කරයි. එහෙත් ඔහු පෙරෙහි බමුණු තෙමේ මාපිය දෙපසින් පිරිසිදු උපත ඇතියෙක් නොවේ. සත් වන මිමුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියෙක් නොවේ. ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකරන ලද්දෙක්, නොගරහන ලද්දෙක් නොවේ. එතෙකුදු වුවත් පින්වත් රජු මේ බදු මහායඥයක් කරතැ”යි කියන කිසිවකු ඇති වියැ හැකි වහොත්, පින්වත් රජුට කරුණු සහිත වැ එසේ කියන්නෙක් නම් නැත. පින්වත් රජුහුගේ පෙරෙහි බමුණු තෙමේ මවු පසින් ද පිය පසින් ද යන දෙ පසින් ම පිරිසිදු උපත ඇතියෙක් ය. සත්වන මිමුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇතියෙක් ය. ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකරුණෙක් ය. ගැරුම් නොලද්දෙක් ය. මේ කරුණින් ද පින්වත් රජු තෙමේ (යඥයට කලා සි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යඥය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ සවකිය යඥයෙහි සතුටු වේ වා. පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා.

24. මහා යඥයක් කරන පින්වත් රජුට, “මහාවිජිත රජු වනාහි මහා යඥයක් කෙරෙයි. එහෙත් ඔහු පෙරෙහි බමුණු තෙමේ වේද හදාරන්නෙක්, වේදය සිතා දරන්නෙක්, නිසඟ්ටු කෙටුහඟාගනු සහිත, අක්ෂරප්‍රභේද සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයන්හි පරතරට ගියෙක් නොවේ යැයි ද, පද දන්නෙක්, විශරණෙහි නිපුණයෙක්, ලොකායත ශාස්ත්‍ර-යෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් අනුකයෙක් නොවේ යැයි ද...

ඔහු පෙරෙහි බමුණා සිල්වතෙක්, වැඩුණු සිල් ඇත්තෙක්, වැඩුණු ශිලයෙන් සමන්විතයෙක් නොවේ යැයි ද...

ඔහු පෙරෙහි බමුණා පණ්ඩිත ද නොවේ යැයි, වෘක්ක ද නොවේ යැයි, නුවණැති ද නොවේ යැයි, ගෝම සැන්ද ඔසොවන්නවුන් ගෙන් පලමු වැන්නා ගෝ දෙවැන්නා ගෝ නොවේ යැයි, එතෙකුදු වුවත් පින්වත් මහරජු මේ බදු මහා යඥයක් කෙරේ යැ”යි ද කියන කිසිවකු ඇති වියැ හැක්ක. එහෙත් කරුණු සහිත වැ එසේ කියන්නෙක් නම් නැත.

හොතො ඛො පන රඤ්ඤ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ඩිතො විශතතො මොධාරී පඨමො වා දුතියො වා සුජම්පන්නණ්ණනානං. ඉමිනා පෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජතං හවං, සජ්ජතං හවං, මොදතං හවං, විතතමෙව හවං අනන්තරං පසාදෙතු”ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤ මහාවිර්තස්ස මහායඤ්ඤං යජමානස්ස සොලසභී ආකාරෙහි විතතං සන්දස්සෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තතජෙසි, සමපනංසෙසි.

25. තස්මිං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ තෙව ගාවො හඤ්ඤිංසු, න අජප්ලකා හඤ්ඤිංසු, න කුක්කුටසුකරා හඤ්ඤිංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතා ආපජ්ඣංසු, න රුක්ඛා ජීජ්ඣංසු¹ සුප්පාය, න දඬා ලුසිංසු බරිහිසජාය.² ඤෙ’පිස්ස අහෙසුං දසා’ති වා පෙස්සා’ති වා කම්මකරා’ති වා, තෙ’පි න දණ්ඩතජ්ජිතා න ගභතජ්ජිතා න අසුප්ඵ්ඛා රුදමානා පරිකම්මානි අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු න තං අකංසු. සප්පිතෙලනවතීත-දග්ගිච්ඡුථාණිතෙන වෙව ඤො යඤ්ඤෙ නිට්ඨානමගමාසි.

26. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ බතතීසා අනුසුත්තා නොගමා වෙව ජාතපද ව අම්ච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජාතපද ව, බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා-වෂව ජාතපද ව, ගහපතිතෙවසිකා නෙගමා වෙව ජාතපද ව පහුතං සාපතෙය්‍යං ආදාය රාජානං මහාවිර්තං උපසඬකම්මානා ඵවමාහංසු: “ඉදං දෙව පහුතං සාපතෙය්‍යං දෙවඤ්ඤෙව උද්දිස්ස ආහතං. තං දෙවො පතීගණ්ණාතු”ති.

“අලං හො. මම්පි ඉදං පහුතං සාපතෙය්‍යං බමම්ඝකන බලිනා අභිසඬ්ඛතං. තඤ්ච වො හොතු ඉතො ව භීෂය්‍යා හරථා”ති.

27. තෙ රඤ්ඤ පටික්ඛිතතා ඵකමන්තං අපක්කමම ඵචං සම්මනෙතසුං: “න ඛො ඵතං අමිතාකං පතීරුපං යං මයං ඉමානි සාපතෙය්‍යානි පුනදෙව සකානි සරානි පටිහරෙය්‍යාම. රාජා ඛො මහාවිර්තො මහායඤ්ඤං යජති. හන්දස්ස මයං අනුයාගිතො හොමා”ති.

1. රුක්ඛ ජීජ්ඣංසු, (කප්ඵ.)

2. පරිහිසජාය, (කප්ඵ.)

පින්වත් රජුගේ පෙරෙහි බමුණා වනාහි පණින ය, වෘක්ක ය, නුවණැත්තේ ය. හෝම සැන්ද මහොවන්තන් අතුරෙහි පලමු වැන්නා හෝ දෙවැන්නා ය. පින්වත් රජු තෙමේ මෙයින් (යඟ්‍යට කාලය යැයි) මෙය දකි වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ යාගයෙහි සතුටු වේ වා. පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා”.

බමුණ, ඒ පෙරෙහි බමුණා මහා යාගයක් කරන්නට සැරසෙන මහාවීර්‍ය රජුගේ සිත මේ සොළොස් අයුරින් කරුණු දක්වා මෙහෙයී ය, සිතට ගැන්වී ය, සිත උනන්දු කෙළේ ය, පැහැසිමෙන් සිත සතුටු කෙළේ ය.

25. ඒ යාගයෙහි වූ කළි ගෙරිනු නො මරන ලදහ. එළඬිරෙළුවෝ නො මරන ලදහ. කුකුළෝ හුරෝ නො මරන ලදහ. නොයෙක් ලිහිණි ඇ සත්තු වනයට නො පැමිණියහ. යාග කණු පිණිස රුක්කු නො සිඳින ලදහ. යාගශාලාව පිරිකෙව්ම පිණිස හෝ යාග බිමැ ඇතිරීම පිණිස කුස තණ නො සිඳින ලද්දේ ය. ඔහුගේ දසයෝ සි හෝ මෙහෙකරුවෝ සි හෝ කම්කරුවෝ සි කියන ලද යම් කෙනෙක් වූනු නම්, ඔහුන් දඬු ගැන්මෙන් නො තෙජනු ලදුවෝ, බිය දැනුවීමෙන් නො තෙජනු ලදුවෝ, කඳුලෙන් තෙමුණු මුහුනු ඇති වැ නො ම හබනුවෝ, (පිය බසින් ම මෙහෙයුණෝ) කටයුතු ද කළහ. වැලි දු යම් කෙනෙක් කැමැත්තෝ නම්, ඔහු එහි කටයුතු දෑ කළහ. යම් කෙනෙක් නොකැමැත්තෝ නම්, ඔහු එය නො කළහ... හිතෙල් තලතෙල් වෙඹරු දිහි මි සතුරින් මුහු වූ කැඳ බත් ආදියෙන් ම ඒ යඟ්‍ය නිමාවට පැමිණියේ ය.

26. එ කල්හි නියමගම්වැසි වූන් දනවුවැසි වූන් එ රජු ගේ කටයුතුවලා යෙදී වෘත්ත බමුණෝ ද ක්‍ෂත්‍රියයෝ ද, නියමගම්වැසි වූන් දනවුවැසි වූන් ඇමැත්තෝ ද පිරිස්වැස්සෝ ද, නියමගම්වැසි වූන් දනවුවැසි වූන් බමුණු මහසල්කුල වැස්සෝ ද, නියමගම්වැසි වූන් දනවුවැසි වූන් ගැහැවි මහසල්කුල වැස්සෝ ද බොහෝ ධනය (ගැල් පුරා) නසා ගෙන මහාවීර්‍ය රජු කරා එළඹා, “දේවයන් වහන්ස, මේ බොහෝ ධනය දේවයන් වහන්සේ ම උදෙසා ගෙනෙන ලද්දේ ය. එය දේවයන් වහන්සේ පිළිගන්නා සේක් වා” යි මෙසේ කීහ.

(එයසා,) “පින්වත්නි, (තොප ධනයෙන්) කම් නැත. මගේ ද දැනුම් කරවුවරින් රැස් කළ මේ බොහෝ ධනය ඇත්තේ ය. (එ බැවින් තොප ගෙනා) ඒ ධනයත් තොපට ම වේ වා. මොබ්බුත් තවත් ගෙන යවු”යි රජු කී ය.

27. ඔහු රජු විසින් නොහිවිස්සා ලද්දේ එක් පැත්තකට ගොස්, “මේ ධන නැවැත අප ගෙවලට ගෙනැ යැම අපට නො හොබනේ ය. මහාවීර්‍ය රජු වූ කළි මහා යාගයක් කෙරෙයි. එ බැවින් අපි ඔහුට අනුයාග කරන්නමෝ වුවු”යි මෙසේ කතා කැරැ ගත්හ.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරුෂිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස ඛතතියා අනුසුත්තා තෙනමා වෙව ජානපද ව දුතාති පට්ඨපෙසුං. දක්ඛිණෙන යඤ්ඤවාටස්ස අමච්චා පාරිසර්‍යා නෙගමා වෙව ජානපද ව දුතාති පට්ඨපෙසුං. පච්ඡිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බ්‍රාහ්මණමිත්‍යාසාලා නෙගමා වෙව ජානපද ව දුතාති පට්ඨපෙසුං. උත්තරෙන යඤ්ඤවාටස්ස ගහපතිනෙවයිකා නෙගමා වෙව ජානපද ව දුතාති පට්ඨපෙසුං. තෙසු'පි ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙසු තෙව ගාවො හඤ්ඤෙසු, න අපථලකා හඤ්ඤෙසු, න කුක්කුටසුකරා හඤ්ඤෙසු, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජෙසු, න රුක්ඛා ජජ්ජෙසු සුපතොය, න දඬා ලුසිංසු ඛජ්ජිසන්ධාය. යෙ'පි තෙසං අගෙසුං දාසා'ති වා පෙණ්ණා'ති වා කම්මකරා'ති වා තෙ'පි න දණ්ඩනජ්ජිතා න හස්තජ්ජිතා න අසුමුඛා රුදමානා පරිකම්මාති අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු, තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු, න තං අකංසු. සප්පිනෙලනවතිතදම්මවුච්ඡාණිතෙන වෙව තෙ යඤ්ඤ නිට්ඨාන-මගමංසු.

28. ඉති චිත්තාරො ව අනුමතිපක්ඛා, රාජා මහාපිරිතො අට්ඨහඬෙහති සමන්තාගතො, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො වතුහඬෙහති සමන්තාගතො, තිණ්ණො ව විධා. අයං වුවවති බ්‍රාහ්මණ තිවිධා යඤ්ඤාෂම්පද සොලස-පරික්ඛාරා'ති.

29. එවං වුත්තන තෙ බ්‍රාහ්මණො උත්තාදිනො උච්චාසද්දමනාසද්ද අනෙසුං: “අනො යඤ්ඤෙසු අනො යඤ්ඤාෂම්පද”ති. කුටදන්තො පන බ්‍රාහ්මණො කුණ්ඨිභුතො' ව තිසිනො හොති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: කසමා පන හවං කුටදන්තො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනු-මොදමි. ඔද්ධාපි තස්ස විපතය්‍ය යො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනුමොදෙය්‍ය. අපි ව මෙ හො එවං හොති: න සමණො ගොතමො එවමාන: ‘එවං මෙ සුතනති වා එවං අරහති හවිකුනති’ වා. අපි ව සමණො ගොතමා: ‘එවං තද අසි ඉතං තද අසි’තෙව හාසති. තස්ස මය්‍යං හො එවං හොති: “අද්ධා සමණො ගොතමො තෙන සමග්ගෙත රාජා වා අහොසි මහාපිරිතො යඤ්ඤාසාමි, පුරොගිතො වා බ්‍රාහ්මණො තස්ස යඤ්ඤස්ස යාපතා’ති. අභිජානාති පන හවං ගොතමො එවරුපං යඤ්ඤං යජ්ජිං වා යාජෙති වා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතියං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා?” ති.

බමුණ, ඉක්බිති (රජයේ) දන්තලට පැදුම් දිගැ නිගමවැසි වූත් දතවුවැසි වූත් රාජසේවක කෘත්‍රියයෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ. රජයේ දන්තලට දකුණු දිගැ නිගමවැසි වූත් ජනවුවැසි වූත් ඇමැත්තෝත් පිරිස්වැස්සෝත් දන් (හල්) පිහිටුවූහ. (රජයේ) දන්තලට ජැසිම් දිගැ නිගමවැසි වූත් ජනවුවැසි වූත් බමුණුමහැල්වැසියෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ. (රජයේ) දන්තලට උතුරැ දිගැ නිගමවැසිවූත් ජනවුවැසි වූත් ගෑහැපි මහසල් වැසියෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ.

බමුණ, ඒ යාගයන්හි (දානගන්හි) ද ගෙරිහු නො ම මරන ලදහ. එච්චිරෙච්චර් නො ම මරණ ලදහ. කුකුළෝත් නො ම මරණ ලදහ. තත් සත්තු මරණයට නො පැමිණියහ. යාග සඳහා රැක්කු නො ම සිදුනා ලදහ. වනමල් අවුණා මල් දම් කොටැ දන්තල වටා ලත්‍ර පිණිසත් කීද ගත්තට යාග බිමැ අතුරුහු පිණිසත් කුස තණ නො ම සිදුනා ලද්දේ ය. ඔවුන්ගේ දසයෝසි හෝ මෙහෙකරුවෝසි හෝ කම්කරුවෝසි කියන ලද යම් කෙනෙක් වූහු නම්, ඔහු දු දඬුයෙන් තෙජනා ලදුවෝ හෝ බිය දැනැවීමෙන් තෙජනා ලදුවෝ හෝ කඳුළු මුසු මුහුනැති වැ ගබන්තෝ හෝ එහි කටයුතු නො කළහ. වැලි කටයුතු කරනු කැමැතියෝ ම කටයුතු කළහ. නොකැමැතියෝ නො ම කළහ. ඒ යඤයෝ (දානසෝ) හිතෙල් තලතෙල් වෙබරැ දිහි මි සකුරෙන් ගෑ කැඳ බත් ආදියෙන් ම නිමාවට ගියහ.

28. බමුණ, මෙතස් යාගය කිරීමට අනුමතිය දුන් පක්ෂ සතර ද, අටහිත් යුත් මහාවිජිත රජ ද, සිවුරහිත් යුත් පෙරෙවි බමුණා ද, තර ව පිහිටියැ යුතු තුන් තැන් ද යන මොහු තුන් වැදූරැම් යාග සම්පතූත් සොළොස් යාග පිරිකරත් ය.

29. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි, ඒ බමුණෝ “යාග නම් මෙසේ වුව මැනවි, යාගසම්පත් නම් මේ මැ යැ”යි භූගුරන්තෝ උස් හඬ ඇත්තෝ, මහඟු ඇත්තෝ වූහ. කුච්ඳත් බමුණු වනාහි නිහඬ ව ම උන්හේ වෙයි. එකලැ ඒ බමුණෝ කුච්ඳත් බමුණාට “පින්වත් කුච්ඳත් තෙමේ කවර හෙයින් මහණ ගොයුමාණන්ගේ සුඛැසිය සුඛැසි විසින් නො අනුමොච්ච දෑ?”යි කීහ.

“මම මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුඛැසිය සුඛැසි විසින් නො-අනුමෙවුනෙමි නො වෙමි. යමෙක් මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුඛැසිය සුඛැසි විසින් නො අනුමෙවුනේ වී නම්, ඔහු හිං හිලි හෙත්තේ ය. වැලි ‘මා විසින් මෙය ඇසිණැ’යි හෝ ‘මෙසේ වියැ යුතු යැ’යි හෝ මහණ ගොයුමන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාළ සේක. එහෙත් උන් වහන්සේ ‘එතු මෙසේ වී ය. එතු මෙ පරිද්දෙන් වී යැ’ යි ම වදාරන සේක. ගවත්ති, ඒ මට ‘ඒකාන්තයෙන් මහණ ගොයුමන් වහන්සේ එකලැ යාගසාමි වූ මහාවිජිත රජ හෝ වුව මැනවි, ඔහු යාගය කැරැවූ පෙරෙවි බමුණා හෝ වුව මැනවැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. පින්වත් ගොයුමාණන් වහන්සේ ‘මෙ බදු යඤයක් යැදූ හෝ යදවා (දනක් දී හෝ දෙවා) කෘත්‍රත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණෙන්නේ යැ’යි පිළින කරන සේක් දෑ?”යි කුච්ඳත් බමුණු කී ය.

“අභිජානාමිකං බ්‍රාහ්මණ ඵවරුපං යඤ්ඤං යජ්ඣා වා යාජේඤා වා කායස්ස හෙතු පරමමරණා සුගතීං සංගං ලොකං උපපජ්ඣා. අහං තෙන සමයෙන, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො අහොසිං තස්ස යඤ්ඤස්ස යාජේතා”ති.

30. “අත්ථ පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා ?” ති.

“අත්ථ ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා”ති.

31. කතමො පන සො හො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලස පරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා ?” ති.

“යාති ඛො පන තාති බ්‍රාහ්මණ නිව්චදානාති අනුකුලයඤ්ඤාති සීල-වනෙන් පබ්බජිතො උද්දස්ස දීයනති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා”ති.

32. ඡකා භු ඛො නො ගොතම හෙතු ඡකා පච්චයො යෙන තං නිව්චදනං අනුකුලයඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ අප්පසමාරම්භතරෙ මහපථලතරෙ මහානිසංසතරෙ ඤා ?” ති.

න ඛො බ්‍රාහ්මණ ඵවරුපං යඤ්ඤං උපසඞ්කමනති අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙතු ? දීස්සන්ති හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දණ්ඩපභාරාපි ගලග්ගාභාරාපි. තස්ම ඵවරුපං යඤ්ඤං න උපසඞ්කමනති අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. යාති ඛො පන තාති බ්‍රාහ්මණ නිව්චදානාති අනුකුලයඤ්ඤාති සීලවනෙන් පබ්බජිතො උද්දස්ස දීයනති, ඵවරුපං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං උපසඞ්කමනති අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙතු ? න හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දීස්සන්ති දණ්ඩපභාරාපි ගලග්ගාභාරාපි. තස්ම ඵවරුපං යඤ්ඤං උපසඞ්කමනති අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ හෙතු අයං පච්චයො යෙන තං නිව්චදනං අනුකුලයඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලස පරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ අප්පසමාරම්භතරෙ මහපථලතරෙ මහානිසංසතරෙ ඤා”ති.

1. අප්පඛිතතරො (සමර)

“ඛමුණ මේ ඛද්‍ර යාගයක් කොට හෝ කරවා කාබුත්මරණීන් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙන්නේ යැ”යි පිළිගත කෙරෙමි. එ සමයෙහි ඒ යාගය කරවූ පෙරෙව් ඛමුණා මම වීම”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

30. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් වැදූරුම යාග සම්පතට වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි (එහෙත්) වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති අත් යාගයක් ඇත්තේ ද?”යි කුච්ඳන් ඛමුණා විචාලේ ය.

“ඛමුණ, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති අත් යාගයක් ඇත්තේ යැ”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

31. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කාර්‍ය ඇති, වඩා අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් එයට වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති ඒ යාගය කවරේ ද?”යි (කුච්ඳන් ඇසී ය.)

“ඛමුණ, සිල්වත් පැවිද්දන් උදෙසා කුලපරපුරෙහි දෙන යම් නිති දන් (හැම දු ම දෙන දන්) කෙතෙක් වෙන් නම්, ඛමුණ, ඒ මේ යාගය මේ කී කොළොස් පිරිකරක් ඇති තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කාර්‍ය ඇති අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් එයට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසසුන් ඇති එකෙකැ”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

32. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ නිති දෙන අනුකූල යඤය යමෙකින් සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ ත්‍රිවිධ යඤසම්පතට වඩා අල්ප කාර්‍ය ඇතියෙක්, වඩා අල්පොත්සාහයෙන් සිදු කට හැකියෙක්, එහෙත් එයට වඩා මහත් පලක් මහත් අනුසසුන් ඇතියෙක් වන්නේ නම්, ඒ හේතුව ඒ ප්‍රත්‍යයය කවරේ ද?” (සි කුච්ඳන් ප්‍රච්චිත.)

“ඛමුණ, එ ඛද්‍ර යාගයකට (දානයකට) රහත්හු හෝ රහත්මහ පිළිපත්තෝ හෝ තො ම එළැඹෙත්. ඒ කවර හෙයින් ද? යත්: ඛමුණ, එ ඛද්‍ර මහා යඤයෙහි ‘පිළිවෙළින් සිටිවු’ යන ආදීන් කියා දන් ලබන්නවුනට දඹුයෙන් පැහැරුම් ද ගෙල ගැනුම් ද දක්නා ලැබේ. එහෙයින් එඛද්‍ර යඤයට රහත්හු හෝ රහත්මහට පිළිපත්තෝ හෝ තො එළැඹෙත්. ඛමුණ, සිල්වත් පැවිද්දන් උදෙසා කුලපරපුරෙහි දෙන යම් නිතිදන් කෙතෙක් වෙන් නම්, එඛද්‍ර යඤයට රහත්හු ද රහත්මහට පිළිපත්තෝ ද එළැඹෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඛමුණ, මේ ඛද්‍ර යඤයෙහි දඹුයෙන් පැහැරුම් හෝ ගෙල ගැනුම් හෝ දක්නා තො ලැබේ එහෙයින් මේඛද්‍ර යඤයට රහත්හු ද රහත්මහ වන්නෝ ද එළැඹෙත්. ඛමුණ, ඒ කුලපරපුරු දෙන නිති දන යමෙකින් මේ කී සොළොස් පිරිකරක් ඇති ත්‍රිවිධ යඤසම්පතට, වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත්පල ද මහත් අනුසස් ද ඇති එකෙක් වේ නම්, මේ එයට හේතුව ය, මේ ප්‍රත්‍යය ය.”

33. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො මහානිසංසතරො චා” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“යො ඛො බ්‍රාහ්මණ වාදුද්දිසං සඛ්ඤං උද්දිසා විහාරං කරොති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

34. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන අප්පට්ඨතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“යො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නවිනේයා බුද්ධිං සරණං ගච්ඡති, ධම්මං සරණං ගච්ඡති, සඛ්ඤං සරණං ගච්ඡති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

35. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

33. (කුඵදත්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සොළොස් පිරිසකින් ඇති තුන් වැදෑරුම් යාගසම්පතටත් මේ කුලපරපුරෙහි දෙන තිනි දතටත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් මේ හැමට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස් ඇති අන් යඥයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ සොළොස් පිරිසකින් තුන්-වැදෑරුම් යාගසම්පතටත් කුලපරපුරෙහි දෙන තිනි දතටත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස් ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

(කුඵදත්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සොළොස් පිරිසකින් ඇති තුන්වැදෑරුම් යාගසම්පතටත්...තිනි දතටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් අනුසස් ඇති ඒ යඥය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, යමෙක් වනාහි සතර දිගින් වඩනා භික්ෂුසංඝයා උදෙසා වෙහෙරක් කෙරේ නම්, ඒ මේ යඥය මෙහි පලමු කී... තුන්වැදෑරුම්යාග සම්පතටත්...තිනි දතටත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඥයෙකි.”

34. (කුඵදත්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥ-සම්පතටත්...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත්පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

(කුඵදත්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අන් යඥය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, යමෙක් පහත් සිතැත්තේ බුදුන් සරණ ගේ ද, දහම් සරණ ගේ ද, සහ සරණ ගේ ද, ඛමුණ, ඒ මේ යඥය වූ කළී මේ පලමු කී...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති එකෙකි.”

35. (කුඵදත්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥ-සම්පතටත්...මේ සරණ ගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත්තේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අශ්‍යෙඤ්ඤා යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා”ති.

කතමො පන සො හො ගොතම අශ්‍යෙඤ්ඤා යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“ඥො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නවිත්තො සික්ඛාපදානි සමාදිසති පාණාතිපාතා චෙරමණිං අදින්නාදනා චෙරමණිං කාමෙසු මිච්ඡාචාරා චෙරමණිං මුසාචාදා චෙරමණිං සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධානා චෙරමණිං, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා”ති.

36. “අප්පි පන හො ගොතම අශ්‍යෙඤ්ඤා යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අශ්‍යෙඤ්ඤා යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“කතමො පන සො ගොතම යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

37. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමත්ඤ්ඤානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සද්දෙවකං සමාරකං සමුක්ඛකං සංඝමණ්ඩානම්ඤ්ඤං පජං සද්දෙවමනුස්සංසයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකච්ඡා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිග්‍යාසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බස්සන්තං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං බුද්ධචරියං පකාසෙති.

38. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසම්චා කුලෙ පච්චාජාතො, සො තං ධම්මං සුචා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභාති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසංවික්ඛාති: ‘සම්මාඛො සරාචාසො රජොපථො අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපරිසුද්ධං සංඛිද්ධිකං බුද්ධචරියං චරිතුං, යනන්තානා කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙච්ඡා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙච්ඡා අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජෙය්‍යන්ති.

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් ...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අත් යඤය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, යමෙක් පහත් සිතැති වැ (නිසරණයෙහි පිහිටා) පණිවායෙන් වැළැක්ම, අසිතාදනින් වැළැක්ම, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළැක්ම, මුසවායෙන් වැළැක්ම, මදට පමාවට කරුණු වූ රහමේරින් වැළැක්ම යන මේ සික කොටස් සමාදන් කොට ගත්තේ නම්, බමුණ මෙය මේ පළමු කී ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත්...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති, ..වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඤයෙක.”

36. (කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් මේ සික කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අත් යඤයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත්...මේ සිල් කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුතු ඇති. මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අත් යඤයෙක් ඇත.”

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් ...මේ සිල් කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුත් ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අත් යඤය කවරේ ද?”

37. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ) “බමුණ, අර්හත් වූ සමාස්සම්බුද්ධ වූ විදුර්වර්ණසම්පන්න වූ, සුගත වූ, ලෝකපිත් වූ, නිරුද්ධාර පුරුෂදම්‍යසාරපී වූ, දෙවිමිනිසුන්හට ශාස්තෘ වූ, සිවුසස් අවබෝධ කළ, භාග්‍යවත් වූ, තථාගත තෙමේ මෙ ලොවැ උපදී. හේ දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත, බමුන් සහිත මේ ලොව, - මහණබමුණන් සහිත, දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වප්‍රජාව - තෙමේ ම විශිෂ්ට නුවණින් දැනූ පසක් කොට (ලොවට) දන්වයි. හේ මුල යහපත් මැද යහපත් අග යහපත්, අරුත් සහිත, ව්‍යංජනයෙන් නොඅඩු, හැම අතීන් ම පිරිසුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු සසුන් බහිසර හෙළි කෙරෙයි.

38. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අත් එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම අසයි. හේ එ දහම අසා තථාගතයන් කෙරෙහි සැදූහැට ලබයි. හේ ඒ සැදූහැ ලැබීමෙන් යුත් වැ “හිඬි ගෙහි විසීම හිරහැර සහිත ය. කෙලෙස් දුලි ගැවැසි මගෙක. පැවිද්ද වූ කළී (කිසි අවහිර නැති) එළි මහතෙක. හිඬි ගෙහි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිසුන් කොට, ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, මේ සංබලිඛිතක ඉහම්වසීය පුරන්නට පහසු නො වේ. එ බැවින් මම් කෙහෙ රවුලු බහා කාසාවන් හැඳ, හිඬි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙම් නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකඩකිං පහාය මගනනං වා භොගකඩකිං පහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මගනනං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසුමස්සුං ඔහාරෙතා කානායාති වන්ථාති අවජා-
දෙතා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො
පාඨමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙනග්ග
වජේසු හයදස්සාථී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. කායකම්මවචිකම්මෙන
සමනනාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාච්චො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු
ගුහනථාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤා සමනනාගතො
සනතුට්ඨො.

39. කප්ඤ්ච බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ
භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩො
නිහිතසන්ධො ලජ්ජ දයාපන්නො සබ්බපාණගුහතිතානුකම්පි විහරති.
ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති දින්නාදුති
දින්නපාථිකසිති. අපේතෙන සුචිගුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති
සීලස්මිං.

අබ්‍රහ්මවරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාමාරී විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මො.
ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සම්මවාදී සම්මසංකො
ථෙතො පම්මසිංකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

පිසුණං වාචං පහාය පිසුණං වාචාය පටිවිරතො හොති. ඉතො
සුචා න අමුත්ත අසකිතා ඉමෙසං හෙදය. අමුත්ත වා සුචා න ඉමෙසං
අකකිතා අමුසං හෙදය. ඉති භික්කවානං වා සකිතානං සංභිතානං වා
අනුපාදානා සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං
ගාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සං
වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙම්භියා හදයභිගමා පොරී බහුජ්ඣකනනා
බහුජ්ඣතිතාපා, තථාරුපිං වාචං ගාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති
සීලස්මිං.

සම්ථසලාපං පහාය සම්ථසලාපා පටිවිරතො හොති. කාලවාදී
ගුහවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී, නිබ්බන්ධිතං වාචං ගාසිතා කාලෙන
සාපදෙසං පටියන්තවතිං අත්ථාඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ බන්ධනමත් හැර, නොහෝ වූ හෝ බන්ධනමත් හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙසෙක රවුලු බා, කසාවත් හැර, හිඟ හෙන් පැවිදි බිම්ම වදි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම, පානිමොක්ඛසංචරයෙන් ඇවුරුණේ, ආචාරයෙන් හා ගෝචරයෙන් හා සම්පූර්ණ වූයේ, මද වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ, සිකෂකාවස්ති සමාදන් කොට ගෙන ගියමෙයි. නිවැරදි වූ කාවිසිකමත් යුත් වෙයි. පිරිසිදු දිවෙල ඇත්තේ වෙයි. සිල්වත් වෙයි. ඉඳුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වෙයි. බොජුනෙහි පමණ දන්නේ වෙයි. හිඟිනුවණින් යුත් වෙයි. ලද පමණින් සතුටු වෙයි.

39. ඛමුණ, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ ද ? යත්: ඛමුණ, මෙහි මහණ තෙමේ පණ්ඩා හැර පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ, ඉවතැ යු දඩු ඇත්තේ, ඉවතැ යු අවි ඇත්තේ, ලජ්ජා ඇත්තේ, මෙන් සිතීන් යුත් වූයේ, සිතූ සතුන් කෙරෙහි ඉත සිතැති වැ වෙසෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

අසිතාදන් හැර අසිතාදනින් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම ගත්තේ, දුන් දෑ ම කැමැති වන්නේ, නොසොර වූ පිරිසිදු වූ සිතීන් වෙසෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

නොබඹසර හැර බඹසර රක්තේ, නොබඹසරින් දුර වැ වසනුයේ, ගැමිදහම් වූ මෙවුන්දමින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙකි.

මුසවා හැර මුසවායෙන් වැළැක්කේ, ඇත්ත කියන සුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපනුයේ, තහවුරු කතා ඇත්තේ, හැදෑහිය යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව නො රවටනුයේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

පෙහෙසුන් බස් හැර, පෙහෙසුන් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. මොවුන් ඔවුන්ගෙන් බිඳෙනු පිණිස මොබින් අසා බිඳෙබහි නො කියන්නේ වෙයි. ඔවුන් මොවුන්ගෙන් බිඳෙනු පිණිස ඔබින් අසා මොබිබෙහි කියන්නේ හෝ නො වෙයි. මෙසේ බිඳුණවුන් ගලපන්නේ ද ගැලැපුණවුන්ට අනුබල දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් වසන්නවුන් කෙරෙහි වසන්නට කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන් කෙරෙහි ඇලුණේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට සතුටු වූයේ, සමගියේ ගුණ දක්වන වචන කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

පරොස් බස් හැර, පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. යම් බසෙක් නිදෙස් ද, කන්කල ද, පෙම් උපදවා ද, සුවසේ ලෙහි වදනේ ද, සිසුමැලි ද, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය ද, බොහෝ දෙනාට මනාප ද, එ බඳු බස් කෙටලන්නේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

බොල් දෙබැවිලි හැර, බොල් දෙබැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කල් දැනා කියනුයේ, සතු වස් ම කියනුයේ, වැඩ ඇති බස් ම කියනුයේ, දහම් අසල බස් ම කියනුයේ, විනය අසල බස් ම කියනුයේ, සුදුසු කලා කරුණු සහිත, සීමා සහිත, අරුත් සහිත, සිතා ලා දැරිය යුතු බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

40. බිජ්ගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො හොති අතභූපරතො විරතො විකාලභොජනා. නවවිනවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිවිලපතධාරණමණ්ඩණවිභූසනවසානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසගතමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජනපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධිඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියාදිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුස්සපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජේලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකකුට්ඨකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ගජපිගවාස්සවලවෘපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බෙත්තවත්ත පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණගමණානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයපිකකා පටිවිරතො හොති. කුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිවිරතො හොති. උකෙකාටනවඤ්චනනිකතිසාවිශොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබ්බකිතවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

(වුලසිලං නිවේදනං.)

41. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං බිජ්ගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලබිජං බකිබිජං එඵබිජං අග්ගබිජං බිජ්බිජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා බිජ්ගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

42. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං සන්තිධිකාරපටිභොගං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං අන්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං යානසන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගකිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා සන්තිධිකාරපටිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

43. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං විසුකදස්සනං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නවිං ගිතං වාදිතං ටෙකඛං අකඛානං පාණිස්සරං චේතාලං කුම්භපුත්තං සොහනගරකං වණ්ඩාලං වංසං ඛොපනං ඤජ්ජුභං අස්සුභං මහිසුභං උසහුභං අජ්ජුභං මේණ්ඩකුභං කුකකුට්ඨුභං වට්ටකුභං දණ්ඩුභං මුට්ඨිභං නිබ්බුභං උයොසාධිකං බලග්ගං සෙතාබ්බුතං අණීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

40. හේ පාල වත ද ද පාල වුණු ද ද සිදුම් ඇ විකොටුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, විකල් බොජුනෙන් වෙන් වූයේ, එක් බතක් ඇත්තේ වෙයි. නවනු ගනු වසනු විසුළුදස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සැරැසීමටත් උනු තැන් පිටුවීමටත් කරුණු වූ මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. උෂ්ණෙන් මහ අස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු බාහ්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ගාගාණුන් දැරියන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දැසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එළුවන් තිරිසන්වත් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් ගෙරින් අසුන් වෙලෙඹුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත් වත් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කිහිනට දූත මෙහෙවර කිරීමෙන්, ගෙන් ගෙට යන කුඩා මෙහෙවරින් යන දෙකෙන් ම වැලැක්කේ වෙයි. ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුලාකුට කංසකුට මානකුටයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. උකෙකාටන වංචන නිකති සාපියොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඡේදන වඩ බතන විපරාමොස ආලොප සහසාකාර යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වෙයි.

(සුඵ සිල් නිමසේ ය.)

41. යම්හේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, පාල වත මුල්, පාල වත කඳ, පාල වත පුරැක්, පාල වත කොළිස්, රස් වනු පාල වත ඇට යන මෙබඳු පාල වත දෑගත් පාල වුණු දෑගත් සිදුම් බිදුම් ආදියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මෙසේ මේ හෝ මෙබඳු වූ පාල වත දෑ පාල වුණු දෑ සිදුම් බිදුම් ඇ විකොටනයෙන් හේ වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

42. යම්හේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අත්තසන්නිධි පාතසන්නිධි විසත්තසන්නිධි යානසන්නිධි යගනසන්නිධි ගනිසන්නිධි ආමිසසන්නිධි යන මෙබඳු වූ සන්නිධිකාර පරිභොගයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හේ මේ ආදී වූ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ සන්නිධිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වෙයි.

43. යම්හේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, තැටුම් ගැයුම්, නව සමස්ත, ආබ්‍යාන, පාණිකර, වේතාල, කුම්භචුන, ශාභතක, සණ්දෙවුන්කෙළි, උත ගස් ඔසසාවා ගෙන කැරෙන ක්‍රීඩා, අසවිඩාවන, ඇත්පොර, අත්පොර, මිහුපොර, ගොත්පොර, එළපොර, බැවෙළපොර, කුකුළපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්ල පොර, සුදු පවත්තා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් බෙදන තැනට යාම, බල ඇණි දක්නට යාම යන විසුළු දසුන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ විසුළු දස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වෙයි.

44. යථා වා පනෙතෙ භොතෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරූපං ස්වප්‍රසාදාදවිචාරානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අවිච්ඡේදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකගත්ථං අකඛං පඞ්ගවීරං වඞ්ඤකං මොක්ඛවිකං විඞ්ගුලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්ජං. ඉති වා ඉතිඵවරූපා ස්වප්‍රසාදවිචාරානුයොගා පටිවීරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලගමිං.

45. යථා වා පනෙතෙ භොතෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඞ්කං ගොතකං විත්තකං පටිකං පට්ඨිකං කුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිත්තං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අත්තත්ථරං රථත්ථරං අර්තප්පත්ථණිං කාදලිමිගං පවරපච්චත්ථරං සඋත්තරච්ඡේදං උහත්තලොකිතකුපබානං. ඉති වා ඉති ඵවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවීරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලගමිං.

46. යථා වා පනෙතෙ භොතෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරූපං මණ්ඩිතවිභුසනවිචාරානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නිකාපනං සම්මානනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාච්ඡෙපනං ලිඛ්ච්ඡණ්ණකං මුඛාලෙපනං හත්ථඞ්කං සිඛාඞ්කං දණ්ඩකං නාලිකං ඛත්තං ජත්තං චිත්තාපාහනං උණ්ඨිකං මණිං වාලවීජනිං ඔද්දානි වත්ථානි දීඝදසාති. ඉති වා ඉතිඵවරූපා මණ්ඩිතවිභුසනවිචාරානුයොගා පටිවීරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලගමිං.

47. යථා වා පනෙතෙ භොතෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරූපං තීරච්ඡාතකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුරකථං චොරකථං මහාමත්තකථං භොතාකථං ගගකථං සුභිකථං අත්තකථං පානකථං වත්ථකථං සගතකථං මාලාකථං ගතිකථං ඤාතිකථං යාතකථං ගාමකථං තිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං පිට්ඨකථං කුමාරවිචාරකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දාකඛාසිකං ඉතිගව්‍යාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරූපා තීරච්ඡාතකථාය පටිවීරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලගමිං.

44. යම් සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අවපාකෙය්‍ය, දසපාකෙය්‍ය, අහස් දූකෙය්‍ය, මඩුලු පැනුම්, සන්තිකාක්‍රීඩාව, දූද කෙය්‍ය, කල්ලි ගැසුම්, සලාඥකෙය්‍ය, ගුලකෙය්‍ය, කොළනලා පිඹීම, කෙය්‍යනගුලින් හැම, කරනම් ගැසුම්, කන්තන්ගුරුවා කෙය්‍ය, කොළනලියෙන් වැලි ඇ මැනුම්, කෙය්‍යිරිස පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් පිදීම, ඇකිරිකෙය්‍ය, සිතු ද කීමේ ක්‍රීඩාව, විකල්පානුකරණය යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දුකෙය්‍යෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී හෝ මෙබඳු වූ දුකෙය්‍යෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි.

මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවේ වේ.

45. යම් සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්කසලාපුටු ය, පලය ය, මහකොටුපලය ය, විගමනෙන් පිසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කළ පසතුරුණය, කොසකය හුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිටා එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරි ලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මහා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්සෙරු පාමුලා රතු කොට්ටි තබා ඇති රතු උඩු පියත් සහිත මහඟු යහන යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවේ වෙයි.

46. යම්ගේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කුඩා දරුවන් කිරි පුවද හරතට පුවද පුණ්‍යෙන් ඉලීම, මනා සටහන් ගත්වනුවට අත් පා ඇති තෙල් හා මැඩීම, පුවද දියෙන් තැවීම, මස් වැඩෙවනුවට මුගුරින් තැලීම, කැබපත් මුහුණ බැලීම, සැරැසුම් විසින් අඳුන් ශාම, මල් හා පිලෙවුන් හා දැරීම, මුව පුණ්‍ය හා මුවපිලෙවුන් හා දැරීම, අත්බරණ දැරීම, සිතා කුඩුමිසිය බැඳීම, පිසිතුරු සැරසැටි දැරීම, පිසිතුරු බෙහෙත් තළ දැරීම, කඩු දැරීම, පිසිතුරු කුඩු දැරීම, පිසිතුරු පාවහන් දැරීම, තලල්පට බැඳීම, සිඵමණි පැලැඳීම, පිසිතුරු සෙමෙර වල්පිදිතා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ආග අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇග සැරැසීමටත් කරුණු වූ ද පරිහරණ කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හේ මහණ එබඳු දෑ පරිහරණ කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවේ වේ.

47. යම්ගේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, රාජකථා වොරකථා මහාමාත්‍යකථා සෙසුකථා හයකථා පුඬුකථා ආහාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා යගනකථා ගනිකථා ඥාතිකථා යානකථා භ්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා සක්‍රීකථා පුරාණකථා කුමාරකථා කුමාරිකථා ගුරකථා කුමාරයානකථා පුරිප්පෙතකථා තානාතිකථා ලොකාබ්‍යාසිකාකථා සමුද්‍යාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසානුකථා යන මේ හෝ මෙබඳු වූ තිරිසන් කතාවලු යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ මේ ආදී හෝ මෙසින් අන්‍ය වූ හෝ මෙ බඳු කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවේ වෙයි.

48. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරූපං විඤ්ඤාතිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති: සෙය්‍යපීදං: 'න කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. කිං කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසාසි? මිච්ඡාපටිපත්තො කම්මසි, අහම්මසි සම්මාපටිපත්තො. සතිතත්ම අසතිතත්තො. පුරෙ වච්ඡිකං පච්ඡා අවච්ඡා. පච්ඡා වච්ඡිකං පුරෙ අවච්ඡා. අවච්ඡාණං තෙ විපරාච්ඡිකං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිග්ගහිතො'සි. චර වාදසමාසකාය, නිබ්බේදොති වා සමෙව පභොසි'ති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය විඤ්ඤාතිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සීලගමිං.

49. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරූපං දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤාමනානුගායමිනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤා රුජමහාමිත්තානං ඛතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං ඉධ ගච්ඡ, අමුත්තාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්ත ඉදං ආහරාති. ඉති වා ඉතිඑවරූපා දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤාමනානුගායා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සීලගමිං.

50. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ කුහකා ච භොනති ලපකා ච නෙමිත්තකා ච නිපොසිකා ච ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣිංසිතාරො ච. ඉති වා ඉතිඑවරූපා කුහනලපකා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සීලගමිං.

(මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.)

51. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජිවේත ජිවිකං කපෙන්නති. සෙය්‍යපීදං: අඛං නිමිත්තං උපාදං සුපිණං ලක්ඛණං මුසිකවජිත්තං අග්ගිහොමං දබ්බිත්තං පුසගොමං කණ්ණොමං තණ්හුලගොමං සප්පිහොමං තෙලගොමං මුඛගොමං ලොහිතගොමං අඛාපිජ්ජා වජ්ජුච්ඡා ඛතතවිජ්ජා සිවච්ඡා භුතවිජ්ජා භුජිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපජිත්තානං මිගච්ඡකං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජිවො පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සීලගමිං.

48. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘කිමැයි මේ දහම් විනය තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුයෙන් කියැ හුන්තැ පසු වැ කියෙති ය. පසු වැ කියැ හුන්තැ පළමුයෙන් කියෙති ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙයක් නැතිණ. මා විසින් තෝ නිගානුණෙහි. මා නැගු දෙයින් මිදෙන්නට හැසිරෙව. හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මේ බදු වූ උනුන් බැණ දෙඩා ගැනුමිහි යෙදී වෙසෙත් ද, එ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේබදු වූ හෝ බැණ දෙඩා ගැනුමවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වෙයි.

49. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යන්නැ, අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙන යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ” යි කළ නිසාය පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහමැතිගෙන් සෘත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ මේබදු දූත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙනැ යැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි හෝ දූත මෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙනැ යැමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

50. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහක කම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාඩු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපෙක්ෂාවෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මේබදු වූ හෝ කුහකලපනවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

(මැදම සිල් නිමිසේ ය.)

51. යම්ගේ වතාහි සමහර මහණ බමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසනය, නිමිත්ත ශාසනය, උත්තාරාකල්‍යාණය, සාධනශාසනය, පුරුෂලක්ෂණශාසනය, මුමකවර්තනවිද්‍යාව, අශ්විනොමය, දර්විනොමය, කුමණොමය, කණ්ණොමය, තණ්ණොමය, සර්පිණ්ණොමය, තෙලොමය, මුඛොමය, ලොහිතොමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ඤාත්‍ර විද්‍යාව, ශිව විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, භූරි විද්‍යාව, අභි විද්‍යාව, විෂ විද්‍යාව, වාස්තික විද්‍යාව, මුමක විද්‍යාව, ශාකුත විද්‍යාව, වායු විද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මානසකය යන මෙකී හෝ මේබදු වූ හෝ තීරශ්විතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාආජිවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මේබදු තීරශ්විත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාආජිවයෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

52. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතා භෙ ඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඩණං වත්තලකඩණං දණ්ඩලකඩණං අසිලකඩණං උත්තලකඩණං ධත්තලකඩණං ආවුධලකඩණං ඉන්ද්‍රියලකඩණං පුරිසලකඩණං කුමාරලකඩණං කුමාරිලකඩණං දසලකඩණං දසිලකඩණං හත්තලකඩණං අසාලකඩණං මහිසලකඩණං උසහලකඩණං ගොලකඩණං අජලකඩණං මේණ්ඩලකඩණං කුක්කුටලකඩණං විවිධලකඩණං ගොධා-ලකඩණං කණ්ණිකාලකඩණං කව්චලකඩණං මිගලකඩණං, ඉති වා ඉති ඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො හොති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්.

53. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතා භෙ ඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති, ඉමස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ණන-විජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්.

54. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතා භෙ ඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: චන්දනානා හවිස්සති, සුරියනානා හවිස්සති, තක්කිත්තනානා හවිස්සති, චන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, චන්දිමසුරියානං උපාථගමනං හවිස්සති, තක්කිත්තානං පථගමනං හවිස්සති, තක්කිත්තානං උපාථගමනං හවිස්සති, උක්කාපානො හවිස්සති, දිසංඛානො හවිස්සති, භූමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, චන්දිමසුරියතක්කිත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති, එවංවිපාකො චන්දනානා හවිස්සති, එවංවිපාකො සුරියනානා හවිස්සති, එවංවිපාකො තක්කිත්තනානා හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං උපාථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං තක්කිත්තානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං තක්කිත්තානං උපාථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උක්කාපානො හවිස්සති, එවංවිපාකො දිසංඛානො හවිස්සති, එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති, එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියතක්කිත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති, ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්.

52. යම්කිසි වතාසි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිහිරිකුණය, දඹුලකුණය, වත්ලකුණය, කඩුලකුණය, ඊලකුණය, දුභුලකුණය, අපිලකුණය, ඉතිරිලකුණය, පුරිස්ලකුණය, කුමරිලකුණය, කුමරිලකුණය, දස්ලකුණය, දුසිලකුණය, ඇත්ලකුණය, අස්ලකුණය, මිසුලකුණය, වහල්ලකුණය, ගොත්ලකුණය, එළලකුණය, බැටෙළලකුණය, කුකුළුලකුණය, වඩුලකුණය, ගොස්ලකුණය, කැණිලකුණය, කපුලකුණය, මුවලකුණය යන ආදී මෙබඳු තීරණවිත විද්‍යයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු දෑහින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයක් වේ.

53. යම්කිසි වතාසි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් අසෝ රජුන් (සුදු සදහා) සිය නුවරින් තික්මිම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ හුන් රජුන් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පැමිණිම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය...රට තුළ රජුනට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය. ඇතුළතැ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ යැ’යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙබඳු තීරණවිතවිද්‍යයෙන්, මෙබඳු මිත්‍යාආජිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිත්‍යාආජිවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

54. යම්කිසි වතාසි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුත්තණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සුචිත්තණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ තක්කුත්තණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සද්ධර්මාත් නිසි මගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් නො-මගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ තකත්තරුන් සුමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය,...දිග්දහය වන්නේ ය,...භූමිකම්පා වන්නේ ය,... වැසි තැති වැ අහස් ගෙඳුමුම වන්නේ ය,...සද්ධර්මාත් තකත්තරුන් උදව්, බැසීම, කෙලෙසීම, පිරිසිදු බව වන්නේ ය, සුචිත්තණය ලොවට මෙබඳු පල දෙන්නේ ය, ව්‍යුත්තණය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය, සද්ධර්මාත් සුමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, ඔවුන් නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, තකත්තරුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, ඔවුන් නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, වැසි තැති වැ අහස් ගෙඳුමුම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, සද්ධර්මාත්ගේ ද තකත්තරුන්ගේ ද උදව් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මෙබඳු තීරණවිත විද්‍යයෙන් මෙබඳු මිත්‍යා ආජිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තීරණවිතවිද්‍යයෙන් මිත්‍යා ආජිවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

55. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: සුඛවුට්ඨිකා හවිස්සති, දුඛවුට්ඨිකා හවිස්සති, සුතික්ඛං හවිස්සති, දුඛතික්ඛං හවිස්සති, ඛෙමං හවිස්සති, හයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං, ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

56. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සාවද්දනං විවද්දනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගඛකරණං ජිව්හානිත්ථම්භනං ගනුසංගතනං ගජ්ජාභිජ්ජප්පනං කණ්ණජ්ජප්පනං ආදාසපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිවුට්ඨිකානං මහතුවුට්ඨිකානං අඛතුජ්ජලනං සිරව්හායතං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

57. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකම්මං පණ්ණිකම්මං [භුතකම්මං] භූරිකම්මං වස්සකම්මං වොස්සකම්මං වජ්ඣකම්මං වජ්ඣපරිකීරණං ආවමනං නනාපනං ජුතනං වමනං පිරෙවනං උද්ධිපිරෙවනං අබොවිරෙවනං සීසපිරෙවනං කණ්ණතෙලං තෙතතතප්පනං නච්ඡිකම්මං අඤ්ඤං පච්චඤ්ඤං සාලාකියං සලලකතියං දුරකයිකිව්ජා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පද්දනං ඔසතිනං පටිමොජකං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

55. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය, මේ සමයෙහි නියං වත්තේ ය, මේ සමයෙහි රට සුභික්ඛ වත්තේ ය, මේ සමයෙහි රට දුර්භික්ඛ වත්තේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු නැති වත්තේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වත්තේ ය, මේ කලා රොග වත්තේ ය, මේ කලා රොග නැති බව වත්තේ යැ යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරැක්සි සංඛ්‍යා තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගණන් කිරීම) ද, සංඛ්‍යාතය (පිණ්ඩගණනාව) ද, කච් සතර ද, ලොකායත ශාස්ත්‍රය ද යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදි වූ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යා ආජීවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු-ගේ සිලය වේ.

56. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණවුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සඳහා නකත් කීම, විවාහ සඳහා නකත් කීම, වෙන් වූ අභූ සැමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුට යනුදායක කැරැදීම, බිම් පාලු වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිළිසම් කිරීම, දිවගුළු බැදීම, මනත්‍රාදී බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, කන් අගුළු වැටෙන්නට මතුරු දැපීම, කැබ්පතැ දෙවතාවෙයෙකු කොටා ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවදූස්සක ලවා ජෙන කියවීම, ජිවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබහු පිදීම, මතුරු දපා මුඛින් ගිනි ජල් විසිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ හෝ තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදි වූ ද, අන් මේ බඳු වූ ද ඒ තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

57. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණවුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද ශාන්තිකම්, වාග්‍යුපරිකරණ, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරැවීම, ලය විරේක කැරැවීම, වස්ති කිරීම, ශිෂ්ට විරෝධන බේන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහිනට ඇස ගිහිල ගන්වන බේන් තෙල් පිසීම, ගිහියනට නශ්‍ය දීම, ගිහියනට ඇස පටලයට කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇසට ගිහිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇසට උල්ඇත ලෙඩට බේන් දීම, ගිහියනට ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම, කාරම් බෙහෙත් දීම, කාරම් බේන් බැඳ වණ පුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ’ යි මේ ආදී අන් හෝ මේ බඳු තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

58. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සාහි යද්දං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, ඛන්තිශ්‍යො මුද්ධාවසින්නො¹ නිත්තපච්චාමින්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සාහි යද්දං පච්චත්තිකතො. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සාහි යද්දං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛනේන සමන්තාගතො අර්ඛිත්තං අනවර්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

(මහාසීලං නිවසිතං)

59. කථංඤා බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිශා න නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානු-බ්‍යඤ්ජනභ්‍යාහි. යත්ථාධිකරණමේතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිර්ඛා දෛමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවේශ්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුනා-පෙ-සාණෙන ගතං සාධිතා-පෙ-ථිව්‍යාය රසං සාධිතා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුඨිතා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ජනභ්‍යාහි. යත්ථාධිකරණමේතං මනින්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිර්ඛා දෛමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවේශ්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛිත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති.

60. කථංඤා බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සඨිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤා සමන්තාගතො හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු අභික්ඛන්තෙ පටික්ඛන්තෙ සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සම්මේඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සම්ඝාටිපත්තවිවරධාරණේ සම්පජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාර-පස්සාමකමෙම සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ජිතෙ නිගින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිනාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඨිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤා සමන්තාගතො හොති.

1. මුද්ධාසින්නො. බෙං. ස. ස.

58. බමුණ, මහණ තෙමේ මෙසේ ශිලාකාව්‍යය වූයේ, ශිලාකාව්‍යය නොදන්නා කිසි ම එක ද අසංවරණයකින් ඇති විය හැකි බවක් නො දකී. බමුණ, කැත් අභියෝගයෙන් මුදුනැ අභියෝගය ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති කැත් රජයක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි මොන ම බිහිකුත් යම් සේ නො දක්නේ ද, බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශිලාකාව්‍යය වූයේ, ශිලාකාව්‍යය නොදන්නා කිසි ම එක ද අසංවරණයකින් ඉපැදිය හැකි බවක් නො දකී. හේ මේ ආදී ශිලාකාව්‍යයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සතන්ති නිදෙස් වූ කාසික නෙවනසික සුව විදි. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ශිලාකාව්‍යය වේ.

(මහ සිල් නිමිසේ ය.)

59. බමුණ, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දෙයින්ම වේ ද ? යත්: බමුණ, මේ සත්තා මහණ තෙමේ ඇතිත් රුවක් දක සුඛ ඇ විසින් එහි ලකුණු නොගත්තේ වේ. සුඛ ඇ විසින් අත් පා ඇ අවයවවල අසුරු සිතට නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණකින් වක්‍රාස්තිය නොවසාගෙන වසන්තයක් සිත්සතනට විසම ලොබ දෙමිතස් ඇ ලාමක අකුසල් දහමිත්‍ර පුත්‍ර පුත්‍ර වැස්සෙන් ද, එහි ඒ වක්‍රාස්තියෙන් සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. එය රැක ගනී එහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ අසා...නැගියෙන් ගඳ ආශ්‍රාණය කොට...දිවෙත් රස ආසාව ද කොට...කසින් ස්ප්‍රභවය ස්ප්‍රභව කොට...සිතින් දහමි අරමුණ දන...සුඛ ඇ විසින් එහි ලකුණු ගන්නේ නො වේ, සුඛ ඇ විසින් අත් පා ඇ අවයවවල අසුරු සිතට ගන්නේ නො වේ. යම් කරුණකින් ග්‍රොහාස්තිය...ශ්‍රාණාස්තිය...ඒකෙවිස්තිය... කාසිය... මනාස්තිය සංවර කොට නොගෙන වසන්තයක් සිත්සතනට විසම ලොබ දෙමිතස් ආදි ලාමක අකුසල්දහමිත්‍ර පුත්‍ර පුත්‍ර වැස්සෙන් නො ද, ඒ ඉස්තියෙන් සංවරය පිණිස පිළිපදී. ග්‍රොහා...ශ්‍රාණ ඒකෙවිස්තිය...කාසිය... මනාස්තියෙන් සංවරය පිණිස පිළිපදී...ඒ මනිස්තිය රැක ගනී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉස්තිය සංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්ති කෙලෙසින්ගෙන් තෙත් නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුඛය විදි. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ඉස්තියෙන් වැසූ දෙයින්ම වේ.

60. බමුණ, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සත්තාපරිසරයෙන් සමන්විත වේ ද ? යත්: බමුණ, මේ සත්තා මහණ ඉදිරි ගමනෙහි, පෙරලා ඊමෙහි, අත්පා ඇ කැකිළීමෙහි, දික් කිරීමෙහි, නුවණින් දන ම එය කරනුයේ වෙයි. සහල සිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දන ම කරන්නේ වෙයි. අහර ගැත්මෙහි, පැත් පිමෙහි, පිරි කැපිලි ඇ කැමෙහි, රස විඳීමෙහි, මල මු පහ කිරීමෙහි, යෑමෙහි, සිටීමෙහි, හිඳීමෙහි, පිහිටීමෙහි, බිඳීමෙහි, නොබිඳීමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ සිය නුවණින් සමන්විත වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

61. කථංඤා චාගමිණි භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති? ඉධ චාගමිණි භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති කායපරිහාරිකෙන චිත්තෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. ඥාය්‍යථාපි චාගමිණි පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාරොව ඛෙති, එවමෙව ඛො චාගමිණි භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති කායපරිහාරිකෙන චිත්තෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො චාගමිණි භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති,

62. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන සති-සම්පජ්ඣෙඤාන සමන්තාගතො, ඉමාය ව අරියාය සනතුට්ඨා සමන්තා-ගතො, විවිත්තං ඥානාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං පුසානං චනපථං අබ්බාකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙතො නිසිදති පලලභිකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා.

63. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙත වේදසා විහරති අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිතෙතා විහරති සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. ජිනමිඳ්ධං පහාය විගතජිනමිඳ්ධං විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්ප-ජානො. ජිනමිඳ්ධා විතතං පරිසොධෙති. උභවචකුක්කුච්චං පහාය අනුභූතො විහරති අජ්ඣත්තං මුපසන්තවිතෙතා උභවචකුක්කුච්චා විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති. අකථංකපී කුසලෙසු ඛලෙමුසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

64. ඥාය්‍යථාපි චාගමිණි පුරිසො ඉණං ආදය කම්මනෙත පයො-ජේය්‍ය, තස්ස ඤා කම්මනා සම්පේඤ්ඤා, සො යාති ව පොරාණාති ඉණමූලාති තාති ව බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය. සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදය කම්මනෙත පයොජේය්‍ය, තස්ස මෙ ඤා කම්මනා සම්පේඤ්ඤා, සො'හං යාති ව පොරාණාති ඉණමූලාති තාති ව බ්‍යන්තිඅකාසිං. අහං ව මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය'ති. සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං. අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

61. බමුණ, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද? බමුණ, මෙහි මහණ තෙමේ කය වසා රක්තට පමණ වූ සිවුරෙන් ද, කුස හිනි නිවන්තට පමණ වූ අහරින් ද සතුටු වෙයි. හේ යන යන අතැ අටපිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. බමුණ, යම් සේ පියා හඹන කුරුළු තෙමේ යන යන තැනට පියාපත් බර ඇති ව ම පියා හඹා ද, එසේ ම මහණ තෙමේ කය වසා රක්තට පමණ වූ සිවුරින් ද කුස හිනි නිවන්තට පමණ වූ අහරින් ද සතුටු වෙයි. හේ තමා යන තැනට පාසිවුරු ඇ අටපිරිකර පමණක් ගෙන ම යෙයි. බමුණ, මෙසේ මහණ තෙමේ ලත් පසයෙහි සතුටු වේ.

62. බමුණ, ඒ මහණ මේ ආදී ශිලාකාව්‍යයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද...මේ ආදී සමාතිසම්ප්‍රජ්‍යායෙන් ද...මේ ආදී සනතුමයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරත් පවු කඳුරුලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් එළිමහන් පිදුරුලෙන් යන මෙකී මිනිසුන්ගෙන් හිස් කිසි සෙනස්කක් බැසී. හේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ පසුබතැ පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් තබා සිහිය කමටහනට යොමු කොට එළවා හිඳී.

63. හේ ලොවැ ඇල්ම හැර, පහ වූ අභිජ්‍යායෙන් යුත් සිහින් වෛසයි. අභිජ්‍යාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ප්‍රභේෂය හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ හැම පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ශක්‍රාධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානම්භිය හැර, පහ වූ ඥානානම්භිය ඇත්තේ, දව රු දෙකෙහි ම දුටු එළිය අඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ සිහියෙනුත් යුතු ව වෙසෙයි. මිඛිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් කුකුසත් සිහින් දුරු ලා, නොඋදහස් ව, සංතූන් සිය සිත් සතන් ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

64. බමුණ, යම්සේ මිනිසෙක් පොලියට ණය මුදලක් ගෙන කමානා කරන්නේ ද, ඔහු හේ ඒ කමානාය සමාභි වන්නේ නම් හේ වූ තාක් හැම පරණ ණය ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇතොත් එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානා කෙළෙමි. ඒ මාගේ කමානා සමාභි විය. ඒ මම වූ තාක් සියලු පරණ ණය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තා පිණිස ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

65. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, හත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමිත්තා. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුලෙවය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කායෙ බලමිත්තා. තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං, දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, හත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස මෙ අසි කායෙ බලමිත්තා. සො'මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙති, අපි ච මෙ කායෙ බලමිත්තා'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

66. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො බ්‍රහ්මනායාරෙ බඤ්ඤා අස්ස. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා බ්‍රහ්මනා මුලෙවය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. න වස්ස කිඤ්චි නොගාතං වයො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ බ්‍රහ්මනායාරෙ බඤ්ඤා අහොසිං. සො'මහි එතරහි තම්හා බ්‍රහ්මනා මුත්තො සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. තපි ච මෙ කිඤ්චි නොගාතං වයො'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

67. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො දූෂකා අස්ස අත්තනාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමිහමො. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසංඝා මුලෙවය්‍ය, අත්තනාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣො යෙනකාමිහමො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ දූෂකා අහොසිං. අත්තනාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමිහමො. සො'මහි එතරහි තම්හා දුසංඝා මුත්තො අත්තනාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣො යෙනකාමිහමො'ති. සො තතො තිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

68. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සංඛතො සභොගො කන්තාරද්ධාන-මිත්තං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො අපරෙත සමයෙන තං කන්තාරං තිත්ථරය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමිත්තං අනුපාපුරණං ඛෙමං අප්පට්ඨං. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ සංඛතො සභොගො කන්තාරද්ධානමිත්තං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො'මහි එතරහි තං කන්තාරං තිත්ථරණං සොඤ්ඤා ගාමිත්තං අනුපාපුරණං ඛෙමං අප්පට්ඨං'ති. සො තතො තිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

69. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බ්‍රහ්මනායාරං යථා දුසංඝං යථා කන්තාරද්ධානමිත්තං. එවං ඉමෙ පඤ්ච-නිවරණේ අප්පට්ඨො අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ අතණං යථා ආරොග්‍යං යථා බ්‍රහ්මනා මොක්ඛං යථා භුජ්ඣං යථා ඛෙමනතභූමිං, එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනිවරණේ පටිත්තො අත්තති සමනුපස්සති.

65. බමුණ, යමෙක් මිනිසෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි හිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බහුත් නො රිසියන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත සහ පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැන කලා ඒ ලෙසින් ඔප්පුන්නේ නම්, ඔහුට බහුත් රිසියේ නම්, ඔහු ඇඟපත සහිය ද වන්නේ නම්, ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු දුකට පත්, දැඩි හිලන් ලෙඩෙක් වීම. මට අහරත් නො රිසි වී ය. ඇඟපතත් සහිය නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් ඔප්පුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහරත් රිසියයි. ඇඟපතා සහියත් ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතක් වන්නාත්, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

66. බමුණ, යමෙක් මිනිසෙක් හිරිහැරී බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධනය නො වියදු පහසුයෙන් එයින් මිදෙන්නේ ද, එයින් ඔහුගේ කිසි භෝග විනාශයක් නො වන්නේ ද, ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු හිරි හෙති බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධන නො වියදු පහසුයෙන් එයින් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භෝගයකට කිසි විනාශයකුත් නැතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

67. බමුණ, තමා අයත් පැවැතුම් නැති, මෙරමා අයත් පැවැතුම් ඇති, කාමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති, දෘෂ්ට්‍යයක් යමෙක් වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, මෙරමා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කාමැති අතෙකැ යැ හැකි වූයේ, ඒ දෘෂ්ට්‍යයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු තමා අයත් පැවැතුම් නැති, මෙරමා අයත් පැවැතුම් ඇති, කාමැති අතෙක යැ නොහැකි, දෘෂ්ට්‍යයක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දෘෂ්ට්‍යයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, මෙරමා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි, කාමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

68. බමුණ, යමෙක් ධනවත් භෝගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් අහර හිත, උවදුරු, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුව සේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උවදුරු නැති ගම්මානකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු ධන ඇතියෙමි, භෝග-සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති අහර හිත බිය ඇති දික් මහකට බටිමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කතර තිණුයෙමි. උවදුරු නැති බිය නැති ගම්කට බඩුයෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

69. බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, හිරි ගෙයක් මෙන්, වහල් බවක් මෙන්, දිය නැති දික් මහක් මෙන් (පිළිවෙළින්) මේ නොපහවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. ණය නැති බව සේ, නො ලෙඩ බව සේ, හිරිගත් මිදුණු බව සේ, උවදුරු නැති සේ (පිළිවෙළින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (ගෙවත් මේ නිවරණ පසේ දුරු වූ අවස්ථාව) තමා කෙරෙහි දකී.

70. තස්සිනම පඤ්චනිවරණේ පභිනෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං¹ ජායති. පමුදිගස්ස පිති ජායති පිතිමනස්ස කායො පස්සමනති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

71. සො විවිච්චිව කාමෙහි, විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතක්කං සම්මාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජේත පිතිසුඛෙත අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජේත පිතිසුඛෙත අපච්චං ගොති.

72. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ දුකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්නෙවාසී වා කංසථාලෙ න්‍යානියමුණ්ණොති ආකිරිනා උදකෙත පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨාසකං සන්නායා, සායං න්‍යානියමිණි සෙතහානුගතා සෙතහ-පරෙතා සන්තරාමාගිරා චුටා සෙතගෙන, ත ව පග්ගරණී.

ඵවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජේත පිතිසුඛෙත අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජේත පිතිසුඛෙත අපච්චං ගොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ ගඤ්ඤාදු පුරිමෙහි යඤ්ඤාති අප්පට්ඨතරො ව අප්පසම්මාරමානතරා ව මහපථලතරා ව මහාතිස්සතරො ව.

73. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතක්කම්මාරාතං වූපසමා අජ්ඣතතං සම්පසාදතං වෙතසො ඵසකාදිභාවං අවිතක්කං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජේත පිතිසුඛෙත අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේත පිතිසුඛෙත අපච්චං ගොති.

74. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උදකරහඳො ගමහිරො උබ්බිදෙදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරජම්මාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දකඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ව න කාලෙත කාලං සමමා ඛාරං අනුප්පවච්චේයා, අථ ඛො තමා ව උදකරහදා සීතා වාරිඛාරා උබ්බිජ්ජනා තමෙව උදකරහදං සීතතා වාරිනා අභිසන්නායා පරිසන්නායා පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතෙත වාරිනා අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජේත පිතිසුඛෙත අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේත පිතිසුඛෙත අපච්චං ගොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

70. මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි පහ වුවා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රියය උපදී. ප්‍රියය සිත ඇත්තනුගේ තමකය සංසිද්. සංහුන් තමකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවාත්තනු සිත අරමුණෙහි එකඟ වේ.

71. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකිසන, විචාරසන, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) ප්‍රියයන් සුවයන් ඇති, පලමු දහන ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කරුණ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි. පුරා ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කයෙහි (ඒ පිති සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

72. බමුණ, යම්ගේ දක්ෂ කිලිභෙක් හෝ කිලිභකුගේ අතැවැස්සක් හෝ ලොහො තලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණු පිඬු කාවැදුණු දියැත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුත් වූයේ, ඇතුළත පිටත සහිත ව මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දියත් නො වගුරුවන්නේ වේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරුණ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති කයෙහි විවෙකජ ප්‍රිතිසුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. බමුණ, මේ වූ කලි පලමු දක්වුණු යඥානට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල ඇති වූත් වඩා මහත් අනුභව ඇති වූත් යඥයෙකි.

73. බමුණ, තැවැත ද (අතෙකක් කියමි.) මහණ තෙමේ විතකි විචාර දෙකේ සංකීර්මෙන් සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රියයන් සුවයන් ඇති දෙවනි දහනට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පහසි. විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රිතිසුවයෙන් පැතිර නොගත් ඔහු සියලු කයේ කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

74. බමුණ, යම් සේ උල්පත්තින් මතු වන දිය ඇති විලෙක් වේ ද, එයට පෙර දිගින් දිය ඇතුළු වන මහක් නොවතත්, දකුණු දිගින් දිය වදිනා මහක් නොවතත්, පැසිම් දිගින් දිය වදිනා මහක් නොවතත්, උතුරු දිගින් දිය වදිනා මහක් නොවතත්, වැස්සත් කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසිතත්, එහෙත් ඒ විලෙන් සිහිල් දිය දහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, මුළුල්ල තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන සිටී ද, එයින් පැතිර වැද නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, එසේ ම, බමුණ, මහණ තෙමේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයේ සමාධියෙන් උපන් පිති සුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

75. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සත්තා සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යනතං අරියා ආවික්ඛනති උපෙක්ඛන්තා සතිමා සුඛවිහාරීති. තං තතියං ක්‍යාතං උපසම්පජ්ජි වතරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙත සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතෙත සුඛෙන අපච්චං ගොති.

76. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඤ්චිකිතියං වා අප්පෙක්ඛවිතාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඤ්චිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවද්ධාති¹ උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව වග්ගා යාව ච මූලා සීතතන වාරිතා අභිසන්නාති² පරිසන්නාති පරිපුරාති පරිපච්චාති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඤ්චිකාතං වා සීතතන වාරිතං අපච්චං අස්ස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙත සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතෙත සුඛෙන අපච්චං ගොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

77. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථිඛමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛානතිපාරිසුද්ධිං චතුසං ක්‍යාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධිත වෙතසා පරිසොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො ගොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධිත වෙතසා පරිසොදානෙන අපච්චං ගොති.

78. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ඔදානෙන වජේන සසීසං පාරුපිඤ්ඤා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදානෙන වජේන අපච්චං අස්ස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධිත වෙතසා පරිසොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො ගොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධිත වෙතසා පරිසොදානෙන අපච්චං ගොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

1. සංවුද්ධාති. (කෙසුම්පි පොත්කෙසු). 2. අභිසන්ති පරිසන්ති. මග්ග. PTS.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු දුක්චුණ්ණ යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් එ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

75. තව ද බමුණ, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය සංකිදීමෙන් උපෙක්‍ෂායෙන් යුතු ව, සිතියෙන් හා නුවණින් හා යුතු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කයින් විදී. අරි ප්‍රභූලෝ යම් දහනක් හෙතු කොට ගෙන දහන් ලැබුවහ ඇරඹ 'මේ තෙමේ උපෙක්‍ෂාව ඇත්තේ ය, සිති ඇත්තේ ය, සුව විසුම් ඇත්තේ ය' යි කියන් ද. හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි දහන් පැමිණ (ලැබ) වෙසෙයි. හේ මේ කය ම ප්‍රීති රහිත සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ ප්‍රීතිරහිත සුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

76. බමුණ, යම් සේ උදුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පඬුර විලෙක හෝ ඇතැම් උදුල් හෝ පිසුම් හෝ පඬුර හෝ දියෙහි වැඩුණේ දියෙන් නොතැඟුණේ, දිය තුල ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ සියල්ල අග තෙක් ද මුල් තෙක් ද සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, මුළුල්ල ම තෙමුණේ පිරි ගිණේ, හැම තැන ම පැතිර වැද ගන්නේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උදුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පඬුරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර වැද නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, බමුණ, මහණ තෙමේ එ සේ ම මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ය.

බමුණ, මේ වනාහි පලමු දුක්චුණ්ණ යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

77. තව ද බමුණ, මහණ තෙමේ සුව විදුමත් දුරුලීමෙන්, දුක් විදුමත් දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දොමනස් දෙක දුරු වීමෙන්, නොදුක් ද නොසුව ද වූ, උපෙක්‍ෂා සමාති දෙකේ පිරිසිදු බව ඇති, සිවුවන දහන ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පඬුර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පඬුර සිතින් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

78. යම්සේ, බමුණ, මිනිසෙක් හිස සහිත මුළු කය ම සුදු වනින් වසා ගෙන හුන්නේ වී නම්, ඔහුගේ ඒ මුළු කයෙහි සුදු වනින් වැද නොගත් (නොවැසුණු) කිසිදු තැනෙක් නොවන්නේ ද, බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පඬුර සිතින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් එ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

79. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන¹ ඤාණ-දස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵවං පජානාති: ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමගාභුතිකො මාතාපෙතතිකසම්භවො ඕදනකුම්මාසුපවයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනතෙදනපිඤ්ඤාසනධමෙමො, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදනං’.

80. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මණ්ණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣා විප්පසනො අනාච්ඤා සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්‍රස්සා සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදානං වා පණ්ඩුසුත්තං² වා, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හතේ කරිත්වා පච්චවෙකෙඛය්‍ය, ‘අයං ඛො මණ්ණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣා විප්පසනො අනාච්ඤා සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්‍රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදානං වා පණ්ඩුසුත්තං වා’ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵවං පජානාති: ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමගාභුතිකො මාතාපෙතතිකසම්භවො, ඕදනකුම්මාසුපවයො, අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනපිඤ්ඤාසනධමෙමො, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදනං’.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෙති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

81. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන මනොමයං කායං අභිනිමම්භනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉම්මො කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමම්භාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛයි අභිනිත්ථියං.

1. ආනෙජ්ජප්පතො, කප්ථි.

2. පණ්ඩුරසුත්තං, කප්ථි.

79. (ඛමුණ,) ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්ව වූ කල්හි, කිලිටි පහ වූ කල්හි, පහ වැ ගිය විතොතා-පකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, විවසුන් වඩනුවට යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස (පිරියම) සිත එයට යොමු කෙරෙයි, එයට තතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ 'මා කය වූ කලී රූපවත් ය, සිවු මහාභූතයන්ගෙන් නිපන්නේ ය, මාපියන්ගේ ඉක්මනාකාරියෙන් උපන්නේ ය. බත් කොමු ආ අහරින් වැඩුණේ ය. අතිසබ්බ ද දුගඳ හරනුවට සුවඳ විලෙවුන් ඉළිය යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ කී දෑ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය. මා සිත ද මේ කයෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය'යි මෙසේ දැන ගනී.

80. ඛමුණ, යමෙක් සොදුරු පිරිසිදු ආකරයෙක පහළ වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිපිතුරු වූ, දෙවුම් විදුම් ආ හැම අයුරින් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් හෝ රත්වත් හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ නම් ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එය අනෙකි කොට, "මේ වූ කලී සොදුරු, පිරිසිදු ආරක උපත්, අවැස්, මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම්, වෙසෙසින් පහන්, පිපිතුරු, දෙවුම් විදුම් ආ සියලු අයුරින් යුත් වෙරළ මණෙක. මෙහි නිල්වත් හෝ රත්වත් හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වේ" ය යි සලකා බලන්නේ ද,

ඛමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්ව වූ කල්හි, කෙලෙස් යට පත් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (විවසුන් බවුනට) යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. එයට තතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ තෙමේ 'මේ මා කය වූ කලී රූපවත් ය, සිවු මහාභූතයන්ගෙන් නිපන්නේ ය, මා පියන්ගේ ඉක්මනාකාරියෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබ්බ ද, දුගඳ හරනට සුවඳ විලෙවුන් ඉළිය යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එය කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ කී දෑ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය. මා සිත ද මේ කයෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ යැ'යි දැන ගනී.

ඛමුණ, මේ වූ කලී පළමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, (එහෙත්) වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඥයෙක.

81. හේ මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්ව වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, දුරු වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදුහු ඉපැදුවීමට යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, මත්වුවා (මනෝමය) සිරිමත් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තතු කෙරෙයි. හේ (මෙසේ) මේ සිරිමත් රූමත්, හැම අත පසක ඇති, නොවිකළ ඉදුරන් ඇති මත්වුවා සිරුරක් මවා පියයි.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො මුඤ්ඤාමා ඊසිකං¹ පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං මුඤ්ඤා, අයං ඊසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඊසිකා. මුඤ්ඤා තෙව ඊසිකා පබ්බාලා”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අසි කොසියා පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියාතෙව අසි පබ්බාලො”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අහිං කරණො උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං අහි, අයං කරණො, අඤ්ඤා අහි, අඤ්ඤා කරණො, කරණො තෙව අහි උද්ධරො”ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසොද්ධො අනඛන්ධො විගනුපක්කිලසෙ මුද්දානෙ, කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාසතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමිතා කායං අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛතපච්චිඛිං අභිනිජ්ජියං.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨිතරො ච අප්පසාරම්භනුරො ච මහපථලතරො ච මහාතිස්සංසතරො ච.

82. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසොද්ධො අනඛන්ධො විගනුපක්කිලසෙ මුද්දානෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාසතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො අතෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තසභාති එකොපි හුළා ඛුඛා හොති, ඛුඛාපි හුළා එකො හොති, ආච්ඡාචං තිජරාභාචං තිජරාකුඛං තිජරාපාකාරං තිජරාපබ්බතං අසර්මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමඛුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකොපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසොපි පලලඛෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමොපි චජ්ජිමසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කාසෙත චස්ස විතෙතති.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා කුම්බකාරො වා කුම්බකාරනතවාසි වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාර්තවිකතිං ආකඛෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය;

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනතවාසි වා සුපරිකම්මකතමං දන්තමං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඛෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය;

බමුණ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණ ගසෙකින් මුද්‍රාකිලිල ඇද මැත් කරන්නේ නම්, ඔහුට “මේ මුද්‍රාණ ගස ය, මේ එහි මුද්‍රාකිලිල ය, තණ ගස එකෙක, එහි මුද්‍රාකිලිල අනෙකෙක, මුද්‍රා තණ ගසින් එහි කිලිල මැත් කරනලද”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, යම්සේ හෝ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ නම්, ඔහුට “මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරනලද”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, යම්සේ වතාහි පුරුෂයෙක් නයකු සැවෙන් (සිතින්) ඇද නතා ගන්නේ ද, ඔහුට “මේ නයා ය, මේ සැව ය, නයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක, සැවයෙන් ම නයා ඉදිරිණැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ උඩ කී පරිදි සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදහු වඩනුවට යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි මත්මුවා සිරුරක් මවා පානුවට සිත යොමු කෙරෙයි, නමා හරියි. (එසේ වූ) හේ මේ සිරිතින් රූපවත් වූ, සියලු අභ්‍යවයන් යුත්, නොපිකල ඉදුරන් ඇති, මත්මුවා අත් සිරුරක් මවා පියයි.

බමුණ, මේ වතාහි උඩ දක්වුණු යඥයතව වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැතින් සිදු කව හැකි, (එහෙත්) එයට වඩා මහත් පල ද වඩා මහත් අනුසන් ද ඇති යඥයෙක.

82. හේ උඩ කී පරිදි සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවුන් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ හිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (ඉදහු වඩනුවට) යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, ඉදුරිද නුවණ පිණිස පිරිසම සිත මෙහෙයයි, නතු කෙරෙයි. (එසේ) හේ නොයෙක් වැදුරුම් ඉදු කොටස් පුන පුනා පසක් කෙරෙයි. පියෙවියෙන් එකෙක් වැ සිට ද ඉදුබෙලෙන් බොහෝ වැදුරුම් වෙයි. බොහෝ වැදුරුම් වීත් යළි එකෙක් ම වෙයි. නමාහේ පෙහෙළි බව කෙරෙයි, යළි නොපෙහෙළි බව කෙරෙයි. බිතුයෙන් පිටතට පවුරින් පිටතට පව්වෙන් පිටතට අභයෙහි මෙන් කිසිවෙකත් නොගැටෙනුයේ විනිවිදු ගෙන යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවහි ද හිලිම ද මතු වීම ද කෙරෙයි. නොබිඳෙන දියෙහි පොළොවහි හේ යෙයි. පියාපත් ඇති සකුනසකු හේ අභස්හි ද පලහින් යෙයි. මේෂා මහත් ඉදු ඇති, මහත් තෙද ඇති මේ සද හිරු දෙදෙනා ද අල්ලයි. අත යවා ඔබ මොබ පිරිමදී. බඩලොව දක්වා ද (මුළු ලොව) කසිත්. විසි කෙරෙයි.

බමුණ, යම්සේ කුඹලෙක් හෝ කුඹලක් අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම කල මැටියෙන් යම් යම් බදුන් වෙසෙසක් තෙමේ කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද;

බමුණ, යම්සේ හෝ සමත් දත්වඩුවෙන් හෝ ඔහු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කල දතෙක්හි යම් යම් මිසිකුරු රූපාදියක් (දන්තවිකාතිකක්) කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද;

සෙය්‍යථා චං පන බ්‍රාහ්මණ, දුක්ඛො සුවණ්ණකාරො චා සුවණ්ණකාරනොචාසී චා සුපරිකම්මකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඛෙධස්‍ය, තං තදෙව කරොස්‍ය අභිනිප්පාදෙස්‍ය;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාභිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජපනෙන ඉද්ධිවිධාය විතනං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකපිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍රහොති එකො'පි හුන්භා ඛන්‍රඛා හොති ඛන්‍රඛා'පි හුන්භා එකො හොති. ආචීභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛා තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි ආකාසෙ, පඨවියා'පි උම්මුල්ලනිමුල්ලං කරොති සෙය්‍යථා'පි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභික්ඛන කම්මි සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සතුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවාමග්ගිභිතෙ එවාමහානුභාෂෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුහම්ලොකා'පි කායෙන චසං වතෙතති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාදි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසම්පාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

83. සො එවං සමාභිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජපනෙන දිබ්බාය සොතඛාතුයා විතනං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිතෙ ච.

84. සෙය්‍යථා'පි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අධ්‍යානමග්ගපටිපන්නො, සො සුණෙස්‍ය හෙරිසද්දට්ඨි මුද්ධිගසද්දට්ඨි සඛිපණ්වදෙණ්ඨිමසද්දට්ඨි, තස්ස එවමස්ස 'හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්ධිගසද්දෙ ඉති'පි සඛිපණ්වදෙණ්ඨිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාභිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජපනෙන දිබ්බාය සොතඛාතුයා විතනං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිතෙ ච.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාදි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසම්පාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

බමුණ, යම්ගේ හෝ සමන් රන්කරුවෙක් හෝ ඔහු අතැවැත්ගෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ රතෙහි යම් යම් අබරණ ඇදියක් (සවණි-විකාරියක්) කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද;

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මෙසේ (උඩ කී පරිදි) සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, පබසර වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදහ වඩනුවට යුහු වූ කල්හි, ස්විතකල්හි, නිසලබව පත් කල්හි ඉදවිද නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ නොයෙක් වැදුරුම් ඉදු කොටස් පුත පුතා විදි (ලබයි, පසක් කෙරෙයි). පියෙවියෙන් එකක් වැ ම සිටබොහෝ දෙනෙක් වෙයි. බොහෝ දෙනක් වැ යළි එකක් ම වෙයි. තෙමේ පෙති සිටි, නොපෙති ද සිටි. භික්ෂුගෙන් පිටතට පවුරින් පිටතට පව්වෙන් පිටතට විනිවිද කිසිවෙක නොලැගී අහසෙහි සෙසින් යෙයි. පොළොවහි ද දිගෙහි මෙන් ගිලිමින් මතු වීමත් කෙරෙයි. පොළොව මතු පිටැ හේ නොබිඳෙන දිගෙහි යෙයි. ඉතිලෙන පක්ෂියකු සේ පලකින් අහසැ යෙයි. මේ සා මහත් ඉදහ ඇති මේසා මහත් තෙද ඇති සද හිරුන් පවා අල්ලයි, පිරිමදියි. බඹලොව දක්වා ද කසින් තමා වසගෙහි පවත්වයි.

බමුණ, මේ වතාහි මෙයින් පලමු කී සියලු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති ද වඩා මද කැඩින් සිදු කට හැකි ද වූ, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහ පල ද වඩා මහ අනුසස් ද ඇති යඥයෙක.

83. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (දිවකත් නුවණ වඩනුවට) යුහු වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, දිවකත් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ පිරිසිදු වූ මිනිසුන්ගේ ඇසුම් ඉම ඉක්මැ සිටි දිවකතින් දෙවියන් අයත් වූ ද මිනිසුන් අයත් වූ ද දුරැ වූ ද ලඟැ වූ ද ගත දෙවැදුරුම් හැම හඬ ම අසයි.

84. බමුණ, යම්ගේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපන්නේ නම්, හේ බෙර හඬත් මිහිඟු බෙර හඬත් සක් පණා ගැටබෙර හඬත් අසන්නේ නම්, එය අසන ඔහුට ‘මේ බෙර හඬැ’ යින් ‘මේ මිහිඟු බෙර හඬැ’ යිත් මේ සක් පණා ගැටබෙර හඬැ’යින් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙ ලෙස සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්කම වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, දිවකත් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දකුම් ඉම ඉක්මැ වූ දිවකත් නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂ වූත් දුරැ වූත් ලඟැ වූත් දැයි මෙසේ දෙවැදුරුම් වූ සියලු හඬ අසයි.

බමුණ, මෙය පලමු දුක්චුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද කැතෙකින් සිදු කට හැකි, ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද ඇති මහත් අනුසස් ද ඇති යාගයෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

85. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණ් විගනුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයානෙත වෙතො- පරිසංඤ්ණාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති. සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති, චිතරුගං වා විතතං චිතරුගං විතතනති පජානාති, සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති, චිතද්දෙසං වා විතතං චිතද්දෙසං විතතනති පජානාති, සමොභං වා විතතං සමොභං විතතනති පජානාති, චිතමොභං වා විතතං චිතමොභං විතතනති පජානාති, සඛිඛිතං වා විතතං සඛිඛිතං විතතනති පජානාති, වික්ඛිතං වා විතතං වික්ඛිතං විතතනති පජානාති, මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති, අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති, සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති, අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති, සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති, අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති, විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති, අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

86. ඥායාපා'පි බ්‍රාහ්මණ, ඉථි වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩිතජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අභෙජ් වා උදකපතෙත සකං මුඛතිමිතං පච්චවෙකම්මානො සකණිකං වා සකණිකනති ජානෙය්‍ය අකණිකං වා අකණිකනති ජානෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණ් විගනුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයානෙත වෙතොපරිසංඤ්ණාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති: සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති. චිතරුගං වා විතතං චිතරුගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. චිතද්දෙසං වා විතතං චිතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොභං වා විතතං සමොභං විතතනති පජානාති. චිතමොභං වා විතතං චිතමොභං විතතනති පජානාති. සඛිඛිතං වා විතතං-පෙ-වික්ඛිතං වා විතතං-පෙ-මහග්ගතං වා විතතං-පෙ-අමහග්ගතං වා විතතං-පෙ-සඋතතරං වා විතතං-පෙ-අනුතතරං වා විතතං-පෙ-සමාහිතං වා විතතං-පෙ-අසමාහිතං වා විතතං-පෙ-විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහාතිසංසතරො ච.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

85. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකේශ්වර වූ කල්හි, උපකේශ්වර වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්මාම කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, පර සිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. තැබුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ අත් සතුන්ගේ අත් ප්‍රභූලත්වයේ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දැකී. සරාග සිත සරාග සිතැ සි ද දැනී. රාගරහිත සිත රාගරහිත සිතැ සි ද දැකී. සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැ සි ද දැනී. ඤාණ රහිත සිත ඤාණ රහිත සිතැ සි ද දැකී. සමොග සිත සමොග සිතැ සි ද දැනී. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතැ සි ද දැකී. භානුභවණ සිත භානුභවණ සිතැ සි ද දැකී. විසුරුණු සිත විසුරුණු සිතැ සි ද දැකී. මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ සි ද දැකී. අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ සි ද දැකී. සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ සි ද දැකී. නිරුත්තර සිත නිරුත්තර සිතැ සි ද දැකී. එකඟ සිත එකඟ සිතැ සි ද දැනී. නොඑකඟ සිත නොඑකඟ සිතැ සි ද දැකී. ඉදුණු සිත ඉදුණු සිතැ සි ද දැනී. නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතැ සි ද දැකී.

86. බමුණ, ලදරු වේවයි තරුණ වේවයි සැරැසෙන සුදු සත්‍යයක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ පිරිසිදු පිරිසුරු කැඩපතෙක හෝ පහත් දිශැති බදුනෙක හෝ සිය මුව සටහන පිරික්සා බලන්නේ තලකැලැල් ඇඳෙත් ඇති තැන් දෙත් ඇති තැනැ සි දන්නේ ද, ඒ දෙත් නැති තැන් දෙත් නැති තැනැ සි දන්නේ ද,

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ (උඩ කී පරිදි) සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, නිකේශ්වර වූ කල්හි, උපකේශ්වර වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්මාම කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසලබව පත් කල්හි, පරසිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි.

හේ අත් සතුන්ගේ අත් ප්‍රභූලත්වයේ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දැනී: සරාග සිත සරාග සිතැ සි ද දැනී. විතරාග සිත විතරාග සිතැ සි ද දැනී. සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැ සි ද...විතඤ්ඤා සිත විතඤ්ඤා සිතැ සි ද...සමොග සිත සමොග සිතැ සි ද...විතමොග සිත විතමොග සිතැ සි ද...සංකප්පිත සිත සංකප්පිත සිතැ සි ද...විකප්පිත සිත විකප්පිත සිතැ සි ද...මහද්දගත සිත මහද්දගත සිත සි ද...අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ සි ද...සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ සි ද...නිරුත්තර සිත නිරුත්තර සිතැ සි ද...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ද...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි ද...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනී.

බමුණ, මේ වනාහි පළමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනෙකින් සිදු කට හැකි ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද ඇති, වඩා මහත් අනුභව ද ඇති යාගයෙක.

87. සො එවං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනභිගණේ විග්ගුපකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජායතෙන පුඛෙකිවාසානුස්සකිඤ්ඤායෙ විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙක-විහිතං පුඛෙකිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ට-විවට්ටකපො: “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී එවමාසුපරියනේතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී එවමාසුපරියනේතා. සො තතො චුතො ඉධුපපනේතා”ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුඛෙකිවාසං අනුස්සරති.

88. සෙය්‍යපාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො සකඛා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේත්ඨ්‍ය, තමාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේත්ඨ්‍ය. සො තමා ගාමා සකඤ්ඤාපි ගාමං පට්ටාගචේත්ඨ්‍ය, තස්ස එවමස්ස: “අහං බො සකඛා ගාමා අමුං ගාමං අගචිං, තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං කුණ්ඨි අගොසිං. තමාපි ගාමා අමුං ගාමං අගචිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං කුණ්ඨි අගොසිං. සො’මහි තමා ගාමා සකඤ්ඤාපි ගාමං පට්ටාගතො”ති.

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනභිගණේ විග්ගුපකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජායතෙන පුඛෙකිවාසානුස්සකිඤ්ඤායෙ විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුඛෙකිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපො අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී එවමාසුපරියනේතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී එවමාසුපරියනේතා. සො තතො චුතො ඉධුපපනේතා”ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුඛෙකිවාසං අනුස්සරති.

87. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකේලෙස් වැ, උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කමිකම වැ නිසලබ්ථි පත් වැ තහවුරු වැ සිරි කලා පෙරු වුසු කදපිළිවෙල දක්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ “අසෝ තැනැ මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු අභරුතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳිනුයෙම් වීම්, මෙබඳු ආයු කෙලවර ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැනැ උපතීම්. එහි දු මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මෙබඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අභරුතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුව දුක් විඳිනු-යෙම් වීම්. මෙබඳු ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපතීම්” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති නිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද බොහෝ විවතී කල්ප ද බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද මෙසේ නොයෙක් වැදූරුම් කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ පැහැ සටහන් ඇ විසින් අයුරු සහිත, තම් ගොත් විසින් උදෙසුම් සහිත බොහෝ වැදූරුම් පෙර වුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

88. බමුණ, යම්හේ පුරුෂයෙක් සිත ගමන් අත් ගමකට යන්නේ ද, එ ගමනුත් අත් ගමකට යන්නේ ද, යළි ඒ ගමන් සිය ගමට පෙරළා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමන් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කීමි, මෙසේ නිහඬ වීම්. එ ගමනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි දු මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කීමි, මෙසේ නිහඬ වීම්, ඒ මම එ ගමන් සිය ගමට ම පෙරළා ආයෙමි වෙමි” යි ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙතම මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකේලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මොළොක් වැ කමිකම වැ නිසල බ්ථි පත් වැ තහවුරු වැ සිරි කල්හි පෙරු වුසු කදපිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි. මොනොවට තතු කෙරෙයි. හේ “අසෝ තැනැ මෙ බඳු නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අභර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුව දුක් විඳිනෙම් වීම්, මෙ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැනැ උපතීම්, එහි ද මෙබඳු නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අභර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුවදුක් විඳිනෙම් වීම්. මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපතීම්” යි මෙසේ එක් දූයක් ද දෙ දූයක් ද තෙ දූයක් ද සිවු දූයක් ද පස් දූයක් ද දස දූයක් ද විසි දූයක් ද තිස් දූයක් ද සෘෂ්ටි දූයක් ද පනස් දූයක් ද සිය දූයක් ද දහස් දූයක් ද සුවහස් දූයක් ද බොහෝ පිරිහෙන කර් ද බොහෝ වැඩෙන කර් ද බොහෝ පිරිහෙන වැඩෙන කර් ද යි මෙසේ නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් අයුරු සහිත උදෙසුම් සහිත පෙරු වුසු නොයෙක් වැදූරුම් කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමේහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

89. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අනභිග්ගේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධොත අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධොත අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්නො'පි නික්කමන්නො'පි රථියා විනිසඤ්ඤරන්නො'පි මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ නිසින්නො'පි. තස්ස එවමස්ස, එතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්නති, එතෙ නික්කමන්නති, එතෙ රථියා විනිසඤ්ඤරන්නති, එතෙ මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ නිසින්නා'ති;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අනභිග්ගේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධොත අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. -

බමුණ, මේ පලමු දැක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, වඩා මහත් පල ද වඩා මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

89. ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාසිත වූ පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ කෙලෙස් නැති වූ උපකල්පන පන වූ මාදු වූ කමිණ්ණම වූ නිසල බව පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දක්කැ හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්ථිකපවාද කළෝ ය. මිහදිව් ගතුවහ, මිහදිව් විසින් ගත් මිථ්‍යාමත ඇතියහ. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු සුවින් තොර, තපුරු කමින් උපත් ගති වූ (කමිසට තමන් යටත් බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන් වූ තීරයට වන්නෝ ය. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් වාක්-සුවරිතයෙන් මනසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ. ආර්ථිකයට උපවාද නොකොළෝ ය. සම්මදිවු ගතුවහ. සම්මදිව් විසින් ගත් සිල් ඇ ඇතියහ. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු හොබනා ගති ඇති සහ ලොව වන්නෝ යැ’යි මරණාසන්න වූ ද එ කෙණෙහි පිළිසඳ ගතුවන් වූ ද හිත වූ ද උසස් වූ ද මනා පැහැසටහන් ඇති වූ ද නොමනා පැහැසටහන් ඇති වූ ද සුගතියට පැමිණි ද දුගතියට පැමිණි ද කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හටයට හිමි සතුන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිස් විසා ඉක්මැ සිටි දිවැසින් පහන් උසස් සුවන් දුටත් සුහි දුහි සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ බව කරා එළැඹූ සිටි සතුන් දකී.

90. බමුණ, යම් සේ සිවුමං හන්දියෙකැ මහල් ඇති ගෙයෙක් වන්නේ ද. එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ, ගෙ වදිනාවුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විපියෙහි ඇත මැත යන එනවුනුත් සිවුමංහන්දිය මැදු හුන්නවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙ වදිත්, මොහු ගෙන් නික්මෙත්. මොහු වෙයෙහි ඇත මැත යෙත්. මොහු සිවුමං-හන්දිය මැදු හුන්නාහැ’යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ සිත මේ පරිද්දෙන් එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකල්පන නැති වූ මොළොක් වූ කමිණ්ණම වූ නිසල බව පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි, සතුන් ගේ මැරුම් දිනුම් දක්නා නුවණ ලබනුවට සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මිනිස් විසා ඉක්මැ වූ පිරිසිදු දිවැසින් ‘අහෝ මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් විසිදුශ්චරිතයෙන් මන්දුශ්චරිතයෙන් සුතුහ. අරිපුඤ්ඤාව දෙස් තැඟුහ. මිහදිව් ගතුවහ. මිහදිව් විසින් ගත් සදෙස් වන් ඇතියහ. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු සුවෙන් පහ වූ තපුරු කමින් උපත් තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන් වූ තීරා වන්නහ. -

ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්තාගතා විචිත්තවරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසම්මාදනා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බික වක්ඛනා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්නමානුසංකෙන සතෙන පස්සති වටමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ භිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙන පාජනාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසම්මාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහාතිසංසතරො ච.

91. සො එට්ඨං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විග්ගුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණංය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාහුතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසව-සමුදයො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාහුතං පජානාති. තස්ස එචං ජාතතො එචං පස්සතො කාමාසවා'පි විතතං විමුවෙති. භවාසවා'පි විතතං විමුවෙති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුවෙති. විමුත්තසම්. විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තන්තායා' ති පජානාති.

92. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පබ්බතසබ්බිකප උදකරහදෙ අවෙජා විප්පසනෙතා අනාවිලො, තත්ථ වක්ඛමා පුරිසො තීරෙ සිතො පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්මුකමපි සක්ඛරකඨලමපි මච්ඡගුමඛමපි වරන්නමපි තිට්ඨන්නමපි. තස්ස එවමස්සා අයං ඛො උදකරහදෙ අවෙජා විප්පසනෙතා අනාවිලො. තත්ත්මෙ සිප්පිසම්මුකා'පි සක්ඛරකඨලා'පි මච්ඡගුමඛා'පි වරන්න'පි තිට්ඨන්න පි'ති;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විග්ගුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණංය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නා-මෙති. 'සො ඉදං දුක්ඛනති' යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාහුතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසවසමුදයො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසව-නිරෝධො' ති යථාහුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාහුතං පජානාති.

එහෙත් මේ හටත් සත්තියෝ වූ කලී කාසුසිරියෙන් විසිසුසිරියෙන් මත්සුසිරියෙන් සුසුචක, අරිතට දෙස් නොනැඟුවක, සමදිවුන, සමදිවු විසින් ගත් සිල් ඇතිකියක. මොහු කා බුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොච්චන්තනා'යි මෙසේ මැරෙනු ලං වූ ද, පිළිසද ගත් කෙණෙහි වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගති පැමිණි ද, දුගති පැමිණි ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හටයට හිස සතුන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිස් වසා ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් උස් පහත් මනා පැහැති නොමනා පැහැති සුභි දුභි සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හටය කරා එළැඹා සිටි සතුන් දකී.

බමුණ, මේ වූ කලී පළමු දක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල ද ඇති වඩා අනුභව්‍ය ද ඇති යඥයෙක.

91. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මොළොක් වූ කම්කම් වූ නිසලබ්ථි පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ වැනැස්ම පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙහි, මොනොවට තතු කෙරෙහි. එසේ වූ හෙතෙමේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් උපදනා කරුණු යැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ (දුක් වැනැස්මට අරමුණු වන) නිවනැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. මොහු ආසුවක සි ඇති සැටියෙන් දකී, මේ ආසුව ඉපැන්මට කරුණු යැ යි ඇති සැටියෙන් දකී. මේ ආසුවනිරෝධයට අරමුණු වන නිවනැ යි ඇති සැටියෙන් දකී. මේ ආසුවනිරෝධයට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහු ගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, හවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, අපිඤ්ඤාවය කෙරෙන් ද මිදේ. එසේ මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදිණැ'යි පස්විකුම් කුවණ වේ. බව උපත නැවැතීණ. මහ බහිසර වැසෑ නිමැවිණ. සිවු සස්සි සිවු මගින් කළ සුතු සොළොස් වැදුරුම් කීස කොටැ නිමැවිණ. මේ කෙලෙස් තසනු පිණිස තවත් කළ සුතු දෙසක් නැතැ'යි හේ දකී.

92. බමුණ, යම්සේ කදු මුදුනෙක වූ, පහත්, වෙසෙසින් පහත්, නොබොර විලෙක් වන්නේ නම්, එහි ඉවුරු ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එය තුළා හැසිරෙන ද සිවුනා ද සිප්පිබෙල්ලකුත් සක්බෙල්ලකුත් කැට කැබැලිතින් මස්කැලන් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට මේ විල පහත් ය, වෙසෙසින් පහත් ය, නොබොර ය. මෙහි "මේ සිප්පිහුත් සක්බෙල්ලෝත් කැටකැබැලිතින් මස් කැලන් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති"යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මොළොක් වූ කම්කම් වූ නිසලබ්ථි පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි ආසුවසායඥනය පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙහි, මොනොවට තැවුරු කෙරෙහි. හේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුකට කරුණැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක්වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවක' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවක ඉපැන්ම යැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවනිරෝධය යැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවනිරෝධයාමිනි පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තස්ස එවං ජාතො ඵලං පස්සො කාමාසවා' පි විතතං විමුවචති. හවාසවා' පි විතතං විමුවචති. අවිජ්ජාසවා' පි විතතං විමුවචති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං භොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙති යඤ්ඤති අප්පට්ඨතරො ව අප්පමාර්ථකරො ව මහානිසංසතරො ව. ඉමාය ව බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤ-සම්පදාය අඤ්ඤ යඤ්ඤසම්පදා උත්තරිතරා වා පණීතතරා වා නත්ථි"ති.

93. එවං වුත්තෙ කුටදන්තා බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං භො ගොතමි, අභික්කන්තං භො ගොතමි. ඥෙය්‍යථාපි භො ගොතමි තික්කජුජ්ජිතං වා උක්කජුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුල්ලස්ස වා මග්ගං ආවිකේඛය්‍ය අක්කිකාරො වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය: වක්ඛු-මන්තො රුපානි දක්ඛිනාසීති. එවමෙව භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච තික්ඛුසඛ්ඤං ව. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. එසාහං භො ගොතම සත්ත ව උසහසතාති සත්ත ව වච්ඡතරසතාති, සත්ත ව වච්ඡතරිසතාති, සත්ත ව අජ්ජතාති සත්ත ව උරබ්බසතාති මුඤ්චාමි, ජිවිතං දෙමි. හරිතාති වෙච තිණාති බාදනතු සීතාති ව පානීයාති පිචනතු සීතොච නෙසං වාතො උපවායතුති.

94. අථ ඛො හගවා කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ආනුසුඛිකථං කපෙසි සෙය්‍යථීදං? දුක්ඛථං සීලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීනවං ඕකාරං සංකිලෙෂං නෙක්ඛමෙම ව ආනිසංසං පකාසෙසි. යද්ද හගවා අඤ්ඤාසි කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං කල්ලවිතතං මුද්දවිතතං විනිවරණවිතතං උදග්ග-විතතං පසන්නවිතතං. අථ යා බුද්ධානං සාමුක්ඛාසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාමි සුඛං විත්ථං අපගහකාලකං සම්මදෙව රජනං පටිග්ග-ණෙහය්‍ය, එවමෙවං කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තස්මිං ඥෙව ආසනෙ විරජං චිතමලං ධම්මවක්ඛුං උදපාදි: යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මනති

95. අථ ඛො කුටදන්තා බ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්මො පත්තධම්මො විදිතධම්මො පරියොගාලුඛධම්මො තිණණ්ට්ටිකීවෙජ්‍යා විගතකථංකප්ථා වෙසාරජ්ජපත්තො අපරප්පච්චයො සඤ්ඤාසනෙ හගවන්තං එතදවොච: අධිවාසෙකු මෙ හවං ගොතමො සවාතනාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඛ්ඤතාති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්ඨිභාවෙන.

මෙසේ දන්තා මෙසේ දන්තා ඔහු සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදෙයි. භවාසුවයෙන් ද මිදෙයි. අවිඤ්ඤාසුවයෙන් ද මිදෙයි. මිදුණු කල්හි ‘මිදුණේ ය’යි දැනීම වේ. “හවොත්පත්තිය ඤාණ විය. මගබ්බසර වෑය නිමාවිණ. සිවුමගින් කල සුඛ සොළොස් කිස කොටැ නිමාවිණ. මේ බව පිණිස කල සුඛ තව කිසිත් නැතැ” යි හේ දනී.

“බමුණ, මේ පලමු දක්වුණු (සියලු) යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කටහැකි, (එහෙත්) වඩා මහත් පල ද ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ද ඇති යඥය ය. බමුණ, මේ යාග සම්පතට වඩා මනොඥවු උතුම් වූ අත් යාගසම්පතෙක් නැත.”

93. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි කුළුදත් බමුණු තෙමේ, “වහන්ස, දෙසුම මනා ම ය. වහන්ස, දෙසුම මනා ම ය. වහන්ස, යම්හේ යැටිකුරු කොට තැබුණු බදුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු යමක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලාවුවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිනැ’යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එසේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මට නොයෙක් අසුරින් දහම පැවැසිණ, වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද දහම ද බිත් සහන ද සරණ යෙමි. වහන්ස, අද පටන් දිව්‍යිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට හවද ගෞතමයන් වහන්සේ මා දන වදාරණ සේක් වා. හවද ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ මම සත්සියක් ගොනුන් ද සත්සියක් නාඹු වස්සන් ද සත්සියක් නාඹු වැස්සියන් ද සත් සියක් එළුවන් ද සත්සියක් තරුණ බැටෙළුවන් ද මුදු ලමි. ඔවුනට දිව්‍ය දෙමි. නිල්තණ බුද්ධව සි ද, සිහිල් පැත් බොත්ව සි ද, ඔවුනට සිහිල් පවන ද හමත්වැසි කියායි.

94. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුළුදත් බමුණුහට දකකථා, ශීලකථා, ස්වකිකථා, කාමාදීනව, කාමයන්ගේ ලාමකබව, කාමයන්ගේ කෙලෙසීම, තෙකබවමයෙහි අනුසස් පැවසූ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් විවෙක කුළුදත් බමුණුහු (ඒ දහම් ඇසීමෙන්) නිරෝග සිතැති වූවහු, මොළොක් සිතැති වූවහු, නිවරණයන්ගෙන් පහවූ සිතැත්තහු, ඔදවැඩියා පහත් සිතැත්තහු දත් සේක් ද, එකල්හි දුඛ සමුදය නිරෝධ මාගී යන බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුත්තරීයී බමිදෙශනාවක් වේ නම් එය පැවසූ සේක.

යම් සේ පිරිසිදු වූ පහ වූ කළු බව ඇති වනෙක් මොනොවට ම රදන් පිළිගන්නේ ද, එසේ ම කුළුදත් බමුණුහට එ අස්තෙහි ම, යමෙක් උපදනා සුලු නම් ඒ සියල්ල නැසෙන සුලු වේ යැ යි කෙලෙස් රජස් රහිත, කෙලෙස් මල රහිත දහම් ඇස පහළ විය.

95. ඉක්බිති (මෙසේ) දුටු අරියස් දහම් ඇති, පැමිණි අරියස් දහම් ඇති, ප්‍රකට වූ අරියස් දහම් ඇති, බැසැ ගත් අරියස් දහම් ඇති, තිණු විසිකිස් ඇති, පහ වූ සැක ඇති, බුදුසස්තැ විසාරද බවට පැමිණි, පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ කුළුදත් බමුණු තෙමේ ‘පින්වත් ගෞතම තෙමේ සෙට දිනට මගේ බත බිත් සහන හා ඉවසා වා’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුන්ණිමිභාවයෙන් එය ඉවැසූ සේක.

97. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡො අභිවාසනං පිදිතා උට්ඨායාසනා හගච්ඡන්තං අභිවාදෙති පදකම්මණං කතා පක්කාමි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතතියා අව්වයෙන සතෙ යඤ්ඤවාටෙ පණීතං බාදනීයං ගොජනීයං පටියාද්‍යපෙතා හගච්ඡො කාලං ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං හත්තන්ති.

98. අථ ඛො හගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙති පත්තච්චරං ආදය සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසන යෙන කුට්ඨනාස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස යඤ්ඤවාටො තෙත්ථපසඛකමි. උපසඛකමිති පඤ්ඤතො ආසතෙ නිසීදී. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො බුඬපමුඛං භික්ඛුසඛසං පණීතො බාදනීයෙන ගොජනීයෙන සත්තං සත්තපොසි සමපවාරෙසි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡන්තං භුත්තාපිං ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගහෙති එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො කුට්ඨනං බ්‍රාහ්මණං හගවා ධම්මියා කථාය සද්දසොසා සමාදපෙති සමුත්තරෙති සමපතංසෙති උට්ඨායාසනා පක්කාමිති.

කුට්ඨනසුත්තං නිට්ඨිතං සඤ්චමං.

97. ඉක්ඛිති කුඵදන් ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවැසු නියා දුනා හුත්තෙන් නැගී ඔබ වැදෑ පැදකුණු කොට නික්මුණේ ය. ඉන් පසු කුඵදන් ඛමුණු ඒ රැය ඇවැමෙන් සිය සාගරායෙහි ප්‍රණීත බාදු භෞජ්‍ය පිළියෙල කරවා, ‘පින්වත් ගෞතමසිති, දෑන් කල් ය. බත නිමිසේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දැන්වී ය.

98. ඉක්ඛිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පා සිටුරු ගෙනා බික් සහන කැටුව කුඵදන් ඛමුණුගේ සාග්‍යවාටය කරා එළඹී සේක. එළඹූ පැතැවු අස්නා වැඩැහුන් සේක. එකල්හි කුඵදන් ඛමුණු බුදුපාමොක්ඛික්සහන ප්‍රණීත බාදු භෞජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වී ය. පැවැරැවී ය. ඉන් පසු කුඵදන් ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වළඳ පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අත්ඇත්තවුන් දුනා, මිටි අස්නක් ගෙන එක් පසෙක හිඳැගත්තේ ය. එසේ හුන් කුඵදන් ඛමුණුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෑහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා ගුණදහම් ගන්වා ගුණදහම් වැඩිමෙහි උතත්තු කොට ගුණ වදාරා සිත සතුටු කොට හුත්තෙන් නැගී නික්මී සේක.

සස්මන්ත කුඵදන් සුතුර නිමිසේ ය.

6. මහාලිසුන්.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං.

තෙන ඛො පන සමයෙන සබ්බසුලා කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා වෙසාලියං පටිවසන්ති කෙනවිදෙව කරණීයෙන. අසොසාසුං ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා, “සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්කපුත්තො සක්කකුලා පබ්බජිතො වෙසාලියං විහරති කුටාගාරසාලායං. තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං සල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තතො: ‘ඉති’පි සො හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො පිත්ථාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගිකං සසාමණ්ඩ්‍රාහ්මණීං පරං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ඛමමං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියො-සානකල්‍යාණං සාත්ථං සඛ්‍යඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පට්ඨාසෙති. සාමු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති”ති.

2. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඬකමිංසු. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා නාගිතො භගවතො උපට්ඨාකො ගොති. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා යෙනායසමා නාගිතො තෙනුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිත්වා ආයසමන්තං නාගිතං එතදවොචු: “කහං හු ඛො හො නාගිත, එතරගි සො භවං ගොතමො විහරති? දස්සනකාමා හි මයං තං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“අකාලො ඛො ආටුසො හගවන්තං දස්සනාය. පටිසලුචිතො හගවා”ති.

අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා තත්ථෙව එකමන්තං නිසිදිංසු: “දිස්වා’ව මයං තං භවන්තං ගොතමං ගමිස්සාමා”ති.

3. ඔට්ඨාදො’පි ලිච්ඡි මහතියා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා යෙනායසමා නාගිතො තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා ආයසමන්තං නාගිතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො ඔට්ඨාදො’පි ලිච්ඡි ආයසමන්තං නාගිතං එතදවොච: “කහං හු ඛො හන්තන නාගිත, එතරගි සො හගවා විහරති අරහං සමමාසමුද්ධො? දස්සනකාමා හි මයං තං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධන්ති.”

6. මහාලි සුත්‍රය

1. මෘ විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකි හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අසල මහවෙහෙරෙහි කුලාරහල් මහ වෙහෙරෙහි වැඩ වසන සේක.

එ සමයෙහි වූ කලි කෙසෙසාල් රට වැසි බොහෝ බමුණු දුතයෝ ද මහද රට වැසි බොහෝ බමුණු දුතයෝ ද කිසි යම් ඇවැසි කරුණක් හෙකින් විසල් පුර (අවුත්) වෙසෙති. කොසොල් රටින් පැමිණි ද මහදරටින් පැමිණි ද එ බමුණු දුතයෝ රටේ පැතිරු පැවැති මේ කතාව ඇසූහ: (මේ බදු කතාවෙන් බවුත් කතා වැටිණ.) “සැහැකුලෙන් තික් මෘ පැවිදි වූ සැහැපුන් මහණ ගොසුම් තෙමේ වතාහි (මේ සමයෙහි) විසල්-පුර මහවෙහෙරෙහි කුලාරහල් වෙහෙර වෙසෙයි. ‘ඒ හඟවන් තෙමේ මේ මේ කරුණිනුත් රහත් ය, සම්මාසම්මුදු ය, විද්‍යාවරණ සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි ය, දෙව්මිනිස්තට ශාසනා ය, බුද්ධ ය, හඟවන් යැ’ හි ඒ පින්වත් ගොසුම්හු පිළිබඳ කලණ කීත් හඬ උස් වැ තැංගේ ය. ඒ පින්වත් ගොසුම් තෙමේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුත් සහිත මේ ලොව, මහණ බමුණන් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත සත් වග තෙමේ ම වෙසෙයිනි දුත පසක් කොට (ලොවට) දන්වයි. හේ මූල කලණ වූ මෘදු කලණ වූ අග කලණ වූ අරුත් සහිත අකුරු සපුර සහිත හැම ලෙසින් පිරිපුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු බඩසර පටසයි. එ බදු වූ රහතුන් දක්ම වූ කලි හිත වැඩ ඵලවතුයේ වෙයි” යනු යි.

2. ඉක්බිති, කොසොල් රටින් ද මහද රටින් ද පැමිණි ඒ බමුණු-දුතයෝ මහවෙහෙරෙහි කුලාරහල් වෙහෙරට එළැඹියහ. එ සමයෙහි නාහිත තෙරණුවෝ හාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උවදු වෙති. ඉක්බිති ඒ දෙරටින් ම අං බමුණු දුතයෝ නාහිත තෙරුන් කරා ගියහ. ගොස්, ‘පින්වත් නාහිත-යිති, දන් ඒ පින්වත් ගොසුමාණන් කොහි වෙසෙත් ද? ඇපි වතාහි ඒ හඟව් ගොසුමාණන් දක්නා පිසියම්හ’යි කිත.

“ඇවැත්ති, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට (දන්) කල් නො වේ ම ය. හාග්‍යවතුන් වහන්සේ (දන්) පිළිසලනෙහි යෙදුණු සේක් වෙති”යි (නාහිත තෙරණුවෝ වදලහ.)

එ විට ඒ බමුණු දුතයෝ ‘අපි ඒ පින්වත් ගොසුමාණන් දකෑ ම යන්නම්හ’යි එහි ම එක් පසෙකැ හිඳ ගත්හ.

3. බ්‍රහ්මදා ලිව්වි තෙමේ ද මහත් ලිව්වි පිරිසක් හා මහවතයට කුලාරහලට, එහි නාහිත තෙරුන් වෙත එළැඹියේ ය. එලඹූ නාහිත තෙරුන් වැද පසෙකැ සිටියේ ය. පසෙකැ සිටි බ්‍රහ්මදා ලිව්වි තෙමේ ද නාහිත තෙරුන්ට “වහන්ස, දන් ඒ හාග්‍යවත් අරුත් සම්මාසම්මුදුගත් වහන්සේ කොහි වසන සේක් ද? අපි ඒ බඟවත් රහත් සම්මාසම්මුදුන් දක්නා පිස්සමෝ”යි මේ බස් කී ය.

“අකාලො ඛො මහාලී භගවන්තං දස්සනාය, පටිසල්ලීනො භගවා”ති. ඔට්ඨඥො’පි ලීච්ඡි තතෙව ඵකමන්තං නිසීදි. “දිස්වා ව අභං තං භගවන්තං ගමිස්සාමි අරභන්තං සමවාසමුට්ඨානති.”

4. අථ ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා යෙනායස්මා තාගිතො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආයස්මන්තං තාගිතං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ‘ඵකමන්තං සීහො ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා ආයස්මන්තං තාගිතං ඵතදවොච: ඵතෙ භනෙන්ත කස්සප, සමමුත්තො කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා ඉබ්බපසඛකන්තා භගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨඥො’පි ලීච්ඡි මහතීයා ලීච්ඡිපට්ටසාය සද්ධිං ඉබ්බපසඛකන්තො භගවන්තං දස්සනාය, සාධු භනෙන්ත කස්සප ලභතං ඵසා ජතතා භගවන්තං දස්සනාය’ති.

‘තෙන හි සීහ, තිසෙඤ්ඤව භගවතො ආරොචෙහීති’. ‘ඵචං භනෙන්’ති ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා ආයස්මන්තො තාගිතස්ස පටිසසුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සීහො ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා භගවන්තං ඵතදවොච: “ඵතෙ භනෙන්ත සමමුත්තො කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා ඉබ්බපසඛකන්තා භගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨඥො’පි ලීච්ඡි මහතීයා ලීච්ඡිපට්ටසාය සද්ධිං ඉබ්බපසඛකන්තො භගවන්තං දස්සනාය, සාධු භනෙන්ත ලභතං ඵසා ජතතා භගවන්තං දස්සනාය”ති.

“තෙන හි සීහ විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤාපෙහි”ති.

“ඵචං භනෙන්’ති ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසො භගවතො පටිසසුත්වා විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤාපෙහි. අථ ඛො භගවා විහාර නික්ඛමම විහාරපච්ඡායායං පඤ්ඤානෙන්ත ආසනෙ නිසීදි.

5. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු, සමෙමාදතීයං කථං සාරාණීයං චිතියාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදිංසු. ඔට්ඨඥො’පි ලීච්ඡි මහතීයා ලීච්ඡිපට්ටසාය සද්ධිං යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීත්තො ඛො ඔට්ඨඥො ලීච්ඡි භගවන්තං ඵතදවොච:

‘පුරිමානි භනෙන්ත දිවසානි පුරිමතරානි සුතක්ඛනෙතො ලීච්ඡිපුත්තො යෙනාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා මං ඵතදවොච: ‘යද්දෙසෙ අභං මහාලී, භගවන්තං උපනිස්සාය විහරාමි ත විරං තිණි වස්සානි, දිඛ්ඛානි හි ඛො රූපානි පස්සාමි පිඨරූපානි කාමුපසංහිතානි රජනීයානි, තො ව ඛො දිඛ්ඛානි සද්දානි සුණාමි පිඨරූපානි කාමුපසංහිතානි රජනීයානි’ති. සත්තා-තෙව නු ඛො භනෙන්ත සුතක්ඛනෙතො ලීච්ඡිපුත්තො දිඛ්ඛානි සද්දානි තාස්සොසි පිඨරූපානි කාමුපසංහිතානි රජනීයානි උදුහු අසන්තානි’ ? ති.

“මහාලිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට දැන් නොකල් ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිළිසලතෙහි යෙදී තිදිනා සේකැ”යි තෙරණුවෝ වදලහ. ඔට්ඨාණු ලිව්වී තෙමෙන් “ඒ භාග්‍යවන් අතීන් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ දැකූ ම යන්නෙමි”යි එහි ම එක් පසෙකැ හිඳූ ගත්තේ ය.

4. එකල්හි වතාහි සිංහ නම් ගෙරණ නාහිත තෙරුන් කරු හිසේ ය. ගොස් තෙරුන් වැඳ, පසෙකැ සිටියේ ය. පසෙකැ සිටි ගෙරණ තෙම කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ කොසොල් රටින් ද මගද රටින් ද පැමිණැ සිටින බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට මෙහි එළැඹියාහ. ඔට්ඨාණු ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිසක් හා කැටුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු පිණිස මෙහි එළැඹියේ වෙයි. කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ ජනමුළුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට ලබතොත් මැනවැ”යි සැල කෙළේ ය.

“සිංහය, එසේ වී නම්, තෙපි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරව”යි (තෙරණුවෝ වදලහ.) “එසේ ය, වහන්සැ” යි ම සිංහ ගෙරණ තෙම නාහිත තෙරුන්ට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු හිසේ ය, ගොස්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳූ පසෙක සිටියේ ය. එසේ සිටි “වහන්ස, කොසොල් මගද යන දෙ රටින් පැමිණි මේ බොහෝ වූ බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියෝ වෙති. ඔට්ඨාණු ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිසක් කැටුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියේ වෙයි. වහන්ස, මේ ජනමුළුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට ලබතොත් මැනවැ”යි කී ය.

“සිංහය, එසේ නම් විහාරප්‍රාක්ෂායායෙහි (වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි) අස්තක් පණවව්”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක).

“එසේ ය වහන්සැ”යි ම සිංහ ගෙරණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී වෙහෙර ඉදිරියේ සෙවණෙහි අස්තක් පැණවී ය. එ විටැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහෙරින් තික්මැ වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි පැණවුණු අස්තැ වැඩැහුන් සේක.

5. ඉක්බිති ඒ කොසොල් මගද දෙ රටින් ආ බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වෙත එළැඹියාහ, එළැඹූ ඔබ හා සතුටු වූහ, සතුටු වියැ යුතු සිහි කවසුතු (සිතැ රැදැවියැ යුතු) කතා තිමවා පසෙකැ හිඳ ගත්හ. ඔට්ඨාණු ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිස හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹූ ඔබ වැඳූ පසෙක හිඳූ ගත්තේ ය. එසේ පසෙකැ හිඳූ ගත් ම ඔට්ඨාණු ලිව්වී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කී ය:

“වහන්ස, ඊසේ දවසැ ද එසිනුත් පෙර දිනවල ද ලිව්වී පුත්‍ර සුතකඛතත තෙමේ මා වෙත ආයේ ය. අවුත් මට ‘මහාලිය, යම් දිනෙක පටන් තුන් හවුරුදු පමණ වූ නොබෝ කලක් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරැ කොටැ විසිමි ද, ඒ කාලය තුළැ කමරය යුත් මිහිරි වූ, සිත් අලවන දෙව රු වූ කලී දිටිමි. වැලි කමරය ඇති, මිහිරි වූ, සිත් අලවන දෙවී හඬ නො ම ඇසිමි. යි කී ය. වහන්ස, ලිව්විපුත්‍ර සුතකඛතතයා ඇත්තා වූ ම මිහිරි කමරය ඇති සිත් අලවන දෙවී හඬ නො ඇසී ද? තැන ගොත් තැත්තාවූ ම එසේ වූ දෙවීහඬ නො ඇසී ද?’ (යනු යි).

“සත්‍යානෙව ඛො මහලී සුතකම්‍යතො ලිඛිවිසුතො දිඛොති සද්දති නාණොසි පියරූපාති කාමුසංභිතාති රජනීයාති නො අසත්‍යාති” යි.

6. “කොහු බොහොනෙහි හෙතු කොපවිමො, යෙන සත්තානෙව
 ඉතකමනො: ලිච්චිපුතො: දිබ්බාති සඤ්ඤාති නායොසි පිඨරූපාති
 කාමුපසංභිතාති රජනිදාති තො අසත්තාති?”ති.

“ඉබ මහාලී භික්ෂුනෝ පුරත්තිමාය දිසාය එකංසභාවිතෝ සමාධි
 භෝති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං,
 නෝ ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනීයානං, සො පුරත්තිමාය දිසාය එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං
 රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නෝ ච
 ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං,
 පුරත්තිමාය දිසාය දිබ්බාති රූපාති පස්සාති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති
 රජනීයාති, නෝ ච ඛො දිබ්බාති සඤ්ඤාති පුණ්ණාති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති
 රජනීයාති, භං කිස්ස භෙදා: එවං භෙතං මහාලී භෝති භික්ෂුනෝ
 පුරත්තිමාය දිසාය එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය
 පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නෝ ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං
 සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.”

7. පුත වපරං මහාලී භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ- උත්තරාය දිසාය-පෙ- උඤ්චමධො තීරිං ඵකංසභාවිතො සමාධි භොති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමමුසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො උඤ්චමධො තීරිං ඵකංසභාවිතො සමාධිමති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්දාය පියරූපානං කාමු-පසංභිතානං රජනීයානං, උඤ්චමධො තීරිං දිබ්බාති රූපානි පස්සති පිඤ්ඤාපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති නො ච ඛො දිබ්බාති සඤ්ඤාති පුණ්ණාති පිඤ්ඤාපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? ඵලං හෙතං මහාලී භොති භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තීරිං ඵකංසභාවිතො සමාධිමති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුප-සංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

8. ඉබ් මහාලී හික්කුතො පුරන්ධිමය දිසාය එකංසභාවිතො සමාධි
 හොති දිබ්බානං සද්දන්තං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං,
 නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනීයානං. සො පුරන්ධිමය දිසාය එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං
 සද්දන්තං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො
 දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.
 පුරන්ධිමය දිසාය දිබ්බාති සද්දන්ති පුණ්හති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති
 රජනීයාති, නො ච ඛො දිබ්බාති රූපාති පස්සති කාමුපසංහිතාති රජනී-
 යාති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං මහාලී හොති හික්කුතො පුරන්ධිමය
 දිසාය එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං සද්දන්තං සචණ්දාය පියරූපානං
 කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය
 පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.

“මහාලිය, නැත්තා වූ දෙව් හඬ නො ව ඇත්තා වූ ම මිහිරි වූ, කමරස යුත් සිත් අදනා දෙව්හඬ ලිව්ව්පුත්තු සුතකඩ්ගතා තෙම නො ඇසී යැ”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

6. “වහන්ස, යම් හෙයකින් ලිව්ව්පුත්තු සුතකඩ්ගතා නැත්තා වූ හඬක් නො ව ඇත්තා වූ ම, මිහිරි වූ, කමරස යුත්, සිත් අදනා දෙව්-හඬ නො ඇසී නම්, එයට හෙතු කවර යැ? ප්‍රත්‍යයය කවරයැ?” (සි මහාලී පුඵවුත).

“මහාලිය, මෙහි මහණක්කු විසින් මිහිරි වූ, කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව් රු දක්නා පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක්කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව්හඬ අසනු පිණිස සමාධිය වඩන ලද්දේ නො වෙයි ද, හේ එසේ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නො වැ දෙව් රු දක්නා පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩනා ලද කල්හි පෙර දිග වූ මිහිරි...දෙව් රු දකී. එහෙත් මිහිරි...දෙව්හඬ නො අසයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, මහණ විසින් මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස නො වැ මිහිරි වූ...දෙව් රු පිළිබඳ එක් කොටසක් ම පිණිස පෙර දිගට සමාධිය වඩන ලද කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

7. තවද මහාලිය, මහණක්කු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට,...පැයිම් දෙසට,...උතුරු දෙසට,...උඩ දෙසට,...යට දෙසට,... සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට...උඩ දෙසට යට දෙසට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද කල්හි, මිහිරි වූ ...දෙව් රු දකී, එහෙත් මිහිරි වූ...දෙව්හඬ නො අසයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, එ මහණක්කු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ දෙව් රු දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට...උඩ දෙසට...යට දෙසට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩනා ලද කල්හි මෙය මෙසේ ම වෙයි.

8. මහාලිය, මෙහි මහණක්කු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවැ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි නම්, එසේ හෙ තෙම, මිහිරි වූ ...දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවැ මිහිරි...දෙව්හඬ අසනු පිණිස පෙරදිගට එක් කොටසක් සමාධිය වැඩු කල්හි, පෙර දිග මිහිරි...දෙව්හඬ අසයි. මිහිරි...දෙව් රු නො ම දකී. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, මහණක්කු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වැඩු කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එ හෙයිනි.

9. පුත ව පරං මහාලි භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තිරියං එකංසභාවිනො සමාධි තොති දිබ්බානං සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-තිරියං එකංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානං සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උඤ්චමධො තිරියං දිබ්බාති සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමු-පසංභිතාති රජනීයාති, නො ව ඛො දිබ්බාති රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි තොති භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-තිරියං එකංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානං සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

10. ඉධ මහාලි භික්ඛුනො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිනො සමාධි තොති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, පුරුජිමාය දිසාය දිබ්බාති ව රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති, දිබ්බාති ව සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි තොති භික්ඛුනො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

11. පුත ව පරං මහාලි භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තිරියං උභයංසභාවිනො සමාධි තොති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තිරියං උභයංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උඤ්චමධො තිරියං දිබ්බාති රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුප-සංභිතාති රජනීයාති, දිබ්බාති ව සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි තොති භික්ඛුනො උඤ්චමධො තිරියං උභයංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

අයං ඛො මහාලි හෙතු අයං පච්චයො, යෙන සන්තානෙව සුතකඩතෙනා ලිච්ඡපිපුතෙනා දිබ්බාති සද්දති නායොසාධි පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති නො අසන්තාති”ති.

12. “එතාසං නුත හතෙත සමාධිභාවතානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බ්‍රහ්මචරියං වරන්ති”ති.

9. තව ද මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙවරු දක්නා පිණිස නොවූ මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස දකුණු දිගට...පැයීම දිගට...උතුරු දිගට...උඩට...යටට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවූ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස දකුණු දිගට...උඩට යටට සරසට වඩන ලද සමාධිය ඇති කළේ මිහිරි වූ ...දෙව් රු නො දකී, (එහෙත්) මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නට නොවූ මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනුවට දකුණු දිගට...උඩට...යටට සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වැඩූ කළේ මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

10. මහාලිය, මෙහි මහණක්නු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙවරු දක්නා පිණිස ද, මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස ද යන දෙ කොටස ම පිණිස පෙර දිගට සමාධිය වඩන ලද්දේ වෙයි. ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මෙසේ දෙ කොටස ම පිණිස (තමා විසින්) වඩනා ලද සමාධිය ඇති කළේ මිහිරි වූ...පෙර දිග දෙව් රු ද දකී, මිහිරි වූ ..පෙර දිග දෙව් හඬ ද අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නට ද, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනුවට ද යි මෙසේ මේ දෙ කොටස ම පිණිස පෙර දිගට වඩන ලද සමාධිය ඇති කළේ මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

11. තව ද මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ... දෙව් රු දක්නා පිණිස ද, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මේ දෙ කොටස ම පිණිස දකුණු දිගට...උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට සමාධිය වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ එසේ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මේ පරිද්දෙන් මේ දෙ කොටස ම පිණිස දකුණු දිගට...උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට (තමා විසින්) වඩනා ලද සමාධිය ඇති කළේ, ...දෙව් රු ද දකී,...දෙව් හඬ ද අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි (මෙසේ) මේ දෙකොටස ම පිණිස දකුණු දිගට... උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට වඩන ලද සමාධිය ඇති කළේ මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

මහාලිය, යම් ශතයෙකින් ලිවිවිපුත්තු සුතකඩතනයා හැත්තා වූ නොවූ ඇත්තා වූ ම මිහිරි, කමරසයෙන් යුත් සිත් අදනා දෙව් හඬ නො ඇසී ද, මේ එයට හෙතුව යැ, මේ එයට ප්‍රත්‍යය යැ”(සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

12. “වහන්ස, හිසුනු මෙසේ මේ සමාධින් පසක් කරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර රකිත් යැ යි සිතමි” යි (මහාලි කී ය.)

13. ත ඛො මහාලි, එතාසං සමාධිභාවනානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති. අනි ඛො මහාලි, අකෙඤ්ඤා* ව ධම්මා උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්තිති.

14. කතම පත තෙ භනෙත ධම්මා උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව, යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බුභමචරියං වරන්තිති.

15. ඉධ මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයෝජනානං පරික්ඛයාසොත්තාපනොතොති අවිනිපාතධම්මො නිගමො සමමාධිපරයණො. අයං*පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයෝජනානං පරික්ඛයා රුහදොසමොභානං තනුභතා සකදායාමි හොති සතිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ති, උක්ඛස්සන්තං කරොති. අයමි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු ඔරමාභියානං සංයෝජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතීතො හොති තස්ස පරිනිබ්බාසි අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයමි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු මසි බුභමචරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු අසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරිතා උපසම්පජ්ජ පිහරති. අයමි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති.

ඉමෙ ඛො තෙ මහාලි ධම්මා උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති"ති.

16. "අනි පත භනෙත මගො, අනි පටිපදා එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?"ති.

"අනි ඛො මහාලි, මගො, අනි පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා"ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

13. “මහාලිය, මහණනු මේ සමාසින් පසක් කරනු පිණිස මා කෙරෙහි බලසර නො රකිත්. මහාලිය, යම් දු පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර රකිත් නම්, ඒ වඩා උසස් වූ වඩා උතුම් වූ අන්‍ය වූ ම දහම් කෙනෙක් ඇතියක” (සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

14. වහන්ස, යමක් පසක් කරනු පිණිස භික්ෂුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරේ බලසර රකිත් නම් ඒ වඩා උසස් වූ වඩා උතුම් අන් දහම්නු කවුරු ද?” (සි මහාලි පුළුවන.)

15. “මහාලිය, මේ සත්තා මහණ තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් (සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සිලබ්බතපරමාස යන තුන) නැසීමෙන් අපායතට නොවැටෙන සුලු, මානිවූෂිනියාමයෙන් තිස්වින ගති ඇති, සම්බෝධිය (මතු තුන් මහ) පරම ගතිය කොටැති, සෝවාන් ප්‍රඥාලක් වේ ද, මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා කෙරෙහි බලසර සරත් නම්, ඒ මේ දහම ද (සෝවාන් මහ ද) යට කී සමාසින්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් නැසී යෑමෙන් රා දෙස් මොනො තුන තුනී වීමෙන් සෙදගැමි වේ. එක් වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි. මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර සරත් නම්, මේ දහම ද යට කී සමාසින්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ ඔරමහාසිය (කාමහවය හරතය කරන) සංයෝජන පස මුළුල්ල ම නැසීමෙන් ඔපපාතක අත්බව ලබන්නෙක් වෙයි. (ශුද්ධාවාස බලලොවැ උපදින්නේ වෙයි.) එ බලලොවිහි ම පිරිනිවෙන සුලු වෙයි. එ ලොවින් (නැවැත පිළිසඳ ගැනුම් විසින්) මෙහි නොඑන සුලු වෙයි. මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර සරත් නම්, මෙය ද උඩ කී සමාසින්ට වඩා උසස්ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ ආසුටයන් ක්ෂීණවීමෙන් ආසුට රහිත වූ අර්හත්කථාල සමාසිය ද අර්හත්කථාල ඥානය ද මේ අත්බවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් පසක් කොටැ ලැබ ගෙන වෙසෙයි. මහාලිය, යමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර සරත් නම්, මෙය ද යට කී සමාසින්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

මහාලිය, මහණනු යම් දහම් කෙනතුන් පසක් කරන කරුණින් (පසක් කරනු පිණිස) මා වෙත බලසර සෙරෙත් නම්, මේ යට කී සමාසින්ට වඩා උසස් වූ, වඩා උතුම් වූ ඒ දහම්නු” යැ යි (වදාළ සේක.)

16. (එ විට මහාලි තෙම) ‘වහන්ස, (ඔබ වදාළ) මෙකී දහමින් පසක් කරනුවට මගෙක් ඇත්තේ ද? පිළිපැදීමක් ඇත්තේ ද?’ යි විචාලේ ය.)

“මහාලිය, මේ දහම් පසක් කරනුවට මගෙක් ඇත්තේ ය, පිළි-පැදීමක් ඇත්තේ යැ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

17. “කතන්තො පන භතොන මග්ගො, කතමො පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?”ති.

“අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො, සෙය්‍යපිදං? සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පො, සම්මාචාරො සම්මාකම්මනො, සම්මාආජිවො, සම්මාචාරායාමො සම්මාසත්ති සම්මාසමාධි. අයං ඛො මහාලි මග්ගො අයං පටිපදා, එතෙසං සච්ඡිකිරියායං.

18. එකදුතං මහාලි සමයං භොසමිතිං විහරාමි කොසිතාරාමෙ. අථ ඛො ඥො පබ්බජිතා මුණ්ඩිකො ව පරිබ්බාජකො ජාලියො ව දුරුපතති-කතොතොසි යෙනාහං තෙනුපසංකම්පිතං. උපසංකම්පිතො මම සද්ධං සම්මොදංසු, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ඕතා ඛො තෙ ඥො පබ්බජිතා මං එතදවොචුං. “කිනන්තුවො ආවුසො ගොතම, තං ජීවං තං සරීරං? උදාහු අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං?”නති.

“තෙන භාවුසො සුණාථ සාධුකං මනසි කණ්ඨ ගාහිස්සාමි”ති.

“එවමාවුසො”ති ඛො තෙ ඥො පබ්බජිතා මම පච්චස්සොසුං. අහං එතදවොචං:

19. ඉධාවුසො තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො [යථා සාමඤ්ඤාඵලෙ එවං වින්ධාරෙතබ්බං]-පෙ-

තස්සිනම පඤ්චනිවරණේ පතීනෙ අත්තති සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමතස්ස කායො පස්සමානි. පස්සද්ධි-කායො සුඛං වෙතදති සුඛිනො විතතං සමාගියති.

20. සො විච්චෙව්ව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣාතං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො දුකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකතොතොසි වා කංසථාලෙ න්‍යානියප්පිණ්ණොති ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨා-සකං සංඤ්ඤාය. සංයං න්‍යානියපිණ්ණි සෙනන්තානුගතො සෙනහපරෙතො සන්තරාමාහිදු පුටා සෙතනෙන, න ච පග්ගරණී.

එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

17. “වහන්ස, මේ දහම් පසක් කරනුවට ඇති ඒ මහ, ඒ පිළිපැදීම කවරේ ද?” (සි මහාලි පුඵවුත.)

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:

“ඒ මේ අර් අවැසි මහ ම ය. එ නම: සමාග්දූෂට්‍ය, සමාග්කංකරාය, සමාග්වචනය, සමාග්කමාන්තය, සමාගාජ්චය, සමාග්ව්‍යායාමය, සමාග්-සමානිය, සමාග්කමානිය යන අට ය. මහාලිය, එකී දහම් පසක් කරනුවට මේ ම මහ ය, මේ ම පිළිපැදීම ය.

18. මහාලිය, මම එක් කළක කොසොඹෑ නුවරට තොදරෙහි වූ කොසිකාරාමයෙහි වෙසෙමි. එ කල මණ්ඩසා නම් පිරිවැජ් ද, ලිමුවා පසක් දරන පිරිවැජ්ජන්ත්‍ර අතැවැසි ජාලිය නම් පිරිවැජ් ද සි මේ දෙ පැවිද්දේ මා වෙත එළැඹෑ මා හා සතුටු වූහ. සතුටු විසෑ යුතු සිතැ රැදැවියැ යුතු කතා කීමවා පසකැ සිටියහ. පසෙකැ සිටි ඒ දෙ පැවිද්දේ “කිසමක් ද ඇවැත්ති, හොසුම් තෙමේ ‘ජීවයන්’ හේ ම ද? ශරීරයන් හේ ම ද? (ජීවයන් ශරීරයන් දෙක ම එකක් ද?) නො හොත් ජීවය එකෙකුත් ශරීරය අනෙකෙකුත් වේ ද?” සි විමාලහ.

“ඇවැත්ති, එසේ වී නම් අසවු. මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියත්තෙමි” සි (මම කිම.) ‘එසේ ය. ඇවැත්ති’ සි ඒ දෙ පැවිද්දේ මට පිළිවදන් දුන්හ. මම මතු දක්වෙන මේ දෑ කියෙමි.

19. “ඇවැත්ති, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ...තථාගත තෙම ලොවැ සතල වෙයි [සටා සාමඤ්ඤාඵලසුත්‍රයෙහි ආ පරිදි ම විහාර කළ යුතු.]

තමා කෙරෙහි මේ නීවරණ පස නැසුණුවන් දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ කය සංසිදෙයි. සංසුන් කයැත්තේ සුව විදී. සුවැත්තහු ගේ සිත එකඟ වේ.

20. හේ කාමයන් ගෙන් වෙන් වෑ ම සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් (ද) වෙන් වෑ ම, විතකී සහිත විමාර සහිත, විවෙකයෙන් උපන්, ප්‍රීතියන් සුවයන් ඇති පලමු දහන් ලැබෑ වෙසේ. හේ මේ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරු ලයි, භාත්පසින් ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අග පසයින් සුත් මුළු-කයෙහි විවෙකජ පිති සුවය පැතිරු වැදූ නොගත් කිසි දෑ තැනෙත් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් සේ සමත් කිලිහෙක් හෝ කිලිහකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොහොතලියෙක නාහසුණු බනා දිය ඉස ඉස පිඩු කරන්නේ ද, ඒ නාහසුණු පිඩු කා වැදුණු දිය ඇත්තේ හැම තැන ම දියෙන් සුකන වූයේ, ඇතුලතත් පිටතත් සහිත වෑ හැමතැන ම දියෙන් පැතිරු ගියේ, දියත් නො වගුරුවන්නේ වේ ද,

ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවෙකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරු ලයි භාත්පසින් ස්පඨි කෙරෙයි. සියලු අග පසග ඇති ඔහුගේ මුළුකයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරු වැදූ නොගත් කිසි දෑ තැනෙත් නො වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුලත් කර ඇත.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා? ති.

යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වාති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ව පතාහං න වදාමි තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වාති.

21. පුත වපරං ආවුසො භික්ඛු විතකකච්චාරුතං. චූපසමා අජඛතතං. සමපසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතිසර්ඛානං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිති-සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

22. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උදකරහදෙ ගමහිරෙ උබ්භිදදකො - [ගථා සාමඤ්ඤථලෙ එවං වින්ධාරෙතබ්බං.]

තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

23. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු පිතිසා ව විරුතා උපෙකකකො ව විහරති සතො සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙති, යං තං අරියො ආවිකඛනති: උපෙකකකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතිසර්ඛානං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

24. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උප්පලිනියං වා පදුමනියං වා -පෙ-, පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ඒ ම ජීව යැ ඒ මැ ශරීරයැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ ඔහු විසින් කියන්නට යුතු දැ” යි මම් ඇසිමි.

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයත් ශරීරයත් එකක් මැ යැ’ යි හෝ ‘ඒ වෙත වෙත දෙකෙකැ’ යි හෝ කියනු ඔහුට යුතු යැ” යි (දෙ පැවිද්දේ කීහ.)

ඇවැත්ති, මම් වූකලි මෙසේ දනිමි මෙසේ දකිමි. එහෙත් මම් ‘හේ ම ජීව යැ, හේ ම ශරීර යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ නො කියමි යි (මම් කිමි.)

21. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙමේ විතකී විචාර සංහිදීමෙන් සිය සත්ත්ව උපත්, සිය සත්ත් පහද වන සිත එකඟ බව ඇති, විතකීය තැනි විචාරය තැනි, සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි දහනට පැමිණැ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි. තාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහු කයැ විවෙකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරැ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

22. ඇවැත්ති, යම් සේ යවැ උල්පත්තින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරැ විලෙක් මේ ද, [යවැ සාමඤ්ඤඵල සුත්‍රයෙහි ආ පරිදි මේ තැන විස්තර කළ යුතු.]

ඒ මුළු විලෙහි ශීතල ජලය පැතිරැ වැදූ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත්තේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරැ ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයෙහි සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරැ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

23. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද සංහිදීමෙන් උපෙක්ඛායෙන් ද යුතු වැ, සිතියෙන් හා නුවණින් හා යුතු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විඳී. ආර්යයෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යාන-ලාභියා ඇරැබැ ‘උපෙක්ඛාව ඇත්තේ ය, සිති ඇත්තේ ය, සුවවිහරණ ඇත්තේ යැ’ යි කියත් ද, හේ එසේ වූ ඒ තෙවෙනි දහනට පැමිණැ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරාලයි. හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් පැතිරැ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

24. ඇවැත්ති, යම් සේ උපුල් විලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ... පඬුරුවලැ හෝ සිහිල් දියෙන් පැතිරැ නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද,

එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපටිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සංඛා-
වතො කායස්ස නිපටිතිකෙන සුඛෙන අපඤ්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු
ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරිරනති’ වා? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’
වා”ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි, එවං පස්සාමි. අථ ච
පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරිරනති’ වාති.

25. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා
පුඤ්ඤව සොමනස්සද්දොමනස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකවා-
සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ක්කාතං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං
පරිසුද්ධෙත වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිනෙතො ගොති. නායං
කිඤ්චි සංඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙත වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං
ගොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඔදානෙන වජේන සසිසං පාරුපිත්වා
නිසිනෙතො අස්ස, නායං කිඤ්චි සංඛාවතො කායස්ස ඔදානෙන
වජේන අපඤ්චං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං
පරිසුද්ධෙත වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිනෙතො ගොති. නායං
කිඤ්චි සංඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙත වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං
ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං
අඤ්ඤං සරිරනති’ වා? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරිරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච
පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරිරනති’ වාති.

එසේ ම, ඇවැත්ති, මහණ තෙම මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාවපසින් තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම සාදි කෙරෙයි. ඔහු මුළු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිරු වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයත් හේ ම යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි ඔහු විසින් කියන්නට යුතු වේ දැ? යි [මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු යැ" යි [දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කිහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දකිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් මම 'ජීවයත් හේ ම ය, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

25. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම සුඛ වේදනාව ද දුක් වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොමනස් ඥාමනස් දෙක පහ වීමෙන්, දුක් නොවූ සුඛ ද නොවූ, උපේක්ෂාස්මිතියෙන් පිරිසිදු වූ සිවු වන දහන ලැබූ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිරු ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු සියලු කයා පිරිසිදු පබසර සිතින් නොපහස්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිස ඇතුළු මුළු කය ම ව්‍යා ගෙන හුන්නේ වේ නම්, ඔහු මුළු කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නොවැසුණු) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණතෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිරු ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු මුළු කය පිරිසිදු පබසර සිතින් නොපහස්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු දැ? යි [මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු යැ" යි [දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කිහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දකිමි, මෙසේ දකිමි. එනෙකුදු වුවත් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මම නො කියමි යි [මම කිමි]

26. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අනභිගණේ විගතූපකතිපලනෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පෙතන ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති ‘අයං බො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතාපෙතතිකසමභවො ඔදනකුමමාසුපචියො අතිව්චුච්ඡාදනපරිමෙදාන-තෙදනපිඤ්ඤාසනධර්මො. ඉදංඤ්ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මණ්ණි වෙච්චියො -පෙ- සබ්බාකාර-සම්පන්නො, තත්‍ර සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩුසුත්තං වා, තමෙන චක්ඛුමා පුරිසො තත්ථෙ කරිනො පට්ඨවෙකෙකියා ‘අයං බො මණ්ණි වෙච්චියො -පෙ- සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්‍ර සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුත්තං වා’ති. එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සො එවං පජානාති ‘අයං බො මෙ කායො රූපි -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති’.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලනභු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා” ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ල-තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

අතං බො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න ‘වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වාති.

27. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො මුඤ්ඤාමා ජිහ්වං පබ්බාතෙය්‍යා -පෙ- එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සො ඉමමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති -පෙ- අභිනිත්ථියං.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලනභු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා” ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ල-තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

26. ඇවැත්ති, තව ද ඒ මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිගත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි පහ වූ හිස කල්හි, පහ වූ විතොපකෙලශ ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, පිදුණිනා-භාවනාවට යොග්‍ය වූ කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිසලබවට පැමිණි කල්හි, විච්ඡන්තුවණ පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි. එය අතට නමා හරී. හෙ තෙම 'මහේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය. සිවු මහාභූතයන්ගෙන් සෑදුණේ ය. මාපියන්ගේ ඉක්මනින් උපන්නේ ය. බත් කොමු ඇ අහරින් වැඩුණේ ය. අතීත බව ද, දුගඳ හරහුවට සුවදවිලෙවුන් ඉලියා සුඛ බව ද, ලෙඩ දුරුලුතුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ සුඛ බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්-තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ'යි මෙසේ දන ගනී. ඇවැත්ති,... සියලු අසුරින් පිරිපුන් වෙරෙළමණෙක් යම් සේ ද එහි නිල් හුයෙක්... පඬුවන් හුයෙක් හෝ අවුනන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එය අනෙහි කොට 'මේ... සියලු අසුරින් පිරිපුන් වෙරෙළ මණෙක. මෙහි නිල් පැහැ හුයෙක් හෝ... පඬුවන් හුයෙක් හෝ අවුනන ලද සි සලකා බලන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිගත කල්හි... විච්ඡන්තුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ 'මහේ මේ කය වනාහි රූපවත් ය... මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ'යි මෙසේ දන ගනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම් මෙසේ දක්නේ නම්, 'එය ම ජීව යැ, එය ම ශරීර යැ' යි හෝ 'අනෙකෙක් ජීව යැ අනෙකෙක් ශරීර යැ' යි හෝ මෙය කියන්නට සුඛ ද? [යි මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ කියන්නට සුඛ යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

27. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිගත කල්හි... මනෝමය ශරීරයක් මවනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... ඇවැත්ති, යම් සේ මිනිසෙක් මුදු නණ ගසසකින් තණබඩය බැහැර කරන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම සිත මෙසේ සමාසිගත කල්හි... මනෝමය ශරීරයක් මවන්නට සිත යොමු කෙරෙයි... හේ මේ කසින්... නො පිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති අත් කයක් මවයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට සුඛ ද? යි [මම ඇසිමි].

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ කියන්නට සුඛ යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

අහං ඛො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාංගි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාහි.

28. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො දුකෙකා කුම්භ- කාරො වා කුම්භකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතාය මතතිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛෙය්‍යාති -පෙ- යාවුගාහමලොකාපි කායෙත වසං වනෙනති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාංගි, කල්ලනත්‍ර ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ඒති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාංගි, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාංගි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාහි.

29. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- දිඛ්ඛාය සොතධාතුයා විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො දිඛ්ඛාය සොත- ධාතුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණ්ඨි දිඛ්ඛෙ ව මානුසෙ ව -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො අධ්වාතමණපටිපනො, සො සුණ්ඨො ගෙරිකද්දම්පි -පෙ- තස්ස එවමෙසා ගෙරිසද්දෙ ඉතිපි -පෙ- එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- දිඛ්ඛාය සොතධාතුයා විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො දිඛ්ඛාය සොතධාතුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණ්ඨි දිඛ්ඛෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සනතිකෙ ව.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාංගි, කල්ලනත්‍ර ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාහි.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාංගි, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාංගි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාහි.

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

28. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සාද්ධි කොටස් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... ඇවැත්ති, යම්සේ දක්ෂ වූ කුමලෙක් හෝ කුමලක්ෂු අතැවැත්සෙක් මොනොවට සකස් කල මැටියෙන් යම් යම් ම බඳුන් වෙසෙසක් කැමැති වන්නේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, ... ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සාද්ධි කොටස් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අනෙකෙක වූ සාද්ධි කොටස් පසක් කෙරෙයි (ලබයි)... බබලොව දක්වාත් කසිත් වශයෙහි පවත්වයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ ඔහු විසින් මෙය කියන්නට යුතු ද? යි [මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

29. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ දිවකතින්... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද උභය ශබ්ද ම අසයි... ඇවැත්ති, යම්සේ ඕනිසෙක් දික් මහකට පිළිපන්නේ නම්, හේ බෙරගබන්... අසන්නේ ද, 'මේ බෙරගබැ'යි... ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඇවැත්ති, ඒ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ දිවකතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද දුරු වූ ද මහැ වූ ද උභය ශබ්ද ම අසයි

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු ද? යි [මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය දනිමි මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

30. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ-
වේතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො පරසත්තානං පර-
පුඤ්ඤානං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාති. සරාගං වා විතතං සරාගං
විතතනති පජානාති -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති
පජානාති. සෙය්‍යපාපි ආවුසො ඉත්ථි වා පුරිසො වා -පෙ- ආදාසෙ වා
-පෙ- උදකපතෙත සකං මුඛතිමිත්තං පච්චවේකධමානො සකඤ්ඤං වා
සකඤ්ඤනති ජාතෙය්‍ය, අකඤ්ඤං වා අකඤ්ඤනති ජාතෙය්‍ය, එච්ඡෙව
ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- වේතොපරියඤ්ඤාය
විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං වේතසා
වේතො පරිච්ච පජානාති, සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති
-පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනහු
ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරනති' වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරනති' වා” ති.

අහං පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ච පනාහං
න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති'
වා ති.

31. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ -පෙ- පුඤ්ඤ-
නිවාසානුස්සාතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො අනෙකවිභිතං
පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපීදං එකමපි ජාතිං -පෙ- අනෙකෙ'පි
සංවච්චවච්චකප්පො අමුත්තාසිං එවත්තාමො එවංගොතෙතා -පෙ- ඉති
සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිභිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනහු
ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං
අඤ්ඤං සරීරනති' වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරනති' වා” ති.

අහං පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ච පනාහං
න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති'
වා ති.

32. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ-
සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො දිඤ්ඤන
චක්ඛුතා -පෙ- සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ -පෙ-
සුගතෙ දුගතෙ සපාකමුඛපතෙ සතෙත පජානාති.

30. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුතුලන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසිදු දැනී. හේ සරාග සිත සරාග සිතා යි ද දැනී.. නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතා යි ද දැනී. ඇවැත්ති,... සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ යම්හේ කාටපතෙක හෝ... දිය බඳුනෙක හෝ මුවසටහන පිරික්සා බලනුයේ තලකාලාල් සහිත වුවක් තලකාලාල් සහිත යා යි ද දන ගන්නේ ද, තලකාලාල් රහිත වුවක් තලකාලාල් රහිත යා යි ද දන ගන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුතුලන්ගේ සිත තම සිතින් පිරිසිදු දැන ගනී. හේ සරාග සිත සරාග සිතා යි ද... නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතා යි ද දන ගනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මා යා, ශරීරයන් හේ මා යා'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකා'යි හෝ කියන්නට යුතු ද ? යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මා යා, ශරීරයන් හේ මා යා'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකා'යි හෝ කියන්නට යුතු යා'යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම් වූ කලි මෙය දැනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මා යා, ශරීරයන් හේ මා යා'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකා'යි හෝ නො කියමි.

31. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පෙර වූ කද පිළිවෙල දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ එක් ජාතියක් ද... නොයෙක් සංවර්තවිවර්ත කල්ප ද යන අනෙක-විධ පුළුන්වෘත්ත සිහි කරයි. 'අයෝ තැන මෙතම් ඇත්තෙම් මෙබඳු ගොත් ඇත්තෙම් වීම... මෙසේ ආකාරසහිත උද්දෙශ සහිත නොයෙක් වැදූරම් පෙර වූ කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මා යා, ශරීරයන් හේ මා යා'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකා'යි හෝ මෙය කියන්නට යුතු ද ? යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මා යා, ශරීරයන් හේ මා යා'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකා'යි හෝ කියන්නට යුතු යා'යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම් වූ කලි මෙසේ දැනිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මා යා, ශරීරයන් හේ මා යා'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකා'යි හෝ මම නො කියමි.

32. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සත්කයන්ගේ වෘත්ති උපපත්ති දන්තා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි... හේ... දිවැසින් මැරෙන මැරී උපදනා... කම් වූ පරිදි සුගතියට දුගතියට පැමිණි සත්කයන් දැන ගනී.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පබ්බතසංඝිධිපෙ උදකරහදෙ අවේන් විප්පසනෙතො අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ සිතො පසොයා සිප්පිසලුකමපි සකකරකථලමපි මච්ඡගුඛමපි වරනනමපි නිට්ඨනනමපි, තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අවේන් විප්පසනෙතො අනාවිලො, තත්ත්මෙ සිප්පිසලුකා'පි සකකරකථලා'පි මච්ඡගුඛො'පි වරනන'පි නිට්ඨනන'පිති, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු සමාහිතෙ විතෙත-පෙ-ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අපිජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්. විමුත්තමති ඤ්ඤාං හොති. 'ඛිණං ජාති, වුසිතං වුසම්චරිතං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉස්ථතතයාති පජානාති.

33. යො ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං හු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා' ? ති.

“යො යො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, න කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා’”ති.

අතං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

34. ඉදම්චොච ගගවා. අතතමනො ඔට්ඨද්ධො ලිච්ඡි හගවනො හාසිතං අභිනජ්ඣති.

මහාලිපුතනං නිට්ඨිතං ජට්ඨං.

ඇවැත්නි, යම්සේ කළමුදුනෙක වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පැදුණු, ඔබර නොවූ දිය විලෙක් වන්නේ ද, එහි ඉවුර ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ එය තුලා ගැසිරෙන ද සිටුනා ද සිප්පි බෙල්ලකුත් සක්බෙල්ලකුත් කැටකැබිලිතින් මත්සාසමූහයන් දක්නේ ද, එසේ දක්නා ඔහුට 'මේ දිය විල පහන් ය. වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. නො කැලැබුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිකුත් සක්බෙල්ලෝත් කැටකැබිලිතින් මත්සා සමූහයෝත් ගැසිරෙන්නෝ ද සිටින්නෝ ද වෙති'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඇවැත්නි, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි ආසුරාසායනය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැගුරු කෙරෙයි. හේ 'මේ දුකැ'යි ඇතිසැටියෙන් දනී...මේ ආසුර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහු සිත කාමාසුරය කෙරෙත් ද මිදේ. සිත භවාසුරය කෙරෙත් ද මිදේ. සිත අපිඤ්ඤාසුරය කෙරෙත් ද මිදේ. මිදුණු කල්හි මිදුණේ යැ යි දැනීම වේ. 'භවෝත්පත්තිය නිෂිඤ්චය. මහ බ්‍රහ්මර වෑය නිමැවිණ. කලයුතු ද කරණ ලදී. මේ රහත් බව පිණිස අත් කටයුත්තෙන් නැතැ'යි හේ දනී.

33. ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ඒවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ඒවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු දැයි [මම් ඇසිමි]

"ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ඒවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ' යි හෝ 'ඒවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ කියන්නට ඔහුට යුතු නො වේ" [යැ යි දෙ පිරිවැජ්ජයෝ කීහ.]

ඇවැත්නි, මම් වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් 'ඒවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ඒවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි කියා හෝ මම් නො කියමි. [මෙසේ ඒ දෙපිරිවැජ්ජයාට මම් කිමි.]

34. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. ඔට්ඨාන ලිව්වි තෙමේ සතුටු සිතැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්තේ ය.

සවන මහාලි පුත්‍රය ගිමිසේ ය.

7. ඡායා සුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා නොසමබ්බං විහරති නොසමබ්බාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ථෙව පබ්බජිතා මණ්ඩිසො ව පරිබ්බාජකො ඡායා ව දුරුපතතිකන්තවාසී යෙන භගවා තෙනුප-සබ්බමිංසු. උපසබ්බමිනි: භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙණි: එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා ඛො තෙ ථෙව පබ්බජිතා භගවන්තං එතදවොච්ච: “කීනත්ත ඛො ආට්ඨසො ගොතමි තං ජිවං තං සරිරං? උදත්ත අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරං?”ති.

2. තෙන භාට්ඨසො සුණාථ. සාධුකං මනසි කරොථ. හාසිසාමි’ති. ‘එවමාට්ඨසො’ති ඛො තෙ ථෙව පබ්බජිතා භගවතො පච්චසොසාසුං. භගවා එතදවොච්ච:

3. ඉධාට්ඨසො තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමුද්ධො -පෙ- (ගථා සාමඤ්ඤථලෙ එවා විතාරෙතබ්බං). එවං ඛො ආට්ඨසො හිකඬු සීලසම්පන්නො හොති.

4. කථං ව ආට්ඨසො හිකඬු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො හොති? ඉධාට්ඨසො හිකඬු චකඬුනා රූපං දිස්සා න නිමිත්තභ්ගාති හොති -පෙ- එවං ඛො ආට්ඨසො හිකඬු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො හොති.

5. කථං ව ආට්ඨසො හිකඬු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධාට්ඨසො හිකඬු අභිකක්කන්ත පටිකක්කන්ත සම්පජ්ඣකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ -පෙ- එවං ඛො ආට්ඨසො හිකඬු සතිසම්ප-ජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

6. කථං ආට්ඨසො හිකඬු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධාට්ඨසො හිකඬු සන්තුට්ඨො හොති කායපාරිභාරිකෙන චිචරෙන -පෙ- එවං ඛො ආට්ඨසො හිකඬු සන්තුට්ඨො හොති.

7. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකේන සමන්තාගතො -පෙ- පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙති, -පෙ- සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ඵච්ඡිකිල්පාය විතතං පරිසොධෙති.

7. ජාලය සූත්‍රය

1. මා පිසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක හාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොඹෑ නුවර කොමිභාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි මණ්ඩියා නම් පිරිවැජ්ඣෙක් ද දඹුල්ලා පාත්‍රයක් දරන පැවිද්දක්හුගේ අතවැසි ජාලය නම් පිරිවැජ්ඣෙක් ද යන දෙ පැවිදි කෙනෙක් හාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹි හාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට හුදුහු වූ, සිතෑ රුදාවය හුදු වූ කපාව තිමවා පසෙක සිටි ගත්හ. එ දෙ පැවිද්දේ එසේ පසෙකැ සිටියාහු ම “ඇවැත් ගොසුමාණනි, කීමෙක් ද? හේ ම ජීවයත් හේ ම ශරීරයත් වේ ද? (ජීවයත් ශරීරයත් එකෙක් ම ද?) නො හොත් ජීවය අනෙකෙකුත් ශරීරය අනෙකෙකුත් වේ ද? (ජීවයත් ශරීරයත් දෙකෙක් ද?)” යි මෙය කීහ.

2. ඇවැත්නි, එසේ වී නම් අසවු. මොනොවට සිත්හි කරවු, කියත්-නෙමි යි හාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ‘ඇවැත්නි, එසේ යැ’ කියා ඒ දෙ පැවිද්දේ හාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. හාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

3. ඇවැත්නි, තපාගත අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධා තෙමේ මෙ ලොවැ උපදි... (සාමසංඝපාල සූත්‍රයෙහි දැක්වුණ පරිදි විහාර කටයුතු.)... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම සිල්වත් වෙයි.

4. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ ඉදුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණතෙම ඇසින් රුවක් දැක තිමිති ගත්තා හුළු නො වේ ද,... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම ඉදුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වෙයි.

5. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි ඉදිරි බැලීමෙහි දෙ පස බැලීමෙහි... නුවණින් දැන කරන හුළු වේ ද, ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වෙයි.

6. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සතුටු වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම කයා පරිහරණයට පමණ වූ සිවුරින් සතුටු වේ ද,... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

7. හේ මෙ ආසී ශීලසාකකියෙන් ද සමන්විත වූයේ,... සිහිය අරමුණට යොමු කොට එළවා, ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව පහ කොට.... විචිකිල්ත්ව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනොන පයොජේය්‍ය -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිකො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඛකිනාගාරෙ ඛඥො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධිනො -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරඥානමය්‍යා පටිපජේය්‍ය -පෙ- ඉමෙ පංචනීවරණේ අප්පකිණේ අත්තනී සමනුපස්සය්‍ය -පෙ- සො අපරෙත සම්මෙත තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛු ඉමෙ පංචනීවරණේ පභිණේ අත්තනී සමනුපස්සති -පෙ-.

තස්සිමෙ පංචනීවරණේ පභිණේ අත්තනී සමනුපස්සතො -පෙ- චිත්තං සමාගිගති.

සො විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුණං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- තාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො හු ඛො ආවුසො එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං ත වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු විතක්කච්චාරාධං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුණං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- තාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාගිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං ත වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු පිතියා ච විරාගා -පෙ- තතියං කුණං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- තාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

ඇවැත්ති, යම්ගේ පුරුෂයෙක් ණයක් ගෙන කමානකයන් යොදන්නේ ද,... යම්ගේ පුරුෂයෙක් හිලන් වන්නේ ද,... යම්ගේ පුරුෂයෙක් සිරගෙහි බඳනා ලද්දේ වන්නේ ද,... යම්ගේ පුරුෂයෙක් අනුකව යටත් ධූෂයෙක් වන්නේ ද,... යම්ගේ බත ඇති හොඳ ඇති පුරුෂයෙක් කතරමකකට බස්නේ ද,... හේ පත්‍ර කලෙක ඒ කතර තරණය කරන්නේ ද... එ පරිද්දෙන්, ඇවැත්ති, මහණ තෙම තමා කෙරෙහි පහ වූ නිවරණ පස දකි...

තමා කෙරෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහු සිත අරමුණෙහි එකක වෙයි.

හේ කාමයත්ගෙන් වෙන් ව ම... පලමු දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු සියලු කය විචේකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන්... පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘ජීවයන් ශරීරයන් දෙකෙක් ම යැ’ යි හෝ මෙය කීමට යුතු ද? (ඔහු විසින් කිය හැකි ද යි අසා වදාල හේක.)

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි කියා හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය මෙසේ දනිමි, දකිමි. වැලි දු මම ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි කියා හෝ නො කියමි.

8. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම විතනී විවාර සංහිදීමෙන්... දෙවෙනි දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු කය සමාධියෙන් උපන් පිති සුවයෙන්... නො පැතිරගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, දක්නේ නම්, ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ ඔහු මෙය කියනුවට යුතු ද?”

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු විසින් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙක් ම යැ’ යි හෝ මෙය කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය මෙසේ දනිමි, දකිමි. වැලි දු මම ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ නො කියමි”.

ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද දුරු ලීමෙන්... තෙවෙනි දහන් ලැබ වෙසෙයි. ඔහු විසින් නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් සියලු කය පැතිර නොගන්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා” ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප්ච ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ති.

9. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුස්සං කාතං උපසම්පජ්ජා විහරති. -පෙ- තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවග්ගො කායස්ස පරිසුද්ධොත වේතසා පරියොදානෙන අපච්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා” ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප්ච ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ති.

10. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතීකො -පෙ- හෙදනවිඤ්ඤාන- ධමෙමා. ඉදං ච පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භානති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මණ්ණි වෙචරියො -පෙ- තත්ත්වස්ස සුත්තං ‘අයං ඛො මණ්ණි වෙචරියො -පෙ- තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩු- සුත්තං වා’ ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති. අයං ඛො මෙ කායො රූපි -පෙ- ඉදං ච පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භානති. -පෙ- [යථා පුබ්බෙ එවං විත්ථායෙ තබ්බං.]

11. පුතවපරං ආවුසො -පෙ- එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති -පෙ-

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දන්නේ නම් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'දෙකෙකැ' යි හෝ ඔහු කියනු යුතු ද?

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දන්නේ නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් ම යැ' යි මෙය කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යාවත්තු:] ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි. මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ වෙන 'වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

9. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත එකඟ වූ ප්‍රභාණයෙන් දෘඪ වෙදනාවගේ ද ප්‍රභාණයෙන්... සතරවන දහන් ලාභ වෙසෙයි... ඔහු විසින් සියලු කයා පිරිසිදු පාහැසර සිතින් පැහැර නොගන්නා ලද කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්. ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ද?

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දන්නේ නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යාවත්තු:] ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

10. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි... ඥානදර්ශනය පිණිස සිත යොමු කරයි, එලවා තබයි. 'මගේ මේ කය රූපි ය. සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් සෑදුණේ ය... විදේන තැඟෙන හුලු ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැබ්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය. යම්සේ... වෙරෙළ මිණෙක් වේ ද, එහි හුයෙක් අවුත්ත ලද්දේ වේ ද,... එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට 'මේ වෙරෙළ මිණෙක... එහි මේ නිල් හෝ... පඩි පාහැ හුයෙක් අවුත්ත ලද' යි හේ මේ පරිද්දෙන් දන්නේ ද, එසේ ම මහණතෙම සිත සමාසිත කල්හි... දර්ශනඥාන පිණිස සිත එලවා තබයි, යොමු කෙරෙයි. හේ 'මගේ මේ කය රූපි ය... මගේ මේ සිත මෙහි ලැබ්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ' යි දනී... [පෙර මෙන් විඥාන කටයුතු.]

11. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි... මනෝමය කයක් මව්නු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, එලවා තබයි...

12. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු -පෙ- එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීතරති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති. -පෙ-

13. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- දිබ්බාය සොතඛාදායා -පෙ- වෙතොපරියඤ්ඤාය -පෙ- පුත්ඛෙතිවසානුස්සාති-ඤ්ඤාය -පෙ- [යථා මනාලිපුතෙත එවං විඤ්ඤාපරෙතබ්බං].

14. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- සත්තානං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනීතරති -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

යො ඛො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං හු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?"ති

"යො සො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අප්ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

15. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- අයව්‍යානං බ්‍යඤ්ඤාය විතතං අභිනීතරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති. -පෙ- ඕණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තකායාති පජානාති.

යො හු ඛො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං හු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති

"යො සො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාති, න කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අප්ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

16. ඉද්ධිවොච භගවා. අත්තමනා තෙ දො පබ්බජිතා භගවතො භාසිතං අභිනික්ඛන්ති.

ජාලියසුත්තං නිවසිතං.

12. තවද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සංඛිවිබඤ්ඤාය පිණිස සිත ඵලවසි.... බබ්ලොව දක්වාත් කසින් වශ්‍යයහි පවත්වයි...

13. තවද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකත් නුවණ පිණිස.... පරසින් දත්තා නුවණ පිණිස.... පෙරු චුසු කදපිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස.... [මහාලි සුත්‍රයෙහි මෙන් විශාර කවුණු.]

14. නැවත ද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සත්ත්වයන්ගේ චූළි උපපත්ති දක්තා නුවණ පිණිස සිත ඵලවා තබයි... කම්බු පරිදි පරප්‍රාච්ඡා යන සතුන් දැනී.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ද?

[පිරිවැජ්ඣෝ] "ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ය".

[භාග්‍යවත්තු] ඇවැත්නි, මම්බු කළි මෙය මෙසේ දැනීම, මෙසේ දකීම. වැළි දු මම් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි හෝ නො කියමි.

15. නැවත ද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... ආසුවක්‍ෂයකරඤ්ඤාය පිණිස සිත ඵලවසි, යොමු කරයි. හේ 'මේ දුකැ යි තත්වු පරිදි දැන ගනියි... පුනර්ජන්මය කෂිණය, බබ්භර වැස නිමැවණ, කවුණු දෑ කරන ලදි. මෙය පිණිස තවද කවුණත්තෙක් නැතැ' යි හේ දැන ගනී.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් වතාහි මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි මෙය කියනු යුතු ද?

[පිරිවැජ්ඣෝ] "ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි හෝ කියනු යුතු නො වේ".

[භාග්‍යවත්තු] ඇවැත්නි, මම්බු කළි මෙය දැනීම, මෙය දකීම. එතෙකුදු වුවත් 'එය ම ජීවයය, එය ම ශරීරය යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මම් නො කියමි.

16. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක. ඒ දෙපැවිද්දේ සතුටු සිතැත්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

ජාලියසුත්‍රය නිමිසේ ය.

8. සිහනාදසුනා*^{*}

1. එවිං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා උජ්ඣාසයං¹ විහරති කණ්ණකාසප්පෙ² මිගද්දෙය. අපි බො අවෙලො කසසපො යෙන හගවා තෙත්තපසකමි. උපසකමිත්වා හගවතා සද්ධිං සමොදි. සමොදනීයං³ කපං සාරණීයං⁴ ඵිතිසාරෙත්වා එකමනනං අධිසාසි.

2. එකමනනං සීතො බො අවෙලො කසසපො හගවනනං එතදවොච: “සුතමෙවනං⁵ තො ගොතමි, ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදති’ති. යෙ තෙ හො ගොතමි එවමාහංසු ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදති’ති. කච්චි තෙ හොතො ගොතමස්ස වුත්තවාදිනො? න ච හවනනං ගොතමං අභුතෙන අබ්භාවිකකන්ති? ධම්මස්ස වාත්තධම්මං ඛ්‍යාකරොන්ති? න ච කොචි සහධම්මකො වාදත්තවාදෙ ගාරස්සං ථානං ආගමිති? අනබ්භකකාදුකාමා හි මයං හවනනං ගොතම”න්ති.

3. යෙ තෙ කසසප එවමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදති’ති න මෙ තෙ වුත්තවාදිනො. අබ්භාවිකකන්ති ච පන මං තෙ අසකා අභුතෙන.

ඉදං කසසප එකච්චං තපස්සිං ලුබ්භීති. පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකක්කන්තමාත්මසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නං. ඉධ පතාහං කසසප එකච්චං තපස්සිං ලුබ්භීති. පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකක්කන්තමාත්මසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං සුගතිං සංඝං ලොකං උපපන්නං.

ඉදං⁶ කසසප එකච්චං තපස්සිං අපදුක්ඛවිහාරිං පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකක්කන්තමාත්මසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නං.

*. කසසප සිහනාද සුනා, කෙසුචි. මුද්ධසිහනාදසුනනතිපි. අධිකපා.

මහාසිහනාදසුනා, මජ්ඣං.

1. උරුසයං. සීමු.

2. කණ්ණප්පෙ. සීමු.

3. සමොදනීයං. මජ්ඣං.

4. සාරණීයං. මජ්ඣං.

5. සුතමෙවනං. සීමු.

6. ඉධපතාහං, භා.

8. සිංහනාදසූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උජ්ජය්‍ය නුවර නිසා කණණකන්දල නම් මුටලාපිහි වැඩ වසන සේක. එකල අවෙල කාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹී ඔබ භා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කථා කොට නිමවා එකත්පසැ සිටියේ ය.

2. එකත්පසැ සිටියා වූ ම අවෙලකාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “හවද් ගෞතමසීති, ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපස ගරහති’සි, ‘රථ දිවිපෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආත්‍රොශ කෙරෙති’ සි, ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’සි මෙ පවත් මා විසින් අසන ලද. හවද් ගෞතමසීති, යම් ඥානෙක් ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපස ගරහති’සි, ‘රථ දිවිපෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආත්‍රොශ කෙරෙති’සි, ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’සි මෙසේ කිනු නම්, කීමක් ද, ඔහු හවද් ගෞතමයන් කී ද ම කියත් ද? හවද් ගෞතමයන්ට අභූතයෙන් (නොවූ දෑයින්) දෙස් නොකියත් ද? හවද් ගෞතමයන් කී ද අනුව ම කරුණු කියත් ද? ඔබේ කිසි වාදයෙක් (ඔබේ වචනයක්) හෝ අනුවාදයෙක් (ඔබ කී බස අනුව අනුත් කී වචනයක්) හෝ කරුණු සහිත වෑ නුවණැත්තන් විසින් ගැරැහිය යුතු තැනට නොපැමිණේ ද? (කීම, හැම අයුරින් ම ඔබගේ වාදයෙහි ගැරැහියැ යුතු කාරණයක් නැද්ද?) අපි හවද් ගෞතමයන්ට අභූතයෙන් දෙස් තහනු නොකැමැත්තමිහ”සි මෙය කී ය.

3. “කාශ්‍යපය, ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපසට ගරහති’සි, ‘රථ දිවිපෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආත්‍රොශ කෙරෙති’ සි. ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’සි, යම් ඥානෙක් කියත් නම්, ඔහු මා කී ද කියන්නෝ නොවෙති. ඔහු මට තැති දෑයින් බොරුවෙන් දෙස් තහන්නාහු ද වෙති.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දර්ශනොප්පාරය ඉක්මැ දක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුකට පිහිටි, විවශ ව වැටෙන තැන වූ තිරයට පැමිණි, කවුක දිවි පෙවෙත් ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි. කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දර්ශනොප්පාරය ඉක්මැ දක්කැ හැකි, පිරිසිදු දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු, මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණි, කවුක දිවිපෙවෙත් ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු ද මම දකිමි.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දකුම් ඉම ඉක්මැ දක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින්, කාබුත් මරණින් මතු, සැප නැති, තපුරු ගති ඇති, විවශ ව පතිත වන තැන වූ තිරයට පැමිණි, මද වූ දුක් විභරණ ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි.

ඉබ්පනානං කස්සප එකච්චං තපස්සිං අපාදුක්ඛිභාරිං පස්සාමි
දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතීක්ඛානමානුසංකත කායස්ස හෙද
පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං.

සො'හං කස්සප ඉමෙසං තපස්සීනං එවං ආගතීඤ්ච ගතීඤ්ච චුතීඤ්ච
උපපත්තීඤ්ච යථාභුතං පජානාමි. සො'හං කිං සබ්බං තපං ගරභිස්සාමි,
සබ්බං වා තපස්සිං දුබ්බාජිමිං එකංගෙන උපකෙකාසිස්සාමි උපවදිස්සාමි ?

4. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ණාසමිණා පණ්ණිනා තිපුණං
කතපරප්පවාදා වාලවෙධිරූපා ආවාහිජුනතා¹ මඤ්ඤ චරනති පඤ්ඤ-
ගතෙන දිව්ඪිගතානි. තෙනි'පි මේ සග්ගිං එකච්චෙසු ආනෙසු සමෙති²
එකච්චෙසු ආනෙසු න සමෙති³. යනෙන එකච්චං වදෙනති සාචු'ති,
මයමපි තං එකච්චං වදෙමි සාචු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති න
සාචු'ති, මයමපි තං එකච්චං වදෙමි න සාචු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති
සාචු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙමි න සාචු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති
න සාචු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙමි සාචු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙමි
සාචු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති සාචු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙමි
න සාචු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාචු'ති. යං මයං එකච්චං
වදෙමි න සාචු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති සාචු'ති. යං මයං එකච්චං
වදෙමි සාචු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාචු'ති.

තෘතං උපසංඛක්ඛමිනා එවං වදාමි: යෙසු නො ආවුසො ආනෙසු න
සමෙති, තිව්ඪිනතු තාති ආනාති. යෙසු ආනෙසු සමෙති, තත්ථ විඤ්ඤ
සම්නුසුඤ්ඤානං සම්නුගාහනං සම්නුභාසනං සත්ථාරං වා සත්ථාරං
සංකප්පන වා සංකප්පං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසල්ලා අකුසල්ල-
සංකප්පානා සාවර්ජා සාවර්ජසංකප්පානා අසංවිතඛානා අසංවිතඛාසංකප්පානා
න අලමරියා න අලමරියසංකප්පානා කණ්ණා කණ්ණසංකප්පානා, භො ඉමේ
ධම්මෙ අනවසෙසං පභාස වතතති, සමණො වා ගොතමො පරෙ වා පත
භොනෙතො ගණවරියා ?”ති.

1. තෙ ගිජුනතා. මජ්ඣ. 2. සමෙතති. සං.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දකුණු ඉම ඉක්මැ දක්කැ තැකි පිරිසිදු දිවැසින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණි, මද දුක් විභරණ ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි.

කාශ්‍යපය, යම්බඳු වූ මම මේ තවුසන්ගේ ආගතියක් (පෙරැ හවයෙහි යම් තැනෙකින් සැව මෙහි උපන්නෝ තම එ තැනින්), ගතියත් (මෙයින් සැව යැ යුතු තැනින්), ව්‍යුතියත් (ඒ මතු හවයෙන් ව්‍යුත වීමත්), උපපතියත් (ඒ ව්‍යුතියෙන් පසු ව උපදනා තැනින්) මෙසේ තත් වූ පරිදි දනිමි ද, ඒ මම කුමට සියලු තරසට හෝ ගරහමි ද? ශවුක දිවිපෙවෙන් ඇති හැම තවුසාට හෝ එකානායකයන් පරිහව කෙරෙමි ද? අවිඤ්ඤා කෙරෙමි ද?

4. කාශ්‍යපය, පණ්ඩිත වූ, නිසුණු නුවණැති, මෙරමා හා කළ වාද ඇති, වාලවෙසි බහුර්බරයන් බඳු වූ ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් තමන් ප්‍රඥයෙන් අනුන්ගේ දූෂිත සිදැ ගෙලන්තන් මෙන් වැ හැසිරෙත්. ඔවුන් හා ද ඇතැම් තන්හි මගේ දහම හම වෙයි. ඇතැම් තන්හි සම නො වෙයි. ඔහු යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'හි කියත් ද, අපි ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'හි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් නො මැතැවැයි ඔහු කියත් ද, අපි ද ඒ එක්තරා දෑය 'නොමැතැවැ'හි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'හි ඔහු කියත් ද, ඒ එක්තරා දෑය 'නො මැතැවැ'හි අපි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'නො මැතැවැ'හි ඔහු කියත් ද, ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'හි අපි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'හි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'හි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'නො මැතැවැ'හි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'නො මැතැවැ'හි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'නො මැතැවැ'හි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'හි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'හි අපි කියමු ද, ඒ එක්තරා දෑය 'නො මැතැවැ'හි අන්හු කියත්.

මම ඔවුන් කරා එළැඹ මෙසේ කියමි: “ඇවැත්නි, අප දහම යම් තන්හි සම නො වෙයි ද, ඒ තන්හු සිටිත් වා. යම් තන්හි සම වේ නම් ඒ තන්හි ලා නුවණැත්තෝ ‘අකුසල් වූත් අකුසලසංඛ්‍යාත වූත් (අකුසල් යැයි වෙන් කරන ලද්ද වූත්), සාවද්‍ය (සදෙය්) වූත් සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත් (සදෙය් යැයි වෙන් කරන ලද්ද වූත්), අසෙවිතව්‍ය (නො සෙවිය යුතු) වූත්, අසෙවිතව්‍ය සංඛ්‍යාත වූත් (නො සෙවිය යුතු යැයි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්), ආසීතාවයට නොසමත් වූත්, ආසීතාවයට නො සමත් සේ වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්, කාණ්ණ වූත්, කාණ්ණසංඛ්‍යාත වූත් (කථා යැයි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්) මේ හවතුන්ගේ යම් බමි කෙනෙක් වෙත් නම්, කවර කෙනෙක් මෙකී දහම නිරවශෙෂයෙන් බැහැර කොට පවත්නෝ ද? ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ද නැත හොත් අන් හවිද්ගණවාසීයෝ ද?” යි එක් ශාක්‍යාවරයකු හා තවත් ශාක්‍යාවරයකු ද එක් ශ්‍රාවකගණයක් හා තවත් ශ්‍රාවකගණයක් ද සසඳා ලභිසිය විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලභිසියත් කරුණු දෙක ම විචාරත් වා.

ඌතං ඔවා පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා ඵලං වදෙය්‍යුං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛ්ඛා අසෙවිතඛ්ඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා, සමමණ්ණා ගොතමො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති, යං වා පන ගොතෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතීඝ කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා අලෙඛව තථ්ථ යෙභුගෙයන පසංසෙය්‍යුං.

5. අපරමපි නො කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුගාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සංකෙත වා සංකං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛ්ඛා සෙවිතඛ්ඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කසංඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති සමමණ්ණා වා ගොතමො පරෙ වා පන ගොතෙනා ගණාවරියා?”ති.

ඌතං ඔවා පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා ඵලං වදෙය්‍යුං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛ්ඛා සෙවිතඛ්ඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කසංඛාතා, සමමණ්ණා ගොතමො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති යං වා පන ගොතෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතීඝ කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා අලෙඛව තථ්ථ යෙභුගෙයන පසංසෙය්‍යුං.

6. අපරමපි නො කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුගාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සංකෙත වා සංකං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛ්ඛා අසෙවිතඛ්ඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති ගොතමො සාවකසලඛ්ඛා වා පරෙ වා පන ගොතෙනා ගණාවරියසාවකසලඛ්ඛා?”ති.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත්තාහු, කරුණු විචාරත්තාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත්තාහු, “මේ භවතුන්ගේ අකුශල වූත් අකුශලසංඛ්‍යාත වූත්, සාවද්‍ය වූත්, සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අසෙවිතව්‍ය වූත්, අසෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් යැ යි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්, කෘෂණ වූත්, කෘෂණ-සංඛ්‍යාත වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙන් නම්, ශ්‍රමණගෝතමයෝ මේ හැම දහම් නිරවශේෂයෙන් බැහැර කොට පවතින්. අන් භවද් ගණාවාදීයෝ වනාහි යම් තමක් (අලමාත්‍රයක්)ම බැහැර කොට පවතින්” යැ යි මෙසේ කියන්නාහු යන මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත්තාහු කරුණු විචාරත්තාහු ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරත්තාහු අප ම එහි ලා බෙහෙවින් පසස්නාහ.

5. අනෙකෙක් ද ඇත. කාශ්‍යපය; ‘මේ භවතුන්ගේ කුශල වූත් කුශලසංඛ්‍යාත වූත්, අනවද්‍ය වූත් අනවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, සෙවිතව්‍ය වූත් සෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අලමාදී (ආදීභාවයට සමත්) වූත් අලමාදී-සංඛ්‍යාත වූත්, ශුක්ල වූත් ශුක්ලසංඛ්‍යාත වූත් යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙන් ද, කවරෙක් නම් මේ දහම් නිරවශේෂයෙන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නෝ ද? මහණ ගොයුම්හු ද? නැත හොත් අන් භවත් ගණා-වාදීයෝ ද?’ යි නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත් වා.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත්තාහු, කරුණු විචාරත්තාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත්තාහු, “මේ භවතුන්ගේ කුශල වූත් කුශලසංඛ්‍යාත වූත් අනවද්‍ය වූත් අනවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත් සෙවිතව්‍ය වූත් සෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත් අලමාදී වූත් අලමාදීසංඛ්‍යාත වූත් ශුක්ල වූත් ශුක්ලසංඛ්‍යාත වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙන් නම්, මහණ ගොයුම්හු මේ දහම් නිරවශේෂයෙන් සමාදන් කොට ගෙන පවතී. අනු භවත් ගණාවාදීයෝ වූ කලි යම් තමක් ම හෝ සමාදන් කොට පවතීන් යැ යි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත්තාහු කරුණු විචාරත්-තාහු ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරත්තාහු අප ම එහි ලා බෙහෙවින් පසස්නාහ.

6. අනෙකෙක් ද ඇත. කාශ්‍යපය, ‘මේ භවතුන්ගේ අකුශල වූත් අකුශලසංඛ්‍යාත වූත්, සාවද්‍ය වූත් සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අසෙවිතව්‍ය වූත් අසෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් වූත් ආදීභාවයට නොසමත් යැ යි කියන ලද්ද වූත්, කෘෂණ වූත් කෘෂණසංඛ්‍යාත වූත් යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙන් නම්, කවරෙක් මෙකී දු නිරවශේෂයෙන් පහ කොට පවතී ද? ගෝතමප්‍රාවක සබ්බසා ද නැත හොත් අන් භවත් ගණාවාදීප්‍රාවක සමුහයෝ ද? යි නුවණැත්තෝ ශාය්‍යාවරයා හා ශාය්‍යා-වරයා හෝ ප්‍රාවකගණයා හා ප්‍රාවකගණයා හෝ සසද ලබ්‍ධි විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරත් වා.

ථානං ඛො ජනෙනං කස්සප විජ්ජනී යං විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුසාසනා ඵලං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛා අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා, ගොතමසාවකසංඛෙසා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පභාය වත්තති, යං වා පන භොජෙනා පරෙ ගණ්ණවරියසාවකසංඛෙසා”ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුසාසනා අමෙතච තත්ථ යෙභුයොගත පසංසෙය්‍යං.

7. අපරම්පි නො කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුසාසනං සත්ථාරා වා සත්ථාරං සංඛෙසත වා සංඛෙසං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා පුක්කා පුක්කසංඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදය වත්තති? ගොතමසාවකසංඛෙසා වා, පරෙ වා පන භොජෙනා ගණ්ණවරියසාවකසංඛෙසා?”ති.

ථානං ඛො ජනෙනං කස්සප විජ්ජනී යං විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුසාසනා ඵලං වදෙය්‍යං “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා පුක්කා පුක්කසංඛාතා, ගොතමසාවකසංඛෙසා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදය වත්තති, යං වා පන භොජෙනා පරෙ ගණ්ණවරියසාවකසංඛෙසා”ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුසාසනා අමෙතච තත්ථ යෙභුයොගත පසංසෙය්‍යං.

8. අනි කස්සප මග්ගො අනි පටිපදා යථා පටිපන්නො සාමඤ්ඤෙව ඤායාති සාමං දුක්ඛිති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී”ති.

කතමො ච කස්සප මග්ගො කතමා පටිපදා යථා පටිපන්නො සාමඤ්ඤෙව ඤායාති සාමං දුක්ඛිති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී?”ති.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත්තානු, කරුණු විචාරත්තානු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත්තානු, 'මේ භවතුන්ගේ අකුසල් වූත් අකුසල් සි දත්තා ලද්ද වූත්, සදෙස් වූත් සදෙස් සි දත්තා ලද්ද වූත්, නොසෙවියා යුතු වූත් නොසෙවියා යුතු හ සි දත්තා ලද්ද වූත් අරියබ්‍ධි ලබනුවට නොසමත් වූත්, අරියබ්‍ධි ලබනුවට නොසමත් හ සි දත්තා ලද්ද වූත්, කළු වූත්, කළු යැ සි දත්තා ලද්ද වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ගොසුම්සවුමුවට ම මෙකි දු නොඉතිරි කොට දුරුලා සිටි. අන් ගණැදුරන්ගේ සවුමුවනු යම්තමක් ම දුරුලා සිටිත්' යැ සි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කරුණ ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත්තානු කරුණු විචාරත්තානු ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරත්තානු අප ම එහි බෙහෙවින් පසස්නාහ.

7. කාශ්‍යපය, අහෙකෙක් ද ඇත. මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සි දත්තා ලද්දවූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සි දත්තා ලද්දවූත්, සෙවියා යුතු වූත් සෙවියා යුතු හ සි දත්තා ලද්දවූත්, අරියබ්‍ධි ලබනුවට සමත් වූත් අරියබ්‍ධි ලබනුවට සමත් හ සි දත්තා ලද්දවූත්, සුදු වූත් සුදු යැ සි දත්තා ලද්දවූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, කවරෙක් මේ දු මුළුල්ල ම සමාදන් කොට ගෙන පවතී ද? ගොසුම්සවුමුවට ද නැත හොත් අන් භවත් සවුමුවනු ද? සි ශායානු හා ශායානු ද, සවුමුවට හා සවුමුවට ද සසද නුවණැත්තෝ අප ලබ්‍ධිය විචාරත් වා, කරුණු විචාරත් වා, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත් වා.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත්තානු, කරුණු විචාරත්තානු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරත්තානු, 'මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සි දත්තා ලද්දවූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සි දත්තා ලද්දවූත්, සෙවියා යුතු වූත් සෙවියා යුතු යැ සි දත්තා ලද්දවූත්, අරියබ්‍ධිට සමත් වූත් අරියබ්‍ධිට සමත් හ සි දත්තා ලද්දවූත්, සුදු වූත් සුදු හ සි දත්තා ලද්දවූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ගොසුම්සවුමුවට ම මේ දහම් මුළුල්ල සමාදන් කොට ගෙන පවතී. භවත් අන් ගණැදුරුමුවනු යම්තමක් ම සමාදන් කොට ගෙන පවතිත් යැ' සි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කරුණ විද්‍යමාන ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත්තානු කරුණු විචාරත්තානු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරත්තානු, අප ම එහි බෙහෙවින් පසස්නාහ.

8. කාශ්‍යපය, යම්සේ පිළිපත් තැනැත්තේ "මගණ ගොසුම්නු ම කල් සලකා කථා කරන සුල්ලෝ ය, ඇත්ත ම කියන සුල්ලෝ ය, දෙලෝ වැඩ ඇසිරු කොට ම කියන සුල්ලෝ ය, නවලොවුතුරුදහම් ඇසිරු කොට කියන සුල්ලෝ ය, විතය ඇසිරු කොට ම කියන සුල්ලෝ යැ" සි තෙමේ ම දන්නේ නම්, තෙමේ ම දක්නේ නම්, ඒ මග ඇත. ඒ පිළිවෙත ඇත.

කාශ්‍යපය, යම්සේ පිළිපත් තැනැත්තේ... තෙමේ ම දන්නේ නම්, තෙමේ ම දක්නේ නම්, ඒ මග කවරේ ද? ඒ පිළිවෙත කවරේ ද?

අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මහො. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසකපෙසා සමමාචාරා සමමාකම්මනෙනා සමමාආර්ථො සමමාචාරාමො සමමාසනී සමමාසමාති.

අයං ඛො කස්සප මහො අයං පට්ටද, යථා පට්ටනො සාමසොද්ධි ඤායාති සාමං දක්ඛිති 'සමමාණ'ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී'ති.

9. එවං වුත්තෙ අවෙලො කස්සපො භගවතං එතදවොච:

“ඉමෙ”පි ඛො ආවුත්තො ගොතමි තපොපක්කමා එකෙසං සමණ-
 චාගිණිකං සාමසොද්ධිසංඛාරා ව චුහම්ඤ්ඤාසංඛාරා ව: අවෙලකො හොති
 මුත්තාවාසරං, හත්ථාපලොඛනො, න එතිහදන්තිකො, න තිට්ඨිහදන්තිකො,
 නාභිකථං, න උද්දිස්සකථං, න නිමන්තනං සාදිගති. සො න කුමහිමුඛා
 පටිග්ගණාති, න කලොපිමුඛා පටිග්ගණාති, න එළකම්මන්තරං, න
 දණ්ඩම්මන්තරං, න මුසලම්මන්තරං, න ද්විත්තං භුඤ්ජාමානානා, න ගබ්බිතිසා,
 න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සංකිත්තිපු, න යත්ථ සා
 උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සංකිසංකිචාරිති, න මච්ඡං න
 මංසං. න හුරං න මෙරයං න පුස්සෙදකං පිටති. සො එකාගාරිකො වා
 හොති එකාලොපිකො, ආගාරිකො වා හොති ආලොපිකො, සත්තා-
 ගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො, එකිකාසි දන්තිසා යාපෙති, ද්විතිපි
 දන්තිසි යාපෙති, සත්තතිපි දන්තිසි යාපෙති, එකාතිකමපි ආහාරං
 ආහාරෙති, ආතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති.
 ඉති එවිරූපං අභිමාසිකමපි පරියායභවත්තොප්පාදනාගමනුසුත්තො
 විහරති.

සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකප්ප සමමාචාරා සමමාකම්මන්ත සමමාආර්ථ සමමාචාරායාම සමමාසනී සමමාසමාධි යන මේ අරි අටැති මග ම ය.

කාශ්‍යපය, යම්ගේ පිළිපත් තැනැත්තෙක් “මහණ ගොසුම්හු ම කල් සලකා කීයන සුලුහ, ඇත්ත ම කීයන සුලුහ, වැඩ ඇසිරු ම කීයන සුලුහ, විනය ඇසිරු ම කීයන සුලුහ”යි තෙමේ ම දන්නේ නම් තෙමේ ම දක්නේ නම් මේ ඒ මගය, මේ ඒ පිළිපවත ය.”

9. මෙසේ වදාළ කල්හි අවෙලකාශාප තෙම කාශ්‍යපවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

“ඇවැත් ගොසුමාණනි, ඇතැම් මහණ බමුණන්ගේ මහණකමැ යි කීයන ලද, බමුණුකමැ යි කීයන ලද මේ තවකම් (තවුන්දම්) කෙනෙක් ඇත්තා: අවෙලක (බහාලු පිළි ඇතිගේ) වෙයි. මුක්තාචාර (හරතා ලද ආචාර ඇතිගේ) වෙයි. හත්තාවලෙහතක (බොජුන් කීස නිමි කලා අත ලෝඡන්) වෙයි. ත ඵහිහදනතික (වඩින්නැ වහන්සැ යි කැඳවන ලද්දේ නො එන්නේ) වෙයි. ත තිට්ඨහදනතික (වැඩ සිටින්නැ යි කීයන ලද්දේ නො සිටුනේ) වෙයි. අභිහව භොජනය (තමා එන්නට පලමු ගෙනා බොජුන්) නො ඉවසයි. උද්දිස්සකව භොජනය (තමා උදෙසා පිළියෙල කළ බොජුන්) නො ඉවසයි. නිමිනත්‍රණය (බොජුන් සඳහා අසෝ තැනට වඩින්නැ යි කළ නිමැකුම) නො ඉවසයි. කුම්භිමුඛයෙන් (කුඹුමුචින් - පිහු බත් ලූ බදුනින්) තභා දුන් අහර නො පිළිගනී. කලොපිමුඛයෙන් (ඉකිළි පැත්තුවින්)¹ තභා දුන් අහර නො පිළිගනී. එළිපත අතරු කොට දුන් අහර නො පිළිගනී. දංඛක් අතරු කොට දුන් අහර නො පිළිගනී. මොහොලක් අතරු කොට දුන් අහර නො පිළිගනී. වලදන දෙදෙනා කුන්ගෙන් එකකු නැති සිට දුන් අහර නො පිළිගනී. ගැබින්නක දුන් අහර, (දරුවාට) කීරි පොවන්නියක දුන් අහර, සැමියා අතරව ගිය යනියක දුන් අහර නො පිළිගනී. දුබ්බස්සමෙහි (සමාදන් කොට පිළියෙල කළ බොජුන් අතුරෙන් ගෙන) දුන් අහර නො පිළිගනී. යම් තැනෙක බල්ලෙක් එළැඹ සිටියේ නම් උච නොදී ගෙනවුත් දුන් අහර, යම් තැනෙක මැස්සෝ රැස් රැස් වැ ගැසිරෙන්නාහු නම් එ තැනින් දුන් අහර නො පිළිගනී. දිංගමේ ගොඩමක් නො පිළිගනී. රහස්මර නො බොයි. සෞචරිකය (සියලු ශාශ්‍යසමාරයෙන් කළ කාඩිය) නො බොයි. හේ එකාගාරික (එක් ගෙයකින් ම අහර ලැබ තවත්තේ) හෝ එකාලොපික (එක් බඳු පිඬෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. ආගාරික (දෙපයකකින් අහර ලැබ තවත්තේ) හෝ ආලොපික (දෙබත් පිඬු-යෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. සත්තාගාරික (සත් ගෙයකින් අහර ලැබ තවත්තේ) හෝ සත්තාලොපික (සත් අහරපිඬෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. එක් දහතියක (කුඩා තලියෙක) බත් ද යැපෙයි, දත්ති දෙකෙක බත් ද යැපෙයි. දහති සතෙක බත් ද යැපෙයි. දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. දෙදවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. සත් දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. මෙසේ මෙබඳු වූ අබිමසක් හැර දවසක් ද වාර බත් වැලැඳීමේ වුතයේ යෙදුණේ වෙසෙයි.

1 ඉකිළි (උකකිලි) නම් බත් පිහන වලදකි. පෑස නම් බත් ලත ප.ස යි.

10. ඉමෙ'පි ඛො ආට්ඨසො ගොතම් තපොපක්කමා එකෙසං සමිණ්ඩ්‍රාහමිණිනං සාමිඤ්ඤසබ්බාතා ව චුහමිඤ්ඤසබ්බාතා ව: සාකහකෙඛා වා හොති, සාමාකහකෙඛා වා හොති, නිවාරහකෙඛා වා හොති, දදුලහකෙඛා වා හොති, හටහකෙඛා වා හොති, කණ්ණකෙඛා වා හොති, ආවාමහකෙඛා වා හොති, පිඤ්ඤකහකෙඛා වා හොති, තිණ්හකෙඛා වා හොති, ගොමිසහකෙඛා වා හොති, චන්ඩුලඵලාභායෙ යාපෙති පට්ඨන-ඵලහොජී.

11. ඉමෙ'පි ඛො ආට්ඨසො ගොතම් තපොපක්කමා එකෙසං සමිණ්ඩ්‍රාහමිණිනං සාමිඤ්ඤසබ්බාතා ව චුහමිඤ්ඤසබ්බාතා ව: සාණාති පි බාණෙති, මසාණාති පි බාණෙති, ජවදුස්සාති පි බාණෙති, පංසුකුලාති පි බාණෙති, නිවිලාති පි බාණෙති, අජිනමපි බාණෙති, අජිනකම්පමපි බාණෙති, කුසවිරමපි බාණෙති, වාකවිරමපි බාණෙති, ඵලකවිරමපි බාණෙති, කෙස-කම්මලමපි බාණෙති, වාලකම්මලමපි බාණෙති, උදුකපක්කිකමපි බාණෙති, කෙසමිඤ්ඤලොචකො'පි හොති කෙසමිඤ්ඤලොචනානුයොගමනුයුතො, උබ්බට්ඨකො'පි හොති අසතපටික්ඛිතො, උක්ඛුටිකො'පි හොති උක්ඛුටිකපාමානමනුයුතො, කණ්ඩකාපස්සකිකො'පි හොති, කණ්ඩ-කාපස්සයෙ සෙය්‍යං කප්පෙති, ඵලකසෙය්‍යමපි කප්පෙති, එණ්ඩිලසෙය්‍යමපි කප්පෙති, එකපස්සසකිකො'පි හොති, රජොජල්ලබ්බෙ අභොකාසකිකො'පි හොති යථාසංකප්පකො, චෙකපිකො'පි හොති විකට්ඨොජනානුයොග-මනුයුතො, අපානකො'පි හොති අපානකතමනුයුතො, සායනනිග-කමපි¹ උදකොරෙහණානුයොගමනුයුතො විහරති"ති.

12. “අචෙලකො චෙ'පි කස්සප හොති මුත්තාචාරො හත්ථාපලෙඛනො -පෙ- සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අභිමාසිකමපි පටිශායනතහොජනානුයොගමනුයුතො විහරති. තස්ස වායං සීලසම්පදා විත්තසම්පදා පඤ්ඤසම්පදා අනාපිතා හොති අසච්ඡිකතා. අථ ඛො හො ආරකා'ව සාමිඤ්ඤ, ආරකා'ව චුහමිඤ්ඤ.

යනො ඛො කස්සප භික්ඛු අචෙරං අබ්‍යාපජ්‍යං මෙත්තවිත්තං භාවෙති, අසමානඤ්ච ඛයා අනායමං චෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨෙච ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතා උපසම්පජ්‍ය විහරති. අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමිණො ඉති'පි චුහමිණො ඉති'පි.

1. සායනනිගකමපි පි පාඨො.

10. ඇවැත් ගොසුමාණති, ඇතැම් මහණවුණන්ගේ ‘මහණකම්’ යැයි කියන ලද, ‘බමුණුකම්’ යැයි කියන ලද මේ තවකම් (තවුස්-දම්) කෙනෙක් වෙතී: අමුපලා බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. බොඩහමු බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. සියලු වී (සුරු හැල්) බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. සම් ලියා ලූ කහට බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. ලහවු ද දිය සෙවෙල් ද බුද්ධිනේ හෝ වෙයි. සහල් කුඩු කන්නේ හෝ වෙයි. දඹුබත් කන්නේ හෝ වෙයි. මුරුවට කන්නේ හෝ වෙයි. තණ්ණකාල කන්නේ හෝ වෙයි. ගොම කන්නේ හෝ වෙයි. වන මුල් පල අහර කොටැත්තේ තමා ම වැඩුණු පල වලදකුගේ හෝ යැපෙයි.

11. ඇවැත් ගොසුමාණති, ඇතැම් මහණවුණන්ගේ ‘මහණවම්’ යැයි කියන ලද, ‘බමුණුවම්’ යැයි කියන ලද මේ තවකම් කෙනෙක් වෙතී: හණවැහැරි ද දරයි. අන් හු හා හන නුල් මුසු කොට විසු වහනු දරයි. මිනියෙන් බැහැර කොට ලූ වහනු දරයි. ඉවතැ ලූ කඩමාලු රෙදි දරයි. රිටිපුමුළුයෙන් විසු වහනු දරයි. අඳුන්මුවසම් දරයි. මැදින් පැළෑ අඳුන්මුව සම් දරයි. කුසතණ ගොතා කළ වැහැරි ද දරයි. නිශ්චැවැහැරි ද දරයි. මිනිස් කෙහෙයෙන් කළ කම්බිලි ද දරයි. අස්වලන ලොමින් කළ කම්බිලි දරයි. මහමුහුණු පියාපත් ගොතා කළ වස්ත්‍ර දරයි. කෙහෙ රවුලු ඉදිරිමෙහි යෙදුණේ කෙසමඟුලොවක ද වෙයි පිළිකෙටු කළ අඳුන් ඇත්තේ නැගී සිටුන්නේ වෙයි. උත්කුටුක වූයේ ද උත්කුටුකවියරියෙහි යෙදුණේ උත්කුටුක (වැ පැන පැන යන්නේ) ද වෙයි. කණ්ටකාපසාසික (බිමැ කටු ගසා ඊ මතැ සමක් අතුරා එහි ඉදුම් හිටුම් ඇ කරනුගේ) ද වෙයි. බිමැ කටු ගසා ඊ මතැ ලූ ඇඟිලියෙහි ශාන්තය කෙරෙයි. පුරුරැයෙහි ශයනය කරන්නේ ද වෙයි. එණ්ඩිලයෙයාව (පිල්කබෙහි ශයනය) කරන්නේ ද වෙයි. එකපසාසික (එක් ඇලයෙකින් හෝතේ) ද වෙයි. රජස්දලි දරනුගේ එළිමහනැ වසනුගේ ද වෙයි. අතුරන ලද පරිදි වූ (වෙතස් නොකොට) අස්තැ හිඳුනේ ද වෙයි. විකාතතොර්තයෙහි (ගුප්තානුතවයෙහි) යෙදුණේ වෛකාභික ද වෙයි. අපාතකභිකයෙහි (සිහිල් දිය නොපිමෙහි) යෙදුණේ සිහිල් දිය නොබොන්නේ ද වෙයි. සවස තෙවැනි කොට (උදේ මද්දහන සවස යන තුන් වේලෙහි පවා සෝදා හරිනු පිණිස) දියට බැස්මෙහි යෙදුණේ වෛසසයි යනු යි.

12. “කාශාපය, ඉදින් අවෙලකත් වේ ද, මුක්තාචාරත් (හරන ලද ආචාර ඇත්තේත්) වේ ද, හත්තාවලොනවුත ඇඟිලේත් වේ ද සත් දවසකට වරක් අහර ගනී ද, මෙසේ මේ බඳු වූ අඩම්කක් හැර දවසක් ද වාරඛත් වැළැඳීමේ වුතයේ යෙදුණේ වෙසේ ද, එහෙත් ඔහු විසින් මේ ශිලාකකිවර්ගයන් විහතසම්පන්නියත් ප්‍රඥාසම්පන්නියත් නො වඩන ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලා හේ මහණවම් කෙරෙත් දුරු ම සිටියේ වෙයි, බමුණුවම් කෙරෙත් දුරු ම සිටියේ වෙයි.

කාශාපය, යම් ගෙයෙකින් ම හිඤ්ඤා තෙම ආරාමය වෙර රහිත, දොම්නස් වාපාද රහිත මෙන් සිත වඩා ද, ආත්මයන්ගේ ක්‍රියායෙන් අතාසුර වූ විහතපිමුකතියත් (එලසමාසියත්) ප්‍රඥපිමුකතියත් (එලඥනයත්) මේ අත්බවිනි ම ගෙමේ විසිමට ඥානයෙන් දැන, පසක් කොට, ලැබූ වෙසේ ද, කාශාපය, මේ හිඤ්ඤා තෙම මහණ තමුසු බමුණු තමුසු වේ යැයි කියනු ලැබේ.

13 සාකච්ඡාව: චේටි කසාප හෙතී සාමානසකෙඛා චේටි කසාප හෙතී -පෙ- විනමුච්චාභාරො යාපෙති පච්ඡන්දාදිභාරො. තස්ස වාසං සිලසම්පදා විතතසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අභාවිතා හෙතී අසම්පන්නා. අථ ඛො සො ආරක්ඛාමි සාමඤ්ඤා ආරක්ඛාමි බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යනො ඛො කසාප භික්ඛු අවේරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තවිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවා චේතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨංච ඛමෙව සයං අභිඤ්ඤා සම්පන්නා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කසාප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

14. සංඝාති චේටි කසාප ඛාරෙති මහාඝාති'පි ඛාරෙති -පෙ- සායනතිස්සංචි උදකොභාරාභණ්ඩානුසොගමනුසුත්තො විහරති, තස්ස වාසං සිලසම්පදා විතතසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අභාවිතා හෙතී අසම්පන්නා, අථ ඛො සො ආරක්ඛාමි සාමඤ්ඤා ආරක්ඛාමි බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යනො ඛො කසාප භික්ඛු අවේරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තවිත්තං භාවෙති ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවා චේතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨංච ඛමෙව සයං අභිඤ්ඤා සම්පන්නා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කසාප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

15. එවං වුත්තො අනුච්ඡාදා කසාපො ගගචන්තං එතදචොචා දුක්ඛාරං හො ගොතමි සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

“පකති ඛො එසං කසාප ලොකස්මිං දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.”

අවේලකො චේටි කසාප හෙතී මුත්තාවාරො -පෙ- ඉති එච්චරූපං අභිමාසිකම්පි පරිශායගතතභොජනානුසොගමනුසුත්තො විහරති, ඉමාය ව කසාප මත්තාය ඉමිනා ව තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තෙතං අභවිස්ස කල්‍යාණං වචනාය දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

16. සකකාච පනෙතං අභවිස්ස කාචං ගගචන්තං වා ගගචති- සුත්තොත වා අනතමසො කුමාදසිසා'පි: “භද්දං අවේලකො හොමි මුත්තාවාරො -පෙ- ඉති එච්චරූපං අභිමාසිකම්පි පරිශායගතතභොජනානුසොගමනුසුත්තො විහරාමි”ති. යසමා ව ඛො කසාප අඤ්ඤාභුමි ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාභුමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති. බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තස්මා එතං කල්‍යාණං වචනාය දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

13. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙමේ ඉදින් අමුපලා බුද්දිනුයේ වේ ද, බොඩහමු බුද්දිනුයේ වේ ද,... තමන් ම වැඩුණු ඵල බුද්දින සුලු වූයේ වන මුල් පල අහර කොටැත්තේ යැපේ ද, ඔහු විසින් මේ සිලසමපතනියත් විතතසමපතනියත් ප්‍රඥසමපතනියත් නො වඩන ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලැ හේ මහණකමින් දුරෙහි ම බමුණුකමින් දුරෙහි ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්ෂු තෙම ඥාමරහිත ව්‍යාපාරහිත මෙත්සිත වඩා ද, ආසුචයන්තේ ද ඤායයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලඥනයත් තෙමේ ම මෙ අත්බවිති ම වෙසෙසි නුවණින් දූත, පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ තමුදු බමුණු තමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

14. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙමේ ඉදින් හණවැහැරියත් දරා ද හණනුල් අත් හු හා මුහු කොට විසු වස්ත්‍රත් දරා ද... සචස තෙවැනි කොට දියට බැසීමෙහි යෙදුණේ වෙසේ ද, ඔහු විසින් මේ සිලසමපතනියත් විතතසමපතනියත් ප්‍රඥසමපතනියත් නො වඩනා ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලැ හේ මහණකමින් දුරෙහි ම බමුණුකමින් දුරෙහි ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්ෂු තෙම ඥාමරහිත ව්‍යාපාරහිත මෙත්සිත වඩා ද, ආසුචයන්තේ ද ඤායයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලඥනයත් තෙමේ ම මෙ අත්බවිති ම වෙසෙසි නුවණින් දූත පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ තමුදු බමුණු තමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ”.

15. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි, කාශ්‍යප තෙම “භවද්දි ගෞතමසීනි, මහණකම දුෂකර ය. බමුණුකම දුෂකර යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“කාශ්‍යපය, ‘මහණකම දුෂකර ය, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යන මෙය ලොවැ ප්‍රකෘති කථාව ය.”

16. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙම අවෙලකත් වේ ද, මුක්තාචාරත් වේ ද... මෙසේ අඩමසකට වරක් (අඩමසක් හැර දවසක්) මෙබඳු වාර බත් වැලැඳීමේ යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ පමණින් ම මේ (සුඵ තවකමින් ම) මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂකරත් ඉතා දුෂකරත් වන්නේ නම්, ‘මහණකම දුෂකර යැ යි, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යන්න කීමට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

කාශ්‍යපය, ගැහැවියක්හු විසින් හෝ ගැහැවිපුතක්හු විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක විසින් නුමුදු “මම දුන් අවෙලක වෙමි, මුක්තාචාර වෙමි... මෙසේ අඩමසක් හැර දවසක් ද යි මෙබඳු වාර බත් වැලැඳීමේ යෙදුණෙමි වෙසෙමි”යි මේ තවකම කරන්නට හැක්කේ වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් මෙ පමණින් (මේ මද පිළිවෙතින්) වෙන් ව ම, මේ තවකමින් වෙන් ව ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂකරත් සුදුෂ්කරත් වේ නම්, එහෙයින් ‘මහණකම දුෂකර ය, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති,
ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨං ව
ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති
කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

17. සාකහකෙඛා වෙ'පි කස්සප හොති -පෙ- වනමුලථලාභානරා
යාපෙති පචත්තථලගොජ්. ඉමාය ච කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපො-
පක්කාමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං,
නෙතං අභවිස්ස කල්‍රං වචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං
බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

සකකා ච පනෙනං අභවිස්ස කාතුං ගහපතිනා වා ගහපඨිපුත්තෙන වා
අත්තමිත්තො කුමහදුසියාපි: 'හන්‍යහං සාකහකෙඛා වා හොමි, -පෙ-
වනමුලථලාභාරො යාපෙමි පචත්තථලගොජ්'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප
අඤ්ඤාත්‍රව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන
සාමඤ්ඤං වා හොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තස්මා එතං
කල්‍රං වචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං
භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං
දිට්ඨං ව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං
වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

18. සාණාති වෙ'පි කස්සප ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ-
සායනතීයකම්පි උදුකොරොහණානුයොගමනුසුත්තො විහරති. ඉමාය ච
කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස
බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, නෙතං අභවිස්ස කල්‍රං වචනාය
'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

සකකා ච පනෙනං අභවිස්ස කාතුං ගහපතිනා වා ගහපඨිපුත්තෙන වා
අත්තමිත්තො කුමහදුසියාපි: 'හන්‍යහං සාණාතිපි ධාරෙමි, මසාණාතිපි
ධාරෙමි, -පෙ- සායනතීයකම්පි උදුකොරොහණානුයොගමනුසුත්තො
විහරාමි'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප අඤ්ඤාත්‍රව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා
තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං
සුදුක්ඛාරං, තස්මා එතං කල්‍රං වචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං
බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං
භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං
දිට්ඨං ව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං
වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා නම් ආසුච්ඡයන්ගේ ඝෛරයෙන් අනාසුච වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිති ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට ලැබ වෙසේ නම්, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂුතෙම මහණ යැ යි දු බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

17. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම අමු පලා කන්නේ වේද... තමන් ම වැඩුණු පල බුදින සුදු වූයේ වෙනෙහි මුල් පල අතර කොට යැපේද, කාශ්‍යපය, මේ පමණින් ම මේ තවකමින් ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුන්නේ සුදුසුකරන් වන්නේ නම් 'මහණකම දුන්නේ යැ, බමුණුකම දුන්නේ යැ' යි කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

කාශ්‍යපය, ගැහැටියකු විසින් හෝ ගැහැටිපුත්තක් වූ විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කලදුස්සක විසින් තමුදු "මම දන් අමුපලා කන්නෙමි වෙමි... ස්වයංපාත්ත ඵලභොජ්ඣ වනමුලඵලාභාර ඇත්තෙමි යැපෙමි" යි මේ තවකම කරන්නට හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයකින් ම මේ මද පිළිවෙතින් වෙන් ව ම මේ තවකමින් වෙන් ව ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුන්නේ සුදුසුකරන් වේද, එහෙයින් 'මහණකම දුන්නේ ය, බමුණුකම දුන්නේ යැ' යි මෙය කියනුට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා නම් ආසුච්ඡයන්ගේ ඝෛරයෙන් අනාසුච වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිති ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට ලැබ වෙසේ නම්, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ තමුදු බමුණු තමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

18. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම හණවැහැරි දරා ද, හණනුල් මුසු අත්හසින් විසු වස්ත්‍ර දරා ද... සවස තෙවෙනි කොට දිගේ බැසීමෙහි යෙදුණේ වෙසේද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුන්නේ සුදුසුකරන් වූ මහණකමක් බමුණුකමක් වන්නේ නම් 'මහණකම දුන්නේ ය, බමුණුකම දුන්නේ යැ' යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

'මම දන් හණවැහැරි දරමි, හණනුල් අත්නුල් හා මුසු කොට විසු වස්ත්‍ර දරමි... සවස තෙවෙනි කොටැති ව දිගෙහි ගැලීමෙහි යෙදුණෙමි වෙසෙමි' යි ගැහැටියකු විසින් හෝ ගැහැටිපුත්තක් වූ විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කලදුස්සක විසින් මෙය කරන්නට හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයකින් මේ මද පිළිවෙත හැර ම මේ තවකම හැර ම, මහණකම හෝ බමුණුකම දුන්නේ සුදුසුකරන් වේද, එහෙයින් 'මහණකම දුන්නේ ය, බමුණුකම දුන්නේ යැ' යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා ද ආසුච්ඡයන්ගේ ඝෛරයෙන් අනාසුච වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිති ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දන, පසක් කොට ලැබ වෙසේද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ තමුදු බමුණු තමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

19. එවං චුතෙන අවේලො කස්සපො භගවන්තං එතදවොච:
“දුජ්ජානො හො ගොතම සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො”ති.

“පකඨි ඛො එසා කස්සප ලොකයමිං ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො
බ්‍රාහ්මණො’ති.

20 අවේලකො චෙ’පි කස්සප හොති -පෙ- ඉති එවරුරං අභිමාසිකමපි
පරියායභ්‍යතනොජ්ඣානුයොගමනුසුතෙනා විහරති, ඉමාය කස්සප මත්තාය
ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා අභවිස්ස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො
සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිස්ස කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො
බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිස්ස ඤාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුතෙත්ත වා
අන්තමසො කුමභ දුසිධාපි: අයං අවේලකො නොති මුත්තාවාරො -පෙ-
ඉති එවරුරං අභිමාසිකමපි පරියායභ්‍යතනොජ්ඣානුයොගමනුසුතෙනා
විහරතිති. යසමා ව ඛො කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා
තපොපක්කමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො,
තස්මා එතං කල්ලං වචනාය දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

යතො ව ඛො කස්සප භික්ඛු අවේරං අබ්‍යාපජ්ජං මේතතවිත්තං
භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛො අනාසවං වේතනාවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං.
දිවේඨව ඛමෙව සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං
චුට්ඨති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති’පි බ්‍රාහ්මණො ඉති’පිති.

21. සාකහකෙඛා චෙ’පි කස්සප හොති සාමාකහකෙඛා චෙ’පි
කස්සප හොති -පෙ- චන්ද්‍රිලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලහොජ්. ඉමාය ව
කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා අභවිස්ස
බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිස්ස කල්ලං වචනාය
‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිස්ස ඤාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුතෙත්ත වා
අන්තමසො කුමභදුසිධාපි: ‘අයං සාකහකෙඛා වා හොති සාමාක-
හකෙඛා වා -පෙ- චන්ද්‍රිලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලහොජ්’ති.
යසමා ව ඛො කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා
තපොපක්කමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො
සුදුජ්ජානො, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො
දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

19. මෙසේ වදන කල්හි අවෙලකාශප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “තවද ගෞතමයනි, මහණ තෙම දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු යැ”යි මේ වචන කිය.

“කාශපය, ‘මහණ තෙමේ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු ය’ යන මෙය ලොවැ ප්‍රකෘති කථාව ම ය.”

20. කාශපය, ඉදින් තවුත් තෙම අවෙලක වේ ද,... මෙසේ මෙබඳු වූ අධිමාසික පඨායහකතභාජනවුතයෙහි යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශපය, මේ මද පිළිවෙතින්, මේ තවකමින් දුකසේ දතයුතු ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් බමුණෙක් වන්නේ නම්, ‘මහණ තෙම දුකසේ දත යුත්තේ ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුත්තේ යැ’ යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

ගෘහැවියකු හෝ ගෘහැවිපුතකු හෝ යටත් පිරිසෙයින් කළදස්සක හෝ විසිනුදු ‘මේ තෙමේ අවෙලක වෙයි, මුක්තාචාර වෙයි... මෙසේ මෙබඳු අධිමාසික වූ ද පඨායහකතභාජනවුතයෙහි යෙදුණේ වෙසේ යැ’ යි ඔහු දත හැකි වන්නේ ය. කාශපය, යම් හෙයෙකින් මේ මද පිළිවෙත හැර ම මේ තවකම් හැර ම මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ හෝ දුකසේ දත යුතු වේ ද, ඉතා දුකසේ දත යුතු වේ ද, එහෙයින් ‘මහණ තෙම දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු යැ’යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

කාශපය, යම් කලෙක පටන් හික්කු තෙම මෙවර නැති, ව්‍යාපාද නැති, මත්තික වඩා ද, ආප්‍රවයන්සේ ක්‍ෂයයෙන් අනාප්‍රව වූ ඵලසමාසිය ද ඵලඥනය ද මේ අත්වැසි ම තෙමේ වෙසෙයි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශපය, මේ හික්කු තෙම මහණ යැ යි ද බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

21. කාශපය, තවුත් තෙම ඉදින් අමු පලා කන්නේ වේ ද, බොධි-හමු කන්නේ වේ ද,... ස්වයංපතිතඵල ව්‍යදන සුළු වූයේ වනමුල් පල ආහාර කොටැත්තේ යැපේ ද, කාශපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුකසේ දතයුතු ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වන්නේ නම්, ‘මහණ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණ දුකසේ දත යුතු ය’ යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

මේ තෙම අමුපලා කන්නේ හෝ වෙයි, බොධිහමු කන්නේ හෝ වෙයි... ස්වයංපතිතඵලභොජ් වූයේ වනමුල් පල ආහාර කොටැත්තේ යැපේ යැ’ යි ගෘහැවියකු විසිනුදු ගෘහැවිපුතකු විසිනුදු යටත් පිරිසෙයින් කළදස්සක විසිනුදු ඔහු දත හැකි වන්නේ ය. (එහෙයින්.) කාශපය, යම් හෙයෙකින් මේ මද පිළිවෙතින් අත් තත්ති ම, මේ තවකමින් අත් තත්ති ම, දුකසේ දත යුතු වූ ඉතා දුකසේ දත යුතු වූ මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ වේ ද, එහෙයින් මහණ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණ දුකසේ දත යුතු ය යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අචේරං අබ්‍යාපජ්ජං මේතනවිත්තං භාවෙති, අසච්චානඤ්ච ඛයා අනාසචං චේතනාවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

22. සාණාති චේ'පි කස්සප ධාරෙති, මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනීයකම්පි උදකොරොහණානුයෝගමිනුසුත්තො විහරති, ඉමාය ව කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපකකමේන සමණො වා අභවිස්සා බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙන අභවිස්සා කල්‍යාණං වචනාය 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

සකකා ව පතෙසො අභවිස්සා ඤාතුං ගහපතිනා වා ගහපතීපුත්තෙන වා අනතමසො කුම්භදාසියාපි: 'අයං සාණාති'පි ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනීයකම්පි උදකොරොහණානුයෝගමිනුසුත්තො විහරති'ති. යසම්ච ඛො කස්සප අඤ්ඤානුච ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤානු ඉමිනා තපොපකකමේන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තස්මා එතං කල්‍යාණං වචනාය 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අචේරං අබ්‍යාපජ්ජං මේතනවිත්තං භාවෙති, අසච්චානඤ්ච ඛයා අනාසචං චේතනාවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

23. එවං වුත්තො අචේලො කස්සපො භගවිත්තං එතදවොච: "කතමා පත සා හො ගොතම සීලසම්පදා, කතමා විතතසම්පදා, කතමා පඤ්ඤාසම්පදා?"ති.

ඉධ කස්සප තපාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං -පෙ- භගවා. නො ඉමං ලොකං -පෙ- සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා -පෙ- සො තං ධම්මං සුණී තපාගතෙ සද්ධං පටිලහති. සො තෙන සද්ධංපටිලාසෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසඤ්චිකති: සම්මාධො කරාචාසො -පෙ- 'යනනුතාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙති කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙති අභාරස්මා අනිගාරියං පබ්බජෙය්‍යානති'.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් වනාහි භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මෙන්සිත වඩා ද, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් අනාසුව වූ ඵලසමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිති ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මිහණ යැ යි ද බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

22. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙම ඉදින් හණවැහැරි දරා ද, හණපුල් මුළු හුඹින් වියු වස්ත්‍ර දරා ද,... සවස තෙවෙනි කොට දිසේ ගැලීමේ යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුකසේ දතයුතු, ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වන්නේ නම් 'මහණා දුකසේ දත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත යුතු යැ' යන මෙය කියන්නට තො තිසි වන්නේ ය.

'මේ තෙම හණවැහැරි ද දරයි, මිශ්‍රක වස්ත්‍ර ද දරයි... සවස තෙවෙනි කොට ද (ත්‍රිසකියායෙහි ද) දිසේ ගැලීමේ යෙදුණේ වෙසේ' යැ යි ගැහැවියකු විසිනුදු ගැහැපිපුතක්නු විසිනුදු යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක විසිනුදු මොහු දත හැකි ද වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් තෙසෙයින් ම මේ මද පිළිවෙතින් අත් තන්හි ම, මේ තවකමින් අත් තන්හි ම, දුකසේ දත ගත යුතු, ඉතා දුකසේ දත ගත යුතු මිහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ වේ ද, එතෙයින් 'මහණා දුකසේ දත ගත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත ගත යුතු ය' යන මෙය කියන්නට තිසි ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම දොර නැතිවූ ව්‍යාපාද නැති වූ මෙන්සිත වඩා ද, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් ආසුව නැති ඵල සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිති ම තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම ප්‍රමණ තමුදු බ්‍රාහ්මණ තමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

23. මෙසේ වදාළ කල්හි අවේලකාශ්‍යප තෙම "හවද් ගොතමයිති, ඒ ශීලාමපත් කවරේ ද? ඒ විත්තාමපත් කවරේ ද? ඒ ප්‍රඥාමපත් කවරේ ද?" යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් විමාළේ ය. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේකැ.)

කාශ්‍යපය, මේ ලොවැ අර්තත් වූ... භාග්‍යවත් තපාගත තෙම පහළ වෙයි. හේ මේ ලොකය... තෙමේ දැන පසක් කොට පටසයි. හේ දහම් දෙසයි... බමිසර පවසයි. ඒ දහම් ගැහැවිගෙයක් හෝ... අසයි. හේ ඒ දහම් අතා තපාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදුහැ පිළිලබයි (උපදවයි) හේ ඒ සැදුහැ ලැබීමෙන් යුත් වූයේ, හිසිගෙය සම්බාධ ඇත්තේ ය... 'මම කෙගෙ රවුලු බා හැර ක්‍යාවත් හැද හිසිගෙන් තික්මැ සසුත් වන්නෙමි නම් යෙහෙකැ' යි හේ සලකයි.

සො අපරෙත සමයෙන -පෙ- අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු -පෙ-

24. කථංඤා කස්සප භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්පදය.- පෙ- [යථා සාමඤ්ඤාමල්ලෙ එවං විතරෙතබ්බං.]

යථා චා පනෙකෙ හොන්නො සමණත්වාහමණො සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිතො තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපිදං සන්තිකම්මං -පෙ- ඔසගිතං පටිමොක්ඛො ඉති චා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො හොති. ඉදම්ස්ස හොති සීලසම්පදය.

ස ඛො සො කස්සප භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි කස්සප රාජා ඛතතියො මුද්ධාච්චිකෙතො නිහතපච්චාමිකෙතො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකතො, එවමෙව ඛො කස්සප භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො.

සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛකෙන සමන්නාගතො, අර්ඤ්ඤානං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති. අයං ඛො කස්සප සීලසම්පද -පෙ-

25. කථංඤා කස්සප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභ්‍යාහි -පෙ- චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- ඤාණෙන ගතිං ඤාසිත්වා -පෙ- ජීව්‍යාය රසං ඤාසිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසිත්වා -පෙ- මහසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභ්‍යාහි -පෙ- මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අර්ඤ්ඤානං අඛ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො හොති.

26. කථංඤා කස්සප භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤාන සමන්නාගතො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සම්පජානකාරී හොති. -පෙ- ගතෙ සිතෙ නිසින්නො සුතො ජාගරිතො භාසිතො කුණ්ඨිභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤාන සමන්නාගතො හොති.

හේ මෑත කලා... සත්‍රන් වදී. හේ මෙසේ පෑවිදි වූයේ ම පාඨමොක්ඛසංවරයෙන් සංවෘතව වෙසෙයි... සමාදන් කොට ගෙන සිකපදන්ති නික්මෙයි

24. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ සිල්වත් වේ ද? කාශ්‍යපය, මෙහි මහණ තෙම පණ්ඩිතා හැර පණ්ඩිතයෙන් වැළැක්කේ වෙයි... මේ ඔහුගේ ශීලසමපත් වේ. [සට භාමසුද්දාචල සූත්‍රයෙහි දක්වුණු පරිදි විධාර කටයුතු.]

යම්හේ වතාහි ඇතැම් හවදි මහණ බමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ශාන්තිකම්මය... මුල් බෙහෙත් බැහැර කිරීම යන මේබදු වූ තීරණවිතර්කයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් ජිවිතා කෙරෙන් ද, මේ ඇදි වූ හෝ මේබදු වූ තීරණවිතර්කයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් හේ වැළැක්කේ වේ. මේ ඔහුගේ ශීලසමපත් වේ.

කාශ්‍යපය, හේ මහණ මෙසේ සිල්වත් වූයේ, ශීලසංවරයෙන් කොසිනුදු බියක් නො දකී. මුද්දා අභිසෙස් ලත්, නාසු පසමතුරන් ඇති, කැත් රජපත් පසමතුරකුගෙන් කොසිනුදු බියක් නො දකී ද, එසේ ම මහණ තෙම ශීලසංවරයෙන් (අසංවර නැති බැවින්) කොසිනුදු බියක් නො දකී.

හේ මේ ආයතීශීලසකකියෙන් සමන්විත වූයේ තමා කෙරෙහි වූ නිදෙස්බව හුවය විදී. කාශ්‍යපය, මෙසේ මහණ සිල්වත් වෙයි. කාශ්‍යපය, මේ ඒ ශීලසමපත් ය...

25. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ තෙම ඉන්ද්‍රියයන්හි වෘත්ත දොර ඇත්තේ වේ ද? කාශ්‍යපය, මෙ සත්තා මහණ තෙම ඇසින් රූපයක් දක නිමිත්තත්‍රාහි නො වෙයි. අනුවාසඤ්ඤාත්‍රාහි නො වෙයි.... වක්ඛරිඤ්ඤා-යෙහි සංවරයට පෑමිණෙයි. කනින් හඬක් අසා.. නැහැගෙන් ගඟක් අසා.... දිවෙන් රූක් ආභාදන කොට... කයින් ස්ප්‍රවේණියක් සපය කොට.... මනසින් දහමක් දැන.... නිමිත්තත්‍රාහි නො වෙයි. අනුවාසඤ්ඤා-ත්‍රාහි නො වෙයි... මනිඤ්ඤියෙහි සංවරයට පෑමිණෙයි. හේ මේ ආයතී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සත්ත්ව නොකිලිව අභිවිතතසුඛය විදී. කාශ්‍යපය, මහණ තෙම මෙසේ ඉදුරන්හි වෘත්ත දොරක් වෙයි.

26. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ තෙම සතිසම්පරඤ්ඤාගෙන් සුඛන වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරියට යාමෙහි ද පෙරළා ඊමෙහි ද නුවණින් දැන (එය) කරන සුළු වෙයි... ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිඳීමෙහි නිඳි වැරීමෙහි කීමෙහි නිහඬ වීමෙහි නුවණින් දැන (එය) කරන සුළු වෙයි. කාශ්‍යපය, මහණ තෙමේ මෙසේ සතිසම්පරඤ්ඤා-ගෙන් සමන්විත වෙයි.

27. කථංඤා ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධාචුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපාරිහාරිකෙන චිවරෙන -පෙ- කුච්ඡිපාරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

28. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛනේන සමන්තාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන සතිසම්ප-ජ්ඤෙඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං උබ්බතං කාන්තරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අලංකාරාසං පලාලපුෂ්පං. සො පච්ඡායතනං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙතා නිසිදති පලලබ්බං අභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

29. සො ලොභෙ අභිජ්ඣං පභාය විගතාභිජ්ඣාන වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති -පෙ- ව්‍යාපාදපදෙසං පභාය අව්‍යා-පන්නවිතොයා විහරති -පෙ- චිත්තමිද්ධං පභාය විගතචිත්තමිද්ධො විහරති -පෙ- උද්ධමකුක්කුච්චං පභාය අනුදායො විහරති -පෙ- විවික්ඛිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිවික්ඛිච්ඡො විහරති. අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විවි-ක්ඛිච්ඡාය විත්තං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙන් පයොජේය්‍ය. තස්ස භෙ කම්මනායා සම්පේක්ඛියස්සං -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො -පෙ- සො අපරෙත සම්යෙත තමා ආබාධා මුළුවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඛකිතාගාරෙ ඛද්දො අස්ස, සො අපරෙත සම්යෙත තමා ඛකිතා මුළුවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දුසො අස්ස අනත්තාධිතො -පෙ- සො අපරෙත සම්යෙත තමා දුසවා මුළුවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සධතො සහොහො කන්තාරභානමය්‍යං පටිපජේය්‍ය -පෙ- සො අපරෙත සම්යෙත තං කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛකිතාගාරං යථා දුසවා යථා කන්තාරභානමය්‍යං ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ අපාඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො අතණ්ණං යථා ආරොග්‍යං යථා ඛකිතමොක්ඛං යථා භුජ්ස්සං යථා බෙම්භුමිං, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ පඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති.

27. ඇවැත්ති, කෙසේ නම් මහණ තෙම සතුටු සිතැත්තේ වේ ද ? ඇවැත්ති, මේ සත්තෙහි මහණ තෙම කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටු-රෙත් ද... කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද තමා සතු අවපිරිකර පමණක් ගෙන ම යෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ ම සතුටු වෙයි.

28. හේ මේ ශ්‍රෙෂ්ඨ ශිලසකකයෙන් සමන්විත වූයේ, මෙ ම ඉඤ්ඤා-සංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, මෙම ශ්‍රෙෂ්ඨ සතියවපජ්ඣාදියෙන් සමන්විත වූයේ, මේ ආයාසී සතතුමයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසානුල පථිත කදුරැළි හිරිගුහා සොහොන් වනප්‍රසාන අභ්‍යවකාශ පිදුරැළිත් (හිරිලෙන් පරිද්දෙන්) කළ ගුහා යන මේ ජනයාගෙන් හිස් වූ සෙතස්තක් හජනය කරයි. හේ පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරලා ආයේ, පලක් බැඳ කය ඇඳ තැනි යේ පිහිටුවා, සිහිය කමටගත් අරමුණට යොමු කොට තමා හිඳියි.

29. හෙ තෙම ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට, අභිධ්‍යාව පහ වූ සිතින් උපලක්ෂිත වැ වෙසෙයි. අභිධ්‍යාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි... ව්‍යාපාද දෙමය දුරු ලා ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙසෙයි... ස්‍යානාන-මිඛිය දුරු ලා පහ වූ ස්‍යානානමිඛිය ඇත්තේ වෙසෙයි... උභිව්වකුක්කුච්ච දෙක දුරු ලා අනුඛිත වැ වෙසෙයි... විචිකිත්සාව දුරු ලා තරණය කළ විචිකිත්සා ඇත්තේ කුසල් දහමිනි සැක තැත්තේ වෙසෙයි. විචි-කිත්සාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණයක් ගෙන කමානත යොදන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානත සමාධි වන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් ගිලන් වූයේ දූෂිත වන්නේ ද,... හේ මැත කාලෙක ඒ ගිලන් බැවින් මිදෙන්නේ ද,... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් දහගෙහි බඳනාලද්දේ වන්නේ ද, හේ මැත කාලයෙහි ඒ බැදුමෙන් මිදෙන්නේ ද,... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් තමා අයත් පැවැතුම් තැනි දහයෙක් වන්නේ ද,... හේ මැත කලා ඒ දහ බැවින් මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද සොම්-නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ ධනය ඇති ගොග ඇති පුරුෂයෙක් දික් කතරමකකට බස්සේ ද... හේ පසු කලා ඒ කතර තරණය කොට එයින් නික්මා යන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙම ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් දහගෙයක් මෙන් දහ බවක් මෙන් දුරු කතරමකක් මෙන් තමා කෙරෙහි පහ නො වූ මේ නිවරණ පස දකී. ඇවැත්ති, ණය නැති බව යම්සේ ද, අරොග බව යම්සේ ද, බැදුමෙන් මිදීම යම්සේ ද, නිවහල් බව යම්සේ ද, උච්චුරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම මහණ තෙම මේ පඤ්ච නිවරණයන් තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ-වූවන් දකී.

30. තස්සිමෙ පඤ්චාචරණෙ පතීණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොඡං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමනති. පස්සඤ්ඤායො භුඛං වෙදෙති. සුඛිතො විත්තං සමාගියති. ඥාං විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධමමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- දුතීයං ඤානං -පෙ- තතීයං ඤානං -පෙ- චතුත්තං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විත්තසම්පදය. අයං ඛො සා කස්සප විත්තසම්පදය.

31. සො එවං සමාහිතෙ විත්තන -පෙ- ඤ්ඤාදස්සනාය විත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදය. -පෙ- නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදය. අයං ඛො සා කස්සප පඤ්ඤාසම්පදය.

32. ඉමාය ච කස්සප සීලසම්පදය ඉමාය ච විත්තසම්පදය ඉමාය ච පඤ්ඤාසම්පදය අඤ්ඤා සීලසම්පදා විත්තසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා උත්තරිතරා වා පණීතතරා වා තත්ති.

33. සනති කස්සප එකෙ සමණවුහමිණා සීලවාදා. තෙ අනෙක-පරියායෙන සීලස්ස වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමං සීලං, නාහං තත් අත්තනො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත් භියොසා යදිදං අභිසීලං.

34. සනති කස්සප එකෙ සමණවුහමිණා තපොච්ඡවුච්ඡවාදා. තෙ අනෙකපරියායෙන තපොච්ඡවුච්ඡාය වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා තපොච්ඡවුච්ඡා, නාහං තත් අත්තනො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත් භියොසා යදිදං අභිපෙච්ඡවුච්ඡං.

35. සනති කස්සප එකෙ සමණවුහමිණා පඤ්ඤවාදා. තෙ අනෙක-පරියායෙන පඤ්ඤාය වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා පඤ්ඤා, නාහං තත් අත්තනො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත් භියොසා යදිදං අභිපඤ්ඤා.

36. සනති කස්සප එකෙ සමණවුහමිණා විමුත්තිවාදා. තෙ අනෙක-පරියායෙන විමුත්තියා වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා විමුත්ති, නාහං තත් අත්තනො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත් භියොසා යදිදං අභිවිමුත්ති.

30. මේ පඤ්චනීවරණයන් තමා කෙරෙහි ප්‍රතීණ වුවත් දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ කය සංහිදෙයි. සංහුන් කයාත්තේ සුව විඳී. සුවාත්තහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. ගේ කාමයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත් කෙරෙන් වෙන් ව ම ... පලමු දහන් ලැබ වෙසෙයි... දෙවැනි දහන් ලැබ වෙසෙයි... තෙවැනි දහන් ලැබ වෙසෙයි... සිවුවන දහන් ලැබ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ විතතසම්පත් ය. කාශ්‍යපය, මේ ඒ විතතසම්පතකි ය.

31. හෙතෙම මෙසේ සිත සමාධිගත කර්ති... දර්ශනඥානය පිණිස සිත එල්වා තබයි, නැඹුරු කෙරෙයි... මේ ඔහුගේ ප්‍රඥසම්පත් වේ... 'මේ රහත්බව පිණිස කටයුතු වූ අනෙකෙක් නැතැ'යි දන ගනී. මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥසම්පත් වේ. කාශ්‍යපය, මේ ඒ ප්‍රඥසම්පතකි ය.

32. කාශ්‍යපය, මේ ශීලසම්පතකි ය, මේ විතතසම්පතකි ය, මේ ප්‍රඥසම්පතකි ය වඩා උතතරිතර වූ ප්‍රණීතතර වූ අත් ශීලසම්පතෙක්, විතතසම්පතෙක්, ප්‍රඥසම්පතෙක් නැත.

33. කාශ්‍යපය, ශීලවාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් ශීලයේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආදී වූ (නොකිලිවි) උතුම් ශීලයෙක් ඇද්ද, එහි තමාට සමසම වූ (මගේ ශීලයට සම ශීලයෙන් මා හා සම වූ) කිසිවකු මම නො දකිමි. වැඩිතරම් එකතු කොසින් දකිමි ද? වැලි මම ම යම් උතුම් ශීලයෙක් වේ නම් එහි හැමට වැඩි තරම් (උතුම්) වෙමි.

34. කාශ්‍යපය, තපොප්‍රගුප්සාවාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් තපොප්‍රගුප්සාවේ (කෙළෙසුන් තවන කෙළෙන්නට පිළිකුල් සාරන වීථියේ) ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආදී වූ පරම තපොප්‍රගුප්සාවෙක් වේ ද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකතු කොසින් දකිමි ද? වැලි ද යම් අධිප්‍රගුප්සාවෙක් (මාගේ ඵලසම්ප්‍රසන්න වීථියෙක්) වේ නම් එහි මම ම හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

35. කාශ්‍යපය, ප්‍රඥවාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් ප්‍රඥාවේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආදී වූ පරම ප්‍රඥාවෙක් වේ ද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකතු කොසින් දකිමි ද? වැලි ද යම් අධිප්‍රඥාවෙක් (මාගේ ඵලසම්ප්‍රසන්න ප්‍රඥාවෙක්) වේ ද මම ම එහි හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

36. කාශ්‍යපය, විමුක්තිවාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් විමුක්තියේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආදී වූ පරම විමුක්තියෙක් වේද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකතු කොසින් දකිමි ද? වැලි ද යම් අධි-විමුක්තියෙක් (සමුච්ඡේද ප්‍රතිප්‍රශ්නි නිසරණ යනා භිවිධ පරම විමුක්තියෙක්) වේ ද එහි මම ම හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

37. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං බො සමණො ගොතමො නදති. තඤ්ච බො සුඤ්ඤායාසෙර නදති නො පරිසාසු”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති”ති එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

38. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති. නො ච බො විසාරදො නදති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

39. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, නො ච බො නං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤාඤ්ච නං පුච්ඡන්ති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

40. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤං ච නං පුච්ඡන්ති, නො ච බො නෙසං පඤ්ඤං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤං ච නං පුච්ඡන්ති. පඤ්ඤාඤ්ච නෙසං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

41. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ච නෙසං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති, නො ච බො පඤ්ඤායා වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, -පෙ- පඤ්ඤායා ව වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

42. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ව නදති -පෙ- පඤ්ඤායා ව වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, නො ච බො සොතබ්බං මිඤ්ඤානති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති -පෙ- පඤ්ඤායා ව වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති. සොතබ්බාදායා මිඤ්ඤානති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

37. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් වනාහි සිහනද ද කෙරෙයි. එ ද වනාහි පිරිස්සි නො ව යුත්‍යාගාරයෙක (හිස් ගෙයෙක හුදෙකලා වැ හිද) කෙරේ යැ”යි අත් නොවූ පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කාරණය විදුමාන ම ය. “එසේ නො කියැ යුතු යැ”යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්සි කෙරේ” යැ යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ. (ඔවුනට මෙසේ කියැ යුතු).

38. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්සි කෙරෙයි. එහෙත් විශාරද ව නො කෙරේ” යැ යි අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන මේ කාරණය විදුමාන ම ය. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාදත් කෙරේ. එ ද පිරිස්සි කෙරේ. විශාරද ව ද කෙරේ” යැ යි, කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ.

39. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්සි කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. එහෙත් අත්හු ඔහු පැණ නො විවාරති”යි මෙසේ අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විදුමාන ම ය. ඔහු “එසේ නොකියැ යුතු” යැ යි කියැ යුතු වන්නාහ. මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද එය කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. පුශ්න ද (ඔබෙන්) විවාරත් යැ යි මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

40. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්සි ද කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. පුශ්න ද ඔහු විවාරත්. එහෙත් ඔවුන්ගේ පුශ්න විවාරන ලද්දේ නොවිසදා යැ යි අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කාරණය විදුමාන ම ය. “එසේ නො කියැ” යුතු යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්සි ද කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. පුශ්න ද ඔහු විවාරත්. ඔහු විසින් පැණ විවාරන ලද්දේ විසදා” යැ යි කාශ්‍යපය, මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

41. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්සි ද කෙරෙයි... පුශ්න ද ඔවුන් විසින් විවාරන ලද්දේ විසදයි. එහෙත් පැණ විසදීමෙන් ඔවුන් සිත් නො ම ගනී යැ යි මෙසේ අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විදුමාන ම ය, “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැණ විසදීමෙන් ඔවුන් සිත් ගනී” යැ යි කාශ්‍යපය, මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ.

42. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්සි කෙරෙයි... පැණ විසදීමෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ද ගනී. එහෙත් අත්හු ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට නො සිතත්” යැ යි මෙසේ අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විදුමාන ම ය. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැණ විසදීමෙන් සිත් ද ගනී. ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට අත්හු ද සිතත්” යැ යි මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

43. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුූ: “සීහනාදඤ්ච සමණෝ ගොතමෝ තදති, පරිසාසු ව තදති -පෙ- සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති. තො ව බො සුචා වස්ස පසීදනති”ති. තෙ ‘මා ගෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණෝ ගොතමෝ තදති -පෙ- සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති. සුචා වස්ස පසීදනති”ති එවමය්‍යු කස්සප වචනියා.

44. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුූ: “සීහනාදඤ්ච සමණෝ ගොතමෝ තදති, පරිසාසු ව තදති -පෙ- සුචා වස්ස පසීදනති, තො ව බො පසන්නා පසන්නාකාරං කරොනති”ති. තෙ ‘මා ගෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදං ව සමණෝ ගොතමෝ තදති -පෙ- සුචා වස්ස පසීදති, පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති”ති එවමය්‍යු කස්සප වචනියා.

45. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුූ: “සීහනාදං ව සමණෝ ගොතමෝ තදති, පරිසාසු ව තදති -පෙ- පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොති තො ව බො තථත්තාය පටිපජ්ජනති”ති. තෙ ‘මා ගෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදං ව සමණෝ ගොතමෝ තදති -පෙ- පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති. තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති”ති එවමය්‍යු කස්සප වචනියා.

46. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුූ: “සීහනාදං ව සමණෝ ගොතමෝ තදති -පෙ- තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති, තො ව බො පටිපන්නා ආරාධෙන්නි”ති. තෙ ‘මා ගෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණෝ ගොතමෝ තදති, පරිසාසු ව තදති, විසාරදෙ ව තදති, උඤ්ඤාඤ්ච නං පුච්ඡනති, පඤ්ඤාඤ්ච නෙසං පුට්ඨො බ්‍යාකරොති, උඤ්ඤාස්ස ව වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති, සුචා වස්ස පසීදනති, පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති, තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති පටිපන්නා ව ආරාධෙන්නි”ති එවමය්‍යු කස්සප වචනියා.

47. එකමිදුතං කස්සප සමයං ගිජ්ජග්ගෙ විහරුමි ගිජ්ජකුමෙ පබ්බතෙ. තත්‍ර මං අඤ්ඤාතරො තපබ්බහම්මාරී නිග්ග්‍රොමො නාම අධිජෙග්ගචේත් උඤ්ඤං පුච්ඡී. තස්සාහං අධිජෙග්ගචේත් උඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකාසිං. බ්‍යාකතො ව පන මෙ අත්තමතො අගොසි පරං විස මත්තායාති.

43. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද නද දෙයි... ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට අත්හු ද සිතත්. එහෙත් ඔහු බස් අසා අත්හු නොපහදිත්” යැයි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියන්නාහ, යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නොකිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... අත්හු ද ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට සිතත්. ඔහු බස් අසා ද පහදිත්”යි. කාශ්‍යපය, මෙසේ ඔහු කිය යුතු වන්නාහ.

44. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද නද දෙයි... ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. එහෙත් පැහැදුණෝ පැහැදුණු අයුරක් නොකෙරෙත් යැයි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නොකිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත් යැ”යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

45. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද නද කෙරෙයි... පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. එහෙත් තථාභාවය පිණිස (ධර්මානුබලප්‍රතිපත්ති පුරුහු පිණිස) නොම පිළිපදිත් යැයි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නොකිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැහැදුණෝ ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. ධර්මානුබලප්‍රතිපත්ති පුරුහු පිණිස ද පිළිපදිත්”යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

46. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... ධර්මානුබලප්‍රතිපත්ති පුරුහු පිණිස ද පිළිපදිත්. එසේ පිළිපත්තෝ ද (එයින් ඒ ගොසුම්හු) සිත් නොගනිත්” යැයි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, කාශ්‍යපය, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නොකිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද නද කෙරෙයි. විශාරද ව ද නද කෙරෙයි. අත්හු ප්‍රශ්න ද ඔහු පුළුල්සිත්. ඔවුන් විසින් පුළුල්තා ලද්දේ ප්‍රශ්න ද විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් ගනී. ඔහු ද ඒ මහණ ගොසුම් බස් ඇසිය යුතු කොට ද සිතත්. ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. තථාභාවය පිණිස (ධර්මානුබල ප්‍රතිපත්ති පුරුහු පිණිස) ද පිළිපදිත්. (එසේ) පිළිපත්තාහු ද ඒ මහණ ගොසුම්හු සිත් ගනිත් යැ”යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

47. කාශ්‍යපය, මම එක් සමයෙක රජගහ නුවර ගිජුකුළු පර්වතය වෙසෙමි. එ සමයෙහි නායග්‍රාම නම් එක්තරු තපොබ්‍රහ්මචාරී (උතුම් තපස් කරන) පිරිවැජ්ඣෙක් අධිජුගුප්තයෙහි පැණයක් මා විවෘණ ය. අධිජුගුප්තයෙහි පැණ විවාරන ලද මම ඔහුට එය විතරු කියෙමි. මා විසින් එසේ විසදන ලද කල්හි හේ ඉතා මහත් සේ සතුටු විය.

48. “කො භි භනෙන භගවතො ධම්මං සුත්වා න අත්තමනො අස්ස පරං පිය මෙතාය? අනම්පි භනෙන භගවතො ධම්මං සුත්වා අත්තමනො පරං පිය මෙතාය. අභිකක්කන්තං භනෙන, අභිකක්කන්තං භනෙන. සෙය්‍යථාපි භනෙන නික්කල්පිතං වා උක්කල්පේය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුල්ලාස්ස වා මග්ගං ආවිකේඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජේය්‍යං ඛාරෙය්‍ය වක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිනතීති, එවමෙව භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංභා භනෙන භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුභසිඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භනෙන භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්‍යං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති”.

49. “යො ඛො කස්සප අඤ්ඤානිජ්ඣපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මපිනගෙ අකඛ්ඛිති පබ්බජ්‍යං, අකඛ්ඛිති උපසම්පදං, සො චත්තාරො මාසෙ පරිවසති. චතුත්තං මාසානං අව්වසෙත ආරභිවිත්තා භික්ඛු තං පබ්බාජේන්ති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අපි ව මෙත්ථ පුග්ගලචෙමත්තතා විදිතා”ති.

50. “සචෙ භනෙන අඤ්ඤානිජ්ඣපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මපිනගෙ අකඛ්ඛිත්තා පබ්බජ්‍යං අකඛ්ඛිත්තා උපසම්පදං චත්තාරො මාසෙ පරිවසන්ති, චතුත්තං මාසානං අව්වසෙත ආරභිවිත්තා භික්ඛු තං පබ්බාජේන්ති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අහං චත්තාරි වස්සානි පරිවසිස්සාමි. චතුත්තං වස්සානං අව්වසෙත ආරභිවිත්තා භික්ඛු මං පබ්බාජේනතු, උපසම්පාදෙනතු භික්ඛුභාවායා”ති.

51. අලත්ථ ඛො අචලො කස්සපො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්‍යං අලඤ්චපසම්පදං. අවිරූපසම්පන්නො ඛො පතායස්මා කස්සපො එකො වූපකපට්ඨා අසාමනෙතා අතාපි පභිතනෙතා විහරන්තො, න විරසස්සව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දීපට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරීතතා උපසම්පජ්ජි විහාසි. “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණීයං. නාපරං ඉත්තතායා”ති අබ්භඤ්ඤාසි.

අඤ්ඤාතරො ව ඛො පතායස්මා කස්සපො අරහතං අභොසිති.

සිහනාදසුත්තං නිට්ඨිතං අව්ඨමං.

48. (එවිට අවේලකාශප මෙය කීය:) “වහන්ස, කවරෙක් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දහම් අසා ඉතා මහත් සේ සතුටු නො වන්නේ ද, වහන්ස, දෙශනාව අභිකාන්තය. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු කොට තැබුවක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළියන් දෑස් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මංමුලා වුවකුට මහ කියන්නේ ද, ඇස් ඇතියෝ රූප දක්නාහ සි අදුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ ගෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසපුව ලබමි වා”.

49. “කාශ්‍යපය, ඡෙටු අන්තොවු වූ යමෙක් මෙ සස්තෙහි පැවිද්ද කැමැත්තේ නම්, උපසපුව කැමැත්තේ නම්, හේ සිටු මසක් පිරිවෙස් වසයි. සිටු මස ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිතැති භික්ෂු ඔහු පැවිදි කෙරෙත්. භික්ෂුභාවය පිණිස උපසපත් කෙරෙත්. එහෙත් මෙහි මා විසින් පුද්ගලතාකාන්තිය දත්තා ලද්ද”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

50. එවිට පිරිවැජ් තෙම “වහන්ස, ඉදින් පෙර අන්තොවු වූවෝ මෙ සස්තැ පැවිද්ද කැමැති වන්නාහු උපසපුව කැමැති වන්නාහු සිටු මසක් පිරිවෙස් වසත් නම්, සිටු මස ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති භික්ෂු ඔහු පැවිදි කෙරෙත් නම්, භික්ෂු බව පිණිස උපසපත් කෙරෙත් නම්, මම සිටු වසක් පිරිවෙස් වසන්නෙමි. සිටු වස ඇවෑමෙන් සතුටු වූ සිතැති භික්ෂු මා පැවිදි කෙරෙත් වා. භික්ෂුභාවය පිණිස මා උපසපත් කෙරෙත් වා”යි කී ය.

51. අවේලකාශප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලද්දේ ම ය, උපසපුව ද ලද්දේ ම ය. ආයුෂමත් කාශ්‍යප තෙමේ උපසපත් වූ නොබෝ කල් ඇතියේ ම හුදෙකලා වූයේ, විවික්ත වූයේ, නොපමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ, නිවන් කර මෙහෙයු සිතැති ව වසනුයේ, යමක් සඳහා භූලපුත්‍රයෝ මොනොවට ම ගිහිගෙන් නික්මැ සසුන් වදිත් ද, ඒ නිරුත්තර වූ මාභීවුසම්චයඝ්‍රාවසානය (රහත් පලය) නොබෝ කලෙකින් ම මෙ අත්බවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන, පසක් කොට, පැමිණ (ලැබ) විසි ය. (එසේ වසනුයේ) “භවොත්පත්තිය ක්ෂණ වය, මහබ්බසර වැසැ නිමැවිණ, එය සඳහා කටයුතු ද කරන ලද, මෙ රහත්බව් පිණිස තවත් කටයුතු දෑයෙක් නැතැ”යි (පස්විකුම් නුවණින්) දැනැ ගත්තේ ය.

ආයුෂමත් කාශ්‍යපයෝ රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා ඡායාක් වූහ.

අට වන සිංහනාදසූත්‍රය නිමසේ ය.

9. පොට්ටුපාදසූත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති පජ්ඣවනො ආනාපිණ්ණිකාසං ආරුමේ තෙන ඛො පත සමයෙන පොට්ටුපාදො පරිබ්බාජකො සමයසාවාදකො තිඤ්ඤාචිතර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමේ පටිවසති මතතිං පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං තිංසමිතෙතති පරිබ්බාජකසතෙති.

2. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය සාවස්ථිං පිණ්ඩාය පාටිසි. අථ ඛො හගවතො එතදභොසි: අනිසාගො ඛො භාව සාවස්ථියං පිණ්ඩාය වරිද්ධං, යනඤ්ඤානං යෙන සමයසා-වාදකො තිඤ්ඤාචිතර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමේ, යෙන පොට්ටුපාදො පරිබ්බාජකො, තෙනුපසඬකමයන්ති. අථ ඛො හගවා යෙන සමයසා-වාදකො තිඤ්ඤාචිතර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමේ තෙනුපසඬකමි.

3. තෙන ඛො පත සමයෙන පොට්ටුපාදො පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසින්නො තොති උත්තාදිනියා උච්චාසද්ද-මසාසද්දය අනෙකවිතිතං තීරව්ණිතකථං කපේන්තියා - සෙය්පීදං: රුජකථං. වොරකථං මහාමිත්තකථං සෙනාකථං හයකථං සුඛකථං අන්තකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං ගනිකථං මාලාකථං ඤාතිකථං යානකථං භාමිකථං නිගමිකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රියකථං පුරිසකථං සූරකථං විසිඛාකථං කුමභව්ණිතකථං පුබ්බපෙතකථං නාතත්තකථං ලොකත්තාසිකං සමුද්දත්තාසිකං ඉතිහවාහවකථං, ඉති වා'ති.

4. අද්දසා ඛො පොට්ටුපාදො පරිබ්බාජකො ගගවන්තං දුරතො'ව ආගව්ජන්තං. දිස්වාත සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි: ¹ “අසසද්දා භොනෙතා භොනතු. මා භොනෙතා සද්දමිකත්. අයං සමිඤ්ඤා භොතමො ආගව්ජන්ති. අසසද්දකාමො ඛො සො පනායසමා, අසසද්දසං වණ්ණවාදී. අසසව-නාම අසසද්දං පරිසං විදිතා උපසඬකමිතබ්බං මඤ්ඤායා”ති. එවං වුත්තෙත තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අනෙසුං. අථ ඛො හගවා යෙන පොට්ටුපාදො පරිබ්බාජකො තෙනුපසඬකමි. අථ ඛො පොට්ටුපාදො පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොච: එතු ඛො හතෙත හගවා, ස්වාගතං* හන්ත හගවතො. වීරසං ඛො තනෙත හගවා ඉමං පරියායමිකාසි යදිදං ඉබ්බාගමිතාය. නිසිදතු හතෙත ගගවා, ඉදමාසතං පඤ්ඤාත්තන්ති. නිසිදි හගවා පඤ්ඤාත්තෙත ආසනෙ. පොට්ටුපාදො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො පොට්ටුපාදං පරිබ්බාජකං හගවා එතදවොච: “කාය නු'ත්ථ පොට්ටුපාද එතරති කථාය සන්තිසින්නා? කා ව පත වො අන්තරා කථා විපස්සකතා?”ති.

9. පොට්ඨපාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුවරු දෙවරම් නම් වූ අන්තර්වික්ෂිතවූ අරමැ වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි පොට්ඨපාද නම් පිරිවැජ් තෙම, (බඩුණුතිවටු ආදීන් රැස් වූ නමනමන් සමය පවසන හෙයින්) සමයප්‍රවාදක නම් වූ (තිබ්බිරුක්පෙලින් පිරිකෙවුණු හෙයින්) කිදුකාමීර නම් වූ (පළමු එක් හලක් ම වූ තැන බැවින්) එකඟාලක නම් වූ, මල්ලිකා දෙවියනේ උයනෙහි, පිරිවැජ්සන් භුත්දහසක් පමණ වූ මහ පිරිවැජ් පිරිසක් හා වෙසෙයි.

2. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවැරු වේලෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පිඩු පිණිස සැමැත්තූවරු පිරිසි සේක. එ විටැ “සැමැත්තෙහි පිඩු පිණිස හැසිරෙනුටට තව මැ ඉතා උදයන යැ. ඉදින් මම සමයප්‍රවාදක කිදුකාමීර එකඟාලක නම් වූ මල්ලිකාරාමය කරා, පොට්ඨපාද පිරිවැජ් වෙත ගියෙමි නම් යෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. ඉක්බිතිකෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... ඒ මල්ලිකාරාමය කරා වැඩී සේක.

3. එ සමයෙහි පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම - රුජකථා වොරකථා මහාමාත්‍රකථා තෙතාකථා භයකථා සුඛකථා අන්තකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා යයනකථා ගනිකථා මාලාකථා ඥාතිකථා යානකථා මුමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා සත්‍රිකථා පුරුෂකථා ගුරකථා විසිබාකථා කුමහසානකථා පුළුප්‍රෙතකථා ලොකාබ්‍යාසිකා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා ඉතිහාස-භවකථා යන මේ හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ මෙබඳු නොයෙක් වැදූරුම් කිරිසන්කථා කියන, සොළවන් වූ, උස් හඬ මහහඬ ඇති මහපිරිවැජ්-පිරිස සහ හුන්තේ වෙයි.

4. පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම දුරින් ම වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දූක, “භවත්තු නිහඬ වෙත් වා. භවත්ති, හඬ නොකරවු. මේ මහණ ගොයුම් එයි. ඒ අයුෂමත් තෙම නිහඬබව කැමැත්තේ ය. නිහඬබවහි ගුණ කියන සුළු ය. පිරිස නිහඬ සේ දූත එළැඹියා සුභ කොට සිඳුවොත් යෙහෙකැ”යි සිත පිරිස සංහුන් කෙරේ ය. මෙසේ බහු කී කලැ ඒ පිරිවැජ්ගේ නිහඬ වූහ. ඉක්බිතිකෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොට්ඨපාද පිරිවැජ්සා කරා එළැඹී සේක. එ කල්හි පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා සේක් වා. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩී සේ යහපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වඩනට කළෙකින් පසු මේ අවසානව ලත් සේක් වත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ගුහාගමනයෙකි. මේ අස්තෙක් පනවන ලද්ද”යි කී ය. පනවන ලද අස්තෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හුන් සේක. පොට්ඨපාද පිරිවැජ් ද එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එක් පසෙක හුන්තේ ය. එක් පසෙක හුන් පොට්ඨපාද පිරිවැජ්සාව “පොට්ඨපාදගිනි, මෙහි දන් තෙපි කවර නම් කථායෙකින් හුන්තහු ද? මා එන්නාව පෙර මා එන තෙක් මේ අතර නොපසේ කිනම් කථාවෙක් අඩාලු වි දෑ?”යි අසාමිදල සේක.

5. එවං වුතෙන පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො භගවතනං එතදවොච: තිට්ඨකෙසා භනෙන කථා, යාය මයං එතර්ථි කථාය සනතිසිත්තා. තෙසා භනෙන කථා භගවතො දුලලහා භවිස්සති පච්ඡාපි සචණාය. පුරිමොති භනෙන දිවසාති පුරිමතරුති නානාතිත්ථියානං සමණ්ණාභම්ඤානං කුතුහලසාලාය සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අභිසංඝායානිරුද්ධො කථා උදපාදි “කථං නු ඛො හො අභිසංඝායානිරුද්ධො හොති?”ති.

(1) තත්ත්වකවෙව එවමාහංසු: “අගෙනු අපච්චියා පුරිසස්ස සංඝායා උපපජ්ජන්ති’පි නිරුජ්ඣන්ති’පි. යස්මිං සමයෙ උපපජ්ජන්ති, සංඝායා නස්මිං සමයෙ භොති. යස්මිං සමයෙ නිරුජ්ඣන්ති, අසංඝායා නස්මිං සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝායානිරුද්ධං පඤ්ඤාපෙනති.

(2) තමසෙඤ්ඤා එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සංඝායා හි හො පුරිසස්ස අත්තා, සා ච ඛො උපෙති’පි අපෙති’පි. යස්මිං සමයෙ උපෙති, සංඝායා නස්මිං සමයෙ භොති. යස්මිං සමයෙ අපෙති, අසංඝායා නස්මිං සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝායානිරුද්ධං පඤ්ඤාපෙනති.

(3) තමසෙඤ්ඤා එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සනති හි හො සමණ්ණාභම්ඤා මිතිද්ධිකා මහානුභාවා. තෙ ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝායා උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යස්මිං සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝායා නස්මිං සමයෙ භොති. යස්මිං සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝායා නස්මිං සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝායානිරුද්ධං පඤ්ඤාපෙනති.

(4) තමසෙඤ්ඤා එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සනති හි හො දෙවතා* මිතිද්ධිකා මහානුභාවා. තා ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝායා උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යස්මිං සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝායා නස්මිං සමයෙ භොති. යස්මිං සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝායා නස්මිං සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝායානිරුද්ධං පඤ්ඤාපෙනති.

6. තස්ස මයං භනෙන භගවතනං යෙව ආරබ්භ සති උදපාදි: ‘අභො නුත භගවා, අභො නුත සුගතො, යො ඉමෙසං ධම්මානං සුකුසලො’ති. භගවා භනෙන කුසලො භගවා පකතස්සංඝා අභිසංඝායානිරුද්ධස්ස. කථං නු ඛො භනෙන අභිසංඝායානිරුද්ධො භොති?”ති.

1. පඤ්ඤාපෙනති, PTS.

3. දෙව්, සෘෂ්.

2. ත ඛො, තාමෙතං, PTS.

4. තෙ, සෘෂ්.

5. මෙසේ වදාළ කලා පොට්ඨපාද පිරිවැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: “වහන්ස, යම් කථාවෙකින් අපි මෙහි හුන්නමෝ නම්, ඒ කථාව තිබේවා. වහන්ස, ඒ කථාව පසු ව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසන්නට දුළිභ නො වෙයි. පුරිම පුරිමතර දවස්හි (බොහෝ කලකට පෙර) කුතුහලශාලායෙහි එක් වැ හුන් එක් රැස් වූ මහණ බමුණන් අතර “භවත්ති, අභිසංඤ්ඤානිරෝධය (විතතනිරෝධය, සංඤ්ඤානිරෝධය) කෙසේ නම් වේ ද?” යි අභිසංඤ්ඤානිරෝධයෙහි කථාවෙක් පහළ විය.

(1) එහි ඇතැම්හු “කෙතු කැති වැ ප්‍රත්‍යය නැති වැ පුරිස්භට සංඤ්චෝ උපදනාහු ද නිරුඬ වන්නාහු ද වෙත්. යම් විටෙක ඔහු උපදනාහු ද, එ විටැ හේ සංඤී (සංඤ ඇත්තේ) වෙයි. යම් විටෙක සංඤ්චෝ නිරුඬ වන්නාහු ද, එ විටැ හේ අසංඤී වේ” යැ යි මෙසේ කීහ. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඤ්ඤානිරෝධය (විතතනිරෝධය) පණවත්.

(2) ඔහුට අනෙකෙක්, “භවත, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. (මිසේ දැනීම මෙසේ නො වන්නේ ය.) භවත, සංඤ්ච පුරුෂයාගේ ආත්මය ය. එ ද එළැඹෙන්නේත් වෙයි. ඉවැත් වැ යන්නේත් වෙයි. යම් කලෙක එය එළැඹේ ද, එ කලා හේ සංඤී වෙයි. යම් කලෙක පහ වැ යේ ද, එ කලා අසංඤී වේ යැ” යි මෙසේ කී ය. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

(3) ඔහුට අනෙකෙක් භවත, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. භවත, මහත් සංඬි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ම ය. ඔහු මේ පුරුෂයාට සංඤ්ච පමුණුවන්නෝ ද වෙති. ඔහුගේ සංඤ්ච ඉවතට අදහෝ ද වෙති. යම් විටෙක ඔහු කරා සංඤ්ච පමුණුවත් නම්, එ විටැ හෙ තෙම සංඤී වෙයි. යම් විටෙක සංඤ්ච ඉවතට අදනාහු නම්, එ විටැ අසංඤී වේ” යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

(4) ඔහුට අනෙකෙක්, “භවත, මෙය මට මෙසේ නො වන්නේ ය. භවත, මහත් සංඬි ඇති, මහත් අනුභාව ඇති, දෙවතා කෙනෙක් ඇත. ඔහු මේ පුරුෂයා වෙතට සංඤ්ච පමුණුවන්නෝ ද, මොහුගෙන් ඉවතට අදහෝ ද වෙත්. යම් විටෙක සංඤ්ච මොහු වෙතට පමුණුවත් ද, එ විටැ මෙ තෙම සංඤී වෙයි. යම් විටෙක එය මොහුගෙන් ඉවතට අදිත් ද, එ විටැ අසංඤී වෙයි. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්” යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

6. වහන්ස, “යම් කෙනෙක් මේ දහම්හි නිපුණ ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අහෝ මෙය පටසත සේක් නම් ඉතා මැනව වු. ඒ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාරන සේක් නම් ඉතා මැනව නො.” යි (එ වේලෙහි) මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඇරැබ සිහිය උපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිසංඤ්ඤානිරෝධයෙහි නිපුණ සේක. ඇති සැටිය (ප්‍රකෘතිය) දන්නා සේක. වහන්ස, අභිසංඤ්ඤානිරෝධය කෙසේ වේ ද?”

7. තත්‍ර පොඨිපාද යෙ තෙ සමණ්‍යායමණො එවමාහංසු: අහෙනු අපච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උපපජ්ඣති'පි නිරුජ්ඣනති'පි. ආදිතො'ව තෙසං අපරඤ්ඤාං. තං කීස්ස හෙතු? සහෙනු හි පොඨිපාද සපච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උපපජ්ඣති'පි නිරුජ්ඣනති'පි. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ඣති, සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති".

“කා ව සික්ඛා”ති නගවා අවොච:

ඉධ පොඨිපාද තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඣති අරහං සමමා-
සමුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකෙවිදු අනුත්තරො පුරිස-
දම්මසාරපි සත්‍යා දෙවමිත්‍රස්සාතං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං
ඤ්ඤෙවකං සමාරකං සමුග්ගකං, සස්සමණ්‍යායමණං පථං සද්දෙවමිත්‍රස්සං
සයං අභිඤ්ඤා සචරිතතාං පට්ඨෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං
මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිසයාසාතකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤාං කෙවල-
පරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

8. තං ධම්මං දුසුණංති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මි-
වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලනති.
සො තෙන සද්ධාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති:
“සමස්සාධො සරුවාසො රජොපථො¹, අබ්බොධාසො-පබ්බජ්ජා. න ඉදං
සුකරං අගාරං අජ්ඣාචිකාං එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුර්ණං
සඬාලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනත්තානං කෙසම්ඤ්ඤං ඔනාරෙණි-
කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙණි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යනති”.

9. සො අපරෙත සම්මයෙත අපං වා භොගකකිංසං පහාය මහනතං වා
භොගකකිංසං පහාය අපං වා ඤ්ඤතිපරිවට්ටං පහාය මහනතං වා ඤ්ඤති-
පරිවට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඔනාරෙණි කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙණි
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො
පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොවරසම්පන්නො අණුමත්තෙතසු
වජෙජ්ජු හගදස්සාවි. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, - කායකම්මවපි-
කම්මෙන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිපුර්ණාජ්ඣො සිලසම්පන්නො
ඉද්දියෙසු යුගතථොරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඣෙය්‍යත
සමන්තාගතො සතතුට්ඨො.

10. කප්ඤ්ඤි පොඨිපාද භික්ඛු සිලසම්පන්නො භොති? ඉධ
පොඨිපාද භික්ඛු පාණතිපාතං පහාය පාණතිපාතාං පටිවරතො භොති
තිතිතදුක්ඛො තිතිතතප්පො -පෙ-

1. රජාපථො, සඤ්ඤා.

7. පොට්ඨපාදය, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් “හෙතු තැනි වෑ ප්‍රත්‍යය තැනි වෑ පුරුෂයාට සංඥාවෝ උපදිති සි ද නිරුද්ධ වෙති” සි ද මෙසේ කීනු නම්, මූලින් ම ඔවුනට වැරදිණ. ඒ කවර හෙයින්? පොට්ඨ-පාදය, පුරිස්තව හෙතුසහිත ව ම ප්‍රත්‍යය සහිත ව ම (කරුණු සහිත ව ම) සංඥාවෝ උපදනෝත් නිරුද්ධ වන්නෝත් වෙති. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥාවෝ උපදිත්. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥාවෝ නිරුද්ධ වෙත්”.

“ඒ කවර ශික්‍ෂාවෙන් ද?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම (ප්‍රශ්න කොට එය විස්තර කරන සේක් මතු දැක්වෙන ධර්මකථාව) වදල සේක:

පොට්ඨපාදය, මෙහි රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකඥ වූ නිරුත්තර පුරුෂදර්ශකාරී වූ දෙව්මනිස්සතට ශාය්‍යා වූ සිවුසත් අවබෝධ කලා වූ හඟවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවෑ පහල වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව ද, මහණ බමුණන් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත සන්මුඵ්ඵ ද තෙමේ විශිෂ්ට වූ නුමණින් දූත පසක් කොට ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. හේ ආදියෙහි හදු කොට මධ්‍යයෙහි හදු කොට අවසන්හි හදු කොට අඵ සහිත කොට ව්‍යංජන සහිත කොට සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපුණී කොට පිරිසිදු කොට දහම් දෙසයි. (ඒ දෙසනුයේ ද) ආසනබ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය හෙළි කෙරෙයි.

8. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදූහැ පිළිලබයි (උපදවයි). හේ ඒ සැදූහැ පිළිලැබීමෙන් යුත් වූයේ, “භාග්‍යවංශය සම්බාධයෙකි රජස්පථයෙකි. පැවිද්ද අභ්‍යවකාශය වැන්න. හිනිගෙයි වසන්නහු විසින් එකානන්තයෙන් පිරිසුන් කොට එකානන්තයෙන් පිරිසිදු කොට ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ සසුන්-බබ්බර පුරන්නට පහසු නොවේ. මේ කෙතෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ පෙරෙවෑ හිනිගෙන් පැවිදිබිම් වදනෙම් වීම් නම් ගෙහෙකැ” යි මෙසේ හුවණින් සලකයි.

9. හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මද වූ හෝ මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, කෙතෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවෑ හිනිගෙන් පැවිදිබිම් වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම ප්‍රාති-මොක්‍ෂසංවරයෙන් සම්භීත වූයේ, ආචාරගොචර දෙකින් යුත් වූයේ, අණු පමණ වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද කායවාක්කම්යෙන් යුක්ත වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු ආර්ථය ඇත්තේ, සිල්වත් වූයේ, ඉදුරන්හි වැසු දෙරැහිණියේ, බොජුන්හි පමණ දත්තේ, සිහිනුවණින් යුත් වූයේ, පසයෙහි තුන් සතුටින් සතුටු වූයේ, සිකපද සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි.

10. පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද යත්: පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ තෙම පණ්ඩා හැරැ පණ්ඩාවෙයන් වැලැක්කේ වෙයි. ඛනා තැවූ දඩුමුගුරු ඇත්තේ, ඛනා තැවූ අඵ ඇත්තේ...

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති -පෙ- අබ්බිමචරිතං පහාය බ්බිමචාරී හොති -පෙ- මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති -පෙ- පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති -පෙ- ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති -පෙ-සම්ඵසලාපං පහාය සම්ඵසලාපා පටිවිරතො හොති -පෙ-, ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

11. බිජ්ගාමභූතගාදිසමාරම්භා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඡේදනවධං ඛකිනපිරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

12. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජීතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නම්මං ගීතං -පෙ- අභිකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

13. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජීතා තෙ ඵවරුපං සුත්තසමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අවිච්ඡේදං දසපදං -පෙ- යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා සුත්තසමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

14. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා -පෙ- ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසඤ්ඤා පලලබ්ධං -පෙ- උගතොලොභිතකුපයානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

15. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා -පෙ- මණ්ඩන-විභූතවිච්ඡානානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්චාදනං පරිමද්දනං -පෙ- ඔද්දානාති වජ්ජාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභූතවිච්ඡානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

16. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා -පෙ- ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං -පෙ- ඉතිහම්භවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

අසිතාදන් හැර අසිතාදන් වැළැක්මක් වෙයි... අසිරමිසර හැර බබ්බුරි වෙයි... මුසවා හැර මුසවායෙන් වැළැක්මක් වෙයි... පිසුණුබස් හැර පිසුණු බසින් වැළැක්මක් වෙයි... පරොස්බස් හැර පරොස් බසින් වැළැක්මක් වෙයි... බොල් හිස් බස් බිණුම් හැර බොල් බසින් වැළැක්මක් වෙයි... මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වේ.

11. බිජ්ජමුහ භූතසමුහ සිදුමෙන් සිදුමෙන් වැළැක්මක් වෙයි... අත්පා ඇ සිදීමෙන් ද මැරීමෙන් ද රැහැන් ආදියෙන් බැදීමෙන් ද සැහැසිකම්වලින් ද වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වේ.

12. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද නැවුම් ගැහුම්... බලගෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යාම යන මෙබඳු විසුරු දේශනෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ විසුරු දේශනෙන් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වේ.

13. යම්ගේ ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද අවපාකෙළිය දසපාකෙළිය... විකල්පානුකරණය යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙබඳු වූ දුකෙළියෙන් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වේ.

14. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... දික්සතියාප්‍රවෘත්ති පලගය... ඉස්සෙරු පාමුලා රතු කොටට තබා ඇති යහන ය යන මෙබඳු වූ උත්සාහත් මහගහත් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මෙබඳු උත්සාහත් මහගහත් පරිහරණයෙන් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වේ.

15. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... දුටු පුණ්ණයෙන් ඇඟ ඉලිඹි, මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල්ගා මැහීම... දික් දහවල ඇති පුදු රෙදි හැදීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ හැරීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙබඳු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වේ.

16. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... රුරකපා වොරකපා... ඉතිහාසවිකල්පා යන මෙබඳු වූ තිරිසන් කතාවල යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙයින් අත්‍ය වූ හෝ මෙබඳු කතාවලින් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායෙක් වේ.

17. යථා වා පනෙතෙ හොනොං සමණ්ණාහමණං -පෙ- එවරුපං විඤාතිකකථං අනුසුත්තා විතරනති. සෙය්‍යපිදං: න තිං ඉමං ඛම්මවිතං ආජානාසි -පෙ- තිබ්බෙදෙති වා සචෙ පහොසි'ති. ඉති වා ඉති එවරුපාය විඤාතිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

18. යථා වා පනෙතෙ හොනොං සමණ්ණාහමණං -පෙ- එවරුපං දුසෙය්‍යපටිණගමිනානුයොගමනුසුත්තා විතරනති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං -පෙ- අමුත්ත ඉදං ආනරා'ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුසෙය්‍යපටිණගමිනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

19. යථා වා පනෙතෙ හොනොං සමණ්ණාහමණං -පෙ- කුතකා ව හොනති -පෙ- ලාගෙන ලාගං නිජ්ඣිංසිනායෙ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුතනලපතා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

20. යථා වා පනෙතෙ හොනොං සමණ්ණාහමණං -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජ්විකං කපෙය්‍යනති, සෙය්‍යපිදං: අඛං නිශ්චිතං -පෙ- මිගපකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

21. යථා වා පනෙතෙ හොනොං සමණ්ණාහමණං -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජ්විකං කපෙය්‍යනති, සෙය්‍යපිදං: මණ්ණලකකණං වජ්ජලකකණං -පෙ- මිගලකකණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යාන- විජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

22. යථා වා පනෙතෙ හොනොං සමණ්ණාහමණං -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජ්විකං කපෙය්‍යනති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං නිය්‍යාණං හපිස්සති -පෙ- ඉමිස්ස පරුජයො හපිස්සති. ඉති වා ඉති- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

23. යථා වා පනෙතෙ හොනොං සමණ්ණාහමණං -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජ්විකං කපෙය්‍යනති, සෙය්‍යපිදං: වජ්ජඤ්ඤාභො හපිස්සති -පෙ- එවංවිපාකා වජ්ජිමිසුරියනකකතානං උග්ගභිනං ඔගමිනං සඬකිලෙතං වොදනං හපිස්සති. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

24. යථා වා පනෙතෙ හොනොං සමණ්ණාහමණං -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජ්විකං කපෙය්‍යනති, සෙය්‍යපිදං: සුඛිවුට්ඨිකං හපිස්සති -පෙ- ලොකායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

17. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... 'හෝ මේ දහම්පිනය නො දනි... ඉඳින් හැකි නම් එය විසඳව'යි යන මේබඳු උනුත් බැණ දෙඩා ගැනුම්වලා යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ අත් මේබඳු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙය් වේ.

18. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... අයෝ තැනට මෙය ගෙනව'යි කල නිශාංග පිළිගෙන රජුන්ගේ රජමහමැතිකර්මයේ... මේබඳු දුත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යාමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දුතමෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙන යාමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙය් වේ.

19. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... කුහක කම් කරන්නෝ වාටු බස් දෙඩන්නෝ... ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ අත් මේබඳු වූ කුහකලපන කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙය් වේ.

20. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... අඩගායනුය නිමිත්ත-ශාසනය... මානපක්කය යන මේ හෝ මේබඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙය් වේ.

21. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... මෙහිලකුණු කීම, වත් ලකුණු කීම... මුඛලකුණු කීම ය යන මේබඳු තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්චිත-විද්දව කෙරෙත් මිථ්‍යාච්චය කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙය් වෙයි.

22. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... රජුන්ගේ සිය හුවරින් නික්මීම වන්නේ ය... මොහුව පරාජය වන්නේ යැ යි කියන්නෝ මේබඳු තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හේ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙය් වෙයි.

23. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... චන්ද්‍රානුකය වන්නේ ය... සඳහිම නිකායකරුන්ගේ නැගීම් බැසීම් කෙලෙසීම් පිරිසිදු වීම් මේබඳු විපාක දෙන්නේ යැ යි කියන්නාහු මේබඳු තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ හෝ මේබඳු වූ හෝ තිරස්චිත-විද්ද කෙරෙත් මිථ්‍යාච්ච කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙය් වේ.

24. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... මේ සමයෙහි මනා වැසි වන්නේ යැ යි කීම... ලොකායතශාසන හැදෑරීම් යන මේබඳු තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හේ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ සිලසෙය් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාථවෙන ජිව්කං කප්පෙතති. සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං -පෙ- සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාථවා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාථවෙන ජිව්කං කප්පෙතති. සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමිං පණ්ඩිකමිං -පෙ- ඕසධිතං පටිමොකෙකා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාථවා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

27. ස ඛො සො පොට්ඨපාද භික්ඛු එවං සිලසමපනෙතා ත කුතොචි භංගං පස්සති යදිදං සිලසංවරතො -පෙ- සො ඉමිනා අරියෙත සිලකඩකෙන සමන්තාගතො අර්ඝ්‍යතං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සිලසමපනෙතා භොති.

28. කථංඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉද්දියෙසු ගුත්තථොරෙ භොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු වක්ඛුතා රූපා දිත්වා ත නිමිත්තභ්‍යාති භොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභ්‍යාති -පෙ- මනිද්දියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙත ඉද්දියසංවරෙත සමන්තාගතො අර්ඝ්‍යතං අඛ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉද්දියෙසු ගුත්තථොරෙ භොති.

29. කථංඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු සතිසමපජ්ඤෙඤ්ජන සමන්තාගතො භොති. ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානංකාරී භොති -පෙ- කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානංකාරී භොති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සතිසමපජ්ඤෙඤ්ජන සමන්තාගතො භොති.

30. කථංඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කාගපරිඤ්ඤායෙත විවරෙත -පෙ- සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පක්ඛි සක්ඛුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගෙ'ව ඛෙති. එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු -පෙ- යෙන යෙනෙව පක්ඛමති සමාදයෙව පක්ඛමති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

31. සො ඉමිනා ච අරියෙත සිලකඩකෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙත ඉද්දියසංවරෙත සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙත සති-සමපජ්ඤෙඤ්ජන සමන්තාගතො ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තංගතං හජ්ජති අරඤ්ඤං -පෙ- පලාලප්‍රඤ්ඤං. සො පච්ඡා-ගතො පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලබ්බං ආකුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

25. යම්ගේ ඇතැම් හවන් මහණබ්බුණෝ... ආවාහ සඳහා තකත් කීම, විවාහ සඳහා තකත් කීම... සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මේඛදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙම මේ ද අන් මේඛදු වූ ද තිරස්විතපිඤ්ඤායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායක් වේ.

26. යම්ගේ ඇතැම් හවන් මහණබ්බුණෝ... ශාන්තිකම් ප්‍රණීතිකම්... කාරම් බේත් බැඳ වණ හුව වූ පසු ඒ ගලවා දමීම යන මේඛදු තිරස්විත-පිඤ්ඤායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, හේ මහණ මේ ද අන් මේඛදු වූ ද තිරස්විතපිඤ්ඤායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලායක් වේ.

27. පොට්ඨපාදය, ඒ මහණ මෙසේ ශිලාසම්පන්න වූයේ, ශිලාසංවරය හෙතු කොට නෙත කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් ඇති විය හැකි බිගක් නොදකී... හේ මේ ආයාසී ශිලාකකුචයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්ති නිදෙස් වූ කාසික වෛතසික හුවය පිදී. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම ශිලාසම්පන්න වේ.

28 පොට්ඨපාදය, මහණ කෙසේ තම ඉදුරන්හි වැසූ දොරැත්තේ වේ ද? පොට්ඨපාදය, මේ සත්තා මහණ තෙම ඇසින් රුවක් දක, එහි නිමිති නොගත්තේ වේ, අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නොගත්තේ වේ... මහඉන්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආයාසී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සුක්ක වූයේ සිත්සතන්ති අව්‍යාපේකසුඛය පිදී. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම ඉදුරන්හි වැසූ දොරැත්තේ වෙයි.

29. පොට්ඨපාදය, කෙසේ තම මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි මතා නුවණින් දැන ම එය කරනුයේ වෙයි... නිශ්ශබ්දභාවයෙහි මතා නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වෙයි.

30. පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ තම සතුටු වේ ද? පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ තෙම කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින්... සතුටු වූයේ වේ. පොට්ඨපාදය, යම්ගේ පියා හඹනුවට තරම් අත්තටු ඇති කුරුළු තෙම යන යන තැන පියාපත් බර ඇති ව ම පියා හඹා ගේ ද, පොට්ඨපාදය, එසේ ම මහණ තෙම... තමා යන යන තැනට පාසිවුරු ඇ (පැවිදි අවපිරිකර) රැගෙන ම යෙයි. පොට්ඨපාදය, මෙසේ ම මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

31. හේ මේ ආයාසී ශිලාකකුචයෙන් ද... මේ ආයාසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද... මේ ආයාසී සතිසම්පන්නයෙන් ද... මේ ආයාසී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍යය... පිදුරුලෙනය යන යම් කිසි ජනවිවික්ක සෙතස්තස් බජ්ඣ. හේ පසුබත් සෙමෙහි පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරළා ආගේ, පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් පිහිටුවා, කම්මහනට යොමු කොට සිහිය එල්වා හිඳී.

32. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ඛ්‍යාපාදපදෙහං පහාය -පෙ- මිනමිඬං පහාය -පෙ- උඬුවිකුක්කුච්චං පහාය -පෙ- විවිකිච්ඡං පහාය නිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පේක්ඛය්‍යං -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිසො ආබාධිතො අස්ස -පෙ- සො අපරෙත සම්පෙත තමා ආබාධා මුත්ථෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිසො ඛකිනාගාරෙ ඔඤ්ඤා අස්ස, සො අපරෙත සම්පෙත තමා ඛකිනාගාරා මුත්ථෙය්‍ය සොත්තො අබ්බසෙත, -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද දුසො අස්ස -පෙ- සො අපරෙත සම්පෙත තමා දුසඛ්‍යා මුත්ථෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිසො සධිතො සහොගො කන්තාරඤ්ඤා-මිත්තං පටිපජ්ජේය්‍ය දුඛිකිංකං සප්පටිගං, සො අපරෙත සම්පෙත තා කන්තාරා නිත්ථරය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

ඵව්‍යම්ඵ ඛො පොඨිපාද භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛකිනාගාරං යථා දුසඛ්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානමිත්තං, ඵවා ඉලම පඤ්ච නිවරණෙ ධරමෙ අප්පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සති. සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද ආනණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා ඛකිනා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමන්තභූමිං, ඵව්‍යම්ඵ ඛො පොඨිපාද භික්ඛු ඉසම පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සති.

33. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සන්තො පාමොජ්ජං¹ ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමිතස්ස කායො පස්සමානති. පස්සඤ්ඤානො පුඛං වෙදෙති². පුඛිතො විතතං සමාධිංගති. සො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතකක්කං සවිචාරං විචෙකථං. පිතිපුඛං පඨමං ක්කානං³ උපසම්පජ්ජා විතරති. තස්ස යා පුරිමො කාමසංකප්පො හා නිරුජ්ඣති. විචෙකජපිතිපුඛපුඛමසම්පසංකප්පො තස්මිං සම්පෙත භොති. විචෙකජපිතිපුඛපුඛමසම්පසංකප්පො යෙව තස්මිං සම්පෙත භොති. ඵවමිති සික්ඛා ඵකා සංකප්පො උපපජ්ජති.⁴ සික්ඛා ඵකා සංකප්පො නිරුජ්ඣති.⁵ 'අයං සික්ඛා'ති භගවා අවොච.

1. පාමොජ්ජං, PTS. 2. පටිසංවේදෙති, සා. 3. පඨමජ්ඣිකා, සෙසුපි.

4. උපපජ්ජති, PTS. 5. නිරුජ්ඣති, PTS.

32. හේ ලොවැ ඇල්ම හැරැ... ක්‍රොධය හැරැ... චිතමිඬිය හැරැ... උදහස් කුකුස් දෙක හැරැ... සැකය හැරැ තිණු සැක ඇත්තේ, කුසල්-දහමිති සැක නො කරනුයේ වෙසෙයි. සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

පොඩ්පාදය, යම්ගේ මිනිසෙක් ණයක් ගෙන කමානක කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානක සමාඬි වී තම... ඒ කරුණින් හේ සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඩ්පාදය, යම්ගේ මිනිසෙක් ගිලන් වන්නේ ද... හේ පසු කෙලක ඒ ගිලන් බැවින් මිදෙන්නේ ද... ඒ කරුණින් හේ සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඩ්පාදය, යම්ගේ මිනිසෙක් දහගහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කෙලක ඒ දහගහින් බැහැරවෙයි යුග්මයේ මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඩ්පාදය, යම්ගේ දහගෙක් වන්නේ ද... හේ පසු කෙලක ඒ දහ බව කෙරෙත් මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඩ්පාදය, යම්ගේ බතවත්, ගොග ඇති මිනිසෙක් ආහාර දුර්ග, උවදුරු ඇති, දිය තැනි දික් කතරමකට බස්නේ ද, හේ මෑත භාග-ගෙහි ඒ කතර ඉක්මැ යන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඩ්පාදය, එසේ ම මහණ තෙම ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, දහගෙක් මෙන්, වහල්බවක් මෙන්, දුරු කතරමගක් මෙන් ප්‍රතිණ නොවූ මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. පොඩ්පාදය, ණයින් මිදුණු බව, අරොග බව, සිරබැඳුමෙන් මිදුණු බව, නිවහල් බව, උවදුරු තැනි බිම් යමිසක් ද, එසේ ම මහණ තෙම තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ මේ නිවරණ පස දකී.

33. මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ නියා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවකුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීති සිත් ඇත්තකුගේ කාම-රූප කය සංහිතදී. සංහුත් කයැත්තේ සුව විදී. සුවත්කුගේ සිත එකක වෙයි. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් වී ම, අකුසල් දහමුත්තෙන් වෙන් වී ම, විතකීර්තිත විමර්සනිත, ප්‍රීතිය හා සුවචේදනාව හා ඇති, විවේකයෙන් උපත් ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබූ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු කාමසංඥාවක් වී ද, එය නිරුඬි වෙයි. එකල්හි විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුව තැමැති සිසුම් වූ සංඥාව පහළ වූයේ වෙයි. එකල්හි හෙතෙම විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුවසංඛ්‍යාත සුබ්‍රම් වූ සංඥා ඇත්තේ ම වේ. මේගේ ශික්‍ෂායෙන් (ප්‍රථමධ්‍යානයෙන්) එක් (ප්‍රථමධ්‍යාන) සංඥාව උපදී, ශික්‍ෂායෙන් එක් (කාම) සංඥාව නිරුඬි වෙයි. 'මේ ශික්‍ෂා යැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමසාදනං චේතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිඨිසුඛං දුඤ්ඤං කුක්කං¹ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා විචේතකජ-පිඨිසුඛසුඛමිසච්චසඤ්ඤා² සා නිරුජ්ඣති. සමාධිජපිඨිසුඛසුඛමිසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමිසෙ භොති. සමාධිජපිඨිසුඛසුඛමිසච්චසඤ්ඤායේ යෙව තස්මිං සමිසෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපාරජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු පිඨිසා ව විරාගා උපෙක්කකො ව විහරති සන්තො ව සම්පජ්ජන්තො. සුඛඤ්ච කායෙත පටිසංචෙදෙති. සන්තං අරියා ආවික්කන්ති ‘උපෙක්කකො සතිමා සුඛවිභාජි’ති තතිං-කුක්කං³ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා සමාධිජපිඨිසුඛසුඛමිසච්ච-සඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. උපෙක්කාසුඛසුඛමිසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමිසෙ භොති. උපෙක්කාසුඛසුඛමිසච්චසඤ්ඤායේ යෙව තස්මිං සමිසෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපාරජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා, පුඤ්ඤව සොමිතස්සදොමිතස්සානං අත්ථගමි⁴ අදුක්ඛමිසුඛං උපෙක්කා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුක්කං⁵ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා උපෙක්කාසුඛසුඛමිසච්චසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. අදුක්ඛමිසුඛසුඛමිසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමිසෙ භොති. අදුක්ඛමිසුඛසුඛමිසඤ්ඤායේ යෙව තස්මිං සමිසෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපාරජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බජ්ඣං රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසංසඤ්ඤානං අත්ථගමි තාතත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ‘අතන්තො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා රූපසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. ආකාසානඤ්චායතනසුඛමිසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමිසෙ භොති. ආකාසානඤ්චායතනසුඛමිසච්චසඤ්ඤායේ යෙව තස්මිං සමිසෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපාරජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

1. දුඤ්ඤං, PTS.

2. විචේතකජ-සුඛමිසඤ්ඤා, PTS.

3. තතිංකුක්කං, කෙසුචි පොඨිපාදසු.

4. අත්ථගමි, කෙසුචි.

5. චතුස්සං, කෙසුචි.

“තව ද අනෙකක් කියමි. පොරොන්දු, මහණ තෙම විතැන්විවාර-
යන්ගේ සංකීර්ණත්වය තුළ සිතා පහත්බව කරන, සිතා එකඟව
ඇති, විතැන් නැති, විවාර නැති, සමාසයෙන් උපන් ප්‍රතිප්‍රබ ඇති,
දෙවෙනි බ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රතිප්‍රබ
සම්බන්ධ සත්‍ය වූ යම් පළමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි.
එ සමයෙහි සමාසයෙන් උපන් ප්‍රතිප්‍රබසංබන්ධ සිසුම් වූ සත්‍ය සංඥාව
වෙයි. හෙ තෙම එකල්හි සමාසයෙන් උපන් ප්‍රතිප්‍රබසංබන්ධ සිසුම්
සත්‍ය සංඥා ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේ ශික්‍ෂාගෙන් (අවිධිමත්ව) එක්
සංඥාවක් උපදී. එක් සංඥාවක් (හෙවත් ප්‍රථමබ්‍යාන සංඥාව)
නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොරොන්දු, මහණ තෙම ප්‍රියය ද දුරු ලීමෙන් උපෙක්‍ෂක ද
වූයේ, සිහි ඇත්තේ, ක්‍රමය ඇත්තේ වෙසෙයි. සුවය ද නාමකයින්
විදී. ‘උපෙක්‍ෂා ඇති සිහි ඇති සුව විසුම් ඇත්තේ’ යැයි (යමක් කරණ
කොට ගෙන) ආර්යයන් යම් පුද්ගලයෙකු පවසන් ද, ඒ තුන්වන බ්‍යානයට
පැමිණ වෙසෙයි. ඔහුට සමාසයෙන් උපන් ප්‍රතිප්‍රබ ඇති සිසුම් වූ යම්
පළමු සත්‍යසංඥාවක් වී නම්, එය නිරුද්ධ වෙයි. බ්‍යානෝපෙක්‍ෂා සුඛය
ඇති (භිද්ධිකාමින ප්‍රතික්‍ෂිප්‍ත වූ බැවින්) සිසුම් වූ සත්‍ය සංඥාව එ සමයෙහි
වෙයි. එකල්හි හේ උපෙක්‍ෂාසුඛය ඇති සිසුම් වූ සත්‍යසංඥා ඇත්තේ ම
වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂාගෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂාගෙන් එක්
සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වදාළ සේක.

“තව ද පොරොන්දු, මහණ තෙම කාසික දුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්,
කාසික දුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පෙර ම (පළමු දෙවෙනි තෙවෙනි
බ්‍යානයන්ගේ උපවාර අවසානයෙහි ම) සොමනස් දෙමනස් දෙදෙනාගේ,
දුරු වීමෙන්, දුක් නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්‍ෂාගෙන් උපන් සිහියේ
පිරිසිදු බව ඇති සතරවන බ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. ඔහුට උපෙක්‍ෂා-
සුඛය ඇති සිසුම් වූ යම් පළමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි.
දුක් ද නොවූ සුව ද නොවූ සිසුම් වූ සත්‍යසංඥාව එකල්හි වෙයි.
එ සමයෙහි හේ අදුඛ අසුඛ සුක්‍ෂමසත්‍යසංඥා ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂාගෙන්
එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂාගෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද
ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොරොන්දු, මහණ තෙම හැම අයුරින් ම රූපසංඥා
ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥා දුරු වීමෙන්, නානාසංඥා නොමිනෙහි
කිරීමෙන්, අහස අතහැර යැයි (කම්මෙන් වඩා) ආකාශානුච්ඡාදන-
බ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු රූපසංඥාවක් වී නම්, එය
නිරුද්ධ වෙයි. ආකාශානුච්ඡාදනබ්‍යාන සම්බන්ධ සිසුම් සත්‍යසංඥාව
එ සමයෙහි ඔහුට වෙයි. එකල්හි හේ ආකාශානුච්ඡාදන සුඛසම්බන්ධ
සිසුම් සංඥා ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂාගෙන් එක් සංඥාවක්
උපදී. ශික්‍ෂාගෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුත ව පරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බසං ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමි, ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’නති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්චිතරති. තස්ස යං පුරිමා ආකාසානඤ්චායතනසුචුම්සච්චසඤ්ඤා සං නිරුජ්ඣති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුචුම්සච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ භොති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුචුම්සච්චසඤ්ඤාදී භෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ඣති.¹ සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අගමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුත ව පරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බසං විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමි ‘නථි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්චිතරති. තස්ස යං පුරිමා විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුචුම්සච්චසඤ්ඤා සං නිරුජ්ඣති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසුචුම්සච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ භොති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසුචුම්සච්චසඤ්ඤාදී භෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ඣති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අගමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“යතො ඛො පොඨිපාද භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤාදී භොති, සො තතො අච්ඡිත්ත තතො අච්ඡිත්ත අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤායං පුසති. තස්ස සඤ්ඤායො සීතස්ස එවං භොති: ‘වේතයමානස්ස මේ පාපියො’ අවේතයමානස්ස මේ භෙතයො. අහඤ්චව ඛො පත වේතෙයො අභිසංඛරෙයො, ඉමා ව මම සඤ්ඤා නිරුජ්ඣෙය්මං, අඤ්ඤා ව ඕලාරිකා සඤ්ඤා උපපජ්ඣෙය්මං. යනනුතං ‘න වෙව’ වේතෙයො න වාභිසංඛරෙයො’නති. භො න වෙව වේතෙති න වාභිසංඛරෙති. තස්ස අවේතයතො අභිසංඛරොතො තා වෙව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති, අඤ්ඤා ව ඕලාරිකා සඤ්ඤා න උපපජ්ඣති. සො තිරොධං පුසති. එවං ඛො පොඨිපාද අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤාතිරොධසම්පජ්ඣනසමාපතති භොති.

තං කිම්මඤ්ඤසි පොඨිපාද? අපි නු² තෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරුපො අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤාතිරොධසම්පජ්ඣනසමාපතති සුතපුබ්බො?”ති.

1. උපපජ්ඣති කෙසුචි.

3 න ව, සා.

2. පාපියො, කෙසුචි පොභකෙසු.

4. නු ඛො, සා.

“තව ද පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් ම ආකාසනඤ්චා-
යතනය ඉක්මැ, ‘විඤ්ඤාන අතන්ත යැ’ යි (කම්මහන් වඩා) විඤ්ඤා-
ණඤ්චායතන බ්‍යානනය ලැබ වෙතෙයි. ඔහුගේ යම් පලඤ්ඤා ආකාසනඤ්චා-
යතන බ්‍යානනයෙන් යුක්ත සිහුම් වූ සත්‍ය සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධි
වෙයි. විඤ්ඤාණඤ්චායතන බ්‍යානනයෙන් යුක්ත සිහුම් වූ සත්‍යසංඥාව
එ සම්පෙති වෙයි. එ කල්හි හේ විඤ්ඤාණඤ්චායතන බ්‍යානන යුක්ත සිහුම්
සංඥා ඇත්තෙක් ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී.
ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධි වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ” යි භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්චා-
යතනය ඉක්මැ, ‘කිසිත් නැතැ’ යි (කම්මහන් වඩා) ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන
බ්‍යානනට පැමිණ වෙතෙයි. පලඤ්ඤා යම් විඤ්ඤාණඤ්චායතන සුක්‍ෂම සත්‍ය-
සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධි වෙයි. එ කල්හි ඔහුට ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන
යුක්ත සුක්‍ෂම සත්‍ය සංඥාව වෙයි. හේ එ කලා ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන සුක්‍ෂම
සත්‍යසංඥාව වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන්
එක් සංඥාවක් නිරුද්ධි වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ” යි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.

“පොට්ඨපාදය, යම් මහණෙක් මෙහි සක්කසංඥාව ඇත්තේ
(තමාගේ ප්‍රථමබ්‍යානන සංඥායෙන් සංඥාවන්) මේ ද, හේ එයින් ඕනෑම
දෙවෙනි බ්‍යානනට ද, එයින් ඕනෑම තෙවෙනි බ්‍යානනට ද යි මෙසේ
පිළිවෙලින් (හොඳ) කෙළවරැ සංඥාග්‍රය (ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන සමාපත්තිය)
ස්පෘෂි කෙරෙයි (ලබයි). සංඥාග්‍රයෙහි සිටි ඔහුට “සිතන (දහන්
සම්මදන) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාභික ය. නොසිතන (දහන් නොසම්මදන)
මාගේ ඒ නොසම්මදන උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුත පුතා
දහන් සම්මදනෙමි නම්), මතු සම්මත් පිණිස අභිසංඝාර කරන්නෙමි
නම් (කම්මහන් වඩන්නෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥාවන් නිරුද්ධි
වන්නාහු ය. අත් ඕදාරික (හවාඩන) සංඥාවන් උපදනාහු ය. එබැවින්
‘මම නො සිතන්නෙමි වීම නම්, අභිසංඝාර නො කරන්නෙමි වීම නම්
යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො ද සිතයි. (දහන් නො
සම්මදී). අභිසංඝාර නො කෙරෙයි. (මතු සම්මත් පිණිස කම්මහන්
නො වෙයි). නො සිතන, අභිසංඝාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥාවන් ද
නිරුද්ධි වෙත්. අත් ඕදාරික සංඥාවන් ද නො උපදිත්. (එසේ වූ හේ
නිරෝධය ස්පෘෂි කෙරෙයි (සංඥාවෙදින නිරෝධය ලබයි). පොට්ඨපාදය,
මෙසේ වනාහි අනුපුබ්බාසිකඤ්ඤානිරෝධසම්පාත සමාපත්තිය (දන්නපුරු
පිළිවෙලින් සංඥානිරෝධයට සම්මදීම) වෙයි.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයිද? තා විසින් පෙරැ මෙබඳු වූ
පිළිවෙලින් සංඥානිරෝධයට සම්මදීම ආසු විරුද්ධ? යි (භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.)

“නො හතමනෙන. එවිට බො අහං හතන හතවතා හාසිතං ආජාතාමි¹; යතො බො පොඩ්පාදු හිකුටු ඉඩ සකසැද්දි හොති, සො තතො අමුත්ත තතො අමුත්ත අනුප්පෙබ්බන සැද්දෙය්. තසා සැද්දෙය් සිතසා එවිට හොති: ‘වේතයමානසා මෙ පාපියො, අවේතයමානසා මෙ සෙයො. අහසෙව්ව බො පන වේතෙයො අභිසම්බරෙයො, ඉමා ව මෙ සැද්දා නිරුප්පෙය්, අසැද්දා ව ඔලාරිකා සැද්දා උපපජ්ජෙය්. යනත්තො න වෙව වේතෙයො න ව අභිසම්බරෙයො’නති. සො න වෙව වේතෙති. න ව අභිසම්බරෙති. තසා අවේතයො, අනභිසම්බරෙයො² තා වෙව සැද්දා නිරුප්පෙති. අසැද්දා ව ඔලාරිකා සැද්දා න උපපජ්ජෙති. සො නිරොධං වුසති. එවිට බො පොඩ්පාදු අනුප්පෙබ්බසැද්දා නිරොධසම්පජ්ජනසම්පත්ති හොති”ති.

“එවිට බො පොඩ්පාදු”ති.

“එසැද්දෙව්³ නු බො හතන හතව්, සැද්දෙය් පසැද්දෙපති උදුහු පුට්ඨි⁴ සැද්දෙය් පසැද්දෙපති?”ති.

“එකමිටි බො අහං පොඩ්පාදු⁵ සැද්දෙය් පසැද්දෙපමි. පුට්ඨි සැද්දෙය් පසැද්දෙපමි”ති.

“යථාකථං පන හතන හතව් එකමිටි සැද්දෙය් පසැද්දෙපති? පුට්ඨි සැද්දෙය් පසැද්දෙපති?”ති.

“යථා යථා බො පොඩ්පාදු නිරොධං වුසති, තථා තථා”හං⁶ සැද්දෙය් පසැද්දෙපමි. එවිට බො අහං පොඩ්පාදු එකමිටි සැද්දෙය් පසැද්දෙපමි, පුට්ඨි සැද්දෙය් පසැද්දෙපමි”ති.

“සැද්දා නු බො හතන පඨමං උපපජ්ජෙති, පඨමා සැද්දා⁷? උදුහු සැද්දා පඨමං උපපජ්ජෙති, පඨමා සැද්දා? උදුහු සැද්දා ව සැද්දෙව් අනුබ්බං අවර්මං උපපජ්ජෙති?”ති.

1. හතවතා බිම්මි දෙසිතා අනුජාතාමිති, සා. 2. නාභිසම්බරෙයො, මිථො.
3. එකං සෙව (කෙසුචි පොඨකෙසු) 4. පොඩ්පාදු අහං, සා.
5. තථා අහං, සා.

“වහන්ස, මේය නැත් ම ය. (නො ඇසූ විරූ ම ය). පොඬුපාදය, යම් වහණෙක් මෙහි සකසාදා ඇත්තේ (තමාගේ ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥා-යෙන් සංඥාවත්) වේ ද, හේ එයින් මතුමත්තෙහි දෙවෙනි ධ්‍යානයට ද, එයින් මත්තෙහි තෙවෙනි ධ්‍යානයට ද යි මෙසේ පිළිවෙළින් (ගොස්) කෙළවරු සංඥා (ආකිඤ්ඤායනන සමාපත්තිය) ලබයි. සංඥායෙහි සිටි ඔහුට ‘සිතන්නා වූ (=දහන් සම්මදනා වූ) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාභික ය. නො සිතන (දහන් නොසම්මදන) මාගේ ඒ නොසම්මදීම උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුත පුතා දහන් සම්මදින්නෙමි නම්), මතු සම්මත් පිණිස අභිසංකාර කරන්නෙමි නම් (කම්මගත් වහන්තෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥාවෙන් නිරුඳු වන්නාහ. අත් ඖදාරික (හවාඛ) සංඥාවෙන් උපදනාහ. එබැවින් මම නො සිතන්නෙමි වීම නම්, අභි-සංකාර නො කරන්නෙමි වීම නම්, යෙහෙකැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි, හේ නො ද සිතයි (දහන් නො සම්මදී). අභිසංකාර නො කෙරෙයි, (මතු සම්මත් පිණිස කම්මගත් නො වෙයි). නො සිතන අභිසංකාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥාවේ ද නිරුඳු වෙත්. අත් ඖදාරික සංඥාවේ ද පහල නො වෙත්. එසේ වූ හේ නිරෝධය ස්පෘශ්‍ය කෙරෙයි. (සංඥාවෙදිනතිරෝධය ලබයි). පොඬුපාදය, මෙසේ වතාහි අනුප්‍රබෝධ-සංඥානිරෝධසමපායසමාපත්තිය (පිළිවෙළින් සංඥානිරෝධයට සම්මදීම) වේ’ යැ යි වහන්ස, මෙසේ ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ දැනිමි” යි පොඬුපාද තෙම කී ය.

“පොඬුපාදය, එසේ ම යැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක ම සංඥායක් පණවන සේක් ද? නැතහොත් බොහෝ සංඥායනුත් පණවන සේක් ද?”.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොඬුපාදය, මම එක් සංඥායකුත් පණවමි. බොහෝ සංඥායන් පණවමි”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙසේ නම් එක ම සංඥායකුත් පණවන සේක් ද? බොහෝ සංඥායන් පණවන සේක් ද?”.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොඬුපාදය, යම් යම් පරිද්දෙකින් (යම් යම් කසිණාදි අරමුණෙකින් හෝ යම් යම් ප්‍රථමධ්‍යානාදි ධ්‍යානයෙකින්) මහණ තෙමි නිරෝධය ස්පෘශ්‍ය කෙරේ ද, එසේ එසේ (ඒ ඒ කසිණාදිගෙන් ඒ ඒ ධ්‍යානයෙන් මම එක් සංඥායක් පණවමි. බොහෝ සංඥායන් පණවමි.”

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, (නිරෝධයෙන් නැගී සිටිනාහට අර්හත්ති-ඵලසංඥාව පළමු වත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥානය පසු වත් උපදී ද? නැතහොත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥානය පළමු වත් අර්හත්තිඵලසංඥාව පසු වත් උපදී ද? නොහොත් අර්හත්තිඵලසංඥාවත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥානයත් යන දෙක ම ඉදිරි පසු නො ව එක්විට ම උපදී ද?”.

“සඤ්ඤා ඛො පොඨිපාද පඨමං උප්පජ්ඣති පච්ඡා ඤාණං. සඤ්ඤාසාදා ච පන ඤාණාදාදෙ හොති. භො එවං පජානාති: ඉද්ධාච්චයා කිර මම් ඤාණං උද්චාදීති. ඉමිනා¹ ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා සඤ්ඤා පඨමං උප්පජ්ඣති පච්ඡා ඤාණං, සඤ්ඤාසාදා ච පන ඤාණාදාදෙ හොති”ති.

“සඤ්ඤා හු ඛො හන්ත පුරිසස්ස අත්තා? උද්භු අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා?”ති.

“කිං පන? කිං පොඨිපාද අත්තානං පච්චෙසි?”ති.

“මිලාරිකං ඛො අහං හන්ත අත්තානං පච්චෙමි රූපිං වායුමමහා-
භුතිකං² කඛලිකාරාහාරහක්ඛනා³.”

“මිලාරිකො ච හි තෙ පොඨිපාද අත්තා අහපිස්ස රූපි වායුමමහා-
භුතිකො² කඛලිකාරාහාරහක්ඛනා,³ එවං සන්තං ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා⁴ ව⁵ සඤ්ඤා හපිස්සති,⁶ අඤ්ඤා අත්තා⁷. තදමිනාපෙතං⁸ පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා⁹ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා.

තිව්ඨතෙවසායං¹⁰ පොඨිපාද මිලාරිකො අත්තා රූපි වායුමමහා-
භුතිකො කඛලිකාරාහාරහක්ඛනා. අථ ඉමිස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා¹¹ ව සඤ්ඤා උප්පජ්ඣති¹² අඤ්ඤා¹³ ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති¹⁴. ඉමිනා¹⁵ ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා¹⁶ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති.

“මනොමයං ඛො අහං හන්ත අත්තානං පච්චෙමි සබ්බඛා-
පච්චෙසිං¹⁷ අභිනිඤ්ඤානති”.

“මනොමයො ච හි තෙ පොඨිපාද අත්තා අහපිස්ස සබ්බඛාපච්චෙසිං
අභිනිඤ්ඤායා, එවං සන්තමපි ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා¹⁸ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා¹⁹ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”.

“තිව්ඨතෙවසායං පොඨිපාද මනොමයො අත්තා සබ්බඛාපච්චෙසිං
අභිනිඤ්ඤායො. අථ ඉමිස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා²⁰ ව සඤ්ඤා උප්පජ්ඣති, අඤ්ඤා²¹ ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. ඉමිනාපි ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා²² ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති”.

1. ඉමිනා ච ඛො එතං, මජ්ඣ. ඉමිනාපෙතං, PTS.	2. කිං, සිඬු.
3. වායුමමහාභුතිකා, මජ්ඣ. 4. කඛලිකාරාහාරා, සං. 5. ව, සං.	
6. අහපිස්ස, සිඬු. 7. අත්තාති, සිඬු. 8. තදමිනා, PTS.	
9. තිව්ඨතෙ ව, අයං. 10. උප්පජ්ඣති, සං. 11. නිරුජ්ඣති, සං.	
12. ඉමිනාපි ඛො, PTS. 13. පච්චෙසිං, සං.	

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, අර්හත්තිඵලසංඥාව වනාහි පලමු ව උපදී. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය පසු ව උපදී. අර්හත්තිඵලසංඥාවගේ ද ඉපැදීමෙන් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනයගේ ඉපැදීම වේ. හෙතෙම මේ අර්හත්ති-ඵලසංඛිතසංඥා හෙතෙමගේ ‘මට ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය උපනැ’යි දන ගනී. පොඬුපාදය, ‘සංඥාව පලමු ව ද ඥනය පසු ව ද උපදී. සංඥාවගේ ඉපැදීමෙන් වනාහි ඥනයගේ ඉපැදීම වේ’ ය යනු මෙයේ මෙ කරුණින් දන යුතු”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, සංඥාව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැතහොත් සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේ ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, තෝ කුමක් නම් ආත්මය කොට සලකයි ද?”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, සතර මහාභූතයන්ගෙන් නිපත් කළිඳිකාර ආභාරය බුද්ධි තැපවත් වූ මිඤ්ඤික දෑයක් ආත්ම කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, තුන් ආත්මය සතර මහාභූතයන්ගෙන් නිපත් කළිඳිකාර ආභාරය බුද්ධි තැපවත් මිඤ්ඤික දෑයක් වන්නේ නම්, මෙයේ ඇති කල්හි කොපට සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය. පොඬුපාදය, මේ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මෙය දන යුතු”.

පොඬුපාදය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් උපත් රූපවත් වූ කළිඳිකාර ආභාර බුද්ධි තැපවත් මේ ආත්මය සිටිමි. වැලි පුරුෂයාට අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්. අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ නිරුඳි වෙත්. පොඬුපාදයෙහි, ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙකුත් ම වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණින් දන යුතු”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, මේ ආත්මය සියලු අභවසහ ඇති, නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, තුන් ආත්මය සියලු අභවසහ ඇති, නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් වන්නේ නම්, එයේ ඇති කල්හි ද තානට සංඥාව අනෙකෙකුත් ම ආත්මය වෙත එකෙකුත් ම වන්නේ ය. පොඬුපාදය, මේ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මෙය දන යුතු”.

පොඬුපාදය, සියලු අභවසහ ඇති, නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති මේ මනෝමය ආත්මය සිටිමි. වැලි මේ පුරුෂයාට අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්. අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ නිරුඳි වෙත්. පොඬුපාදයෙහි, ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ම ද ආත්මය වෙත එකෙකුත් ම ද වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණින් දන යුතු”.

“අරුපිං ඛො අහං භනෙත අත්තානං පච්චෙමි සඤ්ඤාමයන්ති”

“අරුපි ච තෙ පොඨිපාද අත්තා අභවිංසා සඤ්ඤාමයො, එවං සත්තම්ඨි ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිංසාති. අඤ්ඤා අත්තා. තදම්නාපෙතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිංසාති, අඤ්ඤා අත්තා. තිට්ඨතෙවායං පොඨිපාද අරුපි අත්තා සඤ්ඤාමයො. අථ ඉමිංසා පුරිසස්ස අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපාජ්ඣති, අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. ඉමිංසා ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිංසාති, අඤ්ඤා අත්තා’ති”.

“සකකා පණතං භනෙත මයා ඤාදාං සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා¹ අත්තා’ති ?”.

“දුජ්ජානං ඛො එතං පොඨිපාද තයා අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤා-බන්ධිකෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන² අඤ්ඤාත්‍රාචරිතකෙන³ සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා”ති.

“සචෙ තං භනෙත මයා දුජ්ජානං අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤාබන්ධි-කෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන අඤ්ඤාත්‍රාචරිතකෙන ‘සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, ‘අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා. ‘කිං උත භනෙත සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“අඛ්‍යාකතං⁴ ඛො එතං පොඨිපාද මයා සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති”.

“කිං උත භනෙත අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතම්ඨි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාකතං ‘අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති”.

“කිං උත භනෙත අත්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතම්ඨි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාකතං ‘අත්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“කිං උත භනෙත අත්තනවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතම්ඨි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාකතං ‘අත්තනවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

1. අඤ්ඤා මි, සා. 2. අඤ්ඤා මි, සා.

3. අඤ්ඤාත්‍රාචරිතකත, සා.

4. අඛ්‍යාකත, සා.

5. අඛ්‍යාකත, සා.

[පොට්ටොද:] “වහන්ස, මම ආත්මය සංඥමය වූ අරුපි දෑත් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ටොදය, තාහට ආත්මය සංඥමය අරුපි දෑත් වන්නේ නම්, මෙසේ ඇති කල්හි ද සංඥව අනෙකෙක් ම ද, ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය. පොට්ටොදය, ‘සංඥව අනෙකෙක් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙක් ම වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණිනුත් දත යුතු. පොට්ටොදය, මේ සංඥමය වූ අරුපි ආත්මය සිටිවා. එසේ කල මේ පුරුෂයාට අත්‍ය ම සංඥවේ උපදිත්. අත්‍ය ම සංඥවේ නිරුද්ධ වෙත්. පොට්ටොදය, ‘සංඥව අත් එකෙක් ම ද ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කාරණයෙනුත් මෙසේ දත යුතු”.

[පොට්ටොද:] “වහන්ස, ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද, නොහොත් සංඥව එකෙකුත් ආත්මය අනෙකෙකුත් වේ ද’ යන මෙය මා විසින් දත ගන්නට හැකි ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ටොදය, අත්‍යදූවේක වූ අත්‍යලභික වූ අත්‍ය රූපික වූ, අත්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙක යෙදුණු අත්‍ය නිව්‍යායනනෙක ආමායනී වූ මා විසින් ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද’යි හෝ ‘සංඥව අනෙකෙක, ආත්මය අනෙකෙකැ’යි හෝ මෙය දත නො හැක්ක”.

[පොට්ටොද:] ‘වහන්ස, ඉදින් අත්‍යදූවේක වූ අත්‍යලභික වූ අත්‍යරූපික වූ, අත්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙක යෙදුණු අත්‍ය නිව්‍යායනනෙක ආමායනී වූ මා විසින් ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැත හොත් සංඥව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේද’ යි හෝ මෙය නො දත හැකි නම්, කීමෙන් ද වහන්ස, ‘ලොකය (ආත්මය) ශාශ්වතය’ යන මේ කීම සත්‍ය ද (මෙයට වෙනත්) සෙසු කීම හිස් (අසත්‍ය) ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ටොදය, ‘ලොකය ශාශ්වත ය’ යන මෙය ම සත්‍ය ය, ‘සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය මා විසින් නො පවසන ලදි.

[පොට්ටොද:] “වහන්ස, කීම? ‘ලොකය (ආත්මය) අශාශ්වත ය’ යන මෙය ම සත්‍ය ද? මෙයින් අත්‍ය සෙසු කීම හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ටොදය, ලොකය අශාශ්වත ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදි.

[පොට්ටොද:] “වහන්ස, කීමෙන් ද? ලොව (ආත්මය) අත්තවත් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ටොදය, ලොව (ආත්මය) අත්තවත් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදි”.

[පොට්ටොද:] “වහන්ස, කීම ලොව (ආත්මය) අත්තවත් ද? මෙය ම (මේ ලොව අත්තවත් යන්න ම) සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ටොදය, ‘ලොව අත්තවත් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ’ යන මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදි”.

“කිං පන භනෙත තං ජීවං තං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති’.”.

“කිං පන භනෙත අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති’.”.

“කිං පන භනෙත භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං. ‘භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති’.”.

“කිං පන භනෙත න භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘න භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති’.”.

“කිං පන භනෙත භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති’.”.

“කිං පන භනෙත තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො. ‘ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති’?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොසමිඤ්ඤානති’.”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, කීමේක් ද? ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, කීමේක් ද? ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙක් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, ‘ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙක් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, අන් සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යි මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, සත්ත්‍ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙහි වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? (මෙයට විරුද්ධ) සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, සත්ත්‍ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙහි වේ යැ යි, මෙය ම සත්‍ය යැ යි, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා යි මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, කීමේක් ද? සත්ත්‍ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නොවේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොඬුපාදය, ‘සත්ත්‍ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නොවේ ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, කිම, තථාගත (සත්ත්‍ව) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, ‘තථාගත (සත්ත්‍ව) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ. මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, කීමේක් ද? තථාගත (සත්ත්‍ව) තෙම මරණින් මතු නොව වන්නේත් නොව නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, තථාගත තෙම මරණින් මතු නොව වන්නේත් නොව නොවන්නේත් වේ යැ යි ද, මෙය ම සත්‍ය යැ යි සෙස්ස මිථ්‍යා යැ යි ද යන මෙයත් මා විසින් නොපවසන ලදී”.

කසමා පනෙනං ගනෙන ගගවතා අබ්බාසකතනි ?

න හෙතං පොඨිපාද අත්ථංගිතං න ධම්මසංගිතං නාදිබ්බුහම්චරියකං න නිබ්බිදාය න පිරුහාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොඛාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. තසමා තං මයා අබ්බාසකතනි.

“ඉදං දුක්ඛතනි” ඛො පොඨිපාද මයා බ්බාසකතං. ‘අයං දුක්ඛ-සමුදයො’ති ඛො පොඨිපාද මයා බ්බාසකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති ඛො පොඨිපාද මයා බ්බාසකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපට්ටද්’ති ඛො පොඨිපාද මයා බ්බාසකතනි”.

“කසමා පනෙනං ගනෙන ගගවතා බ්බාසකතනි ?”.

“එතං හි ඛො පොඨිපාද අත්ථංගිතං එතං ධම්මසංගිතං එතං නාදිබ්බුහම්චරියකං. එතං නිබ්බිදාය පිරුහාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තසමා එතං මයා බ්බාසකතනි”.

“එවමෙතං ගගවා, එවමෙතං සුගත, යස්සද්ධි ගනෙන ගගවා කාලං මිඤ්ඤති”ති.

අථ ඛො ගගවා උට්ඨායාසනා පක්කාමි.

අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා අවිරපක්කනන්තං ගගවතො පොඨිපාදං පරිබ්බාජකං සමන්තතො වාචාසතථිතොදකෙන¹ සඤ්ජමහරිං.² අකංසු: “එවමෙව පනායං ගවා පොඨිපාදො යඤ්ඤදෙව සමිණො ගොතමො හාසති තං තදෙවස්ස අබ්බාසකොදති. ‘එවමෙතං ගගවා, එවමෙතං සුගතා’ති. න ඛො පත මයං කිඤ්ඤි සමිණස්ස ගොතමස්ස එකංගිකං, ධම්මං දෙසිතං ආජාතාමි: සස්සතො ලොකො’ති වා අසස්සතො ලොකො’ති වා, අත්තවා ලොකො’ති වා, අත්තත්තවා ලොකො’ති වා, තං ජීවං තං සරීරතනි වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරතනි වා, ගොති තථාගතො පරමමරණො’ති වා, ත ගොති තථාගතො පරමමරණො’ති වා, ගොති ච ත ච ගොති තථාගතො පරමමරණො’ති වා, තෙව ගොති න ත ගොති තථාගතො පරමමරණො’ති වා”ති.

1. වාචාසතථිතොදකෙති, (කප්ථම්.) වාචාස සතථිතොදකෙන, සිවු.

2. සඤ්ජමහරිං, මජ්ඣ.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය නො පවසන ලද ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදයෙනි, මේ (ලොව ශාස්තෘය යන ආදී) දූට්ඨ දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පරවැඩ අසල් නො වෙයි. ලොවුතුරු දහම් අසල් නො වෙයි. සත්ත්ව ඛණ්ඩරොගී ආදිය වූ අධිශීල ශික්ෂා මාත්‍රයෙකුත් නො වෙයි. සසර කලකිරෙනු පිණිස, සසර නො ඇලෙනු පිණිස, සසර ගමන තවත්වනු පිණිස, සසරවට සංගිඳුවනු පිණිස, සසරවට පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහතිවත් පසක් කරනු පිණිස නො පවතී. එහෙයින් එය මා විසින් නො පවසන ලදී

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදයෙනි, දුක් නම් මේ මැ යි මා විසින් කියන ලදී. දුඛසමුදය නම් මේ මැ යි, දුඛතිරෝධය නම් මේ මැ යි, දුඛතිරෝධයට යන පිළිවෙත නම් මේ මැ යි මා විසින් කියන ලදී.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරන ලද ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදයෙනි, මෙය ම දෙලෝ වැඩ ද අත්වැඩ පරවැඩ ද අසල් වෙයි. මේ ම ලොවුතුරු දහම් අසල් වෙයි. මෙය (දුක්) සත්ත්ව ඛණ්ඩරොගී ආදී වූ අධිශීල ශික්ෂාව වැඩිම පිණිස පවත්නේ වෙයි. මෙය ම සසර කලකිරීම පිණිස, සසර නොඇල්ම පිණිස, දුක් තසනු පිණිස, දුක් සංගිඳුවනු පිණිස, දුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට දුක ගනු පිණිස, අමා මහතිවත් පසක් කරනු පිණිස පවතී. එහෙයින් මෙය මා විසින් කියන ලදී.”

[පොඨපාද:] “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පිණිසාන ගමනකට කලා යි හඟිනා සේක් ද, දුක් එයට කාලය ය.”

ඉක්කිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුතස්සෙන් නැගී නික්ම සේක.

එකල්හි ඒ පිරිවැජ්ඣෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මා වැඩි නොබෝ මේලායෙහි පොඨපාද පිරිවැජ්ඣාට භාත්පසින් වචන නැමැති අභයපියෙත් මතුමත්තෙහි අනින්තානු ‘මහණ ගොසුම් යමක් කියා නම්, ‘ඒ එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය, සුගතයන් වහන්ස,‘ යි ඔහුගේ ඒ ඒ හැම වචනයක් ම සතුටින් පිළිගනී. ‘ලොකය (ආත්මය) ශාස්තෘයැ‘ යි කියා හෝ, ‘ලොකය අශාස්තෘයැ‘ යි කියා හෝ’ ලොකය (ආත්මය) අනන්තයැ‘ යි කියා හෝ ‘ලොකය අනන්ත යැ‘ යි කියා හෝ, ශරීරයත් ජීවයත් එකෙක් මැ යැ‘ යි කියා හෝ, ‘ඒ වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යැ‘ යි කියා හෝ, සත්තවය (ආත්මය) මරණින් මතු වෙතැ‘ යි කියා හෝ ‘නො වෙතැ යි’ කියා හෝ ‘වත්තෙන් නොවත්තෙන් ඇතැ‘ යි කියා හෝ ‘නොම වත්තෙන් නො ම නොවත්තෙන් ඇතැ‘ යි කියා හෝ මහණ ගොසුම්හු එකාන්ත කොට දෙසූ කිසි දහමක් අපි නො දනිමු’ යි කීහ.

එවං වුත්තො පොච්ඡාසාදො පරිබ්බාජකො තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොචි:
 “අහම්පි ඛො භො න කිඤ්චි සමිණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං
 දෙසිතං ආජානාමි: ‘සංඝාතො ලොකො’ති වා, ‘අසංඝාතො ලොකො’ති වා
 -පෙ- ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා. අපි ච
 සමිණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤාපෙති¹ ධම්මච්ඡිතං²
 ධම්මනියාමිකං³. භූතං ඛො පත තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤාපෙත්තස්ස
 ධම්මච්ඡිතං ධම්මනියාමිකං. කථං හි නාම මාදියො විඤ්ඤා සමිණස්ස
 ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො තාබ්හත්තමොදෙය්‍යා? ති.

අථ ඛො දභිකතිහස්ස අච්ච්ඤාන වුත්තො ච හත්තිසාරිපුත්තො
 පොච්ඡාසාදො ච පරිබ්බාජකො යෙත හගවා පෙත්තපසඛකම්මංසු. උපසඛකම්මා
 වුත්තො හත්තිසාරිපුත්තො හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
 පොච්ඡාසාදො පත පරිබ්බාජකො හගවන්තං සද්ධිං සමමාදි සමමාදන්තං
 කථං සාරාණියං⁴ විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො
 ඛො පොච්ඡාසාදො පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොචි: තද මං භන්තො තෙ
 පරිබ්බාජකා අච්ච්ඤාපෙත්තස්ස හගවන්තො සමන්තතො වාචාසත්තොදසකත්ත
 සඤ්ජානං අකංසු: එවමෙව පතංසං හවං පොච්ඡාසාදො යඤ්ඤා-
 දෙව සමිණො ගොතමො භාසති, තා තදෙවස්ස අබ්හත්තමොදන් ‘එවමෙතං
 හගවා, එවමෙතං සුභාසා’ති. න ඛො පත මයං කිඤ්චි සමිණස්ස ගොත-
 මස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ‘සංඝාතො ලොකො’ති වා,
 ‘අසංඝාතො ලොකො’ති වා, ‘අන්තවා ලොකො’ති වා, ‘අන්තත්තවා ලොකො’ති
 වා, ‘තං ජිවං තං සරීරන්ති’වා, ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරන්ති’වා, ‘භොති
 තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා,
 ‘භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘තෙව භොති න
 න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා ති. එවං වුත්තො’හං හන්තො තෙ
 පරිබ්බාජකෙ එතදවොචි: “අහම්පි ඛො භො න කිඤ්චි සමිණස්ස
 ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි ‘සංඝාතො ලොකො’ති වා,
 ‘අසංඝාතො ලොකො’ති වා -පෙ- ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො
 පරමමරණා’ති වා. අපි ච සමිණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං
 පඤ්ඤාපෙති¹ ධම්මච්ඡිතං² ධම්මනියාමිකං³ භූතං ඛො පත තච්ඡං තථං
 පටිපදං පඤ්ඤාපෙත්තස්ස ධම්මච්ඡිතං⁴ ධම්මනියාමිකං⁵. කථං හි නාම
 මාදියො විඤ්ඤා සමිණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො තාබ්හත්තමො
 දෙය්‍යා?” ති.

1. පඤ්ඤාපෙති, පෙත්තවි. 2. ධම්මච්ඡිතං, සිඬු 3. ධම්මනියාමිකං, සිඬු.

4. සාරාණියං, මජ්ඣ. සංයුත්තං (මහාසංඝාත පොත්ති)

5. ධම්මච්ඡිතං, PTS. ධම්මච්ඡිතං, සිඬු.

6. ධම්මනියාමිකං, සිඬු. ධම්මනියාමිකං PTS. (තදපාදකං, වකං.)

මෙසේ කී කල්හි පොඩ්පාද පිරිවැරී තෙම “හවන්ති, ලොකය ආශ්වත යැ” යි හෝ ‘ලොකය අශ්වත යැ’ යි හෝ... ‘සත්තී (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නො ම වන්නේත් වේ, නො ම නොවන්නේත් වේ යැ’ යි හෝ මහණ ගොසුම් වහන්සේ විසින් එකාන්ත කොට දෙසන ලද කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි. එතෙකුදු වුවත් මහණ ගොසුම් වහන්සේ ධර්මසිත වූ ලොවුතුරු දහම් (උපදවත,) එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අපිපරිත පිළිවෙතක් (මහත්) පණවන සේක, ලොවුතුරු දහම් උපදවත, එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන සත්‍ය සැබෑ පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොසුම් වහන්සේගේ සුභාශිත වචනය සුභාශිත විසින් මා වැනි සිහිනුවණැතියෙක් කෙසේ නම් සතුටින් පිළිගත නො හෙන්නේ දැ?” යි ඒ පිරිවැරියතට කී ය.

ඉක්බිත්තෙන් දෙතුන් දිනක් ඇවෑමෙන් ඇත්තැරිපුත් වික්‍ර නමැත්තෙක් ද පොඩ්පාද පරිවාරක ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාර එළඹුණහ. එළඹ ඇත්තැරිපුත් වික්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හුන්නේ ය. පොඩ්පාද පිරිවැරී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියා යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කපාම කොට තිමටා, එකත්පස් වැ හුන්නේ ය. එකත්පස් වැ හුන් පොඩ්පාද පිරිවැරී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙණේ ය. “වහන්ස, එද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිත්ම වැඩි නොබෝ මේලායෙහි ඒ පිරිවැරියෝ මට “මේ හවන් පොඩ්පාද තෙම මහණගොසුමින් කියන කියන දය එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එසේ ය, සුගතයන් වහන්සැ” යි කියමින් සතුටින් පිළිනැති: ‘ලොව (ආත්මය) ආශ්වත යැ යි හෝ ලොව අශ්වත යැ’ යි හෝ ‘ලොව අත්තවත් යැ’ යි හෝ අත්තන යැ’ යි හෝ ඒවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ යි හෝ ඒවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් දෙකෙකැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වෙතැ යි හෝ සත්තියා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙතැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ යි හෝ මහණ ගොසුම්පු එකාන්ත කොට දෙසු කිසි දහමක් අපි නො දනුමහ’ යි කියමින් වචන තැමැති අභියෝගයෙන් භාත්පසින් මට පුත පුතා ඇත්තාහ. වහන්ස, ඔවුන් විසින් එසේ කියනු ලැබූ මම ඒ පිරිවැරියතට ‘හවන්ති, ලොව ආශ්වත යැ යි හෝ ... ආත්මය මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ මහණ ගොසුමින් වහන්සේ එකාන්ත කොට දෙසු කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි. එතෙත් මහණ ගොසුමින් වහන්සේ ලොවුතුරු දහම් උපදවත, එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අපිපරිත පිළිවෙතක් පණවන සේක. එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් උපදවත එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අපිපරිත පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොසුමින් වහන්සේගේ සුභාශිත වචනය සුභාශිත විසින් සිහි නුවණැති මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සතුටින් නොපිළිගනු හැකි වන්නේ දැ” යි කීම්.”

සඤ්ඤා ච ඛො එතෙ පොඨිපාද පරිබ්බාජකා අකිං අවික්ඛිකා. කිං
 යෙව නෙසං එතෙකා චක්ඛුමා. එකංසිකා'පි හි ඛො පොඨිපාද මයා ධම්මා
 දෙසිතා පඤ්ඤානතා. අනෙකංසිකා'පි හි ඛො පොඨිපාද මයා ධම්මා
 දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කතමෙ ච තෙ පොඨිපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
 'සංස්සානො ලොකො'ති වා ඛො පොඨිපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා
 දෙසිතො පඤ්ඤානතො. 'අසංස්සානො ලොකො'ති වා ඛො පොඨිපාද
 මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානතො. 'අන්තවා ලොකො'ති
 වා ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'අන්තන්තවා ලොකො'ති වා ඛො පොඨිපාද -පෙ-
 'තං ජිවං තං සරිරන්ති' වා ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං
 සරිරන්ති' වා ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා
 ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'න භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා ඛො
 පොඨිපාද -පෙ- 'නොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා
 ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො'ති
 වා ඛො පොඨිපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානතො.

කසමා ච තෙ පොඨිපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා
 පඤ්ඤානතා? න භෙතෙ පොඨිපාද අත්තංගිතා න ධම්මසංගිතා න
 ආදිබ්බහවිරියකා න නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න
 අභිඤ්ඤාය න සම්මොඛාය න නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තසමා තෙ මයා
 අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කතමෙ ච තෙ පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
 'ඉදං දුක්ඛ'න්ති ඛො පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤා-
 නතො. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති ඛො පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා
 දෙසිතො පඤ්ඤානතො. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති ඛො පොඨිපාද මයා
 එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානතො. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී
 පටිපදා'ති ඛො පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානතො.

කසමා ච තෙ පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
 එතෙ පොඨිපාද අත්තංගිතා, එතෙ ධම්මසංගිතා, එතෙ ආදිබ්බහවිරියකා,
 එතෙ නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය
 නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තසමා තෙ මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා
 පඤ්ඤානතා.

[එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේක:]

“පොඬුපාදය, ඒ සියලු පිරිවැර්ජයෝ නුවණින් තැනියෝ ය, අකිසෝ ය, ඔවුන් අතුරෙහි සුභාශිත - දුෂ්භාශිත දත්තා නුවණින් ඇතිසේ නො ම ය. පොඬුපාදය, එකානන් කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැවු දහම් ද ඇත. පොඬුපාදය, එකානන් නො කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැවු දහම් ද ඇත.

පොඬුපාදය, මා විසින් එකාත්ත නොකොට දෙසුණු පැණැවු ඒ දහම්හු කවරහ? පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) ආයුධය යැ යි හෝ එකානන් නො කොට මා විසින් දහම් දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) අභයුධය යැ යි හෝ එකානන් නො කොට දහම් දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) අනන්තත්වය යැ යි කියා හෝ ... ඒවයන් ශරීරයන් එකෙක් මැ යැ යි කියා හෝ ... අනන්තය යැ යි කියා හෝ ... ලොව (ආත්මය) ඒවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙයි කියා හෝ මා විසින් එකානන් නො කොට දහම් දෙසන ලද්දේ, පණවන ලද්දේ වෙයි.

පොඬුපාදය, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ දහම්හු එකානන් කොට නො දෙසන ලද්දහු ද, නො පණවන ලද්දහු ද? යත්: පොඬුපාදය, මේ (ලොව ආයුධය යන අදි වූ) දූපෙහු දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පර වැඩ හෝ අසලෝ නො වෙති. ලොවුතුරු දහම් අසලෝ නො වෙති. සසුන් බිඹසරව අදිය වූ අසිලසිඤ්ඤාමාත්‍ර ද නො වෙති. සසරවැ කලකිරෙනු පිණිස, සසර නො ඇලෙනු පිණිස, දුක් තසනු පිණිස, දුක් සංහිදුවනු පිණිස, සසරයක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහතිවත් සාක්ෂාත් කරනු පිණිස නො පවත්නාහ. එ හෙයින් මා විසින් ඒ දහම්හු එකාත්ත කොට නො දෙසන ලදහ, නො පණවන ලදහ.

පොඬුපාදය, මා විසින් එකානන් කොට දෙසන ලද පණවන ලද ඒ දහම්හු කවරහු ද? පොඬුපාදය, ‘මේ දුකැ’ යි කියා ම මා විසින් එකානන් කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. මේ දුක් හටගැන්මේ හේතු යැ’ යි කියා ම මා විසින් එකානන් කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොඬුපාදය, ‘මේ දුක්තැත්ම යැ’ යි කියා ම මා විසින් එකානන් කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොඬුපාදය, ‘මේ දුක් තැත්මට යන පිළිවෙතැ’ යි කියා ම මා විසින් එකානන් කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය.

පොඬුපාදය, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ බමියෝ එකානන් කොට දෙසන ලදහු ද, පණවන ලදහු ද යත්: පොඬුපාදය, මොහු තමන් අනුන් දෙපසම ම අභිවාද්‍යා ඇසුරු කළාහු වෙත්. මොහු ලොවුතුරු දහම් ඇසුරු කළාහු වෙත්. මොහු අදිබ්‍රහ්මචරීක (මාහිබ්‍රහ්මචරීකයාගේ පුළු භාග්‍යවත්ත) වෙති. මොහු සසර කුපකිෂරනු පිණිස, සසර නොඇල්ම පිණිස, සසර දුක් තසනු පිණිස, සසර දුක් සංහිදෙනු පිණිස, විශිෂ්ටඥානය පිණිස, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නිවන් පසක් කරනු පිණිස පවතින්. එහෙයින් මා විසින් ඒ බමියෝ එකානන් කොට දෙසන ලදහ, පණවන ලදහ.

සතති ඛො පොඨිපද එතෙ සමණබ්බාහුණං [එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: ‘එකන්තසුඛං අත්තා හොති. අරොහො පරමමරණා’ති. ත්‍යාගං උපසඛිකමුක්ඛා එවං වදාමි: ‘සච්චං කීර තුමෙහ ආයසමනො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: ‘එකන්තසුඛං අත්තා හොති, අරොහො පරමමරණා’ති? තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා: ‘ආමා’ති! පටිජානනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනො එකන්තසුඛං ලොකං ජානං පසාං විහරාමා’ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි ච පන තුමෙහ ආයසමනො: එකං වා රතති. එකං වා දිවසං උපසන්නා වා රතති. උපසන්නා වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තානං සම්පජානාමා?’ ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: ජානාම: ‘අයං මහො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්‍ය ලොකස්‍ය සච්චිකිරියාය?’ ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානානං සද්දං සුණාම: ‘සුපටිපන්නාන් මාරිසා, උත්තපටිපන්නාන් මාරිසා එකන්තසුඛස්‍ය ලොකස්‍ය සච්චිකිරියාය. මයමපි හි මාරිසා එවමපටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති? ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදනති.

තං කිං මඤ්ඤයි පොඨිපද, “නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ-බ්බාහුණානං අපාරිහිරකතං භාසිතං සම්පජ්ඣති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණබ්බාහුණානං අපාරි-හිරකතං භාසිතං සම්පජ්ඣති” ති.

“සෙය්‍යාමාපි පොඨිපද පුරිසසා එවං වදෙය්‍ය: ‘අයං යා ඉමිසමිං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි, තං කාමෙමි’ ති. තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී ඛතතිච්ඡි වා බ්බාහුණී වා වෙසසි වා සුද්දී වා? ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදෙය්‍ය, තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී එවන්තාමා එවචෙතාත්තා’ති වා, දීඝා වා රත්තා වා මජ්ඣිමා වා, කාලී වා සාමා වා මඬුරව්ච්චි වා’ති, ‘අමුකහමි භාමෙ වා තිගමෙ වා නගරෙ වා’ති? ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදෙය්‍ය, තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ත ජානාසි ත පසාසි, තං තිං ඉච්ඡති කාමෙසි? ති. ඉති පුට්ඨා: ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤයි පොඨිපද, නනු එවං සනෙත තස්‍ය පුරිසස්‍ය අපාරිහිරකතං භාසිතං සම්පජ්ඣති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තස්‍ය පුරිසස්‍ය අපාරිහිරකතං භාසිතං සම්පජ්ඣති” ති.

පොට්ඨපාදය, ‘ආත්මය මරණින් මතු එකාත්තයෙන් සුවපත් වේ යැයි, නිත්‍ය වේ යැයි’ මෙබඳු වාද ඇති, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මේ ඔවුන් කර එළැඹ, ‘ආයුෂේත්ති, ආත්මය මරණින් මතු එකාත්තයෙන් සුවපත් වේ, නිත්‍ය වේ යැයි’ තෙපි මෙබඳු වාද ඇත්තෝ ය, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෝ ය යනු යැබැ ද? යි මෙසේ විමර්ශ. මෙසේ විමර්ශන ලද ඔහු මට ‘එසේ යැ’ යි පිළිතුරු කෙරෙත් නම්, ‘ආයුෂේත්ති, තෙපි එකාත්ත සුව ඇති ලොකය (අසත් දෙසැ ඇතැයි) දත්තානු දක්තානු ව්‍යවු ද?’ යි ඔවුන් පිළිවිසිම. මෙසේ පුළුල්වත්තා ලද්දහු ‘තැතැ’ යි කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂේත්ති’ තෙපි එක් රැයක් හෝ එක් දහවලක් හෝ අඛණ්ඩයක් හෝ අඛණ්ඩවලක් හෝ එකාත්තයෙන් සුවපත් වූ ආත්මයක් දැනුවු ද?’ යි මෙසේ කියමි. මෙසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘තැතැ’ යි කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂේත්ති, එකාත්ත සුව ඇති ලොව පසක් කිරීමට මේ මහ ය, මේ පිළිවෙත යැ යි තෙපි දැනුවු ද?’ යි මේ කියමි. මෙසේ විමර්ශන ලද්දහු ‘තො දනිමු’ යි ඔහු කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂේත්ති, එකාත්ත සුව ඇති ලොවැ උපත් යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිදුකාණ්ඩ, එකාත්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනු පණිස, ප්‍රපිට්ඨපත්තනු වවු. නිදුකාණ්ඩ, සංජු ව පිට්ඨපත්තනු වවු. නිදුකාණ්ඩ, අපි දු මෙසේ පිට්ඨපත්තනෙමේ එකාත්ත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමහ’ යි කියන්නවුන්ගේ වචනය අසවු ද?’ යි මෙසේ පිළිවිසිම. මෙසේ මා විසින් විමර්ශන ලද ඔහු ‘එ වැන්නක් තො ඇසුමු’ යි කියත්.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් (ප්‍රතිපාක්ෂිකයන්ගේ නිශ්‍රයයට හොඳුරු එකෙක්) තො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි එකාත්තයෙන් ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් ය.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් ‘මේ දනව්වෙහි යම් දනවුකැලණක් වේ නම් ඇය පතමි. ඇය කැමැත්තෙහි’ යි කියන්නේ ද, ඔහුට අත්‍යයෝ ‘එමිබා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඔ කැන්කතක් තො හොත් බමුණුකතක් හෝ වෙත්කතක් හෝ සුදුරුකතක් යැ යි ඇය දන්නෙහි ද?’ යි මෙසේ කියන්නාහු ද, මෙසේ පුළුල්වත්තා ලැබූ හෙ තෙමේ ‘තො දනිමි’ යි කියන්නේ ය. අත්හු ඔහුට ‘එමිබා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ‘ඒ දනවුකැලණ මේ නමැත්තියැ යි මෙහොත් ඇත්තී යැ යි හෝ කර හෝ හෙලලු හෝ පඬුවන් සිටිය ඇත්තියැ යි හෝ, අතෝ ගමැ හෝ තියමගමැ හෝ නුවරැ හෝ වෙතෙන්නී යැ යි දනුද?’ යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විමර්ශන ලද හේ ‘එය තො දනිමි’ යි කියන්නේ ය. ඔහුට අත්හු ‘එමිබා පුරුෂය, යම් යත්‍රියක තෝ තො දන්නෙහි නම්, තො දන්නෙහි නම්, තෝ ඇය පතයි ද? ඇය කැමැත්තෙහි ද?’ යි කියන්නාහු නම්, මෙසේ විමර්ශන ලද්දේ ‘එසේ’ යැ යි හේ කියන්නේ ය.

“පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් තො වන්නේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය එකාත්තයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.”

“එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොහො පරමමරණො’ ති, ත්‍යාගං උපසඛිකමිත්තිං එවං වදාමි: සම්මං කිර තුමො අයසමනෙත්තා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොහො පරමමරණො’ති?” තෙ චෙ¹ මෙ එවං පුට්ඨා ‘අමා’ති පටිජාතන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පත තුමො අයසමනෙත්තා එකන්තසුඛං ලොකා ජාතං පස්සං විහරාමා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පත තුමො අයසමනෙත්තා එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපසිංචං වා රත්තිං උපසිංචං වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තාතං සම්පජානාමා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පත තුමො අයසමනෙත්තා ජාතාප ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පත තුමො අයසමනෙත්තා යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, ත්‍යාගං භාගමානාතං සද්දං සුණාමා: සුපටිපන්නාන්ති මාරිසා, උජුපටිපන්නාන්ති මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මඤ්චි හි මාරිසා, එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නහු එවං සනෙත තෙසං සමණ්ණාගමිණාතං අපාරිභීරකතං භාගිතං සම්පජාති?” ති.

“අඬා ඛො සනෙත තෙසං සමණ්ණාගමිණාතං අපාරිභීරකතං භාගිතං සම්පජාති” ති.

සෙය්‍යමාපි පොට්ඨපාද පුරිසො වාතුමහාපථෙ නිස්සංඝිං කරොය්‍ය පාසාදස්ස අරොහණාය, තමමිතං එවං වදෙය්‍යත්තං: අමො පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස අරොහණාය නිස්සංඝිං කරොසි, ජානාසි තං පාසාදං පුරුස්මාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උචෙව්වා වා නිවෙ වා මජ්ඣමො වා?ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදෙය්‍ය. තමමිතං එවං වදෙය්‍යත්තං: අමො පුරිස යං නිං ත ජානාසි ත පස්සසි, තස්ස නිං පාසාදස්ස අරොහණාය නිස්සංඝිං කරොසි?”ති. ඉති පුට්ඨා ‘අමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නහු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අපාරිභීරකතං භාගිතං සම්පජාති?” ති.

“අඬා ඛො සනෙත එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අපාරිභීරකතං භාගිතං සම්පජාති” ති.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ටිපාදය, එසේ ම යම් මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදාහාරී වේ යැ යි මෙබඳු වාද ඇතිකොට මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියෝ වෙත් ද, මම ඔවුන් කරා එළැඹ, ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදාහාරී වේ යැ යි මෙබඳු වාද ඇතියු දූ’ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියු දූ’ යි මෙසේ අසමි. මා විසින් මෙසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි ඉදින් පිළින කරන්නාහු නම්, ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එකාන්ත සුව ඇති ලොකයක් දන්නාහු දන්නාහු වසවු දූ’ යි මම ඔවුන් පුළුවසිමි. එසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘තැතැ’ යි කියත්.

“ආයුෂමත්ති, තෙපි එක් රැයක් හෝ අතිරැයක් හෝ අතිදහවලක් හෝ එකාන්තයෙන් සුව ඇති ආත්මයක් දකිවු දූ” යි මෙසේ ඔවුන් විමර්ශ. මෙසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘නො දනුමහ’ යි කියත්.

ආයුෂමත්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මහ මේ යැ, පිළිපවත මේ යැ’ යි තෙපි දකිවු දූ’ යි මෙසේ ඔවුන් විමර්ශ. මෙසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘නො දනුමහ’ යි කියත්.

“ආයුෂමත්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්පත්ති විසින් පැමිණි යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිද්දකාණ්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපත්තනු වවු, සෘජු ව පිළිපත්තනු වවු. නිද්දකාණ්ති, අපි දු මෙසේ පිළිපත්තමෝ එකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්පත්ති විසින් පැමිණියමහ’ යි කියන්නවුන්ගේ හඬ අසවු දූ” යි මෙසේ ඔවුන් විමර්ශ. මෙසේ විමර්ශන ලද්දහු (එසේ වූ හඬක්) නො අසමහ” යි ඔහු කියත්.

පොට්ටිපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? ඒ මහණබමුණුවරුන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකොට නො වෙයි ද?”

[පොට්ටිපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කරු ඒ මහණ බමුණන්ගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතිකොට වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ටිපාදය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් පහසකට නඟිනු වස් සිවුමං හත්දිගෙකැ හිණක් බඳින්නේ ද, අත්හු ඔහුට ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් පහසකට නඟිනු වස් හිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහස පෙර දිගැ හෝ පැසිම් දිගැ හෝ දකුණු දිගැ හෝ උතුරු දිගැ හෝ වේ යැ යි දකිති දූ’ යි කියන්නාහු ද, මෙසේ විමර්ශන ලද හෙ තෙමි නො දකිමි’ යි කියන්නේ ය. (එ විට) ඔහු ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යමක් නො දන්නෙහි නම්, නො දන්නෙහි නම්, එසේ වූ පහසකට නඟිනුවට හිණක් කෙරෙහි දූ’ යි මෙසේ ඒ පුරුෂයා පුළුවන්නාහ. මෙසේ විමර්ශන ලද හේ තෙමි ‘එසේ යැ’ යි කියන්නේ ය.

පොට්ටිපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කරු ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකොට නො වේ ද?”

[පොට්ටිපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කරු ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකොට වෙයි.”

“එවමෙච ඛො පොඨිපාද භය තෙ සමණ්ණාහමණා එවංචාදිනො එවංදිවසීතො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා’ ති. ත්‍යාගං උපසඤ්ඤානං එවං වදාමි: සච්චං කීර්තුමෙහ අයසමනෙතා එවංචාදිනො එවංදිවසීතො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා’ති?” තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා ‘අච්චා’ති පටිජානනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ අයසමනෙතා එකන්තසුඛං ලොකං ජාතං පසං විහරාමා’ ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ අයසමනෙතා එකං වා රතති. එකං වා දිවසං උපසඤ්ඤානං වා රතති. උපසඤ්ඤානං වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තාතං සමපජානාමා’ ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ අයසමනෙතා ජාතාප ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්චිකිරියායාති?’ ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ අයසමනෙතා යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං දෙවතාතං භාසමානං සද්දං සුණාම ‘සුපටිපන්නාසු මාරිසා, උජ්ජපටිපන්නාසු මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්චිකිරියාය. මයච්ච භි මාරිසා එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති.

“තං කිමමඤ්ඤාසි පොඨිපාද, නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ්ණාහමණානං අප්පාටිහිරිකතං භාසිතං සමපජාති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණ්ණාහමණානං අප්පාටිහිරිකතං භාසිතං සමපජාති” ති.

“තයො ඛො’නම පොඨිපාද අත්තපටිලාභො: ඕලාරිකො අත්තපටිලාභො, මනොමයො අත්තපටිලාභො, අරුපො අත්තපටිලාභො’ ති.

කතමො ච පොඨිපාද ඕලාරිකො අත්තපටිලාභො? රූපි වාතුමමනා-
භුතිකො කඛලිකාරාභාරහකෙඛා, අයං ඕලාරිකො අත්තපටිලාභො.

කතමො මනොමයො අත්තපටිලාභො? රූපි මනොමයො සබ්බඛා-
පච්චඛිති අභිතිද්දිපයා, අයං මනොමයො අත්තපටිලාභො.

කතමො ච අරුපො අත්තපටිලාභො? අරුපි සඤ්ඤාමයො, අයං
අරුපො අත්තපටිලාභො.

[භාෂාවත්ත:] “පොට්ටොදාය, එසේ ම ‘ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාත්ත සුව ඇත්තේ සතුන් වේ යැ’ යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෑට ඇති යම් මහණවුණු කෙනෙක් ඇත් ද, ඔවුන් කරා එළඹ ‘ආත්මයෙහි, තෙහි ආත්මය මරණින් මතු එකාත්ත සුවාත්තේ සතුන් වේ යැ යි මෙබඳු වූ වාද ඇත්තනු ය, මෙබඳු දෑට ඇත්තනු ය යනු සැබැවෙක් ද?’ යි මෙසේ විමර්ශ. මෙසේ මා විසින් විමර්ශන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි පිළිතුරු කෙරෙත්. ‘ආත්මයෙහි, තෙහි එකාත්ත සුව ඇති ලොවක් දත්තානු දත්තානු වෙතෙහි දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් ප්‍රච්ඡික්ෂ්මි. මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද ඔහු ‘එසේ දත්තමෝ දත්තමෝ නො වෙමු’ යි කියත්. ‘ආත්මයෙහි, තෙහි එක් රූක් හෝ එක් දවලක් හෝ අඛණ්ඩක් හෝ අඛණ්ඩයක් හෝ එකාත්ත සුව ඇති ආත්මයක් දනවු දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් ප්‍රච්ඡික්ෂ්මි. මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද ඔහු ‘නො දනවම’ යි කියත්. ‘ආත්මයෙහි, එකාත්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මහ මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ යි තෙහි දනවු දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් ප්‍රච්ඡික්ෂ්මි. මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද්දහු ‘නො දනවම’ යි ඔහු කියත්. ‘ආත්මයෙහි, එකාත්ත සුව ඇති ලොවකට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණිය යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ‘නිද්දායකයා, එකාත්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපත්තනු වවු, සෘජු ව පිළිපත්තනු වවු. නිද්දායකයා, අපි ද මෙසේ පිළිපත්තමෝ එකාත්ත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමහ’ යි මෙසේ කියත්-නවුත් හඬ අසවු දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් ප්‍රච්ඡික්ෂ්මි. මෙසේ මා විසින් ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද ඔහු ‘එවැන්නක් නො අසමහ’ යි කියත්.

පොට්ටොදාය, එය කීමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා ඒ මහණ-බ්‍රහ්මණ්ණේ වචනය ප්‍රතිහරණ තැනියෙක් වනුයේ නො වේ ද?”

[පොට්ටොදාය:] “වචනක, මෙසේ ඇති කලා එකාත්තයෙන් ඒ මහණ-බ්‍රහ්මණ්ණේ වචනය ප්‍රතිහරණ තැනියෙක් වෙයි ”

[භාෂාවත්ත:] “පොට්ටොදාය, භෞද්ධික වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, මනෝමය වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ යි මේ ආත්මානු-ප්‍රතිලාභ තුනෙකි.

පොට්ටොදාය, භෞද්ධික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් වූ සතර මහාභූතයන්ගෙන් පහළ වූ, කඛලිකාරූභාරය අනුභව කරන යමෙක් වේ ද, මෙය භෞද්ධික ආත්මානුප්‍රතිලාභය යැ.

මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් වූ ධ්‍යාන සිසිත් නිපාත්, සිහසු අභ්‍යාසයින් හුත්, නොපිරිහුණු ඉදුරත් ඇති යමෙක් වේ ද, මෙය මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය යැ.

අරූපාත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් නොවූ සංඝමය වූ යම් අත්ඛ්‍යවෙක් වේ ද, මේ අරූපාත්මප්‍රතිලාභය යැ.

මිත්‍රායකංගමි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තපට්ඨාගංගං පභානාය ධම්මං දෙසෙති යථාපට්ඨනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිංසානති, වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච¹ දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි² ති.

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවම්ඤ්ඤා සඛකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිංසානති, වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි. දුකෙඛා ච ඛො විහාරෙති³ ති.

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දුට්ඨබ්බං. සඛකිලෙසිකා වෙච ධම්මං පභිසිංසානති. වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති. පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි. පාමුජ්ජඤ්ච හවිස්සාති පිති ච පස්සාද්ධි ච සති ච සම්පජ්ඤාඤ්ච සුඛො ච විහාරෙති.

මනොමයංගමි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තපට්ඨාගංගං පභානාය ධම්මං දෙසෙති යථාපට්ඨනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිංසානති, වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි.⁴

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවම්ඤ්ඤා සඛකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිංසානති, වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි. දුකෙඛා ච ඛො විහාරෙති⁵ ති.

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දුට්ඨබ්බං. සඛකිලෙසිකා වෙච ධම්මං පභිසිංසානති. වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති. පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි. පාමුජ්ජඤ්ච හවිස්සාති පිති ච පස්සාද්ධි ච සති සම්පජ්ඤාඤ්ච සුඛො ච විහාරෙති.

අරුපස්සමි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තපට්ඨාගංගං පභානාය ධම්මං දෙසෙති යථාපට්ඨනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිංසානති, වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි.

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවම්ඤ්ඤා 'සඛකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිංසානති, වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි. දුකෙඛා ච ඛො විහාරෙති' ති.

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දුට්ඨබ්බං. සඛකිලෙසිකා වෙච ධම්මං පභිසිංසානති. වොදුතියා ධම්මං අභිවඛිසිංසානති. පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙජුලාත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාමි. පාමුජ්ජඤ්ච හවිස්සාති පිති ච පස්සාද්ධි ච සති ච සම්පජ්ඤාඤ්ච සුඛො ච විහාරෙති.

1. වෙජුලාත්තං, PTS

2. විහරිස්සාමි, (බහුසු)

3. විහරිස්සාමි, (බහුසු)

පොට්ඨපාදය, යම්කිසි පිළිපත් කොටසේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, මාඨිථලප්‍රඥාවන්ගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඒ භෞද්‍රික ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද තුමු ම මේ අත්බවිති ම පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. එහෙත් එසේ වූ (කොටසේ) විහරණය දුක් මේ' යැයි සිත සිත විවේක තට මේ බදු සිතෙක් විය හැකිය.

පොට්ඨපාදය, මෙය වතාහි එසේ නො දත යුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිපුන්බව ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. සිතැ සතුට ද වන්නේ ය. ප්‍රීතිය ද සංහ්‍රත් බව ද සිතිය ද නුවණ ද මින්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, යම්කිසි පිළිපත්කවුන්ගේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට වසන්නහු ද, එසේ වූ මනෝමය ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස මේ දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද, විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම පසක් කොට ලැබ වසන්නහු, එහෙත් ඒ විහරණය වූ කලී දුක් සහිත යැ'යි තට මෙසේ සිතෙක් විය හැකිය.

පොට්ඨපාදය, මෙය එසේ නො දත යුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර ද වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහ. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සිතැ සංහ්‍රත් බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, යම්කිසි පිළිපත් කොටසේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම දැන වසන්නාහු ද, එසේ අරුත වූ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. එහෙත් විහරණය දුක් සහිත යැ'යි තට මෙසේ සිතක් විය හැකිය.

පොට්ඨපාදය, මෙය එසේ නො දත යුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සංහ්‍රත් බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පරෙ වෙ පොඨිපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො ඕලාරිකො අත්තපට්ඨානො යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං ඵලං පුට්ඨා ඵලං ඛ්‍යාතරෙය්‍යාමි: “අයං වා සො ආවුසො ඕලාරිකො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා” ති.

පරෙ වෙ පොඨිපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ඨානො, යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං පුට්ඨා ඵලං ඛ්‍යාතරෙය්‍යාමි: “අයං වා සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා” ති.

පරෙ වෙ පොඨිපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ඨානො යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං ඵලං පුට්ඨා ඵලං ඛ්‍යාතරෙය්‍යාමි: අයං වා සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ ති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි පොඨිපාද, තඤ්ච ඵලං සමන්ත සප්පාරිභිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති? ති.

පොඬුපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්පු පහ වත්තාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්පු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දුත පසක් කොට ලැබ වසත්තාහු ද, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දග් දෙසත්තම්, ඇවැත්ති, ඒ ඔදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?’ යි අත්හු මෙසේ අප විමාරත්තාහු නම්, මෙසේ ඔවුන් විසින් විමාරන ලද අපි ‘ඇවැත්ති, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දග් දෙසනමු ද යමක් පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්පු පහ වත්තාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්පු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දුත පසක් කොට ලැබ වසත්තාහු ද, ඇවැත්ති, ඒ ඔදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය මේ යැ’ යි මෙසේ හෙළි කොට කියත්තමු.

පොඬුපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්පු පහ වත්තාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්පු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසින් දුත පසක් කොට ලැබ වසත්තාහු ද, ඇවැත්ති, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දග් දෙසත්තම්, ඒ මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?’ යි අත්හු මෙසේ අප විමාරත්තාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් පුළුවන් ලද අපි “ඇවැත්ති, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසනමු නම්, යමක් පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්පු ප්‍රතිභවත්තාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්පු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දුත පසක් කොට ලැබ වසත්තාහු නම්, මේ ඒ මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ යැ” යි මෙසේ හෙළි කොට කියත්තමු.

ඉදින් පොඬුපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්පු පහ වත්තාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්පු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තුමු වෙසෙසි නුවණින් දුත පසක් කොට ලැබ වසත්තාහු නම්, ඇවැත්ති, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසනු නම්, ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?’ යි මෙසේ අත්හු අප විමාරත්තාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් පුළුවන් ලද අපි “ඇවැත්ති, යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස අපි දහම් දෙසනමු ද, යම් බුදු ව පිළිපත්තවුන්ගේ සිත කෙලෙසන දහම්පු පහ වත්තාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්පු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දුත පසක් කොට ලැබ වසත්තාහු ද, මේ ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ යැ” යි මෙසේ හෙළි කොට කියත්තමු.

පොඬුපාදය, එය කිමැයි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කල්හි අප වචනය ප්‍රතිහරණ සහිතයෙක් වන්නේ නො වේ ද?

“අඬා බො හතෙත එවං සතෙත සප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමප-
ඡති” ති.

තෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිතො නිසෙය්‍යෙණි කරොය්‍ය පාසාදෙය්‍ය
ආරොහණො තෙය්‍යථ පාසාදෙය්‍ය හෙට්ඨා. තමමිතං එවං වදෙය්‍යො:
‘අනෙයො පුරිස යස්ස නිං පාසාදෙය්‍ය ආරොහණො නිසෙය්‍යෙණි කරොසි,
ථොසාසි තං පාසාදං පුරතීමාය වා දිසාය දක්ඛිණොය වා දිසාය පච්ඡි-
මොය වා දිසාය උත්තරොය වා දිසාය උච්චො වා නිච්චො වා මජ්ඣමො
වා’ති? අනං චෙ එවං වදෙය්‍ය: ‘අයං සො ආවුසො පාසාදො, යස්සාහං
ආරොහණො නිසෙය්‍යෙණි කරොමි තෙය්‍යථ පාසාදෙය්‍ය හෙට්ඨා’ ති.

තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? තනු එවං සතෙත තස්ස පුරිසෙය්‍ය
සප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමපඡති? ති.

“අඬා බො හතෙත එවං සතෙත තස්ස පුරිසෙය්‍ය සප්පාටිභීරකතං
භාසිතං සමපඡති” ති.

එවමිච්ච බො පොට්ඨපාද පරෙ චෙ අමෙත එවං පුච්ඡෙය්‍යො:
‘කතමො පත සො ආවුසො ඔදාරිකො අත්තපට්ටොහො? -පෙ- කතමො
පත සො ආවුසො මනෙමිසො අත්තපට්ටොහො? -පෙ- කතමො පත
සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටොහො, යස්ස තුලෙහ පහංණො ධම්මං
දෙසෙථ ‘යථාපට්ටනානං චො සඛිකලෙසිකා ධම්මා පතිසිස්සන්ති, චොදා-
නියා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං චෙපුලුත්තඤ්ඤා දිට්ඨො ධම්මෙ
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ඡ විහරිස්සන්තා’ති, තෙසං මයං එවං
සුඛො එවං ඛ්‍යාකරොයාමි:

අයං වා සො ආවුසො ඔදාරිකො අත්තපට්ටොහො -පෙ- මනෙමිසො
අත්තපට්ටොහො -පෙ- අරුපො අත්තපට්ටොහො යස්ස මයං පහංණො
ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ටනානං චො සඛිකලෙසිකා ධම්මා පතිසිස්සන්ති
චොදානියා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං චෙපුලුත්තඤ්ඤා දිට්ඨො
ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ඡ විහරිස්සන්තා’ති.

තං කිමමඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? තනු එවං සතෙත සප්පාටිභීරකතං
භාසිතං සමපඡති? ති.”

“අඬා බො හතෙත එවං සතෙත සප්පාටිභීරකතං භාසිතං
සමපඡති” ති.

එවං වුත්තෙත විතොනො හප්පිසාපිපුත්තො හගට්ඨනං එතදචොච:
යස්මිං හතෙත සමෙය ඔදාරිකො අත්තපට්ටොහො නොති, මොසස්ස තස්මිං
සමෙය මනෙමිසො අත්ත පට්ටොහො නොති, මොසසො අරුපො අත්ත-
පට්ටොහො නොති. ඔදාරිකො වාස්ස අත්තපට්ටොහො තස්මිං සමෙය සච්චො
නොති.

[පොඬුපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඔබ වචනය එකානන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ සහිතයෙන් වේ

[භාග්‍යවත්තු:] පොඬුපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහසකට තහිනුවට එම පහස යටා ගිණක් බඳුනේ ද, එසේ වූ ඔහු බණවා අත්හි ‘තෙමිඛා පුරුෂය, තෝ යම් පහසකට තහිනුවට ගිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහස පෙර දිගා හෝ දකුණු දිගා හෝ පැයුම් දිගා හෝ උතුරු දිගා හෝ ඇතැ යි දනු ද? උස් වූ හෝ මිටි වූ හෝ මැදුම් පමණ වූ හෝ එකෙකැ යි දනු ද?’ යි විමර්ශනානු නම්, ඒ පුරුෂ තෙම ‘ඇවැත්ති, යම් පහසකට තහිනුවට ඒ පහස යට මම යම් ගිණක් කෙරෙමි නම්, මේ ඒ පහස යැ’ යි කියන්නේ ය.

පොඬුපාදය, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වන්නේ නො වෙද?

[පොඬුපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වේ.

[භාග්‍යවත්තු:] පොඬුපාදය, යම්සේ (යමක් සඳහා) පිළිපත් නොපතේ සිත කෙලෙසන දනම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දනම්හු වෙතෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවහි ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, ඇවැත්ති, ඒ ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඇවැත්ති, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසවු නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඒ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? යි අප විමර්ශනානු ද, ඔවුන් විසින් මෙසේ විමර්ශන ලද අපි මේ (මතු දැක්වෙන) පරිදි විෂදන්නමු:

“ඇවැත්ති, යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමෝ නම්, යම්සේ (යමක් ප්‍රශ්න කරණු සඳහා) පිළිපත් නොපතේ සිත කෙලෙසන දනම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දනම්හු වැඩෙන්නාහු නම්, යමක ප්‍රභාණයෙන් ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවහි ම තුමු ම වෙතෙසි නුවණින් දැන පෑක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, මේ ඒ ඖද්‍යරික වූ ආත්ම ප්‍රතිලාභය ය... මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය ය ... මේ ඒ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ” යනු යි.

පොඬුපාදය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා අප වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකත් (ප්‍රතිවිරුද්ධ කරා ඉදිරිපත් නොකළ හැක්කක්) වනුයේ නො වෙද?

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලා ඔබ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකත් වෙයි.

මෙසේ කී කල්හි ඇත්තැයි පුද්ගල වීහු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බස් පැවැසි ය “වහන්ස, යම් කලෙක්හි ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ යමයෙහි ඔහුගේ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය ගිණ වෙයි ද? (අභාවයට ගෙයි ද?) ඔහුගේ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභයත් ගිණ වෙයි ද? එ කලා ඔහුගේ ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය වෙයි ද?”

යසම් භන්ත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො භොති, මොඝස්ස තසම් සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො භොති, මොඝො අරුපො අත්තපට්ඨානො. මනොමයො ච අත්තපට්ඨානො තසම් සමයෙ සඤ්චො භොති.

යසම් භන්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො භොති, මොඝස්ස තසම් සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො භොති, මොඝො මනොමයො අත්තපට්ඨානො අරුපො¹වාස්ස අත්තපට්ඨානො තසම් සමයෙ සඤ්චො භොති” ති.

“යසම් චිත්ත සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො භොති, තෙව තසම් සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො”ති සංඛං ගච්ඡති, න ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තසම් සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

යසම් චිත්ත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො භොති, තෙව තසම් සමයෙ ‘ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති, න ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති. මනොමයො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තසම් සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

යසම් චිත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො භොති, තෙව තසම් සමයෙ ‘ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති. න ‘මනොමයො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති. ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තසම් සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

සඤ්ච තං චිත්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යුං: අභොසි නිං අභිතම්භානං, න නිං නාභොසි? භවිස්සාසි නිං අනාගතම්භානං, න නිං න භවිස්සාසි? අපි නිං ඵතරති, න නිං තප්පිති ඵලං පුච්ඡා නිං චිත්ත කිත්ති ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි?” ති.

“සඤ්ච මං භන්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යුං: අභොසි නිං අභිතම්භානං න නිං න භවිස්සාසි? අපි නිං ඵතරති, න නිං තප්පිති”ති ඵලං පුච්ඡා ‘භං භන්ත ඵලං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: අභොසාහං¹ අභිතම්භානං, නාහං න අභොසිං. භවිස්සාමිහං අනාගතම්භානං, නාහං න භවිස්සාමි. අප්පාහං ඵතරති, නාහං තප්පිති. ඵලං පුච්ඡා ‘භං භන්ත ඵලං ඛ්‍යාකරෙය්‍යානති.”

යඤ්ච ජන තං චිත්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යුං: යො තෙ අභොසි අභිතො අත්තපට්ඨානො සෙවථ² තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුසානො? යො තෙ³ භවිස්සාසි අනාගතො අත්තපට්ඨානො, සෙවච තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අභිතො, මොඝො පච්චුසානො අත්තපට්ඨානො. සෙවච තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අභිතො, මොඝො අනාගතො? ති ඵලං පුච්ඡා නිං චිත්ත කිත්ති ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි?” ති.

1. අභොසහං,

2. භොසෙව, (සංඝම)

3. යො වා තෙ, PTS

වහන්ස, යම් කලෙක මනෝමය ආනම්‍යකර්මය වේ නම්, එ කලා ඔහුගේ ඖද්‍යමන ආනම්‍යකර්මය නැති වෙයිද? අරුපානම්‍යකර්මයත් නැති වෙයිද? එ කල්හි ඔහුගේ මනෝමය ආනම්‍යකර්මය ම ඇති වෙයිද?

වහන්ස, යම් කලෙක අරුප ආනම්‍යකර්මය වේ නම්, එ කල්හි ඔහුගේ ඖද්‍යමන ආනම්‍යකර්මය හිස් වේද? මනෝමය ආනම්‍යකර්මයත් හිස් වේද? එ කල්හි ඔහුගේ අරුප ආනම්‍යකර්මය ම ඇති වෙයිද?

[භාග්‍යවත්තු:] “විත්‍රය, යම් කලෙක ඖද්‍යමන ආනම්‍යකර්මය වේද, එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්‍යකර්මය’ හි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්‍යකර්මය’ හිද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්‍යකර්මය’ හි ම ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, යම් කලෙක මනෝමය ආනම්‍යකර්මය වේද, එ කලා ‘ඖද්‍යමන ආනම්‍යකර්මය’ හි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්‍යකර්මය’ හිද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්‍යකර්මය’ හි ම ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආනම්‍යකර්මය වේද, එ කලා ‘ඖද්‍යමන ආනම්‍යකර්මය’ හි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘මනෝමය ආනම්‍යකර්මය’ හි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්‍යකර්මය’ හි ම එ කලා ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහිද? තෝ නො ම නො වූයෙහිද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහිද? තෝ නො ම නො වන්නෙහිද? තෝ දැන් ඇත්ද? නො ම නැද්ද?’ හි ඉදින් මෙසේ නා විචාරත්තානු නම්, විත්‍රය, මෙපරිද්දෙන් විචාරන ලද තෝ කෙසේ නම් පිසදන්නෙහිද?”

[විත්‍ර:] “වහන්ස, ඉදින් අත්තු ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහිද? තෝ නො ම නො වූයෙහිද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහිද? තෝ නො ම නො වන්නෙහිද? තෝ දැන් ඇද්ද? තෝ නො ම නැද්ද?’ හි මෙසේ විචාරත්තානු නම්, මෙ පරිද්දෙන් විචාරන ලද මම මෙසේ පිසදන්නෙමි: “අතීත කාලයෙහි මම වීම, නො ම නො වීම. අනාගත කාලයෙහි වන්නෙමි, නො ම නො වන්නෙමි. දැන් මම ඇත. නො ම නැත.” හි මෙසේ පුළුවින්නා ලද මම මෙ පරිද්දෙන් පිසදන්නෙමි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “විත්‍රය, තව යම් අතීත ආනම්‍යකර්මයක් වී නම්, තුන් ඒ ආනම්‍යකර්මය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආනම්‍යකර්මය අසත්‍ය (හිස්) ද? වර්තමාන ආනම්‍යකර්මයත් අසත්‍ය ද? තව යම් අනාගත ආනම්‍යකර්මයක් වන්නේ නම්, තුන් ඒ ආනම්‍යකර්මය ම සත්‍ය ද? අතීත ආනම්‍යකර්මය හිස් ද? වර්තමාන ආනම්‍යකර්මයත් හිස් ද? තුන් දැන් යම් ආනම්‍යකර්මයක් ඇත් නම්, තුන් ඒ ආනම්‍යකර්මය ම සත්‍ය ද? අතීත ආනම්‍යකර්මය හිස්ද? අනාගත ආනම්‍යකර්මයත් හිස්ද?” හි මෙසේ අත්‍යයෝ නා විචාරත්තානු නම්, මෙසේ පුළුවින්නා ලද තෝ කෙසේ නම් පිසදන්නෙහිද?”

සථෙව් උත මං භනන්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යස්‍යං යො තෙ අහොසි අතීතො අත්තපට්ඨාහො, සේව භෙ අත්තපට්ඨාහො සථෙව්, මොහො අනාගතො, මොහො පච්චුසන්නො? ශ්‍යං තෙ භවිස්‍යති අනාගතො අත්තපට්ඨාහො, සේව භෙ අත්තපට්ඨාහො සථෙව්, මොහො අතීතො, මොහො පච්චුසන්නො? යො භෙ ඵතරහි පච්චුසන්නො අත්තපට්ඨාහො, සේව භෙ අත්තපට්ඨාහො සථෙව්, මොහො අතීතො, මොහො අනාගතො? ති. ඵලං පුච්ඡා අහං භනන්ත ඵලං ඛ්‍යාකෂරෙය්‍යං: යො මෙ අහොසි අතීතො අත්තපට්ඨාහො, සේව මෙ අත්තපට්ඨාහො තස්මිං සමයෙ සථෙව් අහොසි, මොහො අනාගතො, මොහො පච්චුසන්නො. යො¹ මම භවිස්‍යති අනාගතො අත්තපට්ඨාහො, සේව මෙ අත්තපට්ඨාහො තස්මිං සමයෙ සථෙව් භවිස්‍යති, මොහො පච්චුසන්නො. යො මෙ ඵතරහි පච්චුසන්නො අත්තපට්ඨාහො, සේව මෙ අත්තපට්ඨාහො සථෙව්, මොහො අතීතො, මොහො අනාගතො? ති. ඵලං පුච්ඡා අහං භනන්ත ඵලං ඛ්‍යාකෂරෙය්‍යති.

“ඵවමෙව ඛො විත්ත යස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාහො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ මිනොමයො අත්තපට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාහො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං විත්ත සමයෙ මිනොමයො අත්තපට්ඨාහො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. මිනොමයො අත්තපට්ඨාහො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං විත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨාහො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති, න මිනොමයො අත්තපට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. අරුපො අත්තපට්ඨාහො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථංපි විත්ත ගව්‍යං ඛිරං, ඛිරම්‍යා දග්ගි, දග්ගිම්‍යා නවතීතං, නවතී-නම්‍යා සප්පි, සප්පිම්‍යා සප්පිමිණො, යස්මිං සමයෙ ඛිරං හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ දග්ගිති සංඛං ගච්ඡති. න නවතීතනති සංඛං ගච්ඡති. න සප්පිති සංඛං ගච්ඡති. න සප්පිමිණොති සංඛං ගච්ඡති. ඛිරං තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං සමයෙ දග්ගි හොති -පෙ- නවතීතං හොති -පෙ- සප්පි හොති -පෙ- යස්මිං සමයෙ සප්පිමිණො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඛිරනති සංඛං ගච්ඡති. න දග්ගිති සංඛං ගච්ඡති. න නවතීතනති සංඛං ගච්ඡති. ‘සප්පිමිණො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. ඵවමෙව ඛො විත්ත යස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාහො හොති -පෙ- යස්මිං විත්ත සමයෙ මිනොමයො අත්තපට්ඨාහො හොති -පෙ- යස්මිං විත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨාහො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. න මිනොමයො අත්තපට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. ‘අරුපො අත්තපට්ඨාහො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

[විත්‍ය:] “වහන්ස, අනාගතෝ මා ඛණ්ඩා ‘නව යම් අතීත ආත්මප්‍රති-
ලාභයෙක් වී නම්, තෑගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආත්ම-
ප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් ද? තෑගේ යම් අනාගත
ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, තෑගේ ඒ අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය ම
සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් ද?
තෑගේ දැන් යම් ආත්මප්‍රතිලාභයක් ඇත්තේ නම් තෑගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම
සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයක්
හිස් ද?” යි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද මම ‘මගේ
යම් අතීත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වී නම් එය ම එ සමයෙහි සත්‍ය ය.
අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් ය. මගේ
යම් අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, එ කල්හි මගේ එ අත්ඛව ම
සත්‍ය වන්නේ ය. අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වන්නේ ය. වර්තමාන
ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් වන්නේ ය. මගේ දැන් යම් වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභ-
යෙක් ඇද්ද, එය ම සත්‍ය ය අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. අනාගත
ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් යැ’ යි මෙසේ විසඳන්නෙමි. වහන්ස, මේ යටකී
පරිදි විචාරන ලද්දෙමි මේ පරිදිදෙත් විසඳන්නෙමි”.

[සාමග්ගික:] “විත්‍ය, එසේ ම යම් කලෙක ඖද්දරික ආත්ම-
ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එකල්හි ‘මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ’ යි ව්‍යවහාරයට
නො ගෙයි. අරුප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ඖද්දරික
ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි ව්‍යවහාරයට ගෙයි. විත්‍ය, යම් කලෙක
මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, ... විත්‍ය, එ කල්හි ඖද්දරික ආත්ම-
ප්‍රතිලාභයැ යි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. අරුප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද
ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එ සමයෙහි
ව්‍යවහාරයට ගෙයි. විත්‍ය, යම් කලෙක අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද,
එ කලා ඖද්දරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. මනො-
මය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. අරුප ආත්මප්‍රති-
ලාභයැ යි ම එ කලා ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍ය, දෙන ගෙන් කිරිත්, කිරිමත් දිහිත්, දිහිගෙන් වෙඛරුත්,
වෙඛරුගෙන් හිතෙළුත්, හිතෙළුත් හිමිබත් යම්ගේ වේ ද, යම් කලෙක
කිරි වේ නම් එ කල්හි දිහි යැ යි ව්‍යවහාරයට නො ගේ ද, වෙඛුරු යි
ව්‍යවහාරයට නො ගේ ද, හිතෙලු යි ව්‍යවහාරයට නො ගේ ද, හිමිබු යි
ව්‍යවහාරයට නො ගේ ද, කිරි යැ යි ම එකලා ව්‍යවහාරයට ගේ ද;
යම් කලෙක දිහි වේ නම්... වෙඛරු වේ නම්... හිතෙල් වේ නම්...
යම් කලෙක හිමිබ වේ නම්, එ කලා කිරු යි වහරට නො ගේ ද, දිහි
යැ යි වහරට නො ගේ ද, වෙඛුරු යි වහරට නො ගේ ද, හිතෙලු යි
වහරට නො ගේ ද, හිමිබු යි ම එකලා වහරට ගේ ද, විත්‍ය, එසේ ම
යම් කලෙක ඖද්දරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද... විත්‍ය, යම් කලෙක
මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද... විත්‍ය, යම් කලෙක අරුප ආත්ම-
ප්‍රතිලාභය වේ ද, එ සමයෙහි ඖද්දරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි වහරට නො
ගෙයි. මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද වහරට නො ගෙයි. අරුප
ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි වහරට ගෙයි.

ඉමා¹ ඛො විතත ලොකසමඤ්ඤා ලොකතිරුතතියො ලොකපමාහාරා ලොකපඤ්ඤානතියො යාති තපාහතො වොහරති අපරමසතති.

එවං වුත්තත පොද්මසාදෙ උරිඛාජකො හතවත්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං ගන්තං. අභික්ඛන්තං ගන්තං. සෙය්‍යථාපි ගන්තං නික්ඛාජ්ඣතං වා උක්ඛාජ්ඣතං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිසක්ඛය්‍ය, අනිකාමෙ වා තෙලපඤ්ඤාතං ඛාරෙය්‍ය 'වික්ඛම්බෙතො රූපානි දක්ඛන්ති'ති, එවමෙව ගන්තං ගතවතා අනෙකපරියායෙන ඛමෙමා පකාසිතො. එසංගං ගන්තං ගතවතං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං ගන්තං ගතවා² ඛාරෙය්‍ය අජ්ඣතංගො පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

විතොතා පත හත්තිසාරිපුත්තො ගතවතං එතදවොච: අභික්ඛන්තං ගන්තං. අභික්ඛන්තං ගන්තං. සෙය්‍යථාපි ගන්තං නික්ඛාජ්ඣතං වා උක්ඛාජ්ඣතං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිසක්ඛය්‍ය, අනිකාමෙ වා තෙලපඤ්ඤාතං ඛාරෙය්‍ය 'වික්ඛම්බෙතො රූපානි දක්ඛන්ති'ති, එවමෙව ගන්තං ගතවතා අනෙකපරියායෙන ඛමෙමා පකාසිතො. එසංගං ගන්තං ගතවතං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. ලභෙය්‍යංගං ගන්තං ගතවතා සන්තිකෙ පබ්බජ්‍යං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලස්ථ ඛො විතොතා හත්තිසාරිපුත්තො ගතවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්‍යං. අලස්ථ උපසම්පදං. අවිරුපසම්පන්නො ඛො පනායස්මා විතොතා හත්තිසාරිපුත්තො එකො චූපකපෙඨා අපමානෙතො විහරන්තො ත විරෙක්ඛෙය්‍ය සංඝානං කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරිකං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිකපරියොසානං. දිවෙඨව ඛමම සංගං අභිඤ්ඤා සමතික්ඛානං උපසම්පජ්ඣති. භික්ඛා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, තාපරං ඉන්ද්‍රියායා³ති අබ්‍රහ්මඤ්ඤාති. අඤ්ඤාතො ව ඛො පනායස්මා විතොතා හත්තිසාරිපුත්තො අරහතං අහොසිති.

පොද්මසාදසුත්තං නිවසිතං නවමං.

1. ඉතිමා, PTS.

2. ගතවා. සං, ගවං ගොතමො, සිච්චි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වික්‍රම, තථාගත තෙමේ කාණ්ඩයානදමින් පරාමිහිත තො කරනුයේ “මළුවකො අතතපට්ඨානො” යන අංදි යම් සංඥාවන්ගෙන් ව්‍යවහාර කෙරේ ද, ඒ ඔහුද්‍රික ආතමප්‍රතිලාභාදිනු ලොවැ සංඥානුයෝ ය, ලොවැ වචනපට්ඨානුයෝ ය, ලොවැ ව්‍යවහාර මානුයෝ ය, ලොවැ කාමප්‍රඥපති-මානුයෝ ය.

65. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේසේ වදාළ කල්හි පොඬුපාද පිරිවැජ්ඣමේ “වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, ගම්මේස යැ, චතුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දහක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වුවකුට මහ කිහිපයක් හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතිවත් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි කෙල්පනනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද බිම්ම ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ ගෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පවත් කොට දිවිහිමගෙන් සරණ ගිය උච්චකු කොට සලකන සේක් වෑ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ඇත්තැරිපුත් වු ටු කලි 'වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යමෙක් යැටිතුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුතුරු කරන්නේ හෝ වේද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේද, මංමුලා වුවකුට මහ කිත්තේ හෝ වේද, 'ඇස් ඇතිකන් රූප දකිත්' යි අදුරෙහි කෙල්පානක් දරන්නේ හෝ වේද, එ පරිද්දෙන් ම සාග්‍රා-වතුන් වහන්සේ විසින් කොයෙක් කරුණින් දැනම් පැවසිණ. වහන්ස, ඒ මම සාග්‍රාවතුන් වහන්සේ ද ධර්ම ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ ගෙමි. වහන්ස, මම සාග්‍රාවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්දත් උපසම්පත් ලබමි වා" යි කී ය.

ඇත්තැරිපුත් වික්‍ර තෙමි තාගාවකුත් වහන්සේ වෙතැ පැවිදිද
ලද්දේ මිස, උපසපුවත් අද්දේ මිස. ඇත්තැරිපුත් ආශ්‍රමීන්, වික්‍ර
තෙමි උපසපුව ලත් නොබෝ කල් ඇත්තේ මි, එකලා වූයේ, ගණකා
කොරන් වෙත් වූයේ, නොපමි වූයේ, කෙලෙස් තවන වැරැත්තේ,
නිවන් කර මෙහෙසු සිතැති වැ වසනුයේ, යමක් පිණිස කුලපුත්තු
මොනොවට මි හිසිගෙන් නික්මී සසුන් වදිත් ද, ඒ තිරුත්තර වූ
මාච්චුකම්මිසිවකාතය (රහත්පලය) මෙ අත්බවිති මි තෙමි මි වෙසෙසි
නුවණින් දන පසක් කොට ලැබී මිසි ය. 'පුතර්ජත්මය කෘණ විය,
මගබ්බසර වැසැ නිමැවිණ, කට්ඨකු ද කරනු ලැබී ය. මෙ පිණිස තවත් කළ
සුත්තෙක් නැතැ' යි වෙසෙසින් දන ගත්තේය. ආශ්‍රමීන් ගත්තිශාරිපුත්‍ර
වික්‍ර ද රහතුන්ගෙන් එක්තරු තෙමක් විය.

නවවන පොදිමසාද සූත්‍රය නිමිසය ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුභසුඛය.

1. එවං මෙ සුඛං. එකං සමයං ආයස්සා ආනන්දෙ, සාවත්ඨියං පිහරති ජෙතවනෙ අනුපට්ඨිකකස්ස ආරාමෙ අවිරපරිතිබ්බුතෙ භගවති. තෙන ඛො ඊත සමයෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො සාවත්ඨියං පටි-
වසති කෙනවිදෙව කරණියෙන.

2. අථ ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො අඤ්ඤාතරං මාණවකං ආමනෙතයි: එහි තිං මාණවක, යෙන සමණො ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතිං මම වචනෙන සමණං ආනන්දං අප්පාඛාමං අප්පානඤ්ඤාමි. ලහුට්ඨානං ඛලං එංසුචිතාරං පුච්ඡ “සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනන්දං අප්පාඛාමං අප්පානඤ්ඤාමි. ලහුට්ඨානං ඛලං එංසුචිතාරං පුච්ඡති”ති. එවං ව වදෙති “සංඛු කිර භවං ආනන්දෙ යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස තිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි අනුකම්පං උපාදායා” ති.

3. ‘එවං භො’ති ඛො භො මාණවකො සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍ය-
පුත්තස්ස පටිසුඤ්ඤා යෙනායස්සා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතිං ආයස්සිතො ආනන්දෙන සද්ධිං සම්මොද්දි. සම්මොද්දතියං කථං සාරණියං¹ චිතිසාරණියං එකමන්තං නිසීද්දි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො භො මාණ-
වකො ආයස්සිතො ආනන්දං එතදවොච: සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනන්දං අප්පාඛාමං අප්පානඤ්ඤාමි. ලහුට්ඨානං ඛලං එංසුචිතාරං පුච්ඡති. එවං ව වදෙති “සංඛු කිර භවං ආනන්දෙ යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස තිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි අනුකම්පං උපාදායා” ති.

4. එවං වුත්තෙ ආයස්සා ආනන්දෙ තං මාණවකං එතදවොච: අකාලො ඛො මාණවක. අනි මෙ අජ් භෙසජ්ජිතො පිතා, අප්පෙචිතාමි සෙට්ඨි උපසඤ්ඤාමෙය්‍යාමි කාලඤ්ඤා සමයඤ්ඤා උපාදායාති. ‘එවං භො’ති ඛො භො මාණවකො ආයස්සිතො ආනන්දස්ස පටිසුඤ්ඤා උට්ඨායාසනො යෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතිං සුභං මාණවං තොදෙය්‍යපුත්තං එතදවොච: “අවොවුමා² ඛො මයං භොතො වචනෙන තං භවන්තං ආනන්දො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනන්දං අප්පාඛාමං අප්පානඤ්ඤාමි. ලහුට්ඨානං ඛලං එංසුචිතාරං පුච්ඡති. එවං ව වදෙති ‘සංඛු කිර භවං ආනන්දෙ යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස තිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි අනුකම්පං උපාදායා’ ති. එවං වුත්තෙ භො සමණො ආනන්දෙ මං එතදවොච: ‘අකාලො ඛො මාණවක. අනි මෙ අජ් භෙසජ්ජිතො පිතා, අප්පෙචි තාමි සෙට්ඨි උපසඤ්ඤාමෙය්‍යාමි කාලඤ්ඤා සමයඤ්ඤා උපාදායා’ ති. “එතො-
වතාපි ඛො භො කතමෙව එතං, යතො භො භො තවං³ ආනන්දෙ ඕකාසමිකාසි සාධනායපි උපසඤ්ඤාමිතායා” ති.

1. කථං සාරණියං (මොයනගජෙඤ්ඤා)

2. අවොවුමා, සිඬු.

3. ඛො භො තවං, PTS.

ශ්‍රවණය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක්හි සාග්‍රාමයක් වහන්සේ පිරිනිවි නොබෝ කල්හි අනෙකු තෙරණුවෝ සැමයක්වර නිසා දෙවරම් නම් වූ අන්තිමයවූ අරමෙහි වෙතෙක් එ සමයෙහි නොදෙයා බමුණු පුත් වූ ශ්‍රවණ මාණව තෙම කිසි කවසුන්තෙකින් සැමයක්වර වෙතෙයි.

2. එකල නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණව තෙම එක්තරා මාණවකයකු බණවා, “මාණවකය, මෙහි එන්න. අනෙකු මහණු කර එළැඹෙන්න. එළැඹ “ශ්‍රවණ මාණව තෙම පින්වත් අනෙකු වහන්සේ අප්‍රාමාද නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැමැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛපහසු විහරණ ඇති නිසා විවාර” යි මා බසින් පින්වත් අනෙකු වහන්සේ අප්‍රාමාද නිසා... විවාරන්න. “පින්වත් අනෙකු තෙරණුවෝ අනුකම්පා සදහා නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාගේ ගෙය කර වසින් වා. එසේ වසිතොත් ඒ ඉතා මැනවැ” යි මෙසේත් කියන්න. යි ඇණවි ය.

3. ‘එසේ යැ හවතැ’ යි කියා ම ඒ මාණවක තෙම නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාට පිළිවදන් දී අනෙකු තෙරුන් කර එළැඹියේ ය. එළැඹ අනෙකු තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කපා නිමවා පසෙකැ හිඳැ ගත. පසෙකැ හුන් ම ඒ මාණවක තෙම “නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණව හවත් අනෙකු වහන්සේ අප්‍රාමාද නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැමැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛ විහරණ ඇති නිසා විවාරයි. ‘පින්වත් අනෙකු වහන්සේ නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාගේ ගෙය කර එළැඹෙත් වා එසේ එළැඹෙතොත් ඒ ඉතා මැනවැ යි මෙසේත් කියා” යැ යි අනෙකු තෙරුනට සැල කෙළේ ය.

4. මෙසේ කී කල අනෙකු තෙරණුවෝ ඒ මාණවකයාට “මාණවකය, දන් නොකල් ම ය. අද මා සල්ලු බෙහෙදක් පවා ඇත. කල් වේලා සලකා සෙව වත් එළැඹෙන්නමෝ වේ ද” යි වදාළහ. ‘එසේ යැ පින්වතැ’ යි කියා ම ඒ මාණවක තෙම අනෙකු තෙරුනට පිළිවදන් දී හුනස්තෙන් නැගී නොදෙයා පුත් ශ්‍රවණ මාණවයා ඉවත ගියේ ය. ගෙස් නොදෙයා පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාට ‘නොදෙයා පුත් ශ්‍රවණ මාණව තෙම පින්වත් අනෙකු වහන්සේ අප්‍රාමාද නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැමැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛ විහරණ ඇති නිසා, විවාරයි. පින්වත් අනෙකු වහන්සේ අනුකම්පා කොට නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාගේ ගෙව වසින් වා. එසේ වසිතොත් ඉතා මැනවැ යි මෙසේත් කියා” යැ යි හවත්තෙක් වචනයෙන් ඒ පින්වත් අනෙකු වහන්සේට සැල කළමහ. හවත, අප එසේ සැල කළ කල්හි අනෙකු වහන්සේ මට “මාණවකය, දන් නොකල් ම ය. අද මා සල්ලු බෙහෙදක් පවා ඇත. කල් වේලා සලකා සෙව වත් එළැඹෙන්නමෝ වේ ද” යි වදාළහ” යි කියේ ය. “හවත, යම් හෙයකින් පින්වත් අනෙකු වහන්සේ ගෙව වත් මෙහි එළැඹෙන්නට අවකාශ කළෝ ද, මෙතෙකින් මත් මේ (අප නිමත්ත්වය පිළිගැන්ම) කරන ලද්දේ මැ යැ” යි ශ්‍රවණ මාණව කී ය.

5. අථ ඛො ආයසමා ආතජ්ඣ නස්සා රතතියා අව්වයෙන පුබ්බන්ත-
සමයං නිවාසෙති; පත්තව්වරං ආදයං වෙතකෙන භික්ඛුනා පච්ඡාසමිණෙන
යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඞ්කමි.
උපසඞ්කමිති; පඤ්ඤානෙත ආසතෙ නිසීදි. අථ ඛො සුභො මාණවො
තොදෙය්‍යපුත්තො යෙනායසමා ආතජ්ඣ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිති;
ආයසමා ආතජ්ඣත සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං
විතිසාරෙති; එකමන්තං නිසීදි.

6. එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො
ආයසමන්තං ආතජ්ඣ එතදවොච: “භවං ති ආතජ්ඣ නස්ස භොතො
ගොතමස්ස දීඝරත්තං උපට්ඨාකො සන්තිකාවචරෙ සමීපවාටි. භවං එතං
ආතජ්ඣ ජාතෙය්‍ය යෙසං සො භවං භොතමො ධම්මානං වණ්ණවාදී
අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කත-
මෙසානං ඛො භො ආතජ්ඣ ධම්මානං සො භවං ගොතමො වණ්ණවාදී
අභොසි? කත ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

7. “තිණ්ණං ඛො මාණව ධක්ඛානං සො භගවා වණ්ණවාදී අභොසි.
එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කතමෙසං
තිණ්ණං? අරියස්ස සීලක්ඛනස්ස අරියස්ස සමාධික්ඛනස්ස අරියස්ස
පඤ්ඤාක්ඛනස්ස. ඉමෙයං ඛො මාණව තිණ්ණං ධක්ඛානං සො භගවා
වණ්ණවාදී අභොසි. එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි
පතිට්ඨාපෙසි” ති.

8. “කතමො පත සො භොආතජ්ඣ අරියො සීලක්ඛනො යස්ස සො
භවං ගොතමො වණ්ණවාදී අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි
නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

9. “ඉධ මාණව තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සමමාසමුද්ධො
පච්ඡාචරණසම්පන්නො සුභතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරෙ දුර්ගදම්මසාරපි
සත්තා දෙවම්භුස්සානං බ්‍රහ්මා භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං
සමාරකං සමුග්ගකං සස්සමිණ බ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවම්භුස්සානං සයං අභිඤ්ඤා
සවර්තනා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං
පරිගොසාතකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං. පරිසුද්ධා
බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

5. ඉක්බිත්තෙන් අතද තෙරණුවෝ එ රැය ඇවෑමෙන් පෙරවරුයෙහි ගැඳෑ පෙරෙවෑ පාසිවුරු ගෙන පසුමහණකු වූ වේතක හික්මුණු කැවුමැ තොදෙයා පුත් ගුහ මාණවයාගේ ගෙය කරා එළඹියහ. එළඹ පණවන ලද අස්තැ හිඳෑ ගත්ත. එ කල්හි ම තොදෙයා පුත් ගුහ මාණව තෙම අතද තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹූ අතද තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැඳැවියැ යුතු වූ කතා කොට නිමවා එක් පසෙක හිඳෑ ගත.

6. එක් පසෙක හිඳෑ ගත් ම තොදෙයා පුත් ගුහ මාණව තෙම අතද තෙරුන්ට මේය කී ය: “පින්වත් අතද වහන්දු වූ කලී ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේට දික් කලක් උපසාරයක වූ, වේත ම ගැවැසුණු, ලහ ම ගැසුරුණු කෙනෙක. ඒ හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ යම් දහම් කෙනෙකුන්ගේ ගුණ කියන සුලු වූ සේක් ද, යම් දහමෙක්හි මේ ජනසමූහයා ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක් ද, පිහිටුවූ සේක් ද, එය පින්වත් අතද වහන්දු දන්නාය. පින්වත් අතද තෙරුනි, ඒ හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ කවර නම් දහම් කෙනෙකුන්ගේ ගුණ කියන සුලු වූ සේක් ද? කවර නම් දහමෙක්හි මේ ජනමුළුව ගැන්වූ සේක් ද? පිටිස්වූ සේක් ද?” පිහිටුවූ සේක් ද?

7. (එ විට අතද තෙරණුවෝ මෙසේ වදාලහ:) “මාණවය, ඒ භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ ඤානිකු තුනක ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක. එහි ම මේ දනමුළුව ගැන්වූ සේක, පිටිස්වූ සේක, පිහිටුවූ සේක. කවර ඤානිකු තුනෙක ද? යත්: අධිශීලසකකියන් අධිසමාධිසකකියන් අධි ප්‍රඥසකකියන් යන තුනේ ය. මාණවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ තුන් ඤානියන්ගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක. මෙහි ම මේ දනමුළුව ගැන්වූ සේක, පිටිස්වූ සේක, පිහිටුවූ සේක.”

8. [ගුහ මාණව:] “පින්වත් අතද තෙරුනි, ඒ හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ යම් දහමෙක්හුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් නම්, යම් දහමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් නම්, පිටිස්වූ සේක් නම්, පිහිටුවූ සේක් නම්, ඒ අධි ශීලසකකිය කවරෙ ය?”

9. [අතද තෙරණුවෝ:] “මාණවය, මෙහි අර්භත් වූ සමාක්සමුද්ධි වූ විදුර්ණසම්පත්ත වූ සුගත වූ ලෝකවීත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථි වූ දෙවමිනිස්සන්ට ශාස්තෘ වූ බුද්ධි වූ භගවත් වූ තපාගත තෙමේ ලොවැ පහල වෙයි. සේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්මන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණ බ්‍රහ්මන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සන්තිප්‍රජාව ද තෙමේ විසිවේ නුවණින් දන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, ඔවුන්ට අවබෝධ කරවයි. සේ දහම් දෙසනුයේ අදියෙහි හඳුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හඳුක (නිවරද) කොට, අවසන් හඳුක (නිවරද) කොට, අභි සහිත කොට, ව්‍යංජන සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපුර්ණ කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයෙන් සංගාහිත වූ) පරිශුද්ධ ශාන්තිමුහුර්තය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

10. තං ධම්මං සුඤ්ඤාදී භගවතී වා භගවතීපුතොතා වා අඤ්ඤාතරස්මි වා කුලෙ පච්චාරාතො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතො සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සම්මන්ත්තාගතො ඉති පටිසංවිකක්ඛි: ‘සම්මාදො: සර්වාසො රජාපදො’¹. අඤ්ඤාකාමසං පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අරඤ්චසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චිරතුං, යත්නුත්තාහං කෙසමස්සුං ඕනාමරණී කාසායානි වන්තී අච්ඡා-දෙණි අගාරස්මා අනුගාරියං පබ්බජෙය්‍ය’න්ති.

11. සෞ අපරේන සම්මතන අපං වා හොගක්කනිං. පහං මහනං වා හොගක්කනිං. පහං අපං වා ඤාතිපරිච්චිං. පහං මහනං වා ඤාති-පරිච්චිං. පහං කොමසුං. ඔහාරෙති කාතාතනි වන්ති අව්ඤ්ඤාතා අගාරසමි අගාරිතං. පබ්බජති. සො එවිං. පබ්බජතො සමිතො පාති-මොක්කසංවරසංවුතො විහරති අචාරගොවරසමපනො අශුචිකෙතසු වජ්ජසු හගදස්සාවි, සමිද්ධ රක්කති සික්කාපදෙසු කංගකමෙත සමනාගතො කුසලෙත, පරිසුද්ධාච්චො සිලසමපනො ඉද්දිසෙසු ගුහන-ආරො හොජනෙ මනකඤ්ඤා සතිසමපඤ්ඤාන සමනාගතො සනතුට්ඨො.

12. කළුගල මංගල්ලය ගිණුම් පිළියෙට්ටෙනවා, හොඳින්? ඉබ් මංගල්ලය ගිණුම් පංතියේ පාත්‍රය පංතියේ පාත්‍රය පවිවරණය හොඳින් නිවැරදිවේද? නිවැරදිවේද? ලැප් දෙයටත්, සබ්පාංගයකින්ද කළුගල පිහිටයි. ඉදිරිපත් හොඳින් පිළියෙට්.

13. අදිකාරාදානං පහාය අදිකාරාදානා පටිවිරතො හොති දිකාරාදාසි
දිකතපාටිකඛිති, අපථතෙන සුචිභුතෙන අතතතා විහරති. ඉදම්ඨි' සා
හොති සීලසම්මං.

14. අබ්‍රහම්වරියං පහාය ඩුග්ථවාරි තොති ආරාමාරි¹ විරතො මේජුතා
ගාමිධමමා, ඉදමි²සා නොති සිලසම්.

15. මුසාවාදං පතාග මුසාවාද පටිච්චතො හොති සච්චවාදී සච්චසනො
ථෙතො¹ පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. දදම්ඨි²ස්ස හොති සීලස්මි.

1. రెక్కరెక్క, బుచ్చి.

३ अनाथिरी, चरक.

3. **ಅವಿಶಯ, ಇತ್ಯ.**

10 ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිටුකෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ ඒ බවට අසනී. හේ ඒ දහම් අසා තරාගත වූදුරුපුකු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ප්‍රධානාභයෙන් සමන්විත වූයේ, 'හිතියෙයි ව්‍යිමි සම්මාධයෙක් (අවතිරයෙක්). රුහාදි රජස් නැගෙන රජස් පථයෙක්. පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළි මහත) වැන්න. හිතියෙයි වසන්තවූ විසින් එකාත්තයෙන් පිරිපුන් කොට, එකාත්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ බබිසර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නමි යෙහෙකැ'යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

11. හේ පසු කලක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්කසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, අභාරයෙන් හා ගෝචරයෙන් හා සුක්ත වූයේ, සාල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි හිඟ දක්නේ, නිවරද වූ කායවංක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු අංජන ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉඤ්ඤායෙන් හිමැසු දෙර ඇතියේ, බොජු-ත්ති පමණ දත්තේ, (සිත්තත්ති) සිතියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන්වැදුරුම් සතුටින් සතු වූ වූයේ, ශික්ෂාපදයන් හි සමාදන් වැ හික්මෙයි.

12. මාණවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නමි සිල්වත් වේ ද යත්: මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැර දමා, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙනෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුළුගුරු ඇත්තේ (දඹුළුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ අංගුරු ඇත්තේ (අංගුරු නො දරන්නේ), පවට පිහිකුල් කරන්නේ, මෙමුත්තියට පැමිණියේ (මෙමුත්තියෙන් සුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් ශිලයෙක් වේ.

13. හේ අදත්තාදානය හැර ලා, නොදුන් දය ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දය ම පිළිගත්තාසුලු වූයේ, දුන් දය ම සිතිනුත් සැමැති වැ ඉවසන සුලු වූයේ, නොනොර වූ පිරිසිදු සිතින් සුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

14. හේ අතිරිභාර දුරු ලා බබිසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

15. හේ බොරු කිම් දුරු ලා, බොරු කිමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කරා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කරා ඇත්තේ, ලොව නො රචවන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

16. පිසුණං වාචං¹ පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති. ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භික්ෂානං වා සකාතා, සංභික්ෂානං වා අනුපාදානා² සමග්ගාරාමො³ සමග්ගරතො සමග්ගතඤ්ඤිං සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි⁴ යො හොති සීලසම්මං.

17. ඵරුසං වාචං⁵ පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා තෙලො කණ්ණසුඛා පෙමනීයා⁶ හදයඛිමා පොරි බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරුපං⁶ වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි⁴ යො හොති සීලසම්මං.

18. සමථපාලාපං පහාය සමථපාලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අභවාදී ඛම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතීං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි⁴ යො හොති සීලසම්මං.

19. ඩිජ්ඣාඤ්ඤානාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො හොති රතතුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නව්වහිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූතනවිධානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමිත්තාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අමකධඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්තිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුසිද්ධපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජෙලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකුභුවසුකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථිගමිකාවලවෘත්තපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙතනවඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපහෙණගමනානුයෝගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකායා පටිවිරතො හොති. කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටි පටිවිරතො හොති. උතෙකාවතචඤ්ඤානිකතිසාවියෝගා පටිවිරතො හොති. ජෙදනවිධිබ්බන්ධවිපරාමොසආලොපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි⁴ යො හොති සීලසම්මං.

චූලසීලං නිවේශිතං.

1. පිසුණං වාචං, PTS.	2. අපපදානා, PTS.	3. සමග්ගාරාමො, මජ්ඣ.
4. ඵරුසං වාචං, PTS.	5. පෙමනීයා, මජ්ඣ.	
6. ඵරුපි, PTS.		

16. හේ කේලාමි කිම් දුරු ලා, කේලාමි කිමෙන් වැලැක්කේ වෙ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණුවන් ගලපත්තේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලැපුණුවන් (සමගයට පැමිණියුවන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තන්, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුන්ට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකක වේ.

17. හේ රථ බිණුම් දුරුලා, රථ බස් දෙබුරුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. නිදෙය්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතැ වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකක වේ.

18. හේ බොල් හිස් දෙබැටිලි ගැරුලා, බොල් දෙබැටිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලාගෙහි කරා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියන සුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තවලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියන සුලු වූයේ, සිතැ තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකක වේ.

19. හේ බිස්සමුහ (පැල වන ද) ද, ගුහසමුහ (පැල වුණු ද) ද සිදු-මෙන් බිඳුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුතෙන් වැලැක්කේ, එක් වේලේ වලදන බස් ඇත්තේ, නොකල්බොජුතෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වසනු විසුරුදුසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතැ අඹු තැන් පිරවීමට, ඇත සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගෙවිලෙවුන් දරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන්ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මුසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එඵවන් බැවෙඵවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුලන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හිහියනට දුග මෙතෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන්ගෙට පණිවුඩ පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙලෙද ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හොරතරුදියෙන් කිරීමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, හොර මිත්‍රවිලින් මිත්‍රයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිහියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා දෑට හුරු නො අගනා දෑක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරුම්ක කම්වලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අත් පා අංදිය සිදීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රුකැන් අංදියෙන් බැදීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකක වෙයි.

පිලලසිලස නිමිසේ ය.

20 යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ත්වාහමණා සභ්බාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං ඩිජගාමිභුතගාමසමාරම්භං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලබ්ජං ඛනිබ්ජං එලුබ්ජං අග්ගබ්ජං ඩිජබ්ජමෙව පඤ්චමිං. ඉති වා ඉති එවරුපා ඩිජගාමිභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

21. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ත්වාහමණා සභ්බාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අන්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වන්ධසන්තිධිං යාත-සන්තිධිං සයන්තසන්තිධිං ගතිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

22. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ත්වාහමණා සභ්බාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං ථෙකං අක්ඛානං පාණ්ඩුකාරං වේතාලං කුම්භපුෂ්පං සොහනකං වණ්ඩාලං වංසං ඛොපනකං හස්සිත්ථං අස්සත්ථං මහිසත්ථං උසත්ථං අජත්ථං මෙණ්ඩත්ථං කුක්කුලත්ථං වට්ඨත්ථං දණ්ඩත්ථං මුට්ඨිත්ථං නිබ්බුත්ථං උය්‍යාසිකං බලහං සෙතාබ්බුතං අණ්ඩදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

23. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ත්වාහමණා සභ්බාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං ජ්ඣප්පමාදව්චාරානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අව්ච්චදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං බලිකං ඝට්ඨකං සලාකහස්ථං අකං පඞ්ගවීරං වඞ්ගකං මොක්ඛවිකං විඞ්ගුලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්ජං. ඉති වා ඉති එවරුපා ජ්ඣප්පමාදව්චාරානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

20. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, මූලචීර ද (හිගුරු ආදී පැළ වන මුල් ද), සකකි චීර ද (නුග ආදී පැළ වන කඳ ද), පරාචීර ද (උක් උණ බව ආදී පැළ වන පුරුක් ද), අභුචීර ද (ඉරිවේරිය ආදී පැළ වන දලු ද), පස් වනු චීරචීර ද (වි ආදී පැළ වන ඇව ද) යන මේ කී චීරසමූහ ද (පැළ වන ද ද) ගුහසමූහ ද (පැළ වුණු ද ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් ක්‍රියම් තැළුම් යැ යි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ චීර-ග්‍රාමිකුතග්‍රාමිසමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

21. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණු කෙනෙක් සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කෑම රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන දු රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දු හැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සත්තිසිකාරපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ හෝ සත්තිසිකාර පරිභෝගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

22. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, නැවුම් ගැසුම් වැසුම්, නටසමජ්ජා (තළුවත් සමූහයක් එක් වැ ජ්‍යෙෂ්ඨතා ඉදිරියේ දක්වන නැවුම්), ආබ්‍යාන (මහාසාරතාදිය කී මේ හෝ ඇසීම), පාණ්ඩවර (අතින් ලොහොබෙර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), චේතාල (දඹුමුවා තාලමටව ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භද්‍රව්‍ය (සිවුරස් බෙර වැසුම්), ශෝභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රහම්බුල්ලෙහි දී ඡේදිතාවතට යොනාත්‍ර වශයෙන් නාඤ්ඤිත භාගනය හෝ ප්‍රතිභාතවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝ-ගුහික්‍රීඩාව), උණගේ ඔෂාභා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසම්බාවනය (මලවුන්ගේ ඇව යෝද්‍ය පුවද කවා තබා තකත්තෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අත්පොර, මිනුපොර, ගොත්පොර, එළපොර, බැවෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොළුහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යාම, බලයෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

23. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අවපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අභස්සකෙළිය, මේඛුල පැනුම්, සන්තිකා ක්‍රීඩාව, දුදුකෙළිය, කල්ලි ගැසුම්, සලාඅත්කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ-නලා පිඹුම්, කෙළිතගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම්, කන්තාගුරුවා කෙළිය, කොළනැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම්, ක්‍රීඩාර්ථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් පිදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිවේ හෝ අභයේ අකුරු ඇද ඒ කියවීම), සිත දූ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකල්පානුකරණය (කනුන් කොරුන් යන ආදීන් සේ ඉරියව්‍රි පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

24. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණායම්ණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඛං ගොනකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකන්තං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිකං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්තකං අක්කන්තං රත්තකං අජිතපාලෙණිං කාදලිමිගපචර-පච්චන්තං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

25. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණායම්ණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජ-නාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ඤං මාලාවිලෙපනං මුඛමුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛිං සිඛාඛිං දණ්ඩකං නාළිකං බහං ජතං විත්තූපාතනං උණ්ඨිකං මණ්ඩිං වාලවිජ්ජිං ඕද්දානාති වජාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉතිඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානු-යොගං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

26. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණායම්ණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං චොරකථං භොමත්තකථං තොනකථං හයකථං යුග්ගකථං අත්තකථං පානකථං චත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං තහරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විහිබාකථං කුම්භට්ඨාන-කථං පුබ්බපෙතකථං තානත්තකථං ලොකකඩාසිකං සමුද්දකඩාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

27. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණායම්ණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං වික්ඛාතිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජාතිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො නිමිසි. අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සංභිතං මේ, අසංභිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරුවතො. ආරොපිතො තෙ වාදො. නික්ඛාතිතො නිමිසි. වර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බ-සෙති වා සචෙ පභොසිති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය වික්ඛාතිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

24. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්කඩ්දේ පුටු ය, පලහය, මහකොළපලහය, වියමනෙන් විසිතුරු කළ එළොම්මුවා ඇතිරිය, එළොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් ගෙදු එළොම් ඇතිරිය, කිලිය (පුළුන් මෙන්තය), සිංහරාජරාජාවලින් විසිතුරු කළ එළොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තෙන් ම ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙය්ග පුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිටු එළහ ඇතිරිය, රියා එළහ ඇතිරිය, ඇදව සරි ලන සේ අඳන් දිවිසමින් මියා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්සෙර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මේබදු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, ගෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ ශිලාකාව්‍යය වේ.

25. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැඩීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැබ්පත්ත මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණ මුව-විසලවුන් දැරීම, හස්තාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, තලල්පට බැඳීම, සිළුමණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරැහීමටත් කරුණු වන ද පරිහොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු ද පරිහොග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ ශිලාකාව්‍යය වේ.

26. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා, වොරකථා, මහාමාත්‍යකථා, සෙතාකථා, හයකථා, සුභකථා, අභාරකථා, පාතකථා, වස්ත්‍රකථා, යහනකථා, මාලාකථා, ගකිකථා, ඥාතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, ස්ත්‍රීකථා, පුරුෂකථා, කුමාරකථා, කුමාරිකථා, ශූරකථා, විවිකථා, කුමාසානකථා, තාතානිකථා, ලොකාබ්‍යාසිකා කථා, සමුද්‍යාබ්‍යාසිකාකථා, ඉතිහාසවකථා යන මේ බදු වූ තිරස්විත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අත්‍ය වූ හෝ මේ බදු කථාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ ශිලාකාව්‍යය වේ.

27. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘මේ දහම් විනය කිමැ’යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්නෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්නෙම වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුසෙන් කියැ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ සුත්ත පළමුසෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දය මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළි හිසෙය. මා විසින් තව දෙයක් නැතිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් මිදෙන්නට හැසිරෙමි (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මේ බදු වූ උතුන් බැණ දෙයා ගැනුම්හි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේබදු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ ශිලාකාව්‍යය වේ.

28. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාසාති භොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපං දුතෙය්‍යපභිණගමිනානුයොගමිනුසුභතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං රඤ්ඤං රජමහාමත්තානං ඛත්තියානං චූෂමණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුතෙය්‍යපභිණගමිනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ංස භොති සිලසම්.

29. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාසාති භොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිතතිකා ව නිසෙය්‍යසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතාගේ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහතලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ංස භොති සිලසම්.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

30. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාසාති භොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිව්හං කසෙය්‍යති, සෙය්‍යපීදං අභිතං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිත්තං අග්ගිභොමං දඛ්ඛිභොමං උප්පභොමං තණ්හුලභොමං සප්පි-භොමං කෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අඛිතවිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා ඛත්ත-විජ්ජා සිව්ච්ඡා භුතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා චිච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණ්ඩවිජ්ජා වාය්‍යවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තානං මිග-පක්ඛං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ංස භොති සිලසම්.

31. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාසාති භොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිව්හං කසෙය්‍යති, සෙය්‍යපීදං මණ්ඩ්‍රකඛණං වජ්ඣලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං ධනුලකඛණං අංජුධලකඛණං ඉජ්ඣලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දසලකඛණං දසිලකඛණං තජ්ඣලකඛණං අසාලකඛණං මිහිලකඛණං උසභලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩිලකඛණං කුකකුටලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොඩා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ංස භොති සිලසම්.

28. යම්කෙසේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේකි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මේක යන්නැ. අසෝ තැනට මේක ගෙනෙන්නැ”යි කළ නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආරාමයන්ගේ ක්ෂත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගෘහස්ථයන්ගේ රජ කුමරුවන්ගේ මේ බදු දුන මේහඟවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දුන මේහඟවරින් පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකෙසේ වේ.

29. යම්කෙසේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වැඩු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කසිත් හෝ බසිත් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙකාසයන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බදු වූ ද කුහනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකෙසේ වේ.

මධ්‍යම ශිලා නිමිසේ ය.

30. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසනය, නිමිත්තශාසනය, උත්පාතලක්ෂණය, ස්වර්ණ-ශාසනය, ලක්ෂණශාසනය, මුක්තවර්තවිද්‍යාව, අන්තිකොමය, දර්ශනොමය, භූතකොමය, කණකොමය, තණ්හුලකොමය, සර්පිත්කොමය, තෙලකොමය, මුඛකොමය, ලොහිතකොමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ක්ෂාත්‍ර විද්‍යාව, ශිව විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, භූරි විද්‍යාව, අති විද්‍යාව, විෂ විද්‍යාව, වාස්තික විද්‍යාව, මුක්ත විද්‍යාව, ශාකුත විද්‍යාව, වායවිද්‍යාව, පක්වධිකායය, ගරුරිත්‍රාණය, මාගපකාය යන මේ කී හෝ මේ බදු වූ හෝ තිරස්විත විද්‍යායන්, මිත්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බදු වූ ද තිරස්විත විද්‍යායන් මිත්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකෙසේ වෙයි.

31. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඩුලකුණු, ඊලකුණු, දුඬුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරිලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දැසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිසුලකුණු, වහරලකුණු, ගොත්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළලකුණු, වඩුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුලකුණු, මුට්ටලකුණු යන ආදී මේ බදු තිරස්විත විද්‍යායන්, මේ බදු මිත්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බදු වූ ද තිරස්විත විද්‍යායන් මිත්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකෙසේ වේ.

32. යථා වා පනෙතෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සිලසමං.

33. යථා වා පනෙතෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “විජ්ජානානං හවිස්සති. සුරියනානං හවිස්සති. නක්ඛතනානං හවිස්සති. විජ්ජිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. විජ්ජිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. නක්ඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. නක්ඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දිසාඛානො හවිස්සති භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති. විජ්ජිමසුරියනක්ඛතනානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති. එවංවිපාකො විජ්ජානානො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියනානො හවිස්සති. එවංවිපාකො විජ්ජිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො විජ්ජිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො නක්ඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො නක්ඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛානො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති. එවංවිපාකො විජ්ජිමසුරිය නක්ඛතනානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සිලසමං.

34. යථා වා පනෙතෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛ්ඛුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛ්ඛුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුඛ්ඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. භයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දාගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සිලසමං.

32. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වළඳ, “අසෝ දිනා අසෝ නැකැතින් (සුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පටරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ උන් රජුන්ගේ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් අතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙ බදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤෙන්, මෙ බදු වූ මිත්තාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤෙන්, මිත්තාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බ්‍රහ්මයේ සිරිතෙක් වේ.

33. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වළඳ, “අසෝ දිනා වජ්‍යග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සුඛිග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සඳු හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා තකත්තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දික්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය වැසි නැති වැ අඟස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සද්ධර්මයෙන් ද තකත් තරුන්ගේ ද උදව බැසීම කෙරෙහිම පිරිසිදුව වන්නේ ය. වජ්‍යග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සුඛිග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. තකත්තරුන්ගේ මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද්ධර්මයෙන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද්ධර්මයෙන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙ බදු පල ගෙන දෙන්නේ ය. තකත්තරුවල පටහමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පට්ඨමනය මෙ බදු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙ බදු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දික්දහය මෙ බදු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වැ අඟස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද්ධර්මයෙන් ද තකත් තරුවල ද උදවත් බැසීමත් කෙරෙහිම පිරිසිදු වීමත් මෙ බදු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුමුත්, මෙ බදු තිරස්විත පිඤ්ඤෙන්, මෙ බදු මිත්තාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤෙන්, මිත්තාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බ්‍රහ්මයේ සිරිතෙක් වේ.

34. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වළඳ, “මේ සම්මෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සම්මෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සම්මෙහි රට සුභිකා වන්නේ ය. මේ සම්මෙහි රට දුර්භිකා වන්නේ ය. මේ සම්මෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සම්මෙහි රටට සිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (අතිපි පුරාකි සංඥා තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, කාව්‍යාංකුරය, ලෝකාංකුරය යන මේ හෝ මෙ බදු තිරස්විත පිඤ්ඤෙන්, මිත්තාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤෙන්, මිත්තාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බ්‍රහ්මයේ සිරිතෙක් වේ.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනො සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවිරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවිදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුඤ්ඤානවිජ්ජානං භනුසංභතනං හත්ථාභිජ්ජානං හනුජ්ජානං කණණ්- ජ්ජානං ආදායපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං ආදිවුට්ඨානං මහතු- පට්ඨානං අභිතුජ්ජලනං සිරිවිකායනං. ඉති වා ඉති ඵවිරූපාය තිරච්ඡාන- විජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

36. යථා වා පනෙතෙ භොනො සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවිරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං භුතකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං චෝස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකිරණං ආවමිතං තභාපනං ජුගතං වමිතං විරෝවනං උඤ්චිරෝවනං අධ්‍යාපිතෝවනං සිසවිතෝවනං කණණ්ඨෙලං තෙතනාපනං තත්ථකමමං අඤ්ජනං පට්ඨඤ්ජනං සාලාකියං සලලකතියං දුරකතීකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුපාදනං මහගිතං පටිමොක්ඛො. ඉති වා ඉති ඵවිරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

37. ස ඛො සො මාණව භික්ඛු ඵවං සිලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛතතියො මුඤ්ඤාචරිතො නිභගපට්ඨාමිතො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං පට්ඨත්ථකතො, ඵවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵවං සිලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනො අරියෙත සිලකඩකේත සම්මානාගතො අර්ඞ්ගතො අනවර්තසුඛං පටිසංගදෙති. ඵවං ඛො මාණව භික්ඛු සිලසම්පන්නො භොති.

38. අයං ඛො සො මාණව අරියො සිලකඩකේතො යස්ස සො හගවා වණණවාදී අහොසි යත්ථ ච ඉමං ජතනං සමාදපෙසි තිවේසෙසි පතිට්ඨා- පෙසි. අත්ථි ඵෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණීයතති."

35. යම්කෙ අතැම පින්වත් මහණබඩුණේ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ආවාත සඳහා තකත් කීම්, විවාහ සඳහා තකත් කීම්, වෙන් වූ අඹුසැමියන් එක් වත්තට තකත් කීම්, අඹුසැමියන් වෙන් වත්තට තකත් කීම්, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම්, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම්, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රදිය කැර දීම, බිම් පංඝු වත්තට හඳි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගම් රැකකන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, කන් අඟුලු වැටෙන්නට මතුරු දැපීම, කාබ්පතෙහි දෙවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම, දෙවදේශක ලවා ජෙන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුඛින් ගිනිජල් පිහිදුවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳැවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාජිවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙතම මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාජිවයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාගේක් වේ.

36. යම්කෙ අතැම පින්වත් මහණබඩුණේ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිසියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම්, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙන් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරවීම, බඩ විරේක කැරවීම, ලය විරේකයට බේත් දීම, වස්ති කිරීම ශිෂිවිරේවන බේත් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිස දීම, ගිහියන් සඳහා ඇස පවලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තෑෂ දීම, කාරම් අඳුන් සාද දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාද දීම, ගිහියන්ගේ ඇස රළුඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යා” යි මේ ඇදි වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාජිවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙතම මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාජිවයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාගේක් වේ.

37. මාණවය, ඒ මහණ තෙතම මෙතේ ශිලාගම්පත්ත වූයේ, ශිලා-සංවරණේකුගෙන් කිසි ම එක ද අසංවරණායෙකින් පහල විශා හැකි බියක් නො දකී. මානවය, ක්‍ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වානාසු සතුරන් ඇති ක්‍ෂත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විශා හැකි බියක් යම්කෙ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙතම මේ පරිදිදෙත් ශිලාගම්පත්ත වූයේ, ශිලාසංවරණේකුගෙන් කිසි ම එක ද අසංවරණෙකින් විශා හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ඇති ශිලාකඩකයෙන් සමත්විත වූයේ සිය සතන්ති තිදෙස් වූ කායික චෛතසික සුවය පිදී. මාණවය මෙතේ මහණ තෙතම ශිලාගම්පත්ත වේ.

38. මාණවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක්හුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් ද, යමෙකැ මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් ද, පිවිස්වූ සේක් ද, පිහිටවූ සේක් ද, මේ ඒ ආදී ශිලාකඩකය යැ. වැලි මේහි භමසින් මත්තෙහින් කටහුතු ද ඇත්තේම ය.”

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

39. “අවජරියං හො ආනන්ද, අබ්බතං හො ආනන්ද, සො’පාසං හො ආනන්ද අරියො සිලකඩනිවහො උප්පන්නො හො අපරිප්පන්නො. එවමපරිප්පන්නොද්වාරා ආනන්ද අරියං සිලකඩනිවහො ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤාසු සමිණ්ඩාගමිණිසු න සමිනුපසාමි. එවමපරිප්පන්නොද්වාරා හො ආනන්ද අරියං සිලකඩනිවහො ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤා සමිණ්ඩාගමිණි අත්තති සමිනුපසාමියං, තෙ තාවතකෙනෙව අත්තමිතා අස්ස ‘අලමමිත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා, අනුසත්තො හො සමිඤ්ඤාදො, තස්සි තො කිඤ්චි උත්තරං කරණිය’නති. අප එ පත හමං ආනන්ද එවමාහ: අස්සි වෙවෙස උත්තරං කරණිය’නති.

පඨමකතාණ්ඩාරං.

40. “කතමො පත සො හො ආනන්ද අරියො සමාධිකඩනිවහො සො හමං ගොතමො වණ්ණවාදි අගොධි යත් එ ඉමං ජනතං සමාදාපෙති නිවේසෙති පතිට්ඨාපෙති?” ති.

41. කප්ඤ්ච මාණව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථොරො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු වක්ඛතා රූපං දිස්සා න නිවේතනංගාති හොති තානුබ්බාඤ්ඤානංගාති. සමාධිකරණමෙතං වක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති වක්ඛන්ද්‍රියං. වක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොනෙත සග්ගං සුඤ්ඤා -පෙ- භාණෙන ගතං සාධන්තා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධන්තා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඤ්ඤා -පෙ- මහසා ධම්මං විඤ්ඤා න නිවේතනංගාති හොති තානුබ්බාඤ්ඤානංගාති. සමාධිකරණමෙතං මනිජ්ඣං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනිජ්ඣං. මනිජ්ඣෙ සංවරං ආපජ්ජති හො ඉමිතා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අරක්ඛතං අබ්බාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථොරො හොති.

39. [ශ්‍රවණ:] “පින්වත් අනඳ තෙරුනි, ආයුධී යැ, පින්වත් අනඳ තෙරුනි, අද්දුත යැ. පින්වත් අනඳ තෙරුනි, මේ ආසීසිලසකකාවය ද පරිපුර්ණී යැ අපරිපුර්ණී නොවේ. පින්වත් අනඳ තෙරුනි, මෙසේ පිරිපුර්ණ ආසීසිලසකකාවයක් මෙයින් බැහැර අත් මහණබඩුණන් කෙරෙහි නො දකිමි. අනඳ තෙරුනි, මෙසේ පිරිපුර්ණ ආසී සිලසකකාවයක් මෙයින් බැහැර අත් මහණබඩුණෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම්, ඔහු “මේ පමණකින් ම සැහෙයි. මේ පමණකින් ම කටයුතු සම්පූර්ණ විය. අප විසින් මහණදමේ ඵලය ලද්දේ ය. අප විසින් මත්තෙහි කටයුතු වූ කිසිත් ඉතිරි වෑ නැතැ” යි ඵ තෙකින් ම සතුටු සිතැති වන්නාහ. එතෙකුළු වුවත් පින්වත් අනඳ තෙරුණුවෝ ‘මෙහි මෙයින් මත්තෙහිත් කටයුතු දෑ ඇතැ’ යි මෙසේ වදාලන.”

පලමු බණවරය.

40. [ශ්‍රවණ:] පින්වත් අනඳ තෙරුනි, ඒ පින්වත් ගෞතමයන් වහන්සේ යම්කිසිකුණක් ගුණ වදාරනුසුදු වූ සේක් නම්, යමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් නම්, පිරිස්වූ සේක් නම්, පිරිවට්ටු සේක් නම්, ඒ ආසී සමාධිසකකාවය කවරෙ යැ?”

41. [අනඳතෙරුණ:] “මාණවය මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද යත්: මාණවය මේ යන්නෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණකින් වක්කුරිඤ්ඤා වසා නොගෙන වසන්තහුගේ විත්තසන්නාහය විෂම ලොභ දොමනස් ආදී ලාභක අකුසල භවහාවයෝ ලුහුබඳනාහු ද ඒ වක්කුරිඤ්ඤායෙන් සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්කුරිඤ්ඤාය රකි. වක්කුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... තාසායෙන් ගඳ ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රථව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්ප්‍රභී කොට ... සිතින් ධර්මාලම්බන දත, ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණකින් ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤාය ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤාය ජිහ්වෙඤ්ඤාය ... කාශෙ-ඤ්ඤාය ... මහඉඤ්ඤාය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහුගේ විත්ත-සන්නාහයට විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාභක අකුසල භවහාවයෝ අනුබඳ-නාහු ද, ඒ ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤායෙන් ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤායෙන් ... ජිහ්වෙඤ්ඤායෙන් කාශෙඤ්ඤායෙන් ... මහඉඤ්ඤායෙන් සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජිහ්ව ... කාශ ... මහඉඤ්ඤාය රකි. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආසී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් සම්පන්න වූයේ සිය සත්ත්ව අව්‍යා-සෙකසුඛය (මකලෙසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිත්තසුඛය) වීදී. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤායන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

42. කරුණු මාණව හිකුටු සත්සම්පන්නයෙන් සමන්තාගතො ගොති? ඉඛ මාණව හිකුටු අභික්කන්තන පටික්කන්තන සම්පජානකාරී ගොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී ගොති. සම්මේඤ්ජෙන පසාරිතෙ සම්පජානකාරී ගොති. සංකාපිපත්තච්චරධාරණ සම්පජානකාරී ගොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී ගොති. උච්චාරපසාවකෂෙම සම්පජානකාරී ගොති. ගතෙ සිතෙ නිසිතෙ සුතෙත ජාගරිතෙ හාසිතෙ කුණ්ඨිතාලෙ සම්පජානකාරී ගොති. එවං ඛො මාණව හිකුටු සත්සම්ප-
න්නයෙන් සමන්තාගතො ගොති.

43. කරුණු මාණව හිකුටු සන්තුට්ඨො ගොති? ඉඛ මාණව හිකුටු සන්තුට්ඨො ගොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩ-
පාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති සෙය්‍යපාපි මාණව පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තහාදේ'ව ඛෙති, එවමෙව ඛො මාණව හිකුටු සන්තුට්ඨො ගොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡි-
පරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති, එවං ඛො මාණව හිකුටු සන්තුට්ඨො ගොති.

44. සො ඉමිනා ව අරියෙන සිලකබ්බෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සත්සම්ප-
න්නයෙන් සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විචිත්තං සෙතාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ඤං භිරිගුහං සුසානං චතපත්ථං අභේදාකායං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාසනං පිණ්ඩ-
පාතපටික්කන්තො නිසිදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා.

45. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පතාය විගතාභිජ්ඣන වේදසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පතාය අබ්‍යාපත්තවිතො විහරති සබ්බපාණගුතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. පිනමිඤ්ඤං පතාය විගතපිනමිඤ්ඤා විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්ප-
ජානො. පිනමිඤ්ඤා විතතං පරිසොඛෙති. උභවචක්ඛානුච්චං පතාය අනුභවො විහරති අර්කිතං වූපසන්තවිතො. උභවචක්ඛානුච්චං විතතං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ඡං පතාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡං විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඛෙති.

42. මාණවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්තමුප්පජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: මාණවය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යාමෙහි පෙරළා ඊමෙහි මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැත්මෙහි, පාත් පිමෙහි, පිටි කැටිලි ආදිය කැමෙහි, ම ආදිය රස විඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි තොබීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

43. මාණවය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: මාණවය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. මාණවය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියාහඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම ගෙයි. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

44. මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී සිලසකකියෙන් ද සමීච්ච වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමාතිසම්-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුප්ථයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාස්තුල පථිත කදුරැලි හිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනගුහා කිසි සෙතක්කක් හඳුනා නොගෙයි. හේ පිඩු සෙවීමෙන් පෙරළා අසේ, පසුබත් සෙවීමෙහි පලක් බැඳු උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කම්මහටතට යොමු කොට සිහි එළවා තිඳී.

45. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදනසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර විකොමනණප්‍රභාණයෙන් (ගට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිරක්ඛායෙන් යුත් සිහිත් වෙතෙයි. අභිරක්ඛාය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාය (මත්‍රාධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙතෙයි. මත්‍රාධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්‍රායානම්භිය හැර, පහ වූ ස්‍රායානම්භිය ඇත්තේ, දව රු දෙකෙහි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙකුත් නුවණෙකුත් සුක්ක වූයේ වෙතෙයි. ස්‍රායානම්භිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංනුත්බවත්) කුකුළත් (කල නො කල දෙයෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිහින් දුරු ලා, අනුභූත වැ (නොසංනුත් බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු සාක්ෂිය විභවසන්තානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුළු දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සාක්ක දුරු ලා, පහ වූ සාක්ක ඇත්තේ, කුසල් දහමෙහි සාක්ක නො කරනුයේ, සාක්ක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

46. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඉණං ආදය කම්මනෙත පයො-
රෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනාං සමිලෙකියං, සො යානි ච පොරුණානි
ඉණ්මුලානි තානි ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උතතරිං අවසිට්ඨං
ඉරුණොය, තස්ස ඵවමිසො: “අහං ඛො පුරෙඛ ඉණං ආදය කම්මනෙත
පයොරෙය්‍යං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනාං සමිලෙකියං. සො’හං යානි ච
පොරුණානි ඉණ්මුලානි තානි ච බ්‍යන්ති අකාසිං. අපි ච මෙ උතතරිං
අවසිට්ඨං දරුණරුණො”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලො-
ගිලානො, හතතං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලම්භනා, සො
අපරෙත සමයෙන තමා ආබාධා මුලෙවය්‍ය, හතතඤ්චස්ස ඡායෙය්‍ය,
සියා වස්ස කායෙ බලම්භනා, තස්ස ඵවමිසො: “අහං ඛො පුරෙඛ ආබාධිකො
අසොසිං දුක්ඛිතො බාලොගිලානො. හතතං ච මෙ නච්ඡාදෙය්‍ය. න වස්ස
මෙ අසි කායෙ බලම්භනා. සො’මහි ඵතරහි තමා ආබාධා මුත්තො.
හතතඤ්ච මෙ ඡායෙය්‍ය. අපි ච මෙ කායෙ බලම්භනා”ති. සො තතො නිදානං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඛනිකායාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තමා ඛනිකායාරු මුලෙවය්‍ය සොපිනා අබ්බයෙන,
න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වසො, තස්ස ඵවමිසො: “අහං ඛො පුරෙඛ
ඛනිකායාරෙ බද්ධො අසොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමා ඛනිකායාරු මුත්තො
සොපිනා අබ්බයෙන. තපි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වසො”ති. සො
තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො දුසො අස්ස අතතායාසිනො පරු-
ගිනො න යෙනකාමඛිතමො, සො අපරෙත සමයෙන තමා දුසබ්‍යා
මුලෙවය්‍ය අතතායාසිනො අපරුගිනො භුජිසො යෙනකාමඛිතමො, තස්ස
ඵවමිසො: “අහං ඛො පුරෙඛ දුසො අසොසිං අතතායාසිනො පරුගිනො
න යෙනකාමඛිතමො. සො’මහි ඵතරහි තමා දුසබ්‍යා මුත්තො අතතායාසිනො
අපරුගිනො භුජිසො යෙනකාමඛිතමො”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

50. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො සධිනො සහොගො කන්තාරභින-
මිසං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය, සොපිනා ගාමිනං අනුපාපුරුණෙය්‍ය ඛෙමිං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමිසො: “අහං ඛො පුරෙඛ සධිනො සහොගො
කන්තාරභිනමිසං පටිපජ්ජං දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො’මහි ඵතරහි
තං කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොපිනා ගාමිනං අනුපාපුරුණො ඛෙමිං අප්පට්-
ඨං”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

46. මාණවය, යම්කිසි පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කම්පන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කම්පන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යම්කිසි දෑත් නම් එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කම්පන කෙරෙමි. ඒ මගේ කම්පන සමාධි විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙරෙමි. අමුදරුවන් රක්තව වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණයතැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

47. මාණවය, යම් කේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස හිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කළු පෙරු දුකට පත්, දැඩි හිලන් බව ඇති ලෙඩෙක් වීම. මට අතර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අතර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

48. මාණවය, යම් කේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බතය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි හොඟවිතාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කළු පෙරු හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් බත වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ හොඟයනට කිසි විතාශයක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

49. මාණවය, යම්කිසි තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර තැනි දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිගේ, පරා අයත් පැවැතුම් තැනිගේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළු පෙරු තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිගෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් තැනිගෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යා හැකිගෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

50. මාණවය, යම්කිසි බතවත් වූ හොඟයම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආභාර ඇති, උච්ඡරා ඇති, දිය තැනි දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ තිරුදක පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උච්ඡරා තැනි විපත් තැනි ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළු පෙරු බත ඇතිගෙමි, හොඟයම්පත් ඇතිගෙමි, දිය තැනි, ආභාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභා සහිත දික් මහකට බවුසෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙරෙමි. තිරුප්පුත හසරහිත ගම්කට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

51. එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛික්ඛිනාශාරං යථා දුසංඝං යථා කන්තාරඤ්චානමග්ගං, එවං ඉමේ පඤ්ච නිවරණේ අපාඨිකේ අත්තනි සම්ප්‍රපංසති. සෙය්‍යථාපි මාණව ආකණ්‍යං, යථා ආරොක්ඛ්‍යං, යථා ඛික්ඛිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්‍යං, යථා බෙමන්තභුමිං, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමේ පඤ්ච නිවරණේ පඨිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපංසති.

52. තස්සිකම පඤ්ච නිවරණේ පඨිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපංසතො පාමොජ්‍යං ජායති. පඤ්ඤිතස්ස පිඨි ජායති. පිඨිමන්තස්ස කායො පංසං-
ථාති. පංසංඤ්ඤිතස්ස ප්‍රබං වෙදෙති. සුඛිතො විතතං සමාධිංගති.

53. සො විච්චේවච කාමේහි විච්චච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතක්ඛං සවිමාරං විචේකජං පිඨිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිඨිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිඨිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

54. සෙය්‍යථාපි මාණව දුකෙධා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්තොවංසි වා කංසථාලෙ න්‍යාතිසවුණ්ණොති අංකිරිණා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරි-
පෙථාසකං සන්තප්පය, සංගං න්‍යාතිසවිණ්ණි සෙත්තභානුභවා සෙත්තභාපරෙතා සන්තර්ඛාතිරි පුට්ඨා සෙත්තභෙන න ව පග්ගරණි, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිඨිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිඨිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

55. යට්ඨි මාණව භික්ඛු විච්චේවච කාමේහි විච්චච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතක්ඛං සවිමාරං විචේකජං පිඨිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජ පිහරති, සො ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිඨිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති, තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිඨිසුඛෙන අපච්චං ගොති, ඉදම්පි'ස්ස නොති සමාධිංගමිං.

56. පුන ව පරං මාණව භික්ඛු විතක්ඛවිමාරිතං චූපසමා අර්ඛිතං සමාසාදිතං වේතසස ඵලකාදිභාවං අවිතක්ඛං අවිමාරං සමාධිජං පිඨිසුඛං උඨයං ඤාතං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පිඨිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිඨිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

51. මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-වෙළුන්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. මාණවය, ණය නැති බව යම්පස් ද, ලෙඩ නැති බව යම්පේ ද, හිරගෙන් ශිෂ්ණබව යම්පේ ද, නිවහල්බව යම්පේ ද, උවදුරු නැති බිම් යම්පේ ද, එසේ ම (පිළිවෙළුන්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පස් දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

52. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තකුගේ නාම කය සංගීර්ණය. සංහුන් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ)

53. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසතිත, විචාරසතිත, විවේකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පළමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජ කය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කසෙහි ඒ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරු වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

54. මාණවය, යම්පේ කපුටෙක් (කිලිගෙක්) හෝ කපුටකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභොතලියෙකු නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඩු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඩු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දිගෙන් හුක්ක වූයේ, ඇතුලත පිටත මුළුල්ල ම දිගෙන් පැතිරු හිසේ, දිය නො වහරුවන්නේ වේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කසෙහි විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

55. මාණවය, මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසතිත විචාරසතිත, විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පළමු දහනක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, සාත්පභ පැතිරු ගනී. ඔහුගේ සියලු කසා විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පැතිරුගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

56. මාණවය, නැවැත ද (අනෙකක් කියමි) මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ප්‍රඥාව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ කසේ විවේකයෙන් උපන් පිති සුඛයෙන් පැතිරු නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

57. සෙය්‍යථාපි මාණව උදකර්තෘද උඛතිදදදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දක්ඛණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච ත කාලෙත කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙඡෙත්ඤ, අථ ඛො තමා ච උදකර්තෘද සිතා වාරිඛාර උඛතිජ්ඣිතා තමෙව උදකර්තදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඥයා පරිසංඥයා පරිපුරෙයා පරිපථරෙයා, තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකර්තදස්ස වාරිතා සිතෙන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

58. යමපි මාණව භික්ඛු විතකකම්මාරාතං වූපසමා අර්ඛිතතං සමප-
සාදනං වෙතසො ඵකොදිගං වං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතියං කෘතං උපසමපඡ්ඡ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙනපිති-
සුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පි'ස්ස
හොති සමාධියමිං.

59. පුත ච පරං මාණව භික්ඛු පිතියා ච විරුගා උපෙක්ඛකොච
චිතරති සතො සමපජානො සුඛඤ්චි කායෙන පටිසංවේදෙති. යත්තං
අරිතං ආවිකක්ඛනති 'උපෙක්ඛසකා සතිමා සුඛපිනාරීති', තං තතියං කෘතං
උපසමපඡ්ඡ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඥති
පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස
නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

60. සෙය්‍යථාපි මාණව උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා
අපොකම්මාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති
උදසක සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව
වස්සා යාව ච මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසංඥනාති පරිසංඥනාති පරිපුරති
පරිපච්චාති, තාස්සා කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා
පුණ්ඩරිකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මාණව
භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරි-
පුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන
සුඛෙන අපච්චං හොති.

57. මාණවය, යම්සේ යටි උල්පතීන් මතු වන දිග ඇති හැමුරා විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිග ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම දිගින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිග වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා පුදුපු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙක් සිහිල් දිග දගර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දිගෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිග පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද, මාණවය, එසේ ම මහණ කෙමේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කසේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

58 මාණවය, මහණ තෙම විතකිට්ඨාරයන් සංභිද්ධිමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතූ එකඟ බව ඇති, විතකීර්ඪිත විවාරර්ඪිත, සමාධිගෙන් පහල වූ, ප්‍රිතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති යම් දෙවේනි ධ්‍යානයකට පැමිණි වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධිගෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛයෙන් තෙමිසි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙසි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරු වැදූ ගනී. ඔහුගේ ඒ සිහසු කයා සමාධිගෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛය පැතිරු වැද තොහත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධිගෙක් වෙයි.

59. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) මාණවය, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය හේ ද විරහයෙන් (පහ විමේත්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්‍ෂා වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදි. ආර්යෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරඹූ 'උපෙක්‍ෂාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුවචිතරණ ඇත්තේ යැ' යි කියාත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැදූ ගනී. ඕනෑම කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

60. මාණවය, යම්කෙසේ උපුල් විලෝකන හෝ පිහුම් විලෝකන හෝ පඬෙර විලෝකන හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිහුම් හෝ පඬෙර හෝ දිගෙහි උපන්නේ, දිගෙහි වැඩුණේ, දිගෙන් නොනැඟුණේ, දිග භූලා ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අත දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දිගෙන් තෙමුණේ, කැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි කිසේ, හැම තැන් ම පැතිරී වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිහුම්වලා හෝ පඬෙරවලා හෝ සිසිල් දිග පැතිරී නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාන්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, කැම පරිදි පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

61. යම්පි මාණව භික්ඛු පිතූනා ව පිරුගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සම්පජ්ඣතො සුඛඤ්ච කායෙත පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියො ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛපිභාරීති තං තතීනං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං නිපට්ඨිකේතන සුඛේතන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති, තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං නිපට්ඨිකේතන සුඛේතන අපච්චං ගොති, ඉදම්පි'ංසං ගොති සමාධිගමිං.

62. පුත ව පරං මාණව භික්ඛු සුඛංසං ව පභානා දුක්ඛංසං ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛම්පුඛං උපෙක්ඛා-සත්පාරිසුද්ධිං වතුන්තං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං පරිසුඤ්ඤති වේතසා පරියොදානේතන ඵරිකා නිසිත්තො ගොති. තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං පරිසුඤ්ඤති වේතසා පරියොදානේතන අපච්චං ගොති. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඕදානේතන වජේතන සසීසං පාරුපිත්තා නිසිත්තො අස්ස, තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං ඕදානේතන වජේතන අපච්චං අස්ස, ඵවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං පරිසුඤ්ඤති වේතසා පරියොදානේතන ඵරිකා නිසිත්තො ගොති. තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං පරිසුඤ්ඤති වේතසා පරියොදානේතන අපච්චං ගොති.

63. යම්පි මාණව භික්ඛු සුඛංසං ව පභානා දුක්ඛංසං ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛම්පුඛං උපෙක්ඛාසත්පාරිසුද්ධිං වතුන්තං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමේව කායං පරිසුඤ්ඤති වේතසා පරියොදානේතන ඵරිකා නිසිත්තො ගොති, තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං පරිසුඤ්ඤති වේතසා පරියොදානේතන අපච්චං ගොති, ඉදම්පි'ංසං ගොති සමාධිගමිං. අයං ඛො සො මාණව අරියො සමාධික්ඛන්තො යස්ස සො භගවා වණ්ණවාදී අහොසි, යත්ථ ව ඉමං ජතතං සමාදායෙසි නිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. අත්ථි වේවේත්ථ උත්තරිං කරණීයන්ති.

64. “අවජ්ජරියං ගො අනන්ද අබ්බුතං ගො අනන්ද. සො වායං ගො ආනන්ද අරියො සමාධික්ඛන්තො පරිපුරණ්ණො නො අපරිපුරණ්ණො. ඵලං පරිපුරණ්ණඤ්චාහං ගො අනන්ද අරියං සමාධික්ඛන්ති. ඉතො ඛගිඤ්ඤා අඤ්ඤාදුසු සමණ්ණාහම්ඤ්ඤා න සමිනුපස්සාමි. ඵලං පරිපුරණ්ණඤ්ච ගො අනන්ද අරියං සමාධික්ඛන්ති. ඉතො ඛගිඤ්ඤා අඤ්ඤාදු සමණ්ණාහම්ඤ්ඤා අත්තති සමිනුපස්සායස්ස, තෙ තාවතනේතෙව අත්තමිතා අස්ස අලමේතනා-වතා, කතමේතනාවතා, අනුපතෙතො නො සාමඤ්ඤන්තො, තත්ථි නො කිංඤ්ච උත්තරිං කරණීයන්ති.

61. මාණවය, මහණ තෙම ප්‍රිතිය ද හැර ලීමෙන් උපෙක්‍ෂාව ඇත්තේ සිහි ඇති වූ නුවණ ඇති වූ වෙසේ. සුවයත් තාම කසිත් වදි. 'උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුව වුසුම ඇත්තේ යැ' යි ආදියේ 'යම්ක්ඛු දක්-වත් නම්, ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් මේ කය ම තෙමයි, කය මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, පැතිරු වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිරු වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

62. තැවැත ද (අනෙකක් කියම) මාණවය, මහණ තෙමේ සුඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඃඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොමනයේ දෙමනයේ දෙදෙතාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්‍ෂා සමාධි යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිරු වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතින් පැතිරු වැද නො ගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මාණවය, යමෙහි පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවූ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතින් පැතිරු වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කයා පිරිසිදු පබ්බතසිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

63. මාණවය, මහණ තෙම සුඛ වේදනාව ද දුක් වේදනාව ද පහ කිරීමෙන් පලමුවෙන් ම සොමනයේ දෙමනයෙන් පහ වූ යැමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්‍ෂාවත් සමාධිත් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති යම් සිවුවන දහන් ලැබූ වෙසෙයි, එයින් හෙ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබ්බත සිතින් පැතිරු ගෙන හුන්නේ වෙයි, ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබ්බත සිතින් පැතිරු නොගත් කිසිත් ද තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි. මාණවය, සාග්‍රාවතූන් වහන්සේ යම්ක්ඛුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් ද, යමෙක්හි මේ ජනනාව ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක් ද, පිහිටවූ සේක් ද, ඒකාන්තයෙන් මේ ඒ ආදී සමාධිකකතිය යැ. වැලි මේහි මේසින් මත්තෙහි කටයුතු ද ද ඇත."

64. [ශ්‍රවණ] "හවන් අතද තෙරුනි, ආශවසී ය. හවන් අතද තෙරුනි, පුදුම ය. ඒ මේ සමාධිකකතිය පරිපූර්ණ ය, අපරිපූර්ණ නො වේ. හවන් අතද තෙරුනි, මෙසේ පරිපූර්ණ වූ ආදී සමාධිකකතියක් මෙයින් පිටත්හි අත් මහණබමුණත් තෙරෙහි නො දකිමි. හවන් අතද තෙරුනි, මෙසේ පරිපූර්ණ ද වූ ආදී සමාධිකකතියක් මෙයින් පිටත්හි මහණ බමුණෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම්, ඔහු එපමණෙකින් ම 'මේතෙකින් යැහෙයි (මේ තෙක් ම ඇත), මේතෙකින් සියලු කටයුතු ද කොට නිමැවිණැ' යි සතුටු සිතැති වන්නාහ.

65. අප ව පන හවං ආනන්ද ඵවමාහ: අපි වෙවෙඤ්ච උත්තරිං කරණි-
යනති. කතමො පන සො හො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකවණ්ණො, යස්ස
සො හවං ගොතමො වණ්ණවාදී අහොසි යත් ව ඉමං ජනතං සමාදුපෙසි
තිවෙගෙසි පතිට්ඨාපෙසි?”ති.

66. “පුත ව පරං මාණව සො භික්ඛු ඵවං සමාසිතො විතොන පරිසුද්ධො
පරියොදායො අනඛණ්ණො විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දායො කම්මතිස්ස සිතො
ආනෙඤ්ජායො සද්දණ්ඩායාය විතො අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති.
සො ඵවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතුමමහාභුතිකො
මාතාපෙතතිසසමායො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිවුච්ඡාදනපරිමද්දන-
ගෙදනවිද්ධංසකධමො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ
පටිබ්බානති.

67. සෙය්‍යථාපි මාණව මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො
සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣාපිසසනෙත්තා අනාපිලො සබ්බාකාරසමපනෙත්තා තත්ත්ව-
ස්ස සුභතො ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදානං වා පණ්ඩු-
සුභතං වා, තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො හත්ථ කර්ණාං පටිවෙච්ඡෙකධායා:
අයං ඛො මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො
අවෙජ්ඣා පිසසනෙත්තා අනාපිලො සබ්බාකාරසමපනෙත්තා, තත්ත්වං සුභතං
ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදානං වා පණ්ඩුසුභතං වා”ති.
ඵවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵවං සමාසිතො විතොන පරිසුද්ධො
පරියොදායො අනඛණ්ණො විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දායො කම්මතිස්ස සිතො
ආනෙඤ්ජායො සද්දණ්ඩායාය විතො අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති.
සො ඵවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතුමමහාභුතිකො
මාතාපෙතතිසසමායො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිවුච්ඡාදනපරිමද්දනගෙදන-
විද්ධංසකධමො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබ්බානති.

68. යමපි මාණව භික්ඛු ඵවං සමාසිතො විතොන -පප- ඵවං පජානාති
-පප- ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබ්බානති, ඉදමපි*ස්ස
භොති පඤ්ඤාය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

85. එහෙත් භවත් අනුද තෙරණුවෝ 'මේහි මත්තෙහි ද කවසුතු ද දැකැ'යි මෙසේ වදාරති. භවත් අනුද තෙරැති, ඒ පින්වත් ගොනුමාණත් වහන්සේ යමක්නුයේ ගුණ වදාරන සුපු වූ සේක් නම්, යමෙකු මේ ජනතාව මොනොවට ඇත්වූ සේක්, පිවිසවූ සේක්, පිහිටවූ සේක් වූහ නම් ඒ ආදී ප්‍රඥාසාක්ෂිය කවරේ ද?"

86. [ආනන්ද:] “කව ද (අනෙකක් කියමි) මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මොස් සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්‍යමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පත වූ විත්තොපක්ෂණය ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදුෂිතානාවනාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, තිස්සර බවට පැමිණි කල්හි, විදුෂිතා ඥානය පිණිස, (පරිකම) සිත එයම අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හේ “මාණේ මේ කය වූ කළී රූපවත් ය, සතර මහාභූතයන් ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ඥාන-සොණිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොඹු ආදී අතරින් වැඩුණේ ය, අතිය බව ද දුගඳ හරහුවට හුවද විලෝවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලොබ දුර්වලතුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද කිඳෙත බව ද, විසිරත බව ද යන මේ දු ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මිණේ මේ සිත ද මෙහි ලැස්සේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දන ගනී.

87. මාණවය, යම්සේ සොයුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි පහළ වූ, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම කළ, සිසුම් වූ වෙසෙසින් පහත් වූ, පිටිතුරු වූ, බොවනාදි සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ පඬුවත් හෝ ක්‍රයෙක් අවුතන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අපහති කොට, “මේ වූ කලී සොයුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපත්, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම කළ, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු බොවනාදි ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණෙක. මෙහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ ක්‍රයෙක් අවුතන ලද්දේ වේ යැ”යි සලකා බලන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මේජස්සිත සමාසිත කල්හි පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යවපත් වූ කල්හි, උපසක්‍රයයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, තියවල බවට පැමිණි කල්හි, විදුකිනාඥනය පිණිස සිත අතිඤ්ඛ කෙරෙයි, ඒ අතර නමා හරිසි. හෙ තෙම “මාණේ මේ කස වූ කලී රූපි ය, සතර මනාභුතයන්ගෙන් හඳුණේ ය, මාපිතන්ගේ භූමිකොණිතයෙන් නිපත්තේ ය. බත් කොඹු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අතින් බව ද දුගඳ හරතව සුවද විලෙවුන් ඉමිනැ සුභ බව ද ලෙබ දුරු ලක්‍රවට පිරිමැදුම් ආ කළ සුභ බව ද ඒ කළත් සිදෙන බව ද විසිරන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාව කොටැත්තේ ය, මාණේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගන්නේ ය, මෙහි බඳුණේ යැ”යි මෙසේ දන ගනී.

88. මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි... 'මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැඳුණේ යැ' යි මෙසේ දැනී යන සමත් ආදිද, මේ ද භික්ෂුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

69. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ඩො විගතාපකක්කිලෙසෙ ඉුද්දානෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තං විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛපච්චබ්බිං අභිනිත්ථිං.

70. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො මුඤ්ඤාමා ඉසිකං පචාගෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා: අයං මුඤ්ඤා: අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා: අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤා: තෙව ඉසිකා පබ්බාලා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අසිං කොසියා පචාගෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා: අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අසි පබ්බාලො 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අසිං කරණො උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා: අයං අසි අයං කරණො, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කරණො. කරණො තෙව අසි උබ්බන්තො'ති. ඵලමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ඩො විගතාපකක්කිලෙසෙ ඉුද්දානෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තං විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛපච්චබ්බිං අභිනිත්ථිං.

71. යමපි මාණව භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛපච්චබ්බිං අභිනිත්ථිං, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤා.

72. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ඩො විගතාපකක්කිලෙසෙ ඉුද්දානෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චානුගොති: ඵකො'පි සුඤ්ඤා ඛුද්ධා හොති ඛුද්ධාපි සුඤ්ඤා ඵකො හොති, ආවිහාමං තිරොහාමං තිරොකුඛං තිරොපාසාරං තිරොපබ්බතං අසත්-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති, සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකො'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසො'පි පලලබ්ධිකා කම්මති සෙය්‍යථාපි පක්ඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්ද්‍රිකාපුරිකෙ ඵලං මහිද්ධිකෙ ඵලං මහානුභාවෙ පාණිතා පරමසති. යාව චුග්ගලොකාපි කායෙත වසං විතෙතති.

69. හේ මෙසේ සිත සමානිත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ (සංඛිත ඉපදීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනොමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපි වූ, සියලු අභවයන්ගේ සුත්, විකල් නොවූ ඉදුරන් ඇති මනොමය ශරීරයක් මවා පායි.

70. මාණවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණගයෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රාණගය ය, මේ එහි තණබඩ ය; තණගය එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රාණ ගය කෙරෙන් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් කවුළුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කවුළු ය, මේ කොපුව ය; කවුළු එකක, කොපුව අනෙකක. කොපුවෙන් ම කවුළු ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, යම්සේ චිත්තානුපුරුෂයෙක් තයකු යැවියෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ යැවි ය; තයා එකක, යැවිය අනෙකක. යැවිය කෙරෙන් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමානිතව පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනොමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනොමය වූ සියලු අභවයන්ගේ සුත් වූ අවිකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි

71. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමානිත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනොමය වූ සියලු අභවයන්ගේ සුත් වූ අවිකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

72. හේ මෙසේ සිත සමානිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (=සංඛිතයට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සංඛිතවිඤ්ඤාන පිණිස (අභිඤ්ඤාන) පරිකම සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිඤ්ඤාන සංඛිතවිඤ්ඤාන (සංඛිත කොටස්) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සාධි කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබ්ධි) පියෙවියෙන් එකෙක් වූ සිටි ද (සංඛිත බලයෙන්) ඔහු ප්‍රකාර ද වී යළි ද එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකාර බව කෙරෙයි. (වෙතිසිටි). අප්‍රකාර බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). සිත්තියෙන් පිටතට, පටුරෙන් පිටතට, පටිතයෙන් පිටතට, අභයෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැවෙහුයේ මැදින් විනිවිද ගෙන යෙයි. දිශෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (හිලි) උඩට නැඟීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො භිඤ්ඤා (යට නො බස්නා) දිශෙහි පොළොවෙහි යේ ගෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණකු මෙන් අභයෙහි ද පලගින් (=උරුමකරුවාගෙන්) යෙයි. මෙහි මහර්ථ ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද්ධර්ම දෙදෙයා ද, අතින් පරාමිත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (මහිමාව අත යවා) පිරිමිදිය, බුබුලාව තෙක් ද (සියල්ල) කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

73. සෙය්‍යථාපි මාණව දකෙඛා කුමහකාරො වා කුමහකාරනෙත්තවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොග්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

74. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනෙත්තවාසී වා සුපරිකම්මකතායම් දන්තායම් යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොග්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

75. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දකෙඛා සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනෙත්තවාසී වා සුපරිකම්මකතායම් සුවණ්ණායම් යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොග්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

76. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්ද්‍රයොති: එකො'පි හුච්චා ඛහුඛා හොති -පෙ-යාව චුභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

77. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත-පෙ-යාව චුභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති, ඉදම්පි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤාය.

78. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිඛොය සොතඛාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඛොය සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤානි දිඛෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

79. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො අභ්‍යාතමග්ගපටිපන්නො, සො සුණ්ණොග්‍ය හෙරිසද්දම්පි මුද්ධිගසද්දම්පි සඛ්ඛපණ්ණවදෙණ්ඩිමසද්දම්පි, තස්ස එවමග්ගො: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්ධිගසද්දෙ ඉති'පි සඛ්ඛපණ්ණවදෙණ්ඩිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිඛොය සොතඛාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඛොය සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤානි දිඛෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

73. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ කුම්බලක් හෝ කුම්බලක්නුයේ අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ (=සකස් කළ) මැටිවෙන් යම් යම් භාජන විශේෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

74. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත් දතින් විසිතුරු රු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයක්නු අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ දතෙහි යම් යම් දන්තවිකෘතියක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද -

75. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්නු අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ රතෙහි යම් යම් ස්වර්ණ විකෘතියක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද -

76. එසේ ම මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු කල්හි පට්ඨදාන කල්හි ආගණ රහිත කල්හි උපකෙලය පහවූ කල්හි මෘදු කල්හි කම්ණ්‍ය කල්හි ස්ථිත කල්හි අව්‍ර බවට පැමිණි සිටි කල්හි සංඥාවිධය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තමා ලයි. හේ 'එකෙක් වැ බොහෝ පරිදි වේ ... ඔබ ලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි යන අනෙකවිධ සංඥාවිධ අනුභව කෙරෙයි.

77. මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි ... ඔබලොව දක්වා ද කසින් වශය පවත්වයි, අනෙකවිධ සංඥාවිධ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වේ.

78. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රාවාදාදි පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්මවා සිටි දිව කසින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි.

79. මාණවය, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මහකව පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර හඬත් මිනිසුබෙර හඬත් පණ්ණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම් සේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬයි කියාත් මේ මිනිසුබෙර හඬයි කියාත් මේ සත් හඬ යැ, මේ පණ්ණාබෙර හඬ යැ, මේ ගැටබෙර හඬ යැ යි කියාත් මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, මාණවය, එපරිදිදෙත් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය (කම්ණ්‍ය) වූ කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රාවාදාදි පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත් දුරු වූත් ලඟ වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

80. යම් මාණව භික්ෂු එම සමාගිතෙවිතොන පරිසුඤා -පෙ- උභාසඤා සුඤාන දිශෙව ච මානුසෙ ච ගෙ දුරෙ සතතිකෙ ච, ඉදම්ඤා හොති පඤ්ඤා.

81. සො එව්. සමීහිතෙ විතන පරිපුද්ධි පරිසොදුතෙ අතභිනෙක විනතුපකකිපලෙක මුදුභුතෙ කම්මකිසෙ සිතෙ අනෙකුප්පානෙක වෙතො- පරිසොදුතොක විතනං අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤාලානං වෙතසා වෙතො පරිච්චි පජානාති; සරංගං වා විතනං සරංගං විතතනති පජානාති. විතරංගං වා විතනං විතරංගං විතතනති පජානාති. සඤ්ඤං වා විතනං සඤ්ඤං විතතනති පජානාති. විතඤ්ඤං වා විතනං විතඤ්ඤං විතතනති පජානාති. සමොගං වා විතනං සමොගං විතතනති පජානාති. විතමොගං වා විතනං විතමොගං විතතනති පජානාති. විකක්ඛිතං වා විතනං විකක්ඛිතං විතතනති පජානාති. මහඤ්ඤං වා විතනං මහඤ්ඤං විතතනති පජානාති. අමහඤ්ඤං වා විතනං අමහඤ්ඤං විතතනති පජානාති. සඋත්තරං වා විතනං සඋත්තරං විතතනති පජානාති අනුත්තරං වා විතනං අනුත්තරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතනං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතනං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. විමුත්තං වා විතනං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතනං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

82. සෙනසාචාරි මණ්ඩල, ඉපිටි වා පුරිසෙයා වා දහරො වා සුචා මණ්ඩලය-
 ජාතිකයා ආදියෙ වා පරිසුද්ධි පරියෝගයෙ අවෙල් වා උදකපතෙක
 සකං මුඛතිමිතනං පච්චිච්චකම්මානො සකංගිකං වා සකංගිකයා
 ජාතෙය්, අකංගිකං වා අකංගිකයා ජාතෙය්, එවමෙව චො මාණ්ඩ
 භිකු ඵලං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරිසොද්ධෙ අනඛිතෙ
 විගුපකතිපලෙස මුද්දුතෙක කම්මතිසෙසිතෙ ආනෙඤ්ජපතෙකවෙතොපතිස-
 ඤ්ඤාය විතං අභිනිතරති අභිනිතොමෙයි. සො පරසත්තාතං පර-
 පුත්තලාතං චෙතසා චෙතො පටිච්ච පජාතාති: සරාගං වා විතං සරාගං
 විතනනති පජාතාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජාතාති.
 සද්දෙසං වා විතං සද්දෙසං විතනනති පජාතාති. විතද්දෙසං වා විතං
 විතද්දෙසං විතනනති පජාතාති. සමොගං වා විතං සමොගං විතනනති
 පජාතාති. විතමොගං වා විතං විතමොගං විතනනති පජාතාති. සබ්බිතං
 වා විතං -පෙ- පිකඛිතං වා විතං -පෙ- මහග්ගං වා විතං -පෙ-
 අමහග්ගං වා විතං -පෙ- සඋත්තරං වා විතං -පෙ- අනුත්තරං වා
 විතං -පෙ- සමාගිතං වා විතං -පෙ- අසමාගිතං වා විතං -පෙ-
 විච්ඡිතං වා විතං විච්ඡිතං විතනනති පජාතාති. අපිච්ඡිතං වා විතං
 අපිච්ඡිතං විතනනති පජාතාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

80. මාණවය, ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාධිගත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂ්‍ය වූ ද, දුරු වූ ද ලඟා වූ ද ද්විවිධ යකිද අසති යත යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

81. හේ මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිජ්ඣිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, වේතස්පඨායඥාය පිණිස (=අනුත්තේ සිත පිරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්තියන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දනිති. රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතා යි ද දනිති. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතා යි ද දනිති. දොෂ සහිත සිත දොෂ සහිත සිතා යි ද දනිති. දොෂ රහිත සිත දොෂරහිත සිතා යි ද දනිති. මොහ සහිත සිත මොහ සහිත සිතා යි ද දනිති. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතා යි ද දනිති. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතා යි ද දනිති. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතා යි ද දනිති. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා යි ද දනිති. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා යි ද දනිති. සොත්තර සිත සොත්තර සිතා යි ද දනිති. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතා යි ද දනිති. සමාහිත සිත සමාහිත සිතා යි ද දනිති. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා යි ද දනිති. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතා යි ද දනිති. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතා යි ද දනිති.

82. මාණවය, යම්හේ සැරැසෙන සුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිජ්ඣිමත් කැබ්පතෙක් හෝ පතත් දිය බදුනෙක හෝ සිය මූලසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙය් ඇති තැන් සඳහන් තැනා යි දත්තේ ද, එ කී දෙය් තැනි තැන දෙය් තැනා යි දත්තේ ද - මාණවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිජ්ඣ වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරසිත් දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ, අත් ප්‍රඥාලන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දනිති. සරුග සිත සරුග සිතා යි ද දනිති. විතරුග සිත විතරුග සිතා යි ද දනිති. සදොෂ සිත සදොෂ සිතා යි ද දනිති. විතදොෂ සිත විතදොෂ සිතා යි ද දනිති. සමොහ සිත සමොහ සිතා යි ද දනිති, විතමොහ සිත විතමොහ සිතා යි ද දනිති. සංක්ෂිප්ත සිත සංක්ෂිප්ත සිතා යි ද දනිති. වික්ෂිප්ත සිත වික්ෂිප්ත සිතා යි ද දනිති. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා යි ද ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා යි ද ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතා යි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතා යි ද ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතා යි ද... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා යි ද ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතා යි ද... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතා යි ද දනිති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

83. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධං - පෙ- අපි-
මුත්තං වා විත්තං අපිමුත්තං විත්තනති පජානාති, ඉදමප්පිං හොති
පඤ්ඤාය.

84. සො එවං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනඛග්ගෙණ
විගතුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත පුඤ්ඤ-
නිවාසානුස්සානිඤ්ඤාය විත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙ-
කවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතිං ද්වෙ'පි
ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි
ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතුසාරිසමපි ජාතියො
ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපෙස
අනෙකෙ'පි විවට්ටකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවං-
නාමො එවංගොතෙතා: එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛපට්ඨංචෙදී
එවමාසුපරිසන්තො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-
නාමො එවංගොතෙතා: එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංචෙදී
එවමාසුපරිසන්තො. සො තතො වුතො ඉබ්බපට්ඨෙතා'ති. ඉති සාකාරං
සඋදෙද්දං අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති.

85. සෙය්‍යපාපි මාණව පුරිමසා සකමසා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡ්ඤ
තමා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡ්ඤ. සො තමා: ගාමා සකඤ්ඤෙව
ගාමං පච්චාගච්ඡ්ඤ, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකමසා ගාමා අමු-
ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අහාසිං එවං තුණ්හි
අගහාසිං. තමාපි ගාමා අමු ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං
නිසීදිං එවං අහාසිං එවං තුණ්හි අගහාසිං. සො'මහි තමා: ගාමා
සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං
සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනඛග්ගෙණ විගතුපකකිලෙසෙ
මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත පුඤ්ඤනිවාසානුස්සානිඤ්ඤාය
විත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං
අනුස්සරති, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො
චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො
තිංසමපි ජාතියො චතුසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො ජාතිසතමපි
ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපෙස අනෙකෙ'පි
විවට්ටකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො
එවංගොතෙතා: එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංචෙදී
එවමාසුපරිසන්තො. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

83. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතා සි දනී යන යමක් ඇද්ද, මේන් ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

84. හෙ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනි වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ සිය කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි, පුළු- නිවාසානුකූලානි ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුටිණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිස්සක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවසයක් ද, බොහෝ සංවර්ධිත කල්ප ද, භොහෝ විවර්ධිත කල්ප ද, බොහෝ සංවර්ධිත කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙම් වීම. මේ ගොත් ඇතියෙම් වීම. මේ බඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම. මේ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම. මේ බඳු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙම් වීම. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙම් වීම. මේ ගොත් ඇතියෙම් වීම. මේ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම. මේ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකෙහි වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ඳි වශයෙන් ආහාර සහිත වූ නම්ගොත් විසින් උදෙසා සහිත වූ බහුවිධ වූ පුළුනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

85. මාණවය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගම්කට යන්නේ ද, ඒ ගම්නුත් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (තැවත) හේ එ ගමින් සිය ගම්ව ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළි සිය ගමින් අසෝ ගම්ව ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ ගම්නුත් අසෝ ගම්ව ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගම්ව ම පෙරලා ආයෙම් වෙමි”යි ඔහුට මේ බඳු සිතෙක් වන්නේ ද - මාණවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි, පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ සිය කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනො- වට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තැබුරු කෙරෙයි හේ ‘අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙම් වීම, මේ බඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම, මේ බඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම, මේ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම, මේ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම, මේ බඳු ආයුසීමා ඇතියෙම් වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙම්, මේ ගොත් ඇතියෙම්, මේ බඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම්, මේ බඳු ආහාර ඇතියෙම්, මේ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං. තත්තාපාසිං එවින්නාමො එවංගොතොතා
එවංවලණණා එවමානාගෙ එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිසරොතො
සො තතො චුතො ඉබ්බපපන්නා'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකවිහිතං
ප්‍රඥෙකිමාසං අනුස්සරති.

86. යමපි මාණව හික්ඛු එවං සමාසිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධි-ප-
අනෙකවිහිතං ප්‍රඥෙකිමාසං අනුස්සරති, ඉදමපි'ය්‍ය නොති පඤ්ඤාය.

87. සො එවං සමාසිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධි පරියොදගෙ අනඛණ්ණ
විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙක සත්තානං
චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤිත
චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසකෙක සත්තෙක පස්සති වචමානෙ
උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤිතෙ සුවඤ්ඤාණ දුඛඤ්ඤාණ සුගතෙ දුග්ගතෙ
යථාකම්මුපගෙ සත්තෙක පජානාති: 'ඉමෙ වත භොතොතා සත්තා ඤාය-
දුච්චරිතෙක සම්මන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙක සම්මන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙක
සම්මන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා.
තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විතිපාතං. නිරයං උපපන්නා.
ඉමෙ වා පත නොතොතා සත්තා කායසුවරිතෙක සම්මන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙක
සම්මන්තාගතා මනොසුවරිතෙක සම්මන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මා-
දිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතීං
සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤිත චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්ක-
න්තමානුසකෙක සත්තෙක පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤිතෙ
සුවඤ්ඤාණ දුඛඤ්ඤාණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සත්තෙක පජානාති.

88. සෙය්‍යථාපි මාණව මජ්ඣෙක සිංඝාවතෙ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා
පුරිෂ්ඨා සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්නෙ'පි රජියා වීඨිසඤ්ච-
රන්නෙ'පි මජ්ඣෙක සිංඝාවතෙ නිසින්නෙ'පි, තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා
ගෙහං පටිසත්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රජියා වීඨිසඤ්චරන්ති. එතෙ
මජ්ඣෙක සිංඝාවතෙ නිසින්නා'ති.

ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපතිමි'යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිහක් ද, ජාති සතළියක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති ස්‍රාවහසක් ද, බොහෝ සංවිඳි කල්ප ද, බොහෝ විවිධ කල්ප ද, බොහෝ සංවිඳි විවිධ කල්ප ද සි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරැ වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ පෙරැ වුසු නොයෙක් වැදූරැම් කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

86. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි ... අනෙකවිධ වූ පෙරැ වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මෙ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවේක් වෙයි.

87. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකල්පය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, තියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දෘෂිනොපවාරය ඉක්මැ දක්කැ හැකි දිවැසින්, 'අහෝ! මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, වාස්සුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, මනොදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක. ආරෝපවාද කළහ, මිසදිවූ වශයෙන් ගත් ජිව්‍යාවුත ඇතියහ. ඒ මොහු කරුණ කය බිඳීමෙන්, මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුඛකම් හෙතු-ගෙන් හවගත් ගතිය වූ, (කම්මයට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්තාහ. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, වාස්සුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, මනා-සුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, ආර්යයනට උපවාද නො කළහ, සම්මදිවූ ගත්තාහ, සම්මදිවූ වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු යොගන වූ ගති ඇති සශලොචට වත්තාහ සි මරණ-සත්ත වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, සිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැනැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැනැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ හවගට ශිතා වූ ද සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණීත, සුවණී දුෂ්ණී, සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ හවග කරු එලැබැ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

88. මාණවය, යම්කල් සතර මං ගත්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිටිසෙත-වුහුත් ගෙන් නික්මෙතවුහුත් විච්ඡෙදි ඇත මැත යන එතවුහුත්, සිවුමංගන්දිය මැද හුත්තවුහුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට "මේ මිනිස්සු ගෙට පිටිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විච්ඡෙදි ඇත මැත යෙන්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ" යි මෙසේ සිතෙක් එන්නේ ද-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

89. එවමෙව භො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරි-
 යොද්ධෙ අනඛිනණේ විතතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ
 ආතෙඤ්ඤාපතෙත සත්තානං වුත්ථපපානඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති
 අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්නමානු-
 සකෙත සතෙත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ
 සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.
 ඉමේ වත භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත
 සමන්නාගතා මනෙතාදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡා-
 දිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අපායං
 දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා, ඉමේ වා පන භොතෙතා සත්තා
 කායසුච්චරිතෙත සමන්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්නාගතා මනෙතාදුච්චරිතෙත
 සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා,
 තෙ කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති.
 ඉති දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්නමානුසකෙත සතෙත
 පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ
 සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුගතෙ
 දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති, ඉදං මපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය

91. ණො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්ධෙ අනඛිනණේ
 විතතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආතෙඤ්ඤාපතෙත ආසවානං
 ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛස්ස
 යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං
 දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති
 යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-
 සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං
 පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස
 එවං ජාතයො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි
 විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමස්සි
 ඤ්ඤාං භොති. භිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං
 ඉත්තකායාති පජානාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

89. මාණවය, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිසිදු කල්හි දිප්තිමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්කෂම කල්හි සරිත කල්හි නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ චක්‍රි උත්තරාදි දක්නා කුටුම්භ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙය, නැගීරු කෙරෙය. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්ම පිරිසිදු වූ දිවැසින් "අහෝ මේ හවත් සත්ත්‍ව කායදුඛවිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඛවිතයෙන් සමන්විතයහ, මනොදුඛවිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යයනට උපවාද කළහ, මිසදිවුච්ඡ, මිසදිවු චෛයෙන් ගත් වුච්ඡ ඇතියහ. ඒ මොහු කා බුත් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ට කම්යෙන් උපත් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ නිරයට වත්හ. එහෙත් මේ හවත් සත්ත්වයෝ වූ කලි කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යයනට උපවාද නො කළහ, සම්මදිවු ගත්හ, සම්මදිවු විසින් ගත් ශිලාදිය ඇත්හ. මොහු කබුත් මරණින් මතු යොහන ගති ඇති සහ ලොවට වත්තාහ"යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තාවූ ද, පහත්වූ ද, උසස්වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්ම පැවැති දිවැසින්, ගිත ප්‍රණීත, සුවණ් දුර්ණ සුගත දුර්ග සත්ත්වයන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹූ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

90. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹූ සිටි සතුන් දකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

91. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දිප්ති වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කම්කෂම වැ සරිත වැ නිශ්චල බවට පැමිණූ සිටි කල්හි, ආසුචයන්ගේ කෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි. මෙතොවට නැගීරු ද කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙමේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී, 'මේ දුක් ඉපැද්මට කාරණයැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'යි (නිවනැ'යි) ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මොහු ආසුචයෝ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචයන් ඉපැද්මට කරුණැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචනිරෝධයැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ, (ඔහු) සිත අවිද්‍යාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුච කෙරෙන් මිදුණේ යැ'යි (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ) ඥානය වේ. හවෝත්පත්තිය සමිණ විය (හෙවත් නැවැත හවයෙහි නොඋපදවනා ස්වභාවයට පැමිණියෙමි), 'මහ බඹසර වැස නිමැවිණි. (සිවු සස්ගි සතර මගින් කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම්) කිස කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (මේ කෙලෙසකෂයය පිණිස) යළි දු කටයුතු දයෙක් නැතැ'යි හේ දනී.

සෙය්‍යථාපි මාණව පබ්බතසංඛිධපෙ උදකරහදො අවේජා විපසනෙනා අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිරෙ ධීතො පසෙසය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛපි සකඛරකයීලම් මච්ඡගුමමපි වරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි, තස්ස එවමස්ස අයං ඛො උදකරහදො අවේජා විපසනෙනා අනාවිලො. තත්ථිමෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සකඛරකයීලා'පි මච්ඡගුමමා'පි වරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති, එවමෙව ඛො මාණව තික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනභගණෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙක්ඤ්ජපතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පසානාති. අයං දුක්ඛ නිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

92. තස්ස එවං ජාතතො එවං පසසතො කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං භොති. ඛිණ්ණ ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. යමපි මාණව තික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ -පෙ- කතං කරණියං නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

93. අයං ඛො මාණව සො අරියො පඤ්ඤාකඛනෙධා යසස සො භගවා චණ්ණවාදී අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජතතං සමාදපෙසි තිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. තත්ථී චෙවෙත්ථ උතතරිං කරණියන්ති.

94. අච්ඡරියං භො ආනන්ද, අබ්භූතං භො ආනන්ද, සො වායං භො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකඛනෙධා පරිපුර්ණණං. එවංමපරිපුර්ණණඤ්ඤාභං භො ආනන්ද අරියං පඤ්ඤාකඛනං ඉතො ඛග්ගිධා අඤ්ඤාසු සමණ්ඩ්‍රාහමණෙසු න සමනුපස්සාමි. නුත්ථී චෙත්ථ උතතරිං කරණියන්ති. අභික්කන්තං භො ආනන්ද, අභික්කන්තං භො ආනන්ද, සෙය්‍යථාපි භො ආනන්ද, නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මූලාසක වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අත්ඨකාරෙ වා තෙලපජේජාතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනෙතා රූපානි දක්ඛින්නිති, එවමෙව ඛො භොතා ආනන්දෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පසාදිතො. එසාහං භො ආනන්ද, භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤාව. උපාසකං මං භවං ආනන්දො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

සුභසුත්තං නිධ්දීතං දසමං.

මාණවය, යම්සේ කඳු මුදුනෙකැ වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලැබුණු (-බොර නො වූ) දිය විලෙක්වන්නේ ද, එහි ඉවුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි කුළු හැසිරෙන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලකුත් සක්බෙල්ලකුත් කැටකැබිලිතිත් මත්සාසමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට "මේ දියවිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නො කැලැබුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිහුත් සක්බෙල්ලෝත් කැට කැබිලිතිත් මත්සාසමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති"යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මෘදු වැ කම්තාස වැ සර්ව වැ නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, ආසුවක්‍ෂයඥානය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. නැඹුරු කෙරෙයි. හේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී, 'මේ දුකට කරුණැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මොහු ආසුවයහ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. මේ ආසුවසමුදය යැ (ආසුව ඉපැද්මට කරුණැ)යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ ආසුවනිරොධයැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ ආසුවනිරොධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී.

92. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරන් ද මිදේ, භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, අවිද්‍යාවසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. මිදුණු කල්හි 'මිදුණේ යැ'යි දැනීම වේ. "භවොත්පත්තිය ක්‍ෂීණ විය. මාඝිබ්බභවධීය වැස නිමවන ලද්දේ ය, (සිවු සස්සි සිවු මගින්) කළයුතු (සොළොස් වැදෑරුම්) කෘත්‍යය කොටැ නිමැවිණ. මෙ රහත්බව පිණිස (-මේ කෙලශක්‍ෂයය පිණිස) කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැ'යි හේ දැනී. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි ඉද්ධ වූ කල්හි... කළ යුතු දැ කොට නිමැවිණ. මෙය පිණිස තවත් කටයුතු දයෙක් නැතැ යි දැනී යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

93. මාණවය, ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ යමෙක ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් වූහු නම්, යමෙක මේ ජනතාව මොනොවට ගැන් වූ සේක් පිරිස්වූ සේක් වූහු නම්, මේ ඒ ප්‍රඥාසාක්‍ෂිය යි. මෙහි ලා මෙයින් මත්තෙහි කටයුත්තෙක් නැත."

94. [ශුභ] "භවත් අනඳ තෙරුනි, ධම් දෙශනාව අභිකාන්ත ය. භවත් අනඳ තෙරුනි, ධම් දෙශනාව අභිකාන්ත ය. භවත් අනඳ තෙරුනි, යම්සේ යැටිකුරු කොට තැබූ (මුහුණින් නැමූ) බඳුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දයක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුළු වූවකුට මඟ කියන්නේ හෝ වේ ද, 'ඇස් ඇතියන් රූප දකිතැ'යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම භවත් අනඳ තෙරුන් විසින් මට නොයෙක් අයුරින් ධම්ය පවැසිණ. භවත් අනඳ තෙරුනි, ඒ මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධම්ය ද හික්‍ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. අද පටන් දිව්හිමි කොට සරණ ගිය උවසක් හු කොට භවත් අනඳ තෙරණුවෝ මා සලකත් වා."

දසවනු ශුභසුත්‍රය නිමිසේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කෙවඩඩ් සුත්තං.

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා නාළඤ්ඤායං විහරති පාවාරිකමඛවනේ. අප්ඵ බො කෙවඩ්ඪො ගහපතිටුතො යෙන භගවා තෙනුපසාකම්. උපසාකම්භවා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො බො කෙවඩ්ඪො ගහපතිටුතො භගවන්තං එතදචොච: 'අයං භතො නාළඤ්ඤා ඉද්ධා චෙව ඒතා ච, ඛුජාන ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා. සාධු භතො භගවා එකං හිකචුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළඤ්ඤා හියෙතාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති.

2. එවං චුතො භගවා කෙවඩ්ඪං ගහපතිටුතං එතදචොච: න බො අහං කෙවඩ්ඪ හිකචුනං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එප්ඵ තුමො හිකඛචෙ ගිහීනං ඔදාතචසනානං උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරොථා'ති.

3. දුතියමි බො කෙවඩ්ඪො ගහපතිටුතො භගවන්තං එතදචොච: නාහං භතො භගවන්තං ධංසෙමි. අපි ච එවං වදාමි: 'අයං භතො නාළඤ්ඤා ඉද්ධා චෙව ඒතා ච, ඛුජාන ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා. සාධු භතො භගවා එකං හිකචුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළඤ්ඤා හියෙතාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති. දුතියමි බො භගවා කෙවඩ්ඪං ගහපතිටුතං එතදචොච: න බො අහං කෙවඩ්ඪ හිකචුනං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එප්ඵ තුමො හිකඛචෙ ගිහීනං ඔදාතචසනානං උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරොථා'ති.

4. තතියමි බො කෙවඩ්ඪො ගහපතිටුතො භගවන්තං එතදචොච: නාහං භතො භගවන්තං ධංසෙමි. අපි ච එවං වදාමි: 'අයං භතො නාළඤ්ඤා ඉද්ධා චෙව ඒතා ච, ඛුජාන ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා, සාධු භතො භගවා එකං හිකචුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළඤ්ඤා හියෙතාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති.

කෙවඩඩ සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්දා නුවරට නොදුරු නොළං තන්හි වූ පාර්වතීය අභිවේනෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි කෙවඩඩ නම් ගැහැවිපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාදර ව වැද පසෙක හුන්නේ ය. පසෙක හුන්නා වූ ම කෙවඩඩ ගැහැවිපුත් තෙම "වහන්ස, මේ නාලන්දා නගරය සමෘද්ධ ය, ස්ථිත ය (නන් වැදැරුම් භාණ්ඩයෙන් පිරුණේ ය), බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය, ගැවැසුණු මිනිසුන් ඇත්තේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරුමිනිස්දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අණ කරන සේක් වා. මෙසේ මේ නාලන්දාව වඩාලාත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය.

2. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙවඩඩ ගැහැවිපුතු බණවා, "කෙවඩඩය, 'මහනෙති, තෙපි (මෙසේ) එවූ. සුදුවත් හදින ගිහිනට උතුරුමිනිස්දහමින් පෙළහර කරවු' යැ යි මහණුනට මෙසේ දහම් නො දෙසමි"යි වදාළ සේක.

3. දෙවෙනි වර ද කෙවඩඩ ගැහැවිපුත් තෙම "වහන්ස, මේ නාලන්දා නගරය සමෘද්ධ ය, ස්ථිත ය. බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ගැවැසුණේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. දෙවෙනි වර ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙවඩඩ ගැහැවිපුතුට, "කෙවඩඩය, 'මහණෙනි, තෙපි (මෙසේ) එවූ. සුදුවත් හදනා ගිහිනට උතුරුමිනිස් දහමින් පෙළහර කරවු'යි මහණුනට මෙසේ දහම් නො දෙනමි"යි වදාළ සේක.

4. තෙවෙනි වර ද කෙවඩඩ ගැහැවිපුත්, වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ගුණ නසා) පහත හෙළනුයෙමි නො වෙමි. වැලි දූ මේ නාලන්දා නුවර සමෘද්ධ ය, ස්ථිත ය. බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ගැවැසුණේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරුමිනිස්දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අණ කරන සේක් වා. මෙසේ මේ නාලන්දාව වඩාලාත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ යි සිතා ම මෙසේ කියමි"යි මේ වචන කී ය.

5. තිණි බො ඉමානි කෙවඩ්ඪ පාරිභාරියානි මයා සයං අභික්ඛාදා සව්ඨිකත්වා පවෙදිතානි. කතමානි තිණි ? ඉද්ධිපාරිභාරියං ආදෙසනාපාරිභාරියං. අනුසාසනීපාරිභාරියනි. කතමක්ඛ ඉද්ධිපාරිභාරියං? ඉධ කෙවඩ්ඪ හික්ඛු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තභොති: එකො'පි හුත්වා බහුධා භොති. බහුධා පි හුත්වා එකො භොති. ආචිභාවං තිරොභාවං, තිරොකුඩධං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යරාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුච්ඡතිමුච්ඡං කරොති සෙය්‍යරාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යරාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභේකත කමති සෙය්‍යරාපි පකඨී සකුණො. ඉමෙ'පි චජ්ජිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව ඩුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතති.

6. තමෙතං අක්ඛන්දරො සද්ධො පසනෙතා පසති තං හික්ඛුං අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තභොතනං: එකමිපි හුත්වා බහුධා භොතනං, බහුධාපි හුත්වා එකං භොතනං, ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩධං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමාන ගච්ඡතං සෙය්‍යරාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ඡතිමුච්ඡං කරොතං සෙය්‍යරාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡතං සෙය්‍යරාපි පඨවියං, ආකාසෙ'පි පලලභේකත කමතං සෙය්‍යරාපි පකඨී සකුණො, ඉමෙ'පි චජ්ජිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසතං පරිමජ්ජතං, යාව ඩුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතතං.

7. තමෙතං සො සද්ධො පසනෙතා අක්ඛන්දරස්ස අස්සද්ධස්ස අපසනන්තස්ස අරොවෙති: අච්ඡරියං වත භො අබ්බතං වත භො සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං හික්ඛුං අඥං අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තභොතනං: එකමිපි හුත්වා බහුධා භොතනං, බහුධාපි හුත්වා එකමිපි භොතනං -පෙ- යාව ඩුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතන්තති. තමෙතං සො අස්සද්ධො අපසනෙතා තං සද්ධං පසනං එවං වදෙය්‍ය: අපී බො භො ගන්ධාරී නාම විජ්ජා. තාය සො හික්ඛු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තභොති: එකො'පි හුත්වා බහුධා භොති -පෙ- යාව ඩුභමලොකා'පි කායෙන වසං වතෙතති. තං කිංමක්ඛාදි කෙවඩ්ඪ? අපි නු සො අස්සද්ධො අපසනෙතා තං සද්ධං පසනං එවං වදෙය්‍ය?"ති. "වදෙය්‍ය හතෙත"ති. "ඉමං බො අහං කෙවඩ්ඪ ඉද්ධිපාරිභාරියෙ ආදීනවං සමපසමානො ඉද්ධිපාරිභාරියෙන අට්ඨියාමි හරායාමි ජිගුච්ඡාමි.

5. (එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:) "කෙවඩ්ඩිය, මා විසින් ම වෙසෙසින් දූන පසක් කොට දෙසන ලද මේ පාතිභාසී තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද? යත්: සෘදධිප්‍රාතිභාසීය, ආදේශනාප්‍රාතිභාසීය, අනුශාසනප්‍රතිභාසීය යන තුන ය. කෙවඩ්ඩිය, සෘදධිප්‍රාතිභාසීය කවර ය? කෙවඩ්ඩිය, මෙහි මහණ පියෙවියෙන් එකෙක් වැ ම සිටැ බොහෝ පරිදි වෙයි. එසේ බොහෝ වැ සිටැ යළි දූ එකෙක් වෙයි. පැනෙන බවට යෙයි. නොපැනෙන බවට ද යෙයි. බිත්තියෙන් පිටතට ද පවුරෙන් පිටතට ද පව්වෙන් පිටතට ද අහසෙහි මෙන් නොගැටෙනුයේ විනිවිද යෙයි. පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් ගිලීම මතු වීම කෙරෙයි. පොළොවෙහි සේ නොබිඳෙන දියෙහි (දිය නොබිඳැ) යෙයි. අහසෙහි ද පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් පලඟිත් යෙයි. මේසා මහ ඉදුමත් මේසා මහ තෙදවත් සඳ හිරු දෙදෙනාපවා අත්ලෙන් සපඨී කෙරෙයි, පිරිමදයි. බඹලොව දක්වා ද කයින් වශය පවත්වයි. නොයෙක් වැදෑරුම් සෘද්ධිවිධ පසක් කෙරෙයි.

6. සෘද්භෑති පෑහැදුණු එක්තරා පුරුෂයෙක්, පියෙවියෙන් එකකු ව සිට බොහෝ පරිදි වන, බොහෝ පරිදි වැ යළි දූ එකකු වන, පැනෙන බවට නොපැනෙන බවට යන, අහසෙහි මෙන් බිත්තියෙන් පිටතට ද පවුරෙන් පිටතට ද නොගැටෙමින් විනිවිද යන, පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් ගිලීම මතු වීම කරන, පොළොවෙහි සේ නොබිඳෙන දියෙහි යන, අහසෙහි ද පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් පලඟිත් යන, මේසා මහ ඉදුමත් මේසා මහ තෙදුති සඳහිරු දෙදෙනා අත ගාන, පිරිමදින, බඹලොව දක්වා ද කයින් වශය පවත්වන, මෙසේ නොයෙක් වැදෑරුම් ඉදුකොටස් පසක් කරන එ මහණහු දකී.

7. ඒ සෘද්භෑති පහන් පුරුෂයා සෘද්භෑ නැති නොපහන් පුරුෂයකුට 'භවත, මේ මහණහුගේ මහඉදුමත්බව මහතෙදවත්බව අසිරිමත් ය, පුදුම ය. පියෙවියෙන් එකකු වැ සිට බොහෝ පරිදි වැ යළි එකකු වන... බඹලොව දක්වාත් කයින් වශය පවත්වන, මෙසේ නොයෙක් වැදෑරුම් සෘද්ධිවිධ පසක් කරන අසෝ මහණහු මම් දිවිමි'යි කියයි. එ විට ඒ සෘද්භෑ ඇති පහන් පුඤ්ජාට ඒ සෘද්භෑ නැති නොපහන් පුඤ්ජ තෙම 'භවත, ගාජධාරී නම් විද්‍යාවක් ඇත. ඒ මහණ ඒ විද්‍යෙන් එකෙක් වැ සිට බොහෝ පරිදි වෙයි... බඹලොව තෙක් ද කයින් වශය එවත්වයි යන මෙසේ වූ නොයෙක් වැදෑරුම් සෘද්ධිවිධය පසක් තෙරේ යැ'යි කියන්නේ ය. කෙවඩ්ඩිය, ඒ කිමැ යි සිතති ද? ඒ සෘද්භෑ නැති නොපහන් තැනැත්තෝ ඒ සෘද්භෑ ඇති පහන් තැනැත්තහුට මෙසේ කියන්නේ ද?" "එසේ කියන්නේ ය වහන්සැ" කෙවඩ්ඩි කී ය. "කෙවඩ්ඩිය, මම ඉදුපෙළහරෙහි මේ දොස දක්නෙමි ඉදුපෙළහරින් පෙළුණකු බඳු වෙමි, ලජ්ජිත වෙමි, එයට පිළිතුල් කෙරෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. කතමඤ්ච කෙවිඩ් ආදෙසනාපාටිභාරියං? ඉධ කෙවිඩ් හිකචු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසති වෙතසිකමපි ආදිසති විතකතිතමපි ආදිසති විචාරිතමපි ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්චමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං අඤ්ඤාතරො සද්ධො පසනො පසසති තං හිකචුං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසනං වෙතසිකමපි ආදිසනං විතකතිතමපි ආදිසනං විචාරිතමපි ආදිසනං: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්චමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං සො සද්ධො පසනො අඤ්ඤාතරසස අසසදධසස අප්පසනාසස අරොචෙති: අවජරියං වත භො අබ්භුතං වත භො සමණසස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං හිකචුං අඤ්ඤං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසනං වෙතසිකමපි ආදිසනං විතකතිතමපි ආදිසනං විචාරිතමපි ආදිසනං: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්චමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං සො අසසද්ධො අප්පසනො තං සද්ධං පසනං එවං වදෙය්‍යා: අපි ඛො භො මණිකා නාම විජ්ජා. තාය සො හිකචු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසති, වෙතසිකමපි ආදිසති, විතකතිතමපි ආදිසති, විචාරිතමපි ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්චමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තං කිං මඤ්ඤසි කෙවිඩ්? අපි නු සො අසසද්ධො අප්පසනො සං තං සද්ධං පසනං එවං වදෙය්‍යා?"ති. "වදෙය්‍ය හතෙත"ති. ඉමං ඛො අහං කෙවිඩ් ආදෙසනා පාටිභාරියෙ ආදීනවං සමපසමානො ආදෙසනාපාටිභාරියෙන අට්ටියාමි හරායාමි ජිගුච්ඡාමි.

9. කතමඤ්ච කෙවිඩ් අනුසාසනීපාටිභාරියං? ඉධ කෙවිඩ් හිකචු එවමනුසාසති: එවං විතකෙකථ, මා එවං විතකකය්‍යථ, එවං මතසිකරොථ, මා එවං මතසාකථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසමපජ්ජ විහරොති. ඉදමපි වුවචති කෙවිඩ් අනුසාසනීපාටිභාරියං.

10. පුන ච පරං කෙවිඩ් ඉධ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසමබ්බද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සථා දෙවමනුසාසනං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහමකං සසාමණ්ණබ්බාහමණීං පජං සදෙවමනුසාසං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිමකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාථං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

8. කෙවඩ්ඩිය, ආදේශනාප්‍රාතිභායීය කවර යැ? කෙවඩ්ඩිය, මෙහි මහණ තෙම 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිහිමත් මෙ බදු වේ' යැ යි අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත ද හෙළි කොට කියයි. වෛතසික (සිතා සොම්නස හෝ දොම්නස) ද හෙළි කොට කියයි. (නෙකබමම විතකකාදි) කල්පනා කළ දැ ද, (සිත මෙ නම් අරමුණෙහි හැසිරේ යැ යි) සිත හැසිරෙන අරමුණ ද හෙළි කොට කියයි. 'තා මනස මෙසේත් වෙයි. තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිතත් මෙබඳු වේ' යැ යි මෙසේ අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත ද හෙළි කොට කියන, වෛතසිකය ද හෙළි කොට කියන, සිත හැසිරීම ද හෙළි කොට කියන, ඒ මහණහු සැදහැකි පැහැදුණු එක්තරා පුඟුලෙක් දකී. ඒ සැදහැකි පැහැදුණු පුඟුල් තෙම එක්තරා සැදහැ නැති නොපහත් පුඟුලකට 'පිත්වත, මහණ වහන්දැගේ මහඉදුමත්බව මහතෙදුතිබව එකාන්තයෙන් අසිරිමත් ය. එකාන්තයෙන් පුදුම ය. 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තා සිත මෙබඳුත් වේ යැ' යි මෙසේ අසෝ මහණහු අත් සතුන් අත් පුඟුලන් සිත ද හෙළි කොට කියන්නහු, වෛතසිකය ද හෙළි කොට කියන්නහු, කල්පනාව ද හෙළි කොට කියන්නහු, සිතා හැසිරීම ද හෙළි කොට කියන්නහු දිවිමි, යි සැළ කෙරෙයි. ඒ සැදහැකි පැහැදුණු පුඟුලට ඒ සැදහැ නැති නො පැහැදුණු පුඟුල් තෙම 'හවත, මණිකා (විතතාමණි) නම් විද්‍යාවෙක් ඇත් ම ය. ඒ මහණ 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තා සිත මෙබඳුත් වේ' යැ යි මෙසේ ඒ විද්‍යායෙන් අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත කියයි, වෛතසිකය ද කියයි, විතකීය ද කියයි, විතාවිචාරිකය ද කියා යැ යි මෙසේ කියන්නේ ය. ඒ කිමැ යි සිතති ද? ඒ සැදහැ නැති නොපැහැදුණු තැනැත්තෝ ඒ සැදහැකි පහත් තැනැත්තහුට මෙසේ කියන්නේ ද?" "කියන්නේ ය, වහන්සැ" යි (කෙවඩ්ඩු කී ය.) 'කෙවඩ්ඩිය, මම ආදේශනාප්‍රාතිභායීයාගේ මේ දොස දක්නෙමි, ආදේශනාප්‍රාතිභායීයෙන් පෙළුණකු බදු වෙමි, ලජ්ජිත වෙමි, එයට පිළිකුල් කරමි.

9. කෙවඩ්ඩිය, අනුශාසනප්‍රාතිභායීය කවර යැ? කෙවඩ්ඩිය, මේ සස්නා මහණ තෙම 'මෙසේ කල්පනා කරවු, මෙසේ මෙනෙහි කරවු, මෙසේ නො මෙනෙහි කරවු, මෙය පහ කරවු, මෙය ලැබ වසවු' යි මෙසේ අනුශාසන කරයි. කෙවඩ්ඩිය, මේ අනුශාසනප්‍රතිභායීය යැ යි කියනු ලැබේ.

10. කෙවඩ්ඩිය, තව ද අනෙකක් කියමි. මෙහි අරහත් වූ සමාක් සමබුද්ධ වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකචිත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදමාසාරවී වූ දෙවිමිනිස්තට ශාසනා වූ බුද්ධ වූ හගවත් වූ තරාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබමුණත් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අර්ථ සහිත කොට, ව්‍යංජන සහිත කොට, සච්ඡකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දේසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයෙන් සංගෘහිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

11. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පව්වාජාතො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තපාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකඛිති: 'සම්බ්බාධො සරාවාසො රජාපථො.'¹ අබ්බොකාසො පබ්බජජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුට්ඨං සංඛිලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යන්ත්‍රානාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඔභාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්'න්ති. සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගකඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපට්ඨට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපට්ඨට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඔභාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංචරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙක්ඛ සුචරෙජ්ඣ භයදසස්සාවී, සමාදාය සිකඛිති සිකඛාපදෙස්ස කායකමෙමන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජ්ඣො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙස්ස ගුහ්‍යඥාචාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤ සතිසම්පජ්ඤඤාන සමන්තාගතො සන්තුට්ඨා.

12. කථංඤ්ඤි කෙවඩ්ඝි හිකඤ්ඤි සීලසම්පන්නො භොති? ඉධ කෙවඩ්ඝි හිකඤ්ඤි පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො භොති නිහිතදණ්ඩා නිහිතසඤ්ඤා ලජ්ඣ දයාපන්නො. සංඛිපාණභුතබ්බිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදාන පටිච්චිතො භොති දින්නාදාසී දින්නපාටිකඛිති අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී² වීරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චිතො භොති සචච්චාදී සචචසඤ්ඤා ථෙතො³ පච්චයිතො අවිසංචාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. පිසුණං වාචං⁴ පහාය පිසුණාය වාචාය පටිච්චිතො භොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති හින්නානං වා සන්ධානා, සංහිතානං වා අනුපපදාතා⁵ සමගගරාමො⁶ සමගගරතො සමගගනඤ්ඤි සමගගතරණිං වාචං භාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. එරුසං වාචං⁷ පහාය එරුසාය වාචාය පටිච්චිතො භොති.

-
1. රජාපථො, කප්පථි.	2. අනාචාරී, මජ්ඣං	3. ථෙතො, සත.
4. පිසුණාවාචං, PTS	5. අප්පදාතා, PTS	6. සමගගරාමො, මජ්ඣං
	7. එරුසාවාචං, PTS	

11. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ ධර්මය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තරාගත වූදුරුපුරු කෙරෙහි සැදුණු ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, 'ගිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි, රජස්පරයෙකි. පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළි මහන) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ගෙඩිබිඳිකයක් සේ කොටමේ බඹසර සරන්නට පහසු නොවේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ නුවණින් සලකයි. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොකඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා යුක්ත වූයේ. සවල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද වූ කායවාක්කම්යේ සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආචීව ඇතියේ. සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇතියේ, බොජුන් හි පමණ දන්නේ, (සත් තත්හි) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන්වැදෑරුම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන ගික්මෙයි.

12. මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද? යත්: කෙවලසිය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැර දමා, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙසෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඬුමුගුරු ඇත්තේ (දඬුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පටට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමත්‍රියට පැමිණියේ (මෙමත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් ශීලයෙක් වේ. හේ අදක්කාදානය හැර ලා, නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දය ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දය ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිතින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අඛරම්සර දුරු ලා බඹසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත කළපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කපා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කපා ඇත්තේ. ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ කේලාම් කීම දුරු ලා, කේලාම් කීමෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතන්හි නොකියන සුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණුවන් ගළපන්නේ (සමග කරන්නේ)ද, එකට ගැළපුණුවන් (සමගියට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ රඵ බිණුම් දුරු ලා, රඵ බස් දෙවුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි.

යා සා වාචා තෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා¹ හදයඛගමා පොරි බහුජනකතා බහුජනමානාපා, තථාරූපිං² වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි³ සස හොති සිලසමිං. සමථපප්පලාපං පහාය සමථපප්පලාපා පටිච්චරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිනං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියනතවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං, ඉදමපි³ සස හොති සිලසමිං.

13. ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. එකභතතිකො හොති රත්තපරතො පටිච්චරතො විකාලභොජනා. නවවිතවාදිතවිසුකදසසනා පටිච්චරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනධාරිතා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ඉපථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. අජෙළකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. කුකකුටසුකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. හත්ථිගවාසසවාළවාපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. බෙතතවත්ථුපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙයාපභිණගමනානුයොගා පටිච්චරතො හොති. කයවිකකයා පටිච්චරතො හොති. තුලාතුටකංසතුටමානතුටා පටිච්චරතො හොති. උතෙකාටනවක්ඛන නිකතිසාවියොගා පටිච්චරතො හොති. ඡෙදනවධබන්ධනවිපරාමොස ආලොපසහසාකාර පටිච්චරතො හොති. ඉදමපි³ සස හොති සිලසමිං.

14. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙයානි භොජනානි භුඤ්ඤා තෙ එවරූපං ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුතා විහරන්ති, ඡෙයාථිදං, මූලඕජං, බන්ධඕජං, එලුඕජං, අගගඕජං, ඕජඕජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරූපා ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති ඉදමපි³ සස හොති සිලසමිං.

නිදොස්, කන්කල, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙඩුවිලි හැරලා, බොල් දෙඩුවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කරා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බද්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

13. හේ බීජසමූහ (පැළ වන දෑ) ද, භූත සමූහ (පැළ වූණු දෑ) ද සිද්ධිමෙන් බිඳීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රැ බොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක් වේලේ වළඳන බස් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි. නටනු ගනු වයනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇඟා අඩු තැන් පිටවීමට, ඇඟ සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගදවිලෙවුන් දැරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් රැඳි මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දූෂිතයින් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හූරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙළෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ගිහියනට දූත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණිවුඩ පණක් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙළෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. භොරකරාදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, භොර මිනුම්වලින් මිනුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිමියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටීමෙන්, අගනා දයට හුරු නො අගනා දයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරොටික කම්වලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිද්ධිමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැහැන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

14. යම්සේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, මූලච්ඡ ද (හිඟුරු ආදි පැළ වන මුල් ද), සකණු ච්ඡ ද (නුග ආදි පැළවන කඳ ද), පරුච්ඡ ද (උක් උණ බට ආදි පැළ වන පුරුක් ද), අග්‍රච්ඡ ද (ඉරිවේරිය ආදි පැළ වන දලු ද), පස් වනු ච්ඡච්ඡ ද (වී ආදි පැළ වන ඇට ද) යන මේ කී ච්ඡසමූහ ද (පැළ වන දෑ ද) භූතසමූහ ද (පැළ වූණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් බිදුම් කැළුම් යැ යි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණේ වෙසෙස් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ ච්ඡග්‍රාමභූතග්‍රාම සමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

15. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානෙ එවරුපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අනනසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං, ඉති වා ඉති එවරුපා සාන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

16. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: නචිං ගිතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වේතාලං කුමාඤ්ඤානං සොහනකං චණ්ඩාලං වංසං ඛොපනකං හත්ථියුද්ධං අසසයුද්ධං මහිසයුද්ධං උසහයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං කුක්කුටයුද්ධං වට්ඨකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උයෙතාධිකං බලග්ගං සෙනාබ්බුහං අණිකදස්සනං, ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

17. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානෙ එවරුපං ඡුක්ඛපමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්නිකං බලිකං සට්ඨකං සලාකාහස්ථං අක්ඛං පඞ්ගවීරං වඞ්ගකං මොක්ඛවිකං විඞ්ගුලකං පතතාළහකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරුපා ඡුක්ඛපමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

18. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: ආසන්දිං පලලඞ්කං ගොනකං විතතකං පටිකං පටලිකං කුලිකං විකතිකං උග්ගලොමිං එක්කනලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හස්ථස්ථරං අස්සස්ථරං රථස්ථරං අජිනපපවෙණීං කාදලිමිගපවරප චිත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොහිතකුපධානං. ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

15. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, කන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැන්ම, ඉහතැ කී දෑ හැර (තවත් කල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම යන මෙසේ වූ සන්නිධිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ සන්නිධිකාර පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

16. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්, නටසමජ්ජා (නථවත් සමූහයක් එක් වැ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණිසවර (අතින් ලොභොබර ගැසුම් හෝ අත්කල ගැසුම්), වේතාල (දඩුවුවා තාළමිපට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මළසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භදූත (සිවුරස් බෙර වැයුම), ශොභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගමඩුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට කොනු වශයෙන් නාඤ්ඤිත ගායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණ දොවුන් කෙළිය (හෝ ආයෝග්‍යධික්ඛාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසර්ඛාවනය (මළවුන්ගේ ඇට සෝදා සුවද කවා තබා තකත්සෙමහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළපොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුයුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බළසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

17. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දූකෙළිය, මඩුළු පැනුම, සනතිකා ක්‍රීඩාව, දාදුකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්කෙළිය, ගුළකෙළිය, කොළනලා පිඹුම, කෙළිනගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළනැළියෙන්වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අකුරු ඇඳ ඒ කියැවීම), සිතු දය කීමේ ක්‍රීඩාව, විකෘතංගානුකරණය (කනුන් කොරැත් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

18. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, දික්සහසූ පුටු ය, පළඟය, මහකොදුපලසය, වියමනෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් යෙදූ එළලොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුලුන් මෙත්තය) සිංහරූපාදී රූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රන්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙය්‍යා හුයින් විසූ ඇතිරිය, ඇතු පිට එළන ඇතිරිය, අසු පිටු එළන ඇතිරිය, රියැ එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරිලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දොර පාමුල රත්කන්වයින් තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කිරීමෙන් යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

19. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාභමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධ්‍යානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං උච්ඡාදනං පරිමදදනං නභාපනං සම්බාහනං ආදාසං අක්ඤ්ඤා මාලාවිලෙපනං මුඛචූෂණකං මුඛලෙපනං හස්තබන්ධං සිංඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාමිකං බග්ගං ජත්තං විත්‍යාපාහනං උණහිසං මණිං වාළවීජනිං ඔදානානි වස්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති එවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධ්‍යානානුයොගං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසමිං.

20. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාභමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං රාජකථං වොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං හයකථං යුද්ධකථං අනන්තකථං පානකථං වස්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගජකථං කදාඛිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉප්ථිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] ඉරුකථං විසිඛාකථං කුමහට්ඨනකථං සුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකබ්බායිකං සමුද්දකබ්බායිකං ඉතිහවාහවකථං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසමිං.

21. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාභමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං න තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිසසසි? මිච්ඡාපටිපනෙතා තවමසි. අහමසමි සම්මාපටිපනෙතා. සංහිතං මෙ, අසංහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරාවක්ඛං ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහිතො තවමසි. වර වාදපාමොක්ඛාය. නිබ්බේදොහි වා සචෙ පභොසිති ඉති වා ඉතිඑවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති ඉදම්පි'සස භොති සීලසමිං.

22. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාභමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං දූතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං රක්ඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං ධ්වනිකානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දූතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසමිං.

19. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉළීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වඩුවට තෙල් ගා මැඩීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැළීම, කැඩපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැනීම, මල් පැලැදීම යා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හසනාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, තලල්පට බැඳීම, සිළුමණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමේර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැම්මටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරැණු වන ද පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බිඳ ද පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

20. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද රාජකථා මොරකථා මහාමාත්‍යකථා සෙතාකථා හයකථා සුඛිකථා අභාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා මාලාකථා ගනිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා කුමාරකථා කුමාරිකථා ශූරකථා විවිකථා කුමහස්ථානකථා තානාතිකථා ලොකාබ්‍යාසිකා කථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසිකථා යන මේ බිඳ වූ තිරස්චිත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අත්‍ය වූ හෝ මේ බිඳ කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

21. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “හෝ මේ දහම් විනය නො දැනිනි. මම ම මේ දහම් විනය දැනිමි. මේ දහම් විනය කිමැ යි හෝ දැනිනි ද? හෝ වරදවා පිළිපත්තෙයි. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බය කරැණු සහිත ය. තා බය කරැණු රහිත ය. හෝ පලමුයෙන් කියැ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ සුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙයක් නැතිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා තැඟ දෙයින් මිදෙත්තව හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි තම් එය විසදව” යන ආදීන් මේ බිඳ වූ උනුත් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේබිඳ වූ හෝ බැණදෙබාගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

22. යම්ගේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද “මෙහි යත්තැ. අසෝ තැනව එත්තැ. මෙය ගෙනැ යත්තැ. අසෝ තැනව මෙය ගෙනෙත්තැ” යි කල නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහඇමැතියන්ගේ කන්‍යායන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමාරවන්ගේ මේ බිඳ දුත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දුත මෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙන යැමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

23. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව කෙමිතතිකා ව නිසෙසසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං තීර්ඨංසිතාගේ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහතලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: අභිතං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිත්තං අග්ගිභොමං දුබ්බිභොමං පුසභොමං තණ්හුලභොමං සපපි-භොමං කෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අභිතවිජ්ජා ච්ඡුච්ඡිජ්ජා ඛතන-විජ්ජා සිවවිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කකකානං සරපරිත්තානං මග-පක්කං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලක්ඛණං වන්දලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ඛනුලක්ඛණං ආට්ඨිකලක්ඛණං ඉතිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දසිලක්ඛණං හතිලක්ඛණං අසාලක්ඛණං මගිසලක්ඛණං උසහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මේණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොඩා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මීගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං තිස්සානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අතිස්සානං හවිස්සති. අභ්‍යන්තරං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. ඛාතිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. ඛාතිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අභ්‍යන්තරං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අභ්‍යන්තරං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. ඛාතිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, ඛාතිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අභ්‍යන්තරං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

23. යම්ගේ සම්මාර හවත් මහණබඩුණේ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කුතකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙණ්ණයෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුහනලපතවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

24. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබඩුණේ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්තශාස්ත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, ධර්ම-ශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුත්තවර්තනපිඤ්ච, අත්තිකොමය, දර්ථකොමය, කුමකොමය, කණකොමය, තණ්හුලකොමය, සර්පිකොමය, කෙළකොමය, මුඛකොමය, ලොහිතකොමය, අංගපිඤ්ච, වාස්තුපිඤ්ච, ස්වපිඤ්ච, භූතපිඤ්ච, භූරිපිඤ්ච, අභිපිඤ්ච, විෂපිඤ්ච, වාස්විකපිඤ්ච, මුත්තපිඤ්ච, ශාකුතපිඤ්ච, වායසපිඤ්ච, පත්තවිකානස, ගරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මේබඳු වූ හෝ තිරස්චිතපිඤ්ඤයන්, මිත්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්-වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තිරස්චිතපිඤ්ඤයන් මිත්‍යා-ච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වෙයි.

25. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබඩුණේ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඳුලකුණු, ඊලකුණු, දුනුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරිලකුණු, කුමරිලකුණු, දල්ලකුණු, දුසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වහල්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, ඵලලකුණු, බැටෙඵලකුණු, කුකුළලකුණු, වවුලකුණු, ගොල්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුලකුණු, මුට්ටලකුණු යන ආදී මේ බඳු තිරස්චිත පිඤ්ඤයන්, මේ බඳු මිත්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේබඳු වූ ද තිරස්චිත පිඤ්ඤයන් මිත්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

26. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබඩුණේ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුදු සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම් වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම් වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ ගැමි වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ ගැමි වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ ගැමි වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුනට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ යැ” යි මේගේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරස්චිතපිඤ්ඤයන්, මේ බඳු වූ මිත්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්චිතපිඤ්ඤයන්, මිත්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමිණි සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “චන්ද්‍රිතාහො හවිස්සති. සුරියග්ගාහො හවිස්සති. තක්ඛතතාහො හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියානං උපපගමිනං හවිස්සති. තක්ඛතතානං පථගමිනං හවිස්සති. තක්ඛතතානං උපපගමිනං හවිස්සති. උක්කාපාහො හවිස්සති, දිසාඛාහො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුන්දුති හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියතක්ඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්ද්‍රිතාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියග්ගාහො හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියානං උපපගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං තක්ඛතතානං පථගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං තක්ඛතතානං උපපගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුති හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියතක්ඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගම්.

28. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමිණි සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛ්ඛුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛ්ඛුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමිං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රොහො හවිස්සති. අරොහං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගම්.

29. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමිණි සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: අචාහනං විචාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුභගකරණං පිරුඤ්ඤාගභගකරණං ජිව්හාතිස්සනං භක්ඛසංඝතනං භස්සාභිජ්ජානං භක්ඛජ්ජානං කණ්ණජ්ජානං ආදායපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං අදිව්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අභිතුජ්ජුතං සිරිව්හායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගම්.

27. යමෙක් වතාහි ඇතැම් තවත් මහණබඩුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අයෝ දිනා වන්දනාදායකය වන්නේ ය. අයෝ දිනා සුඛානුභවය වන්නේ ය. අයෝ දිනා සද් භික්ෂු දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අයෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අයෝ දිනා තකත්තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අයෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අයෝ දිනා උල්ලාසනය වන්නේ ය. දික්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය වැසි නැති වූ අගස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සද් භික්ෂුන්ගේ ද තකත්තරුන්ගේ ද උදව් බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුබව වන්නේ ය. වන්දනාදායකය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සුඛානුභවය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. තකත්තරුන්ගේ මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද් භික්ෂුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද් භික්ෂුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. තකත්තරුවල පටගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පට්ඨනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්ලාසනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දික්දහය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අගස් ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද් භික්ෂුන්ගේ ද තකත්තරුවල ද උදව් බැසීම කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මෙ බඳු තීරණිකවිද්‍යායෙන්, මෙ බඳු මිත්‍යාචරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණිකවිද්‍යායෙන්, මිත්‍යාචරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මෙ ද ඔහුගේ සිරසකඩ වේ.

28. යමෙක් වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබඩුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි නිශ්චය වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුඛික වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්වල වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාකි සංඝ තමා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, සංචාරායාත්‍රය, ලොකායාත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තීරණික විද්‍යායෙන්, මිත්‍යාචරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණිකවිද්‍යායෙන්, මිත්‍යාචරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මෙ ද ඔහුගේ සිරසකඩ වේ.

29. යමෙක් වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබඩුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවහ සදහා තකත් කීම, විවහ සදහා තකත් කීම, වෙන වූ අබ්‍රහ්මයන් එක් වන්නට තකත් කීම, අබ්‍රහ්මයන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාල වන්නට හදි සුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගස රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිව්‍යුල බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු හද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැබපතෙහි දෙවනාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවියන්ගේ ලවා ජෙන කියවීම, ජිව්‍යා පිණිස භික්ෂු පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුඛින් ගිනිපල් පිහිදීම, මතුරු දපා සිරිකක කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙ බඳු වූ තීරණික විද්‍යායෙන්, මිත්‍යාචරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණිකවිද්‍යායෙන්, මිත්‍යාචරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මෙ ද ඔහුගේ සිරසකඩ වේ.

30. යථා වා පතෙකෙ භොතො සමණ්ණාසමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤාති තෙ එවිරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිතමමං භුතකමමං භූරිකමමං වික්ඛාකමමං වොස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකිරණං අචමනං නතාපනං ජුතනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිතෙරවනං අනඛාපිතෙරවනං සිසවිතෙරවනං කණ්ණතෙලං තෙතනතපනං නක්ඛකමමං අඤ්ඤං පච්චඤ්ඤං සාලාකියං සලලකතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජානං අනුපාදනං ඔසසිතං පටිමොජකං. ඉති වා ඉති එවිරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස භොති සිලගමං.

31. ස ඛො සො කෙවසිසු භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛතතියො මුඛාවසින්නො නිභතපච්චාමින්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චත්තිකතො. එවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකේත සම්නාගතො අර්කිතනං අනච්ඡත්තං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කෙවසිසු භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති.

32. කථංඤ්ඤා කෙවසිසු භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථායෙ හොති? ඉධ කෙවසිසු භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්සා න නිමිත්තභ්‍යාති භොති නානුබ්බාස්ඤ්ඤානභ්‍යාති. යතොධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං. චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. භොතෙත සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- භාණෙන ගඤ්ඤා සංසිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සංසිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොච්ඡිඤ්ඤා පුස්සිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාති භොති නානුබ්බාස්ඤ්ඤානභ්‍යාති. යතොධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සම්නාගතො අර්කිතනං අබ්‍යාසෙකත්තං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කෙවසිසු භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථායෙ හොති.

30. යම්සේ ඇතැම් පිත්චන් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, ගුරිකම්, පණ්ඩිකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙත් පතා හිනි පිදීම, හිනියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේකයට බෙන් දීම, වස්ති කිරීම ශීඝ්‍රවිරේක බෙන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පියා දීම, හිනියන් සදහා ඇඟ පවලයට සිසිල ගත්වන තෙත්තෙල් පිසීම, හිනියනට තසා දීම, කාරම් අළුත් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගත්වන අළුත් සාදා දීම, හිනියන්ගේ ඇඟ උල්ඇත ලෙඩට බෙන් කිරීම, හිනියනට ලයා කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්තාව) කාරම් බෙන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවේදියෙක්, මිත්‍යාආර්ථයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවේදියෙක්, මිත්‍යාආර්ථයෙන් වැළැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිල්පයක් වේ.

31. කෙවර්ග්ග, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශිල්පමිපන්න වූයේ, ශිල්ප-සංවර්තෙකුගෙන් කිසි ම එක ද අසංවර්තයෙකින් පහල විය හැකි බයක් නො දකී. කෙවර්ග්ග, සෘත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති සෘත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි බයක් යම්සේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශිල්පමිපන්න වූයේ, ශිල්පසංවර්තෙකුගෙන් කිසි ම එක ද අසංවර්තයෙකින් විය හැකි බයක් නො දකී. හේ මේ ආදී ශිල්පකතාවෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්ති නිදෙස් වූ කාසික චෛතසික සුබය විඳී. කෙවර්ග්ග, මෙසේ මහණ තෙමේ ශිල්පමිපන්න වේ.

32. “කෙවර්ග්ග, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද යත්: කෙවර්ග්ග, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ගුහාදිවයෙක් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ගුහාදිවයෙක් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්කුරිඤ්ඤා වසා නොගෙන වසන්තසුගේ විතතසන්නාතය විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුලය ස්වභාවයේ ලුහුබඳනාහු ද ඒ වක්කුරිඤ්ඤාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්කුරිඤ්ඤා රකී. වක්කුරිඤ්ඤාගේ සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... නාසාගෙන් ගඳ ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රථව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්ප්‍රථී කොට ... සිතින් බමාලම්බන දත, ගුහාදිවයෙක් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ගුහාදිවයෙක් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤා ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤා ... ජිහ්වෙඤ්ඤා ... කාශෙ-ඤ්ඤා ... මනඉඤ්ඤා සංවර කොට නොගෙන වසන්තසුගේ විතත-සන්නාතය විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුලය ස්වභාවයේ ලුහුබඳ-නාහු ද, ඒ ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤාගේ ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤාගේ ... ජිහ්වෙඤ්ඤාගේ කාශෙඤ්ඤාගේ ... මනඉඤ්ඤාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජිහ්ව ... කාශ ... මනඉඤ්ඤා රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්ති අව්‍යා-සෙකසුබය (කෙලෙසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුබය) විඳී. කෙවර්ග්ග, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤායන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

33. කළු කෙටිකිසි හිකුළු සකස්කළදැන සමනාගතො ගොනි? ඉබ කෙටිකිසි හිකුළු අභිකකනෙත පටිකකනෙත සමපරානකාරි ගොනි. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපරානකාරි ගොනි. සමමිකුළුතෙ පසාරිතෙ සමපරානකාරි ගොනි. සබ්බාපිපතනම්මරධාරණ සමපරානකාරි ගොනි. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපරානකාරි ගොනි. උච්චාරපසාචකමෙම සමපරානකාරි ගොනි. ගතෙ සිතෙ නිසිතෙත සුතෙත ජාගරිතෙ තාසිතෙ කුණකිහාවෙ සමපරානකාරි ගොනි. එම බො කෙටිකිසි හිකුළු සකස්කළදැන සමනාගතො ගොනි.

34. කථඥ කෙවඬ්ස් හිකු සනතුචෝ: හොති? ඉඨ කෙවඬ්ස් හිකු සනතුචෝ: හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡපරිහාරියෙන පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමිති සමාදුගෙව පක්කමිති. සෙය්පාපි කෙවඬ්ස් පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාරො'ව ඛෙති, එවමෙව ඛො කෙවඬ්ස් හිකු සනතුචෝ: හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡපරිහාරියෙන පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමිති සමාදුගෙව පක්කමිති. එවං ඛො කෙවඬ්ස් හිකු සනතුචෝ: හොති.

35. සෞ ඉමිනා වී අරියෙන සීලකඩකේන සමිත්තාගථා ඉමිනා වී අරියෙන ඉන්ද්‍රියංචරෙන සමිත්තාගථා ඉමිනා වී අරියෙන සතිසම්පර්-
 ඤ්ඤාන සමිත්තාගථා ඉමාය වී අරියාය සන්තුට්ඨියා සමිත්තාගථා විමිත්තං සේනාසනං හරති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කාදුරං කිරිගුහං
 පුසානං වතපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං, සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩ-
 පාතපටික්කනේනා නිසීදති පලලඛකං අංශුර්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය
 පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

36. සෞ අභිජ්ඣාං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ජකා මෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙයං පහාය අඛ්‍යාපනතවිතොතා විහරති සබ්බපාණභූතතිතානුකම්පි. ඛ්‍යාපාදපදෙයා විතතං පරිසොඛෙති. ජිතභිඤ්ඤාං පහාය විගතජිතමිඤ්ඤා විහරති ආලොකකඤ්ඤාදී සතො සම්ප-රාජනා. ජිතභිඤ්ඤා විතතං පරිසොඛෙති. උද්ධව්විකුක්කුච්චං පහාය අනුඤ්ඤා විහරති අර්ක්කිතං වූපසනතවිතොතා. උද්ධව්විකුක්කුච්චං විතතං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ජං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ජා විහරති අකථංකම් කුසලෙසු බමෙමිසු. විචිකිච්ජාය විතතං පරිසොඛෙති.

33. කෙටිකිසිය, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් ස්මාන්තමුප්පාතනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: කෙටිකිසිය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිවීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුරු ද පාත්‍රය ද සෙත්‍ර සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර භාන්දෙහි, පාන් පිමෙහි, පිටිකෑපිළි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස පිදීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. කෙටිකිසිය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

34. කෙටිකිසිය, කෙසේ තම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේද යත්: කෙටිකිසිය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුසපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තෑනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. කෙටිකිසිය, (පියා හමිනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තෑනක පියා හමා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් සේ පියා හමා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුසපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තෑනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම ගෙයි. කෙටිකිසිය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

35. කෙටිකිසිය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී සිලසකකියෙන් ද සම්පව්‍ය වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමාතිසම්-ප්‍රජාතනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසානුල පටිත කදුරැළි හිරිගුහා සොහොන් වතපෙත් (වතප්ප්ඵ) අභ්‍යවකාශ (ඵලිමිහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනගුහා කිසි සෙතක්කත් හඳුනා නොගෙයි. හේ පිඹු සෙවීමෙන් පෙරළා ආයේ, පසුබත් සෙවීමෙහි පලක් බැඳු උඩු කය කෙලින් පිහිටුවා කම්චතනට යොමු කොට සිහි එළවා හිඳී.

36. හේ ලොචා (පඤ්ච උපදනසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර විකෙමාණප්‍රකාශයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතින් වෙහෙසයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රභේදය (මොඩය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වූ වෙහෙසයි. මොඩය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්‍යාසානමිථිය හැර, පහ වූ ස්‍යාසානමිථිය ඇත්තේ, දව රු දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙකුත් නුවණිනුත් යුක්ත වූයේ වෙහෙසයි. ස්‍යාසානමිථිය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංග්‍රන්ඛවත්) කුකුළත් (කල නො කල දූගෙහි පසුකැවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුභූත වූ (නොසංග්‍රන් බැවින් තොර වූ), සංහිදුණු සවකිය විතතසන්‍යාතය ඇත්තේ, උදහස් කුකුළු දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුකුළු දෙකෙහි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

37. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඛ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තො පයො-
ජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සමජේඛියං, තො යාති ච පොරුණාති
ඉණ්මුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියං වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං.
දුරභරණාය, තස්ස ඵචම්ඤ්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තො
පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සමජේඛියං. සො’හං යාති ච
පොරුණාති ඉණ්මුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍යං. අපි ච මෙ උත්තරිං
අවසිට්ඨං දුරභරණායා”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ඣං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

38. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඛ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලා-
භිලානො, හත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලම්භනා, සො
අපරෙත සමයෙන තම්භා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
සියං වස්ස කායෙ බලම්භනා, තස්ස ඵචම්ඤ්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අභොසිං දුක්ඛිතො බාලාභිලානො. හත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස
මෙ ආසි කායෙ බලම්භනා. සො’මහි ඵතරහි තම්භා ආබාධා මුත්තො.
හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අපි ච මෙ කායෙ බලම්භනා”ති. සො තතො නිදානං
ලහෙථ පාමොජ්ඣං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

39. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඛ පුරිසො ඛනිකාගාරෙ ඛද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තම්භා ඛනිකාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්බයෙන,
න වස්ස කිඤ්චි ගොගානං වරො, තස්ස ඵචම්ඤ්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ
ඛනිකාගාරෙ ඛද්ධො අභොසිං. සො’මහි ඵතරහි තම්භා ඛනිකාගාරා මුත්තො
සොත්ථිනා අබ්බයෙන. තපි ච මෙ කිඤ්චි ගොගානං වරො”ති. සො
තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ඣං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

40. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඛ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාධිතො පරු-
ඨිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තම්භා දුසබ්‍යා
මුළුවෙය්‍ය අත්තනාධිතො අපරුඨිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො, තස්ස
ඵචම්ඤ්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අභොසිං අත්තනාධිතො පරුඨිතො
න යෙනකාමඛගමො. සො’මහි ඵතරහි තම්භා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තනාධිතො
අපරුඨිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ
පාමොජ්ඣං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

37. කෙටිකථා, යම් සේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කම්පන කරන්නේද, ඔහුගේ ඒ කම්පන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යම්ක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම පළමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කම්පන කෙළෙමි. ඒ මාගේ කම්පන සමාධි විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තව වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක්ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

38. කෙටිකථා, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේද, ඔහුට බඩුත් නො රිසියෙන්නේද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුත් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන්බව ඇති ලෙසෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පමණෙන්නේද-

39. කෙටිකථා, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේද, හේ පසු කාලයක ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේද, (ඒ හෙයකින්) ඔහුගේ කිසි භාගවිනාශයක් නො වන්නේද, “මම වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භාගයතව කිසි විනාශයක්ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

40. කෙටිකථා, යම් සේ තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් තැනිසේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේම, පරා අයත් පැවැතුම් තැනිසේම, නිදහස් වූයේම කැමැති අතෙක යැ හැකිසේම වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

41. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඛි පුරිසො සඛනො සහොගො කන්තාරඤ්ඤාන-
මිඤ්ඤං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුඛතික්ඛං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිතා ගාමිනතං අනුපාපුණ්ණයා ඛෙමිං
අප්පට්ඨං, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ සඛනො සහොගො
කන්තාරඤ්ඤානමිඤ්ඤං පටිපජ්ජිං දුඛතික්ඛං සප්පට්ඨං. තො’මහි එතරහි
තං කන්තාරං තිණ්ණො සොත්ථිතා ගාමිනතං අනුපාපුණ්ණො ඛෙමිං අප්පට්ඨ-
හං”තති. සො තතො නිද්දන් ලභෙථ පාමොජ්ජං අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

42. එවමෙව ඛො කෙවලිඛි භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුහං යථා
ඛික්ඛාතාරං යථා දාසඛ්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානමිඤ්ඤං, එවං ඉමෙ පඤ්ච
නිවරණේ අප්පට්ඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඛි ආතණ්ණං,
යථා ආණ්ණං, යථා ඛික්ඛා මොක්ඛං, යථා භුජ්ජං, යථා ඛෙමිනතභුමිං,
එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි
සමනුපස්සති.

43. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සතො
පාමොජ්ජං ජායති. පඤ්චිකස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්ස-
මාති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාඛියති.

44. සො විච්චේව ඛො මෙති විච්චි අකුසලෙහි ඛලෙමහි සවිතක්ඛං
සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කූතං උපසම්පජ්ජි පිහරති. සො
ඉමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අප්පට්ඨං හොති.

45. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඛි දුක්ඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකතොමාසි වා
කංසථාලෙ න්‍යානිසල්ලණ්ණාති ආකිරිණි උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරි-
පෙඨාසකං සත්තෙය්‍ය, සංයං න්‍යානිසල්ලණ්ණි සෙතභානුගතා සෙතභපරෙතා
සන්තර්ඛාතිරු දුචා සෙතභෙන න ව පහසරණි, එවමෙව ඛො කෙවලිඛි
භික්ඛු ඉමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අප්පට්ඨං හොති.

41. කෙටිකාලීන, යම්කිසි ධනාත්මක වූ භෞතිකමය දෑ ඇති පුද්ගලයෙකුගේ දුර්වලතා ඇති, උවදුරු ඇති, දිගු කාලීන දික් මගකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධතාවයෙන් මුක්තිය ලබන්නේ ද, උවදුරු නැති විටත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ විට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතිවෙමි, භෞතිකමය දෑ ඇතිවෙමි, දිගු කාලීන, ආහාරදුර්වලතා, ප්‍රතිභාව සහිත දික් මගකට බවුණෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය කරණය කෙළෙමි. නිරුද්ධතාවයෙන් ගම්කට පැමිණියෙමි වෙමි”යි සිතෙත් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

42. කෙටිකාලීන, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරිහැරයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිගු කාලීන දික්මගක් මෙන් (පිළිවෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස නම් කෙරෙයි දැයි. මාණවය, ණය නැති බව යම්කිසි ද, ලෙඩ නැති බව යම්කිසි ද, හිරිහැරයක් මිදුණුබව යම්කිසි ද, නිවහල්බව යම්කිසි ද, උවදුරු නැති බව යම්කිසි ද, එසේ ම (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) නම් කෙරෙයි දැයි.

43. නම් කෙරෙයි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්වා ඔහුට සතුට උපදී. සතුට වූවුන්ට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තකුගේ නාමිකයා සාධකය. සාත්‍ය නාමිකයා ඇත්තේ සුව විදී. සුවතියක් සිත සාධකය හෙවත් (එකම වේ).

44. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් වී ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් වී ම, විකල්පයකින්, විවර්තයකින්, විවේකයෙන් (නිවරණ පස වීමෙන්) උපන් ප්‍රීතියක් සුවයක් ඇති පළමු ධර්මය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරුණ ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. සියලු අභ පසක ඇති ඔහු මුළු කණයේ ඒ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්සා ලද) කිසි ද කැනෙත් නො වෙයි.

45. කෙටිකාලීන, යම්කිසි කපුටෙක් (කිලිගෙක්) හෝ කපුටකුගේ (කිලිගෙකුගේ) අතැතිකමක් හෝ ලොහොතලියක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඬු කාමැදුණු දිගු කාලීන, හැම කාලයේ දිගින් සුක්ක වූයේ, ඇතුළත පිටත මුළුල්ල ම දිගින් පැතිර ගියේ, දිගු කාලීන වහල්බවින් වෙන් වෙයි ද, කෙටිකාලීන, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරුණ ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසක ඇති මුළු කණයේ විවේකයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද කැනෙත් නො වෙයි.

යමපි කෙවලික භික්ඛු විවිධෙව්ව කාමෙති විවිධෙ අකුසලෙති බලෙමති සවිතකකං සවිචාරං විෂවකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ඣති, සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති, නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සමාධිසම්.

46. පුන ච පරං කෙවලික භික්ඛු විතකකවිචාරනං වූපසමා අජකිත්තං සම්පාදනං චේතසො ඵසංදිභාවං අවිතකකා අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ඣති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

47. තෙය්‍යථාපි කෙවලික උදකරහද උබ්භිද්දෙදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරුෂ්ඨොද දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දක්ඛිණොද දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමොද දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරොද දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච ත කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡන්, අථ ඛො තමො ච උදකරහදා සිතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ඣා නමෙව උදකරහදා සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙත්ත පරිපථරෙත්ත, නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, ඵමමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. යමපි කෙවලික භික්ඛු විතකකවිචාරනං වූපසමා අජකිත්තං සම්පාදනං චේතසො ඵසංදිභාවං අවිතකකා අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ඣති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සමාධිසම්.

48. පුන ච පරං කෙවලික භික්ඛු පිතියා ච පිරිතා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජාතො සුඛඤ්ච කායෙන උපිසංවෙදෙති. යත්තං අරියං ආවික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛවිහාරී'ති, තං තතියං කුතං උපසම්පජ්ඣති.

කෙවඬුය, මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, යෙහු අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීයහිත, විචාරසහිත, විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රියයන් සුවයන් ඇති යම් පළමු දහනක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවෙකජ ප්‍රියසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, භාවපස පැතී යනී. ඔහුගේ සියලු කයා විවෙකජ ප්‍රියසුඛයෙන් නො පැතී යන කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

46. කෙවඬුය, නැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ශුඛාව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකක බව ඇති, විතකීය තැනි, විචාරය තැනි, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රියයන් සුවයන් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රියසුඛයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ කසේ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රියසුඛයෙන් පැතී නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

47. කෙවඬුය, යම්ගේ යටැ උල්පතීන් මතු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිහින් දිග ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිහින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිග වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා සුළු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුළු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතී යිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිය පැතී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද, කෙවඬුය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රියසුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රියසුඛය පැතී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. කෙවඬුය, මහණ තෙමේ විතකී-විචාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතා එකක බව ඇති, විතකීයහිත, විචාරසහිත, සමාධියෙන් පහළ වූ, ප්‍රියය හා සුඛවේදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රියසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයා සමාධියෙන් උපන් ප්‍රියසුඛය පැතී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

48. නැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) කෙවඬුය, මහණ තෙමේ ප්‍රියය ගේ ද විරූපයෙන් (පහ විමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ඛන වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ක වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදී. ආර්යයෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැඹූ ‘උපෙක්ඛන ආත්තේ, සිහි ආත්තේ, සුඛවිතරණ ආත්තේ යැ’ යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෑයා ඉමේමේව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඝෙදාති පරිසංඝෙදාති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාංගා කිංඤ්ච සංඛාලනො කායංගා නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

49. සෙය්‍යථාපි කෙටිකාලීන උපාලිතියං වා පද්ධතියං වා පුණ්ඩරිකිකියං වා අපොකම්බාති උපාලාති වා පද්ධතී වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගාතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව වග්ගා යාව ව මුලා සිතෙන වාරිතා අභිග්ගන්තාති පරිග්ගන්තාති පරිපුරාති පරිපච්චාති, තාංගා කිංඤ්ච සංඛාලනං උපාලාතං වා පද්ධතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අග්ග, එවමේව ඛො කෙටිකාලීන භික්ඛු ඉමේමේව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඝෙදාති පරිසංඝෙදාති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාංගා කිංඤ්ච සංඛාලනො කායංගා නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

50. පුන ච පරං කෙටිකාලීන භික්ඛු සුඛංගා ව පහාතා දුක්ඛංගා ව පහාතා පුඤ්ඤාති සංඝානිසංඝෙදානංගාතං අනුබ්බංගා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධං වතුථං කායං උපසම්පජ්ඣ වතරති. සො ඉමේමේව කායං පරිසුද්ධාති වේතසං පරිගොදානෙන ඵරිතො නිසින්නො ගොති. තාංගා කිංඤ්ච සංඛාලනො කායංගා පරිසුද්ධාති වේතසං පරිගොදානෙන අපච්චං ගොති. සෙය්‍යථාපි කෙටිකාලීන පුරිසො ඔදනෙන වතෙතන සංගිතං පාරුපිතො නිසින්නො අග්ග, තාංගා කිංඤ්ච සංඛාලනො කායංගා ඔදනෙන වතෙතන අපච්චං අග්ග, එවමේව ඛො කෙටිකාලීන භික්ඛු ඉමේමේව කායං පරිසුද්ධාති වේතසං පරිගොදානෙන ඵරිතො නිසින්නො ගොති. තාංගා කිංඤ්ච සංඛාලනො කායංගා පරිසුද්ධාති වේතසං පරිගොදානෙන අපච්චං ගොති. යම්පි කෙටිකාලීන භික්ඛු සුඛංගා ව පහාතා දුක්ඛංගා ව පහාතා පුඤ්ඤාති සංඝානිසංඝෙදානංගාතං අනුබ්බංගා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධං වතුථං කායං උපසම්පජ්ඣ වතරති, සො ඉමේමේව කායං පරිසුද්ධාති වේතසං පරිගොදානෙන ඵරිතො නිසින්නො ගොති, තාංගා කිංඤ්ච සංඛාලනො කායංගා පරිසුද්ධාති වේතසං පරිගොදානෙන අපච්චං ගොති. ඉදංචිකා ගොති සංගිතංගා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් තෙමයි. හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

49. කෙවලසිංහ, යම්ගේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබේර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබේර හෝ දිගෙහි උපත්තේ, දිගෙහි වැඩුණේ, දිගෙන් නොතැබුණේ, දිග තුලා ම ගිලි වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අක් දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දිගෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම පැතිර වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබේරවලා හෝ සිසිල් දිග පැතිර නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, කෙවලසිංහ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් තෙමයි. කාත්පසින් තෙමයි. පුරා ලයි. හැම පරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

50. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) කෙවලසිංහ, මහණ තෙමේ සුබ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඃඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමනස් දෙදෙකාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන ධ්‍යානය ලැබ වෙහෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද නො ගෙන සිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවලසිංහ, යම්ගේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවැ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි දු තැනෙක් නො වන්නේ ද, කෙවලසිංහ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කයා පිරිසිදු පබ්බත සිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවලසිංහ, මහණ තෙමේ සුබ වේදනාව ද දුක් වේදනාව ද පහ කිරීමෙන්, පලමුවෙන් ම සොම්නස් දෙමනසුත් පහ වැ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්ඛාවත් සමාතියත් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවුවන දහන් ලැබ වෙහෙයි. එයින් හෙ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පබ්බත සිතින් පැතිර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබ්බත සිතින් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ යමාධිපතේ වෙයි.

51. පුත ව පරං කෙවසිසු හො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිශොදාදො අතඛිගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආතෙඤ්ජපාතෙත ඤාණදංඝානාය විතතං අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමිහාභුතිකො මානාපෙතතිකසම්මානෙව, ඔදනකුම්මාසුපවයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිද්ධංසතධමෙමා. ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

52. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු මණ්ණි වෙච්චරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අච්ඡා විප්පසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්ව සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඕදානං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා, තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථ කර්තො පච්චවෙසකඛයා: අයං ඛො මණ්ණි වෙච්චරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අච්ඡා විප්පසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්ව සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඕදානං වා පණ්ඩුසුත්තං වා'ති. එවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිශොදාදො අතඛිගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආතෙඤ්ජපාතෙත ඤාණදංඝානාය විතතං අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමිහාභුතිකො මානාපෙතතිකසම්මානෙව, ඔදනකුම්මාසුපවයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනහෙදන-විද්ධංසතධමෙමා. ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

53. යම්පි කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- එවං පජානාති -පෙ- ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති, ඉදම්පි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

51. තව ද (අනෙකක් කියමි.) කෙවසිය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ විත්තොපකෙලය ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදුශිතානාවතාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, තිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදුශිතාශ්‍රතය පිණිස, (පරිකම්) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරියි. හේ “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ඥානාශ්‍රිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ආදී අභරිත් වැඩුණේ ය, අතිස බව ද දුගඳ හරනුවට සුවද විලෙවුන් ඉලියැ යුතු බව ද, ලෙඹ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දන ගනී.

52. කෙවසිය, යම්හේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙක පහල වූ, අවැස් වූ මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, බොවනාදි සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ පඬුවත් වූ හෝ සුයක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අලකති කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අවැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු බොවනාදි ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණෙක. මෙහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ සුයක් අවුනන ලද්දේ වේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, කෙවසිය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, තිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදුශිතාශ්‍රතය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරියි. හෙ තෙම “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ඥානාශ්‍රිතයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අභරිත් වැඩුණේ ය. අතිස බව ද, දුගඳ හරනව සුවද විලෙවුන් ඉලියැ යුතු බව ද, ලෙඹ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, ඒ කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දන ගනී.

53. කෙවසිය, මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත ... මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දනි යන මඟින් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

54. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛතණ් විගතූපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිගෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනිත්ථිං. සෙය්‍යථාපි කෙවලික පුරිසො මුඤ්ඤමිතා ඉසිකං පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා අයං මුඤ්ඤා අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤමිතා තෙව ඉසිකා පබ්බලුතා'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන කෙවලික පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අසි පබ්බලුතා 'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන කෙවලික පුරිසො අභි කරණො උඤ්ඤෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා අයං අභි අයං කරණො, අඤ්ඤා අභි අඤ්ඤා කරණො. කරණො තෙව අභි උඤ්ඤො'ති. එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛතණ් විගතූපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිගෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනිත්ථිං. යමපි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනිත්ථිං, ඉදමපි'ස්ස තොති පඤ්ඤාය.

55. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛතණ් විගතූපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිගෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිසිතං ඉද්ධිවිධං පච්ච-
 නුගොති: එකො'පි හුතී ඛහුඛා හොති. ඛහුඛාපි හුතී එකො හොති. ආවිහාවං තිරෙහාවං තිරෙකුඛිං තිරෙපාකාරං තිරෙපබ්බතං අසජ්-
 මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාශෙ. පඨමියා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරෙති සෙය්‍යථාපි උදුකෙ. උදුකො'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාශො'පි පලලබ්බකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමො'පි චන්ද්‍රිමසුරිගෙ එවංමසිඤ්ඤෙ එවංමහාහුතාමෙ පාණිතා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුහමිලොකාපි කාශෙත වසං විතෙතති.

56. සෙය්‍යථාපි කෙවලික දුකෙකා කුමහකාරො චා කුමහකාරනොචාපි චා සුපරිකම්මකතාය මහතිකාය යං යදෙව හාජනපිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය හං තදෙව කුරෙය්‍ය අභිනිත්තාමෙති-

54. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීපතිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මණ වූ (සංඥා ඉපදවීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසයින් යුත්, විකල නොවූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි. කෙවසිසු, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණයෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රාණය ය, මේ එහි තණබඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රාණ ගසකෙරෙන් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිසු, යම්සේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකක, කොපුව අනෙකක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිසු, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැව ය, තයා එකක, සැවය අනෙකක, සැවය කෙරෙන් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිසු, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීපතිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසයින් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. කෙවසිසු, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසයින් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

55. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීපතිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මණ (=සංඥායට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සංඥාවිබඤ්ඤා පිණිස (අභිඤ්ඤා) පරිකම් සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ වූ සංඥාවිබය (සංඥා කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුතව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සාධී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබ්ධි): පියෙවියෙන් එකෙක් වූ සිටි ද (සංඥා බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළි ද එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකාර බව කෙරෙයි (පෙනී සිටී). අප්‍රකාර බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). සිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පරීතයෙන්. පිටතට, අහසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැවෙනුයේ මැදින් පිතිවිද යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලීම), උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (යට නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අහසෙහි ද පලයින් (=උරුබඬාසනයෙන්) යෙයි. මෙසා මහර්ථි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද්ධර්ම කිරු දෙදෙනා ද අතින් පරාමශීත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (මිබ්මොබ අත යවා) පිරිමදිසි. බම්බෙලා තෙක් ද (සියල්ල) කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

56. කෙවසිසු, යම්සේ දක්ෂ කුම්බලක් හෝ කුම්බලක් හෝ අතැවැත්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම කළ (=සකස් කළ) මැව්වෙන් යම් යම් භාජන පිණෙයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට කිපදවන්නේ ද-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථා චා පන කෙවඬ්ඛි දුකෙඛා දන්තකාණේ චා දන්ත-
කාරන්තවාසී චා සුපරිකම්මකතංගම්. දන්තංගම්. යං යදෙව දන්තවිකතිං
ආකෂඛියා නං තදෙව කරොග්‍ය අභිනිප්පාදෙග්‍ය, සෙය්‍යථා චා පන
කෙවඬ්ඛි දුකෙඛා සුවණ්ණකාණේ චා සුවණ්ණකාරන්තවාසී චා සුපරි-
කම්මකතංගම් සුවණ්ණංගම්. යං යදෙව සුවණ්ණපිකතිං ආකෂඛියා නං
තදෙව කරොග්‍ය අභිනිප්පාදෙග්‍ය, එවමෙව ඛො කෙවඬ්ඛි භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදාතෙ අනඛතණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ
මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛුසොති:
එකො'පි සුඤ්ඤා ඛෙවංගොති -පෙ- යාච භුක්ඛිලොකාපි කායෙත වසං
වතෙතති. යමපි කෙවඬ්ඛි භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත-පෙ-යාච
භුක්ඛිලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති, ඉද්ධිපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

57. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදාතෙ අනඛතණේ
විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිබ්බාය
සොතබ්බාදාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොත-
බ්බාදාය විසුඤ්ඤාය අතිකක්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව
මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඛි පුරිසො අභ්‍යන්ත-
රායනපටිපන්නො, සො සුභණ්ඩාග්‍රහණදායී මුද්දගුතෙකදායී සංඛාරණව-
දෙණිමිසදායී, තස්ස එවමස්ස: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දගුතෙකදායී ඉති'පි
සංඛාරණවදෙණිමිසදායී ඉති'පි, එවමෙව ඛො කෙවඬ්ඛි භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදාතෙ අනඛතණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ
මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විතතං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විසුඤ්ඤාය
අතිකක්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ
දුරෙ සන්තිකෙ ව.

58. යමපි කෙවඬ්ඛි භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා -පෙ- උභො
සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉද්ධිපි'ස්ස
හොති පඤ්ඤාය.

කෙවසිසුත්තය, යමෙකු දක්ෂ දන්තකාරයෙකු (ඇත්දත්ත විසිතුරු ඇ කරන්නෙකු) හෝ දන්තකාරයෙකු ඇත්දත්තෙකු හෝ මොනොවට පිරිසම කළ දන්තකාරය යම් යම් දන්තකාරයකින් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද, කෙවසිසුත්තය, යමෙකු දක්ෂ රත්කරුවෙකු හෝ රත්කරුවෙකු ඇත්දත්තෙකු හෝ මොනොවට පිරිසම කළ රත්කාරය යම් යම් කැමැත්තකින් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද, එසේ ම කෙවසිසුත්තය, මහණ මෙකු සමාසිත සිත පිරිසිදු කළේ, පටිවද්ධ කළේ, අභය රහිත කළේ, උපකල්පන පහ වූ කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මන් කළේ, ස්විත කළේ, අවිල බවට පැමිණි සිටි කළේ යාද්ධිමය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නමුත් උසි. හේ එකෙක් වූ බොහෝ පරිදි වේ ... බහිරොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි යන අනෙකුත් සාද්ධිමය අනුභව කෙරෙයි කෙවසිසුත්තය, මහණ මෙකු සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කළේ...බහිරොව දක්වා ද කසින් වශය පවත්වයි, අනෙකුත් සාද්ධිමය අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වේ.

57. හේ මෙකු සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දීප්තිමත් වූ කළේ, කෙලෙස් රහිත වූ කළේ, උපකල්පන පහ වූ කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මන් වූ කළේ, ස්විත කළේ, අවිල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍යප්‍රාප්තියාද්ධිමය (අවිලකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ඉවණොපමාරය ඉක්ම සිටි දිව්‍ය කසින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂ්‍ය වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විධි ගබ්ද ම අසයි. කෙවසිසුත්තය, යමෙකු මිනිසෙක් දික් මහකට පිටිපන්නේ ද, හේ බෙර හඬන් මිනිසුන්ට හඬන් පණොබෙර හඬන් ගැටබෙර හඬන් යම් හේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට මේ බෙර හඬයි කියාත් මේ මිනිසුන්ට හඬයි කියාත් මේ යක් හඬ යැ, මේ පණොබෙර හඬ යැ, මේ ගැටබෙර හඬ යැ කියාත් මෙකු සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිසුත්තය, පටිපද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙකු සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දීප්තිමත් වූ කළේ, කෙලෙස් රහිත වූ කළේ, උපකල්පන පහ වූ කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මන් (කම්මන්) වූ කළේ, ස්විත කළේ, අවිල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍ය-ප්‍රාප්තියාද්ධිමය සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ඉවණොපමාරය ඉක්ම දිව්‍යකත්තුවෙකින් දිව්‍ය වූත් මානුෂ්‍ය වූත් දුරු වූත් ලං වූත් ද්විධි ගබ්ද අසයි.

59. කෙවසිසුත්තය, ඒ මහණ මෙකු සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කළේ ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂ්‍ය වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද ද්විධි ගබ්ද අසයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

59. සො එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අතඛිනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙත වෙතො-පරිඤ්ඤාය විතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගාලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජානාති. සද්දසං වා විතං සද්දසං විතනනති පජානාති. විතද්දසං වා විතං විතද්දසං විතනනති පජානාති. සමොගං වා විතං සමොගං විතනනති පජානාති. විතමොගං වා විතං විතමොගං විතනනති පජානාති. විකම්මතං වා විතං විකම්මතං විතනනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතං මහග්ගතං විතනනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතං අමහග්ගතං විතනනති පජානාති. සඋතතරං වා විතං සඋතතරං විතනනති පජානාති අනුතතරං වා විතං අනුතතරං විතනනති පජානාති. සමාසිතං වා විතං සමාසිතං විතනනති පජානාති. අසමාසිතං වා විතං අසමාසිතං විතනනති පජානාති. විමුත්තං වා විතං විමුත්තං විතනනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනනති පජානාති.

60. සෙය්‍යථාපි කෙවලිසු ඉති වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩකකජාතිකො ආදයෙ වා පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අචෙත් වා උදක-පතෙත සකං මුඛනිමිත්තං පච්චලෙකඛමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, එවමෙව ඛො කෙවලිසු භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අතඛිනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙත වෙතො-පරිඤ්ඤාය විතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පර-පුග්ගාලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජානාති. සද්දසං වා විතං සද්දසං විතනනති පජානාති. විතද්දසං වා විතං විතද්දසං විතනනති පජානාති. සමොගං වා විතං සමොගං විතනනති පජානාති. විතමොගං වා විතං විතමොගං විතනනති පජානාති. සංඛිතතං වා විතං -පෙ- විකම්මතං වා විතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතං -පෙ- සඋතතරං වා විතං -පෙ- අනුතතරං වා විතං -පෙ- සමාසිතං වා විතං -පෙ- අසමාසිතං වා විතං -පෙ- විමුත්තං වා විතං විමුත්තං විතනනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනනති පජානාති.

61. යමපි කෙවලිසු භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි -පෙ- අවි-මුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනනති පජානාති, ඉදමපි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤාය.

59. හේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ සිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මානම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, වේතස්පඨායඥනය පිණිස (=අනුන්සේ සිත පිරිසිදු දන්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්තියන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දනිසි. රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතෑ සි දනිසි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතෑ සි දනිසි. දොෂ සහිත සිත දොෂ සහිත සිතෑ සි දනී. දොෂරහිත සිත දොෂරහිත සිතෑ සි දනී. මොහසහිත සිත මොහසහිත සිතෑ සි දනී. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතෑ සි දනී. සංක්ඛිත (=නැකුළුණු) සිත නැකුළුණු සිතෑ සි දනී. වික්ඛිත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතෑ සි දනී. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතෑ සි දනී. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතෑ සි දනී. සොත්තර සිත සොත්තර සිතෑ සි දනී. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතෑ සි දනී. සමාහිත සිත සමාහිත සිතෑ සි දනී. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතෑ සි දනී. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතෑ සි දනී. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතෑ සි දනී.

60. කෙවඛස්ස, යම්සේ සැරසෙනසුලු සත්ත්වයන් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ මදුරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබපතෙක හෝ පහත් දියබදුනෙක හෝ සිය මූලසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙය් ඇති තැන් සඳහන් තැනෑ සි දන්නේ ද, එ කී දෙය් නැති තැන දෙය් තැනෑ සි දන්නේ ද, කෙවඛස්ස, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ති වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ සිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මානම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරිසිත් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්තියන්ගේ, අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දනී. සරුග සිත සරුග සිතෑ සි දනී. විතරුග සිත විතරුග සිතෑ සි දනී. සදොෂ සිත සදොෂ සිතෑ සි දනී. විතදොෂ සිත විතදොෂ සිතෑ සි දනී. සමොහ සිත සමොහ සිතෑ සි දනී, විතමොහ සිත විතමොහ සිතෑ සි දනී. සංක්ඛිත සිත සංක්ඛිත සිතෑ සි දනී. වික්ඛිත සිත වික්ඛිත සිතෑ සි දනී. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතෑ සි ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතෑ සි ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතෑ සි ... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතෑ සි ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතෑ සි ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතෑ සි ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතෑ සි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතෑ සි දනී.

61. කෙවඛස්ස, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතෑ සි දනී යන සමක් ආදිද, මෙත් බහුසේ ප්‍රඥාවෙන් වෙසී.

62. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත පුඤ්ඤ-
නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙක-
විතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඥෝපි
ජාතියො තිසස්සා'පි ජාතියො වතස්සා'පි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දඤ්ඤාපි
ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතඤ්ඤාපි ජාතියො
ජාතියකමපි ජාතියකසස්සමපි ජාතියකසකසස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ඨකපෙස
අනෙකෙ'පි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ඨවිවට්ඨකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවං-
තාමො එවංතොතෙතා එවංවණණං එවමානාණො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී
එවමානුපරිගන්තො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-
තාමො එවංතොතෙතා එවංවණණං එවමානාණො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී
එවමානුපරිගන්තො. සො තතො වුතො ඉබ්බපජන්තො'ති. ඉති සාකාරං
සලඤ්ඤාසං අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති.

63. සෙය්‍යථාපි කෙවලික පුරිසො සකමානා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේජ්‍යා,
තමා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේජ්‍යා, සො තමානා ගාමා සකඤ්ඤාව
ගාමං පච්චාගවේජ්‍යා, තස්ස එවමස්සා: 'අහං ඛො සකමානා ගාමා අමු-
ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අච්චාසිං එවං නිසිදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි
අභාසිං. තමාපි ගාමා අමුගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අච්චාසිං එවං
නිසිදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අභාසිං. සො'වති තමානා ගාමා
සකඤ්ඤාව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ
මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත පුඤ්ඤනිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය
විතතං අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං
අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඥෝපි ජාතියො තිසස්සා'පි ජාතියො
වතස්සා'පි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දඤ්ඤාපි ජාතියො විසමපි ජාතියො
තිංසමපි ජාතියො වතඤ්ඤාපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතියකමපි
පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතියකසස්සමපි ජාතියකසකසස්සමපි අනෙකෙ'පි
සංවට්ඨකපෙස අනෙකෙ'පි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ඨවිවට්ඨකපෙස
'අමුත්‍රාසිං එවංතාමො එවංතොතෙතා එවංවණණං එවමානාණො
එවමානුපරිගන්තො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංතාමො
එවංතොතෙතා එවංවණණං එවමානාණො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමානුපරිගන්තො
සො තතො වුතො ඉබ්බපජන්තො'ති. ඉති සාකාරං සලඤ්ඤාසං අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤ-
නිවාසං අනුස්සරති. යමපි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධ-
-මප- අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසං.

62. හෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනි වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි, පුජේ-නිවාසානුගාමී ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත ගොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දහයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිහක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පනහක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවර්තී කල්ප ද, බොහෝ විවර්තී කල්ප ද, බොහෝ සංවර්තී විවර්තී කල්ප ද, “අයෝ තත්ති මේ තම් ඇතියෙම් වීම්. මේ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු පැහැ ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්. මේ බදු (මේතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ තම් ඇතියෙම් වීම්. මේ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම්. මේතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ණාදි වශයෙන් ආහාර සහිත වූ නම්ඟෙන් විසින් උදෙසා සහිත වූ බහුවිධ වූ පුජේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

63. කෙවබ්බය, මෙසේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගම්කට යන්නේ ද, ඒ ගම්නුත් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (තැවත) හේ එ ගමින් සිය ගම්ට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඕනෑම “මම වූ කළි සිය ගමින් අසෝ ගම්ට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම්. ඒ ගම්නුත් අසෝ ගම්ට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම්. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගම්ට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඕනෑම මේ බදු සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවබ්බය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනො-වට ගොමු කෙරෙයි, මොනොවට තැබුරු කෙරෙයි. හේ ‘අයෝ තත්ති මේ තම් ඇතියෙම් වීම්, මේ බදු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මේ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මේ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මේ බදු සුවදුක් විදු-නෙම් වීම්, මේ බදු ආයුසීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ තම් ඇතියෙම්, මේ ගොත් ඇතියෙම්, මේ බදු පැහැසටහන් ඇතියෙම්, මේ බදු ආහාර ඇතියෙම්, මේ බදු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම්, මේතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි’යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිහක් ද, ජාති සතළියක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවර්තී කල්ප ද, බොහෝ විවර්තී කල්ප ද, බොහෝ සංවර්තී විවර්තී කල්ප ද සි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආහාර සහිත වූ උදෙසා සහිත වූ පෙරු වුසු නොසෙක් වැදූරුම් කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. කෙවබ්බය, මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි...අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන ගමෙන් ඇද්ද, මේ ද බහුසේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

64. සො ඵලං සමාහිතං විතොන පරිසුද්ධං පරිශෝදනෙ අනඛණේ විගතාපකාශිලයෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායං විතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතොන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොන පජානාති: 'ඉමෙ වත භොනොතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමික්කාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමික්කාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමික්කාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනොතා සත්තා කායසුචරිතෙත සමික්කාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමික්කාගතා මනොසුචරිතෙත සමික්කාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මා-දිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්ක-න්තමානුසකෙත සතොන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොන පජානාති.

65. සෙය්‍යථාපි කෙවලසිං මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමි පුරිසො සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සො ගෙහං පටිසන්නො'පි රජීයා විනිසඤ්ච-රනො'පි මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ නිසින්නො'පි. තස්ස ඵලමස්ස: ඵතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්ති. ඵතෙ නික්කම්හති. ඵතෙ රජීයා විනිසඤ්චරන්ති. ඵතෙ මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ නිසින්නා'ති. ඵලමෙව ඛො කෙවලසිං හික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධං පරිශෝදනෙ අනඛණේ විගතාපකාශිලයෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත සත්තානං චුතුපපාත-ඤ්ඤායං විතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතොන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොන පජානාති: ඉමෙ වත භොනොතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමික්කාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමික්කාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමික්කාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනොතා සත්තා කායසුචරිතෙත සමික්කාගතා වච්චු-ච්චරිතෙත සමික්කාගතා මනොසුචරිතෙත සමික්කාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතොන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොන පජානාති.

64. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ චූෂ්ණ උපපත්ති දක්නා ක්‍රවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැනෙනාපචාරය ඉක්මැ දක්කා හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ! මේ හවන් සත්තියෝ කායදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, වාග්දුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, මනෝදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, ආර්ථිකයට උපවාද කළහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාවුත ඇතියහ. ඒ මොහු කරුණක බිඳීමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුභේදයෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්සල තමන් පරවශ බැඳීන්) තමනට අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නාහ. මේ හවන් සත්තියෝ වූ කළි කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයක, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, ආර්ථිකයට උපවාද නො කළහ, සම්මදිවු ගත්තාහ, සම්මදිවු වශයෙන් ගත් සීලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාලින් මරණින් මතු යොහන වූ ගති ඇති සහලොච්ච වන්නාහ’ යි මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්සල වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගියා වූ ද සත්තියන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත පුණිත, සුවණි දුර්ගත, සුගත දුර්ගත සත්තියන් දකී. කම්සල වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරු එළැබැ සිටි සත්තියන් දකී.

65. කෙවසිය, යම්කෙසේ සතර මං ගන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් සිව්සේ ගෙට පිවිසෙතැ වුනුත් ගෙන් නික්මෙතැවුනුත් විවිධයෙහි ඇත මැන යත එතැවුනුත්, සිවුමංගන්දිය මැද හුන්නවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැන යෙත්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිය, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු කල්හි දීප්තීන් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්කම කල්හි ස්විත කල්හි නියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ චූෂ්ණ උපපත්ති දක්නා ක්‍රවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මැ පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ! මේ හවන් සත්තියෝ කායදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, වාග්දුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, මනෝදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, ආර්ථිකයට උපවාද කළහ, මිසදිවු වහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ. ඒ මොහු කාලින් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුභේදයෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්ත. එහෙත් මේ හවන් සත්තියෝ වූ කළි කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයක, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, ආර්ථිකයට උපවාද නො කළහ, සම්මදිවු ගත්ත, සම්මදිවු විසින් ගත් සීලාදිය ඇත්තාහ. මොහු කාලින් මරණින් මතු යොහන ගති ඇති සහලොච්ච වන්නාහ” යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද කම්සල වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්තියන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත පුණිත සුවණි දුර්ගත සුගත දුර්ගත සත්තියන් දකී. කම්සල වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරු එළැබැ සිටි සත්තියන් දකී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

66. යමි කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාගිතෙ විතො පරිසුද්ධො -පෙ-
සුතො දුග්ගතො යථාකම්මිපයෙ සතො පජානාති, ඉදං මි'ස්ස නොති
පඤ්ඤාය.

67. යො එවං සමාගිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරිශොදනෙ අතඛණ්ණෙ
විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආතෙඤ්ජාතොතො ආසවානං
බයඤ්ඤායං විතො අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. යො ඉදං දුක්ඛතති
යථාගුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාගුතං පජානාති. අයං
දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාගුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධශාමිනි පටිපදා'ති
යථාගුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාගුතං පජානාති. අයං ආසව-
සමුදයො'ති යථාගුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාගුතං
පජානාති. අයං ආසවනිරෝධශාමිනි පටිපදා'ති යථාගුතං පජානාති. තස්ස
එවං ජාතො ඵලං පස්සො කාමාසවාපි විතො විමුච්චති. භවාසවාපි
විතො විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතො විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති
ඤ්ඤාං නොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බුහුවරිතං, කතං කරණියං, නාපරං
ඉත්තතායාති පජානාති.

68. ඉදං වුච්චති කෙවසිසු අනුසංසතිපාටිසාරියං. ඉමානි ඛො කෙවසිසු
තිණි පාටිසාරියානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා පවෙදිතාති.

69. භුතපුබ්බං කෙවසිසු ඉමසමිඤ්ඤාව භික්ඛුසංඛ්‍යා අඤ්ඤාතරස්ස භික්ඛු-
නො එවං චෙතසො පරිවිතස්සො උදපාදි: කථං නු ඛො ඉමෙ වතනාණේ
මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති, සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝ-
ඛාතු වායොඛාතු'ති. අථ ඛො යො කෙවසිසු භික්ඛු තථාගුතං සමාධිං
සමාපජ්ඣී, යථා සමාගිතෙ විතො දෙවයානියො මහො පාතුරහොසි.
අථ ඛො යො කෙවසිසු භික්ඛු යෙන වාතුමිභාරජ්ඣා දෙවො තෙසුප-
සකම්. උපසංඛ්‍යමිතා වාතුමිභාරජ්ඣෙ දෙවෙ එතදවොච: කථං නු ඛො
ආවුසො ඉමෙ වතනාණේ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. එවං වුතො කෙවසිසු
වාතුමිභාරජ්ඣා දෙවො තං භික්ඛුං එතදවොච: මයමි ඛො භික්ඛු න
ජානාමි යජිමෙ වතනාණේ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. අජි ඛො භික්ඛු වතනාණේ
මහාරජාතො අමොගි අභිකක්ඛතතරා ම පණිතතරා ම. තෙ ඛො එතං
ජාතෙය්‍යං යජිමෙ වතනාණේ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති, සෙය්‍ය-
පීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති.

66 කෙවඩානු, මහණ තෙම මෙසේ සමාතිත සිත පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළැඹා සිටි සතුන් දැකි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

67. හේ මෙසේ සමාතිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ නිෂකලයේ වූ උපකෙලය පහ වූ මාදු වූ කම්කම් වූ ස්විත වූ නිශ්චල බවට පැමිණි සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හෙ තෙමේ ‘මේ දුකැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැකී. ‘මේ දුක් ඉපැදීමට කාරණයැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි (නිවනැ’ යි) ඇති සැටියෙන් දැකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැකී. ‘මොහු ආසුවයෝ යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැකී. ‘මේ ආසුවයන් ඉපැදීමට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැකී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැකී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයාමිනි ප්‍රතිපත්ති යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැකී. මෙසේ දත්තා මෙසේ දත්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ, ඔහු සිත අවිදුසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුව කෙරෙත් මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂණ) ඥානය වේ. ‘භවොත්පත්තිය ක්‍ෂිණ විය (හෙවින්) නැවැත භවයෙකි නොඋපදනා ස්වභාවයට පැමිණියම)’. ‘මහබ්බසර වෑය නිමැවිණි. (සිවු සස්ති සතර මගින් කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම්) කිසි කොටු නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලශක්‍ෂයය පිණිස) යළි දු කටයුතු දූගෙක් නැතැ’ යි හේ දැකී.

68. කෙවඩානු, මෙය අනුශාසනිප්‍රාතිතායථායී යි කියනු ලැබේ. කෙවඩානු, මොහු මා විසින් ම වෙහෙසින් දුන පසක් කොට පවසන ලද තුන් පෙළහරු ය.

69. පෙර වූවක් කියමි. කෙවඩානු, මේ ඩික්ඝතන අතුරෙහි ම වූ මහණක්කට “පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි දී තිරුඳු වෙත් ද?” යි මෙසේ සිතූ විවක්ඛයෙක් උපත. කෙවඩානු, ඉක්කිති ඒ මහණ යමෙසේ සිත සමාතිත කල්හි දෙවයාතික මායීය (දෙව්ශබ්දාලය යන තැනි සංද්ධිවිධඥානය) පහල වී ද එසේ වූ සමාතිතකට සම්මත. කෙවඩානු, ඉක්කිති ඒ මහණ සිවු මහරජයේ දෙවියන් කරා එළැඹිණි ය. එළැඹ ‘ඇවැත්නි, පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙත් ද?’ යි සිවුමහරජයේ දෙවියන් විචාලේ ය. කෙවඩානු, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සිවුමහරජයේ දෙවියෝ “මහණ, අපි දු පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව තිරුඳු වන තැන නො දනුවිම. මහණ, අපට වඩා පැහැසුටු ඇති, යස ඉසුරු ඇදියෙන් අපට වඩා උසස් වූ සිවු වරම් රජුනු තම කෙතෙක් ඇත. පඨවිධාතු ඇදි සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන ඔහු දත්තාග සි සිතමු’ යි ඔහු ඒ මහණකට කීන.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

70. අථ ඛො සො කෙවලිකි භික්ඛු යෙන චත්තාථො මහාරාජානො තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්නිචා චත්තාථො මහාරාජෙ එතදචොචි: කථං නු ඛො
ආවුසො ඉමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති?

71. එවං වුත්තෙ කෙවලිකි චත්තාථො මහාරාජානො තං භික්ඛුං එතද-
චොචු: මග්ගි ඛො භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරි-
සෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං? පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායො-
ඛාතුති. අපි ඛො භික්ඛු තාවතීංසා නාම දෙවො අමොගි අභික්ඛන්තතරො
ච පණීතතරො ච. මග ඛො එතං ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාථො මහා-
භුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝ-
ඛාතු වායොඛාතුති.

72. අථ ඛො සො කෙවලිකි භික්ඛු යෙන තාවතීංසා දෙවො තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්නිචා තාවතීංසෙ දෙවෙ එතදචොචි: කථං නු ඛො
ආවුසො ඉමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති? එවං වුත්තෙ කෙවලිකි
තාවතීංසා දෙවො තං භික්ඛුං එතදචොචු: මග්ගි ඛො භික්ඛු ත ජාතාම
යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවි-
ඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති. අපි ඛො භික්ඛු සකෙකා
නාම දෙවොනම්නෙදු අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො
ඛො ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති.

73. අථ ඛො සො කෙවලිකි භික්ඛු යෙන සකෙකා දෙවොනම්නෙදු
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නිචා සකකං දෙවොනම්නෙදු එතදචොචි: කථං නු
ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍ය-
පීදං: පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති; එවං වුත්තෙ
කෙවලිකි සකෙකා දෙවොනම්නෙදු තං භික්ඛුං එතදචොචි: අග්ගි ඛො
භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති. අපි ඛො
භික්ඛු යාමා නාම දෙවො අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ
ඛො එතං ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති.

74. අථ ඛො සො කෙවලිකි භික්ඛු යෙන යාමා දෙවො තෙනුපස-
ඛකම්. උපසඛකම්නිචා යාමෙ දෙවෙ එතදචොචි: කථං නු ඛො ආවුසො
ඉමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු
ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති? එවං වුත්තෙ කෙවලිකි යාමා
දෙවො තං භික්ඛුං එතදචොචු: මග්ගි ඛො භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ
චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපො-
ඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති. අපි ඛො භික්ඛු හුයොමො නාම දෙව-
පුත්තො අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං
ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතුති.

70. කෙවසිය, ඉක්කිති ඒ මහණ සිවුවරම් රජුන් කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹි “ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොතන්හි දී නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් ද?” යි විචාලේ ය.

71. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සිවුවරම් රජුදරුවෝ ඒ මහණහු බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි දී නො ඉතිරි ව නිරුඳු වෙද්දැ” යි මේ කාරණය අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උසස් වූ තෙතියේ නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ‘පඨවි ආදී මේ සතර මහාභූතයෝ කොහි නිරුඳු වෙත් ද යන මෙය ඔහු නම් දන්නායෙයි සිතමු’ යි කිත.

72. කෙවසිය, ඉක්කිති ඒ මහණ තෙතියේ දෙවියන් කරා ගියේ ය. ගොස් ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ මහාභූත සතර කොහි දී නොඉතිරි ව නිරුඳු වෙත් ද?’ යි විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි තෙතියේ දෙවියෝ එ මහණ බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන සතර මහාභූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙද්ද යන මෙය අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උසුම් වූ සක්දෙව්දු නම් කෙනෙක් ඇත. ඔහු පඨවි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව නිරුඳු වන තැන දකිති යි සිතමහ’ යි කිවු ය.

73. කෙවසිය, ඉක්කිති ඒ මහණ සක්දෙව්දු කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹි ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් ද?’ යි විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සක්දෙව්දු ඒ මහණ බණවා, ‘මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි නිරුඳු වෙද්දැ’ යි මම ද නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ද ඇති, අපට වඩා උසුම් ද වූ යාම නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව නිරුඳු වන තැන ඔවුන් දනිතැ යි සිතමි” යි කී ය.

74. කෙවසිය, ඉක්කිති ඒ මහණ යාම දෙවියන් වෙත ගියේ ය. ගොස් ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී නිරුඳු වෙත් ද?’ යි මෙය විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි යාම දෙවියෝ එ මහණ බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි ව කොහි නිරුඳු වෙත් ද” යි මෙය අපි ද නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උසුම් වූ සුයාම නම් දෙව්දුකෙක් ඇත. ඔහු පඨවි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වන තැන දකිතැ’ යි අපි සිතමහ’ යි කිවු ය.

75. අථ ඛො සො කෙවලිසු, භික්ඛු යෙන සුඤ්ඤා දෙවපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භී, සුඤ්ඤාමං දෙවපුත්තං එතදවොච: කස්ස ඤ ඛො ආවුසො ඉමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවලිසු, සුඤ්ඤාමො දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්තිමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු අපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති. අත්ථි ඛො භික්ඛු භුසිතා නාම දෙවො අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ව පණීතතරො ව. තෙ ඛො එතං ජානෙය්‍යං යත්තිමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති.

76. අථ ඛො සො කෙවලිසු, භික්ඛු යෙන භුසිතා දෙවො තෙනුප-
සඛකම්. උපසඛකම්භී, භුසිතෙ දෙවෙ එතදවොච: කස්ස ඤ ඛො ආවුසො ඉමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපො-
ඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවලිසු භුසිතා දෙවො තං භික්ඛුං එතදවොච: මයමි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්තිමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති. අත්ථි ඛො භික්ඛු සන්තුසිතො නාම දෙව-
පුත්තො අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ව පණීතතරො ව. සො ඛො එතං ජානෙය්‍යං යත්තිමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති.

77. අථ ඛො සො කෙවලිසු, භික්ඛු යෙන සන්තුසිතො නාම දෙව-
පුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භී, සන්තුසිතං දෙවපුත්තං එතදවොච: කස්ස ඤ ඛො ආවුසො ඉමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවලිසු සන්තුසිතො දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්තිමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති. අත්ථි ඛො භික්ඛු නිම්මානරති නාම දෙවො අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ව පණීතතරො ව. තෙ ඛො එතං ජානෙය්‍යං යත්තිමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරු-
ජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති.

78. අථ ඛො සො කෙවලිසු, භික්ඛු යෙන නිම්මානරති දෙවො තෙනුප-
සඛකම්. උපසඛකම්භී, නිම්මානරති දෙවෙ එතදවොච: කස්ස ඤ ඛො ආවුසො ඉමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවලිසු නිම්මානරති දෙවො තං භික්ඛුං එතදවොච: මයමි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්තිමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති. අත්ථි ඛො භික්ඛු සුතිමිත්තො නාම දෙවපුත්තො අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ව පණීතතරො ව. සො ඛො එතං ජානෙය්‍යං යත්තිමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති.

75. කෙවසිසු, ඉක්කිති ඒ මහණ සුයාම දෙවිපුත් කරා ගියේ ය. ගොස් “ඇවැත්නි, පාරිච්ඡි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොතැනි නම් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙත් ද?” යි විමාලේ ය. මෙසේ විමාල කල්හි සුයාම දෙවිපුත් තෙම ‘මහණ, පාරිච්ඡි අප්
තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ කොහි තිරුඳු වෙද්දු යි මම ද නො
දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැසුට ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ කුමන නම්
දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් පාරිච්ඡි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර
මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමින” යි කීවු ය.

76. කෙවසිසු, ඉක්කිති ඒ මහණ කුමන දෙවියන් වෙත ඵලාභියේ ය. ඵලාභි “ඇවැත්නි, පාරිච්ඡි අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ නො
ඉතිරි වූ කොහි තිරුඳු වෙද්දු?” යි විමාලේ ය. මෙසේ කී කල්හි කුමන
දෙවියෝ ඒ මහණ බණවා, “මහණ, පාරිච්ඡි අප් තෙජස් වාසු යන සතර
මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන අපි දු නො දනුමින. මහණ,
අපට වැඩි තරම් පැහැසුට ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සත්කුමන
නම් දෙවිපුතෙක් ඇත. ඔහු පාරිච්ඡි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො
ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන දනිති” යි සිතමින” යි කීවු ය.

77. කෙවසිසු, ඵ කල්හි ඒ මහණ සත්කුමන දෙවිපුතු කරා ඵලා-
භියේ ය. ඵලාභි, ‘ඇවැත්නි, පාරිච්ඡි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර
මහාභූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙත් ද?” යි විමාලේ ය. කෙවසිසු,
ඔහු මෙසේ විමාල කල්හි සත්කුමන දෙවිපුත් “මහණ, පාරිච්ඡි
අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී
තිරුඳු වෙද්දු” යි මම නො දනිමි. මහණ, මට වඩා පැහැසුට ඇති,
මට වඩා උතුම් වූ නිමිණ්ණත්ව නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පාරිච්ඡි
ආදී සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි ව තිරුඳු වන තැන දනිති, යි
සිතමින” යි කී ය.

78. කෙවසිසු, ඵ කල්හි ඒ මහණ නිමිණ්ණත්ව දෙවියන් කරා ඵලාභියේ
ය. ඵලාභි, ‘ඇවැත්නි, පාරිච්ඡි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහා
භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී තිරුඳු වෙත් ද?” යි විමාලේ ය. කෙවසිසු,
ඔහු මෙසේ විමාල කල්හි නිමිණ්ණත්ව දෙවියෝ ඒ මහණ
බණවා, ‘මහණ, පාරිච්ඡි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහා
භූතයන් නො ඉතිරි ව තිරුඳු වන තැන අපි දු නො දනුමින. අපට
වඩා පැහැසුට ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සුතිර්මිත නම් දෙවිපුතෙක්
ඇත. ඔහු පදම් ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව තිරුඳු වන
තැන දනිති” යි සිතමින” යි කීවු ය.

79. අථ ඛො සො කෙවඩ්ඵ, භික්ඛු යෙන සුතිමිත්තො දෙවපුත්තො තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිති සුතිමිත්තං දෙවපුත්තං එතදවොච: කප්ඵ ඛො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති? එවං වුත්තො කෙවඩ්ඵ සුතිමිත්තො දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති. අපි ඛො භික්ඛු පරතිමිත්තවසවන්ති නාම දෙවා අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජානෙය්‍යං යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති.

80. අථ ඛො සො කෙවඩ්ඵ, භික්ඛු යෙන පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවා තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිති පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවෙ එතදවොච: කප්ඵ ඛො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති? එවං වුත්තො කෙවඩ්ඵ පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොච: මයමි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති. අපි ඛො භික්ඛු වසවන්ති නාම දෙවපුත්තො අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං ජානෙය්‍යං යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති.

81. අථ ඛො සො කෙවඩ්ඵ, භික්ඛු යෙන වසවන්ති දෙවපුත්තො තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිති වසවන්ති දෙවපුත්තං එතදවොච: කප්ඵ ඛො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති? එවං වුත්තො කෙවඩ්ඵ වසවන්ති දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති. අපි ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මකායිකා නාම දෙවා අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජානෙය්‍යං යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති.

82. අථ ඛො සො කෙවඩ්ඵ, භික්ඛු තථාරූපං සමාධිං සමාපජ්ඣි යථාසමාසිතෙ විතෙත බ්‍රහ්මයාතිසො මහො පාතුරහොසි. අථ ඛො සො කෙවඩ්ඵ භික්ඛු යෙන බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිති බ්‍රහ්මකායිකෙ දෙවෙ එතදවොච: කප්ඵ ඛො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති? එවං වුත්තො කෙවඩ්ඵ බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොච: මයමි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං, පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති. අපි ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදඤ්ඤසො වසවන්ති ඉක්කරෙ කතතා නිමිත්තා සෙවෙහි සජ්ඣා¹ වසී පිතා භූතභව්‍යාතං අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං ජානෙය්‍යං යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදු'ති.

79. කෙවඩ්ඩය, එ කල්හි එ මහණ සුනිර්මිත දෙවිපුත් කරා එළැඹි-
ගේ ය. එළැඹි, සුනිර්මිත දෙවිපුත්තුට ‘ඇවැත්ති, පෘථිවි අප් තෙජස් වාසු
යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතැන දී නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙද්දැ’යි
විචාලේ ය. කෙවඩ්ඩය, මෙසේ විචාර කල්හි සුනිර්මිත දෙවිපුත් තෙම ඒ
මහණකට ‘මහණ, පෘථිවි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහාභූතයන් නො
ඉතිරි වූ නිරුඳු වන තැන මමත් නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා
පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ පරනිර්මිතවශවර්තී තම දෙවි
කෙතෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පෘථිවි ආදී සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි
වූ නිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමි’යි කී ය.

80. කෙවඩ්ඩය, එ කල්හි ඒ මහණ පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන් කරා
එළැඹිගේ ය. එළැඹි, ඇවැත්ති, පෘථිවි අප් තෙජස් වාසු යන සතර
මහාභූතයෝ කොතැනදී නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ’යි විචාලේ ය.
එසේ විචාර කල්හි පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියෝ ඒ මහණහු බණවා,
‘මහණ, අපි දු පෘථිවි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුඳු
වන තැන නො දනිමු. මහණ, අපට වඩා පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා
උතුම් වූ වශවර්තී තම දෙවිපුතෙක් ඇත. පෘථිවි ආදී සතර මහා-
භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි නිරුඳු වෙත් දැයි ඔහු දනිති යි සිතමි’යි
ඔහු කිවු ය.

81. කෙවඩ්ඩය, එ කල්හි ඒ මහණ ව්‍යවත් දෙවිපුත්තු කරා එළැඹි-
ගේ ය. එළැඹි, ‘ඇවැත්ති, පෘථිවි අප් තෙජස් වාසු යන සතර
මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොතැනදී නිරුඳු වෙත් දැ’යි ඔහු විචාලේ ය.
කෙවඩ්ඩය, මෙසේ විචාර කල්හි, ව්‍යවත් දෙවිපුත් ඒ මහණකට
‘මහණ, පෘථිවි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහාභූතයෝ නො
ඉතිරි වූ කොතැනදී නිරුඳු වෙත් දැ’යි මම ද නො දනිමි. මහණ,
අපට වඩා පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් බ්‍රහ්මකායික තම දෙවි
කෙතෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පෘථිවි ආදී සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ
නිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමි’යි කී ය.

82. කෙවඩ්ඩය, එ කල්හි එ මහණ යම්සේ සිත යමානිත කල්හි බ්‍රහ්ම-
යානික මාහීය (බ්‍රහ්මාණ්ඩය යන මග) පහල වී ද, එසේ වූ සමාධියකට යම-
වැදිණ. කෙවඩ්ඩය, ඉක්බිති ඒ මහණ බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් කරා
එළැඹිගේ ය. එළැඹි බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් බණවා ‘ඇවැත්ති, යම්
තැනෙක දී පෘථිවිබාහු අප්බාහු තෙජස්බාහු වාසුබාහු යන සතර
මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් තම, ඒ කොහි දැ’ යි විචාලේ ය.
කෙවඩ්ඩය, එකල්හි බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ එ මහණකට ‘මහණ, පෘථිවි
අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි
නිරුඳු වෙද්දැ’යි අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැයුපු
ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ, මහාබ්‍රහ්ම වූ, සියල්ල මැඩ පවත්නා, කිසිවකු
විසින් නො මඩනා ලද, එකානන්තයෙන් සියල්ල දක්නා, සියල්ල
තමා වශයෙන් පවත්වන, සියල්ලට ඊශ්වර වූ, සියල්ලෙහි කැමැති වූ, සියල්ලෙහි
මැවුම්කරු වූ, සියල්ලකට ශ්‍රේණි වූ, සියල්ල සකස් කරන,
පුරුදු කළ වශිකා ඇති, උපත් ද උපදනා ද සත්තව පිය වූ, බ්‍රහ්මයෙක්
ඇත. ‘මේ පෘථිවි අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහා භූතයන් ඉතිරි
නො වූ නිරුඳු වන තැන ඔහු දනිති යි සිතමි’යි කී ය.

83. “කතං පනාට්ඨසො එතරති සො මහාබ්‍රහ්මා?”ති “මයමපි බො භික්ඛු න ජාතාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා’ති. අපි ච භික්ඛු යථා කිම්පතා දිස්සන්ති ආලොකො සඤ්ජායති ඕහාසො පාතුහවතී, බ්‍රහ්මා පාතුහවස්සති. බ්‍රහ්මිනො හෙතං පුබ්බතිම්පතං පාතුහාචාය යද්දං ආලොකො සඤ්ජායති ඕහාසො පාතුහවතීති. අථ බො සො කෙවලික මහාබ්‍රහ්මා න චිරස්සෙව පාදුරහොසි. අථ බො සො කෙවලික භික්ඛු යෙන මහාබ්‍රහ්මා තෙනුපසබ්බමි. උපසබ්බමිඤ්ඤා නං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: කත්ථ ඤු බො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති? එවං වුත්තෙ කෙවලික සො මහාබ්‍රහ්මා නං භික්ඛුං එතදචොච: අහමම් භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදස්සො වසවතති ඉස්සරො කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍යා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති.

84. දුතියමපි බො සො කෙවලික, භික්ඛු නං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: න බො’හං නං ආට්ඨසො එවං පුච්ඡාමි: කිමපි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදස්සො වසවතති ඉස්සරො කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍යා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති? එවඤ්ඤා බො අහං නං ආට්ඨසො පුච්ඡාමි: කත්ථ ඤු බො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති? දුතියමපි බො කෙවලික සො මහාබ්‍රහ්මා නං භික්ඛුං එතදචොච: අහමම් භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදස්සො වසවතති ඉස්සරො කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍යා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති.

85. තතියමපි බො සො කෙවලික, භික්ඛු නං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: න බො’හං නං ආට්ඨසො එවං පුච්ඡාමි: කිමපි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදස්සො වසවතති ඉස්සරො කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍යා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති? එවඤ්ඤා බො අහං නං ආට්ඨසො පුච්ඡාමි: කත්ථ ඤු බො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති?

83. “ඇවැත්ති, ඒ මහාබ්‍රහ්මයා දැන් කොහි වෙසේ ද?”යි. “මහණ, බ්‍රහ්මයා යම් පෙදෙසක හෝ යම් දෙසක හෝ යම් තැනක හෝ ඇතැයි අපි දුන්නො දනුමින. මහණ, එහෙත් යම් තෙසෙකින් පෙරනිමිති දක්නා ලැබේ ද: (ලොච්ඡා) එළියෙන් හට ගනී ද, ආලෝකයෙන් පහල වේ ද, එයින් බ්‍රහ්මයා පහල වන්නේ ය. එළියෙන් හටගනී, ආලෝකයෙන් පහල වෙයි යන යමක් වේ නම්, මෙය ඛණ්ඩයක් පහල වීමට පෙර නිමිත්ත යැ” යි බ්‍රහ්මකාසික දෙවියන් කිවු යැ. කෙවලිකය, එ කල්හි නොබෝ වෙලාවෙකින් ම ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම පහල විය. කෙවලිකය, එ කල්හි ඒ මහණ මහබ්‍රහ්ම කරා එළැඹිණි. එළැඹ, “ඇවැත්ති, පඨවියාතු අපොඨාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වැ කොහි දී නිරුඳ්ධ වෙත් ද?” යි මේ කාරණය ඒ මහබ්‍රහ්ම විචාරේ ය. කෙවලිකය, මෙසේ විචාර කලා ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙම, ‘මහණ, මම බ්‍රහ්ම වෙමි. මහබ්‍රහ්ම වෙමි. සියල්ල මැඬ පවත්වන්නෙමි වෙමි කිසිවකු විසිනු නො මිනිනා ලද්දෙමි වෙමි. එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි. සියල්ල සිය වශයෙහි පවත්වන්නෙමි වෙමි. හැමට ඊශ්වර වෙමි. සියල්ලෙහි කැරිය වෙමි. සියල්ල මවන්නා වෙමි. හැමට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙමි. ලොව සතුන් බෙදන්නා වෙමි. පුරුදු කල වශිනා ඇතියෙමි වෙමි. උපන්නන්ගේ ද උපදින්නවුන්ගේ ද පියා වෙමි” යි ඒ මහණහට කී ය.

84. කෙවලිකය, දෙවෙනි වර ද ඒ මහණ ඒ මහබ්‍රහ්මහට, “ඇවැත්ති, තෙපි බ්‍රහ්ම වනු ද? මහබ්‍රහ්ම වනු ද? ලොව මැඬ පවත්වන්නෝ වනු ද? කිසිවකු විසින් නො මැඬ ලන ලද්දෝ වනු ද? එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෝ වනු ද? ලොව තමන් වශයෙහි පවත්වන්නෝ වනු ද? ඊශ්වර වනු ද? කැරිය වනු ද? නිමිත්ත වනු ද? ලොවට ශ්‍රේෂ්ඨ වනු ද? ලොව බෙදන්නෝ වනු ද? පුරුදු වශිනා ඇතියෝ වනු ද? උපන්නවුන්ගේ උපදනාවුන්ගේ පියා වනු ද?” යි මෙසේ තොප නො විචාරමි. වැලි, ඇවැත්ති, පඨවියාතු අපොඨාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වැ කොතන්හි නිරුඳ්ධ වෙද්දු යි මේ සෙයින් ම තොප විචාරමි” යි කී ය. කෙවලිකය, දෙවෙනි වර ද ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙම එ මහණහට “මහණ, මම බ්‍රහ්ම වෙමි. මහබ්‍රහ්ම වෙමි. ලොව මැඬ පවත්වනුයෙමි වෙමි. කිසිවකු විසින් නො මිනිනා ලද්දෙමි වෙමි. එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි. ලොව සිය වශයෙහි පවත්වනුයෙමි වෙමි. ඊශ්වර වෙමි. කැරිය වෙමි. නිමිත්ත වෙමි. ලොවට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙමි. ලොව බෙදන්නෙමි වෙමි. පුරුදු වශිනා ඇතියෙමි වෙමි. උපන් උපදනා හැමගේ පියා වෙමි” යි මේ බව කී ය.

85. කෙවලිකය, තෙවෙනි වර ද ඒ මහණ ඒ මහබ්‍රහ්මහට “ඇවැත්ති, තෙපි බ්‍රහ්ම වනු ද? මහාබ්‍රහ්ම වනු ද? අභිභූ වනු ද? අනභිභූ වනු ද? සම්ප්‍රසි වනු ද? වශමර්ති වනු ද? ඊශ්වර වනු ද? කැරිය වනු ද? ශ්‍රේෂ්ඨ වනු ද? ලොව බෙදන්නෝ වනු ද? වශි වනු ද? භූතභව්‍යයන්ගේ පියා වනු ද?” යි නො විචාරමි. වැලි, පාටිව් අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි ව නිරුඳ්ධ වන තැන විචාරමි” යි කී ය.

86 අළු බෝ සො කෙවසි මහාබ්‍රහ්මා නං හික්කු. බාහංග ගතෙතා ඵකමන්තං අපතෙතා නං හික්කු ඵතදවොච: ඉමෙ බෝ මං හික්කු බ්‍රහ්ම-කාසිකාදෙවං ඵලං ජාතනති: තත්ති කිසුචි බ්‍රහ්මනො අදිට්ඨං, තත්ති කිසුචි බ්‍රහ්මනො අදිට්ඨං, තත්ති කිසුචි බ්‍රහ්මනො අසථිතතනති. තසමාහං තෙහං සමුච්චාන බ්‍රහ්මාහං. අහමි බෝ හික්කු න ජාතාමි යජිතෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිභෙසා නිරුජ්ඣන්ති, භෙසාපිදො: පඨවිධාතු ආපො-ධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති. තසමාසිහ හික්කු තුග්ගෙවෙතං දුක්ඛං භුග්ගෙවෙතං අපරද්ධං යං තිං තං භගවන්තං අතිසිති: ඛෙතිං පරිභෙසං ආපජ්ඣි ඉමිංග පඤ්ඤාංග භවසාකරණං. ගච්ඡති හික්කු තමෙව භගවන්තං උපසම්බුද්ධිං ඉමං පඤ්ඤාං පුට්ඨං. යථා ව තෙ භගවා බ්‍රහ්මාරොති තො නං බ්‍රහ්මාරොති.

87. අප බොහෝ කෙටිකිසි, හිකුටු සෙසරාපි නම් බලවා පුරිසෝ සම්මිකුර්තං වා බාහං පසාරෙස පසාරිතං වා බාහං සම්මිකුර්තං එව-
මෙව බොහෝ බුහුමොකෙ අනතරහිතො මම් පුරිසෝ පාතුරුහොසි. අප
බොහෝ කෙටිකිසි, හිකුටු මං අභිවාදෙතීය එකමනං නිසිදි. එකමනං
නිසිනොහො බොහෝ කෙටිකිසි සො හිකුටු මං එතදවොච: කන් තු බොහෝ හනෙත
ඉමෙ වතනාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙසරාපිදං පඨවිඛාතු
ආපොඛාතු තෙරොඛාතු වාසොඛාතු'ති?

88. එවං වුතෙන අහං කෙවසිං තං භික්ඛුං එතදභවාචො: භූතපුබ්බං භික්ඛු සංඞ්ඤිකා වාණීරු තීරදංසිං සකුණං ගජකභි: නාවාය සමුද්දං අපෙකිංගාගතති. තෙන අතීරදංසිනිගං නාවාය තීරදංසිං සකුණං මුඤ්චන්ති. සො ගච්ඡෙති පුරුසිමං දිසං, ගච්ඡති දක්ඛිණං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති උඤ්චං, ගච්ඡති අනුදිසං. සථෙ සො සමන්තා: තීරං පසාති, තථාගතකො ව¹ තෙති. සථෙ පන සො සමන්තා: තීරං න පසාති, තමෙව නාවං පච්චාගච්ඡති. එවමෙව ඛො තිං භික්ඛු යතො යාව චුග්ග්ලොකා පරිගහසමානො ඉමිංසා පඤ්ඤායා වේශ්ශාකරණං නාඤ්ඤා, අථ මමිඤ්ඤෙව සන්තිකෙ පච්චාගතො. න ඛො එසො භික්ඛු පඤ්ඤා: එවං පුච්ඡතඤ්ඤා: “කසා නු ඛො ගන්තො ඉමෙ චිත්තාඤ්ඤා මහාභූතා අපරිගහනා තීරාඤ්ඤාති, සෙස්සපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙරො-ධාතු වායොධාතු’ ති? එවඤ්ච ඛො එසො භික්ඛු පඤ්ඤා: පුච්ඡතඤ්ඤා:

1. කර්ම, ප්‍රතිපත්ති, ව, සහ,

86. කෙවර්ගය, එ කලා ඒ මහබ්බා ඒ මහණු අතින් ගෙන එක් පසකට ඉවත් කොට, 'මහණ, බබ්බු නොදත් කිසිත් නැතැයි, බබ්බු නොදුටු කිසිත් නැතැයි, බබ්බු පසක් නොකළ කිසිත් නැතැ' යි මේ බ්‍රහ්ම-කාසික දෙවියෝ මෙසේ මා දතින්. මහණ, එහෙයින් ඔවුන් හමුගෙහි මම හෙළි නො කෙළෙමි. මහණ, 'පඨව්වාදු ආපොඛාදු තෙජොඛාදු වායොඛාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොහිදී නිරුඳු වෙත් දැ'යි මෙය මමත් නො දතිමි. එහෙයින් මහණ, යම්වෙලෙකු වූ යුගෙත් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඉක්මැ ගොස් මේ පැණය විසඳ ගැන්ම පිණිස පිටත්හි සෙවීමට පැමිණෙහිද, ඒ යුගෙත්හු විසින් ම කළ නොමනා දූගෙකි. යුගෙත්හු විසින් ම කළ වරදෙකි. මහණ, යුගෙත් යන්නා. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම වෙත එළඹ මේ පැණය විවාරන්නා. යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යුගෙත්තට එය විසඳන සේක් ද, එසේ ම එය පිළිගන්නා"යි කී ය.

87. කෙවර්ගය, එ කල්හි එ මහණ යම්සේ ශක්තිමත් මිනිසෙක් වක් කළ අත හෝ දික් කරන්නේ ද, දික් කළ අත හෝ වක් කරන්නේ ද, එසේ ම යුහු ව බබ්ලොවෑ අතුරුදහන් වූයේ මා ඉදිරියේ පෙනී සිටියේ ය. කෙවර්ගය, ඉක්කිති ඒ මහණ මා වෑද පසක හිඳ ගත්තේ ය. කෙවර්ගය, එ මහණ පසක හුන්නේ ම "වහන්ස, පඨව්වාදු ආපොඛාදු තෙජො-ඛාදු වායොඛාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතක්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ"යි මෙය විමසේ ය.

88. කෙවර්ගය, එ මහණ මෙසේ විමසූ කලා මම එ මහණතට මෙය කිමි: "මහණ, පෙර වූවක් කියමි. මුහුදුවෙලෙන්දෝ තෙර දක්නා ලිහිණියකු ගෙන නැවෙකින් මුහුදු වදිත්. නැව තෙරක් නො දක්නා කලා තෙර දක්නා ලිහිණියා මුදත්. හේද පෙර දිගට යේ ම ය. දකුණු දිගට ද යේම ය. පැලදිගට ද යේම ය. උතුරු දිගට ද යේම ය. උඩට ද යේම ය. අනුදිගට ද යේම ය. ඉදින් හේ භාත්පසා තෙරක් දක්නේ නම්, එසේ හිසේ ම වෙයි (යළි නො ම එයි). ඉදින් හේ භාත්පස තෙරක් නො දක්නේ ද, ඒ නැවට ම පෙරලා එයි. මහණ, එ පරිද්දෙන් ම තෝ බබ්ලොව දක්වාත් සොයනුගෙහි මේ පැණයේ විෂාදීමක් නො ලද්දෙහි ද, එහෙයින් යළි මා වෙත ම පෙරලා ආගෙහි. මහණ, පඨව්වාදු ආපොඛාදු තෙජොඛාදු වායොඛාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතක්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ"යි මෙසේ මේ පැණය නො විමසූ යුතු. මහණ, මේ පැණය මෙසේ (මේ මතු දක්වෙන පරිදි) ම විමසූ යුතු:

කථං අපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති,
කථං දීඝඤ්ච රක්ඝඤ්ච අභ්‍රං ඵුලං සුභාසුතං,
කථං නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.

තත්‍ර වෙය්‍යාකරණං හවති:

විඤ්ඤාණං අනිදුක්ඛතං අනන්තං සබ්බන්තා පනං
එතං අපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති
එතං දීඝඤ්ච රක්ඝඤ්ච අභ්‍රං ඵුලං සුභාසුතං
එතං නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.
විඤ්ඤාණස්ස නිෂරුණං එතෙතං උපරුජ්ඣති.

ඉදම්මෙවාච හගමා. අතතම්මෙනා කෙවබ්බසා හතපත්තිප්‍රතොතා හගවමනා
ගාසිතං අභිනන්දීති.

කෙවබ්බසුත්තං නිවසිතං එකාදගමං.

පඨවිබාහු, ආපොඛාහු, තෙජොඛාහු, වායොඛාහු සම්බන්ධ උපාදිතය වූ හෙවත් කම්මාදිත් හටගත් මේ බමි සමූහය කොතන්හි නො පිහිටා ද? දික් ලුහුහු කුළුමනත් ඉටුඅනිටු (උපාදිතය) රූප කොතන්හි (කුමකට පැමිණ) නො පිහිටා ද? තම්මරු දෙක කොතන්හි නො ඉතිරි ව තිරුඳු වේ ද?” (මහණ, මෙසේ මේ පැණය විමාල සුතු.)

එහි විකෘදිම මෙසේ වෙයි:

දතසුතු බැවින් විඤ්ඤාණ නම් වූ නිවන අතිදර්ශන ය. (ඇතින් නො දැක්ක හැකි බැවින් නිදර්ශන රහිත ය). උපාදවය යන අන්ත නැති බැවින් අන්ත රහිත ය. හැම අතින් (බැස්ස හැකි කම්මෙන්) තොට ඇත්තේ ය. මෙහි (මේ නිවනට පැමිණ) පෘථිවිබාහුව ද ආපොඛාහුව ද තෙජොඛාහුව ද වායොඛාහුව ද නො පිහිටයි. මෙහි දික්ලුහුහු කුළුමනත් ඉටුඅනිටු නාම රූප නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙයි. වර්ම (අන්තිම) විඤ්ඤාණයේ නිරෝධයෙන් මේ නිවනෙහි (මේ නිවනට පැමිණ) මේ බමි සමූහය තිරුඳු වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේතු. කෙවලය ගැහැවිටුන් තෙම සතුටු සිතැතිගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්තේ ය.

එකොළොස් වන කෙවලය සුත්‍රය නිමයේ ය.

ලොහිව්වසුන්.

1. එවං මේ සුතං. එකං සමයං ගගවා ගොසලසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමනෙනති භික්ෂුසතෙති යෙන සාලවතීකා තදවසරී. තෙන ඛො පන සමයෙන ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණෝ සාලවතීකං අර්කාවසති සතතුස්සදං සත්ථිකත්වස්සදකං සබ්බඤ්ඤං රුජගොභං රඤ්ඤං පනෙනදිතා කොසලෙන දිත්තං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන ලොහිව්වසු බ්‍රාහ්මණස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං. උපානතං හොති: ඉධ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා කුසලං ධම්මං අභිග්‍රහෙත්ථයා, කුසලං ධම්මං අභිගතත්ථා න පරස්ස ආරෙවෙය්‍යා, කිං හි පරෙ පරස්ස කරස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරුණං ඛකිනං ජිනිකා අඤ්ඤං තචං ඛකිනං කරෙය්‍යා? එවං සමපදම්දං පාපකං ලොහධම්මං වද්දම්, කිං හි පරෙ පරස්ස කරස්සති'ති.

3. අගස්සාසි ඛො ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණෝ: සමණෝ ඛුද්‍ර ගො ගොතමො සකාපුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො කොසලසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමනෙනති සාලවතීකං අනුපානෙනා. තං ඛො පන ගවන්තං ගොතමිං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ඉතිපි සො ගගවා අරහං සමමාසම්මුඤ්ඤා පිඤ්චාරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමිත්‍රස්සාතං බ්‍රුද්ධා ගගවා, සො ඉමිං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණ්‍යබ්‍රාහ්මණිං. පරං සදෙවමිත්‍රස්සං සයං අභිඤ්ඤා සවිජ්ජකත්ථා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙවසත්ථි ආදිකල්‍යාණං මරේකිකල්‍යාණං පරියොසත්තකල්‍යාණං සාත්ථං සමාසඤ්ඤං තෙවලපරිපුර්ණණං පරිපුර්ණං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු ඛො පන තථාරුපානං අරහතං දස්සානං ගොතිති.

4. අථ ඛො ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණෝ හෙසිකං නතාපිතං අමනෙතසි: එහි තිං සමි ගෙසිකෙ, යෙන සමණෝ ගොතමො තෙත්‍රපසබ්බමි. උපසබ්බමිත්ථා මිම වචනෙන සමණං ගොතමිං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලුත්ථාතං බලං ථාපුට්ඨාරං පුච්ඡ්: ලොහිව්වො ගො ගොතමි බ්‍රාහ්මණෝ ගවන්තං ගොතමිං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලුත්ථාතං බලං ථාපුට්ඨාරං පුච්ඡති. එවඤ්ඤා ව්‍යද්ධි: අභිව්‍යසෙතු කිර ගමං ගොතමො ලොහිව්වසු බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය ගතතං සද්ධිං භික්ෂුසංඝෙකනාති.

ලොහිව ව සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අන්‍ය ලදී. එක් සමයක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රටා සැරි සරන සේක්, සාලවනිකා නම් ගමට බව සේක. එ සමයෙහි ලොහිව ව බමුණු තෙම (මිනිස් ගව මිත්‍ර ඇත් අස් ඇ) සතුන්ගෙන් ගැවැසුණු, තණ දඬු දින ඇති, බොහෝ ධාන්‍ය ඇති, පසේනදී කොසොල් රජු පිසින් බබ්‍රදයෙන් තමනට පමුණු කොට දුන් රුජගොහු වූ රාජදාය වූ සාලවනිකා ගමට අසිපති වැ වෙසෙයි

2. එ සමයෙහි ලොහිව ව බමුණුගට “මේහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබ එය මෙරමාව නො කියා යුතු ය. (තමන් ලත් කුසල් දම් තෙමේ ම ගරු කොට පිසිය යුතු.) අනෙකෙක් (අනුසාසිතයෙක් අනෙකකුට) (අනුසාසකයෙක් හට) කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? තමාගේ පරණ බැඳුමක් සිදු අත්අළුව බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මේ පරහට කීමේ රුචියත් එසේ ම ලාමක වූ ලොහ වර්ණයකැ සි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකක් හට කුමක් නම් කරන්නේ ද?” යි මෙසේ වූ ලාමක මිහදිටෙක් උපන්නේ වෙයි.

3. ලොහිව ව බමුණු තෙම (රටෙහි පැතිරු හිග) මතු දක්වෙන කළුව ඇසි ය: “හට්ඨනි, සැහැපුත් වූ, සැහැකුලෙන් තිත්මැ පැවැදි වූ මහණගොසුම්පු වනාහි මහණුන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රටා සැරි සරනුන් සාලවනිකාවට පැමිණියහ. ඒ භාග්‍ය-වත්තු මේ මේ කරුණින් රහත්, සම්මාසම්බුද්ධ, විද්‍යයෙන් හා සරණින් හා යුතුමහ, සුගතහ, ලොව දකුටහ, තමනට වැඩිතරම් එකක්සු නැති පුරිස්දම් සැරියහ, දෙවිමිනිස්තට සපරහ, බුදු හ, හගවත් හ. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව - මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත මේ සත්මුව දකුමු ම සිය වෙසෙයි නුවණින් දත පසක් කොට ලොවට දන්වති. ඔබ මුල කරුණ මැද කරුණ අග කරුණ වූ, මනා අරුත් ඇති, පිරිසුන් විසුන් ඇති, හැම සැටියෙන් පිරිසුන්, පිරිසිදු දහම් දෙසති. එසේ දෙසනුන් සසුන්බබ්‍රදර පවසති. එබඳු රහතුන් දක්ම වූ කළු මනා එකෙකැ’යි ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ වූ මනා කිතුහමෙක් උස් වැ නැංගේ වේ” යනු යැ.

4. එක්කිනි ලොහිව ව බමුණු ගෙසිකා නම් තැනැටියා බණවා, “සගය, ගෙසිකා, මහණ ගොසුමින් වෙත ය. ගොස් ‘පින්වත් ගොසුමාණනි, ලොහිව ව බමුණු පින්වත් ගොසුමාණන් ආබාධ නැති නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුව මහරණ ඇති නිසා විවාර’යි මා බසින් මහණ ගොසුමාණන් ආබාධ නැති නිසා, රෝග නැති නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා විවාරව. පින්වත් ගොසුමාණෝ මහණමුළුව හා සෙට දවසට ලොහිව ව බමුණාගේ බත ඉවසන් වා සි ද කියව” යි කී ය.

5. එවං භනෙතති ඛො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස උට්ඨස්සුතො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං එතදචොචි: ලොභිච්චො භනෙත බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අප්පාඛාධං අප්පාතඛිකං ලහුට්ඨානං බලං එංසුචිභාරං පුච්ඡති. එවස්සුචි වදෙති. අභිවාසෙසදු කීර භනෙත භගවා ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසනාති. අභිවාසෙසි භගවා දුණ්භිභාවෙන.

6. අථ ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො අභිවාසනං විදිතො උට්ඨායං සනා භගවන්තං අභිවාදෙතො පදකම්ණං කතො යෙන ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණං එතදචොචි: අපො-චුම්භා ඛො මයං භනෙත තච වචනෙත තං භගවන්තං. ලොභිච්චො භනෙත බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අප්පාඛාධං අප්පාතඛිකං ලහුට්ඨානං බලං එංසුචිභාරං පුච්ඡති. එවස්සුචි වදෙති. අභිවාසෙසදු කීර භනෙත භගවා ‘ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසනා’ති. අභිවුත්ථස්සුචි පන තෙන භගවතාති.

7. අථ ඛො ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතතියා අවමයෙන සකෙ නිවේසනෙ පණීතං බාදනීයං භොජනීයං උට්ඨාදපෙතො භෙසිකං නභාපිතං ආමිනෙතසි: එහි තිං සම්ම භෙසිකෙ යෙන සම්මෙණො ගොතමො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො සම්මෙණස්ස ගොතමස්ස කාලං ආරොචෙහි: කාලො ගො ගොතම නිට්ඨිතං භතතනති. එවං භනෙත’ති ඛො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස උට්ඨස්සුතො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො කාලං ආරොචෙහි: කාලො භනෙත. නිට්ඨිතං භතතනති. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසම්මං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසන යෙන සාලච්ඡිකා තෙනුපසඛිකමි.

8. තෙන ඛො පන සම්මෙත භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්භො: හොති. අථ ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං එතදචොචි: “ලොභිච්චස්ස භනෙත බ්‍රාහ්මණස්ස එච්චරූපං පාපකං දිට්ඨිතං. උප්පන්නං: ඉධ සම්මෙණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්තො න පරස්ස ආරොචෙය්‍ය. කිං හි පරො පරස්ස කර්සෙති. සෙය්‍යථාපි පුරාණං බ්‍රහ්මනං ජිද්දිතො අඤ්ඤං තචං බ්‍රහ්මනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කර්සෙති”ති. සාමු භනෙත භගවා ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිතො විවේචෙතු”ති. “අප්පෙවතාම සියා භෙසිකෙ අප්පෙවතාම සියා භෙසිකෙ”ති.

5. “එසේ ය, ස්වාමිනි”යි හෙසිකා නැහැටි ලොහිව්ව බමුණුට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේ ය. ගොස් ඔබ වැද පසෙක හුන්නේ ය. පසෙක හුන් ම හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, ලොහිව්ව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිර්වාණ නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සැප විතරණ ඇති නිසා විවාරයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඩික්කභත හා සෙට දවසට ලොහිව්ව බමුණාගේ බත ඉවත්ත සේක් ව”යි මෙසේත් කියා යෑ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිහඩ බැවින් එය ඉවැසු සේක.

6. ඉක්බිති හෙසිකා නැහැටි තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවැසු කියා දැන, හුතස්තෙන් නැගී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට, ලොහිව්ව බමුණා කරා ගියේ ය. ගොස් “වහන්ස, ලොහිව්ව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිර්වාණ නිසා, නිරෝග නිසා හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුච පුසුම් ඇති නිසා විවාරයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඩික්කභත හා සෙට පිණිස ලොහිව්ව බමුණුහුගේ බත ඉවත්ත සේක් ව යි මෙසේ ලොහිව්ව බමුණු කියායෑ යි ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඔබ වචනයෙන් සැල කලමහ”යි ලොහිව්ව බමුණාට කී ය.

7. ඉක්බිතිතෙක් ලොහිව්ව බමුණු එරැය ඇවැමෙන් සිය නිවෙස්හි ප්‍රණීත බෞද්ධ භෝජ්‍ය පිළියෙල කරවා හෙසිකා නැහැටියා බණවා, “සගය, හෙසිකා, මෙහි එව, තෝ මහණගොසුමත් කරා යා. ගොස් ‘පින්වත් ගොසුමාණනි, වඩිනුවට කල් යෑ. බත පිළියෙල කොට නිම වී යෑ’යි මහණ ගොසුමාණනට කල් දන්වව”යි කී ය. ‘එසේ ය ස්වාමිනි’ යි කියා ම හෙසිකා නැහැටි ලොහිව්ව බමුණාට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ගියේ ය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වැද පසෙක සිටියේ ය. පසෙක සිටියාවූ හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, වඩිනුවට කල් ය. බත පිළියෙල කොට නිම වී යෑ” යි සැල කෙළේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුගෙහි හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන මහණගණයා හා ශාලවතීකා ගම්ව වැඩි සේක.

8. එ කල්හි හෙසිකා නැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුපසින් ඔබ හා ම ගියේ වෙයි. එ කලා හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල්දහම් ලැබ ගන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබූ එය පරතට නො කිය හුතු ය. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කම් කරන්නේ ද? පැරැණි බැඳුම් සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මෙද එසේම ලාමක ලොහබ්බිසෙකැයි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද?” යි ලොහිව්ව බමුණාට මෙබඳු ලාමක මිහදිවෙක් උපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොහිව්ව බමුණුහු මේ ලාමක මිහදිවෙත් බුදුන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය. “හෙසිකා, මැනව් එය වනු ඇත. හෙසිකා, මැනව්. එය වනු ඇතැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක.

9. අථ ඛො භගවා යෙන ලොහිව්වසානං බ්‍රාහ්මණස්ස නිවේසනං තෙනු පසඛකම්. උපසඛකම්භිං පඤ්ඤාතෙත ආසනෙන නිසීදි. අථ ඛො ලොහිව්වසානං බ්‍රාහ්මණස්ස බුඬ්ඨාසනං භික්ඛුසඛිකං පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහජා සන්තප්පෙසි සම්පවාසෙයි. අථ ඛො ලොහිව්වසානං බ්‍රාහ්මණස්ස භගවන්තා භුත්තාපිං භික්ඛුසන්තප්පාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං අත්තං ගහෙතීං එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ලොහිව්වසානං බ්‍රාහ්මණස්ස භගවා එතද්වොච: “සම්මං කීර්තෙ ලොහිව්ව එවිරුපං පාපකං දිව්ඪිගතං උපාන්තං: ඉධ සම්මණං වා බ්‍රාහ්මණණං වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්තීං ත පරස්ස ආරොපෙය්‍ය, කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සන්ති? සෙය්‍ය-එපි තාම පුරාණං ඛණ්ඩං ජිජ්ඣාසා අඤ්ඤං තචං ඛණ්ඩං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදම්ඨං පාපකං ලොහධම්මං වද්ධම්. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සන්ති?”ති.

“එවං හො ගොතම්.”

10. “තං කිං මඤ්ඤාසි ලොහිව්ව? තනු තං සාලවතීකං අජ්ඣා-වසසී?”ති

“එවං හො ගොතම්.”

“යො නු ඛො ලොහිව්ව එවං වදෙය්‍ය ‘ලොහිව්වසානං බ්‍රාහ්මණස්ස සාල-වතීකං අජ්ඣාවසති. යං සාලවතීකාය සමුද්දාසඤ්ඤාති ලොහිව්වසානං’ව තං බ්‍රාහ්මණස්ස එකකො පරිභුජෙය්‍ය, ත අඤ්ඤාසං දුෂෙය්‍ය”ති එවංවාදි හො යෙ තං උපජීවන්ති තෙසං අන්තරායකරො වා හොති තො වා?”ති.

“අන්තරායකරො හො ගොතම්.”

“අන්තරායකරො සමානො ලොහිව්ව භික්ඛානුකම්පි වා තෙසං හොති අභික්ඛානුකම්පි වා?”ති.

“අභික්ඛානුකම්පි හො ගොතම්.”

“අභික්ඛානුකම්පස්ස මේතං වා තෙසු විතං පච්චුපට්ඨිතං හොති සපත්තකං වා?”ති.

“සපත්තකං හො ගොතම්.”

“සපත්තකෙ විතො පච්චුපට්ඨිතෙ භුත්තදිව්ඪි වා හොති සම්මදිව්ඪි වා?”ති

“භුත්තදිව්ඪි හො ගොතම්.”

“භුත්තදිව්ඪස්ස ඛො අහං ලොහිව්ව ද්වින්නං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං වද්ධම්. තීරයං වා තීරව්ජානගොතීං වා.”

9. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොහිවසු බමුණාගේ ගෙට එළඹී සේක. එළඹී පණවන ලද අස්තූ වැඩ හුන් සේක. එ කලා ලොහිවසු බමුණු බුදුපාමොක් චික්ඛාගත පුණිත.බාදා හොඪායෙන් සිගතින් සැතැප්වී ය, මොනොවට පැවැරී ය. එසින් පසු ලොහිවසු බමුණු දන් වැළැඳී, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අතැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පසෙක එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන සිද අත්තේ ය. එක් පසෙක සිද ගත්තා වූ ම ලොහිවසු බමුණා අමතා, “ලොහිවසෙති, මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලැබ ගත්තේ නම්, කුසල් දහම් ලැබ එය මෙරමානට නො කියූ යුතු. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? පරණ බැඳුම සිද අත් අවත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්ගේ ද, එසේ ම මෙ කරුණ ද ලාභක ලොහ බමුණෙකු සි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද?”යි මෙසේ ලාභක මිහදිවෙක් කොට උපන්නේ ල. ඒ සැබෑ ද? යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදාළ සේක.

[ලොහිවසු:] “එසේ ය, පින්වත් ගෞසුමාණනි.”

10. [භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසෙති, ඒ කීමැ යි සිතවු ද? තෙහි සාලවතිකාවට අභිපති වූ වසනුවෝ නො වහු ද?”

[ලොහිවසු:] “එසේ ය, පින්වත් ගෞසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු බමුණු සාලවතිකාවට අභිපති වූ වෙසෙසි. සාලවතිකා ගමෙහි උපන් යම් බතබානාසයක් ඇත් නම්, එය ලොහිවසු බමුණා ම එකලා වූ වලදන්නේ නම්, අනුතට නොදෙන්නේ නම් මැනවැ’යි යමෙක් කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙම තොට නිසා ජීවත් වන සුභිච්ඡිකාදිනට ලැබෙන දූග්‍ය අනාරාභ කරන්නෙක් හෝ නො කරන්නෙක් වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගෞසුමාණනි, හේ ඔවුන් ලබන ඒ දූග්‍ය අනතුරු කරන්නෙක් ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු, ලාභයට අනාරාභ කරන්නේ ම හෙතෙම ඔවුනට භික්ෂුකම්මා ඇතියෙක් හෝ භික්ෂුකම්මා තැනියෙක් වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගෞසුමාණනි, භික්ෂුකම්මා තැනියෙක් වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “භික්ෂුකම්මා තැනියෙකුට ඔවුන් කෙරෙහි එළඹී සිටියේ ඔහුරු සිත ද, තැන හොත් සතුරු සිත ද?”

[ලොහිවසු:] “සතුරු සිත ය, පින්වත් ගෞසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සතුරු සිත එළඹී සිටි කල්හි මිහදිවි හෝ වේ ද, තැන හොත් සමිදිවි වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගෞසුමාණනි, මිහදිවි වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු, මිහි මිහදිවි හඳුවානට දෙ ගඩු අතුරෙන් තීරය හෝ තීරිසන් ගොතිය හෝ යන එක්තරා ගතියක් කියමි.

11. තං කිමමඤ්ඤාසි ලොහිව්ව, තනු රාජා පසෙනදී කොසලො කාසි-
කොසලං අජ්ඣාචසති?”ති.

“එවං හො ගොතම.”

“ගො තු බො ලොහිව්ව එවං වදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙනදී කොසලො කාසිකොසලං අජ්ඣාචසති. යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ජාති, රාජා’ව තං පසෙනදී කොසලො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත ඉඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති. එවංචාදී සො ගෙ රාජානං පසෙනදී කොසලං උපජ්චන්ති තුමෙහ මෙව අඤ්ඤා ව, තෙසං අන්තරායකරො වා හොති, නො චා’” ති.

“අන්තරායකරො හො ගොතම.”

“අන්තරායකරො සමානො ගිතානුකම්පි වා තෙසං හොති අභිතානු-
කම්පි චා’” ති.

“අභිතානුකම්පි හො ගොතම.”

“අභිතානුකම්පියං ලොහිව්ව ඡේතනං චා තෙසු විතනං පච්චුපට්ඨිතං
සපත්තකං චා’” ති.

“සපත්තකං හො ගොතම.”

“සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි චා හොති සම්මාදිට්ඨි
චා’” ති.

“මිච්ඡාදිට්ඨි හො ගොතම.”

“මිච්ඡාදිට්ඨියං බො අතං ලොහිව්ව ආනනං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං
චදුමි තීරයං චා තීරච්ඡානගොතීං චා.

12. ඉති කීර ‘ලොහිව්ව ගො එවං වදෙය්‍ය: ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණො
සාලවතීකං අජ්ඣාචසති. යා සාලවතීකං සමුදයසඤ්ජාති, ලොහිව්වො’ව
තං බ්‍රාහ්මණො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත ච අඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති.
එවංචාදී සො ගෙ තං උපජ්චන්ති, තෙසං අන්තරායකරො හොති. අන්තරාය-
කරො සමානො අභිතානුකම්පි හොති. අභිතානුකම්පියං සපත්තකං
විතනං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි
හොති. එවමෙව බො ලොහිව්ව ගො එවං වදෙය්‍ය: “ඉධ සමිණො චා බ්‍රාහ්ම-
ණො චා කුසලං ධම්මං අධිගෙව්ජය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්තවා න පරස්ස
ආරොපව්‍යය, කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාමි පුරුණං
බකිනං ජිහ්විකා අඤ්ඤා නචං බකිනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං
ලොහධම්මං චදුමි. කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති” ති. එවංචාදී සො ගෙ
තෙ කුලපුත්තා ත්ථාගතස්සචදිතං ධම්මවිතයං ආගමිමි එවරුපං උලාරං
විසෙසං අධිගව්ජන්ති: සොනාපත්තිඵලම්පි සච්ඡිකරෙන්නති, සකද්ධාමිඵලම්පි
සච්ඡිකරෙන්නති, අනාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරෙන්නති, අරහත්තම්පි සච්ඡිකරෙන්නති,
ගෙවිමෙ දිබ්බා ගබ්බා පරිපාචෙන්නති දිබ්බානං භවානං අභිතිබ්බන්තියා, තෙසං
අන්තරායකරො හොති. අන්තරායකරො සමානො අභිතානුකම්පි හොති.
අභිතානුකම්පියං සපත්තකං විතනං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ
විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨියං බො අතං ලොහිව්ව
ආනනං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං චදුමි තීරයං චා තීරච්ඡානගොතීං චා.

11. ලොහිව්‍ය, ඒ කිමි සි සිතති ද ‘පඤ්ඤාදි කොසොල්ලරජ කසි කොසොල් දෙ රටට අසිපති වෑ වෛසසි?'

[ලොහිව්‍ය:] “ඵඤ්ඤා පිත්ථත් තොසුමාණති”

කසිකොසොල් දෙ රට යම් බන්ධනාගාරයක් උපදනේ නම් එය පඤ්ඤාදි කොසොල්ලරජ ම එකලා වෑ වළඳන්තේ නම්, අනුතට නොදෙන්නේ නම් මෑතුවෑ සි යමක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන ඒ තැනැත්තේ පඤ්ඤාදි කොසොල් රජු නිසා ජීවත් වන තොප ද අනුත් ද ඒ තැනැත්තේ දෙතාමේ ලාභයට අනන්‍යය කරන්නෙක් වේ ද, තැන හොත් අනන්‍යය නොකරන්නෙක් වේ ද?”

[ලොහිව්‍ය:] “පිත්ථත් ගොසුමාණති, ලාභයට අනන්‍යය කරන්නෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලාභයට අනන්‍යය කරන්නේ ම ඔවුනට හිතානුකම්පි වේ ද, තැන හොත් අහිතානුකම්පි වේ ද?”

[ලොහිව්‍ය:] “පිත්ථත් ගොසුමාණති, අහිතානුකම්පි වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අහිතානුකම්පිතට ඔවුන් කෙරෙහි එළැඹ සිටියේ මිතුරු සිත ද, තැන හොත් සතුරු සිත ද?”

[ලොහිව්‍ය:] “සතුරු සිත ය, පිත්ථත් ගොසුමාණති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සතුරු සිත එළැඹ සිටි කලා හේ මිඤ්චු වේ ද තැන හොත් සම්ඤ්චු වේ ද?”

[ලොහිව්‍ය:] “මිඤ්චු වෙයි, පිත්ථත් ගොසුමාණති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිව්‍ය, මිඤ්චුචාතට නිරය හෝ තිරිසන් යොනි හෝ - මේ දෙයෙකුත් එක්තරා ගතියක් මම කියමි.

12. ලොහිව්‍ය, ‘ලොහිව්‍ය බමුණා සාලවතිකාවට අසිපති වෑ වෛසසි. සාලවතිකායෙහි උපදනා තාක් සියලු බන්ධනා ලොහිව්‍ය බමුණා ම එකලා වෑ වළඳන්තේ නම්, අනුතට නොදෙන්නේ නම් මෑතුවෑ සි යමක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙමි තොප නිසා ජීවත් වන තැන දෙතාට ලාභානන්‍යයකර වෙයි. ලාභානන්‍යය කරන්නේ ම අහිතානුකම්පි වේ. අහිතානුකම්පි තැනැත්තනට සතුරු සිත එළැඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළැඹ සිටි කලා මිඤ්චු වෙයි. එ පරිද්දෙන් ම, ලොහිව්‍ය, ‘මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ ය, කුසල් දහම් ලැබී මේරමාතට නොකියෑ යුතු යැ’යි ද, ‘අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද’යි ද, පරණ බැඳුම් සිදු අත් අළුත් බැඳුම් කරන්නේ යම් යෙදු ද, එසේම මේ කරුණ ලොහිව්‍යෙකා සි කියමි’යි ද, ‘අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් [කරන්නේ ද’යි ද යමක් මෙසේ කියන්නේ නම්, මෙසේ කියන හෙ තෙමි - යම් කුලයක් කෙනෙක් තථාගත බුදුහු දෙසු දහම්විනය ඇති මේ සසුන් නිසා සෝචන්-පල පසක් කෙරෙත් ද, සෙදුගම්පල පසක් කෙරෙත් ද, අනගම්පල පසක් කෙරෙත් ද, රත්තපල පසක් කෙරෙත් ද, (එයට නොපොහොසත්) යම් කෙනෙක් දෙව්ලෝහි උපදිනු පිණිස දෙව්ගම් මුහුකුවත් ද (දෙව්ලෝ යන පිළිවෙත් පුරත් ද), හේ ඔවුනට ලාභානන්‍යයකර වේ. ලාභානන්‍යය කරනුයේ ම අහිතානුකම්පි වෙයි. අහිතානුකම්පි පුද්ගලට සතුරු සිත එළැඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළැඹ සිටි කල්හි මිඤ්චු වෙයි. ලොහිව්‍ය, මම මිඤ්චුතට (මතු) නිරුගතිය හෝ තිරිසන් යොනි හෝ මේ දෙයෙකුත් එක්තරා ගතියක් කියමි.

13. ඉති කීර ලොගිච්චි යො එවං වදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙනදි කොසලො කාසිකොසලං අරුකාවසති, යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ජාති, රාජා’ව තං පසෙනදි කොසලො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත අඤ්ඤාසං දූෂදය්‍යා’ති එවං- වාදි සො යෙ රාජානං පසෙනදිං කොසලං උපජ්චන්ති භූමො වෙච්ච අඤ්ඤා ව, තෙසං අනතරායකරො හොති. අනතරායකරො සමානො අභිනානුකම්පි හොති. අභිනානුකම්පිස්ස සපත්තකං විතතං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ජාදිට්ඨි හොති. එවමෙව ඛො ලොගිච්චි යො එවං වදෙය්‍ය: ‘ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගවේසය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා ත පරස්ස ආරොචෙය්‍ය, කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරාණං ඛකිනං ජිජ්ඣිතා අඤ්ඤාං තචං ඛකිනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහබම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති’ති? එවංවාදි සො යෙ තෙ කුල- පුත්තා තථාගතපාෂවදිතං ධම්මවිනයං ආගම් එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගවේසති: සොනාපතතිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, සකදගාමිඵලම්පි සච්ඡි- කරොන්ති, අනාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, අරහත්තම්පි සච්ඡිකරොන්ති, යෙ විෂමි දිඛො ගඛො පරිපාෂවන්ති දිඛානං ගවානං අතීතිඛන්තියා, තෙසං අනතරායකරො හොති. අනතරායකරො සමානො අභිනානුකම්පි හොති අභිනානුකම්පිස්ස සපත්තකං විතතං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ජාදිට්ඨි හොති. මිච්ජාදිට්ඨිස්ස ඛො අතං ලොගිච්චි ද්විත්තං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං වදමි තීරයං ටා තීරච්ඡානකොන්තිං වා.

14 තයො ඛො’මෙ ලොගිච්චි සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොදනාරහා, යො ව පනෙවරූපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ජා ධම්මිකා අතචජ්ජා. කතම ඛො? ඉධ ලොගිච්චි එකචෙවා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරසමා අතගාරියං පඛබ්චිතො හොති, සථාස්ස සාමඤ්ඤාදෙථො අනනුපාසෙත්තා හොති, සො තං සාමඤ්ඤාදං අනනුපාපුණිත්වා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති: ඉදං වො භිතාය ‘ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා න සුසුඤ්ඤානති, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නි, වොකකම්ම ව සත්ථුසාසනා වත්තන්ති. සො එවම්ස්ස වොදෙතඤ්ඤා: “ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරසමා අතගාරියං පඛබ්චිතො, සො තෙ සාමඤ්ඤාදෙථො අනනුපාසෙත්තා. තං කිං සාමඤ්ඤාදං අනනුපාපුණිත්වා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො භිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුසුඤ්ඤානති. න සොතං ඔදහන්ති. න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නි වොකකම්ම ව සත්ථුසාසනා වත්තන්ති”ති. සෙය්‍යථාපි නාම ඔස්සකකන්තියා වා උස්සකකන්තා¹, පරමමුඛිං වා ආලිඛිතය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහබම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති?” අයං ඛො ලොගිච්චි පඨමො සත්ථා යො ලොකෙ වොදනාරහො, යො ව පනෙවරූපං සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ජා ධම්මිකා අතචජ්ජා.

1. උස්සකකන්තා, කෙසු ව.

13. ලොහිවමය, 'පසෙනදී කොසොල්ලරජ කසි කොසොල් දෙරටට අභිපති ව වෙතෙයි. කසි කොසොල් දෙරටැ උපදනා යම් ධනධාන්ය රැසක් වේ නම්, එය පසෙනදී කොසොල්ලරජ ම එකලා වැ වලදන්නේ නම්, අනුනට නො දෙන්නේ නම් මැනවැයි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, එසේ කියනසුලු හෙ තෙම පෘෂතදී කොසොල්ලරජු නිසා යැපෙන නොපවත් අනුනටත් ලාභානතරායකර වෙයි. ලාභානතරාය කරන්නේ ම හිතානුකම්පා නැත්තේ වෙයි. හිතානුකම්පා නැතිකමට සතුරු සිත එළැඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළැඹ සිටි කලා මසදිවු වෙයි. ලොහිවමය, එසේ ම 'මෙහි මහණෙක් හෝ ඛමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ ය, කුසල් දහම් ලැබ, මෙරමානට නො දෙසියැ යුතු යැයි ද අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද? පරණ බැඳුමක් සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යමිසේ ද, එසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමියෙකැ යි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කුමක් කරන්නේ ද?' යි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙම යම් කුලපුත්තකෙනක් බුදුන් වදනලද දහම් විනය නිසා සෝචත්පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, සෙදුකම්-පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, අනගැමිපලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, රහත්පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, මෙසේ වූ මහත් ගුණ විශෙෂ ලබන් නම්, දිව්‍යභවයන්ගේ පහල වීම පිණිස දෙව්ගබ්බ මුහුකුරුවන් නම්, ඔවුන් හැමට ලාභානතරායකර වෙයි. ලාභානතරාය කරන්නේ ම ඔවුනට හිතානුකම්පා නැත්තේ වෙයි. හිතානුකම්පා නැත්තහුට සතුරු සිත එළැඹ සිටි. සතුරු සිත එළැඹ සිටි කල්හි සෙදිවු වෙයි. සෙදිවුකම මතු නිරය හෝ නිරිසත් යොන හෝ මේ දෙ ගති අතුරෙන් එක්තරා ගතියක් මම් කියමි.

14. ලොහිවමය, යම් ශාය්‍යා කෙනෙක් ලොවැ වොදනා ලැබියැ යුත්තෝ ද, යමෙකුත් මෙබඳු ශාය්‍යානට වොදනා කෙරේ ද, ඒ වොදනාව ඇත්තක් සත්‍යත් දුහැමින් නොවැරදිත් වේ ද, එසේ වූ මේ ශාය්‍යාහු තිදෙනෙකි. කවර තිදෙනෙක් ද යත්: ලොහිවමය, මෙහි එක්තරා ශාය්‍යාවරයෙක් යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඒ ශ්‍රාමණ්ඩරිය (මහණදමේ එලය) ඔහු විසින් නො ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩරිය නො ලැබ 'මේය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මේය තොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතට දහම් දෙසයි. ඔහුගේ සම්මතේ ඔහු බස අසන්නට කැමැති නො වෙත්. ඔහුට කන් සොමු නො කෙරෙත්. දූත ගැන්ම පිණිස සිත නො එළවත්. ඒ ශාය්‍යාහුගේ අනුශාසනයෙන් වෙන් ව ම පවතින්. 'අයුමෙත්තු වතාහි යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට පැමිණියෝ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩරිය නො ලද්දේ වෙයි. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩරිය නො ලැබ 'මේය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මේය තොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතට දහම් දෙසයි. ඒ ඔබ බස සම්මතේ අසනු නො රිසියෙත්. එයට කන් සොමු නො කරත්. දූත ගැන්මෙහි සිත නො එළවත්. ශාය්‍යා වූ ඔබගේ අනුශාසනයෙන් වෙන් ව ද පවතින්' යි ඒ ශාය්‍යා තෙම මෙසේ වොදනා කරනු ලැබියැ යුතු වන්නේ ය. යමිසේ ඉවත් වැ යන්නියක වෙතට යන්නේ ද, නොකැමැත්තෙන් පිටුපා සිටි තැනැත්තිය වැලැඳ ගන්නේ ද, මෙසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමියක් කොට කියමි. එබඳු ශාය්‍යා වූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? ලොහිවමය, යම් ශාය්‍යාවරයෙක් ලොවැ වොදනා ලැබිය යුතු ද, මේ ඒ පළමු වන ශාය්‍යා ය. යමෙකුත් මෙබඳු ශාය්‍යානට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව ඇත්ත ය, සත්‍ය ය, දුහැමි ය, නොවැරදි ය.

15. පුනචපරං ලොභිවට්ඨ ඉධෙකථෙව්වා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ස්වාස්ස සාමිඤ්ඤත්ථො අනුප්පාදෙතො හොති. සො තං සාමිඤ්ඤත්ථං අනුපාපුණ්ණිථා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා සුස්සුසන්ති, සොතං ඔදහන්ති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, න ච වොක්කමම සඤ්ඤාසාසනා වත්තන්ති. සො එවම්ස්ස වොදෙතඛෙබ්බා: “ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමිඤ්ඤත්ථො අනුප්පාදෙතො. තං ත්වා සාමිඤ්ඤත්ථං අනුපාපුණ්ණිථා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි ‘ඉදං වො හිතාය, ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා සුස්සුසන්ති, සොතං ඔදහන්ති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, න ච වොක්කමම සඤ්ඤාසාසනා වත්තන්ති සෙය්‍යථාපි තාම සකං ඛෙත්තං ඕනාය පරඛෙත්තං නිබ්බාසි-
තබ්බං¹ මිඤ්ඤාය්‍ය, එවං සම්පදම්ඤං පාපකං ලොභධම්මං වදම්. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සාති” ති. අයං ඛො ලොභිවට්ඨ දුතියො සත්ථා යො ලොභෙ වොදතාරහො, සො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනච්ඡා:

16. පුනචපරං ලොභිවට්ඨ ඉධෙකථෙව්වා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ස්වාස්ස සාමිඤ්ඤත්ථො අනුප්පාදෙතො හොති. සො තං සාමිඤ්ඤත්ථං අනුපාපුණ්ණිථා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා න සුස්සුසන්ති, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, වොක්කමම ච සඤ්ඤාසාසනා වත්තන්ති. සො එවම්ස්ස වොදෙතඛෙබ්බා: “ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමිඤ්ඤත්ථො අනුප්පාදෙතො. තං ත්වා සාමි-
ඤ්ඤත්ථං අනුපාපුණ්ණිථා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුස්සුසන්ති, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, වොක්කමම ච සඤ්ඤාසාසනා වත්තන්ති. සෙය්‍යථාපි තාම පුරාණං ඛන්තිනං ජිනිඤ්ඤා අඤ්ඤං තචං ඛන්තිනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදම්ඤං පාපකං ලොභධම්මං වදම්. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සා-
ති” ති අයං ඛො ලොභිවට්ඨ තතියො සත්ථා යො ලොභෙ වොදතාරහො, සො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනච්ඡා.

1. නිද්දසිතබ්බං. කෙසු වී,

15. තව ද අනෙකක් කියමි. ලොහිවම, මෙහි එක්තරා ශාඤ්ඤාවරයක් යමක් පිණිස පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔහු විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩලය නොලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩලය නොලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සුච පිණිස වේ' යැයි සම්මතයට දහම් දෙසයි. ඒ සම්මතය ඔහු බස් අසනු කැමැති වෙත්. කන් යොමු කෙරෙත්. දැන ගැන්ම පිණිස සිත ඵලවා තබන්. ඒ ශාඤ්ඤාවෙන් අනුශාසනයෙන් ඉවත් ව නොපවතින්. "අයුමෙත් තෙමෙ යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩලය නොලද්දේ ය. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩලය නොලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ, මෙය තොපට සුච පිණිස වේ' යැයි සම්මතයට දහම් දෙසති. සම්මතය ඒ ඔබගේ වචනය අසනු කැමැති වෙත්. කන් යොමු කෙරෙත්. දැන ගැන්ම පිණිස සිත ඵලවා තබන්. ශාඤ්ඤාවෙන් ඉවත් ව නොද පවතින්. සිත කෙත හැර දමා අනුත්තේ කෙතක් (වල් පැලැටි උදුරා) ගුහා කළ සුදු කොට සිතන්නේ යමෙක් ද, එසේ මේ කරුණ ලාමක වූ ලොහබ්බියක් කොට කියමි. එබඳු ශාඤ්ඤාවූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද"යි ඒ ශාඤ්ඤා තෙම වොදනා ලැබිය සුදු වන්නේ ය. ලොහිවම, ලොවැ යමෙක් වොදනාර්ත නම්, මේ ඒ දෙවෙනි ශාඤ්ඤා ය. යමෙකුත් මෙබඳු ශාඤ්ඤාවකට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව ගුහා ය, සත්‍ය ය, දුකැමි ය, නො වැරදි ය.

16. තව ද අනෙකක් කියමි. ලොහිවම, මෙහි එක්තරා ශාඤ්ඤාවරයක් යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔහු විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩලය ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩලය ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වෙයි. මෙය තොපට සුච පිණිස වේ' යැයි සම්මතයට දහම් දෙසයි. සම්මතය ඔහු බස් අසන්නට නොකැමැති වෙත්, ඔහුට කන් යොමු නොකෙරෙත්. දැන ගනු පිණිස සිත ඵලවා නොතබන්. ඒ ශාඤ්ඤාවෙන් අනුශාසනයෙන් බැහැර ව ද පවතින්. හෙ තෙම මෙසේ වොදනා ලැබිය සුදු වන්නේ ය: "අයුමෙත් වතාහි යමක් පිණිස ගිහිගෙන් පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩලය ලද්දේ ය. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩලය ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සිත පිණිස වේ' යැයි සම්මතයට දහම් දෙසති. සම්මතය ඒ ඔබේ බස් අසනු කැමැති නොවෙත්. ඔබ බසට කන් යොමු නොකෙරෙත්. දැන ගැන්මට සිත ඵලවා නොතබන්. ඔබ අනුශාසනයෙන් බැහැර ව ද පවතින්. පරණ බැඳුමක් සිදු අත් අරන් බැඳුමක් කරන්නේ යමෙක් ද, මෙසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබ්බියක් කොට කියමි. එබඳු ශාඤ්ඤාවූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද"යි ඒ ශාඤ්ඤා තෙම වොදනා ලැබිය සුදු වන්නේ ය. ලොහිවම, ලොවැ යමෙක් වොදනා ලැබීමට සුදුසු ද, මේ ඒ තෙවෙනි ශාඤ්ඤා ය. යමෙකුත් මෙබඳු ශාඤ්ඤාවට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව ගුහා ය, සත්‍ය ය, දුකැමි ය, නො වැරදි ය.

ඉමෙ ඛො ලොහිව්ව තඤා සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොදනාරහා, යො ව උතෙවරුපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භුතා තච්ඡා ඛම්මකා අතච්ඡා”ති.

17. එවං වුත්තෙ ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොචා: “අප්පි උත භො ගොතමි කොචි සත්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරහො?”ති.

“අප්පි ඛො ලොහිව්ව සත්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරහො” ති.

“කතමො උත සො භො ගොතමි සත්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරහො” ති.

18. ඉධ ලොහිව්ව තථාගතො ලොකෙ උප්පායති අරහං සම්මා-සම්බුද්ධො විජ්ජාමරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරො පුරිස-දම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගිකං, සංසාරමණ්ඩාගමිණිං පථං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උච්චෙදෙති. සො ඛම්මං දෙසෙති ආදීක්ඛ්‍යාණං මජ්ඣේකඤ්ඤාණං පරිඤ්ඤාසාතකඤ්ඤාණං සාත්ථං සබ්බසුත්තං කෙවලපරි-පුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ඛම්මං සුණ්ණාති ගහපති වා ගහපතිසුත්තොවා අඤ්ඤාතරසම්මි වා කුලෙ පච්චාරාතො. සො තං ඛම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සම්මන්ත්‍රාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: “සම්මාඛො සර්වබ්‍රහ්මා රජාපථො¹. අබ්බොකාමසා පබ්බජ්ජා. නසිදං සුභරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්ත-පරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං වරිකුං. යනත්තනාහං කෙසම්සුං ඔහාරෙණා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙණා අගාරසම්මා අනුනාමියං පබ්බජෙම්හ”නති.

19 සො අපරෙත සම්මෙත අප්පං වා භොගඛකිං උතාය මහන්තං වා භොගඛකිං උතාය අප්පං වා ඤ්ඤාතිපරිවට්ටං උතාය මහන්තං වා ඤ්ඤාතිපරිවට්ටං උතාය කෙසම්සුං ඔහාරෙණා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙණා අගාරසම්මා අනුනාමියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමාප්තො පාඨමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති අච්ඡාරතොවරසම්පන්නො, අණුමතෙතසු වජේරසු භයදස්සාපී, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, කායකමෙත සම්මන්ත්‍රාගතො කුසලෙත, පරිසුද්ධාච්චො පීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනආරො භොජනෙ මහත්ඤ්ඤා සතිසම්පර්ඤ්ඤාන සම්මන්ත්‍රාගතො සන්තුට්ඨා.

1. රජොපථො, කන්ථි.

ලොහිවය, ලොවැ යම් කෙනෙක් වොදනාඨී ද, මේ ඒ තුන් ආයානාහු ය. යමෙකුත් මේබදු ආයානානට වොදනා කෙරේ ද, ඒ වොදනාව සැබෑ ය, සත්‍ය ය, දහැමී ය, නො වැරදී ය.”

17. මෙසේ වදාළ කල්හි ලොහිව බමුණු “පින්වත් ගොසුමාණනි, යමෙක් ලොවැ වොදනා නො ලැබිය යුතු නම්, එසේ වූ කිසි ආයානාවරයෙකුත් ඇද්ද?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (අතින්) විමාලේ ය.

“ලොහිවය, යමෙක් ලොව වොදනා ලැබිය යුතු නො වේ ද, එසේ වූ ආයානාවරයෙක් ඇත් ම යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පින්වත් ගොසුමාණනි, යමෙක් ලොවැ වොදනාර්ත නො වේ නම්, ඒ ආයානා තෙම කවරේ ද?” යි ලොහිව බමුණු පුළුවන.

18. ලොහිවය, මෙහි අර්ග්ග වූ සමාක්සමුද්ධි වූ විදුමරණ-සමපන්න වූ සුගත වූ ලොකපිත් වූ තිරුතතර පුරුෂදම්‍යසාරපි වූ දෙව්-මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්මන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබමුණන් සහිත සමුච්ඡිත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙත්‍ර මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට, (ඔවුනට) අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (තිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අවසාන හදුක කොට, අභිසංගත කොට, ව්‍යාකූළ සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පරිශුද්ධ කොට දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්‍ෂාත්‍රයෙන් සංගාහිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් උක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ බමිය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුරජුන් කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ප්‍රධානාභයෙන් සමන්විත වූයේ, ‘හිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි, රජස්පථයෙකි, පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළිමහන) වැන්න. හිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්ද-ලිඛිතයක් සේ කොට මේ බ්‍රහ්මරුකරන්තට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙතෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

19. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙතෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදි හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා සුක්ත වූයේ, සමල්පමාහු වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නොවැරදි වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ, එතෙයින් ම පිරිසිදු ආර්ථ ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇතියේ, බොක්කින් පමණ දන්නේ, (සත් තන්හි) හිහිගෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වූයේ, සිව්පසයෙහි තුන් වැදැරැමි සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්‍ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන ගික්මෙයි.

20. කථංඤ්ඤා ලොභිව්ව භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති තිතිතදුණේනා තිතිතසතේනා ලජ්ජා දයාපන්නො සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති දින්නාදුති දින්නාපාථිකඛිති අපේතෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්. අබ්බහම්මරියං පහාය බ්බහම්මරියා' හොති ආරාමාරි¹ විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සම්මව්වාදී සම්මව්වසනේනා ථෙට්ඨො² පම්මසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්. පිත්තණං වාචං පහාය පිත්තණං වාචං පටිවිරතො හොති: ඉතො සුචා න අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමේසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුචා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය; ඉති භික්ඛාතං වා සක්ඛාතා, සංභිතාතං වා අනුපාදාතා, සම්භාරාමො සම්භාරාතො සම්භාරාතදී සම්භාරාතරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසං වාචං පටිවිරතො හොති. යා යා වාචා තෙලා කණ්ණහුඛා පෙම්මිතියා³ හදායඛිතො පොරි බ්හුජනකත්තා බ්හුජනමත්තාපා, තථාරුපිං⁴ වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්. සම්මප්පලාපං පහාය සම්මප්පලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලොත සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්.

21. තො ඛිජ්ජාමහාසමාසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඵකභවතිකො හොති රතතුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා, නම්මිතිතවාදිතවිසුකාදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිව්ලෙපතධාරණමණ්ඩනවිභූතනවිධානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමිකාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූප-රජතපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමිකධඤ්ඤාපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමිකමංසපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්තිකුමාරිකපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති දුසිද්ධපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති.-

1. ආරාමාරි, මජ්ඣ.

2. ථෙට්ඨො, සක.

3. පෙම්මිතියා, මජ්ඣ.

4. ඵරුපි, කප්පි.

20. ලොගිව්වය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වෙද යත්: ලොගිව්වය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාධන කැරැලා ප්‍රාණසාධනෙන් වෙසෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. ඛතා තැබූ දඹුණුගුරු ඇත්තේ (දඹුණුගුරු නො දරන්නේ), ඛතා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පව්ව පිළිකුල් කරන්නේ, ජෛත්‍රියව පැමිණියේ (ජෛත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි ගිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අදන්තාදානසා කැරැලා නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිඬින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අභිරමිසර දුරු ලා බිඹසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මේවුන්දමින් දුරු වැ කැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොරු කිම් දුරු ලා බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිරිසි කපා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කපා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ කේලාමි කිම් දුරු ලා කේලාමි කීමෙන් වැළැක්කේ වේ: මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැළැපුණුවන් (සමගියව පැමිණියුවන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ රඵ බිණුම් දුරු ලා රඵ බස් දෙබුනමත් වැළැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙබැරිලි කැරැලා බොල් දෙබැරිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලාගෙහි කපා කරනසුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම් ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගත්තට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බඳු වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

21. හේ භිජ්ජානුක (පැළ වන දෑ) ද, භුතසනුක (පැළ වුණු දෑ) ද සිදි-
මෙන් බිඳීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රෑ බොජුතෙන් වැළැක්කේ, එක් වේලේ වළඳන බස් ඇත්තේ, නොකල්බොජුතෙන් වැළැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වසනු විග්‍රහදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇහැ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇහැ සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගෙඩිලෙවුන් දැරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅඟුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් පිඳි මුහු කනවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අඩු බානස පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අඩු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළි-
ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අපේළකපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. කුක්කුචසුකරපටිග්ගහණං පටි-
විරතො හොති. හත්ථිගවාක්ඛවලවෘපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. බෙත්තවිජු
පටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. දුෂෙය්‍යපභිණගමිනානුසොගා පටිවිරතො
හොති. කසපිකකසා පටිවිරතො හොති. කුලාකුචකංසකුචමානකුචා පටිවි-
රතො හොති. උකෙකාවනවස්ථනනිකතිසාවිශොගා පටිවිරතො හොති.
ජේදනවඩබ්බකිත්ථරාමොසඤ්ජාලොපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති.
ඉදම්පි'ක්ඛ හොති සිලසම්මං.

22 යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යායම්ණං සඤ්ඤායාති
හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං ඩිජ්ඣාමිභුතගාමිසමාරම්භං අනුයුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: මුලඛිජං බකිඛිජං ඵලුඛිජං අග්ගඛිජං ඩිජ්ඣිජමෙව
පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ඩිජ්ඣාමිභුතගාමිසමාරම්භා පටිවිරතො
හොති. ඉදම්පි'ක්ඛ හොති සිලසම්මං.

23. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යායම්ණං සඤ්ඤායාති
හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අත්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං සාත-
සන්තිධිං සගතසන්තිධිං ගතිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති
ඵවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ක්ඛ හොති
සිලසම්මං.

24. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යායම්ණං සඤ්ඤායාති
හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති,
සෙය්‍යථිදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙකං අක්ඛානං පාණියාරං චේතාලං
කුම්භථුතං සොතනකං වණ්ඨාලං වංසං බොපනකං හත්ථිසුඤ්ඤං අස්සසුඤ්ඤං
මහිසසුඤ්ඤං උසත්තසුඤ්ඤං අජ්ජසුඤ්ඤං මෙණ්ඩසුඤ්ඤං කුක්කුචසුඤ්ඤං වට්ඨකසුඤ්ඤං
දණ්ඩසුඤ්ඤං මුට්ඨිසුඤ්ඤං තිබ්බුඤ්ඤං උය්‍යාසාධිකං ඛලග්ගං සෙතාඛ්‍යුතං
අණ්ඩකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති.
ඉදම්පි'ක්ඛ හොති සිලසම්මං.

එළවත් බැව්වත් පිළිගැන්වත් වැලැක්වේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්වත් වැලැක්වේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙළෙඳුන් ගෙරින් පිළිගැන්වත් වැලැක්වේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්වත් වැලැක්වේ වෙයි. හිතියතට දූත මෙතෙවර කිරීමෙහි ද ගෙත් ගෙට පණිවුඩ පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්වේ වෙයි. වෙළෙඳු ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්වේ වෙයි. භොරතරුදියෙන් කිරීමෙන්, බොරු රත් පෑමෙන්, භොර මිත්‍රවලින් මිත්‍රයෙන් වැලැක්වේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගියෙන් තොගිම් කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුත් රැවැටීමෙන්, අගනා දෑට හුරු තොගගනා දෑක් පෙත්තා කරන මායායෙන්, මේ කි තොකි තැම්පෙකරටක කම්මලින් ම වැලැක්වේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැකුත් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වෙයි.

22. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, මුලවීර ද (ගිණුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි වීර ද (නුග ආදී පැල වන කඳ ද), පරුවීර ද (උක් උණ බට ආදී පැල වන පුරුක් ද), අගුවීර ද (ඉරිවේරිය ආදී පැල වන දලු ද), පස් වනු වීරවීර ද (වි ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කි වීරසමුහ ද (පැල වන දෑ ද) භුක්තසමුහ ද (පැල වූණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් බිදුම් තැළුම් යැ යි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණේ වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ වීර-ශ්‍රාමිභුතශ්‍රාමසමාරම්භයෙන් වැලැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

23. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කත දැ රැස් කොට තබා ගැනීම, බොත ද රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දු කැර (තවත් තල සහල් ආ වූව්ණා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්නිකිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ හෝ සන්නිකිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

24. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, තැවුම් ගැසුම් වැසුම්, තටසමජ්ජා (තළවත් සමුහයක් එක් වැ ජ්වසමුහයා ඉදිරියේ දක්වන තැවුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කිම් හෝ ඇසීම), පාණිඤ්චර (අතින් ලොභොබෝර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), වේතාල (දඹුමුවා තැලුම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු තැබීමට), කුම්භදුත (සිවුරස් බෝර වැසුම්), භොගහක (රංගබලිකරණය කෙවත් රහම්බුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට කොහොටු වශයෙන් නාඤ්ඤිත ගායනය හෝ ප්‍රතිගාතවිත් කිරීම), සණ්ඨදවුන් කෙළිය (හෝ අයො-ගුබ්බිඛාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රියාව, අසිඛාවනය (මලවුන්ගේ ඇට සෝදු පුවද කවා තබා තකත්තෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මිත්‍රපොර, ගොත්පොර, එළපොර, බැවෙළ-පොර, කුකුළපොර, වටුපොර, පොළහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුදු පවත්තා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම යන මේ බදු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ විසුළු දස්තෙන් වැලැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමිණ්ඩාගමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපා ජුතපාමාදව්භානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අව්භිපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං ඛලිකං සපිකං සලාකාහත්ථ, අක්ඛං පඬහවීරං විඬකකං මොක්ඛපිකං විඬභුලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මිනෙසිකං යථාචර්ණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතපාමාදව්භානානුයොගා පටිවරතො භොති, ඉදම්පි'ඤ්ඤා භොති සීලගම්.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමිණ්ඩාගමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසඤ්ඤා පලලඬකං ගොතකං විතතකං පපිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිකං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථිත්ථරං අඤ්ඤත්ථරං රථත්ථරං අර්ථපාලෙණිං කාදලිමිගපවර-පච්චත්ථරණං සලකත්ථරච්ඡදං උහත්තාලොභිතකුපඛානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිවරතො භොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා භොති සීලගම්.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමිණ්ඩාගමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං මිණ්ඩිනවිභුසනව්භානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං තභාපනං සමබ්භතං ආදාසං අඤ්ඤානං මාලාපිලෙපනං මුඛමුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථිඛකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං තාලිකං ඛග්ගං ජත්තං විත්තූපාහනං උණ්ඨිකං මණ්ඩිකං වාලවීජනිං ඔද්දාති විත්තාති දීඤ්ඤාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මිණ්ඩිනවිභුසනව්භානානුයොගා පටිවරතො භොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා භොති සීලගම්.

28. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමිණ්ඩාගමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං ඕභාමිත්තකථං සෙත්තකථං භයකථං සුඤ්ඤකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං සග්ගකථං මාලාකථං ගඬකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං තිගමිකථං තගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රි-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං පිට්ඨකථං කුමාරවිජාන-කථං පුඛ්ඛපතකථං නානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිහව්‍යාහවිකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරව්ජානකථාය පටිවරතො භොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා භොති සීලගම්.

25. සම්මේ සම්මාර ගවත් මනණබ්බුන්දණ් සද්දායෙන් දුන් බොජුන් විලද, අවපානකූටිය, දසසංකෙටිය, අහස්දුකෙටිය, මඩුලු පැනුම්, සතතිකා-ක්රීඩාව, දුදුකෙටිය, කල්ලි ගැටුම්, සලාඅත්තකූටිය, ගුලකෙටිය, කොල-නලා පිබුම්, කෙටිතඟුලින් කැම්, කරණම් ගැටුම්, කත්තංගුරුවා කෙටිය, කොලනාලියෙන් වැලි ඇ මැනුම්, ක්‍රීඩාරම් පැදුම්, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙටිය (පිටි හෝ අනෙක් අකුරු ඇඳ ඒ කියවීම), සිතූ දස කීම් ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරුන් යන ආදීන් සේ ඉරිසවු පැවැත්වීම) යන මේබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙටියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙතම් මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙටි-යෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙන් වේ.

26 යම්තේ ඇතැම් හටත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැටෙන් දුන් බොහෝ වලඳ, දික්සහලා සුටු ය, පලහය, මහකොළපලහය, පියමනෙන් පිපිතුරු කළ එළොම්බුවා ඇතිරිය, එළොම්බුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් පොදු එළොම් ඇතිරිය, තිළිය (සුලුන් මේත්තය), සිංහරූපාදි රූපවලින් පිපිතුරු කළ එළොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ මිලොම් ඇති එළොම්බුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළොම්බුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කළ පසතුරුණ, කොසසයා හුසින් විසූ ඇතිරිය, ඇතු පිට එළන ඇතිරිය, අශ්ව පිට එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇඳව සරිලන සේ අඳුන් දිව්වමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්බුවහමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුවෙන් සහිත මහඟු යනන යන මෙවල වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, ගහ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙන් වේ.

27. යම්ඥේ ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් ඛොජුන් වලද, සුවදසුණුගෙන් ඇඟ ඉළිම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වඩුවට තෙල් ගා මැඩිම, සුවද දිගෙන් නැවිම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරන් තැළිම, කැඩපතින් මුහුණ බැලිම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැඳිම හා විලෙටුන් දැරිම, මුවසුණු මුව-විලෙටුන් දැරිම, හඤාභරණ දැරිම, හිනා කුඩුමිහිය බැඳිම, විසිතුරු සරසටි දැරිම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරිම, කඩු දැරිම, විසිතුරු කුඩ දැරිම, විසිතුරු පාවහන් දැරිම, තලල්පට බැඳිම, සිවමණ පැලැඳිම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරිම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳිම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැමීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වන දු පරිභොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු දු පරිභොග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙන් වේ.

28. යම්ඥේ චතාති ඇතැම් හවින් මහණබඩුණෝ සැදුහැසෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, රාජකරා චොරකරා මහාමාතෘකරා සෙතාකරා හගකරා සුභිකරා අභාරකරා පානකරා වස්ත්‍රකරා ශයනකරා මාලාකරා ගතීකරා ඥාතිකරා යානකරා ම්‍රාමකරා තිශම්කරා නගරකරා ජනපදකරා ස්ත්‍රීකරා පුරුෂකරා (කුමාරකරා කුමාරිකරා) ගුරකරා විචිකරා කුමනසාරකරා තානාතිකරා ලොකාඛ්‍යාසිකා කරා සමුද්‍රාඛ්‍යාසිකාකරා ඉතිහරාසවකරා යන මේ බදු වූ තීරණික කරාචන්ඩි සෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මෙ බදු කරාචලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද මහුගේ සිලගෙයක් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

29. යථා වා පනතෙක භොනෙතා සමණ්ණායමණා සඤ්ඤායාති භොජනංති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපං පිඤ්ඤාතිකකථං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: ත ඤීං ඉමිං ඛම්මජිතං ආජානාති. අහං ඉමිං ඛම්මජිතං ආජානාමි. කීං ඤීං ඉමිං ඛම්මජිතං ආජාතිස්සයි? මච්ඡාපට්ටනෙතා ඤීමිසි. අහමිසමි සමමාපට්ටනෙතා, සතිතංමේ, අසතිතං තෙ¹, පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවචි. පච්ඡා වචනීයං පුර අවචි. ආචිණ්ණං තෙ විපරිච්ඡතං ආරෝපිතො තෙ වාදො,තික්ඛතිතො ඤීමිසි. වර වාදසමොක්ඛාය. තිබ්බෙද්ධි වා සචෙ පභොගිති. ඉති වා ඉති එවරුපාය පිඤ්ඤාතිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

30. යථා එ පනතෙක භොනෙතා සමණ්ණායමණා සඤ්ඤායාති භොජනංති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපං දුතෙය්‍යපටිණ්ණමනානුසෙය්‍යමනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං රුජමභාමිතතාතං ඛතතියාතං බ්‍රාහ්මණාතං ගහපතිකාතං කුමාරාතං “ඉඛ ගච්ඡ අමුත්තංගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුතෙය්‍යපටිණ්ණමනානුසෙය්‍යා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

31. යථා වා පනතෙක භොනෙතා සමණ්ණායමණා සඤ්ඤායාති භොජනංති භුඤ්ජේතී තෙ කුතකා ව භොතති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව තිසොසිකා ව ලාහෙත ව ලාහං තිජ්ඣංසිතාරො. ඉති වා ඉති එවරුපා කුතකලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

32. යථා වා පනතෙක භොනෙතා සමණ්ණායමණා සඤ්ඤායාති භොජනංති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්ජවන ජ්විකං කපොතති, සෙය්‍යපිදං: අභිතං නිමිත්තං උප්පාතං පුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිතං අහතිභොමිං දඤ්ඤිතං ඵුසභොමිං තණ්හුලභොමිං සපි-භොමිං තෙලභොමිං බ්‍රමභොමිං ලොභිතභොමිං අභිතපිජ්ජා වඤ්චිජ්ජා ඛතත-විජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුට්ඨිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසව්විජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සාකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකර්කිතං සරපට්ටනාතං මහ-පකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්ජා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

1. ස.සිතං මේ, අස.සිතං තෙ?

29. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “හෝ මේ දහම් විනය නොදනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කීමැයි හෝ දනිති ද? හෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. හෝ පළමුගෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පළමුගෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මාගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරළු ගියේ ය. මා විසින් තව දෙය් නැගිණි. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් මිදෙන්නට ගැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). ගැසි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මෙබඳු වූ උනුත් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මෙබඳු වූ හෝ බැණ දෙබා ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

30. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යත්තැ. අසෝ තැනට එත්තැ. මෙය ගෙනැ යත්තැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙත්තැ”යි කළ තියොග පිළිගන, රජුන්ගේ රජමහඇමැතියන්ගේ සෘත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මේ බඳු දූත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දූත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

31. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙක්ෂාගෙන් අනුනට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුහකලපතවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

32. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාන්ත්‍රය, නිමිත්තශාන්ත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, ස්වප්න-ශාන්ත්‍රය, ලක්ෂණශාන්ත්‍රය, මුක්තවර්තනවිද්‍යාව, අත්තිකෝමය, දර්විකෝමය, කුහකෝමය, කණ්ණෝමය, තණ්ඩුලකෝමය, සර්පිස්කෝමය, තෙලකෝමය, මුඛකෝමය, ලොහිතකෝමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, සෘත්‍ර විද්‍යාව, ශිව විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, භූරි විද්‍යාව, අති විද්‍යාව, විෂ විද්‍යාව, වාස්තික විද්‍යාව, මුක්ත විද්‍යාව, ශාකුත විද්‍යාව, වාග්ග විද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීර්ශ්විත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාඒවගෙන් දිවි පවත්-වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීර්ශ්විත විද්‍යාගෙන් මිථ්‍යා-ඒවගෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

33. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඩණං වජ්ජලකඩණං දණ්ඩලකඩණං අසිලකඩණං උසුලකඩණං බහුලකඩණං අභිබලකඩණං ඉප්ඵලකඩණං පුරිසලකඩණං කුමාරලකඩණං කුමාරිලකඩණං දාසලකඩණං දාසිලකඩණං හප්ඵලකඩණං අස්සලකඩණං මහිසලකඩණං උසභලකඩණං ගොලකඩණං අජලකඩණං මෙණ්ඩලකඩණං කුක්කුටලකඩණං චට්ටකලකඩණං ගොඩා-ලකඩණං කණණිකාලකඩණං කච්ඡපලකඩණං මිගලකඩණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

34. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්බන්ධාරතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්බන්ධාරතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්බන්ධාරතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. බාහිරතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අබ්බන්ධාරතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “චන්දනාංගො හවිස්සති. සුරියනාංගො හවිස්සති. තක්කිත්තනාංගො හවිස්සති. චන්දිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. චන්දිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. තක්කිත්තනානං පඨගමනං හවිස්සති. තක්කිත්තනානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දිසාඛාංගො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුන්ද්‍රි හවිස්සති. චන්දිමසුරියතක්කිත්තනානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දනාංගො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියනාංගො හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො තක්කිත්තනානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො තක්කිත්තනානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාංගො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්ද්‍රි හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දිමසුරියතක්කිත්තනානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

33. යමිසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කවුලකුණු, ඊලකුණු, දුහුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිහුලකුණු, වහල්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළලකුණු, වවුලකුණු, ගොර්ලකුණු, කැණිලකුණු, කහුමුලකුණු, මුළුලකුණු යන ආදී මේ බඳු තිරස්විත විද්‍යායෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙබඳු වූ ද තිරස්විත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

34. යමිසේ ඇතැම් පිත්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (හුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යායෙන්, මේ බඳු වූ මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

35. යමිසේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ වසුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සඳ හිරු දෙදෙනා නිසි මිහින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමිහින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් නිසිමිහින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමිහින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සඳහිරුන්ගේ ද තකත්තරුන්ගේ ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුබව වන්නේ ය. වසුග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. තකත්තරුන්ගේ මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සඳ හිරුන් නිසි මිහින් යෑම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සඳ හිරුන් දෙදෙනාගේ නොමිහින් යෑම මේ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. තකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මේ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මේ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දිග්දහය මේ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මේ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සඳහිරුන්ගේ ද තකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මේ බඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුමුත්, මේ බඳු තිරස්විතවිද්‍යායෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

36. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණවුහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤාති තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛවුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛවුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. භයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. ආරෝග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

37. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණවුහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤාති තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජව්හාතිත්ථමහතං භක්ඛසංභතතං භත්ථාභිජ්ජාතං භක්ඛජ්ජාතං කණණ්ණ-ජ්ජාතං ආදාසපඤ්ඤාතං කුමාරිපඤ්ඤාතං දෙවපඤ්ඤාතං ආදිවුට්ඨිකාතං මහතු-පට්ඨාතං අබ්බුජ්ජාතං සිරිත්ථායතං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

38. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණවුහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤාති තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඨිකමමං භුතකමමං භූජිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ජිකමමං වජ්ජිපට්ඨිකරණං ආවමිතං තභාපතං ජුගතං වමිතං විරෙවතං උද්ධවිරෙවතං අබ්බාපිරෙවතං සීසවිරෙවතං කණණ්ණකෙලං තෙතතතප්පතං තත්ථුකමමං අඤ්ඤාතං පච්චඤ්ඤාතං සාලාකීයං සලලකතතීයං දුරකතීකිච්ඡා මුලභෙසස්සාතං අනුපාදතං ඕසධීතං පටිමොකෙබ්බං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

36. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්ඛ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්ඛ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට කිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඥා තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලෝකායනශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මේ බදු තීරණ්විත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ තීරණ්විත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙන් වේ.

37. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සඳහා තකත් කීම, විවාහ සඳහා තකත් කීම, වෙත් වූ අබ්‍රහ්මයන් එක් වන්නට තකත් කීම, අබ්‍රහ්මයන් වෙත් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොළියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට ගන්නා මහත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාලු වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගම් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මත්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැවීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැවීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැවීම, කැබපතෙහි දෙවනාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම, දෙවිදුස්සක ලවා ජෙන කියැවීම, ජවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දරා මුට්ත් ගිනිජල් විහිදීම, මතුරු දරා සිරිකත කැඳැවීම යන මේ හෝ අන් මේ බදු වූ තීරණ්විත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ තීරණ්විත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙන් වේ.

38. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දරා මුව දෙවුම, මතුරු දරා අනුත් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරවීම, බඩ විරේක කැරවීම, ලය විරේකයට බේත් දීම, වස්ති කිරීම ශිෂිවිරේවන බේත් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සඳහා ඇඟ පවලයට සිසිල ගත්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගත්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇඟ ෮ල්ඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මේබදු වූ තීරණ්විත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ තීරණ්විත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙන් වේ.

39. ස ඛො සො ලොභිව්ව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සොයථාපි මාණව ඛතතිසො මුඛාවසිභෙනා නිභතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකතො. එවමෙව ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලසංකෘතො සමන්තාගතො අර්ඝ්ඤානං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

40. කථංඤා ලොභිව්ව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථොරො භොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාවාහි භොති තානුඛ්‍යඤ්ඤානභාවාහි. යන්තාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සග්ගං සුඤ්ඤා -පෙ- භාණෙන ගඤ්ඤා සාධිතා -පෙ- ජිව්හාරය රසං සාධිතා -පෙ- කාශෙන ථොච්ඡිධං පුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා න නිමිත්තභාවාහි භොති තානුඛ්‍යඤ්ඤානභාවාහි. යන්තාධිකරණමෙතං මනික්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනික්ද්‍රියං, මනික්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඝ්ඤානං අබ්‍යාසොසකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථොරො භොති.

41. කථංඤා ලොභිව්ව භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු අභික්ඛානෙන පටික්ඛානෙන සම්පජානකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සම්මඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සධ්‍යාපිපත්තම්චරධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාරපස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී භොති ගතෙ ධිතෙ නිසිනො සුතොත ජාගරිතෙ තාඤ්ඤෙ කුණ්ඨිතාවෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

39. ලොහිවම, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසමුපන්න වූයේ, ශීල-
සංවරතෙතුවයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහළ විය හැකි බියක්
නො දැකී. ලොහිවම, ඤාත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂේක ලත්, වැනැසු
සතුරන් ඇති ඤාත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි
බියක් යම්සේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන්
ශීලසමුපන්න වූයේ, ශීලසංවරතෙතුවයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින්
විය හැකි බියක් නො දැකී. හේ මේ ආදී ශීලසකකයෙන් සමන්විත
වූයේ සිය සත්ත්ව නිදෙස් වූ කායික චෛතසික ස්‍රාවය පිළි. ලොහිවම,
මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලසමුපන්න වේ.

40. ලොහිවම, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දෙර
ඇත්තේ වේ ද යත්: ලොහිවම, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ
ඇසින් රූපයක් දැක භූතාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ.
භූතාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ
වේ. යම් කරුණෙකින් වක්කුරිඤ්ඤ වසා නොගෙන වසන්නාවුයේ
විතතසන්තානය විමලොභ දෙමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ
පුත්‍රබදනාවු ද ඒ වක්කුරිඤ්ඤයාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී.
වක්කුරිඤ්ඤය රකී. වක්කුරිඤ්ඤයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ
අසා ... තාසායෙන් ගද ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ...
කයින් ස්ප්‍රථෙව්‍යය (ඇඟට හැපෙන ද) ස්පර්ශ කොට ... සිතින් ධර්මාලම්බන
දැන භූතාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. භූතාදිවශයෙන්
ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ප්‍රොත්‍රෙඤ්ඤය ...
ශ්‍රාණෙඤ්ඤය ජ්ඣෙච්ඤ්ඤය ... කායෙඤ්ඤය ... මනභුඤ්ඤය සංවර කොට
නොනෙත වසන්නාවුයේ විතතසන්තානය විමලොභ දෙමනස් ආදී
ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුත්‍රබදනාවු ද, ඒ ප්‍රොත්‍රෙඤ්ඤයාගේ ...
ශ්‍රාණෙඤ්ඤයාගේ ... ජ්ඣෙච්ඤ්ඤයාගේ කායෙඤ්ඤයාගේ ... මනභුඤ්ඤයාගේ
සංවරය පිණිස පිළිපදී. ප්‍රොත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජ්ඣෙච්ඤ්ඤ ... කාය ... මනභුඤ්ඤය
රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉඤ්ඤසංවරයෙන්
සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව අව්‍යාසෙකස්‍රාවය (කෙලෙසුන්ගෙන් ඕසු
නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතස්‍රාවය) පිළි. ලොහිවම, මෙසේ මහණ
තෙමේ ඉඤ්ඤයන්හි වැසු දෙර ඇත්තේ වේ.

41. ලොහිවම, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්තමුප්පජාතනයෙන්
(සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද යත්: ලොහිවම, මෙ සස්තෙහි මහණ
තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරලා ඊමෙහි ද මනා නුවණින් දැන ම (එය)
කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි)
මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිවීමෙහි,
දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද
පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි.
ආහාර ගැන්මෙහි, පාන් පිමෙහි, පිටිකෑවිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස
පිළිමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මූ පහ කිරීමෙහි නුවණින්
දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි
නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ලොහිවම, මෙසේ මහණ
තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

42. කථංඤ්ඤා ලොභිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ ලොභිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පක්ඛි සක්ඛණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ'ව ඛෙති, එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

43. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලක්ඛනේන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විවිත්තං සෙතාසනං හත්ති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වතපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපට්ඨකකතො නිසීදති පලලඛකං ආභුජිතා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙති.

44. සො අභිජ්ඣං ලොභෙ පහාය විගතාභිජේඛිත චේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිත්තො විහරති සබ්බපාණ්ණතභිතානුක්ඛිපි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. ඵතභිඤ්ඤා පහාය විගතඵතභිඤ්ඤා විහරති ආලොකකඤ්ඤා සතො සම්පජ්ඣො විතභිඤ්ඤා විතතං පරිසොධෙති. උඤ්ච්චකුක්ඛුච්චං පහාය අනුඤ්ඤා විහරති අරක්ඛතං වූපසන්නවිත්තො. උඤ්ච්චකුක්ඛුච්චං විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

45. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මතො පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මතො සමිජේඛියස්සං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදාය කම්මතො පයොජේසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මතො සමිජ්ඣංසු. තො'හං යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය. අහි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය”ති. සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

42. ලොහිවය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ උද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: ලොහිවය, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට තික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම තික්මෙයි. ලොහිවය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනකට පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදී අට පිරිකර) රැගෙන ම ගෙයි. ලොහිවය, මෙසේ මහණ තෙමේ උද පමණෙහි සතුටු වේ.

43. ලොහිවය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී ශිලාකෘතියෙන් ද සම්මත වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමාධිමා-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුට්ඨයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසමූල පථික කදුරුළු හිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනගුහා කිසි සෙතක්කන් හඳුනා නොගත හැකිය. හේ පිඹු සෙවීමෙන් පෙරලා ආරේ, පසුබත් සෙවෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කම්මහනට යොමු කොට සිහි එළවා හිඳී.

44. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදානසංකප්පය නොමැති) ඇල්ම හැර, විකල්පානුප්‍රාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතක් වෙතෙයි. අභිජ්ඣාව නොමැති සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාප්තිය (ප්‍රකාශය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙතෙයි. ක්‍රොධය නොමැති සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සත්‍යානුමතිය හැර, පහ වූ සත්‍යානුමතිය ඇත්තේ, දව රු දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනා නැති පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙන් හුවමාරු වූ යුක්ත වූයේ වෙතෙයි. සත්‍යානුමතිය නොමැති සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංග්‍රන්ථවත්) කුකුළත් (කළ නො කළ දෙයෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුගත වැ (නොසංග්‍රන්ථ බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු සාධාරණ විතර්කානුකූල ඇත්තේ, උදහස කුකුළ දෙක නොමැති සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමකි සැක නො කරනුයේ, සැකය නොමැති සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

45. ලොහිවය, යම්හේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කම්මාන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කම්මාන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යම්ක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පළමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කම්මාන කෙළෙමි. ඒ මාගේ කම්මාන සමාධි විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද ඉටු ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

46. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො බාළහ-
 ගිලානො, හත්තං වස්ස නවජාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමන්තා, සො
 අපරෙත සමයෙන තමහා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
 සියා වස්ස කායෙ බලමන්තා, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බො ආබාධිතො
 අහොසිං දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. හත්තං ච මෙ නවජාදෙසී. න වස්ස
 මෙ ආසි කායෙ බලමන්තා. සො’මහි එතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො.
 හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙසී. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමන්තා”ති. සො තතො නිදුතං
 ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො ඛකිනාගාරෙ බඳ්ඛො අස්ස, සො
 අපරෙත සමයෙන තමහා ඛකිනාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිතා අබ්බසෙත්ත,
 න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බො
 ඛකිනාගාරෙ බඳ්ඛො අහොසිං. සො’මහි එතරහි තමහා ඛකිනාගාරා මුත්තො
 සොත්ථිතා අබ්බසෙත්ත. තත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො
 තතො නිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තතාධිතො පරු-
 ඨිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමහා දුසබ්‍යා
 මුළුවෙය්‍ය අත්තතාධිතො අපරුඨිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො, තස්ස
 එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බො දුසො අහොසිං අත්තතාධිතො පරුඨිතො
 න යෙනකාමඛගමො. සො’මහි එතරහි තමහා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තතාධිතො
 අපරුඨිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතො නිදුතං ලභෙථ
 පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො සධ්ධතො සන්තොගො කන්තාරද්ධාන-
 මඤ්ඤං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨයං, සො අපරෙත සමයෙන තං
 කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිතා ගාමන්තං අනුපාපුණ්ණෙය්‍ය ඛෙමං
 අප්පට්ඨයං, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බො සධ්ධතො සන්තොගො
 කන්තාරද්ධානමඤ්ඤං පටිපජ්ජං දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨයං. සො’මහි එතරහි
 තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය සොත්ථිතා ගාමන්තං අනුපාපුණ්ණො ඛෙමං අප්පට්-
 ඨය”ති. සො තතො නිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

50. එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රෙගං යථා
 ඛකිනාගාරා යථා දුසබ්‍යා යථා කන්තාරද්ධානමඤ්ඤං, එවං ඉමෙ පඤ්ච
 නිවරණේ අපාභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ ආතණ්ණං,
 යථා ආරෙග්ගං, යථා ඛකිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣං, යථා ඛෙමන්තභුමිං,
 එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි
 සමනුපස්සති.

46. ලොහිවය, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොහි වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස හිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්තිය පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි හිලන්බව ඇති ලෙබෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

47. ලොහිවය, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැදුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධනය වියදම් නො කොට පතසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙතෙයන්) ඔහුගේ කිසි නොගවිතාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැදුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධන වියදම් නො කොට පතසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයතට කිසි විතාශයක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

48. ලොහිවය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තට අවසර නැති දෑ පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දෑභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දෑයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දෑභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

49. ලොහිවය, යම්සේ ධනවත් වූ භොගයම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙය ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති විටත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, භොගයම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බඩුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. නිරුපද්‍රැව භයරහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

50. ලොහිවය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-වෙළුන්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පහ තමා කෙරෙහි දකී. ලොහිවය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරගෙන් මිදුණුව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙළුන්) මේ පහ වූ නිවරණ පහ (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

51. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අතතති සමනුපස්සතො පාමොඡං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්ස-
මහති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාගියති.

52. සො විච්චේව පාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං
සවිචාරං විචේකජං. පිතිසුඛං පඨමං කෘතං උපසම්පජ්ජි පිහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචේකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජේන
පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

53. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච දුක්ඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකනෙතවාහි වා
කංසථාලෙ න්‍යානිසුඤ්ඤාති ආකිරිතා උදකෙන පරිපොඤ්ඤාං පරි-
පොඤ්ඤාං සනෙතායා, සංයං න්‍යානිසුඤ්ඤාති සෙනහානුගතා සෙනහපරේතා
සනතරමාහි රු පුටා සෙනහෙන න ච පස්සරණේ, එවිමෙව ඛො ලොභිච්ච
හික්ඛු ඉමමෙව කායං විචේකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජේන
පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

54. යමපි ලොභිච්ච හික්ඛු විච්චේව පාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි
සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං. පිතිසුඛං පඨමං කෘතං උපසම්පජ්ජි පිහරති,
සො ඉමමෙව කායං විචේකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජේන
පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාගියම්.

55. යස්මිං ඛො ලොභිච්ච සන්ඨරි සාවකො එවරුපං උලාරං විසෙසං
අගිගච්ඡති අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ඨා යො ලොකෙ න වොදනාරතො
යො ච පනෙවරුපං සන්ඨාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා
අබ්බිකා සාවඡ්ඡා.

56. පුත ච පරං ලොභිච්ච හික්ඛු විතක්කවිචාරතං චූපසමා අර්ඛිතතං
සම්පසාදනං වේතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාගිජං පිතිසුඛං
දුතියං කෘතං උපසම්පජ්ජි පිහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාගිජේන
පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාගිජේන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

51. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තකුගේ නාමකය සංකිදේ. සංහුන් නාමකය ඇත්තේ සුව විදි. සුවාතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

52. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකිසිති, විවාරසිති, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ විමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. සියල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, සියල්ල ම ස්පඨි කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කසෙහි ඒ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

53. ලොහිවය, යම්ගේ කපුවෙන් (කිලිගෙක්) හෝ කපුවකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොහොතලියෙකු නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඬු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුක්ත වූයේ, ඇතුළත පිටත සියල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද, ලොහිවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, සියල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, සියල්ල ම ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කසෙහි විවෙකප් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

54. ලොහිවය, මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකිසිති, විවාරසිති, විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පලමු දහතක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවෙකප් ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, භාත්පස පැතිර ගනී. ඔහුගේ සියලු කයා විවෙකප් ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පැතිර ගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

55. ලොහිවය, යම් ශාක්‍යාවරයකු නිසා සවු තෙම මේබදු මහත් ගුණ-විශේෂයක් ලබා ද. ලොහිවය, මේ යමෙක් ලොවැ වොදනාවට නොසුදුසු නම් එසේ වූ ශාක්‍යාවරයෙකි. යමෙක් මේබදු ශාක්‍යාභට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අසත්‍ය ය, නො දැකුම් ය, වරද සහිත ය.

56. ලොහිවය, නැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකි-විවාරයන්ගේ සංගිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ඉඬාට හා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකඟ බව ඇති, විතකිය නැති, විවාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. සියල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, හැම තැන ම ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ කසේ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

57. තෙය්‍යථාපි ලොභිව්ව උදකරහද උබ්භිදෙදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ව න කාලෙන කාලං සමමා ධාරං අනුසාවෙවෙජ්ඣය, අථ ඛො තමා ව උදකරහද සිතා වාරිඛාර උබ්භිජ්ජිමා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිනා අභිසංඤ්ඤාය පරිසංඤ්ඤාය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිනා අපච්චං අස්ස, ඵවමෙව ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

58. යමපි ලොභිව්ව භික්ඛු විතක්ඛවිචාරානා වූපසමා අරක්ඛිතං සමපදාදනං වෙනතසා ඵකොදිහංවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කායං උපසම්පජ්ජි විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සමාධිසමී.

59. යස්මිං ඛො ලොභිව්ව සත්ථරි සාවකො ඵවරුපං උගාරං විසෙය්‍ය අභිගමති, අයමපි ඛො ලොභිව්ව සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ව පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති සා වොදනා අතුතා අතච්ඡා අබමිකා සාවජ්ජා.

60. පුන ච පරං ලොභිව්ව භික්ඛු පිතියා ව විරහා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සමපජාතො සුඛඤ්ච කායෙන ටට්ඨංවෙදෙති. යනතං අරියා ආවික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තං තතියං කායං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

57. ලොගිව්වය, යම්කෙසේ යථා උල්පත්තීන් මතු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිග ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිග වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුළු වුවත් ඒ විලෙක් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද, ලොගිව්වය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරුණ කසා ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කසේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛය පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

58. ලොගිව්වය, මහණ තෙම විතකීටිවාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීර්තිත, විවාර රහිත, සමාධියෙන් පහළ වූ, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි බ්‍යාකසකට පැමිණි වෙසේ ද, හේ මේ කසා ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කසා සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

59. ලොගිව්වය, යම් ශාඤ්ඤාවරයකු තිසා සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණවේශයක් ලබා ද ලොගිව්වය, මේත්. ලොවැ වොදනාවට නොසුදුසු වූ ශාඤ්ඤාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාඤ්ඤාවට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අතුරු, අතරා ය, නො දැනුම ය, වරද සහිත ය.

60. තැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) ලොගිව්වය, මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද විරගයෙන් (පහ වීමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ඛාව, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදී. ආසීගෝ යම් බ්‍යාකසක් හෙතු කොට ගෙන බ්‍යාකලාභිතා ඇරැබූ ‘උපෙක්ඛාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුවවිහරණ ඇත්තේ යැ’ යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි බ්‍යාකසට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ කසා ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කසෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

61. සෙය්‍යථාපි ලොභිව උප්පලිතිං වා පදුමිතිං වා පුණ්ඩරිකිතිං වා අපොකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උද්දක සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාවචග්ගා යාව ච මූලා සිංගෙන වාරිතා අභිස්සන්තාති පරිස්සන්තාති පරිපුරුති පරිපුරුති, නාස්සා කිංඤ්ඤි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සිංගෙන වාරිතා අපුරුතං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොභිව භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙතෙ සුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපුරති. තාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතෙතෙ සුඛෙන අපුරුතං හොති.

62. යමපි ලොභිව භික්ඛු පිතියාව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සමපජානො සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංවේදෙති, යං තං අරියා අභික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තං තතිං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙතෙ සුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපුරති, තාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතෙතෙ සුඛෙන අපුරුතං හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සමාධිස්මිං.

63. යස්මිං ඛො ලොභිව සන්ධි සාමකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගමන්ති, අයමපි ඛො ලොභිව සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ව පනෙවරුපං සන්ධාරං වොදෙති සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ඣා.

64. පුත ව පරං ලොභිව භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථග්ගමා අදුක්ඛමිත්‍රං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො හොති. තාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන අපුරුතං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි ලොභිව පුරිසො ඔදනෙන වජේන සසීයං පාරුපිතො නිසින්නො අස්ස, තාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන වජේන අපුරුතං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොභිව භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො හොති. තාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන අපුරුතං හොති.

66. යමපි ලොභිව භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථග්ගමා අදුක්ඛමිත්‍රං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො හොති, තාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන අපුරුතං හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සමාධිස්මිං.

61. ලොහිවම, යම්සේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබර හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොනැගුණේ, දිය කුලා ම හිළි වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අක් දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි හිණේ, හැම තැන් ම පැතිර වැද ගත්තේ මේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, ලොහිවම, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. භාත්පසින් තෙමයි. පුරා ලයි. හැම පරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

62. ලොහිවම, මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද හැර ලීමෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ සිහි ඇති වැනුවණ ඇති වැඩෙසේ. සුවයන් නාමකයින් විඳි. 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුව ප්‍රසම් ඇත්තේයැ'යි ආසීයෝ' යමක්නු දක්වත් නම්, ඒ තෙවෙනි බ්‍යාතය ලැබ වෙසේ. හේ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් මේ කය ම තෙමයි. කය සියල්ල ම තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. පැතිර වැදගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නොවෙයි යන යමක් ඇද් ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

63. ලොහිවම, යම් ශාය්‍යාවරයකු කෙරෙහි වැය සවු තෙම මේබදු මහත් භුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, මේත් ලොවැ වොදනාවට නො සුදුසු වූ ශාය්‍යාවරයකි. යමෙක් මේබදු ශාය්‍යාකට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අතපා ය, නො දෑහැම් ය, වරද සහිත ය.

64. තැවැත ද (අතෙකක් කියමි.) ලොහිවම, මහණ තෙමේ සුඛ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඛ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමනස් ඉද්දෙනාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යාතය ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද නො ගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

65. ලොහිවම, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදු වතීන් හිසින් වටා පෙරෙවැ හුන්නේ මේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතීන් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, ලොහිවම, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කයැ පිරිසිදු පබසර සිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

66. ලොහිවම, මහණ තෙම සුඛවෙදනාව ද දුක් වෙදනාව ද පහ කිරීමෙන්, පලමුවෙන් ම සොම්නස් දෙමනසුන් පහ වැ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්ඛාවන් සමාතියන් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවුවන දහන් ලැබ වෙසෙයි. එයින් හෙ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

67. යසම් ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අසිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්මකා සාවජ්ජා.

68. පුත ච පරං ලොභිච්ච සො භික්ඛු ඵලං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසොදාතො අතභිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාපතෙත ඤාණදසානාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵලං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමභාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුමමාසුපච්චයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිද්ධංසනධම්මො ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබඬානති.

69. යෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විසාසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා, තමෙතං චික්ඛුමා පුරිසො ගජේ කරිතිං පච්චවෙකෙඛය්‍ය “අයං ඛො මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විසාසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්ථදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා”ති, ඵලමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසොදාතො අතභිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාපතෙත ඤාණදසානාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵලං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමභාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුමමාසුපච්චයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනහෙදන-විද්ධංසනධම්මො. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබඬානති.

70. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- ඵලං පජානාති -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබඬානති, ඉදමපි’යං භොති පඤ්ඤාය.

71. යසම් ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අසිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්මකා සාවජ්ජා.

67. ලොභිව්වය, යම් ආයුෂාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු උදර ගුණ වෙහෙසක් ලබා නම්, මේ ද ලොභි වොදනාභී නොවූ ආයුෂාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ආයුෂාභව වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අහුත ය, අතථා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

68. තව ද (අනෙකක් කියමි.) ලොභිව්වය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි තැනි වූ කල්හි, පහ වූ චිත්තතාපක්ශේශ ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදර්ශනා භාවනාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදර්ශනාභුතය පිණිස (පරිකමී) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට තමා හරිසි. හේ “මගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභුතයන්ගෙන් හැදුණේ ය. මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳ හරහුවට සුවඳ විලෙවුන් ගැල්වියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද, එසේ කල ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

69. ලොභිව්වය, යම්ගේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙක පහල වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කල, සියුම් වූ, වෙහෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, බොවතාදි සියලු ආකාරයෙන් සුත් වෙරළමිණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපත්, ඇවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කල, සියුම් වූ, වෙහෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු බොවතාදි ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමිණෙක. මෙහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ පඬුවත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ මේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, ලොභිව්වය, එපරිද්දෙන්ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යවපත් වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදර්ශනාභුතය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට තමා හරිසි. හෙ තෙම “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය. සතර මහාභුතයන්ගෙන් හැදුණේ ය. මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳ හරහට සුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද, ඒ කලත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

70. ලොභිව්වය, මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ... මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගත යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

71. ලොභිව්වය, යම් ආයුෂාවරයකු කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු උදර ගුණවිශෙෂයක් ලබා නම්, ලොභිව්වය, මේ ද ලොභි වොදනාභී නොවූ ආයුෂාවරයෙකි. යමෙකුත් මේබඳු ආයුෂාභව වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අහුත ය, අතථා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

72. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං.

73. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිසො මුඤ්ඤමිනා ඉසිකං පවාගෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: 'අයං මුඤ්ඤා, අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤමිනා ඤේව ඉසිකා පබාලා'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන ලොභිච්ච පුරිසො අසිං කොසියා පවාගෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: 'අයං අසි අයං කොසි. අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි. කොසියා ඤේව අසි පබාලො'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන ලොභිච්ච පුරිසො අතිං කරණකා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: 'අයං අති, අයං කරණකා. අඤ්ඤා අති, අඤ්ඤා කරණකා. කරණකා ඤේව අති උබ්බතො'ති. ඵචතම ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං.

74. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං, ඉදමපි'ස්ස භොති පඤ්ඤය.

75. යසම් ඛො ලොභිච්ච සත්ථරි සාවකො ඵචරූපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති. අයමපි ඛො ලොභිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්තාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මකා සාවර්ජා.

76. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛොති: එකො'පි හුත්වා ඛත්ථා භොති. ඛත්ථාපි හුත්වා එකො භොති. ආචිභාවං තිරෙහාවං තිරෙකුඛං තිරෙපාකාරං තිරෙපබ්බතං අසර්- මානොගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමුච්ඡිත්තිමුච්ඡං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලකෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චජ්ඣිමුත්තරෙය ඵචංමිද්ධිකෙ ඵචංමිභානුභාවෙ පාණිනා පරිමෙත්ති. යාචි බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත චසං චතෙතති.

72. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ (සෘණී ඉපැදවීමට යොග්‍ය) වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසගිත් සුත්, විකල නො වූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

73. ලොහිවස, යම්හේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණගතයෙකින් තණකුර (=තණ බඩ) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රාණගත ය, මේ එහි තණකුරය. තණ ගත එකෙකි, එහි කුර අනෙකෙකි. මුද්‍රාණ ගත කෙරෙත් ම එහි කුර මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවස, යම්හේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය. කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවස, යම්හේ ව්‍යාපි පුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැව ය. තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක. සැවය කෙරෙත් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවස, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ හිස කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් සුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් ශරීරයක් මවා පායි.

74. ලොහිවස, මහණ තෙම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් සුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් ශරීරයක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

75. ලොහිවස, යම් ශාත්තාවරයකු කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසකට පැමිණේ නම්, ලොහිවස, මේ ද ලොවැ වොදනාභි නොවූ ශාත්තාවරයෙකි. යමෙකුත් මෙබඳු වූ ශාත්තාකට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අතුක ය, අතපා ය, අධාර්මික ය, සාවිද්‍ය ය.

76. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ හිස කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (=සෘණීයට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සෘණීවිධඥාන පිණිස (අභිඥාපාදක පරිකමී) සිත මේහෙ-යයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකපිබ වූ සෘණීවිධය (සෘණී කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සපයී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි): පියෙව්ගෙන් එකෙක් වැ සිටා ද (සෘණී බලයෙන්) ඔහු ප්‍රකාර ද වී යළි දු එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (පෙනී සිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). කින්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, උච්ඡේදයෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැවෙහුසේ මැදින් විනිවිද යෙයි. දිශෙහි මෙන් පොළො-වෙහි ද යටට බැසීම (නිලීම්), උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (යට නො බස්නා) දිශෙහි පොළොවෙහි සේ ගෙයි. පක්ෂ ඇති තකුණකු මෙන් අභසෙහි ද පලගින් (=උරුමදායකයෙක්) යෙයි. මේසා මහරඳු ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද හිරු දෙදෙනා ද අතින් පරාමර්ශික කෙරෙයි (=අල්ලයි), (මඛමොබ අත යවා) පිරිමිදියි. බබ්ලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

77. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ දුක්ඛා කුම්භකාරො වා කුම්භකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මතතිකාය යං යදෙව භාරනවිකතිං ආකඛෙය්‍යා නං තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පත ලොභිවට්ඨ දුක්ඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතයම් දන්තයම් යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඛෙය්‍යා නං තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පත ලොභිවට්ඨ දුක්ඛා සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතයම් සුවණ්ණයම් යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඛෙය්‍යා නං තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරිශොද්ධතෙ අනඛතණ්ණ විග්ගුපකතිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිනිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති: එකො'පි හුත්වා ඛත්තා හොති -පෙ- යාච චුභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති. යමපි ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- යාච චුභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති, ඉද්ධමපි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤාය

78. යයම් ඛො ලොභිවට්ඨ සත්ථි සාවකො ඵවරුපං උපාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිවට්ඨ සත්ථායො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ව පනෙවරුපං සත්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා අගුතා අතච්ඡා අධමමිකා සාවරු:.

79. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරිශොද්ධතෙ අනඛතණ්ණ විග්ගුපකතිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙත දිබ්බාය සොතබ්බාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො අධානමග්ගපට්ටනො, සො සුණෙය්‍ය හෙරිසද්දමපි මුද්ධිකසද්දමපි සබ්බපණ්ණදෙණ්ණිමසද්දමපි, තස්ස එවමස්ස: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්ධිකසද්දෙ ඉති'පි සබ්බපණ්ණදෙණ්ණිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරිශොද්ධතෙ අනඛතණ්ණ විග්ගුපකතිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙත දිබ්බාය සොතබ්බාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

80. යමපි ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉද්ධමපි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤාය.

77. ලොහිව්ව, යම්කෙසේ දක්ෂ කුමලක් හෝ කුමලක්කුණේ අතැවැත්මක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කල (=කකස් කල) මැව්වෙන් යම් යම් භාරත විශේෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද- ලොහිව්ව, යම්කෙසේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත්දැත් විසිතුරු රු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයෙක් අතැවැත්මක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කල දකෙති යම් යම් දන්තපිකාතියක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද- ලොහිව්ව, යම්කෙසේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවෙක් අතැවැත්මක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කල රකෙති යම් යම් සවණ්ඩිකාතියක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද- එසේ ම ලොහිව්ව, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, පඨිවදාන කල්හි, අංගණ රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ කල්හි, ස්විත කල්හි, අවල බවට පැමිණි සිටි කල්හි සාද්ධිවිධ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තමා ලයි. හේ එකෙක් වැ බොහෝ පරිදි වේ ... බබ්ලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි යන අනෙකවිධ සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරෙයි. ලොහිව්ව, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි ... බබ්ලොව දක්වා ද කසින් වශය පවත්වයි, අනෙකවිධ සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වේ.

78. ලොහිව්ව, යම් ආයාතාරයකු කෙරෙහි සටු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණවේශයකට පැමිණේ නම්, මේ ද ලොවැ වොදනාදී නො වූ ආයාතාරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ආයාතාරව වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අතුරු ය, අතපා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

79. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රාවාදාදි පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපමාරය ඉක්ම සිටි දිවකතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද දුරු වූ ද, ලඟැ වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි. ලොහිව්ව, යම්කෙසේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර හඬත් මිනිසුබෙර හඬත් පණ්ණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම් කෙසේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට මේ බෙර හඬැයි කියාත් මේ මිනිසුබෙර හඬැ යි කියාත් මේ සත් හඬ යැ, මේ පණ්ණාබෙර හඬ යැ, මේ ගැටබෙර හඬ යැ යි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිව්ව, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ වැ පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (කමණ්ණ) වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍ය-ශ්‍රාවාදාදි පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපමාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත්, දුරු වූත් ලඟැ වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

80. ලොහිව්ව, ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලඟැ වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද අසයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වේ.

81. යඤ්චිං ඛො ලොභිච්ච සත්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමි ඛො ලොභිච්ච සත්ථා සො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං චොදෙති, සං චොදනා අගුතා අතච්ඡා අබම්භා සාවජ්ජා.

82. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අතභිග්ගේ විගතූපකභිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජපනෙත චෙතො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනති පජානාති. විකම්මිතං වා විතතං විකම්මිතං විතතනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. චිත්තං වා විතතං චිත්තං විතතනති පජානාති. අචිත්තං වා විතතං අචිත්තං විතතනති පජානාති.

83. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච ඉප්ථි වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩකඤ්ජානිකා අදසෙ වා පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අචෙත්ථ වා උදක-පනෙත සකං මුඛනිමිතං පච්චචෙකඛමානො සකඤ්ඤිකං වා සකඤ්ඤිකනති ජාතෙය්‍ය, අකඤ්ඤිකං වා අකඤ්ඤිකනති ජාතෙය්‍ය, ඵචමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අතභිග්ගේ විගතූපකභිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජපනෙත චෙතොපරිය-ඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පර-පුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං -පෙ- විකම්මිතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- චිත්තං වා විතතං චිත්තං විතතනති පජානාති. අචිත්තං වා විතතං අචිත්තං විතතනති පජානාති.

84. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා -පෙ- අචිත්තං වා විතතං අචිත්තං විතතනති පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤා

81. ලොහිවවය, යම් ආත්‍යාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබදු මහත් ගුණ වෙසෙසකට පැමිණේ නම්, ලොහිවවය, මේ ද ලොවැ වොදනානි නොවූ ආත්‍යාවරයෙකි. යමෙක් මෙබදු ආත්‍යානට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අතථ්‍යය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

82. හේ මෙසේ සිත එකඟ වැ පිරිසිදු වූ කල්හි; දිජ්ඣිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, වෙතත්පඨායඥානය පිණිස (=අනුත්තේ සිත පිරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස) සිත නොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්ත්වයන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දනිසි: රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතැ යි දනිසි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතැ යි දනිසි. දොෂ සහිත සිත දොෂ සහිත සිතැ යි දනී. දොෂරහිත සිත දොෂරහිත සිතැ යි දනී. මොහසහිත සිත මොහසහිත සිතැ යි දනී. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතැ යි දනී. සංකප්පත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැ යි දනී. විකප්පත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැ යි දනී. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ යි දනී. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ යි දනී. සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි දනී. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි දනී. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි දනී. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි දනී. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැ යි දනී. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනී.

83. ලොහිවවය, යම්ගේ සැරැසෙනසුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ශුද්ධවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිජ්ඣිමත් කැබ්පතෙක හෝ පහත් දියබදුනෙක හෝ සිය මුඛසවහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සඳහන් තැනැ යි දන්නේ ද, එ කී දෙස් නැති තැන දෙස් තැනැ යි දන්නේ ද, ලොහිවවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි, දිජ්ඣි වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරිසිත් දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ, අත් පුගුලන්ගේ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දනී. සරුග සිත සරුග සිතැ යි දනී. විතරුග සිත විතරුග සිතැ යි දනී. සදොෂ සිත සදොෂ සිතැ යි දනී. විතදොෂ සිත විතදොෂ සිතැ යි දනී. සමොහ සිත සමොහ සිතැ යි දනී. විතමොහ සිත විතමොහ සිතැ යි දනී. සංකප්පත සිත සංකප්පත සිතැ යි දනී. විකප්පත සිත විකප්පත සිතැ යි දනී. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ යි ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ යි ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි ... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනී.

84. ලොහිවවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනී යන යමක් ඇද්ද, මෙත් ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

85. යසම්භිං ඛො ලොභිවට්ඨ සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උළාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිවට්ඨ සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො, යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡං අධම්මිකා සාවජ්ජා.

86. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදනෙ අතඛග්ගේ විගභුපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙක-විනිසං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි-අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙතා ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵලමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙතා ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵලමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිනිසං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

87. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිභො සකමනා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡන්තා, තමනා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡන්තා, සො තමනා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගච්ඡන්තා, තස්ස ඵලමස්ස: 'අහං ඛො සකමනා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසීදිං ඵලං අහාසිං ඵලං තුණ්හි අගහාසිං. තමනාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසීදිං ඵලං අහාසිං ඵලං තුණ්හි අගහාසිං. සො'මහි තමනා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. ඵලමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදනෙ අතඛග්ගේ විගභුපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙකවිනිසං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි, අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙතා ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵලමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙතා ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵලමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපපනො'ති.

85. ලොහිවය, යම් ශාස්තාවරයකු කෙරෙහි යටු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, ලොහිවය, මේ ද ලොව වොදනානි නොවූ ශාස්තාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්තාභව වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අතුක ය, අනථය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

86. හෙ තෙතම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනි වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිග කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මෙම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශචල බවට පත් කල්හි, පුජේ-නිවාසානුසමානි ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිස්සක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද, “අයෝ තන්හි මෙ නම් ඇතියෙමි වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම. මෙ බඳු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැවැ අයෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම. මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකවිඩ වූ නම් ගොත් විසින් උද්දෙය සහිත වූ බහුවිඩ වූ පුජේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

87. ලොහිවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගමකට යන්නේ ද, ඒ ගමනුත් අත් ගමකට යන්නේ ද, (නැවත) හේ එගමින් සිය ගමට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමින් අයෝ ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කිහි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ ගමනුත් අයෝ ගමට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිහි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වන්නේ ද - ලොහිවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිග කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මෙම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශචල බවට පැමිණි කල්හි, පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිස්සක් ද, ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද, “අයෝ තන්හි මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එයින් සැව අයෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි, මෙ ගොත් ඇතියෙමි, මෙ බඳු පැහැසටහන් ඇතියෙමි මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි-

ඉති සාකාරං සර්වදේශං අනෙකවිතිතං ප්‍රබෝධිමයං අනුසාරති.
යමි ලෝකීය චරිතං සමානිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි -ප- අනෙකවිතිතං
ප්‍රබෝධිමයං අනුසාරති, ඉදමි'යං නොති පශ්‍යාය.

88. යමිම බො ලෝකීය චරිතං සාමාන්‍ය චරිතං උපරං විසේසං
අග්‍රිතවති, අයමි බො ලෝකීය චරිතං යො ලෝකෙ න වෛදිකාර්ථයො.
යො ච පනවර්ගං සාමාන්‍යං වෛදිකං, සා වෛදිකං අග්‍රිතං අනවර්ගං අධිමිතං
සාමාන්‍යං.

89. යො චරිතං සමානිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරිශෝද්ධෙ අනවර්ගෙ
විග්‍රහකර්මයෙ මුද්‍රායෙ කම්මකර්මයෙ සිතෙ අනෙකුත් පනතෙ සත්‍යාතං
විග්‍රහකර්මයෙ විතං අග්‍රිතවති අග්‍රිතාර්ථයෙති. යො දිව්‍යෙත
විකල්පා විසුද්ධිත අතිකල්පනාමාත්‍රසාධක සත්‍ය පණති විවිධානෙ
උපපත්තියෙ සිතෙ පණතෙ සුචර්මයෙ දුර්වලයෙ සුගතෙ දුර්වලයෙ
යොකම්මකර්මයෙ සත්‍ය පණත: 'ඉමෙ වත භාග්‍යො සත්‍යා කාය-
දුර්වලයෙ සමානාගතා වර්ධිතවිතෙත සමානාගතා මනෝදුර්වලයෙත
සමානාගතා අරියාතං උපවෘද්ධා මිත්‍රද්විකා මිත්‍රද්විකාමිත්‍රසාධකා.
තෙ කායසංගතෙ පරමාර්ථයො අපායං දුර්වලයං විනිශ්චයං උපපත්තා.
ඉමෙ වා පන භාග්‍යො සත්‍යා කායසුචර්මයෙ සමානාගතා වර්ධිතවිතෙත
සමානාගතා මනෝදුර්වලයෙත සමානාගතා අරියාතං අනුපවෘද්ධා සමා-
ද්විකා සමාද්විකාමිත්‍රසාධකා. තෙ කායසංගතෙ පරමාර්ථයො සුගතං
සත්‍යං ලෝකං උපපත්තා'ති. ඉති දිව්‍යෙත විකල්පා විසුද්ධිත අතිකල්පනා-
මාත්‍රසාධක සත්‍ය පණති විවිධානෙ උපපත්තියෙ සිතෙ පණතෙ
සුචර්මයෙ දුර්වලයෙ සුගතෙ දුර්වලයෙ යොකම්මකර්මයෙ සත්‍ය පණත:

90. සෙයොපාසි ලෝකීය මජ්ඣිමික සිංහාපකෙ පාසාදෙ. තත්ථ විකල්පා
පුරිසො සිතො පණතො මනුසො ගතං පටිසන්තො'පි නිකම්මතො'පි
රජ්ජො විනිසකුට්ඨතො'පි මජ්ඣිමික සිංහාපකෙ නිසිතො'පි. තස්ස චරිතයො:
චරිතෙ මනුසො ගතං පටිසන්ති. චරිතෙ නිකම්මතො. චරිතෙ රජ්ජො විනි-
සකුට්ඨති. චරිතෙ මජ්ඣිමික සිංහාපකෙ නිසිතො'ති. චරිතෙ බො
ලෝකීය චරිතං සමානිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරිශෝද්ධෙ
අනවර්ගෙ විග්‍රහකර්මයෙ මුද්‍රායෙ කම්මකර්මයෙ සිතෙ අනෙකුත් පනතෙ
සත්‍යාතං විග්‍රහකර්මයෙ විතං අග්‍රිතවති අග්‍රිතාර්ථයෙති. යො දිව්‍යෙත
විකල්පා විසුද්ධිත අතිකල්පනාමාත්‍රසාධක සත්‍ය පණති විවිධානෙ
උපපත්තියෙ සිතෙ පණතෙ සුචර්මයෙ දුර්වලයෙ සුගතෙ දුර්වලයෙ
යොකම්මකර්මයෙ සත්‍ය පණත: ඉමෙ වත භාග්‍යො සත්‍යා කාය-
දුර්වලයෙ සමානාගතා වර්ධිතවිතෙත සමානාගතා මනෝදුර්වලයෙත
සමානාගතා අරියාතං උපවෘද්ධා මිත්‍රද්විකා මිත්‍රද්විකාමිත්‍රසාධකා-

මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දෙශ සහිත වූ පෙරු වුසු තත් වැදූරුම් කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි. ලොහිවටු, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි ...අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

88. ලොහිවටු, යම් ශාස්තෘවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෛසසක් ලබා නම්, ලොහිවටු, මේ ද ලොවෑ වොදනාභී නො වූ ශාස්තෘවරයෙක් වේ. යමෙක් මෙබඳු ශාස්තෘවරයකුට වොදනා කෙරේ නම්. ඒ වොදනාව අඟුන ය, අතථාය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

89. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දඹිනොපචාරය ඉක්මැ දක්කා හැකි දිවැසින්, 'අහෝ! මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනොදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යාපචාද කලහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාවුත ඇතියහ. ඒ මොහු කරජකය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුට්ඨකම් හෙතු-යෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කමියට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වෑ වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නාහ. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කළි කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනා-සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යතව උපචාද නො කලහ, සමිදිවු ගත්තාහ, සමිදිවු වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු ශොතන වූ ගති ඇති සගලොචට වන්නාහ' යි මරණ-සත්ත වූ ද, එකෙණෙහි පිටිසිදු ගත්තා වූ ද, හිත වූ ද, උගස් වූ ද, මනා පැනැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැනැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට හියා වූ ද සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත පුණීත, සුවණී දුර්ණී, සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කර එලැබෑ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

90. ලොහිවටු, යම්හේ සතර මං ගන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිටතෙත-වුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විවිධෙහි ඇත මැත යන එතවුනුත්, සිවුමංගන්දිය මැද හුන්නවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට "මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්. මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්. මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැත යෙන්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද හුන්නෝ වෙත් යැ" යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවටු, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි දීප්තිමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්කම් කල්හි ස්විත කල්හි නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මි පිරිසිදු වූ දිවැසින් "අහෝ, මේ හවන් සත්ත්ව කායදුඛවර්තයෙන් සමන්-විතයහ, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනොදුඛවර්තයෙන් සමන්-විතයහ, ආර්යතව උපචාද කලහ, මිසදිවුමහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ.-

තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුක්ඛතං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පන භොතෙතා සත්තා ධායසුචරිතෙන සමන්නාගතා චචිසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා' ති. ඉති දිබ්බෙන් වක්ඛන්තා විසුඤ්ඤාන අභික්ඛන්තමානුසංකෙන සතෙන පස්සති චම්මානෙ උපපජ්ජ-මානෙ හිතෙ පණිතෙ සුචරණණ දුබ්බණණ සුගතෙ දුක්ඛතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති. යමපි ලොහිව්ව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුඤ්ඤා-පෙ- සුගතෙ දුක්ඛතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති, ඉදං මි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

91. යසම්ම භො ලොහිව්ව සන්ධර්සාවකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි භො ලොහිව්ව සන්ධා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පතෙවරුපං සන්ධාරං මොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්මිකා සාවජ්ජා.

92. යො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛනණේ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිසෙ ඕතෙ අතෙඤ්ජපතෙන අසචාතං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. යො ඉදං දුක්ඛතති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධතී යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ අසචා'ති යථාභුතං පජානාති. අයං අසච-සමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං අසචනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං අසචනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධතී යථාභුතං පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, ගවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං භොති. භිණ්ණා ජාති, චුභිතං චුගම්චරිතා, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුටු කමයෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්ත. එහෙත් මේ හවන් සත්තියෝ වූ කළි කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයක, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයක, මනාසුවරිතයෙන් සමන්විතයක, ආර්යයකට උපවෑද නොකළහ, සම්මද්වු ගත්ත, සම්මද්වු විසින් ගත් සීලාදිය ඇත්තාහ. මොහු කා බුන් මරණින් මතු යොහන ගති ඇති සගලොවට වත්තාහ”යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකකෙහි පිළිසද ගත්තාවූ ද, පහන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කමය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට සිය සත්තියන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂික විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හින ප්‍රණීත සුවණ් දුටුණි සුගත දුගත සත්තියන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹැ සිටි සත්තියන් දකී. ලොහිවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹැ සිටි සතුන් දකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

91. ලොහිවය, යම් ශාක්‍යාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා තම්, ලොහිවය, මේ ද ලොවෑ වොදනාහී නොවූ ශාක්‍යාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාක්‍යාභව වොදනා කෙරේ තම්, ඒ වොදනාව අහුන ය, අනපාය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

92. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ තිකෙලෙස් වූ උපකෙලස පහ වූ මාදු වූ කම්කම් වූ ස්විත වූ නිශ්චල බවට පැමිණැ සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැහැරූ කෙරෙයි. හෙ තෙමේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් ඉපැදීමට කාරණයැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’යි (නිවනැ) යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මොහු ආසුවයෝ යැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුවයන් ඉපැදීමට කාරණයැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුවනිරොධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුවනිරොධයාමිනි ප්‍රතිපත්ති යැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දත්තා මෙසේ දත්තා ඔහු සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත අවිද්‍යාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යාවෙක්‍ෂණ) ඥානය වේ. ‘හවොත්පත්තිය කම්ණ විය (හෙවත් තැවැත හවයෙහි නොඋපදනා ස්වභාවයට පැමිණියෙමි). ‘මහබ්බසර වෑස නිමැවිණි. (සිවු සස්ති සතර මගින්) කළ හුතු සොළොස් වැදෑරුම් කිය කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලශක්‍ෂය පිණිස) යළි දු කවුහු දුගෙක් නැතැ’යි හේ දකී.

93. සෙය්‍යථාපි ලොභිවම් පබ්බතසබ්බපථ උදකරහදො අවේජා විප්පසන්නො අනාපිලො. තත්ථ චක්ඛුමි පුරිසො තිරෙ සීතො පග්ගොය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛමපි සක්ඛරකථලමපි මච්ඡගුමමපි චරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි. තස්ස ඵමමස්ස අයං ඛො උදකරහදො අවේජා විප්පසන්නො අනාපිලො. තත්ත්වමෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සක්ඛරකථලා'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති.

94. ඵමමෙව ඛො ලොභිවම් භික්ඛු ඵමං සමාභිනෙ විනෙත පටිසුඥො පරියොදාගෙන අතඛිකණේ විගතාසක්ඛිපලසෙ මුදුගුනෙ කම්මනියෙ සීරත ආනෙඤ්ජාපත්ත ආසවාතං බසඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමේති. යො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිෂර්ඛගාමිති පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිෂර්ඛගාමිති පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති.

95. තස්ස ඵමං ජාතතො ඵමං පග්ගතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මි. විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බුහමවිරිඨං, කතං කරණිඨං, නාපරං ඉත්තත්තායාති පජානාති.

96. යස්මිං ඛො ලොභිවම් සප්පරි සාවකො ඵවරූපං උලාරං විසෙසං අග්ගච්ඡති, අගමපි ඛො ලොභිවම් සත්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා අභුතා අතච්ඡා අබමිකා සාවජාති.

97. ඵමං වුත්තෙ ලොභිවේමි ඩ්‍රාගමණො භගවන්තං ඵතදචොචි: සෙය්‍යථාපි හො ගොතම් පුරිසො පුරිසං තරකප්පපාතං පපතන්තං ලකසෙසු ගනෙතො උඤ්චිකා ඵපල පතිට්ඨාපෙය්‍ය, ඵමමෙවාහං හොතා ගොතමේන තරකප්පපාතං පපතන්නො උඤ්චිකා ඵලෙ පතිට්ඨාපිතො. අභික්ඛන්තං හො ගොතම් අභික්ඛන්තං හො ගොතම්. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම් නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචිතරය්‍ය මුලුගස්ස වා මග්ගං ආවිසෙඛය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ඩාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්නො රූපාභි දක්ඛින්නති, ඵමමෙව හොතා ගොතමේන අනෙකපරියායෙන ඛිමමා පකාසිතො. ඵසාහං භවන්තං ගොතම් සරණං ගච්ඡාමි ඛිමමඤ්ච භික්ඛුසඛිකඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ඩාරෙඤ්ච අජ්ඣතෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

ලොභිවම්පුත්තං නිවසිතං දවාදසමං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

93. ලොහිවම්, යමෙස් කඳු මුදුනෙකා වු, පහන් වු, වෙසෙසින් පහන් වු, තොකැලැබුණු (=බොර තොවු) දිය වළලක් වන්නේ ද, එහි ඉවුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි කුලෑ හැසිරෙන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිපාලලුන් සක්පාලලුන් කැටකැසිලිතින් මත්ස්‍ය-සමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට “මේ දියවල පහන් ය. වෙසෙසින් පහන් ය, තොකැලැබුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිහුත් සක්පාලලුන් කැට කැසිලිතින් මත්ස්‍ය සමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

94. ලොහිවම්, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දිප්ථමත් වැ, තිකෙලෙස් වැ උපකෙලෙස පහ වැ, මාදු වැ, කමණ්ණ වැ, සච්ඡ වැ, තිසවලතාවට පැමිණි කල්හි, ආසුච්ඡායකය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුකට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී ‘මේ දුක් වැතැස්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැතැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මොහු ආසුච්ඡයකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුච්-සමුදය යැ (ඉපැදීමට කරුණැ)යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුච්-නිරොධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී ‘මේ ආසුච්නිරොධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී

95. මෙසේ දන්නා, මෙසේ දක්නා, ඔහුගේ සිත කාමාසුච්ඡ කෙරෙන් ද මිදේ, භවාසුච්ඡ කෙරෙන් ද මිදේ, අව්ඤ්ඤාසුච්ඡ කෙරෙන් ද මිදේ, මිදුණු කල්හි ‘මිදුණේ යැ’යි දැනීම වේ. භවොත්පත්තිය ක්ෂිණ විය. මායීභුමි-වර්ග වැස තිමිවන ලද්දේ ය. (සිටු සස්ති සිටු මගින්) කටසුතු (සොළොස් වැදූරැම්) කාත්‍යය කොටැ තිමැවණ. මේඛල පිණිස (=මේ කෙලෙසකය පිණිස) කල සුතු අත් කිසිත් නැතැයි හේ දනී.

96. ලොහිවම්, යම් ශාත්තාවරයකු කෙරෙහි සටු තෙම මේඛල උදර ගුණ විශෙෂයට පැමිණේ නම්, ලොහිවම්, මේ ශාත්තා තෙමේ ද ලොවැ වොදනාථී තො වේ. යමෙක් මේඛල ශාත්තාගට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අතුර ය, අතථ්‍ය ය, තොදුකැම් ය, වරද සහිත ය.

97. මෙසේ වදල කල්හි ලොහිවම් බමුණු තෙම, “භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, යමෙස් පුරුෂයෙක් නරාවලක වැටෙන පුරුෂයකු හිසකෙසින් ගෙන ඔසොවා ගොඩැ සිටුවන්නේ ද, එසේ ම නිරාවලැ වැටෙන මම් භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් ඔසොවා ගොඩැ පිහිටුවන ලදිමි. භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යමෙස් යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැහුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංචුලා වුවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල්පතකක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම් භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ ද බමිය ද හික්කුසබ්බයා ද සරණ ගෙමි. වහන්ස, භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිව්හිමියෙන් සරණ ගිය උච්චකු හේ සලකන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

පද්‍යලොස්වන ලොහිවම් සූත්‍රය නිමිසේ ය.

තෙවිජ්ජසුත්තං.

1. එවමෙමසුත්තං: එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙහි සද්ධිං පඤ්චමෙත්තති භික්ෂුසතෙහි යෙන මනසාකම්මං නාම කොසලානං. බ්‍රාහ්මණභාමො තදවසරි. තත්‍ර පුදං භගවා මනසාකථෙවිතරති උත්තරෙත මනසාකථස්ස අවිරමිතියා තදියා තීර අම්බවතෙ.

2. තෙන ඛො පත සමයෙන සම්බුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා මිත්තසාකෂට පටිවසන්ති. සෙය්‍යපිදං: චංඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො තාරුකෙඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො පොකකිරසාති බ්‍රාහ්මණො ජානුස්සොති බ්‍රාහ්මණො භොගද්දෙය්‍යා බ්‍රාහ්මණො, අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා.

3. අථ ඛො වාසෙඨ්ඨි-භාරදවාජානං ජඛාංවිහාරං අනුච්චිකම්පනානං අනුච්චරනානං මය්‍යාමය්‍යෙ කථා උදරාදි. අථ ඛො වාසෙඨ්ඨි මාණවො එවමාහ: 'අයමෙව උජ්ජමය්‍යො අයමඤ්ඤායෙනා තිය්‍යාඤ්ඤො තිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යථායං අකංචො බ්‍රාහ්මණෙන පොකකිරසාතිනා'ති.

4. භාරදාජො මාණවො එවමාහ: අයමෙව උජ්ජමය්‍යො අයමඤ්ඤායෙනා තිය්‍යාඤ්ඤො තිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යථායං අකංචො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඤ්ඤා'ති. තෙව චංඤ්ඤා¹ වාසෙඨ්ඨි මාණවො භාරදාජං මාණවං සඤ්ඤපෙද්දං. ත පතාසකම් භාරදාජො මාණවො වාසෙඨ්ඨි මාණවං සඤ්ඤපෙද්දං.

5 අථ ඛො වාසෙඨ්ඨි මාණවො භාරදාජං මාණවං ආමනෙතඤ්ඤා: අයං ඛො භාරදාජ, සමණො ගොතමො සක්කප්පෙනා සක්කතුලා පඤ්ඤො මනසාකථෙවිතරති උත්තරෙත මනසාකථස්ස අවිරමිතියා තදියා තීර අම්බවතෙ. තං ඛො පත භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අභිභුත්තො: ඉතිපි සො භගවා අරතං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජා-වරණසම්පන්නා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සථො දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා'ති. ආරාම ගො භාරදාජ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාසම්මං උපසඤ්ඤාසම්මං ඵතමථං සමණං ගොතමං පුච්ඡිස්සාමි. යථා තො සමණො ගොතමො ඛාසකරිස්සති තථා තං ඛාසකරිස්සාමි. 'එවමො'ති ඛො භාරදාජො මාණවො වාසෙඨ්ඨිස්ස මාණවස්ස පටිවෙස්සාමි.

¹ තෙව[ඛො අසකම්. (කෙසුචි පොළකෙසු, සිහලකකරඹුද්දවධකථාය ව.)
594

තෙවිජ්ජ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්කුන් උත්සියක් පමණ වූ මහත් මහණබ්‍රාහ්මණයෝ හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, කොසොල් රටැ මනසාකාම නම් බමුණුගම යම් තැනෙක ද, එහි වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මනසාකාමයට උතුරුදිගැ අවිරමනී නදිය තෙරු අභිවේනෙහි වසන සේක.

2. එ සමයෙහි වඩක්ඛාගමිණ ය, භාරුකඛ්‍යාගමිණ ය, සොක්කරසාහි බ්‍රාහ්මණය, ජානුසොයාණී බ්‍රාහ්මණය යන මොහු ද අත්‍යවුන් ඒ ඒ පෙදෙස්හි ප්‍රකට වූ බමුණු මහසල්ලු ද සි අභිඥන අභිඥන වූ බොහෝ මහාසාරවංශික බ්‍රාහ්මණ සෙතෙක් මනසාකාමයෙහි වෙසෙත්.

3 එ කල්හි ජඝ්ඤාපිතරණයෙහි ඔබ මොබ සක්මන් කරන ඔබ මොබ හැසිරෙන වාසෙට්ඨි-භාරදවාස් යන දෙදෙනා අතරු මහ නොමග ඇරැඹූ කපාවෙන් උපත. එ කලැ වාසෙට්ඨි මාණව තෙමි “මේ යම් මහෙක් පොක්කරසාහි බමුණාණන් විසින් කියන ලද ද, මෙය මි සාප්ප මහ ය. මෙය මි ඉදුරා මහ ය. මෙය මි තෙතසාණික වනුයේ එය පිළිපදනාහු ගේ බ්‍රහ්මසහසාරාය පිණිස ය” යැ සි මෙසේ කියයි.

4. ‘මේ යම් මහෙක් භාරුකඛ්‍යා බමුණාණන් විසින් කියන ලද ද, මෙය මි සාප්ප මහ ය. මෙය මි ඉදුරා මහ ය. මෙය මි තෙතසාණික වනුයේ එය පිළිපදනාහුගේ බ්‍රහ්මසහසාරාය පිණිස ය” යැ සි මෙසේ භාරදාප මාණව කියයි. වාසෙට්ඨි මාණව තෙමි භාරදාප මාණවයාට හඟවනුවට (තමා බස පිළිගත්වනුවට) නො ම හැකි වී ය. භාරදාප මාණව ද වාසෙට්ඨි මාණවයාට හඟවනුවට (තම බස පිළිගත්වනුවට) නො ම හැකි වී ය.

5. එකල්හි වාසෙට්ඨි මාණව තෙමි භාරදාප මාණවයා බණවා, ‘භාරදාපය, සැහැපුන් වූ, සැහැකුලයෙන් තික්මැ පැවැදි වූ, මේ මහණ-ගොහුමිහු මනසාකාමයට තොදුරු තොලං තන්හි මනසාකාමයට උතුරු-දිගැ අවිරමනීනදිය තෙරු අභිවේනෙහි වැඩි වෙසෙති. ඒ පිත්චන් ගොහුමින් පිළිබඳ වැ ‘ඒ’ හඟවත්තු රහත්ත, සම්මානමිබුදු හ, විද්‍යාවාරණනමපතත හ, සුතත හ, ලොකවිත් හ, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි හ, දෙවමිනිස්තට ශාසනා හ, බුද්ධි හ, භාග්‍යවත්ත’යි මෙසේ කලණ කින් හඟවක් වෙසෙසින් උස් වැ තැංගේ වෙයි. හවත් භාරදාපය, යමු. එ මහණගොහුමින් කරා එළැඹෙන්නමු. එළැඹ මේ කරුණ ඒ මහණගොහුමින් විචාරන්නමු. අපට යම්සේ මහණගොහුමිහු එය විසඳන්නාහු ද, එසේ එය දරන්නමු” යි කී ය. ‘එසේ ය, හවතැ’ යි කියා ම භාරදාප මාණව තෙමි වාසෙට්ඨි මාණවයාට පිළිවදන් දුන.

6. අථ ඛො වාසෙට්ඨභාරථාජා මාණවො යෙන භගවා තෙනුප-
ගඛකම්භු. උපසඛකම්භා නගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනියං කථං
සාරුණියං විතීසාරෙතීථා එකමනතං නිසිදිංසු. එකමනතං නිසින්නො ඛො
වාසෙට්ඨා මාණවො භගවතතං එතදවොච: “ඉධ හො ගොතම අවිතාකං
ජඛ්ඛාපිතාරං අනුච්ඛිකම්නතාතං අනුච්චිරනතාතං මග්ගාමග්ගෙ කථා උදොදි.
අහං එවං වදාමි: ‘අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසංයතො නියසංඝිකො
නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන
පොකඛරසාතිතා’ති. භාරථාජො මාණවො එවමාහ: ‘අයමෙව උජුමග්ගො
අයමඤ්ඤසංයතො නියසංඝිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය
යායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛතා’ති. එතං හො ගොතම
අනෙව චිත්තහො අපි විවාදෙ අපි තාතාවාදෙ”ති.

7. “ඉති කිර වාසෙට්ඨ තිං එවං වදෙසි: අයමෙව උජුමග්ගො
අයමඤ්ඤසංයතො නියසංඝිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යායං
අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාතිතා’ති. භාරථාජො මාණවො එව-
මාහ: අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසංයතො නියසංඝිකො නියසාති
තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛතාති.
අථ කීයම් පන වො වාසෙට්ඨා විග්ගහො? කීයම් විවාදො? කීයම්
තාතාවාදො?” ති.

8. “මග්ගාමග්ගෙ හො ගොතම. කිඤ්චාපි හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා
තාතාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතති අද්ධරියා බ්‍රාහ්මණා, තිත්තිරියා බ්‍රාහ්මණා. ජෛද්දකා
බ්‍රාහ්මණා, ඛට්ඨිරිවා¹ බ්‍රාහ්මණා, අථ ඛො සබ්බාති තාති නියසංඝිකාති
නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම ගාමිස්ස
වා නිගමිස්ස වා අවිදුරෙ ඛහුති චෙපි තාතාමග්ගාති භවන්ති, අථ ඛො
සබ්බාති තාති ගාමිසමොසරණාති භවන්ති. එවමෙව ඛො හො ගොතම
කිඤ්චාපි බ්‍රාහ්මණා තාතාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතති අද්ධරියා බ්‍රාහ්මණා, තිත්තිරියා
බ්‍රාහ්මණා, ජෛද්දකා බ්‍රාහ්මණා, ඛට්ඨිරිවා බ්‍රාහ්මණා, අථ ඛො සබ්බාති තාති
නියසංඝිකාති නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය”ති

9. “නියසන්තීති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසන්තීති හො ගොතම වදාමි.”

“නියසන්තීති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසන්තීති හො ගොතම වදාමි.”

1. ඛට්ඨිරිජා, ඛට්ඨිරිජකී, භට්ඨිරිජකී, ඛට්ඨිරියා, කෙහුචි. බ්‍රහ්මචරියා PTS.

6. ඉක්කිත්තෙන් වාසෙට්ඨ - භාරදාජ යන මාණවයෝ දෙදෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියහ. ගොස් ඔබ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ, සිතා රැදවියා යුතු වූ කපා තිබ්බා, පසෙක හිඳ ගත්ත. පසෙක හිඳා ගත්තා වූ ම වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිනි, ජබ්බා විභණ්ණෙහි ඔබ මොබ හැසිරෙන අප අතර මහ-නොමහ ඇරබා, කපාවෙන් උපත. “පොකබරසානි බමුණන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද ද, එය පිළිපදනාහට බබුහු හා එක් වීමට ‘මෙය ම නෛසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි මම මෙසේ කියමි. භාරදාජ මාණව තෙම ‘තාරුකබ බමුණන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද ද, එය පිළිපදනාහට බබුහු හා එක් වීමට ‘මෙය ම නෛසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි කියයි. හවද්ගෞතමසිනි, මෙහි අපගේ විග්‍රහ-යෙක් ඇත් ම ය. විවාදයෙක් ඇත් ම ය. තානාවාදයෙක් ඇත් ම ය.”

7. [එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:] “මෙසේ වාසෙට්ඨය, ‘පොකබරසානි බමුණුන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද නම්, එය පිළිපදනාහට බබුහු හා එක් වීමට මෙය ම නෛසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි තෝ කියෙහි ය. තාරුකබ බමුණුන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද නම්, එය පිළිපදනාහට බබුහු හා එක් වීමට මෙය ම නෛසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි භාරදාජ මාණව කියයි. මෙසේ කරු කවර කරුණෙකු තොපගේ විග්‍රහයෙක් වේ ද? කවර කරුණෙකු තොපගේ විවාදයෙක් වේ ද? කවර කරුණෙකු තොපගේ තානාවාදයෙක් වේ ද?”

8. [වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, අපගේ විග්‍රහය, තානාවාදය මහ නොමහ දෙකේ ය. අධ්වර්ග්‍යාභිමාණයන් ද, භෙදානුකූලයන් ද, ජාත්‍යානුකූලයන් ද, බහ්වාච්ඡාභිමාණයන් ද තානාවාදී පණවත් ඒ සියල්ලෝ නෛසීණික හ. ඒ සියල්ලෝ පිළිපදනුට බබුහු හා එක්වනු පිණිස යෙත්. හවද් ගෞතමසිනි, යම්සේ ගමකට හෝ නියමිතමකට හෝ නොදුරෙහි තානාවිධ මාගීයෝ බොහෝ වෙත් ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ සියල්ලෝ ගමට ම බස්නාහු ද, හවද් ගෞතමසිනි, එ පරිද්දෙන් ම අධ්වර්ග්‍යාභිමාණයන් ද, භෙදානුකූලයන් ද, ජාත්‍යානුකූලයන් ද, බහ්වාච්ඡාභිමාණයන් ද තානාවාදී පණවත් නුමුදු වැළි ඒ සියල්ලෝ නෛසීණික හ. ඒ සියල්ලෝ පිළිපදනුමහට බබුහු හා එක්වනු පිණිස යෙත්.

9. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහසාවය පිණිස යෙහි සි කියෙහි ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහසාවය පිණිස යෙහි සි කියමි”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහසාවය පිණිස යෙහි සි කියෙහි ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද්ගෞතමසිනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහසාවය පිණිස යෙහි සි කියමි.”

“නියානුති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියානුති හො හොතම වදාමි.”

10. “කිං පන වාසෙට්ඨ අපි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
බ්‍රාහ්මණෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො හොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අපි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
ච්ඡාචරියෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො හොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අපි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
ච්ඡාචරියෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො හොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අපි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං යාව
සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො හොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ යෝපි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා
ඉසයො මන්තානං ඤාතානං මන්තානං පච්ඡන්තානං යෙසමිදං එතරසි
තෙව්ජ්ඣ බ්‍රාහ්මණා පොරාණං චිත්තපදං ගීතං පවුත්තං සමුසිතා තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති තාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුභාසනති, සෙය්‍යපීදං:
අට්ඨකො වාචිකො වාචිකො වෙසාමිත්තො යමිතභි අභිනිරසො
භාරථාපො වාසෙට්ඨො කස්සපො හගු, තෙ’පි එවමාහංසු: මයමේතං ජාතාම
මයමේතං පස්සාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති. වා බ්‍රහ්මා’ති ?”.

“නො හිදං හො හොතමි.”

11. “ඉති කිර වාසෙට්ඨ නපි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං
එකබ්‍රාහ්මණෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නපි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං
බ්‍රාහ්මණානං එකච්ඡාචරියෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නපි කොච්ඡි
තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එකච්ඡාචරියෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො.
නපි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන
බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො:-

[භාෂාවත්ත:] “වෘත්තය, ඔහු හැම ව්‍යවහාරිකයෙකුට පිළිගත හැකි කිසිවක් ද?”.

[වෘත්තය:] “භවද් ගෞතමයනි, ඔහු හැම ව්‍යවහාරිකයෙකුට පිළිගත හැකි කිසිවක් ය.”

10. [භාෂාවත්ත:] “වෘත්තය, යම්කිසි විසින් ව්‍යවහාරිකයෙකුට දක්නට ලද්දේ නම් එබඳු එක් ඛණ්ඩයක් නමුත් තෙවැනි ඛණ්ඩයක් අතුරෙහි ඇද්ද?”

[වෘත්තය:] “භවද් ගෞතමයනි, මේ ඔත්තේක් නොමැත.”

[භාෂාවත්ත:] “වෘත්තය, යම්කිසි විසින් ව්‍යවහාරිකයෙකුට දක්නට ලද නම්, එයේ වූ කිසි එක් ඇදුරෙකුත් තෙවැනි ඛණ්ඩයක් අතුරෙහි ඇත්ද?”

[වෘත්තය:] “භවද් ගෞතමයනි, මේ ඔත්තේක් නැති ම ය.”

[භාෂාවත්ත:] “වෘත්තය, තෙවැනි ඛණ්ඩයක් එක් ආරාධිතාරාධිකයකුත් සිටියත් ඔහු දුටුවා ඇද්ද?”

[වෘත්තය:] “භවද් ගෞතමයනි, මේ ඔත්තේක් නැත් ම ය.”

[භාෂාවත්ත:] “වෘත්තය, තෙවැනි ඛණ්ඩයක් සත්වන ඇදුරුමක ප්‍රකාශයක් වූ කිසිවකුත් සිටියත් ඔහු දුටුවා ඇද්ද?”

[වෘත්තය:] “මේ වැන්නක් නොමැත, භවද් ගෞතමයනි.”

[භාෂාවත්ත:] “කිසිවක් ද? වෘත්තය, තෙවැනි ඛණ්ඩයක් සුප්පුරුම වූ මනුෂ්‍යයෙකු වූ මනුෂ්‍යයෙකු වූ අධික වෘත්ත වෘත්තයෙකුට වෙහෙසවන යම්කිසි අතිරේක භාරයක් වෘත්තයක සහයකු යන යම් සාමකයෙකුක් වූයද, මේ කලා තෙවැනි ඛණ්ඩයේ ඒ යම් සාමකයෙකුත් විසින් ගත ලද කිසිවක් ලද රැස් කොට තබන ලද මේ පැරණි මනුෂ්‍යයෙකු ඔවුන් අනුව ගත නම්, ඔවුන් අනුව කිසිවක් නම්, ඔවුන් හඳුලා අනුව හඳුරන් නම්, කියවුණ අනුව කියවන් නම්, ‘යම් තැනෙක හෝ යම් දෙසෙක හෝ යම් පෙදෙසක හෝ ව්‍යවහාරිකයෙකු සිටිය මොහු දකිමු, අපි මොහු දකිමු’ යි මෙසේ ඒ සාමකයෙකු එක් කියවුණ ද?”

[වෘත්තය:] “මේ ඔත්තේක් නොමැත, භවද් ගෞතමයනි.”

11. [භාෂාවත්ත:] “වෘත්තය, මෙසේ යම්කිසි විසින් ඔබ සිටියත් දක්නට ලද නම්, තෙවැනි ඛණ්ඩයක් අතුරෙහි එබඳු කිසි එක් ඛණ්ඩයක් ද නැත් ල. යම්කිසි විසින් ඔබ සිටියත් දක්නට ලද නම්, එයේ වූ කිසි එක් ඇදුරෙක් ද නැත් ල. යම්කිසි විසින් ඔබ සිටියත් දක්නට ලද නම්, එයේ වූ කිසි එක් ආරාධිතාරාධිකයෙකු ද නැත් ල. යම්කිසි විසින් සිටියත් ඔබ දක්නට ලද නම්, තෙවැනි ඛණ්ඩයක් සත්වන ඇදුරුමක ප්‍රකාශයක් වූ එබඳු කිසිවෙක් නැත් ල.”

ඥේපි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉභයො මනනානං කතනාරො මනනානං පචිතනාරො, යෙසමිදං එතරගි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ථෙරාණං මනනපදං ගීතං පට්ඨතං සමුභිතං තදනුභාසනාති තදනුභාසනාති භාසිතමනුභාසනාති වාචිතමනුචාචෙනාති, තෙය්‍යපිදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසාමිතනා යමතගි අභිභීරසො භාරථාජො වාසෙට්ඨා කසාපො හගු, ඥේපි න එවමාහ: සු: මසමේතං ජානාම මසමේතං පසාම යජ්ඨ වා බ්‍රහ්මා යගිං වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහ: සු: යං මයං න ජානාම යං න පසාම, තසා සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙමි: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිශ්‍යාණිකො නිශ්‍යාති තකකරසා බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති.

12. තං කිමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, තනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාටිභීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?" ති.

“අථා ඛො භො ගොතම, එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාටිභීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

13. සාමු වාසෙට්ඨ, තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනාති යං න පසානාති තසා සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසසානාති: ‘අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිශ්‍යාණිකො නිශ්‍යාති තකකරසා බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති තෙතං ථානං පිජ්ජති. සෙය්‍යපාපි වාසෙට්ඨ අකිච්ඡෙට්ඨපරමපරං සංසතනා පුරිමො'පි න පසානාති මජ්ඣිමො'පි න පසානාති පච්ඡිමො'පි න පසානාති, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ අකිච්ඡෙට්ඨ මඤ්ඤ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං. පුරිමො'පි න පසානාති. මජ්ඣිමො'පි න පසානාති. පච්ඡිමො'පි න පසානාති. තෙසමිදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං හසාකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, තාමකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, ඊතතකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, තුච්ඡකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති.

14. “තං කිමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, පසානාති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චජ්ජිම-සුරියෙ අඤ්ඤෙ වාපි බහු ජනා, යතො ච චජ්ජිමසුරියා උග්ගච්ඡනාති, යජ්ඨ ච ඔගච්ඡනාති, අයාචනාති, ථොමයනාති, පඤ්ඤාකා නමසාමානා අනුපරිවතනනාති?” ති.

“එවං භො ගොතම. පසානාති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චජ්ජිමසුරියෙ අඤ්ඤෙ වාපි බහු ජනා, යතො ච චජ්ජිමසුරියා උග්ගච්ඡනාති යජ්ඨ ච ඔගච්ඡනාති, අයාචනාති, ථොමයනාති, පඤ්ඤාකා නමසාමානා අනුපරිවතනනාති” ති.

තෙවිදු බමුණන්ගේ පුජිපුරුෂ වූ මහත්කාරක වූ මහත්පුරවර්තක වූ අට්ටක වාමක වාමදෙව වෙසාමිත්ත යමිතභි අබ්බිරය භාරථාප වාතෙට්ඨ කසාප හඟු යන යම් සාමි කෙනෙක් වුනු ද, මේ කලා තෙවිදු බමුණෝ යම් ඒ සාමි කෙනෙකුත් විසින් ගයන ලද, කියන ලද, රැස් කොට තබන ලද, මේ මහත්පද ඔවුන් අනුව ගයන් නම්, ඔවුන් අනුව කියන් නම්, ඔවුන් හදලා අනුව හදරන් නම්, ඔවුන් කියවුවා අනුව කියවන් නම්, ඔවුහු ද බඹුහු ඉදුනා තැනක් හෝ දෙසක් හෝ පෙදෙසක් හෝ අපි දකිමු සි, අපි දකිමු සි, මේසේ නො කිවේද ල. පුදුමයෙකි, එසේ වූ ඒ තෙවිදු බමුණෝ “යම්කු අපි නො දන්නේ නම්, යම්කු අපි නො දන්නේ නම්, ඔහු හා එක් වනුව මග දෙසමු, (ඒ බඹුහු හා එක් වනු පිණිස) එය පිළිපදිනුවාහට මෙය ම ඉදිමග ය, මෙය ම ඉදුරාමග ය, මේ තෙතියාණික මග ම බඹුහු හා එක් වීම පිණිස යේ යැ ‘සි මේසේ කියන්.”

12. වාතෙට්ඨය, ඒ කිමැ සි සිතසි ද, මේසේ ඇති කලා තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිතයක් (ප්‍රතිපක්ෂ කථා බැහැර නො කරන්නක්, විරුද්ධ කථාවන්ට දිය හැකි උත්තර නැතිකන්) කරන ලද්දේ නො වේ ද?”

[වාතෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, මේසේ ඇති කලා තෙවිදු බමුණන්ගේ වචන ප්‍රතිහරණ රහිත (ප්‍රතිවිරුද්ධතාවට දිය හැකි උත්තර නැත්තේ) ම වෙයි.”

13. [භාග්‍යවත්තු:] මැනව වාතෙට්ඨය, ඒ තෙවිදු බමුණෝ වාතෙට්ඨය, කුමු යම්කු නො දනිත් නම්, යම්කු නො දකිත් නම්, ඔහු හා එක් වනු පිණිස ‘මේ ම මග ය, මේ ම ඉදුරා මග ය, එය පිළිපදිනුවාහට මේ තෙතියාණික මග ම බඹුහු හා එක් වනුව යේ’ යැ සි මගක් දෙසන්නාග යන මේ කාරණය නැත්තේ ය (මේ නො කරුණෙකි, නො විශ්වාස කෙකි). (පසු පසු වැ සිටියහු පළමු පළමු සිටියහු අත හැත්මෙන්) උනන් එකට බැදුණු අකිවෙණිය (අනුත් වැල) යම්සේ ද, එහි යම්සේ පළමු ව යන්නේත් නො දන්නේ ද, මැද යන්නේත් නො දන්නේ ද, පසු වැ යන්නේත් නො දන්නේ ද, වාතෙට්ඨය, එසේ ම තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය අකිවෙණිය බිදු යැ සි සිතමි. ඔවුන්ගේ පළමු පුරුෂයා ද නො දකී. මැදම තැනැත්තේ ද නො දකී. පැසිම තැනැත්තේ ද නො දකී. ඒ තෙවිදු බමුණන්ගේ මේ වචනය භාග්‍යක ම (සිතහව්ව ලක් වූවක් ම) වෙයි. ලාමක ම වෙයි. හිස් ම වෙයි. කුච් ම වෙයි.

14. “වාතෙට්ඨය, ඒ කිමැ සි සිතසි ද, යම් වෙලාවෙක සදහිරුහු නැගෙත් නම්, යම් වෙලාවෙක සදහිරුහු බසිත් නම්, ඒ හැම කල්හි තෙවිදු බමුණෝත් අත් බොහෝ දෙනාත් සදහිරුත් දකිත් ද? ඔවුන් යදිත් ද? ඔවුනට සොහොනු කෙරෙත් ද? දෙහොත් මුදුන් තබා ගත්තාහු වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද?”

[වාතෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, එසේ ය, සදහිරුත් උද වන කල්හිත් බස්නා කල්හිත් තෙවිදු බමුණෝත් අත් බොහෝ දෙනාත් ඔවුන් අයදිත්. ඔවුනට සොහොනු කෙරෙත්. දෙහොත් මුදුන් තබා වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත්.”

15. ‘තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, යං පසානති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්ද්‍රිමසුරියෙ අඤ්ඤා වාපි ඛුජ්ජනා, යතො ච චන්ද්‍රිමසුරියා උග්ගච්ඡති, යත්ථ ච ඔගච්ඡති, ආයාචනති ථොමයනති පඤ්ඤාප්‍රියා නමස්සමානා අනු-පරිවතනනති, පභොනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසුං: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතායා”’ති.

“තො හිදං හො ගොතම.”

16. ඉති කීර වාසෙට්ඨ යං පසානති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්ද්‍රිම-සුරියෙ, අඤ්ඤා වාපි ඛුජ්ජනා, යතො ච චන්ද්‍රිමසුරියා උග්ගච්ඡති, යත්ථ ච ඔගච්ඡති, ආයාචනති ථොමයනති පඤ්ඤාප්‍රියා නමස්සමානා අනු-පරිවතනනති, තෙ’පි නපභොනති චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසුං: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතායාති. කිං පන, න කීර තෙවිජ්ජෙති බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරිය-පාචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාච සතතමා ආචරියමහසුතා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. “ගෙ’පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනතානං කතතායෙ මනතානං පචතතාරු, යෙසඤ්ඤං එතරති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මනතපදං ගීතං පවුතතං සමුතිතං, තදනුගායනති තදනුගායනති භාසිතමනු-සාසනති වාචිතමනුචාමෙතති, සෙසයපීදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසාසමනතො යමතගති අභිකීරසො භාරථොජො වාසෙට්ඨො කස්සපො භගු. තෙ’පි න එවමාහංසු: මයමෙතං ජානාමි, මයමෙතං පසාමි, යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං ත ජානාමි යං ත පසාමි, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසුං: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා”’ති.

“තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාථිකීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”’ති.

“අඤ්ඤා චො හො ගොතමි එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාථිකීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”’ති.

17. සංචු වාසෙට්ඨ තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං ත ජානනති යං ත පසානති තස්ස සහව්‍යතායතා මග්ගං දෙසෙසුං: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායාති නෙතං ථානං විජ්ජති ති.

15. [භාග්‍යවත්තු:] ‘වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැයි සිතයි ද, යම් හෙයකින් සද්දහිරුන් නැගෙන බසින වේලාවන්හි තෙවිදු බමුණෝත් අත් බොහෝ දෙනාත් සද්දහිරුන් දකිත් ද, අයදිත් ද, ඔවුනට යොනු කෙරෙන් ද, දෙහොත් මුදුනැ තබා වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද, එහෙයින් ඒ තෙවිදු බමුණෝ ‘එය අනුව පිළිපදනාහට සද්දහිරුන් හා එක් වනුවට මේ ම ඉදි මහ යැ, මේ ම ඉදුරා මහ යැ, ඔවුන් හා එක්වනුවට මේ තෙනොය්නික මායීය ම වේ යැ’ යි සද්දහිරුන් හා එක් වනුවට මහ දෙසන්නට හැකි වෙත් ද?’.

[වාසෙට්ඨ:] “තවද් ගෞතමසිති, මෙය නො ම වින්නෙකි.”

16. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ යම් හෙයකින් තෙවිදු බමුණෝ අත් බොහෝ දෙනාත් සද්දහිරුන් නැගෙන කල්හිත් බස්නා කල්හිත් සද්දහිරුන් දකිත් ද, අයදිත් ද, ඔවුනට යොනු කෙරෙන් ද, දෙහොත් මුදුනැ තබා වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද, ඔහු පවා ‘එය පිළිපදනාහට සද්දහිරුන් හා එක් වීමට මෙය ම ඉදි මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය. මෙය ම තෙනොය්නික වූයේ සද්දහිරුන් හා එක් වීමට යේ’ යැ යි සද්දහිරුන් හා එක් වන බවට මහ දෙසන්නට නො සමත්ත. තෙවිදු බමුණන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ඇදුරන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ආවාසී ප්‍රාචාරයන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරැමක සුගත තෙක් දු කිසිවකු විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණෝ යම් කෙනෙකුත් විසින් ගසන ලද, කියන ලද, රැස් කරන ලද මේ මත්ත්‍රපද ඔවුන් අනුව ගසත් නම්, ඔවුන් අනුව කියත් නම්, ඔවුන් හදලා අනුව හදරන් නම් ඔවුන් කියවුවා අනුව කියවත් නම්, තෙවිදු බමුණන්ගේ පුළුපුරුම වූ, මත්ත්‍රකරී වූ, මත්ත්‍ර පැවැත්වූ ඒ අටක වාමක වාමදෙව වෙසා-මිත්ත යමනග්ගි අභිජිත භාරද්වාර වාසෙට්ඨ කසාප හගු යන සෘෂිවුද බඹුනු වසන දෙස බඹුනු වසන පෙදෙන අපි දනිමු යි අපි දකිමු යි මෙසේ නො කින. එහෙත් ඒ තෙවිදු බමුණෝ ‘යමකු නො දනුමෝ නම්, යමකු නො දකුමෝ නම්, ඔහු සමග වන බව පිණිස මහ දෙසලු’ යි මෙය ම ඉදිමහය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’ මෙය පිළිපදනාහට තෙරොය්නික වූයේ බඹුනු හා එක්වනුවට යේ යැ යි මෙසේ කියත්.

“වාසෙට්ඨය, එය කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිතයක් නො වෙ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “තවද් ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය එකානතයෙන් ප්‍රතිහරණ රහිත වෙයි.”

17. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැනව. “මෙය ම සෘජු මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය, මෙය ම තෙනොය්නික ය, මෙය ම මෙය අනුව පිළිපදිවුවාහට බ්‍රහ්මයා හා එක් වන බවට යේ” යැ යි ඒ තෙවිදු බමුණෝ තමන් නොදන්නා නොදක්නා එකක්හුගේ සහභාවය පිණිස මහ දක්වන්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

18. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඵලං වදෙය්‍ය: අහං බො යා ඉමස්මි ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි තං කාමෙමිති. තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස, යං නිං ජනපදකල්‍යාණිං ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණිං බහනිති¹ වා බ්‍රාහ්මණී² වා වෙස්සී³ වා සුද්දී⁴වා? ති ඉති පුට්ඨො 'තො'ති වදෙය්‍ය තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: "අමො පුරිස යං නිං ජනපදකල්‍යාණිං ත ජානාසි, ත පස්සාසි, ඵලංතාමා වා ඵලංගොතනා වා, දිසා වා රස්සා වා මජ්ඣිමා වා කාලී වා සාමා වා ඔඩ්දුරච්ඡි වා'ති, අමුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා" ති ඉති පුට්ඨො 'තො'ති වදෙය්‍ය. තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: "අමො පුරිස යං නිං ත ජානාසි, ත පස්සාසි, තං නිං ඉච්ඡති කාමෙසි" ති. ඉති පුට්ඨො 'අමො'ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ තනු ඵලං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අඬා බො ගො ගොතමි තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

19. ඵලමෙව බො වාසෙට්ඨ ත කිර තෙවිජ්ජුති බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අචරිගෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අචරිගපචරිගෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා අචරිග-මහස්සගාසෙන බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. යෙ'පි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනනානං කතනාගේ මනනානං පචතනාගේ යෙසඤ්ඤං ඵතරති තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මනනපදං. හිතං පවුතනං සමුභිතං තදනුගායනති තදනුගායනති භාසිතමනුගායනති වාචිතමනු-වාචෙනති, සෙය්‍යථිදං අට්ටකො වාමකො වාමජදවො වෙස්සාමිතො යමතගති අභිතිරිකො තාරථාපො වාසෙට්ඨා කස්සපො හග්ග, තෙ'පි ත ඵල-මාහංසු: මගමෙතං ජානාම මගමෙතං පස්සාම යජ්ඨ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති. වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා ඵලමාහංසු: යං ත ජානාම යං ත පස්සාම, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙමි: අගමෙව උජ්ජමිකො අගමඤ්ඤසායනො නියාණිකො නියාති තකකරස්ස බ්‍රහ්ම-සභව්‍යතායා' ති. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, තනු ඵලං සනෙත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අඬා බො ගො ගොතමි ඵලං සනෙත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

20. සංචු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ, තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා යං ත ජානනති, යං ත පස්සනති, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සනති: අග මෙව උජ්ජමිකො අගමඤ්ඤසායනො නියාණිකො නියාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා' ති තෙතං ථානං විජ්ජති ති.

1. බහනිති, හෘ
2. බ්‍රාහ්මණී, හෘ

3. වෙස්සී, හෘ
4. සුද්දී, හෘ

18 වාසෙට්ඨය, යමෙක පුරුෂයෙක් 'මම වතාහි මේ දනව්වෙහි යම් දනවුකැලණක් ඇත් ද, ඇය රිසියෙහි, ඇය කැමැත්තෙහි' යි මෙසේ කියන්නේ නම්, ඔහුට අන්‍යයෝ "එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක රිසියෙහි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඒ දනවුකැලණ කැත්තුල කතක් හෝ යි, ඔබ්බෙකු කතක් හෝ යි, වෙළෙඳ කුල කතක් හෝ යි, පුද්ගල කතක් හෝ යි දන්නෙහි ද?" යි මෙසේ කියන්නාහු ය: මෙසේ විමර්ශන ලද්දේ, 'තො දනිමි' යි හෙ තෙම කියන්නේ ද, ඔහුට අන්‍යයෝ "එම්බා පුරුෂය, තා රිසියෙහි, තා කැමැති ඒ දනවුකැලණ මෙනම ඇත්තිය යි හෝ මෙ ගොත් ඇත්තිය යි හෝ උස් යැ යි හෝ ඉටි යැ යි හෝ මැදුම් යැ යි හෝ කප්පාලා යි හෝ සම්මිණා යි හෝ මහරාජාලා ඇත්තිය යි හෝ, අයෝ යමැ හෝ නියමිතමැ හෝ නුවරැ හෝ වෙ යැ යි දන්නෙහි ද?" යි. මෙසේ විමර්ශන ලද්දේ, 'තැනැ' යි කියන්නේ ද, ඔහුට අන්‍යයෝ මෙසේ කියන්නාහු ය; "එම්බා පුරුෂය, තෝ යමක තො දක්කෙහි නම්, තො දන්නෙහි නම්, ඇය තෝ රිසියෙහි ද කැමැත්තෙහි ද?" යි. මෙසේ විමර්ශන ලද්දේ, 'එසේ යැ' යි කියන්නේ ද, වාසෙට්ඨය, මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණරහිතයක් කරන ලද්දේ නො වේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] "තවද් ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිතයක් කරන ලද්දේ වෙයි"

19. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨයෙනි, එපරිද්දෙන් ම තෙවිදු ඔබ්බෙන් විසින් ඔබා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු ඔබ්බෙන්ගේ ඇදුරන් විසිනුදු ඔබා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු ඔබ්බෙන්ගේ ආචාර්යප්‍රාචාර්යන් විසිනුදු ඔබා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු ඔබ්බෙන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහසුගය තෙක් වුවත් විසිනුදු ඔබා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. අට්ටක වාමක වාමදෙව වෙසාමිත්ත යමෙකහි අඛිරිස භාරදාජ වාසෙට්ඨ කසාප හතු යන යම් කෙනෙකුත් විසින් ගගන ලද පවත්වන ලද රැස් කරන ලද මේ මනත්‍ර පද ඔවුන් අනුව ගගන් නම්, ඔවුන් අනුව කියත් නම්, ඔවුන් කිම අනුව කියත් නම්, කියැවීම අනුව කියවත් නම්, ඒ තෙවිදු ඔබ්බෙන්ගේ පුරි-පුරුෂ වූ මනත්‍රකතීවූ මත්ත්‍රප්‍රවතීසිතා වූ යම් සාමි කෙනෙක් වූහු නම්, ඔහු ද ඔබ්බෙහි සිටිනා තැන හෝ දෙස හෝ පෙදෙස හෝ අපි දනිමු යි අපි දකිමු යි නො කිස. එහෙත් ඒ තෙවිදු ඔබ්බෙන්, "මෙය ම සාප් මග ය, මෙය ම ඉදුරා මග ය, මෙය ම තෙතඨාණික වූයේ එය පිළිපදනුට ඔබ්බෙහි හා එක් වනුවට යේ යැ" යි යමකු අපි නො දනුමෝ නම් යමකු නොදනුමෝ නම්, ඔහු හා සහසාවය පිණිස මග දක්වමු" යි මෙසේ කියත්. වාසෙට්ඨයෙනි, ඒ කිමැ යි සිතති ද මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු ඔබ්බෙන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "තවද් ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු ඔබ්බෙන්ගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

20. [භාග්‍යවත්තු:] මැනැව්, වාසෙට්ඨයෙනි, තෙවිදු ඔබ්බෙන් කුමු යමකු නොදන්නාහු නම්, තො දක්නාහු නම්, ඒ ඔබ්බෙහි හා එක්වනුවට මෙය ම සාප් මග ය, මෙය ම ඉදුරා මග ය, එය පරිදි පිළිපදනාහට බ්‍රහ්ම-සහසාවය පිණිස මේ මග ම තෙතඨාණික වන්නේ යැ" යි මග දෙසන්-නාහ යන මේ කාරණය අවද්‍යමාන ය (නොවිය හැක්කේය).

21. සෙය්‍යථාපි වානෙට්ඨ පුරිසො වාතුමමතාපථෙ තිසෙණ්ණිං කරොය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය්‍යුං: අමො: පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය තිසෙණ්ණිං කරොසි, ජාතාසි තං පාසාදං පුරුපිමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උච්චො වා නිප්පවා වා මජ්ඣමො වා?ති ඉති පුට්ඨො ‘තො:ති වදෙය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය්‍යුං: අමො: පුරිස යං නිං න ජාතාසි ත පස්සසි තස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය තිසෙණ්ණිං කරොසි?ති. ඉති පුට්ඨො: ‘ආනමා’ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං. භාසිතං සම්පජ්ඣති? ති.

“අඬා බො නො ගොතම් එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටි-
තිරකතං භාසිතං සම්පජ්ඣති” ති

22. එච්ඡමච බො වානෙට්ඨ න කිර තෙවිජ්ජති බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමන-
සුභාසෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. ඥෙ’පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං පුබ්බකා ඉසසයා මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පචත්තානාරා, යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතා පවුත්තං සමුභිතං තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුභාචනති, ලසයපිදං: අට්ඨපකා වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිතො: යමිතහි අභිතිරසො: භාරආප්පො වාසෙට්ඨො කස්සපා හගු, තෙ’පි න එච්ඡමානං: මයමෙතං ජාතාම් මයමෙතං පස්සාම් යථා වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එච්ඡමානං: යං න ජාතාම් යං න පස්සාම් තස්ස සහව්‍යතාය මිඟං. දෙසෙම ‘අයමෙම උජ්ඣෙය්‍යො අයමඤ්ඤ-
තායනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ? නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතිරකතං. භාසිතං සම්පජ්ඣති?” ති.

“අඬා බො නො ගොතම් එච්ඡා සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ඣති” ති.

23. සංචු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා: යං න ජානනති, යං න පස්සනති, තස්ස සහව්‍යතාය මිඟං. දෙසෙස්සනති ‘අය මෙම උජ්ඣෙය්‍යො අයමඤ්ඤසංයනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තෙතං. ණං: පිජ්ඣති.

24. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අචිරවති තදි පුරා උදකස්ස සමිතිතතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරුඤ්ඤො පාරුඤ්ඤො පාරුඤ්ඤො පාරුඤ්ඤො, තො ඔරිමෙ තිරෙ ඕතො පාරිමං තිරං අචිරය්‍යා: එහි පාරාපාරං, එහි පාරාපාරනති, තං කිම්මඤ්ඤසි වානෙට්ඨ අපි නු තස්ස පුරිසස්ස අව්‍යායනතෙතු වා ආයාචනතෙතු වා පඤ්ඤාතෙතු වා අභිනන්දනතෙතු වා අචිරවතියා තදියා පාරිමං තිරං ඔරිමං තිරං ආගච්ඡෙය්‍යා?ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

21. වාසෙට්ඨය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් පහසකට නැගෙනුවට සිටීමට—
 හත්දිගෙක කිණක් බඳනේ ද, ඔහුට අත්හි ‘හෙම්බා පුරිස, යම් පහසකට
 නැගෙනුවට තෝ ගිණක් බඳනෙහි නම්, ඒ පහස පෙරැදිගා හෝ දකුණු-
 දිගා හෝ පැසිම්දිගා හෝ උතුරුදිගා හෝ වේ යැ යි, එය උස් හෝ මිටි
 හෝ මැදුම් හෝ වේ යැ යි තෝ දනු දු’ යි මෙසේ කියන්නාහු නම්,
 මෙසේ විමාරන ලද හේ ‘නො දනිමි’ යි කියන්නේ නම්, ඔහුට ඒ අත්හි
 ‘හෙම්බා පුරිස, තෝ තමා නොදන්නා පහසකට නැගෙනුවට ගිණක්
 කෙරෙයි දු’ යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විමාරන ලද හේ ‘එසේ’ යි
 කියන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කරා ඒ
 පුරිස්සු බස ප්‍රතිහරණරහිත නො වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ද ගෞතමයනි, මෙසේ ඇති කරා ඒ පුරිස්සු බස
 ඒකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි.”

22. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙවිදු බමුණන් විසින්
 බමා සියැසින් නොදන්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ඇදුරන් විසිනුදු
 බමා සියැසින් නො දන්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ආවාට්ඨිප්‍රාවාට්ඨයන්
 විසිනුදු බමා සියැසින් නො දන්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ
 සත්වනු ඇදුරුමායුග තෙක් වුවත් විසිනුදු බමා සියැසින් නො දන්නා
 ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණෝ යම් කෙනෙකුත් විසින් ගගන ලද පවත්-
 වන ලද රැස් කරන ලද යම් පැරැණි මන්ත්‍රපද මේ කරා ඔවුන් අනුව
 ගගන් ද, කියන් ද, ඔවුන් කී දු අනුව කියන් ද, කියැවූ දු අනුව කිය-
 වද්ද, අට්ඨක වාමක වාමදෙට වෙණාභිතත ගමනගති අභිතිරය භාරදාප්
 වාසෙට්ඨ කසාප ගගු යන මහතකභීඃ වූ මන්ත්‍රප්‍රවණිතසිතා වූ, තෙවිදු
 බමුණන්ගේ පුළුපුරුෂ වූ යම සාමි කෙනෙක් වූහු නම්, ඔහු ද ‘යම්
 නැතෙක හෝ යම් දෙසෙක හෝ යම් පෙදෙසකා හෝ බමා වේ නම්,
 ‘අපි ඔහු දනිමු යි, අපි ඔහු දකිමු’ යි මෙසේ නො කීහ. එහෙත්
 ඒ තෙවිදු බමුණෝ ‘අපි යමකු නො දනුමෝ ද, යමකු නො දකුමෝ ද,
 එ බඹහු හා එක් වන බවට මග දෙසන්නමු. එය අනුව පිළිපදනාහ
 බඹහු හා එක් වනුවට මෙය ම සාජු මග යැ, මෙය ම ඉදුරා මග යැ, ට
 මේ මග ම තේනරියාණික වනුයේ එයට යේ යැ’ යි මෙසේ කියන්.
 වාසෙට්ඨය, එය කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කරා තෙවිදු බමුණන්ගේ
 වචනය ප්‍රතිහරණ රහිත නො වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ද ගෞතමයනි, මෙසේ ඇති කරා තෙවිදු බමුණන්ගේ
 වචනය ඒකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි.”

23. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැනව. ඒ තෙවිදු බමුණෝ ‘මෙය ම
 සාජු මග ය, මෙය ම ඉදුරා මග ය, මෙය ම තේනරියාණික වනුයේ
 එය පිළිපදනාහට බඹහු හා එක් වනුවට යේ යැ’ යි තමන් නොදන්නා
 නොදන්නා ඒ බඹහු හා එක් වනු පිණිස මග දෙසන්නාහ යන මේ
 කරුණ තැත්තේ ය (නො විය හැක්කේය).

24 වාසෙට්ඨය, යම්ගේ මේ අවිරවති නදිය කවුඩන් විසින් පිය
 ගැනි පරිදි දිගෙන් පිරි දෙගොඩතලා ගලන්නේ ද, එකලා පරතෙරට
 යෑමෙන් වැඩක් ඇති, පරතෙර අපේක්ෂා කරන සුදු, පර තෙර යන
 පුරුෂයෙක් පර තෙරට යනු කැමැත්තේ එන්නේ නම්, හෙතෙම මෙ
 ගොඩැ සිටියේ, ‘හෙම්බා එ තෙර, මේ තෙරට එන්නැ, හෙම්බා පර
 තෙර, මේ තෙරට එන්නැ’ යි පර තෙරට හඬ ගසන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය,
 ඒ කිමැ යි සිතයි ද, ඒ පුරුෂයාගේ කැඳවීම හෙතු කොටගෙන හෝ
 අයැදීම හෙතු කොට ගෙන හෝ පැතිම් හෙතු කොට ගෙන හෝ
 යකුති කිරීම් හෙතු කොට ගෙන හෝ අවිරවති නදියගේ එ තෙර මේ
 තෙරට එන්නේ ද?”

“නො හිදං භො භොතම”.

25. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා එවමානංසු: ඉන්ද්‍රියෙව්‍යයාම, සොමමව්‍යයාම, වරුණමව්‍යයාම, ඊසානමව්‍යයාම, පජාපභිමව්‍යයාම, බ්‍රහ්මමව්‍යයාම, මහිනුමව්‍යයාම යාමමව්‍යයාමා¹ති. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, අව්‍යානභෙදා වා අයාචතභෙදා වා පඤ්ඤාභෙදා වා අභිනන්දනභෙදා වා කායස්ස භෙදා පරමමරණා බ්‍රහ්මිණො² සත්ඵස්සපහා හවිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

26. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අවිරවති තදි සුරා උදකස්ස සමිතිකතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො අගච්ඡෙය්‍ය පාරඤ්ඤා පාරගච්ඡෙය්‍ය පාරගාමි පාරං තරිතුකාමො, සො ඕරිමෙ තිරෙ දල්ලාය අඤ්ඤා³ පච්ඡා-බාහං ශාලාඛකිනං ඛද්ධො, තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, අපි නු සො පුරිසො අවිරවතිය තදියා ඕරිමා තිරා පාරිමං තිරං ගච්ඡෙය්‍යා?” ති.

“නො හිදං භො භොතම”

27. “එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චමෙ කාමගුණො අරියස්ස විතයෙ අඤ්ඤා⁴ති⁵ ප්‍රිච්චන්ති ඛකිතන්ති ප්‍රිච්චන්ති. කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛු-විඤ්ඤාය්‍ය රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිගරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. සොතවිඤ්ඤාය්‍යා සඤ්ඤා -පෙ- කාණ්ඩිඤ්ඤාය්‍යා ගඤ්ඤා -පෙ- ඒව්‍යාච්ඤ්ඤාය්‍යා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤාය්‍යා ඓද්ධංඛා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිගරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්ච කාමගුණො අරියස්ස විතයෙ අඤ්ඤා⁶ති⁷ ප්‍රිච්චන්ති ඛකිතන්ති⁸ ප්‍රිච්චන්ති. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්ච-කාමගුණො තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො ගටිතා මුච්ඡිතා අජේඤ්ඤාපන්තා අනාදිතව-දස්සාවිතො අභිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති.

28. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, පඤ්චකාමගුණො ගටිතා මුච්ඡිතා අජේඤ්ඤා-පන්තා අනාදිතවදස්සාවිතො අභිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති කාමුඤ්ඤා-ඛකිතඛද්ධො කායස්ස භෙදා පරමමරණා බ්‍රහ්මිණො සත්ඵස්සපහා හවිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

1. බ්‍රහ්මිණො PTS.

2. උද්ඤා, සා

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ද භෞතමසිති, මෙය නො වේ ම ය.”

25. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙවිදු බමුණෝ, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, ‘ඉන්ද්‍ර දෙවියා කැඳවමහ, සොම් දෙවියා කැඳවමහ, වරුණ දෙවියා කැඳවමහ, ඊශාන දෙවියා කැඳවමහ, පුරුෂානිහු කැඳවමහ, බ්‍රහ්මයා කැඳවමහ, මහෙස්වරයා කැඳවමහ, යාමියා කැඳවමහ’ යි මෙසේ කියත්. වාසෙට්ඨය, එකානන්තයෙන් ඒ තෙවිදු බමුණෝ, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, ආව්‍යානගෙතුයෙන් හෝ ආයාචනගෙතුයෙන් හෝ ප්‍රාචිනා ගෙතුයෙන් හෝ අභිනන්දන (සොනන) කරණ) ගෙතුයෙන් හෝ කාලිත් මරණින් මතු බඹුණයේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය (විස නොහැක්කේය).

26. වාසෙට්ඨය, යම්හේ මේ අවිරමිති තදිය කවුඩන් විසිනුදු පිය හැකි පරිදි දිගෙන් පිරුණේ, දෙනොබ තලා ගලන්නේ ද, එකල්හි පර තෙරට යාමෙන් වැඩක් ඇති, පර තෙර අපෙක්ෂා කරන සුලු, පර තෙර යන පුරුෂයෙක් පරතෙරට යනු කැමැත්තේ එන්නේ නම්, හේ මේ තෙර දැඩි දමෙකින් පිරිතල හයා දැඩි කොට බඳනා ලද්දේ වේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කීම යි සිතති ද, ඒ පුරුෂ තෙම අවිරමිති තදියේ මේ තෙරින් එ තෙරට යා හැකි වන්නේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ද භෞතමසිති, මේ නො වේ ම ය.”

27. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එ පරිද්දෙන් ම මේ පස් කම්මුණයෝ (කාමබකිත පස) ආසී විනයයෙහි දම්මාල යි ද කියනු ලැබෙත්, බැම්ම යි ද කියනු ලැබෙත්. කවර පස් දෙනෙක් ද? ඉඟට වූ කානන වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාවය ඇති, කාමොපනිෂ්ටිත වූ, රහස්‍යට කාරණ වූ චක්ෂුර්විශේෂ රූප ද, ඉඟට වූ ... ශ්‍රෝත්‍රවිශේෂ ශබ්ද ද, ඉඟට වූ...ශ්‍රාණ විශේෂ ගති ද, ඉඟට වූ... ජිහ්වා විශේෂ රස ද, ඉඟට වූ කානන වූ මනාප වූ ප්‍රිය සම්භාවය ඇති, කායවිශේෂ සප්පඨව්‍ය ද යන පස ය. වාසෙට්ඨය, මේ කම්මුණයෝ පස් දෙන ආසී විනයයෙහි දම්මාල යි ද කියනු ලැබෙත්, බකිත යා යි ද කියනු ලැබෙත්. වාසෙට්ඨය, තෙවිදු බමුණෝ (මෙහි) ගිජු වූවාහු, මුසපත් වූවාහු, බැස ගත්තාහු, දෙස් නො දක්නා සුලු වූවාහු, නියරණ ප්‍රඥරහිත වූවාහු, පංච කාමිගුණයන් පරිභොග කරන්නාහු කාලිත් මරණින් මතු බඹුණයේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය.

28. වාසෙට්ඨය, එකානන්තයෙන් ඒ තෙවිදු බමුණෝ යම් බ්‍රාහ්මණ කරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණ කරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, (පස්කම්මි) ගිජු වූවාහු, මුසපත් වූවාහු, බැස ගත්තාහු, දෙස් නො දක්නා සුලු වූවාහු, නියරණ ප්‍රඥරහිත වූවාහු, පංච කාමිගුණයන් පරිභොග කරන්නාහු කාලිත් මරණින් මතු බඹුණයේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය.

29. භෙග්ගපාපි වාසෙට්ඨ අගං අචිරවතී නදී පුරං උදකස්ස සමතිතතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරස්සිකො පාරගච්ඡි පාරගාමී පාරං තරිතුකමො, නො ඔරිමෙ තීරෙ සසිතං පාරුපිත්ථා තිපජේය්‍ය, භං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, අපි හු යො පුරිසො අචිරවතියා නදියා ඔරිමා තීරා පාරිමං තීරං ගච්ඡෙය්‍යා හි.

“නො හිදං හො ගොතම”

30. එවමේව ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චමෙ නිවරණං අරියස්ස විතයෙ ආවරණං¹ ති² පි වුච්චන්ති, නිවරණං ති³ පි වුච්චන්ති, ඔනාහා⁴ ති⁵ පි වුච්චන්ති. පරියොනාහා⁶ ති⁷ පි වුච්චන්ති. කතමෙ පඤ්ච⁸ කාමච්ඡදනීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණං ජිනමිඳුනීවරණං උඤ්චවකුක්කුච්චනීවරණං විවිකිච්ඡා-නීවරණං. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චනීවරණං අරියස්ස විතයෙ ආවරණං ති⁹ පි වුච්චන්ති, නිවරණං ති¹⁰ පි වුච්චන්ති, ඔනාහා¹¹ ති¹² පි වුච්චන්ති, පරියොනාහා¹³ ති¹⁴ පි වුච්චන්ති. ඉමෙහි ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චහි නිවරණෙහි තෙවිජ්‍යා බ්‍රාහ්මණා ආවුරා නිවුරා ඔවුරා¹⁵ පරියොනඤා. තෙ ච ත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්‍යා බ්‍රාහ්මණා යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය චත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය චත්තමානා, පඤ්ච නිවරණෙහි ආවුරා නිවුරා ඔවුරා පරියොනඤා කායස්ස ගෙද පරමරණා බ්‍රහ්මණං සතච්ඡුපගා හට්ඨස්සන්ති¹⁶ තෙතං ථාතං විජ්‍යති.

31. භං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, කිතති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාගමානානං:

“සපරිඤ්ඤා වා බ්‍රහ්මං අපරිඤ්ඤා වා” ති.

“අපරිඤ්ඤා හො ගොතම.”

“සචෙරවිතෙතා වා අචෙරවිතෙතා වා” ති.

“අචෙරවිතෙතා හො ගොතම.”

“සවාපජ්ඣවිතෙතා වා අවාපජ්ඣවිතෙතා වා” ති.

“අවාපජ්ඣවිතෙතා නො ගොතම.”

“සඛිකිලිට්ඨවිතෙතා වා අසඛිකිලිට්ඨවිතෙතා වා” ති.

“අසඛිකිලිට්ඨවිතෙතා හො ගොතම.”

1. අවුතා නිවුතා ඔවුරා, තෙඤ්ඤා.

29. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේම අවිරවනී නදිය දෙගොඩ තලා ගලනුයේ කවුඩන් විසින් පිය හැකි සේ වූයේ, දියෙන් පිරුණේ ද, එකලා පර තෙරව යාමෙන් වැඩක් ඇති, පර තෙරව යාම අපෙක්ෂා කරන, පර තෙර සොයන සුලු, එගොඩ යනු කැමැති පුරුෂයෙක් එන්නේ ද, සේ මේ තෙරැ හිස සහිත මුළු කය ම වසා පෙරෙවැ වැදූ තෙත්තේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කීමැයි සිතති ද, ඒ පුරුෂ තෙම අවිරවනීනදියේ මේ තෙරින් එ තෙරව යන හැකි වන්නේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිති, මෙය නො ම වන්නේ ය.”

30. [භාග්‍යවත්තු:] “එ පරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මේ ආදීපිතයෙහි මේ පස් නිවරණ කෙනෙක් ආවරණ යැයි ද කියනු ලැබෙත්. නිවරණ යැයි ද කියනු ලැබෙත්. අවනාහ (යවිහුරු කොට බැඳීම) යැයි ද කියනු ලැබෙත්. පඨිවනාහ (හාත්පස බැඳීම) යැයි ද කියනු ලැබෙත්. කවර පස් දෙනෙක් ද, යත්: කාමච්ඡදනිවරණය, ව්‍යාපාද නිවරණය, චිත්තභි-නිවරණය, උභවචක්ඛානුච්චනිවරණය, විවික්ඛානිවරණය යන මොහු ය. වාසෙට්ඨය, ආදීපිතයෙහි මේ නිවරණයෝ පස් දෙන ආවරණයැයි ද කියනු ලැබෙත්. නිවරණයැයි ද කියනු ලැබෙත්. අවනාහයැයි ද කියනු ලැබෙත්. පඨිවනාහ යැයි ද කියනු ලැබෙත්. වාසෙට්ඨය, තෙව්‍යද බමුණෝ මේ නිවරණ පසින් ඇවුරුණෝ ද පිළිසන් වූවෝ ද වැසුණෝ ද හාත්පසින් බැඳුණෝ ද වෙති. වාසෙට්ඨය, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ බමි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් බැහැර කොට පවත්නා, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ බමි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නා ඒ තෙව්‍යද බමුණෝ නිවරණ පසින් ඇවුරුණෝ පිළිසන් වූවෝ වැසුණෝ හාත්පසින් බැඳුණෝ කාබුන් මරණින් මතු බඹුණු සහභාවයට පැමිණියෝ වත්තාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ (විස නො හැක්කෙකි).

31. වාසෙට්ඨය, එය කීමැයි සිතති ද, වැඩි සිටි මහලු වූ ආවාසී-ප්‍රාචීන වූ බමුණන් කියන වචනය තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද?

“බ්‍රහ්මයා සත්‍යපරිග්‍රහය ඇත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “සත්‍යපරිග්‍රහය තැත්තේය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සචෙර (ව්‍යාපාද සහිත) සිතැත්තේ ද, නැත හොත් අචෙර (ව්‍යාපාද රහිත) සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අචෙරසිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සව්‍යාබාධ (චිත්තභි - චිත්ත ගෙලඤ්ඤ සහිත) සිතැත්තේ ද? අව්‍යාබාධ (චිත්තභි - චිත්ත ගෙලඤ්ඤ රහිත) සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අව්‍යාබාධ (චිත්තභි-චිත්ත ගෙලඤ්ඤ රහිත) සිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිපි සිතැත්තේ ද නො හොත් නොකිලිපි සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “නොකිලිපි සිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

“වසවතී වා අවසවතී වා?” කී.

“වසවතී හො ගොතම.”

32. තං කිම්මඤ්ඤාදි වාසෙට්ඨ, සපරිඤ්ඤා වා තෙවිජ් චූඨමණා අපරිඤ්ඤා වා?” කී.

“සපරිඤ්ඤා හො ගොතම.”

“සචෙරවිතතා වා අචෙරවිතතා වා?” කී

“සචෙරවිතතා හො ගොතම.”

“සව්‍යාපර්කචිතතා වා අව්‍යාපර්කචිතතා වා?” කී.

“සව්‍යාපර්කචිතතා හො ගොතම.”

“සඛකිලිට්ඨවිතතා වා අසඛකිලිට්ඨවිතතා වා?” කී.

“සඛකිලිට්ඨවිතතා හො ගොතම.”

“වසවතී වා අවසවතී වා?” කී.

“අවසවතී හො ගොතම.”

33. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සපරිඤ්ඤා තෙවිජ් චූඨමණා. අපරිඤ්ඤා චූඨමණා. අපි භු ඛො සපරිඤ්ඤානං තෙවිජ්ඤානං චූඨමණානං අපරිඤ්ඤානෙත චූඨමණා සද්ධිං සංසද්ධිං සමෙති?” කී.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සපරිඤ්ඤා තෙවිජ් චූඨමණා කායසංහෙද පරමමරණා අපරිඤ්ඤා චූඨමණා සත්ථව්‍යපභා භවිස්සන්ති තෙතං ථානං විජ්ඣති.

34. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සචෙරවිතතා තෙවිජ් චූඨමණා. අචෙර-විතතා චූඨමණා. අපි භු ඛො අචෙරවිතතානං තෙවිජ්ඤානං චූඨමණානං අචෙරවිතතෙත චූඨමණා සද්ධිං සංසද්ධිං සමෙති?” කී.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සචෙරවිතතා තෙවිජ් චූඨමණා කායසංහෙද පරමමරණා අචෙර විතතා චූඨමණා සත්ථව්‍යපභා භවිස්සන්ති තෙතං ථානං විජ්ඣති.

[භාග්‍යවත්තු:] “වශවර්තී ද (සිත තමා වශයෙහි පවත් වන්නේ ද) නො හොත් අවශවර්තී (සිත තමා යටත් ව පවත්නේ) ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “වශවර්තී ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

32. [භාග්‍යවත්තු:] “වෘතෙට්ඨය, එය කිමැ සි සිතෙහි ද, තෙව්දු ඛමුණේ සත්‍රිපරිග්‍රහ ඇත්තේ ද, නො හොත් සත්‍රිපරිග්‍රහ නැත්තේ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සචෙට්‍ර සිතැත්තේ ද, නො හොත් අචෙට්‍ර සිතැත්තේ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “සචෙට්‍ර සිතැත්තේ ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සච්චාඛාධ සිතැත්තේ ද, නො හොත් අච්චාඛාධ සිතැත්තේ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “සච්චාඛාධ සිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිපි සිතැත්තේ ද, නො හොත් නොකිලිපි සිතැත්තේ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “කිලිපි සිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වශවර්තී ද නො හොත් අවශවර්තී ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “අවශවර්තී හ, හවද් ගෞතමසිනි.”

33. [භාග්‍යවත්තු:] “වෘතෙට්ඨය, මෙසේ තෙවිජ් බ්‍රාහ්මණයෝ සත්‍රි- පරිග්‍රහසහිතයෝ ය, බ්‍රහ්මයා සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත ය. සත්‍රිපරිග්‍රහසහිත වූ තෙව්දු ඛමුණත්තේ සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත බඹු හා සැසැදීමෙන් වේ ද? ගැළැපීමෙන් වේ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මැනැව වෘතෙට්ඨය, සත්‍රිපරිග්‍රහසහිත තෙව්දු ඛමුණේ කාලුත් මරණින් මතු සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත බඹු හා එක් වන බවට පැමිණියෝ ව්‍යාකාංග්‍යය මේ කාරණය නැත්තෙ ය (නො විය හැක්කෙකි).

34. [භාග්‍යවත්තු:] “වෘතෙට්ඨය, මෙසේ තෙව්දු ඛමුණේ චෙට්‍ර සිතැත්තේ ය. බඹා අචෙට්‍ර සිතැත්තේ ය. චෙට්‍ර සිතැති තෙව්දු ඛමුණත්තේ අචෙට්‍ර සිතැති බඹු හා සැසැදෙන බවෙන් වේ ද? ගැළැපෙන බවෙන් වේ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනැව, වෘතෙට්ඨය. ඒ සචෙට්‍ර සිතැති තෙව්දු ඛමුණේ කාලුත් මරණින් මතු අචෙට්‍ර සිතැති බඹු හා එක් වන බවට පැමිණියෝ ව්‍යාකාංග්‍යය මේ කාරණය නැත්තෙ ය (නො විය හැක්කෙකි).

35. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සවාපජ්ඣවිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා, අවාපජ්ඣවිත්තා බ්‍රාහ්මා, අපි නුඛො සවාපජ්ඣවිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අවාපජ්ඣවිත්තානං බ්‍රහ්මානං සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“තො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සවාපජ්ඣවිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා අවාපජ්ඣවිත්තස්ස බ්‍රහ්මානො සත්ඵ්‍යපභා හවිස්සන්තිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

36. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨවිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා, අසංකිලිට්ඨවිත්තා බ්‍රාහ්මා, අපි නුඛො සංකිලිට්ඨවිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අසංකිලිට්ඨවිත්තානං බ්‍රහ්මානං සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“තො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨවිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා අසංකිලිට්ඨවිත්තස්ස බ්‍රහ්මානො සත්ඵ්‍යපභා හවිස්සන්තිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

37. ඉති කිර වාසෙට්ඨ අවසවන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා, වසවන්ති බ්‍රාහ්මා, අපි නුඛො අවසවන්තිනං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං වසවන්තිනා බ්‍රහ්මානං සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“තො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ අවසවන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා වසවන්තිස්ස බ්‍රහ්මානො සත්ඵ්‍යපභා හවිස්සන්තිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

ඉධ ඛො පන තෙ වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආසිද්ධිං සංසිද්ධන්ති, සංසිද්ධිං විසදං වා පාපුණන්ති. සුක්ඛතරණං¹ මඤ්ඤ පතරන්ති. තස්මා ඉදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජං² ඉරණන්ති³ ප්‍රච්චති. තෙවිජ්ජං පිපිනන්ති³ ප්‍රච්චති. තෙවිජ්ජං වාසනන්ති³ ප්‍රච්චති” ති.

38. එවං වුත්තෙ වාසෙට්ඨා මිණ්ණෙවා හගවන්තං එතදවොච: “සුතං මේ තං හො ගොතමි, සමිණො ගොතමො බ්‍රහ්මානො සත්ඵ්‍යපභා මහං ජාතාති” ති.

තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ ආසන්නෙ ඉතො මනසාකථං, තස්මිනො දුරෙ මනසාකථන්ති?”

“එවං හො ගොතමි. ආසන්නෙ ඉතො මනසාකථං. තස්මිනො දුරෙ මනසාකථන්ති.”

1. සුක්ඛතරං, කෙසුචි.

2. තෙවිජ්ජා, බ්‍රහ්ම.

3. ඵරණං, දීඝවග්ග.

35. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙව්දු බමුණෝ සවාසාවාසීන් ඇත්තෝ ය. බ්‍රහ්මයා වාසාවාසී රහිත සිතැත්තෝ ය. වාසාවාසී සහිත සිතැති තෙව්දු බමුණන්ගේ අවාසාවාසී සිතැති බ්‍රහ්මයා හා සැසඳීමෙන් වේ ද, ගැලපීමෙන් වේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනව, වාසෙට්ඨය. සවාසාවාසී සිතැති ඒ තෙව්දු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු වාසාවාසී රහිත සිතැති බ්‍රහ්මයාගේ සහසාවාසී පැමිණීමෙන් වත්තාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යමාන ය.

36. වාසෙට්ඨය, මෙසේ ඒ තෙව්දු බමුණෝ කිලිපි සිතැතියෝ ය. බ්‍රහ්මයා නොකිලිපි සිතැත්තෝ ය. කිලිපි සිතැති තෙව්දු බමුණන්ගේ නොකිලිපි සිතැති බ්‍රහ්මයා සමග සැසඳෙන ගැලැපෙන බවෙන් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනව, වාසෙට්ඨය. ඒ කිලිපි සිතැති තෙව්දු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු නො කිලිපි සිතැති බ්‍රහ්මයාගේ සහසාවාසී පැමිණීමෙන් වත්තාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යමාන ය. (නො වත්තෙකි).

37. “වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙව්දු බමුණෝ අවශවර්තීහු ල. බ්‍රහ්මයා වශවර්තී ල. අවශවර්තී තෙව්දු බමුණන්ගේ වශවර්තී බ්‍රහ්මයා හා සැසඳීමෙන් වේ ද ගැලැපීමෙන් (සම බවෙන්) වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැනව. වාසෙට්ඨය, අවශවර්තී වූ ඒ තෙව්දු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු වශවර්තී වූ බ්‍රහ්මයා එකිනෙකට පැමිණීමෙන් වත්තාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යමාන ය (නො වත්තෙකි).

වාසෙට්ඨය, මෙහි වතාහි තෙව්දු බමුණෝ (මහා සි වරදවා ගෙන) නොමගට පැමිණ (මබෙහි සේ) එහි ගැලපේ. ගැලී නො නොඉවැසියා හැකි දුකට හෝ පැමිණෙත්. විශැලී තද්දෙක අත් පා ගතමින් පිහිනනවුන් සේ වෙතෙසෙත්. එහෙයින් තෙව්දු බමුණන්ගේ මේ ත්‍රිවිද්‍යව මහ අරණෙකැ සි ද කියනු ලැබේ. මේ ත්‍රිවිද්‍යව මහ වතෙකැ සි ද කියනු ලැබේ. මේ ත්‍රිවිද්‍යව විපතෙකැ සි ද කියනු ලැබේ.

38. මෙසේ වදාළ කල්හි, වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිති, ඉමණ ගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයා හා එකිනෙකට මග දත්තා සේඛ්‍යා සි මෙය මා විසින් අසන ලද්ද”යි කී ය.

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඒ කිමිසි සිතහි ද, මනසාභවය මෙයට සමීප තත්ති වේ ද? මනසාභවය මෙයින් නොදුරු ම වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද් ගෞතමසිති, මනසාභවය මෙයට සමීප තත්ති ය. මනසාභවය මෙයින් දුරු නො වේ.”

39. තං කිම්මඤ්ඤයි වාසෙට්ඨි, ඉධස්ස පුරිසෙං මනසාකථෙට්ඨි ජාත-
වඥො, තමෙනං මනසාකථිතො තාවදෙව දවසටං මනසාකථස්ස මග්ගං
පුච්ඡෙත්ථස්සං, සියා හු ඛො වාසෙට්ඨි තස්ස පුරිසස්ස මනසාකථෙට්ඨි ජාතවඥස්ස
මනසාකථස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දඤ්ඤාසිත්තතං වා විජ්ජාසිත්තතං වා?ති.

“තො හිදං හොගොතමි. තං කිස්ස හෙතු? අපු භි හොගොතමි
පුරිසො මනසාකථෙට්ඨි ජාතවඥො. තස්ස සබ්බානෙව මනසාකථස්ස මග්ගාති
සුච්ඡිතාති” ති

40. “සියා ඛො වාසෙට්ඨි තස්ස පුරිසස්ස මනසාකථෙට්ඨි ජාතවඥස්ස
මනසාකථස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දඤ්ඤාසිත්තතං වා විජ්ජාසිත්තතං වා, තජෙව
තථාගතස්ස බ්‍රහ්මලොකෙ වා බ්‍රහ්මලොකනාමිති යා වා පටිපදාය පුට්ඨස්ස
දඤ්ඤාසිත්තතං වා විජ්ජාසිත්තතං වා. බ්‍රහ්මානඤ්ඤාසං වාසෙට්ඨි පජානාමි
බ්‍රහ්මලොකඤ්ඤා බ්‍රහ්මලොකනාමිතිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපන්නො බ්‍රහ්ම-
ලොකං උපපන්නො, තඤ්ඤාපජානාමි” ති.

41. එවං වුත්තො වාසෙට්ඨො මාණවො හගචන්තං එතදවොච: “සුතං
මේධං හොගොතමි ‘සමිණො ගොතමො බ්‍රහ්මුත්තො සහව්‍යායාය මග්ගං
දෙසෙති’ති. සාධු තො හවං ගොතමො බ්‍රහ්මුත්තො සහව්‍යායාය මග්ගං
දෙසෙතු. උලුළුමසු හවං ගොතමො බ්‍රහ්මණිං පජ”න්ති.

“තෙන භි වාසෙට්ඨි සුණාහි. සාධුකං මනසිකරෙහි. හාසිස්සාමි”ති.

‘එවං හො’ති ඛො වාසෙට්ඨො මාණවො හගචන්තො පඨවිස්සොසි.
හගමා එතදවොච:

42. ඉධ වාසෙට්ඨි තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමා-
සමිබුඥො විජ්ජාමරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරො පුරිස-
දමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සාතං බුඥො හගවා. සො ඉමං ලොකං
සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණ්‍යබ්‍රහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං
මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිඥායාකල්‍යාණං සාත්ථං සම්මාදායං කෙවලපරි-
පුණ්ණං පරිසුද්ධං, බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

39. වාසෙට්ඨය, එය කිමැයි සිතයි ද, මෙහි මනසාකවයෙහි උපන් මනසාකවයෙහි වැඩුණු පුරුෂයෙක් වේ නම්, එ කෙනෙහි ම එසින් තික්මුණු ඔහු අතින් මනසාකවයට මග විවාරත්තානු නම්, වාසෙට්ඨය, මනසාකවයෙහි උපන්, එහි ම වැඩුණු, මනසාකවයට මග විවාරනු ලැබූ ඔහුගේ (සැකයෙන් සිතසිතා) කල් යවන බවෙක් හෝ (උපතර දිය නොහැකි බැවින් වන) කයා තද බවෙක් හෝ වන්නේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති. ඒ කවර හෙයින්? හවද් ගෞතමසිති, ඒ පුරිස් තෙම මනසාකවයෙහි උපන්නේ ද වැඩුණේ ද වේ. ඔහුට මනසාකවයෙහි සියලු මාගීයෝ ඉතා ප්‍රකටයහ. එමෙයයි.”

40. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මනසාකවයෙහි උපන්නා වූ ද, වැඩුණා වූ ද, එසේ මග විවාරන ලද එ පුරිස්තට උත්තර දිමට කල් යවන බවක් හෝ උත්තර දිය නොහැකි ව කයා තද බවක් හෝ වනත්, බ්‍ර-ලොවෙහි (බ්‍රලොව ඇරැඹූ) හෝ බ්‍රලොවට යන මගෙහි (මග ඇරැඹූ) හෝ ප්‍රශ්න කරනු ලැබූ තපාගතයන්ගේ උත්තර දිමට කල් යවන බවෙක් හෝ (ප්‍රශ්නයෙන්) කයා තද බවෙක් හෝ නො වේ ම ය. වාසෙට්ඨය, මම බ්‍රහ්ම ද බ්‍ර ලොව ද බ්‍රහ්මෝ යන පිළිවෙත ද දනිමි. යම්ගේ පිළිපත්තේ බ්‍රහ්මලොවට උපපත්ති වශයෙන් පැමිණියේ නම් ඔහු ද දනිමි.”

41. මෙසේ වදාල කරූ වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිති, ශ්‍රමණගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයා හා එකිනා වයට මග දෙසන සේකැ යි මෙය මා පිසින් අසන ලද ය. යථිඤ්ඤ කරමි. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට බ්‍රහ්මසහසාවය පිණිස මග දෙසන සේක් වා. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මදරු වූ මා අවමගින් ඔසොවා බ්‍රහ්මෝචිතා පිහිටුවන සේක් වා.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එසේ වී නම් අයව. මොනොවට මෙතෙහි කරව. කියන්නෙමි”

‘හවත්ති, එසේ යැ’ යි වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක:

42. වාසෙට්ඨය, මෙහි අර්හත් වූ සමාක්සමබ්බුද්ධි වූ පිඤ්චරණ-සම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකවත් වූ තිරුතතර පුරුෂදම්මසාරපි වූ දෙව-මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ හගවත් වූ තපාගත තෙමේ ලොවැ පහල වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්මන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබ්‍රහ්මන් සහිත සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙත්‍ර ශිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ පිහිටි නුවරින් දැන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, (ඔවුන්ට) අවබෝධ කරවයි හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අවසනැ හදුක කොට, අභිසංඝරා කොට, ව්‍යාඤ්ඤා සහිත කොට, සජ්ජිකාරයෙන් පරිපුර්ණ කොට, පරිපුර්ණ කොට දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයෙන් සංගාහිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මවර්ග ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

43. තං ධම්මං සුඤ්ඤාති ගහපති වා ගහපතිට්ඨතො වා අඤ්ඤාතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාරාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සඤ්ඤා පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාභෙන සම්මතාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: “සම්මාධො සර්වභාසො රජාපථො.¹ අභේඛාකාමො පබ්බජ්ජා. තස්මිං සුකරං අකාරං අජ්ඣාචසො ඵකන්තපරිපුණ්ණං ඵකන්තපරිපුණ්ණං සම්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යත්නුතාහං කෙසමස්සං ඕභාරොකා කාසායාති වන්තාති අච්ඡාදෙකා අහාරස්මා අනිගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”ති.

44. සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගක්ඛනිං පහාය මහනං වා භොගක්ඛනිං පහාය අපං වා ඤ්ඤාපටිච්චං පහාය මහනං වා ඤ්ඤාපටිච්චං පහාය කෙසමස්සං ඕභාරොකා කාසායාති වන්තාති අච්ඡාදෙකා අහාරස්මා අනිගාරියං පබ්බජති. සො ඵං පබ්බජිතො සමාසො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති අච්ඡාරොවරසමපන්නො, අඤ්ඤාතොසු චජ්ජසු හයදස්සාවි. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, කායකමෙත සම්මතාගතො කුසලෙන, පරිපුණ්ණාජ්ජො, සීලසම්පන්නො, ඉද්ධියෙසු ගුහනආරො, භොජනෙ මත්තඤ්ඤා, සතිසම්පජ්ඣෙකො සම්මතාගතො, සන්තප්ථො.

45. කපඤ්ඤා වාසෙට්ඨ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො භොති. තිහිතදණ්ඩො තිහිතසන්තො ලජ්ජා දායපන්නො සබ්බපාණභුතතිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිච්චිතො භොති. දින්නාදාසි දින්නපාපිකඛි අපථතෙන සුචිත්තෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී² විරතො මේථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චිතො භොති සච්චවාදී සච්චසන්තො ථෙවො³ පච්චසිකො අවිසංවාදෙකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. පිටුණං වාචං පහාය පිටුණං වාචාය පටිච්චිතො භොති: ඉතො සුඤ්ඤා ත අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ත ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භික්ඛානං වා සන්තාතා, සංහිතානං වා අනුපාදානා, සම්භාරාමො සම්භාරො සම්භාරනද්දි සම්භාරකරණිං වාචං හාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

1. රජාපථො, කප්ථො.

2. අනාචාරී, මජ්ඣං.

3. ථෙවො, භා.

4. පෙමිතියා, මජ්ඣං.

43. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිටුගෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකුට පත්තෙක් හෝ ඒ බමිය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තපාගත බුදුරජු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, “හිතියෙයි විසිම සම්බුද්ධයෙකි, රජස්පතියෙකි, පැවිද්ද (සම්බුද්ධ නැති) අභ්‍යවකාශය (ඵලිමහත) වැන්න. හිතියෙයි වසන්තනු විසින් එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ බමියර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙතෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ ක්‍රවණින් සලකයි.

44. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මිද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙතෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, අභාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා යුක්ත වූයේ, ස්වල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි සිය දක්නා සුලු වාසය කෙරෙයි. නොවැරදි වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ඇඳි ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දෙර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, (සත් තන්හි) සිතියෙන් හා ක්‍රවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිටුපසයෙහි තුන් වැදැරැම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන ගික්මෙයි.

45. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේද යත්: වාසෙට්ඨය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාධනය හැරලා ප්‍රාණසාධනයෙන් වෙසෙසින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුලුගුරු ඇත්තේ (දඹුලුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආග්‍රහ ඇත්තේ (ආග්‍රහ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, ජෛත්‍රියට පැමිණියේ (ජෛත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ අදන්තාදනය හැර ලා නොදුන් දෑ ගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිතින් සුඛ වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ අබිරම්භර දුරු ලා බමියර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ බොරු කිම් දුරු ලා බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කපා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කපා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ කේලාම් කිම් දුරු ලා කේලාම් කීමෙන් වැලැක්කේ වේ: මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිදුවනු පිණිස එතන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිදුවනු පිණිස මෙ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිදුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලැස්සෙවුන් (සමගියට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

ඵරුභං වාචං පභාස ඵරුභාස වාචාස පටිවිරතො හොති. සා සා වාචා තෙලා කණණ්ණුඛා පෙමිනිසා හදයඛිතමා පොරි ඔහුජනකානා ඔහුජනමනාපා, තථාරූපිං¹ වාචං හාසිතා හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසම්මං. සම්ඵසලාපං පභාස සම්ඵසලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී. තිඛානවතිං වාචං හාසිතා හොති කාලෙත සාපදෙසං පරිසන්තවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

46. ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකගතතිකො හොති රතකුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නව්චගිතවාදිතවිසුකදණ්ණනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිපිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවතීනා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමිභාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. ආමිකධඤ්ඤපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. ආමිකමංසපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාරිකපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. දුසිද්ධපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. අජෙලකපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. කුකකුචසුකරපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. හත්ථගම්භාසවලවාපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. බෙතතවිජුපටිග්ගතණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපතිණගමනානුගොගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුචකංසකුචමාතකුචා පටිවිරතො හොති. උකෙකාචතවඤ්චනනිකතිසාවගොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබ්බකිතවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

47. යථා වා පනෙතො ගොතොතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරූපං ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භං අනුසුතතා විතරනති, සෙය්‍යපිදං: මුලඛිජං. ඛකිඛිජං. ඵලුඛිජං. අග්ගඛිජං. ඛිජඛිජමේච පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵවරූපං ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

1. ඵවරූපං, කත්ථ

හේ රථ සිණ්ඨුම දුරු ලා රථ බස් දෙවුනමත් වැලැක්කේ වෙයි නිදෙස්, කන්කපු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරුණු බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කථා කරනසුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තම ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

46 හේ ඩිජ්ඝන (පැල වන ද) ද, භුතසමුහ (පැල වුණු ද) ද සිදිමෙන් නිදිමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, එක් වේලේ වලඳන බත් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වයනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇහැ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරසීමට කරුණු වන මල්ගෙවිලෙවුන් දරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්මම් උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුඛදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එළුවන් බැවෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ගිහියනට දුත මෙතනවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණ්ඩුම පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙලෙඳ ගනුදෙනුගෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කොරතරුදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, කොර මිත්‍රවලින් මිත්‍රයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිහියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටීමෙන්, අගනා දෑට හුරු නොඅගනා දෑක් පෙන්වා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙසරුපික කම්වලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදිමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රුහුන් ආදියෙන් බැදීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වෙයි.

47. යම්ගේ සමහර හටත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, මුලවිජ්ජ (හිතුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි විජ්ජ (නුග ආදී පැල වන කඳ ද), පරාවිජ්ජ (උක් උණ බව ආදී පැල වන පුරුක් ද), අනුචිජ්ජ (ඉරිවේරිය ආදී පැල වන දලු ද), පස් වනු විජ්ජ (වි ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කී විජ්ජසමුහ ද (පැල වන ද ද) භුතසමුහ ද (පැල වුණු ද ද) පෙට්ටිමෙහි (සිදුම් කිදුම් තැළුම් යැ යි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හෙ තෙමම් මේ හෝ මේ බඳු වූ විජ්ජාමිභූතමාරම්භයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

48. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඛායමණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං සන්තිසිකාරපරිගොතං අනුසුතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනතසන්තිසිං පාතසන්තිසිං චන්දසන්තිසිං යාත-සන්තිසිං සයනසන්තිසිං ගතසන්තිසිං ආමිසසන්තිසිං, ඉති වා ඉති ඵවරුපං සන්තිසිකාරපරිගොතං පටිපිටතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්මං.

49. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඛායමණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං ථෙකකං අකාසනං පාණ්ණිකාරං චේතාලං කුම්භාදිතං සොගතකං චණ්ඩාලං වංසං බොපතකං හත්තිසුඤ්ඤං අස්සසුඤ්ඤං මිහිසුඤ්ඤං උසනසුඤ්ඤං අජසුඤ්ඤං මේණ්ඩසුඤ්ඤං කුක්කුචසුඤ්ඤං වට්ඨකසුඤ්ඤං දණ්ඩසුඤ්ඤං මුට්ඨිසුඤ්ඤං තිබ්බුඤ්ඤං උග්ගසාධකං බලග්ගං සෙතාබ්බුතං අභේකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපං විසුකදස්සනං පටිපිටතො හොති ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්මං.

50. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඛායමණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං ජ්ඣාපායාදිවිචාරානුගොතං අනුසුතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අවිච්චං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං බලිකං භට්ඨකං සලාකාහන්තං අකකං පඛනවිරං වඛකකං මොක්ඛවිකං විඛුලකං පතනාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති ඵවරුපං ජ්ඣාපායාදිවිචාරානුගොතං පටිපිටතො හොති ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්මං.

51. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඛායමණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං උම්මාසගතමහාසගතං අනුසුතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඛකං ගොතකං විතතකං පටිකං පට්ඨිකං කුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිකං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හන්තරං අස්සන්තරං රථන්තරං අජිතපාලෙණිං කාදලිමිගපචර-පච්චන්තරණං සඋත්තරච්ඡදං උභයොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපං උම්මාසගතමහාසගතං පටිපිටතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්මං.

48. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබඩුණේ කෙතෙක් සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, කත ඇ රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන ද රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවකන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතා කී ද හැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්නිධිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේබඳු වූ හෝ සන්නිධිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

49. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබඩුණේ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැවුම් ගැසුම් වැසුම්, තට්ටුමැණ (තථවත් සමූහයක් එක් වූ ජායසමූහය ඉදිරියේ දක්වන නැවුම්), ආබ්‍යාන (මහාසාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ඩර (අතින් ලොහොබෙර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), ඵෙතාල (දඹුමුවා තාලමිපට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්හපුන (සිටුරස් බෙර වැසුම්), ශොභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රහමඩුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට යොානු වශයෙන් තෘද්ධිත ගායනය හෝ ප්‍රතිභාතවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයො-ගුබ්බිඛාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසිඛාවතය (මලවුන්ගේ ඇට හෝදු සුවද කවා තබා තකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මුහුපොර, ගොත්පොර, එඵපොර, බැවෙඵ-පොර, කුකුඵපොර, වඩුපොර, පොළුහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම යන මේබඳු විසුඵ දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුඵ දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

50. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබඩුණේ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අවපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අභස්දකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සන්නිකා-ක්‍රීඩාව, දුදකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ-තලා පිඹුම, කෙළිතඟුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළතැළියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරඵ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිවේ හෝ අගසේ අතුරු ඇද ඒ කියවීම), සිතු දය කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කපුන් කොරුන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මේබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළි-යෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

51. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබඩුණේ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්කහලා සුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලහය, පියමතෙන් විසිතුරු කල එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, එඵලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගතමල් යෙදු එඵලොම් ඇතිරිය, තිලිය (සුලුන් මෙන්තය), සිංහරූපාදි රූපවලින් විසිතුරු කල එඵලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කල පසතුරුණ, කොසෙයා හුසින් විසු ඇතිරිය, ඇතු පිට එළන ඇතිරිය, අසු පිට එළන ඇතිරිය, රිය එළන ඇතිරිය, ඇදව යරි ලන සේ අදුන් දිවියමින් මසා කල ඇතිරිය, කෙතෙල්මුවසමින් කල මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මේබඳු වූ උස්ගහන් මහගහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්ගහන් මහගහන් පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

52. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාසාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිතවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සමබ්‍රාහනං ආදාසං අඤ්ඤානං මාලාවලෙපනං මුඛමුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථබ්බකං සිඛාබ්බකං දණ්ඩකං නාළිකං බහ්‍යං ජනනං විත්තුපානනං උණ්ඨිනං මණ්ඩි වාලුච්ඡිත්තං ඔද්දානාති වසානාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩිතවිභුසනට්ඨානානු-යොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසම්.

53. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාසාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකපං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකපං චොරකපං මහාමිත්තකපං සෙතාකපං හයකපං සුඤ්ඤකපං අත්තකපං පානකපං වත්තකපං සග්ගකපං මාලාකපං ගකිකපං ඤාතිකපං යානකපං ගාමකපං තීගමකපං නගරකපං ජනපදකපං ඉන්ද්‍රි-කපං පුරිසකපං [කුමාරකපං කුමාරිකපං] පුරකපං විසිඛාකපං කුම්භට්ඨාන-කපං පුබ්බලෙපකපං නානත්තකපං ලොකකඩාසිකං සමුද්දකඩාසිකං ඉතිහවාගවකපං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්ජානකපාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසම්.

54. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාසාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං විඤ්ඤාතිකකපං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න ඤීං ඉමිං ඛම්මවිතයං ආජානාති. අහං ඉමිං ඛම්මවිතයං ආජානාමි. කීං ඤීං ඉමිං ඛම්මවිතයං ආජානාසාමි? මිත්ථංපටිපනෙතා ඤීමිසි. අහමිසම් සම්මාපටිපනෙතා. සතිතං මේ, අසතිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආචණ්ණං තෙ විපරොවතනං. ආරොපිතො තෙ වාදො, නිග්ගන්තිතො ඤීමිසි වර වාදසාමොකකාය. කිබ්බදොති වා සචෙ පභොසිති. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය විඤ්ඤාතිකකපාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසම්.

55. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාසාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤාතානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිත්තානං බතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤාතානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසම්.

52. යම්හේ ඇතැම් භවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සවනන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැඩපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැමීම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලවුන් දැරීම, හසාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සරයට දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම. විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිළුමණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරසීමටත් කරුණු වන ද පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බිඳ ද පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

53. යම්හේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා වෛරකථා මහාමාත්‍යකථා සේනාකථා භයකථා සුඛකථා අභාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා මාලාකථා ගනිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා [කුමාරකථා කුමාරිකථා] ගුරුකථා විචිකථා කුමාසානකථා නානාතිකථා ලෝකාබ්‍යාසිකා කථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසවකථා යන මේබිඳු වූ තිරස්විත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බිඳ කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

54. යම්හේ ඇතැම් භවත් මහණ බ්බුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නොදනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කීමැ යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්නෙති. මම මැනවින් පිළිපත්නෙමි වෙමි. මා බස කරුණු යතිතය. තා බස කරුණු රහිතය. තෝ පළමුයෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙති ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පළමුයෙන් කියෙති ය. තා කලක් ම පුත්‍රණු කල දය මාගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරළී ගියේ ය. මා විසින් තව දෙය් තැගිණි. මා විසින් තිගත්තා ලද්දෙහි. මා තැඟ දෙයින් මිදෙන්නව හැසිරව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි තම් එය විසඳව” යන ආදීන් මෙබිඳු වූ උනුත් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මෙබිඳු වූ හෝ බැණ දෙබා ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

55. යම්හේ සමහර භවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කල තියොග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආරාමාදියන්ගේ කන්‍යායන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමාරවන්ගේ මේ බිඳ දුත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙන යාමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මෙවැනි වූ හෝ දුත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යාමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

56. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිතතිකා ව නිපොසිකා ව ලාභොත ව ලාභා තිජ්ඣංසිතාගේ. ඉති චා ඉති ඵවරූපා කුහතලපතා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසමිං.

57. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡාතවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙත ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: අඛිං නිමිත්තං උපායං පුපිතං ලකඛණං මුසිකච්ඡිතං අභිභොමිං දුඛිභොමිං ථුසොමිං තණ්හුලභොමිං සප්පි-භොමිං තෙලභොමිං මුඛභොමිං ලොභිතභොමිං අඛිතිජ්ජා වජ්ඣුච්ජා ඛත්ත-විජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා වසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සාකුණ්ඩිජ්ජා වායහවිජ්ජා පකකර්කානං සරපරිතතානං මිග-පකං. ඉති චා ඉති ඵවරූපාය තිරච්ඡාතවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසමිං.

58. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡාතවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙත ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඛණං වජ්ජලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං ඛසුලකඛණං අප්පිඛලකඛණං ඉසිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසිලකඛණං හසිලකඛණං අසාලකඛණං මහිසලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුට්ඨලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොඩා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති චා ඉති ඵවරූපාය තිරච්ඡාතවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසමිං.

59. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡාතවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙත ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං තිග්ගානං හවිසාති. රඤ්ඤං අතිග්ගානං හවිසාති. අබ්බන්ධර්ගං රඤ්ඤං උපයානං හවිසාති. ඛාගිර්ගං රඤ්ඤං අපයානං හවිසාති. ඛාගිර්ගං රඤ්ඤං උපයානං හවිසාති. අබ්බන්ධර්ගං රඤ්ඤං අපයානං හවිසාති. අබ්බන්ධර්ගං රඤ්ඤං ජයො හවිසාති. ඛාගිර්ගං රඤ්ඤං පරුජයො හවිසාති. ඛාගිර්ගං රඤ්ඤං ජයො හවිසාති. අබ්බන්ධර්ගං රඤ්ඤං පරුජයො හවිසාති. ඉති ඉමිසා ජයො හවිසාති. ඉමිසා පරුජයො හවිසාති.” ඉති චා ඉති ඵවරූපාය තිරච්ඡාතවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසමිං.

56. යම්කලෙකුගේ සමහර සමාජ මනෝඛණ්ඩයන් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුසකකම් කරන්නන් වෙත් ද, ලාභයක්කාර පතා දිනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාද වූ බස් දෙවන්නන් වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කඩින් හෝ බඩින් ඇඟවීම කරන්නන් වෙත් ද, ලාභාපරිත්‍යයෙන් අනුතල ගරාගන්නන් වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නන් වෙත් ද, ඒ මනෝ කෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුසනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවය වේ.

57. යම්කලෙකු ඇතැම් සමාජ මනෝඛණ්ඩයන් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්තශාස්ත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, ස්වර්ණ-ශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුහුණවර්ණවිද්‍යාව, අක්ෂිකාමය, දර්ශිකාමය, කුසකාමය, කණකාමය, කණ්ඩුලකාමය, සර්පිකාමය, කෙලකාමය, මුඛකාමය, ලොභකාමය, අංගවිද්‍යාව, වස්තුවිද්‍යාව, ක්ෂාත්‍රවිද්‍යාව, ශිව්විද්‍යාව, භූතවිද්‍යාව, භූර්විද්‍යාව, අභිවිද්‍යාව, වෘත්තවිද්‍යාව, මුහුණවිද්‍යාව, ශාකවිද්‍යාව, වායවිද්‍යාව, පක්ෂිවිද්‍යාව, ගරුරිත්‍යාණය, මානසිකය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරණිකවිද්‍යාවෙන්, මර්ණාච්ඡයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මනෝ කෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීරණිකවිද්‍යාවෙන් මර්ණාච්ඡයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවය වේ.

58. යම්කලෙකු ඇතැම් සමාජ මනෝඛණ්ඩයන් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඹුලකුණු, ඊලකුණු, දුටුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිලකුණු, කුමරිලකුණු, දුරිලකුණු, දුරිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අත්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වහල්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, ඵලලකුණු, බැව්වල්ලකුණු, කුකුල්ලකුණු, වවුලකුණු, ගොල්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුටුලකුණු, මුළුලකුණු යන ආදී මේ බඳු තීරණික විද්‍යාවෙන්, මේ බඳු මර්ණාච්ඡයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මනෝ කෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීරණික විද්‍යාවෙන් මර්ණාච්ඡයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවය වේ.

59. යම්කලෙකු ඇතැම් පින්වත් මනෝඛණ්ඩයන් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුදු සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ යාම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යාම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යාම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මේගේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තීරණිකවිද්‍යාවෙන්, මේ බඳු වූ මර්ණාච්ඡයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මනෝ කෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණිකවිද්‍යාවෙන්, මර්ණාච්ඡයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවය වේ.

60. යථා චා පතෙනෙක භොජෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමිණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: “ච්ඡෙදනාභො හවිසාති. සුරියභාගො හවිසාති. තකඛතතභාගො හවිසාති. ච්ඡෙදිසුරියානං පථගමිනං හවිසාති. ච්ඡෙදිසුරියානං උපපගමිනං හවිසාති. තකඛතතානං පථගමිනං හවිසාති. තකඛතතානං උපපගමිනං හවිසාති. උකකාපාතො හවිසාති. දිසාඛාගො හවිසාති. භූමිචාලො හවිසාති. දෙවදුදුහි හවිසාති. ච්ඡෙදිසුරියනකඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙයං චොදනං හවිසාති. ඵම්මපිපාකො ච්ඡෙදනාභො හවිසාති. ඵම්මපිපාකො සුරියභාගො හවිසාති. ඵම්මපිපාකං ච්ඡෙදිසුරියානං පථගමිනං හවිසාති. ඵම්මපිපාකං ච්ඡෙදිසුරියානං උපපගමිනං හවිසාති. ඵම්මපිපාකං තකඛතතානං පථගමිනං හවිසාති. ඵම්මපිපාකං තකඛතතානං උපපගමිනං හවිසාති. ඵම්මපිපාකො උකකාපාතො හවිසාති. ඵම්මපිපාකො දිසාඛාගො හවිසාති. ඵම්මපිපාකො භූමිචාලො හවිසාති. ඵම්මපිපාකො දෙවදුදුහි හවිසාති. ඵම්මපිපාකං ච්ඡෙදිසුරියනකඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙයං චොදනං හවිසාති”. ඉති චා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’කං භොති සීලසම්මං.

61. යථා චා පතෙනෙක භොජෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමිණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: “සුඛිච්චිකා හවිසාති. දුඛිච්චිකා හවිසාති. සුභිකඛං හවිසාති. දුඛිකඛං හවිසාති. ඛෙමිං හවිසාති. ගගං හවිසාති. රොගො හවිසාති. ආරොග්‍යං හවිසාති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාමේය්‍යං ලොකායතං”. ඉති චා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’කං භොති සීලසම්මං.

62. යථා චා පතෙනෙක භොජෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමිණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: ආමාහනං විමාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුඤ්ඤාගකරණං ජිව්හාතිස්සිහනං භවුහංගතනං භව්වාතිජ්ජානං භවුජ්ජානං කණ්ණිජ්ජානං ආදසපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවිපඤ්ඤානං ආදිච්චුපච්චානං මහකුපච්චානං අභිභුජ්ජානං සිරිවිහායතං. ඉති චා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’කං භොති සීලසම්මං.

60. යම්සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අයෝ දිතා වසුග්ගණය වන්නේ ය. අයෝ දිතා සුඤ්ඤාණය වන්නේ ය. අයෝ දිතා සද් භිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යාම වන්නේ ය. අයෝ දිතා ඔවුන් නොමගින් යාම වන්නේ ය. අයෝ දිතා නකත්තරුන් නිසිමගින් යාම වන්නේ ය. අයෝ දිතා ඔවුන් නොමගින් යාම වන්නේ ය. අයෝ දිතා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිශ්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සද්භිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදව් බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. වසුග්ගණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සුයච්ඡාණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද් භිරුන් නිසි මගින් යාම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද් භිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යාම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පටගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පටගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. දිශ්දහය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද්භිරුන්ගේ ද නකත්තරුවල ද උදව් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුටො, මේ බඳු තීරණවිතවිද්දායෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දීරි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිතවිද්දායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

61. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්සේ ය. මේ සමයෙහි නිශංච වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට හිංස වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාකි සංඥා තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලොකායතනශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තීරණවිතවිද්දායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දීරි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිතවිද්දායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

62. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අමුසාමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, අමුසාමියන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කර දීම, බිම් පාලු වන්නට හදි හුනීම කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගම් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු හද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැබපතෙහි දෙවතාවෙයය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියාමීම, දෙවදුර්ගක ලවා ජෙන කියාමීම, ජීවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දපා මුරින් හිනිපල් පිහිදීම, මතුරු දපා හිරිකන කැදැවීම යන මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණවිතවිද්දායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දීරි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිතවිද්දායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

63. යථා චා පනෙතෙ භොනො සමණ්ණිකම්මානං සඤ්ඤායානං භොජනානි භුක්ඛානි තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපොතති, සෙය්‍යාපීදං සන්තිකම්මං පණ්ඩිතම්මං භුතකම්මං භූරිකම්මං වස්සකම්මං චේය්‍යකම්මං වජ්ජකම්මං වජ්ජපරිකිරණං අචම්මං තභාපනං ජුතනං වම්මං විරෙවනං උඤ්චිරෙවනං අබ්බාධිරෙවනං සිහචිරෙවනං කණ්ණතෙලං තෙතතතපානං තජ්ජකම්මං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සංලාඛිතං සලලකතති සං දුරකතිකිම්මං මූලභෙසජානං අනුපාදනං ඕභතිතං පටිමොඤ්ඤං ඉති චා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරොකො හොති. ඉද්ධප්පිකා භොති සීලසම්මං.

64. ස ඛො සො වාසෙවති භික්ඛු ඵම්මං සීලසම්මංනො න කුතොචි භයං සම්නුපසාති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යාපීදං වාසෙවති ඛතතිසො මූලාච්චිතො නිතතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සම්නුපසාති යදිදං පච්චිත්තිකතො. ඵවමේච ඛො වාසෙවති භික්ඛු ඵම්මං සීලසම්මංනො න කුතොචි භයං සම්නුපසාති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙත සීලසංකප්පං සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති, ඵම්මං ඛො වාසෙවති භික්ඛු සීලසම්මංනො හොති.

65. කථංඤ්ඤා වාසෙවති භික්ඛු ඉද්ධසෙසු භුතතඤ්ඤා භොති? ඉධ වාසෙවති භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්සං න නිමිතතභොති භොති නානුඛ්‍යාඤ්ඤානං. යද්ධාධිකරණමෙතං චක්ඛුද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසවෙග්ගං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුද්ධියං, චක්ඛුද්ධියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙත සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාමන්ත සකං සාධිතං -පෙ- ජිව්හය රසං සාධිතං -පෙ- කාශෙත ථොට්ඨිඛං පුසිතං -පෙ- මිත්තං ධර්මං විඤ්ඤාය න නිමිතතභොති භොති නානුඛ්‍යාඤ්ඤානං. යද්ධාධිකරණමෙතං මනිද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසවෙග්ගං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනිද්ධියං. මනිද්ධියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙත ඉද්ධියසංවරෙත සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤං අභ්‍යාසකසුඛං පටිසංචෙදෙති. ඵම්මං ඛො වාසෙවති භික්ඛු ඉද්ධසෙසු භුතතඤ්ඤා භොති

63. යමෙහේ ඇතැම් පින්වත් මහණවහන්සේන් සැදැහැයෙන් දුන් බෙණින් වළඳ, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිසිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම්, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට මමන කැරවීම, බඩ විරේක කැරවීම, ළය විරේකයට බේත් දීම, වස්ගි කිරීම ශිෂිවිරේවන බේත් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සදහා ඇඟ පවලයට සිසිල ගත්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තඟ්‍ය දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගත්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇඟ උල්ඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාගවිකිත්සාව) කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්මිතවිද්‍යායෙන්, මිට්ඨාආජීවයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්මිත විද්‍යායෙන්, මිට්ඨාජීවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිසාකඩ වේ.

64. වාසෙට්ඨය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිරිසාකඩපත්ත වූයේ, සිරිසාකඩපත්තයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයාගෙකින් පහල විය හැකි බියක් නො දකී. වාසෙට්ඨය, සාත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වානාසු සතුරන් ඇති සාත්‍රියයෙකින් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි බියක් යමෙහේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සිරිසාකඩපත්ත වූයේ, සිරිසාකඩපත්තයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයාගෙකින් විය හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ඇති සිරිසාකඩයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි තිදෙස් වූ කාශික මොහසික සුබය පිදී. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ සිරිසාකඩපත්ත වේ.

65. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ මේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඇතිත් රූපයක් දැක ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ශුභාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්‍රානුසාරය වසා නොගෙන වසන්තසුගේ විතතසන්තානග විමමලොග දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුත්‍රබදනානු ද, ඒ වක්‍රානුසාරයෙන් සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්‍රානුසාරය රකී. වක්‍රානුසාරයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... තාසාගෙන් ගද ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙත් රඟ ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රභවය (ඇඟට නැපෙන දු) ස්ප්‍රභව කොට ... සිතින් ධර්මාලම්භන දැක ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ශුභාදිවශයෙන් ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් මනභූතිය සංවර කොට නොගෙන වසන්තසුගේ විතතසන්තානග විමමලොග දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුත්‍රබදනානු ද, ඒ මනභූතියෙන් සංවරය පිණිස පිළිපදී. ප්‍රොත්ත ... ප්‍රාණ ... ජිහ්වා ... කාය ... මනභූතිය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ භූතියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යාසෙකසුබය (නෙලෙසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුබය) පිදී. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ භූතියසන්ති වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

66. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සංකප්පිතත්ථිවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපක්ඛාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ඕතෙ නිසින්නෙ සුතෙත ජාගරිතෙ හාසිතෙ කුණ්ඨිභාගෙව සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො හොති.

67. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩිපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛම්ඨි සමාදයෙව පක්ඛම්ඨි. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ'ව ඛෙති, එවම්මෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩිපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛම්ඨි සමාදයෙව පක්ඛම්ඨි. එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

68. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඩ්දකිංක සම්මන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සම්මන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො, ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සම්මන්තාගතො, විවිත්තං සෙතාසතං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඛිත්තං කන්දරං භිරිගුහං සුසානං චිත්තථං අභිකාසායං පලාලප්පඤ්ඤං. සො පච්ඡාභතං පිණ්ඩිපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛකං අභුජ්ජිං උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙති.

69. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣිත වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපන්තවිත්තො විහරති සබ්බපාණ්භුතභිතානුකම්පි. ඛ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. පිනම්භුං පහාය විගතපිනම්භෙයා විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො. පිනම්භුං විතතං පරිසොඛෙති. උභවචකුක්ඛචවං පහාය අනුභවො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිත්තො. උභවචකුක්ඛචවං විතතං පරිසොඛෙති. විවිකිච්ඡං පහාය නිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඛෙති.

66. වායෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් ස්මාදිසමුප්පානතයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: වායෙට්ඨය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරලා ඊමෙහි ද මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය කැකිළීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආකාර ගැන්මෙහි, පැන් පිමෙහි, පිටිකැපිලි ආදිය කෑමෙහි, මී ආදිය රස විඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගම්තෙහි සිටීමෙහි ගිඳීමෙහි තිඳීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොසිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. වායෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ සිහිනුවණින් සමන්විත වෙයි.

67. වාගෙට්ටය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: වාගෙට්ටය, මේ සන්නෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. තේ යම් යම් තැනකට නික්මා ගේ ද, අව පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. වාගෙට්ටය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනකට පියා හඹා ගේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් ගේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. තේ යම් යම් තැනකට ගේ ද, පා සිවුරු (ආදී අව පිරිකර) රැගෙන ම ගෙයි. වාගෙට්ටය, මෙසේ මහණ තෙමේ ලද පසයෙහි සතුටු වේ.

68. වාසෙධාය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආසී සිලකකකියෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී සංඛාරිකප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී සන්තුප්ඵයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසෙත්ථි පථික කදුරැලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් (වනප්‍රත්ථ) අභ්‍යවකාශ (ඵශ්‍රිමිකන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශ්‍රත්‍ය කිසි සෙතක් නක් හඳුනා නොගත්තේය. හේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරළා ආයේ, පසුබත් සෙමෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කම්බනව යොමු කොට සිහි ඵලවා හිඳී.

69. හේ ලොවැ (පසුව උපද්‍රවයක් කියා කෙරෙයි) ඇල්මි හැර, විකේතනානුප්‍රාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජිකයෙන් යුත් සිතීන් වෙසෙයි. අභිජිකයා කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාමය (මත්‍රාධාය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ භික්ෂානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. මත්‍රාධාය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානුමිතිය හැර, පහ වූ ඥානානුමිතිය ඇත්තේ, දව රූ දෙකේ ම දුටු ඵලීය හදනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිතියෙනුත් නුවණිනුත් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. ඥානානුමිතිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසක් (සිතා නොසංග්‍රහ්වත්) කුකුළක් (කළ නොකළ දෙයෙහි පසුතැවිල්ලක්) සිතීන් දුරු ලා, අනුග්‍රහ වැ (නොසංග්‍රහ්වත් බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු ස්වකීය චිත්තසන්තානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුළක් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිනි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

70. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනා සමිජේකියන්තං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණ්ණිලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියං මිඤ්ඤ උතතරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේය්‍යං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනා සමිජේකියං. සො’හං යාති ච පොරුණාති ඉණ්ණිලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍යං. අපි ච මෙ උතතරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

71. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො බාලන-
තිලානො, භතතං මිඤ්ඤ නච්ඡාදෙය්‍ය, න මිඤ්ඤ කායෙ ඔලම්භතා, සො අපරෙත සම්මෙත නමිතා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, භතතඤ්ඤ ජායෙය්‍ය, සියං මිඤ්ඤ කායෙ ඔලම්භතා, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ආබාධිතො අභොසිං දුක්ඛිතො බාලනතිලානො. භතතං ච මෙ නච්ඡාදෙය්‍ය. න මිඤ්ඤ මෙ අසි කායෙ ඔලම්භතා. සො’මිති ඵතරහි නමිතා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය. භතතඤ්ඤ මෙ ජායෙය්‍ය. අපි ච මෙ කායෙ ඔලම්භතා”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

72. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඛකිනායාරෙ බඳ්ඛො අස්ස, සො අපරෙත සම්මෙත නමිතා ඛකිනායාර මුළුවෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙත, න මිඤ්ඤ කිඤ්ඤි ගොගානං වයො, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඛකිනායාරෙ බඳ්ඛො අභොසිං. සො’මිති ඵතරහි නමිතා ඛකිනායාර මුළුවෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙත. අපි ච මෙ කිඤ්ඤි ගොගානං වයො”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

73. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො දුසො අස්ස අනතතාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමිඛමො, සො අපරෙත සම්මෙත නමිතා දුඤ්ඤා මුළුවෙය්‍ය අනතතාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමිඛමො, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ දුසො අභොසිං අනතතාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමිඛමො. සො’මිති ඵතරහි නමිතා දුඤ්ඤා මුළුවෙය්‍ය අනතතාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමිඛමො”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

74. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො සධිතො සභොගො කන්තාරඤ්ඤාන-
මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුඤ්ඤානං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සම්මෙත නං කන්තාරං තිත්ථෙරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගම්මනං අනුපාපුජෙය්‍ය ඛෙමිං අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ සධිතො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං පටිපජ්ජං දුඤ්ඤානං සප්පට්ඨං. සො’මිති ඵතරහි නං කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොඤ්ඤා ගම්මනං අනුපාපුජෙය්‍ය ඛෙමිං අප්පට්ඨං”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

70. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කම්පන කරන්නේද, ඔහුගේ ඒ කම්පන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුගෙන් ණයට මුදල් ගෙන කම්පන කෙළෙමි. ඒ මාගේ කම්පන සමාධි විය. ඒ මම යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක්ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

71. වාසෙට්ඨය, යම් කේ පුරුෂයෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ශිලන් වන්නේද, ඔහුට බඩුත් නො රිසියෙන්නේද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුත් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කළි පෙර දුකට පත්, දැඩි ශිලන්බව ඇති ලෙබෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙබින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

72. වාසෙට්ඨය, යම් කේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැදුණේ වන්නේද, හේ පසු කලෙක ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිරගෙන් මිදෙන්නේද, (ඒ හෙතෙයින්) ඔහුගේ කිසි භොගවිනාශයක් නො වන්නේද, “මම වූ කළි පෙර හිරගෙහි බැදුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධන වියදම් නොකොට පහසුවෙන් ඒ හිරගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයතව කිසි විනාශයක්ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

73. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුත් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළි පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි හැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

74. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ ධනවත් වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආභාර ඇති, උච්ඡුරා ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මා යන්නේද, උච්ඡුරා නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළි පෙර ධන ඇතියෙමි, භොගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආභාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බඩුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙළෙමි. නිරුද්ධ භයරහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

75. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛකිනායාරං යථා අසඛ්‍යං යථා කන්තාරභ්‍යානම්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ අපාඨිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛාති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ආතණ්‍යං, යථා අංජරාග්‍යං, යථා ඛකිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣං, යථා ඛෙමන්තභූමිං. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛාති.

76. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛාතො පාමොජ්ජං ජායති. පඤ්ඤිතස්ස පිති ජායති. පිතිමිනස්ස කායො පක්ඛාමාති. පක්ඛාතායො හ්‍රඩං මෙඤ්ඤති. හ්‍රඩිනො විතතං සමාඛියති.

77. සො මෙත්තාසභගතෙන මේතස්ස එකං දිසං ඵරිඤ්ඤා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උභිමිඛො නිරියං සබ්බසි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන මේතස්ස විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අමෙවරෙන අව්‍යාපජේඛිත ඵරිඤ්ඤා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ඛලවා සබ්බධමො අපාකසිරෙනෙව වාතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය මේතාය මේතො-විමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වාචසික්ඛාති, න තං තත්ත්වා-වසිට්ඨති. අගම්පි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මිනො² සහව්‍යායාය මග්ගො.

78. පුත ව පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු කරුණාසභගතෙන මේතස්ස එකං දිසං ඵරිඤ්ඤා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උභිමිඛො නිරියං සබ්බසි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණා-සභගතෙන මේතස්ස විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අමෙවරෙන අව්‍යා-පජේඛිත ඵරිඤ්ඤා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ සබ්බධමො අපා-කසිරෙනෙව වාතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය කරුණාය මේතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වාචසික්ඛාති න තං තත්ත්වාචසිට්ඨති. අගම්පි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මිනො සහව්‍යායාය මග්ගො.

1. සබ්බත්තතාය. (කෙසුම්)

2. බ්‍රහ්මිනං P T S.

75. වාසෙට්ඨය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිග නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-වෙළුන්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පහ නමා කෙරෙහි දකී. වාසෙට්ඨය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරගෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම වාසෙට්ඨය, හෙතෙම (පිළිවෙළුන්) මේ පහ වූ නිවරණ පහ (හෙවත් නිවරණ පහේ දුරු වීම) නමා කෙරෙහි දකී.

76. නමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පහ දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාමිකය සංගිදේ. සංහ්‍රත් නාමිකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාසි-ගත වේ (එකඟ වේ).

77. හේ මෛත්‍රියහගත සිතින් එක් දිශාවක් පැතිරු ගෙන (අරමුණු කොට) වෙතෙයි. එසේ දෙවෙනි දිශාව ද, තෙවෙනි දිශාව ද, සිවුවන දිශාව ද පැතිරු ගෙන වෙතෙයි. එසේ ම උඩ දෙස ද, යට දෙස ද, සරස ද සි මේ හැම තැන ම සජීත්තයෙන් (සියල්ල තමා හා සම්බන්ධයෙන්) සජීවත් (සියලු සතුන් ඇති) ලොව විප්‍රල වූ ප්‍රමාණරහිත වූ චෛරරහිත වූ නිදුක් මෛත්‍රියහගත සිතින් පැතිරු ගෙන වෙතෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්විඤ්ඤාත්මක පහසුවෙන් ම (සිය) සක්විඤ්ඤාත්මක සිවුදිගින් හඟවන්නේ ද (සිවු දිග ම සක්විඤ්ඤාත්මක පහරවන්නේ ද), එපරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ (අප්‍රමාණ ව)වඩනා ලද මෛත්‍රියවිතතවිමුක්තිය කරුණකොට ගෙන, ප්‍රමාණ විසින් කරන ලද යම් කම්මෙක් (හෙවත් යම් කාමාවචර මෛත්‍රිය කම්මෙක්) ඇත් නම්, එය එහි අවශිෂ්ට (ඉතිරි) නො වේ. (ඒ මහදානකම් අතරු ලැග ගන්නව කාමාවචර කම් සමත් නො වේ.) එය එහි ඒ මහදාන කම්ම මැඩ ගෙන ද නො සිටී (කාමාවචරකම් ඒ මහදානකම් විපාක මැඩ තමනට ඉඩ ගන්නව ද සමත් නොවෙයි). වාසෙට්ඨය, මේ මෛත්‍රිය විතත විමුක්තිය ද ඛණ්ඩයේ සහසාවයට මග ය.

78. තව ද අනෙකක් කියමි. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙම කරුණා සහගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිරු ගෙන වෙතේ, එසේ දෙවෙනි දෙස ද, එසේ තෙවෙනි දෙස ද, එසේ සිවුවන දෙස ද පැතිරු ගෙන වෙතේ. මෙසේ උඩ දෙස ද යට දෙස ද සරස ද සි මේ හැම තැන ම සියල්ල තමා හා සම්බන්ධයෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව (සියලු සත්ලොව) විප්‍රල වූ මහදාන වූ ප්‍රමාණරහිත වූ චෛරරහිත වූ නිදුක් වූ කරුණාසහගත සිතින් පැතිරු ගෙන වෙතෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්විඤ්ඤාත්මක පහසුවෙන් ම (සිය) සක්විඤ්ඤාත්මක සිවුදිගින් හඟවන්නේ ද (සක්විඤ්ඤාත්මක පහරවන්නේ ද), එපරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ වඩනා ලද කරුණාවිතතවිමුක්තිය හෙතු කොට ගෙන, ප්‍රමිත වූ (කාමාවචර වූ) යම් කම්මෙක් ඇත් නම් එය එහි අතරු ඉතිරි වූ නො රැදේ. එය එහි ඒ මහදානකම්ම මැඩ ගෙන ද නො සිටී. වාසෙට්ඨය, මේ කරුණාවිතතවිමුක්තිය ද මුහුම්සහසාවයට මග වේ.

79. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිතීං විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උදාම්මොතිරිතං සබ්බති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තා ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජේඛිත ඵරිතීං විහරති. සොයාපාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බවමො අපාකසිරෙනෙව වාතුද්දිසං විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවිමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාමිතාය මුද්දිතාය චේතො-විමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිංහංති, න තං තත්ත්වචිට්ඨති. අයමිති ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මුතො සහව්‍යතාය මග්ගො.

80. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිතීං විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උදාම්මොතිරිතං සබ්බති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තා ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජේඛිත ඵරිතීං විහරති. සොයාපාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බවමො අපාකසිරෙනෙව වාතුද්දිසං, විඤ්ඤපෙය්‍ය එවිමෙව, ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාමිතාය උපෙක්ඛාය චේතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිංහංති, න තං තත්ත්වචිට්ඨති. අයමිති ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මුතො සහව්‍යතාය මග්ගො.

81. තං කිං මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ? එවංවිහාරී භික්ඛු සපරිග්ගහො වා අපරිග්ගහො වා?ති.

“අපරිග්ගහො හො හොතම්.”

“සචේරවිතො වා අචේරවිතො වා?ති.

“අචේරවිතො හො හොතම්.”

“සඛ්‍යාපජ්ඣ විතො වා අඛ්‍යාපජ්ඣවිතො වා?ති.

“අඛ්‍යාපජ්ඣ විතො හො හොතම්.”

“සංකිලිට්ඨවිතො වා අසංකිලිට්ඨවිතො වා?ති.

“අසංකිලිට්ඨවිතො හො හොතම්.”

“වසවතී වා අවසවතී වා?ති.

“වසවතී හො හොතම්.”

82. ඉති කීර් වාසෙට්ඨ අපරිග්ගහො භික්ඛු. අපරිග්ගහො බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අපරිග්ගහස්ස භික්ඛුතො අපරිග්ගහෙන බ්‍රහ්මුතො සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?ති.

“එවං හො හොතම්.”

79. තච ද අනෙකක් කියමි. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමි මුද්දිකාසක-
ගත සිතීන් එක් දෙසක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි දෙස ද,
තෙවෙනි දෙස ද, සිවුවන දෙස ද පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ ම උභි
දෙස ද යට දෙස ද සරස ද යි මේ භෑම තැන ම සියලුදෙක ම තමා හා
සමානිතයෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව (සියලු සත්ලොව) විප්‍රල වූ, මහද්ගත
වූ, තොපමණ වූ, වෙර තැනි, තිදුක් වූ මුද්දිකාසකයෙකු සිතීන් පැතිර ගෙන
වෙසෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්ගේ කාබලැති සක්පිඬුන්තෙක් පහසුයෙන් සිය
සක්කසින් සිවුදිගුන් හඟවන්නේ ද, එ පරිදි ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ වඩිතා
ලද මුද්දිකාවිතතවිච්ඡිකතිය කරණ කොට ගෙන, ප්‍රමිත වූ කම් (කාමාවචර
කම්) අවශිෂ්ට නො වේ එය මහද්ගත කම් මැඩි තමාට ඉඩ ගත්තට
නො ද සමත් වේ. වාසෙට්ඨය, මේ මුද්දිකාවිතතවිච්ඡිකතිය ද බ්‍රහ්මසකහාවයට
මග ය.

80. තච ද, අනෙකක් කියමි, වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමි උපෙක්ඛා-
සකගත සිතීන් එක් දෙසක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි
දෙස ද, තෙවෙනි දෙස ද, සිවු වන දෙස ද, පැතිර ගෙන වෙසෙයි.
එසේ ම උභි දෙස ද යට දෙස ද සරස ද යි මේ භෑම තැන ම සියලු
දෙක ම තමා හා සමානිතයෙන් සියලු සත්ලොව විප්‍රල වූ මහද්ගත වූ,
තොපමණ වූ, වෙර තැනි, තිදුක් වූ උපෙක්ඛාසකගත සිතීන් පැතිර ගෙන
වෙසෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්ගේ කාබලැති සක්පිඬුන්තෙක් පහසුයෙන් සිය
සක්කසින් සිවුදිගුන් හඟවන්නේ ද, එ පරිදි ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ වඩිතා
ලද උපෙක්ඛාවිතතවිච්ඡිකතිය නොකු කොට ගෙන ප්‍රමාණකාත කම් (කාම-
චරකම්) අවශිෂ්ට නො වේ. එය මහද්ගතකම් මැඩි තමාට ඉඩ ගත්තට
නො ද සමත් වේ. වාසෙට්ඨය, මේ උපෙක්ඛාවිතතවිච්ඡිකතිය ද බ්‍රහ්මසකහාවයට
මග ය.

81. වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ (බ්‍රහ්මචරිණීන්) මහන
මහණ තෙමි සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තේ ද? සත්‍රිපරිග්‍රහය නැත්තේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය නැත්තේ ය, හවද්දි ගොතමයිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වෙර සිතැත්තේ ද? වෙර සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “වෙර සිත් නැත්තේ ය, හවද්දි ගොතමයිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “තිදුක් සිත් ඇත්තේ ද? තිදුක් සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “තිදුක් සිත් නැත්තේ ය, හවද්දි ගොතමයිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිපි සිතැත්තේ ද? කිලිපි සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “කිලිපි සිත් නැත්තේ ය, හවද්දි ගොතමයිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වයචරිකා (විතතවශිතා ඇත්තේ) ද? අවයචරිකා
(විතතවශිතා නැත්තේ) ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “වයචරිකා (විතතවශිතා ඇත්තේ) ය, හවද්දි ගොතමයිති.”

82. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ වූ කලි භික්ඛු තෙමි සත්‍රිපරිග්‍රහ
නැත්තේ ය. බ්‍රහ්ම ද සත්‍රිපරිග්‍රහ නැත්තේ ය. සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති බ්‍රහ්ම හා
සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති භික්ඛුන්ගේ සාමාදේය ඔවුන් වෙ ද? සමබ්‍රමන් වෙ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්දි ගොතමයිති”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අපරිඤ්ඤාං භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අපරිඤ්ඤාං චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති”

83. ඉති කීර වාසෙධං අවෙරවිතො භික්ඛු. අවෙරවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අවෙරවිතොස්ස භික්ඛුතො අවෙරවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අවෙරවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අවෙරවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

84. ඉති කීර වාසෙධං අඛ්‍යාපර්කිවිතො භික්ඛු. අඛ්‍යාපර්කිවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අඛ්‍යාපර්කිවිතොස්ස භික්ඛුතො අඛ්‍යාපර්කිවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අඛ්‍යාපර්කිවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අඛ්‍යාපර්කිවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

85. ඉති කීර වාසෙධං අසංකිලිට්ඨවිතො භික්ඛු. අසංකිලිට්ඨවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අසංකිලිට්ඨවිතොස්ස භික්ඛුතො අසංකිලිට්ඨවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අසංකිලිට්ඨවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අසංකිලිට්ඨවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

86. ඉති කීර වාසෙධං වසවතී භික්ඛු. වසවතී චුහමා. අපි නු ඛො වසවතීස්ස භික්ඛුතො වසවතීතා චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය, ඒ සත්‍රපරිත්‍රහ නැති හික්කු තෙම ඵකාත්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු සත්‍රපරිත්‍රහ නැති බිඹුගේ සහභාවයට පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන ය (ඇති එකක, විය යුත්තක).”

83. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ හික්කු තෙම වෙර සිත් නැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම ද වෙරසිත් නැත්තේ ය. මෙරසිත් නැති බ්‍රාහ්ම වෙර සිත් නැති හික්කුගේ සැසඳෙන බවක් වේ ද? සම්බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හව්දී ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය, ඒ වෙරසිත් නැති හික්කු තෙම ඵකාත්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු වෙරසිත් නැති බිඹුගේ සහභාවයට හිසෙක් වත්තේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන ය.”

84. “වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙම නිදුක් සිතැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම ද නිදුක් සිතැත්තේ ය. නිදුක් සිතැති බ්‍රාහ්ම හා නිදුක් සිතැති හික්කුගේ සැසඳෙන බවක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හව්දී ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය, ඒ නිදුක් සිතැති හික්කු තෙම ඵකාත්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු නිදුක් සිතැති බිඹුගේ සහභාවයට හිසෙක් වත්තේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන ය.”

85. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ හික්කු තෙම නොකිලිපි සිතැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම ද නොකිලිපි සිතැත්තේ ය. නොකිලිපි සිතැති බිඹු හා නොකිලිපි සිතැති හික්කුගේ සැසඳෙන බවක් වේ ද? සම්බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හව්දී ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය, ඒ නොකිලිපි සිතැති හික්කු තෙම ඵකාත්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු නොකිලිපි සිතැති බිඹුගේ සහභාවයට පැමිණියෙක් වත්තේ ය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ය (විස සුභ ය).”

86. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ හික්කුතෙම පුරුදුකළ විත්තවශිකා ඇත්තේ ය බ්‍රාහ්ම ද පුරුදුකළ විත්තවශිකා ඇත්තේ ය. පුරුදු කළ විත්තවශිකා ඇති බ්‍රාහ්ම හා පුරුදු කළ විත්තවශිකා ඇති හික්කුගේ සැසඳෙන බවක් වේ ද? සම්බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හව්දී ගෞතමසිති.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො වත වාසෙට්ඨ වසවතති භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං වතවතතිස්ස භුහමුතො සහවසුපගො භවිස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති”ති.

87. එවං චූතො වාසෙට්ඨනාරථාජා මාණවං භගවතං එතදවොචුං: “අභික්ඛන්තං හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො හොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලාස්ස වා මග්ගං ආවිජ්ජෙය්‍ය, අක්ඛිකාසෙ වා තෙලපාඤ්ජාතං ඛාරෙය්‍ය වක්ඛු-මන්තො රූපානි දක්ඛීන්තිති, එවමෙව හොතං ගොතමෙත අනෙකපරිදා-සෙත ඛමෙමා පකාසිතො. එතෙ මගං භගවතං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකො නො භවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ණපෙතෙ සරණංගතො”ති.

තෙවිජ්ජුන්තං නිට්ඨිතං තෙරසමං.

සීලකඩ්ඛිවග්ගො නිට්ඨිතො පඨමො.

[භාග්‍යවත්තු:] “මැනව් වාසෙට්ඨය. ඒ පුරුදු කළ විතතවශිකා ඇති භික්ෂු තෙම කාමුත් මරණින් මතු එකානතයෙන් පුරුදු කළ විතතවශිකා ඇති ඔබ්බුගේ සහව්‍යතාවට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ය. (විශැසුත්තේ ය).”

87. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි වාසෙට්ඨ භාරද්‍රාජ මාණවලයා දෙදෙන “භවද්ද ශෛතමිසිති, දෙශනාව අභිකාන්ත යැ. භවද්ද ශෛතමිසිති, දෙශනාව අභිකාන්ත යැ. භවද්ද ශෛතමිසිති, යමසේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දෑයක් වැසුම් හටින්නේ ද, මංමුලා වුවක්හට මහ කියන්නේ ද, ඇස් ඇඟිලන් රූප දකිති යි අපුරෙහි තෙල් පහතක් හෝ දරන්නේ ද, එසේ ම භවද්ද ශෛතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පවසන ලද යැ. ඒ අපි භවද්ද ශෛතමයන් වහන්සේ ද, ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද ශරණ යමහ. භවද්ද ශෛතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උවසුවන් කොට දරන සේක් වා (සලකා වදාරන සේක් වා)” යි මෙ බස් කිවු ය.

තෙලෙස්වන තෙවිජ් සූත්‍රය නිමසේ ය.

ප්‍රථම ශිලාසකතිවගීය නිම.

දීක්ෂිතායෙ සිලකබ්බවගෙහ පද්‍යානකමණිකා

පිටුවකිනා		පිටුවකිනා	
අ			
අකවපිඩා	98	අජ්ඣාසකි	248
අකවං	98	අජ්ඣාසකිපං	366
අකණ්ඩං	138	අජ්ඣාසකිපෙවණි	12, 114
අකණ්ඩකා	262	අජ්ඣං	366
අකිම්බකාරි	262	අජ්ඣාසකිපට්ඨකතණා	112
අකිරියං	92	අජ්ඣාසකි	536
අකුසලකම්බානා	358	අජ්ඣාසකං සමාසංදනං	62, 130
අකුසලකං	12, 114	අජ්ඣාසකං චූපසනකපිකෙතා	124
අකුසලකං	12, 114	අජ්ඣාසකං	150
අකුසලකං	10, 112, 114	අජ්ඣාසකං	260
අකුසලකං	62	අජ්ඣාසකං	206
අකුසලකං	226	අජ්ඣාසකං	608
අකුසලකං	154	අකුසලකං	20
අකුසලකං	112	අකුසලකං	88
අකුසලකං	154	අකුසලකං	594
අකුසලකං	208	අකුසලකං	410
අකුසලකං	16	අකුසලකං	30
අකුසලකං	208	අකුසලකං	386
අකුසලකං	208	අකුසලකං	382
අකුසලකං	16	අකුසලකං	410
අකුසලකං	16	අකුසලකං	410
අකුසලකං	156	අකුසලකං	372
අකුසලකං	222	අකුසලකං	44
අකුසලකං	418	අකුසලකං	156, 206
අකුසලකං	438	අකුසලකං	30, 582
අකුසලකං	594	අකුසලකං	410
අකුසලකං	364	අකුසලකං	34
අකුසලකං	146	අකුසලකං	410
අකුසලකං	30	අකුසලකං	338
අකුසලකං	148	අකුසලකං	214
අකුසලකං	208	අකුසලකං	486
අකුසලකං	138	අකුසලකං	12, 114
අකුසලකං	132	අකුසලකං	132
අකුසලකං	114	අකුසලකං	92
අකුසලකං	16	අකුසලකං	10, 114
		අකුසලකං	110
		අකුසලකං	538

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
අතකකාවචරා	20	අබොච්ඡෙරවනං	20
අතච්ඡං	4	අතගාරියං	32
අතරමානො	154	අතඛණ්ණං	136
අතිකකතමානුසිකාය	138	අතඤ්ඤා	152
අතිපි	232	අතතතමනවාචං	92
අතිඛාලකං	158	අතතතසඤ්ඤා	40
අතියානං	16	අතතතාසිනො	126
අතිපිකාලො	216	අතනුපාතො	548
අතිච්චලං	34	අතනවා අතතා	54
අතිනො අතතපටිලාගො	434	අතනතසඤ්ඤා ලොකයමිං	40
අතතනො සමසමිං	380	අතනතං	538
අතතපටිලාගො	424	අතබ්බකකායාකාමා	356
අතතා	22, 408	අතභිභුතො	30
අතතාසිනො	126	අතභිරතී	30
අතතානං	22	අතභිරඤ්ඤා	4
අතභිමිං	28	අතභිසංඛරොතො	404
අතච්ඡරකෙන	216	අතභිසංඛරොතො	206
අතච්ඡාලං	80	අතච්ඡාසඛාතා	362
අතච්ඡාදී	8, 110	අතච්ඡාසුඛං	122
අතච්ඡාසුඛං	110	අතච්ඡා	362, 548
අතච්ඡාසිතං	414	අතච්ඡො	150, 226
අතච්ඡාසිතො	156	අතාගතො අතතපටිලාගො	434
අතච්ඡාසාදං	96	අතාදීතච්ඡාසාදී	608
අතච්ඡා	266	අතාච්ඡාසාදො	266
අතච්ඡාන	6, 110	අතාච්ඡාසාදමිං	332
අතච්ඡාසුඛප්පුඤ්ඤා	402	අතාච්ඡා	132, 146
අතච්ඡාසුඛ අතතා	54	අතිකුල්ලො	92
අතච්ඡාසුඛො	82	අතිච්ඡා	32
අතච්ඡාසිකං	372	අතිච්ඡාච්ඡාදනපටිලාගො	
අතච්ඡාසා	596	අතිච්ඡාසාදනපටිලාගො	132
අතච්ඡා	236, 276	අතිච්ඡාසාදනං	92
අතච්ඡාසාපටිලාගො	2, 138	අතිච්ඡාසාදනං	538
අතච්ඡාසා	30	අතිච්ඡාසා	98
අතච්ඡාසාපටිලාගො	540	අතිච්ඡාසා	98
අතච්ඡාසා	260	අතිච්ඡාසාපටිලාගො	608
අතච්ඡාසාපටිලාගො	50	අතිකුල්ලො	278
අතච්ඡාසාපටිලාගො	50	අතිකුල්ලො	92
අතච්ඡාසාපටිලාගො	380	අතිකුල්ලො	156
අතච්ඡාසා	380	අතිකුල්ලො	150
අතච්ඡාසා	236	අතිකුල්ලො	138
අතච්ඡාසා	380	අතිකුල්ලො	86
අතච්ඡාසා	20	අතිකුල්ලො	80
අතච්ඡාසා	226		

පිටිවිකි		පිටිවිකි	
අනුපක්‍ෂණය	226	අනු	608
අනුපක්‍ෂණය	240	අනුපක්‍ෂණය	600
අනුපක්‍ෂණය	96	අනුපක්‍ෂණය	600
අනුපක්‍ෂණය	168	අනු	418
අනුපක්‍ෂණය	600	අනුපක්‍ෂණය	112
අනුපක්‍ෂණය	28	අනු	22
අනුපක්‍ෂණය		අනු	122
අනුපක්‍ෂණය	404	අනු	390
අනුපක්‍ෂණය	96	අනු	210, 274
අනුපක්‍ෂණය	8, 110	අනු	220, 320
අනුපක්‍ෂණය	262	අනු	246
අනුපක්‍ෂණය	262	අනු	16
අනුපක්‍ෂණය	122	අනු	392
අනුපක්‍ෂණය	170	අනු	54
අනුපක්‍ෂණය	264, 276	අනු	54
අනුපක්‍ෂණය	214	අනු	54
අනුපක්‍ෂණය	274	අනු	220, 320
අනුපක්‍ෂණය	112, 264	අනු	28
අනුපක්‍ෂණය	46	අනු	610
අනුපක්‍ෂණය	22	අනු	94
අනුපක්‍ෂණය	88	අනු	232
අනුපක්‍ෂණය	486	අනු	40
අනුපක්‍ෂණය	22	අනු	530
අනුපක්‍ෂණය	418	අනු	240
අනුපක්‍ෂණය	2	අනු	92, 164
අනුපක්‍ෂණය	212	අනු	366
අනුපක්‍ෂණය	20	අනු	366
අනුපක්‍ෂණය	212	අනු	230
අනුපක්‍ෂණය	226	අනු	206
අනුපක්‍ෂණය	268, 274	අනු	262
අනුපක්‍ෂණය	2	අනු	390
අනුපක්‍ෂණය	544	අනු	4
අනුපක්‍ෂණය	44	අනු	128
අනුපක්‍ෂණය	98	අනු	278
අනුපක්‍ෂණය	80	අනු	358
අනුපක්‍ෂණය	54	අනු	158
අනුපක්‍ෂණය	3	අනු	386
අනුපක්‍ෂණය	40	අනු	54
අනුපක්‍ෂණය	38	අනු	22
අනුපක්‍ෂණය	38, 40	අනු	388
අනුපක්‍ෂණය	78	අනු	278
අනුපක්‍ෂණය	180	අනු	420, 60

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
අපාංගඛකං	438	අභිනිහරති (විතතං)	132, 136, 138
අපාංඛාධං	438	අභිසංසිද්ධියති	484
අපාංගුකතරා	32	අභිභු	30
අපොකච්චාති	130	අභිරුපො	226
අපොච්චාමි	82, 388, 438, 542	අභිරුහිනා	86
අපොසකකතරා	32	අභිවදන්ති	20
අපච්චිං	128	අභිච්ඡය	260
අඛලා	92	අභිසංඛාරෙය්‍ය	404
අඛයෙත	126	අභිසංජ්ඣං	158
අඛනුමොදති	276	අභිසංඤ්ඤාතිරෙය්‍යො	390
අඛනුමොදෙය්‍ය	416	අභිසංඤ්ඤති	128
අඛ්‍යාකුටිකො	230	අභිතටං	364
අඛ්‍යාචිකති	356	අමතසිකාරා	402
අඛ්‍යාට්ඨාසි (වඛකමිං)	212	අමරුමෙකකපං	44
අඛ්‍යාජ්ජලනං	18	අමරුමෙකකපිකා	44
අඛ්‍යානාමෙය්‍යං	246	අමතග්ගතං විතතං	138
අච්චොකාසං	124	අමාහං	488
අච්චොකාසිකො	366	අමුත්‍ර	22
අච්චොකාසෙස	152	අමං වා පුරෙය්‍යා	92
අච්චොකාසො	108	අමංචොයා	150
අඛ්‍යාතො	234	අමංචොයාසා	80
අඛ්‍යාකතං	410	අමංචොනෙ	82
අඛ්‍යාපනාවිතො	124	අයොකුටං	164
අඛ්‍යාසෙසකුටං	122	අරඤ්ඤං	124
අභිකකතං	146	අරඤ්ඤායතනං	206
අභිකකතො	124	අරහති හපිතුං	276
අභිකකම	86	අරියානං උපමාදකා	142
අභිජංතිත්‍ර	92	අරියා පරමා පඤ්ඤා	380
අභිජානාති	276	අරියාස සතතුට්ඨිකා	122
අභිජානාසි	90	අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන	124
අභිජ්ජමානෙ (උදෙසක)	136	අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙය්‍යෙ	124
අභිජ්ඣං	124	අරියෙන සීලකඩ්ඛිනෙ	124
අභිජ්ඣා දෙමනසා	122	අරුපො අත්තපටිලාභො	424
අභිඤ්ඤා	20	අරුපි අත්තා	56
අභිඤ්ඤාතකොලඤ්ඤා	154	අරොහො	54, 420
අභිඤ්ඤාතා	594	අවිණිණං භාසෙය්‍යං	4
අභිනන්දනගෙතු	608	අවසටං	613
අභිනන්දිං	92	අවසවතති	612
අභිතින්තාමෙති	132	අවසා	92
අභිතිප්පාදෙය්‍ය	136	අවිජ්ජාසවං	144
අභිතිබ්බතඨියා	546	අවිජ්ජාතධර්මො	332
අභිතිමනෙතය්‍යාමපි	104	අවිජ්ජාණාමධර්මො	32

පිටිමිබ්බා		පිටිමිබ්බා	
අවික්ෂිතං විතතං	138	ආකිඤ්ඤායනනපුත්තිමං	
අවිසංවාදනකා	6, 110	සම්මසඤ්ඤා	404
අවුසිතවා	156	ආකිඤ්ඤායනනුපගො	62
අවුසිතවාදෙන	156	ආකිණ්ණමිත්තා	484
අමරවිතෙතා	610	ආකිරිනි	128
අව්‍යාපජ්ඣවිතෙතා	610	ආකොටෙති	154
අච්ඡායනගෙතු	606	ආගතිං	358
අසඬ්ඤ්ඤායනන	610	ආමමනං	20
අසජ්ජමනො	136	ආමරිතපාමරිතං	226
අසඤ්ඤායනන	60	අමරිතමනපුතා	598
අසඤ්ඤා	390	අමාමිහකෙතා	366
අසඤ්ඤායනන	94	අමාරගොමරසමපනනා	110
අසමාහිතං විතතං	138	අවිකෙතියා	146
අසමිතිනතවතනිකතුලා	230	ආජ්චකතෙත	94
අසිතෙත	124	ආතප්පමිනාය	22
අසිලකඛණං	16	ආතප්පං	22
අසාපරිං	12, 114	ආතාපි	386
අසාප	4	ආදසපඤ්ඤා	18
අසාපිටෙති	210	ආදසං	12
අසාපුටෙත	168	ආදසෙ	138
අසාපුඤ්ඤා	114	ආදිකල්‍යාණං	150
අසාලකඛණං	16	ආදිමුපට්ඨානං	18
අසාමාය	266	ආදිතො'ව	164
අසාදං	28	ආදිතං	164
අසාපරිතා	88	ආදිමුගමමරිතකං	414
අසාමුත්තං	274	ආදිසති	488
අසිමිජ්ජා	16	ආදිතමං	28
අසිතිජ්ජිකං	134	ආදෙසනාපාටිගාරිකං	486
අසිතිජ්ජිකං	60, 424	ආනජ්ජිතො	6
අසා	86	ආනුපුබ්බිකා	220
අසාමා	32	ආනෙඤ්ඤායනෙත	132
අසාදායනපාටිකා	92	ආපාකායං	96
අසො වත	30	ආගස්සරසංවතනතිකා	30
අසො වත රෙ	216	ආමිකඬ්ඤ්ඤාපටිග්ගහණං	112
		ආමිකමංසපටිග්ගහණං	112
ආකඬ්ඬති	386	ආමිසසනතිසං	10, 112
ආකඬ්ඬිතං	236	ආමුත්තමණිකුණ්ඩලාගාරණං	212
ආකාසං	12, 96, 114	ආමො	606
ආකාසානඤ්ඤායනනපුත්තිමං		ආයතිසංවරාය	146
සම්මසඤ්ඤා	402	ආයමුඛං	130
ආකාසානඤ්ඤායනනුපගො	60	ආයාමනති	600
		ආයුකඛණං	30

පිටිබඩකා		පිටිබඩකා	
උච්චාසයනමහාසයනා	12, 118	උපපාදිං	22
උච්ඡාදනං	12	උපයානං	16
උච්ඡිජ්ජති	60	උපරිපාසංදවරගතො	82
උච්ඡින්නාගමනෙතතිකො	80	උපරිමෙහාසං	164
උච්ච්ඡදමාදා	60	උපරුඤ්ඤති	538
උච්ච්ඡදං (සතො සත්තකා)	60, 96	උපච්ඡදමානො	156
උජ්ජිමෙහාසං	594	උපසමාස	414
උජ්ජිපච්චිතිකමාදා	2	උපසමෙත	88
උණ්ඨිකං	12	උපතතො	148
උත්තරිතරං	28	උපාදානපච්චියං හමො	78
උත්තරිමිත්තකාමමො	484	උපාදානපරිජේදාදිජා	46
උත්තරිං	126	උපාදානගතො	46
උත්තොත්තමො	230	උපාසකකුලාති	220
උදකදහං	78	උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං	66, 182
උදකරහදො	130	උපෙකකාසුච්ඡිත්තච්චිකකුදා	402
උදකානුගතොති	130	උපපභමිතං (මාදිමිත්තරිකානං)	18
උදෙකාපරාසනානුගතො	366	උපාලිතිතං	130
උදෙකච්චතං	220	උපාතං	16
උදානං උදෙතෙසි	82	උඛිලාචිතතං	6, 62
උද්දෙලාමිං	12, 114	උඛිලාචිතො	6
උද්දෙකකටං	364	උඛිලාචිතො	366
උභිසිතිකං	88	උඛිලාචිතො	130
උභිච්චකුකුච්චිතිමරණං	610	උභෙකාපොතිතකුපධානං	12, 114
උභිච්චකුකුච්චං	124	උභිච්චකුච්චං	136
උභිමාසාතො	54	උභිච්චකුච්චං	78
උභිමාසාතතිකා	54	උභෙකාසිකං	10, 114
උභිමිතරමතං	20	උරඛං	248
උභිං	80	උර	262
උද්දිසිකාති	166	උරුකපකිකං	366
උත්තාදිතිකං	388	උරුමාදා	616
උපකඛ්ඛති	390	උරුමාදා	114
උපකෙකාසති	356	උරුමාදා	16
උපකෙකො	248	උරුමාදා	248
උපජ්චිතති	544	උරුමාදා	16
උපරිසිතො (සා)	364	උරුමාදා	548
උපරිඤ්ඤාසති	84	උරුමාදා	262
උපරෙකාස	216		
උපඛිං	422		
උපපජ්ජති	22		
උපපජ්ජතො	276		
උපපජ්ජති	358		
උපපජ්ජතො	22		

එ

එකාසනාචිතො	328
එකංසිකං	416
එකංසිකා	418
එකංසෙත	248
එකෙකා	544

පිටිමකයා		පිටිමකයා	
එකවිමදාසකයා	28	බිදනකුම්භපටියො	132
එකවිමසකයා	28	බිදනනති (සොතං)	548
එකවිමං අසකයා	28	බිදුනවිසාමිසනා	212
එකවිමං සකයා	28	බිදුනවිසනානං	484
එකනතසකුද්දි අතනා	54	බිනාසා	610
එකනතපුකුද්දි අතනා	54	බිතිතපතපාළියො	322
එකනතපරිපුණ්ණං	108	බිපපාතිකා	48
එකනතලොමි	12, 114	බිපපාතිකො	332
එකනතසුඛං ලොකං	420	බිපනකුසනා	266
එකනතසුඛි	54, 420	බිමුණකුසනං	246
එකපසාසිකො	366	බිරිමිතකා	6
එකපතතිකො	8, 110	බිරිමාසියානං	332
එකමංසබලං	90	බිමාදපටිකරාස	266
එකමංසපුඤ්ඤං	90	බිට්ඨි	610
එකසාලක	388	බිසතිතං පටිමොකකා	20
එකායාපිතං කපරාතො	90	බිසකකනතිකා	548
එකායාපිතො	364	බිසාස	550
එකාලොපිකො	364	බිලාපිතං	62
එකාතිකං	364	බිලාපිතං සකුද්ද	404
එකකුද්දිහාමි	130	බිලාපිතො අතතපටිලාසො	424
එතතකපරමා	244		
එතතකවිමසකුද්දි	232	ක	
එමංගුසමිපරාසං	28	කංසකුටි	8, 112
එමංගතිකා	28, 88	කංසපාල	128
එමංගතිකා	28	කඩකිති	214
එමංගොත්තො	22	කඩප්පලකඩණං	16
එමංපරාමිති	28	කට්ඨිකං	12, 114
එමමාසුපරිසත්තො	22	කණගකකා	366
එමමාසාපරා	22	කණගොමි	16
එමමිපි නො	44	කණිකාපසාසිකො	366
එමංගකුද්දි	22	කණ්ණප්පාතං	18
එමංගුසුකපටිසංවේදී	22	කණ්ණතෙලං	20
එසිකවිසාසිතිකො	22, 98	කණ්ණසුඛං	8, 110
එසිහදකසිකො	364	කණ්ණසොදාති	214
එසිසාකතමාදි	230	කණ්ණිකාලකඩණං	16
එලකමිත්තරං	364	කණ්ණසකිකාතා	358
		කණ්ණා	154, 358
ක		කතපරපාලාදු	46, 358
කිසාසං කපරාති	88	කතනා	80
කිසිතතපට්ඨිකා	212	කතනාපරා (මත්තාතං)	600
කිහව්වනති	600	කපාසලාපො	216
කිහමිතං (මිනුමිපුරිසානං)	18	කඳුටි	30
කිසරෙය්‍ය	78	කතනාරඳ්‍රානමිග්ග	128

පිටිවිධකා		පිටිවිධකා	
කන්දුමුලඵලගොජනො	206	කාරකාරකො	106
කන්දුරං	124	කාරයනො	90
කපාකා	88	කාලවාදී	110, 362
කපාපෙති	86	කාලං ව සමයං ව උපාදාය	438
කප්පිතකෙසසේත්තු	212	කාලං මිඤ්ඤාසි	148
කප්පිකානි	86	කාමෙය්‍යං	18
කපොති	86	කාමී	420
කබලිකාරාගාරහකෙකා	60	කි	
කම්මකරා	274	කිංකාරපටික්‍යාවි	104
කම්මකරො	104	කිඤ්චිදෙව දෙතං	88
කම්මනෙතා පයොජෙය්‍ය	126	කිම්බමම	28
කම්මවාදී	230	කිමාරබ්බ	28
කම්මුනො	92	කීර	438
කමම ව	92	කිරියවාදී	230
කයපිකකයා	8, 112	කීලනාකායා	34
කරහවි	30	කීලගෙනො	90
කරොනො	90	කු	
කල්‍යාණවාකකරණං	160, 226	කුකකුට්ඨභංගං	114
කල්‍යාණවාචො	226	කුකකුට්ඨකභංගං	16
කල්‍යාණං	220	කුකකුට්ඨකරපටික්‍යාභංගං	112
කල්‍යාණො	80	කුච්ඡිපරිතාරිගෙන	124
කලලවිතතං	226	කුපතාපභුතිකා	162
කලං වචිතය	370	කුතතකං	12, 114
කසිගොරකෙකි	262	කුතතවාමෙති වලමාරපෙති	212
කතං	88	කුඤ්ඤපිටකං	206
කමොපිච්චා	364	කුමාරලකභංගං	16
කා		කුමාරිකපඤ්ඤා	18
කාකපය්‍යා	606	කුමාරිලකභංගං	16
කාදලිභෙපවරපච්චිකරණං	12, 114	කුමාකාථො	88, 136
කාපොතකානි	96	කුමානුතං	10
කාමගුණං	608	කුමානුසිංහං	370
කාමමත්තදුතිවරණං	610	කුමතිමුඛං	364
කාමිකුඛකිකබ්බා	608	කුලාවකෙ	158
කාමිලාපිනි	158	කුපච්ඡි	366
කාමිසමාපි	144	කුප්පං	44
කාමුපසංගිතානි	226	කුපලං බමමං	540
කාමෙමි	420	කුතතලපතා	14
කායපරිතාරිගෙන	124	කු	
කායං	34, 98	කුට්ඨෙකා	22
කායෙත වසං වනෙතනනි	136	කුට්ඨාගාරකාලායං	324
කායො පසංගිතානි	334		

	පිටුකිඩකා
නෙ	
නෙවලො	78
නෙවලපරිපුණ්ණං	150
නෙවලං	212
නෙසකම්බලං	366
නෙසුමිසුලොචනො	366
නෙසුමිසුලොචනානුගංග- මුසුනො	366
නෙසෙසු ගනෙතා	592
නො	
නොමුදිය	82
නොසලකා	324
නොසෙසං	12, 114
නොසොතිනෙ ව වන්ගුගො	214
බ	
බතො	148
බතවප්ප්	16
බතං	248
බතතිසි	604
බතො	222
බකපිප්	112
බමෙස	106
බලිකං	12, 114
බො	
බොණ්ණමතකා	248
බොරිවිමමිදො	206
බි	
බිබ්බා	34
බිබ්බොපදෙසිකා	34
බිපිතසඤ්ඤා	86
බි	
බිණ්ණාමිරාගො	230
බු	
බුරපරිගනෙතන	90
බුරපං	164
බුරමුණ්ණං	168
බුංගෙතො	158
බෙ	
බෙතතවත්තපරිගනණං	112
බෙමට්ඨිකා	262

	පිටුකිඩකා
බෙමනනගුමිං	128
බෙමිං	18
භ	
භණ්ණා	88
භණ්ණා	18
භණ්ණවර්ගසංවකසබ්බො	358
භණ්ණවර්ගො	82
භණ්ණි	82
භණ්ණිගුණා	222
භණ්ණි (පුඤ්ඤානං)	106
භණ්ණියො (දෙව)	152
භණ්ණිං ව	358
භතො	124
භට්ඨා	608
භකිසකතිසිං	110
භමිතිරා	22
භලකාකා	278
භසපතිනෙමිසිකා	270
භා	
භාධති	538
භාමිසානා	262
භාමිධම්මො	110
භාමිසරණාති	596
භාමිසාමිතො	208
භාලාබිකිතං	608
භි	
භිරිගුණං	124
භි	
භිතං	114
භො	
භොතමිසාමිකසබ්බො	360
භොතතපරිසාරිනො	170
භොතතවාදවිතිබ්බො	172
භොතතවාදො	172
භොධාරකඩණ්ණං	16
භොතකං	12, 114
භොමියගතකඩා	366
භොලකඩණ්ණං	16
භ	
භට්ඨකං	12, 114
භරාචාගො	108
භසපතිරාදනපරමිතාය	104

පිටතිබ්‍යා		පිටතිබ්‍යා	
		වේලකා	88
වක්කමනති	152	මමා	
වක්කුද්දිමෙ අහංවුතං	122	වොදනාරතා ගතොරො	548
වක්කුද්දිමෙ හංවරං	122	ජ	
වක්කුච්ඡෙදකායා	608	ජනෙ	44
මහොලං	10, 114	ජනෙකා	596
වතුසං කාතං	132	ජම්මකානි	366
වතුආරං	208	ජම්මතතතං	86
වතුරඞ්ගිනියා සෙනාය	266	ජලාභිජානිකො	94
වතුකායකා	18	ජා	
වතුමිසුරියා	600	ජාදෙති	126
වතුමිසුරියානං උපපට්ඨමිතං	18	ජාදෙසි (ජම්මාය)	126
වතුමිසුරියානං පට්ඨමිතං	18	ජි	
වම්මයොධිකො	98	ජිජ්ඣ	274
වරණගමපද	206	ජෙ	
වලකා	88	ජෙදන	112
වමනති	22	ජ	
මා		ජකාපිකාරං	594
වාතුද්දිමං ගමිකං	280	ජතපදකලායාණි	420
වාතුමාසිනියා	82	ජතපදකාමිරියසානෙතා	152
වාතුමිකාපථ	208, 422	ජා	
වාතුමිකාභුතිකො	60, 132	ජාගරිතෙ	124
වාතුයාමසංවරං	100	ජාතරුපරජතපපිකානණං	112
වාතුරතො	152	ජාතමුඛකා	616
වි		ජාතිපච්චියා පරමරණං	78
විබ්බලකං	12, 114	ජාතිමා	132
විතකකං	12, 114	ජාතිමාදෙන	226
විතකගමපද	366	ජාතිවිදවිනිබ්බා	172
විතකාති	34	ජාතිමාද	172
විත්තූපානතං	12	ජාතිසමෙතදහතා	158
විරපබ්බජිතො	82	ජාතපද	204
විරං දිසමුඛානං	30	ජාතං පඤ්ඤා	422
වු		ජාලෙන	78
වුතිං	358	ජි	
වුත්තපපානකොණං	204	ජිගුල්ලාමි	486
වු		ජිමානිසම්මතං	18
වුලාසිතිකපුතො	94	ජි	
මෙ		ජමා	92
මෙතයමානකා	404	ජමිතපරියාදකා	80
මෙතසිකං	488	ජි	
මෙතයො ථකොදිහාමිං	62	ජිතතං	20
මෙතෙයා	404	ජි	
මෙතොපරියාය කොණං	138	ජිතසාමාදානිකානුයොගං	19, 114
මෙතොපිමුතති	322	කා	
මෙතොගමාසි	22	කායනති	86

පිටුපසිකා		පිටුපසිකා	
ක		ක	
කුසලා	82	කිට්ඨිකදනතිකො	364
කුසලකානාය	132	කිණ්ණපකඩා	366
කුණං	406	කිණ්ණවිට්ඨිකවල්ලා	124, 220, 320
කුණුපාදෙ	408	කිණ්ණං කානානං	440
කුණිපට්ඨිමං	106	කිණ්ණිකා	596
		කිණ්ණං කපොති	82
		කිරිමල්ලානකපං	14
සිත	124	කිරිමල්ලාන	366
		කිරිමල්ලාන	136
මෙති	124	කිරිමල්ලානපද	230
		කිරිමල්ලාන	210
		කිරිමල්ලාන	136
		කිරිමල්ලාන	136
කකකාරියානං	26	කිරිමල්ලාන	136
කකකි	26	කිරිමල්ලාන	230
කකක	148		
කකක	414	කිරිමල්ලාන	536
කකක	548		
කකකලකොමි	16	කුමල්ලානකදකුම	600
කකකලකොමි	70	කුමල්ලානක	124
කකකලකොමි	78	කුමල්ලාන	8, 112
කකකලකොමි	130		
කකකලකොමි	404	කුමල්ලාන	12
කකකලකොමි	332	කුමල්ලාන	114
කකකලකොමි	414		
කකකලකොමි	536	කෙරෙණකාංගො	96
කකකලකොමි	28, 172, 412	කෙරෙණකාංගො	146
කකකලකොමි	44	කෙරෙණකොමි	16
කකකලකොමි	22	කෙරෙණකොමි	150
කකකලකොමි	110	කෙරෙණකොමි	598
කකකලකොමි	160		
කකකලකොමි	80	චක්කලකොමි	366
කකකලකොමි	408		
කකකලකොමි	82	චක්කලකොමි	166
කකකලකොමි	334		
කකකලකොමි	384	චක්කලකොමි	610
කකකලකොමි	356	චක්කලකොමි	124
කකකලකොමි	356		
කකකලකොමි	94	චක්කලකොමි	61
කකකලකොමි	366	චක්කලකොමි	364
කකකලකොමි	164	චක්කලකොමි	248

		පිටුබඩකා			පිටුබඩකා
පේතො	පේ	6, 110	දිව්භිජං		80
	පේ,		දිව්භිජංකා		28
පේතොනති	පේ,	600	දිත්තපාටිකම්භි		6, 110
			දිත්තාදුසි		6, 110
	ද	80, 146	දිබ්බා ගම්බා		546
			දිබ්බානං ගම්බා		546
දකඨිකති		128	දිබ්බාය සොනඩාදායා		138
දකඨිකං		12	දිසෙවන මිත්තනා		142
දකඨිකජ්ඣිකා		274	දිසෙවන		60
දකඨිකාගාරා		278	දිවාසෙත්තං		250
දකඨිකිත්තරං		364	දිසා		160
දකඨිකුචා		114	දිසාභිගො		18
දකඨිලකඨිණං		16		දි	
දකඨිකං		210	දිසාසුත්තපරා		32
දකඨිකා		364	දිසාසිමිඥෙති		212
දකඨිකාදායකං		96		දි	
දකඨිලකඨිකං		366	දුක්ඛකිරොසො		144
දකඨිසිත්තකං		616	දුක්ඛනිරොධිතාමෙති පටිපදා		144
දකඨි		274	දුක්ඛසමුදයො		144
දකඨිසකාමං		16	දුක්ඛසංනතං		94
දකඨිත		90	දුජ්ජාපො		162
දකඨිසකා		6, 110	දුජ්ජාපො		372
දකඨිපදං		12, 114	දුතිසං කාතං		130
දකඨිසකසි ලොකඩාදා		80	දුද්දසා		20
දකඨිසිලං		262	දුබ්බණ්ණත්තරා		32
දකඨිනති (පිටුබඩකං)		158	දුබ්බාගකරණං		18
	ද		දුබ්බිකං		18
දරකතිකිව්ඡා		30	දුරනුබොධා		20
දරකරණං		126		දි	
දරුපතතිකා		334	දුසෙත්තං		8
දසකපුත්තා		88	දුසෙත්තංපතිකගම්න		8, 14
දසකා		126		පද	
දසලකඨිණං		16	දෙවද්දුසුති		18
දසා		274	දෙවද්දුසුත්තං		18
දසිද්දසට්ඨිකාණං		112	දෙව්දානිසො මිග්ගො		526
දසිලකඨිණං		16		පද	
	දි		දෙණ්ණමිගෙ		94
දිව්භිජමතිබ්බානමාද		62	දෙසිකා		82
දිව්භිජමමා		220, 320	දෙසො		44
දිව්භිජකං (ජීවකං)		540			
දිව්භිජකාති		46, 358			

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
අඩ		නා	
අවධිනතරකපො	94	නමිතීතං	434
අවධිපට්ඨ	94	නතාපකා	88
අතතංගමිතාපුරිසලකිණාති	152	නතාපනං	20
ආගාරිකො	364	නතාපිතො	542
ආලොපිකො	364	නලකාරා	89
		නලාටමිණබ්බලං	214
බ		නා	
බහුකා	12, 114	නාගමිතා	324
බහුග්ගායා	88	නාගග්ගා භූමි	88
බහුලකකිණං	16	නාගාමාසසතෙ	94
බමිමිකපු	148, 320	නාගිමුච්චිති	212
බමිමිජාලං	80	නාතතකකථං	14
බමිමිවසිතං	416	නාතතකසකුකුකං.	60, 402
බමිමිකො	268	නාතතකසකුකුකු අතතා	54
බමිමිතිසාමිකං	416	නාතතකමා	54
බමිමිපරිසායො	80	නාතාගිමුතතිකතා	4
බමිමිරාජානං	146	නාතාමිග්ගාති	596
බමිමිවාදී	110	නාමිකසකුකුකු	600
බමිමිසංගිතං	414	නාගිකාසකාතාති	214
බමිමිකං	104	නාමිකං	12
බමිමිකා	548		
බාරං අනුපාලෙවෙල්යා	130	ති	
බුසවා	32	තිකති	8, 112
භො		තිකුජ්ජිතං	146
භොපකකා	114	තිගණසිතබ්බා	94
භොමිතං	10	තිගමිකාතා	262
න		තිගමිකාමිතතං	208
නගලමීර්සසබ්බාතා	358	තිග්ගසාසකා	86
නගලමීරියා	358	තිසෙව්වා	32
නකතිතතග්ගායො	18	නිජ්ඣංගිතාපො	14
නකතිතතානං පථනමිතං	18	තිට්ඨානං	274
නකතිතතානං උපාථගමිතං	18	නිබ්බාසිතබ්බං	550
නගරාපකාරිකාපු	212	තිජ්ජරොග්ග	128
නව්විං	114	නිබ්බානමිතං	8, 110
නව්විතිතමාදිත	112	නිත්තාමෙති,	214
නව්විතතා	262	නිපුණං	20, 158
නව්විතතා	156	නිපිතිකෙත	132
නඤ්ඤමිමි	20	නිපොසිකා	14
නරකපාපානං	592	නිබ්බිදා	414
නමං බිකිතං	540	නිබ්බුති	28
		නිබ්බුතිං	10, 114
		නිබ්බුසිතතතා	80

පිටියකිනා		පිටියකිනා	
තිබ්බසියමානමෙව	94	නහ	
තිබ්බසේතබ්බං	4	නහාපකනෙතවාසි	128
තිමිතතනං	364	නහාපකො	138
තිමිතොයාමපි	104	නහාතිගවුණ්ණාති	128
තිමිතතං	16	නහාතිගපිණි	128
නිමිතතයාගි	122	ප	
නිමිතාමානා	78	පකතඤ්ඤ	390
නිමිතානා	30	පකති	372
නිමිතානෙගි	158	පකපාතු	262
නිමිතා	30	පකරණ	168
නිගතිසංකතිගාචපරිණතා	92	පකකඤ්ඤානං	16
නියතො	332	පකඛිද්දිතො	88
නිත්තාණං	16	පකති සකුණො	124
නියතාණිකො	594	පකරණි	128
නිත්තාති	594	පකමරං	12, 114
නිත්තාසි	88	පච්චිකුප්පනං	20
නිරයසංගත	94	පච්චිතතඤ්ඤාච	28
නිරොධං පුගති	404	පච්චිතිකතො	122
නිරොධාය	414	පච්චිකුතො	6, 110
නිලලාපං ගරතො	90	පච්චිචෙකෙග්ග	122
නිවුලා	610	පච්චිපට්ඨිතං	544
නිවෙසෙගි	440	පච්චිපට්ඨිතානං	4
නිසිතො	124	පච්චිපානො අතතපට්ඨිතො	434
නිසාරණං	28	පච්චිකා	86
නිසෙසණිං	422	පච්චිමි	40
නිගතපච්චාමිතො	122	පච්චිමාරොහණං	246
නිගිතදුගණි	6, 110	පච්චිමාරොහිතො	88
නිගිතසංගතො	6, 110	පච්චිතිපාති	104
නි		පච්චිතිමණි	440
නිමරණං	610	පජං	616
නිවාරගසකි	366	පජාතනං	28
න		පජාපතිමිතයාම	608
නෙගමා	264	පඤ්ච නිමරණ	128
නෙතතතපානං	20	පඤ්ඤාප්පිකා	600
නෙමිතතිකා	14	පඤ්ඤා	242
නෙමිතතවා අතතා	54	පඤ්ඤාකතිකිකා	440
නෙමරාපි නාරාපි අතතා	54, 56	පඤ්ඤාගතෙත	46, 358
නෙමසඤ්ඤාතාසඤ්ඤා		පඤ්ඤාපරිබොධා	242
තනුපගො	62	පඤ්ඤාපාරිදුරි	426
තෙළා	8, 110	පඤ්ඤාපෙතති	22
		පඤ්ඤාපිමුතති	332

පිටිකඩකා		පිටිකඩකා	
පඤ්ඤාසම්පදා	366	පඤ්ඤාසම්පදා	262
පටිලිකං	12, 114	පටිලිකං	94
පටිකං	12, 114	පටිකං	32
පටිකරොසි යථාධම්මං	148	පටිකරොසි	108
පටිකකතෙත	124	පටිකතං	124
පටිකෙකාසිං	92	පටිකෙකාසිං	262
පටිකාසකප්ප	268	පටිකාසකප්පං	168
පටිකසඤ්ඤානං	60, 402	පටිකාසාසි	160
පටිකසා	44	පටිකාසං	210
පටිවරිකාසි	162	පටිවරිකාසං	82
පටිවරිකාසං	146	පටිවරිකාසං	402
පටිවරාදා	244	පටිවරිකාසං	550
පටිවරිකාසං	160, 162	පටිවරිකාසං	60
පටිවරිකාසං	268	පටිවරිකාසං	172
පටිවරිකාසං	86	පටිවරිකාසං	160
පටිසල්ලිකා	326	පටිවරිකාසං	226
පටිසල්ලිකාසං	78	පටිවරිකාසං	600
පටිසල්ලිකාසං	274	පටිවරිකාසං	548
පටිසල්ලිකාසං (දුකානි)	276	පටිවරිකාසං	152
පටිසල්ලිකාසං	128	පටිවරිකාසං	126
පටිසල්ලිකාසං	96	පටිවරිකාසං	28
පටිසල්ලිකාසං	260	පටිවරිකාසං	274
පටිසල්ලිකාසං	20	පටිවරිකාසං	332
පටිසල්ලිකාසං	20	පටිවරිකාසං	276
පටිසල්ලිකාසං	216	පටිවරිකාසං (සඤ්ඤාසං)	264
පටිසල්ලිකාසං	20	පටිවරිකාසං	206
පටිසල්ලිකාසං	132	පටිවරිකාසං	62
පටිසල්ලිකාසං	82	පටිවරිකාසං	138
පටිසල්ලිකාසං	266	පටිවරිකාසං	46
පටිසල්ලිකාසං	440	පටිවරිකාසං	50
පටිසල්ලිකාසං	214	පටිවරිකාසං	70
පටිසල්ලිකාසං	220, 320	පටිවරිකාසං	30
පටිසල්ලිකාසං	12	පටිවරිකාසං	78
පටිසල්ලිකාසං	88	පටිවරිකාසං	54
පටිසල්ලිකාසං (විච්ඡිකාසං)	18	පටිවරිකාසං	94
පටිසල්ලිකාසං	150	පටිවරිකාසං	90
පටිසල්ලිකාසං	216	පටිවරිකාසං	546
පටිසල්ලිකාසං	84	පටිවරිකාසං	94
පටිසල්ලිකාසං	130	පටිවරිකාසං	260
පටිසල්ලිකාසං	84	පටිවරිකාසං	130
පටිසල්ලිකාසං	22	පටිවරිකාසං	128
පටිසල්ලිකාසං	22	පටිවරිකාසං	128

පිටිමිකයා		පිටිමිකයා	
පිතෙ	124	එ	
පිතෙතනි	88	එකුයනො	90
පි		එරුකං වාමං	110
පුඤ්ඤකඩයා	30	එරුකා	156
පුඤ්ඤකිකිකියං	130	එලකවිරං	366
පුඤ්ඤමාය	83	එලකයෙය්‍යං	366
පුප්පිතිකරාතං	232	එකපවමයා	72
පුප්පිතිපායතනාති	88	එකායතනෙති	78
පුබ්බකා ඉසයො	600	එඑබ්බිජං	112
පුබ්බතනකපජිකා	20	එපුප්පිතාරං	438
පුබ්බතනං ආරබ්බ	20	ච	
පුබ්බතනානුද්විතො	20	චිතා	484
පුබ්බතනාපරතනකපජිකා	66	චු	
පුබ්බපුරිසො	162	චුතති	22
පුබ්බහාසි	231	චුක්ඛ චුක්ඛ බන්ධනකරොති	78, 94
පුබ්බුට්ඨාසි	104	ච	
පුභ්බනිව්‍යාසං	22	චකිතං	608
පුභ්බනිව්‍යාසානුක්ඛාසිකා	104	චකිතානාමෙර චෙත්ථා	126
පුරකඩනො	88	චක්ඛුරාදුපච්චා	154
පුරාණචකිතං	540	චරිතිසන්ධාය	274
පුරිකරාති	390	චරකං	10, 114
පුරිකොති දිවසාති	390	චරමතතා	126
පුරිකකාරෙ	92	චලි	274
පුරිකපාසමා	92	චලිමුඛිතෙරය්‍ය	262
පුරිකදම්මසාරපි	86	චචිතිරිචා	596
පුරිකනතරගතාය	364	චනුජනකතනා	110
පුරිකපරකකමො	92	චනුජනමානාරා	110
පුරිකභූමියො	94	චනුසුත්තක	216
පුරිකලකඩණං	16	චා	
පුරොගිතං	262	චාලෙ	94, 234
පෙ		චි	
පෙකඩං	112	චිජගාමි	8, 10, 112
පෙකඩානං	10	චිජචිජමෙව	112
පෙමිණියා	110	චිජගතතං	262
පෙසකාරා	88	චු	
පෙසාමා	94	චුඛං සරණං ගච්ඡති	280
පෙසායා	274	චුඛො	86
පෙසා		චුඛපාදපදෙයං	124
පෙසා			
පෙසාරාණාති ඉණ්ඩුලාති	126		
පෙසාරිකා	228		
පෙසාරි	8, 110		

පිටුපසකි		පිටුපසකි	
මු		කි	
බ්‍රහ්මකායිකා	532	භිග්ගො	380
බ්‍රහ්මවිරියං	6, 94		
බ්‍රහ්මවාරි	6	බු	
බ්‍රහ්මජාලං	2, 80	භුජ්ඣො	126
බ්‍රහ්මඤ්ඤාසංඛාරා	364		
බ්‍රහ්මඤ්ඤා	364	බු	
බ්‍රහ්මඤ්ඤා ජජාය	230	භුතං	416
බ්‍රහ්මදේශනං	150	භුතභාම	8, 110
බ්‍රහ්මදේවතාම	608	භුතභව්‍යානං	30
බ්‍රහ්මයාතිගො	532	භුතවාදී	110, 362
බ්‍රහ්මලොකභාමිනියා පටිපදාය	616	භුතවිජ්ජා	16
බ්‍රහ්මවච්චසි	226	භුතා	548
බ්‍රහ්මවණ්ණි	226	භුමිවාලො	18
බ්‍රහ්මසත්‍යව්‍යාය	596	භුමිකම්මං	30
බ්‍රහ්ම	30, 534	භුමිවිජ්ජා	16
බ්‍රහ්මනො සහව්‍යාය මග්ගං	616		
		භෙ	
මු		භෙරිසද්දම්පි	138
මුහම්මකරණං	608	භෙසජ්ජමතො	428
මුහම්මසුත්තං	324		
මුහම්මං ජඤ්ඤාපෙති	236	භො	
මුහම්මං පජං	616	භොගකඩකිං	106
මු හම්මි	604		
මුහම්මො	366	ම	
හ		මකභිකා	364
හගව්‍යකරුපො	90	මගධානං මුහම්මානාමො	248
හතං වසා නව්‍යදෙති	126	මග්ගාමග්ග	594
හතනමෙවතං	262	මඛගුරුවජ්ජි	420
හතං	18	මච්ඡං	364
හතභජ්ජිතා	274	මච්ඡගුමුඛපි	146
ගගදකාරී	110	මජ්ඣිමනිකායාණං	160
හවං	274	මජ්ඣිමනිකායාපකෙ	144
හවපච්චයා ජාති	78	මඤ්ඤා	46, 266
හවසවාපි	144	මඛරුපි	164
හව්‍යානං	80	මණිකා	488
හසමතො	96	මණිලකඩණං	16
හසාකඤ්ඤාව	600	මණි මෙවරිගො	132
		මණ්ඩිත	12, 110
හා		මණ්ඩිතජාතිකා	138
හාභිසතයොගා	242	මණ්ඩිලමාලො	4, 86
හාජනවිකල්පං	136	මතකාය	372
හාසිතො	124	මතතිකාය	136
		මනාපවාට්	104
		මතිකුයං	122

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
මනෙසිකං	12, 114	මව්ඡාදිට්ඨි	544
මනොපදෙසිකා	34	මව්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා	144
මනොමිඨං කායං	134	මතතාමිච්ච	88
මනොමයා	30		
මනොමසයා	60, 408	මු	
මනොමසයො අත්තපට්ඨිලාභො	424	මුඛනිෂේතනං	138
මත්තප්පිකා	226	මුඛසහාමිං	16
මත්තවරො	150, 226	මුත්තිපල්ලාකකා	104
මත්තපදං	210, 598	මුච්ඡිතා	608
මත්තා	238	මුඤ්ඤානති	536
මත්තානං කතතාපරො	210	මුඤ්ඤාමා	134
මත්තානං පච්ඡතතාපරො	210	මුට්ඨිසුඛං	114
මනෙදු	48	මුණ්ඩකා	154
මකංණාති	366	මුත්තාමාපරො	364
මහග්ගතං චිත්තං	138	මුදා	262
මකච්ච	86	මුද්දිග්ගසද්දමපි	138
මකතුපට්ඨානං	18	මුදුචිත්තං	220
මහානාගා	88	මුදු	18
මහානිසංසතපරො	280	මුද්දිකා	88
මහාපුරිසලකඩ්ඤ්ණාති	212	මුඛං ඵලිකාති	162
මහාපුරිසස්ස	152	මුඛංවසිත්තං	122
මහාමුග්ගා	30, 534	මුග්ගමනතරො	364
මහාගුහා	530	මුග්ගති	34
මහාගඤ්ඤා	248		
මහාරාජානො	528	මු	
මහාගගනා	112	මුලභිජං	112
මහිද්දමච්ඡාසං	608	මුලභෙසස්සරානං අනුසාදානං	20
මහෙසකඩ්ඩපරො	32	මුසිකච්ඡිත්තං	16
		මුසිකච්ඡිත්තං	16
මා		මුලාස්ස	146
මාගධිකා	324		
මාතෘපෙත්තිකාමනවො	60, 132	මෙ	
මාතකුට්ඨා	8, 112	මෙණ්ඩිසුඛං	114
මාතවාදපිතිඛිඛි	172	මෙණ්ඩිලකඩ්ඤ්ණං	16
මාතවාදො	172	මෙත්තචිත්තං	368
මානුසකා නොගා	260	මෙරගං	364
මානුසො	94		
මාලාකාරො	88	මො	
මි		මොකඩ්ඩිකං	12, 114
මිගපකඩං	16	මොසමඤ්ඤං	412
මිගලකඩ්ඤ්ණං	16	මොසො	430
මිච්ඡාජිවං	16	මොදනං	274
		මොමුභො	48

පිටිකඩකා

පිටිකඩකා

ය	ය	ය	ය
ගණන	104	සුරතාය	274
ගජතං	268	ගණ	
ගජතො	90	ගෙනකාමිහිතමො	126
ගඤ්ඤකාලො	264	ගෙභුගොත	80
ගඤ්ඤතාය	248	ගො	
ගඤ්ඤගම්පද	250, 276	ගොතිපාමුඛසතාති	92
ගඤ්ඤගාමි	276	ගොතිගො	284
ගඤ්ඤවංගො	276, 322		
ගඤ්ඤ	166	ර	
ගතොතිකරණමො	122	රකඩවරණගුතති	104
ගථව	154	රජකා	98
ගථාදකුසලං	146	රජතං	320
ගථාකථං	216	රජතියාති	328
ගථාකමුඛපගෙ ගතො	142	රජාපථො	108
ගථා පටිපත්තානං	426	රජොප්පලබ්ගො	366
ගථාපෙමං	88	රජොඛාදුගො	94
ගථාඛාලං	146	රතියමො	34
ගථාභුචං	20	රතතඤ්ඤ	82
ගථාභුතං	28	රතතුරරතො	8, 110
ගථාමුලං	146	රථකං	12, 114
ගථාචරං	12, 114	රථකරං	12, 114
ගථාසනතතිකො	366	රථිකා	88
ගදගො	326	රජුරජරො	210
ගද්ධකඩබ්බි	88	රහතා	156
ගද්දං	122	රහදම්ච	88
ගසසි	82	රහොගතො	260
ගහොලභා	286		
යා		ග	
යාජෙතා	276	රහො	44
යානසනතිධිං	112	රජදං	150
යාමිමිහසාමි	608	රජප්පත්තා	88
යාමිතිකා	88	රජගණිතං	210
සි		රජගොගො	150
සිවං	96	රජාතාරක	2
සිවංගො	268	රජාමුඛපටිප්පො	82
සිව්වකාමගො	268	රසිකො	262
සි		රසිවිඛිකො	106
සුචා	138	ර	
		රතතඤ්ඤව	600

පිටිකඩකා		පිටිකඩකා	
රු		ව	
රුකඩමුලං	124	වඩකකං	12, 114
රුපසඤ්ඤානං	60	වච්ඡතරසතානි	248
රුපසඤ්ඤානං සමිතිකකමා	402	වච්ඡතරිසතානි	248
රුපි	60	වජ්ජේසු	110
රුපි අත්තා	54, 56	වඤ්චන	8, 112
රුපි ව අරුපි ව අත්තා	56	වඤ්චෙසි	86
භෙ		වඤ්ඤා	98
ථෙයා	18	වඤ්ඤාඤා	22
උ		වට්ඨකපුඤ්ඤා	114
ලකඤ්ඤා	82	වට්ඨකලකඤ්ඤා	16
ලජ්ජ	6	වණ්ඨවජ්ජිකතාය	80
ලච්ඡිකා	158	වණ්ඨපට්ඨකඤ්ඤා	80
ලපකා	14	වණ්ණං	20
ලච්ඡිකං ව්‍යාකරෙය්‍ය	92	වණ්ණවත්තතරො	32
ලහුච්ඡානං	438	වණ්ණණං	238
ලහුසා	156	වත භො	82
උ		වතෙත	94
උච්ඡවිපරිසාය	324	වත්ථලකඤ්ඤා	16
ඤ		වත්ථසකඤ්ඤා	112
ඤ්ඤාපිටි	356	වත්ථකමමං	20
ඤ්ඤාපු	274	වත්ථපරිකමමං	20
භෙ		වත්ථපරිකර්ණං	20
භෙණ්ගවෙසි	164	වත්ථපිඤ්ඤා	16
භො		වත්ථපි	22
භොකා	22	වත්ථකඤ්ඤා	358
භොකකඤ්ඤා	14	වත්ථකඤ්ඤා	112
භොකනිරුත්තරයා	436	වත්ථකා	168
භොකපඤ්ඤාතඤ්ඤා	436	වත්ථපඤ්ඤා	124
භොකපිඤ්ඤා	86	වත්ථමුලප්පායාරො	366
භොකපොභාරා	436	වමිනං	20
භොකසමඤ්ඤා	436	වමොත්තො	156
භොකායතං	18	වමො අනුප්පත්තො	82
භොකායතමොපුරිසලකඤ්ඤා		වමො (භොතානං)	126
අත්තවමො	150	වසවත්ති	30, 532, 612
භොගධමමං	540	වසි	30
භොගධවත්ථපානො	86, 164	වසාකමමං	20
භොගධො	86	වළුපාරපමාරායා	154
භොගිතපානං	16	වංසං	10, 114
		වා	
		වාකවිරං	366
		වාචාපිකෙවපං	44, 46

පිටිමිබකා		පිටිමිබකා	
මාමාසතතිතොදකෙන	414	විතයමාදී	110
මාවිතමනුමාවෙතනි	210	විනිවරණවිතනං	220
මාදනුමාදෙ	356	විපතෙය්‍ය	276
මාදිතං	112	විපරාමොස	8, 112
මාසසපිජ්‍යා	16	විපරාච්ඡතං	14
මායොකායං	96	විපරිණමිතති	98
මාහතෙ	212	විපරිණමිධම්මා	62
මාලකම්මලං	366	විපරිණමිඤ්ඤාථාගාමා	62
මාලවිජ්ඣා	12	විපරිතොයනති	212
මාලවෙබ්බරුපා	46, 358	විපුලා	260
ම		විජාකතා	4
විකවහොජ්‍යානුයෝගං	366	විජාපිසාරො	268
විකඤ්ඤා	12, 114	විජාසනෙතා	132
විකාලගොජ්‍යා	110	විහම්මං	60
විකිරණං	18	විකුසන	12
විකම්මතවිතනං	138	විකුසනවිචාරා	112
විගච්ඡිකාති	268	විමුත්තං විතනං	138
විගතකථංකමො	220, 320	විමුත්තසම්මං විමුත්තමිතිඤ්ඤං	144
විගතමාපලො	230	විරාගාය	414
විගතාභිජේඤ්ඤා	124	විරුද්ධිගම්භකරණං	18
විගතුපකකිලෙසෙ	136, 138, 140	විජරමිතං	20
විග්ගහො	596	විලාපො	96
විග්ගාතිකකථං	14	විලොකිතෙ	124
විකාතො	44	විවට්ඨකපො	140
විමාරිතං	62, 488	විවට්ඨති	30
විචිකිච්ඡති	214	විවතනච්ඡදො	152
විචිකිච්ඡා	124	විච්ඡතං	18
විචිකිච්ඡාතිවරණං	610	විමරමිනුපතති	98
විමිතකාලකං	212	විමරෙය්‍ය	146
විමරිකපිජ්‍යා	16	විමාදෙ	596
විජ්‍යාසමපදා	206	විමාහනං	18
විජ්‍යාසමපනනා	86, 206	විමානො	172
විඤ්ඤාණං	538	විප්පම්ම	128
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුත්‍රමි සම්මං		විමිතං සෙතාසතං	124
සඤ්ඤා	400	විවෙකජජිතිසුඛසුත්‍රමිසම්මසඤ්ඤා	400
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුපගො	62	විසම්පිජ්‍යා	16
විඤ්ඤාපජියා (අත්තං)	226	විසාරදො	382
විතකකිතං	62, 488	විසුකදස්සතං	10, 112, 114
විතකෙකථ	488	විසුභාරිතං	226
විත්ථාසිතතනා	616	විහඤ්ඤාති	236
විදිතධම්මො	320, 220	විහාරදුතෙත	280
විධා (තිස්සා)	268	විහාරපච්ඡායායං	326

පිටුපසකා		පිටුපසකා	
පි		ව්‍යා	
විකලාංග විකලාංග	138	ව්‍යාකරණය	46
විකලාංග විකලාංග	138	ව්‍යාපෘතිවරණය	610
විකලාංග විකලාංග	138	ව්‍යාචාරවිකලාංග	98
විකලාංග විකලාංග	144	ස	
විකලාංග විකලාංග	26	සලකායවරණය	12, 114
විකලාංග විකලාංග	26	සලකායවරණය	138
විකලාංග විකලාංග	152	සලකායවරණය	22, 140
පි		සලකායවරණය	262
විකලාංග විකලාංග	856	සලකායවරණය	138
විකලාංග විකලාංග	226	සලකායවරණය	262
විකලාංග විකලාංග	226	සලකායවරණය	332
පි		සලකායවරණය	262
විකලාංග විකලාංග	886	සලකායවරණය	550
වි		සලකායවරණය	404
විකලාංග විකලාංග	866	සලකායවරණය	16
විකලාංග විකලාංග	246	සලකායවරණය	158
විකලාංග විකලාංග	212	සලකායවරණය	146
විකලාංග විකලාංග	10, 114	සලකායවරණය	598
විකලාංග විකලාංග	28	සලකායවරණය	150
විකලාංග විකලාංග	78	සලකායවරණය	156
විකලාංග විකලාංග	70	සලකායවරණය	150
විකලාංග විකලාංග	152	සලකායවරණය	230
විකලාංග විකලාංග	426	සලකායවරණය	96
විකලාංග විකලාංග	536	සලකායවරණය	364
විකලාංග විකලාංග	80	සලකායවරණය	18
විකලාංග විකලාංග	88	සලකායවරණය	610
විකලාංග විකලාංග	150, 212	සලකායවරණය	18
විකලාංග විකලාංග	220, 320	සලකායවරණය	426
විකලාංග විකලාංග	604	සලකායවරණය	138
වි		සලකායවරණය	108
විකලාංග විකලාංග	548	සලකායවරණය	138
විකලාංග විකලාංග	18	සලකායවරණය	18
විකලාංග විකලාංග	426	සලකායවරණය	4
විකලාංග විකලාංග	46, 358	සලකායවරණය	222
විකලාංග විකලාංග	146	සලකායවරණය	124
විකලාංග විකලාංග	20	සලකායවරණය	274
වි		සලකායවරණය	82
විකලාංග විකලාංග	426	සලකායවරණය	90
විකලාංග විකලාංග	46, 358	සලකායවරණය	6, 110
විකලාංග විකලාංග	146	සලකායවරණය	480
විකලාංග විකලාංග	20	සලකායවරණය	20

පිටිමිකා		පිටිමිකා	
සර්තා	30	සනතුටෙමා	124, 458
සමජාතිකුතං	164	සන්ධායාමර	156
සජ්ජනං	268, 274	සන්දර්ශනසි	268, 274
සඤ්ඤානන්තා	156	සන්දිට්ඨිකං සිසාඵලං	88
සඤ්ඤාමාරිං	414	සන්දිසාසි	208
සඤ්ඤාග්ගං	404, 406	සන්ධානා	110
සඤ්ඤා	392, 406	සන්ධාමනති	22
සඤ්ඤාපෙද්ධං	594	සන්ධිසිකාරපරිනොගං	10, 112
සඤ්ඤාමයා	424	සපත්තනෙ විෂත්ත	544
සඤ්ඤාං අත්තානං	54	සපත්තනාමරා'ම	124
සඤ්ඤාගබ්භා	94	සපරිග්ගනො	610
සඤ්ඤාමාදා	54	සපාපිගයං	128
සඤ්ඤාපාදං	50	සපි	434
සඤ්ඤාපාදා	408	සපිමිණිකා	434
සඤ්ඤාපි	388	සපිකොමං	16
සඤ්ඤාමාරිකා	364	සබ්බසංඝපටිච්ඡිති	60, 424, 134
සඤ්ඤාපිලාසන	108	සබ්බතොපගං	538
සඤ්ඤා	166	සබ්බපාණ්ඩුකතිනානුකම්පි	6, 110, 124
සති	34	සබ්බමාරිච්ඡනො	100
සතිණ්ඩුකමාරිකං	150	සබ්බමාරිච්ඡිකො	100
සතිසමප්පඤ්ඤාන	124	සබ්බමාරිච්ඡනො	100
සතො සමපජානා	124	සබ්බමාරිච්ඡිකො	100
සත්ත රතනානි	152	සබ්බාකාරසමපභොගා	132
සත්තාගාරිකො	364	සබ්බාමනො	128
සත්තානං විප්ලවයා	92	සබ්බාකාරිකං	150
සත්තාලොපිකො	364	සබ්බසමකං	108
සත්තාසංදං	150	සමග්ගකරණිකං	110
සත්තා දෙවමිනුසානං	82	සමග්ගනන්දි	8, 110
සත්තාරො	548	සමග්ගරතො	8, 110
සත්තසංසා	548	සමග්ගාරාමො	8, 110
සද්දවකං	108	සමිච්චිකුතො	62
සද්දසං විත්තං	138	සමිණකා	154
සධ්වන්තා සභොගො	128	සමිණ්ණදොසො	326
සන්තාමාරෙත	170	සමිණො	366
සන්තාණ්ඩුකෙවුහානං	150	සමතිත්තකා	606
සන්තාතතාස	50	සමනුගාමොසංගං	46
සන්තාරමාතිරා	128	සමනුගාමොසංගං	46
සන්තා	20	සමනුප්පඤ්ඤාසංගං	46
සන්තිකං	12, 114	සමනෙතසි	212
සන්තිකමමං	20	සමපපිකො	64
සන්තික මාරො	440	සමසපාමාදකො	388
සන්තිකෙ පට්ටාගතො	536		

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
සමයො	30	සමුක්ඛිභාවමපි	510
සමසමො	242	සමොදකො	230
සමොදපෙසි	268, 440	සමොදනිං	90
සමොදපෙව පක්කමති	124	සමොසා	34
සමොදිසතු	484	සගනසනතිධං	112
සමොධිකබ්බිකා	440	සගමපටිභාතං	26
සමොධිජපිතිසුබසුක්ඛම-		සගමපභා	30
සමමසඤ්ඤා	402	සරණගමනෙති	280
සමාරකං	108	සරණගමෙති	164
සමාරමා	8, 110	සරපටිත්තාණං	16
සමාතිතං විතතං	138	සරා	94
සමිජේඛයස්සං	126	සරාගං විතතං	138
සමිඤ්ඤා	124	සලාකකපං	114, 12
සමිපමාරි	440	සලකතතිසං	20
සමුත්තතජෙසි	268	සවෙරවිත්තො	610
සමුදයං	28	සව්‍යාපජ්ඣවිත්තො	610
සමුදයසඤ්ඤාති	544	සසාතවාදු	22
සමුගනිසාමි	262	සසාතිසමි	22
සමුගිතං	210, 598	සසාතො	22
සමෙති	598	සසාමිණ්ඩාගමිණිං ජජං	108
සමොගං වා විතතං	138	සහධිමිත්තො	162, 356
සමපජානකාරි	124	සහධිමෙමත	240
සමපජ්ඣති	206, 600	සහව්‍යතං	30
සමපජ්ඣලිතං	164	සහසාකාරා	8, 112
සමපදජිදං	540	සතිතං	14
සමපසිදති	214	සංගමෙන	90
සමපහංසෙසි	268	සංයොජනාතං	332
සමපායෙය්‍යං	46	සංවට්ඨකපො	140
සමථපාලාපං	110	සංවට්ඨති	30
සමබ්බුලා	154	සංවට්ඨවිවට්ඨකපො	140
සමබ්බො	108	සංවට්ඨවිවට්ඨං	24
සමබ්බතං	12	සංවදනං	18
සමොධිපරායණො	332	සංවදානි	130
සමමග්ගතා	96	සංවිජග්ගා	86
සමමදෙව	220	සංවිදගෙය්‍යාම	106
සමමනති	160	සංවිධානං	262
සමොද්ධිකමමසමාදානා	142	සංවුත්තරො	154
සමොපටිපත්තා	96	සංවුත්තො	104
සමොමනසිකාරමනියං	22	සංසරනති	22
සමොසමුච්ඡිත්තො	60	සංසරසුඤ්ඤා	94
සමොසමුච්ඡිත්තො	86	සංසුඤ්ඤාගණිකො	226
සමුක්ඛා	536	සංහිතාතං	8, 110
		සංගතං	388

පිටතිබකා		පිටතිබකා	
සා			
සාකතකතකා	366	සිලසමපද	366
සාකතකතකා	158	සිලසමපකතා	442
සාකතකතකා	158	සිසමිලවතං	20
සාකාරං	22, 142	සිහතාදං	382
සාකකරපාසෙතදතං	150	සිහතාදපුතතං	358
සාතරපරිසතතං	152	සිසතා	358
සාමිසෙතං	8, 112		
සාමානි	366	සි	
සාතං	150	සුකවළකකවතං	48
සාමුසමිසෙතා	82	සුකුසලා	390
සාපසෙදං	8, 110	සුකකසකතා	362
සාමසුසුදෙතා	548	සුබුදුකකි	54
සාමසුසුදුප්පං	82	සුබුමවිජිකත	78
සාමසුසුසකතා	364	සුසෙතති	88
සාමසුසුසු	366	සුසතෙතා	86, 390
සාමසුසුසු	362	සුමිසුතෙත	6, 10
සාමා	420	සුමිමංසුපසෙවතං	212
සාමාකතකතකා	366	සුජාතෙතා උහතෙතා	226
සාමුකක සිකා	220	සුසුසු, සුසමිමාතං	30
සාමුද්දිකා වාණිජා	536	සුතජාතක	266
සායතතිසකං	366	සුතතගුලෙ	94
සාසිතෙත	124	සුතෙත	124
සාජාණිකං	90	සුදුජාතෙතා	372
සාලාකිකං	20	සුදුදුසෙතා	210
සාලිතං මිදතං	212	සුද්දි	104
සාවජ්ජසංඛාතා	358	සුතතාත	212
සි		සුපරිකමිකතාය	136
සිකකා	392	සුපරිකමිකතෙතා	132
සිකකාපදති සමාදිසති	282	සුපිතා	94
සිකාකතං	12	සුබුබුසිකා	18
සිකාපසෙත	144	සුහතකරණං	18
සිකා	78	සුහතිකාසිතෙතා	30
සිපප්පං	88	සුතිකකං	18
සිපපිසමිබුකමපි	146	සුසෙතා	132, 438
සිරිවතාතං	18	සුරියකතාතෙතා	18
සිවමිජා	16	සුමිලිතාතා	212
සි		සුසාතං	124
සිලකකතකා	440	සුසසුසතති	548
සිලපසුසුතං	242	සු	
සිලපරිමොතං	242	සුද	88
		සුරා	88, 152

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
අස		හසිගමාසාමලමාපටිගහනණ	
සෙවෙයා	30	හසිගිමාය වා නිසිනෙතා	210
සෙතාබ්‍රහ්ම	10, 114	හසිනිකා	86
සෙයෙයා	404	හසියානානි	86
සෙවිතබ්‍යා	362	හසිප්‍රභං	114
අසා		හසිලකඩණ	16
සොවයතො	90	හදාභිගමා	8, 110
සොතාපතො	332	හනුජපානං	18
සොත්තිකා	126	හනුසංහතනං	18
සොධිසාමි	212	හන්ද ව දාහි	148
සොහතකං	10, 114	හරයාමි	486
සොමමවනාම	608	හසාසිඛාරාතිබමමසමාපනතා	84
සොවගහිකං	88	හා	
සොලුසපරිකාරං	250	හායනවර්ධනෙ	94
අසන		හි	
සෙනහපරෙතා	128	හිතානුකම්පි	541
සෙනසානුගතා	128	හු	
හ		හුතං	96
හටහකෙයා	366	හෙ	
හතාවසෙසකා	262	හෙවං	94
හත්තිකං	12	හො	
හත්තිකං	12	හොනතං	486
හත්තිපලෙඛනො	364, 366		
හත්තිජපානං	18		
හත්තිරොහා	88		

සකස්කළ නාමාවලියක මණිකා

පිටිවනුයේ		පිටිවනුයේ	
අග්නිවේණික	120	ජෙතවන	388
අභිමතය	240	තාරුකේශය	594
අභිතිර්ගය	210	තාවතිය	528
අවේලා කාලපට	356	තිස්සකාච්ඡර	388
අජාතපත්ත	82	තුසිත	530
අජිතො කෙසකම්මලො	84	තොදෙය්‍යපුත්ත	438
අවමත	210	තොදෙය්‍ය	594
අමබ්බවසිකායං	2, 246	තාලුකු	2, 484
අංතකු	438	තිග්ගේශං තානපුත්ත	84
ඉච්ඡාතභිලං	150	තිලොභා	384
ඉසංතං	608	තිම්බාණ්ඩ	530
උකාමුභි	158	පකුභා කච්චාගතන	84
උජ්ඣාස	356	පජාපති	608
උදාසිග්ගෙ	88	පරතිමිතවසවතී	532
ඔකාකා	158	පසෙතදි ලකාගලො	546
ඔට්ඨඥා	324	පුරණං කාලපට	82
කණ්ණකන්ධලො	356	පොකරිතාති	150, 594
කරකණ්ඩු	158	පොට්ඨපාදො	388, 416
කාලපට	210, 326	පිම්බාසරත	222, 248
කාසිකොපලං	546	ප්‍රභේදනතන	2
කුට්ඨනත	248	ගගු	210
කුට්ඨාසරාලායං	324	භාරභාජො	212
කෙට්ඨිකා	484	ගෙසිකා	542
කෙසකම්මලො	84	මකබ්බි ගොතාලො	82
කොමාරගච්චක	82	මකේකො	334
කොසම්මිතං	334	මතකාකචං	594
කොසලෙසු	150, 540, 594	මුලිකාය	388
බාණ්ඩු	248	මහාවත	324
ගගාරාය	222	මහාවජ්ජන	260, 274
ගිජ්ඣකුපෙ	384	මහිකු	608
ගොතමො	150	ගම්බකි	210
කොසි තාරාමේ	334	යාමි	608
වඩ්ඪ	594	යාමා දෙව්	528
වම්පා	222	රාජගල	2, 82, 384
වමේපයාකා	222	ලොගිතච්චා	540
වංචුමිහාරාජකා	526	වජ්ජපාණි	164
විතො	416	වරුණො	608
වෙතකා	440	වංචකො	210
ජානුකොසි	594	වංචදෙවො	210
ජාලිකො	334	වාගෙට්ඨභාරභාජො	594
ජම්මකා කොමාරගච්චා	84	වාගෙට්ඨා	210

	පිට්ඨකය:		පිට්ඨකය:
චෙදෙහිපුතො	82	සුතකඛතො	326
චෙසාලිතං	324	සුනිමිතො	532
චෙසාමිතො	210	සුප්පියො	2
සකෙකා දෙව්නම්බො	528	සුභො මංගලො	440
සකාකුලා	150	සුසංඝො	530
සඤ්ඤො ඛෙලවිඨපුතො	84	සොණදණ්ඩො	222
සනතුසිතො	330	සොමිං	608
සංලව්ඨිකා	540	හත්තිකං	158
සාවතී	388	හත්තිකාරිපුතො	416